

Stadsfullmäktiges
i
Karlstad
Handlingar
år
1909

Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige var från 1863 till och med 1970 det högsta beslutande valda organet i en stad i Sverige. Vid kommunreformen 1971 ersattes stadsfullmäktige i likhet med motsvarande organ i tidigare landskommuner och köpingar, kommunalfullmäktige, av kommunfullmäktige.

Stadsfullmäktige huvudsakliga uppgift är att fatta beslut och fatta politiska beslut för kommunen. Stadsfullmäktige representerar medborgarna och väljs genom allmänna val vart fjärde år.

De viktigaste funktionerna och uppgifterna för stadsfullmäktige inkluderar:

1. Budget och ekonomi: Stadsfullmäktige ansvarar för att fastställa kommunens budget och besluta om kommunens ekonomi, inklusive skatter och avgifter.
2. Politiska beslut: Stadsfullmäktige fattar beslut om viktiga politiska frågor som påverkar kommunen och dess invånare. Det kan handla om allt från skolpolitik och hälso- och sjukvård till stadsplanering och miljöfrågor.
3. Tillsättning av nämnder och styrelser: Stadsfullmäktige tillsätter vanligtvis olika nämnder och styrelser som ansvarar för specifika områden som utbildning, socialtjänst, kultur och teknik. Dessa nämnder är ansvariga för att genomföra beslut och arbeta med att förvalta kommunens verksamheter inom deras respektive områden.
4. Kontroll och granskning: Stadsfullmäktige har en övervakande funktion och ska se till att kommunens förvaltning agerar i enlighet med de politiska beslut som har fattats och att kommunens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt.
5. Representation av medborgarna: Stadsfullmäktige fungerar som en plattform där medborgarna kan få sina röster hörda genom sina valda representanter. Fullmäktigeledamöterna är förtroendevalda som ska företräda medborgarnas intressen och agera på deras vägnar.

Det är viktigt att notera att exakta befogenheter och ansvarsområden för stadsfullmäktige kan variera något beroende på kommunens storlek och lokala regleringar. Men i allmänhet har stadsfullmäktige en central roll som den högsta beslutande församlingen i en kommun.

Publicering

Karlstads Kommunarkiv har beslutat (2023) att digitalisera och publicera en del av stadens fullmäktige- protokoll/handlingar. Publiceringen sker som sökbara pdf-filer.

Dessa görs tillgängliga i kommunarkivets album hos **wermlandsbilder.se**. Filerna är fritt tillgängliga och går att ladda ner.

Protokollen är en utmärkt lokalhistorisk källa. Långt in på 1900-talet beslutade fullmäktige i så pass "små" ärenden att dess protokoll är en ren guldgruva för lokalhistoriker.

(Od(12)

33106

Ref.

REGISTER

till

Stadsfullmäktiges i Karlstad protokoll år 1909.

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
A.				
Afkortning af restutskylder	34	12/2	4	28
» » »	35	12/2	5	31
» » »	96	15/6	13	10
» » »	208	20/12	10	3
» » »	223	30/12	3	87
Afskrifning å lös egendom	36	12/2	5	33
» » » »	95	15/6	12	9
» » » »	150	25/10	11	93
» » » »	215	20/12	12	21
Afsägelse af ledamotskap i styrelsen för elementar- läroverket för flickor	123	10/9	6	—
D:o d:o	132, 133	25/10	5, 6	—
Afsägelse af ledamotskap i Drätselkammaren	179	6/13	5	—
» » » i »	201, 202	20/12	5	—
Afsägelse af ledamotskap i donationsjordskommittén	203	20/12	6	—
Allmänna läroverket, anslag till nybyggnad vid	105	15/6	17	37
Allmänna läroverket, fråga om godkännande af rit- ningar för nybyggnad	225	30/13	3	91
Anmälan om stadsfullmäktigeval	9	2/1	3	—
Anstånd med lösande af gatumark, Kungl. Bref an- gående	112	10/9	1	—
Arbetare, reselån åt	22	29/1	6	8
Arbetslöshet, åtgärder för minskande af	23	29/1	7	11
Arbetsförmedlingsanstalt, ifrågasatt bidrag till	143	25/10	9	51
Arbetslöse, utdelning af matkuponger åt	24	29/1	8	15
Arbetsstugan, anslag till	170	12/11	7	28

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
B.				
Badhusstyrelsen, funktionärer inom	113	10/9	2	—
Badhusstyrelse, val af	91	15/6	5	—
Barnmorskorna, fråga om åtagande att gälda pensionsavgifter för	227	30/12	4	103
Barnmorskorna, ordnande af löne- och pensionsförmåner för	172	12/11	7	35
Beredningsutskottet, val af ledamöter och suppleanter i	8	2/1	3	—
Bergerska donationsfonden, utdelning af räntan å...	10	2/1	5	1
Brandstationen, anslag till ersättande af skador å...	210	20/12	11	7
Brandväsendet, berättelse om	17	29/1	3	1
Brandmanskapet, förändring i löneförmånerna för...	224	30/12	3	88
Brockmann, W., arvode för utförande af stadens donationsjordsprocesser m. m.	119	10/9	4	71*
Budgeten för 1910	228	30/12	5	1
Butiker, stängningstider för	213	20/12	12	15
Byggnader (stadens), anslag till reparationsarbeten å	187	6/12	8	25
Byggnadsordningen, ändring i	140	25/10	7	31
Byggnadsstadga för riket, förslag till	163	12/11	5	1
D.				
Dispensairverksamhet, upprättande af byrå för	142	25/10	8	47
Donationsjordsfrågan, tillsättande af kommitté för utredning af	11	2 1	5	2
Donationsjordskommittén, afsägelse af ledamotskap i	203	20/12	6	—
» rätt för kommittén att antaga aflönade biträden....	222	30/12	2	87
» val af ledamöter och suppleanter i	21	29/1	6	—
» val af ordförande, ledamot och suppleant i	221	30/12	2	87
» vikariatsersättning åt kommitténs ordförande	94	15/6	12	7
Donationsjordsprocesser, arvode för utförande af ..	119	10/9	4	71*
Dricksvatten, fråga om anskaffande af bättre sådant	152	25/10	12	97
Drätselkammaren. afsägelse af ledamotskap i	179	6/12	5	—
» afsägelser af ledamotskap i	201, 202	20/12	5	—
Dymling, O., utbetalning till	106	15/6	17	69

* Förekommer i serien A. för den 15/a.

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
E.				
Egnahem, anslag till ritningar för.....	100	15/6	14	21
» fråga om uppförande af nybyggnader till uthyrning åt mindre bemedlade.....	185	6/12	7	18
Elektriska ledningar, anläggande af.....	101	15/6	14	23
Elektromotorpumpar, anslag till.....	52	18/3	5	11
Elementarläroverket för flickor, afsägelse af ledamot- skap i styrelsen	123	10/9	6	—
» » » afsägelser af ledamot- skap i styrelsen	132, 133	25/10	5, 6	—
» » » fråga om inköp af fastighet för	117	10/9	3	57*
» » » val af ledamot i sty- relsen.....	135	25/10	6	—
» » » val af ledamöter i sty- relsen.....	159, 160	12/11	4	—
Epidemisjukhus, anordnande af.....	153	25/10	12	106**
Examensvittnen vid realskolexamen, bestämmande af antalet af.....	205	20/12	6	—
F.				
Farled mellan Vänersborg och Göteborg, Kungl. Maj:ts bref angående	129	25/10	3	—
Fattigvårdstillsyningsmannen Lindh, löneförhöjning åt	212	20/12	12	14
Filterbäddar, anslag till rengöring af	69	30/4	11	24
Filter, fråga om anläggande af ett fjärde filter för vattenverkets behof.....	103	15/6	15	30
Flickskolan, fråga om inköp af fastighet för	117	10/9	3	57*
» afsägelse af ledamotskap i styrelsen....	123	10/9	6	—
» afsägelser » » »	132, 133	25/10	5, 6	—
» val af ledamot i styrelsen	135	25/10	6	—
» val af ledamöter i styrelsen	159, 160	12/11	4	—
Folkköket, anslag till	149	25/10	11	85
Folkskoleläraremöte, anslag till	73	30/4	12	32
Folkskoleväsendet, fråga om öfverflyttning till stads- fullmäktige af.....	190	6/12	10	35
Fornminnesföreningen, anslag till	214	20/12	12	19

* Förekommer i serien A. för den 15/6.

** Förekommer jämväl i serien A. för den 15/6 sid. 65.

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
Frimurareorden, ansökan om utskänkingsrättighet för	72	30/4	12	31
Föreläsningsanstalten, anslag till	147	25/10	10	74
G.				
Garfwareådran, fråga om igenfyllande af	39	12/2	6	47
» » » » »	102	15/6	15	27
Gas, nedsättning i visst fall för priset å	216	20/12	13	22
Gasförbrukning, fråga om nedsättning i afgifterna för	191	6/12	10	39
Gasledning i Orrholms- och Rosenbadsgatorna	54	18/8	5	14
Gatuarbeten, anslag till	189	6/12	9	30
Gatumark, öfverenskommelse om ersättning för	97	15/6	13	11
» Kungl. Bref angående ifrågasatt anstånd med lösande af	112	10/9	1	—
Generalförslaget till utgifter och inkomster för 1910	228	30/12	5	1
Gustafsson, G. A., fråga rörande hans entledigande från befattning vid gasverket	124	10/9	6	—
H.				
Hamnen, anslag till förstärkning af delar af nya kajen	207	20/12	10	1
» kostnader för fördjupning af	104	15/6	16	33
» lån till	176	6/12	3	—
Hamnkaptenen, aflöning åt	50	18/8	4	7
Hamnkassören, » »	51	18/3	4	9
Hamnordning, antagande af	29	12/2	3	1
Hamnväsendet, berättelse angående	63	30/4	3	—
Helleberg, Th., godkännande af utbetalning till	184	6/12	7	17
I.				
Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets, anslag till	40	12/2	7	53
» » » » »	209	20/12	10	5
K.				
Kallbadhuset, arrendering af	98	15/6	13	12
Kamraterna, anslag till	40	12/2	7	53
» » » » »	209	20/12	10	5
Kanikenäset, utläggande af hamnspår därstädes	70	30/4	12	26
» » » » »	151	25/10	11	94

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, fråga om förtydligande i lämnadt tillstånd för staden att ikläda sig borgensansvar	82	6/5	2	1
Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, Kungl. Maj:ts bref rörande förtydligande i tillståndet för staden att ikläda sig borgensansvar	87	15/6	3	—
Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, godkännande af Drätselkammarens åtgärder med afseende å stadens borgensförbindelse	92	15/6	5	—
Karlstads—Munkfors järnvägsaktiebolag, fråga om förtydligande i lämnadt tillstånd för staden att ikläda sig borgensansvar	122	10/9	5	1
Karlstads—Munkfors järnvägsaktiebolag, Kungl. Maj:ts bref rörande förtydligande i tillståndet för staden att ikläda sig borgensansvar	130	25/10	3	—
Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, Kungl. Maj:ts bref om tillstånd för staden att ikläda sig borgensansvar ..	62	30/4	3	—
Karl IX's staty, fråga om anslag till	99	16/6	13	15
Klara, erinringar mot föreslagen stadsplan för	166	12/11	6	11
» antagande af förslag till stadsplan för	48	18/3	3	1
Klareringsordning, antagande af ..	29	12/2	3	1
Kommitté, fråga om tillsättande af för utredande af fråga om entledigande af gasmästaren G. A. Gustafsson	124	10/9	6	—
» tillsättande af sådan för utredande af donationsjordsfrågan	11	2/1	5	2
Kommunalförordningen, förslag om ändring i	58	18/3	7	21
Kommunalutskylder, besvär rörande	183	6/12	7	14
L.				
Lambergstjärnet, fråga om anläggande af kanal till ..	144	25/10	9	60
Landstinget, val af ledamöter och suppleanter i ..	89	15/6	4	—
Landsvägar (stadens), anslag till underhållsarbeten å ..	188	6/12	9	28
Lindb, Anders, löneförhöjning åt	212	20/12	12	14
Läroverket, anslag till nybyggnad vid	105	15/6	17	37
» fråga om godkännande af ritningar för nybyggnad	225	30/12	3	91

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. A.	i Ser. B.
Läsestugorna och folkköket, anslag till.....	149	25/10	11	85
Lyshållningen, förslag om.....	120	10/9	4	73 *
M.				
Maltdrycker, utskänkning af.....	32	12/2	4	24
» » »	181	6/12	5	1
» » »	182	6/12	6	9
» » »	211	20/12	11	12
Mantalspenningar, befrielse från.....	226	30/12	4	102
Martin, Ludvig, besvär rörande taxering.....	33	12/2	4	26
Matkuponger, utdelning af	24	29/1	8	15
Mellquists studiestipendium, utdelning af.....	74	30/4	13	35
» slöjdstipendium, » »	137	25/10	7	25
Mjölkdroppen, anslag till	169	12/11	7	21
N.				
Naturhistoriska och Fornminnesföreningen, anslag till Norrmalms Elektriska Aktiebolag, vilkor för leverere- rande af ström till	214	20/12	12	19
» » »	30	12/2	3	18
D:o d:o	101	15/6	15	23
Norr Strand, sotning i	168	12/11	6	18
Nykterhetsanslaget, fördelning af	148	25/10	10	80
Nykterhetsvänner, skrifvelse från	180	6/12	5	—
O.				
Odd Fellow Klubben, ansökan om utskänkingsrätt.	49	18/3	4	6
Ordförande, val af	4	2/1	2	—
vice Ordförande, val af	6	2/1	3	—
Orrholmsgatan, anslag till gasledning i	54	18/3	5	14
P.				
Polisen, användande af stadens polis i statens tjänst	31	12/2	4	23
» » » » » »	47	18/3	3	—
Polispersonalen, anordnande af samlings-, läs- och lektionssal åt	71	30/4	12	27
Polisväsendet, redogörelse för anslaget till oförutsedda utgifter	56	18/3	6	17

* Förekommer i serien A. för den 10/9.

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
R.				
Regleringsplan, ändring i	75	30/4	13	34
Reparationsarbeten å stadens byggnader, anslag till..	187	6/12	8	25
Reselån åt arbetare	22	29/1	6	8
Restutskylder, afkortning af	34	12/2	4	28
» » »	35	12/2	5	31
» » »	96	15/6	13	10
» » »	208	20/12	10	3
» » »	223	30/13	3	87
Retortugn, anslag till ombyggnad af	192	6/12	10	41
Revisionsberättelse rörande allmänna läroverkets byggnadsfond	76	30/4	13	39
» rörande stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1906	77	30/4	13	40*
» rörande stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1907	78	30/4	14	41*
» rörande Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning	93	15/6	12	1
Romstadsvägen, fråga om underhållet af	186	6/12	8	23
Rosenbadsgatan, anslag till gasledning i	54	18/3	5	14
Rundvirkeshamnen, anslag till förlängning af pålar-men i	55	18/3	6	16
S.				
Saluhallen, administration för	66	30/4	10	1
» anslag till kompletteringsarbeten å	193	6/12	10	43
Saluhallsstyrelse, val af	90	15/6	5	—
Sandgrund, anslag till elektromotorpumpar å	52	18/3	5	11
» framdragande af aflopsledning från ...	102	15/6	15	27
» fyllningsarbeten å	23	29/1	7	11
Sekreterare, aflönning åt Stadsfullmäktiges och Beredningsutskottets	65	30/4	10	1
» anslag för aflönande af särskild sekreterare i Styrelsen för Vatten- och Gasverken	57	18/3	6	19
» tillsättning af	7	2/1	3	—

* Se dessutom särtryck, intaget efter Serien A. för den 30/4

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
Skollofskolonierna, anslag till	171	12/11	7	31
Slakthus, kostnader för ritningar till.....	106	15/6	17	69
Sotning i Norr Strand.....	168	12/11	6	18
Spritbolaget, revisionsberättelse rörande	93	15/6	12	1
Spirituösa drycker, utskänkning af	49	18/3	4	6
» » » »	72	30/4	12	31
Stadsplan, godkännande af (stadsdelen Klara).....	48	15/8	3	1
» för Klara, erinringar mot.....	166	12/11	6	11
Stadsplanen, Kungl. Maj:ts bref om ändringar i....	128	25/10	3	—
Stationsregulator, anslag till	52	18/8	5	13
Stadssjuksköterskorna, ändrade föreskrifter för	167	12/11	6	14
Stängningstider för butiker, framställning om	213	20/12	12	15
Sundstad, skyddande af strand vid.....	141	25/10	8	34
T,				
Taxeringsnämnderna, val af ledamöter och supplean- ter i	19, 20	29/1	5, 6	—
Tekniska Afton- och Söndagsskolan, anslag till.....	154	25/10	13	—
Tekniska ledningen af stadens arbeten, fråga om om- organisation af	161	12/11	4	1*
Telefonkiosk, uppsättande af	145	25/10	9	71
Torghandeln, fastställelse af stadgande om	86	15/6	3	—
» stadgande om	67	30/4	10	15
Transport af matvaror, skydd för	67	30/4	10	15
Tryckfrihetsförordningen, fråga om ändring i.....	165	12/11	5	8
Tuberkulohemmet, upplåtande af	68	30/4	11	20
Tullhusbyggnaden, framdragande af vatten- och aflopps- ledning till	146	25/10	10	72
U,				
Underhållsarbeten å stadens landsvägar, anslag till..	188	6/12	9	28
Upplýsnings- och understödsbyrå för lungotspatienter, upprättande af	142	26/10	8	47
V,				
Val, allmänna	206	20/12	6	—
» af badhusstyrelse	91	15/6	5	—

* Förekommer i serien A. för den 26/10.

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
Val af ledamot i styrelsen för elementarläroverket för flickor	135	25/10	6	—
» af ledam. i styrelsen för elementarlärov. för flickor	159, 160	12/11	4	—
» af ledamöter och suppleanter i Beredningsutskottet	8	2/1	3	—
» af ledamöter och suppleanter i donationsjordskommittén	21	29/1	6	—
» af ledamöter och suppleanter i landstinget	89	15/6	4	—
» af ledamöter och suppleanter i stadens taxeringsnämnder	19, 20	29/1	5, 6	—
» af ordförande	4	2/1	2	—
» af vice ordförande	6	2/1	3	—
» af ordförande, ledamot och suppleant i donationsjordskommittén	221	30/12	2	87
» af saluballsstyrelse	90	15/6	5	—
Valnämnden, fråga om förfarandet vid upprättandet af nämndens förslag	204	20/12	6	—
» sammansättning af	194	6/12	11	46
Vanartade barn, fråga om öfverflyttning till stadsfullmäktige af dithörande ärenden	190	6/12	10	35
Varmbadhuset, administration af	38	12/2	5	40
» anslag till	37	12/2	5	37
» redogörelse angående kostnader för ..	138	25/10	7	25
Vatten- och gasförbrukning, fråga om nedsättande i afgifter för	191	6/12	10	39
» fråga om anskaffande af bättre dricksvatten	152	25/10	12	97
Vikariatsersättningar till följd af sekreterarens i Stadsfullmäktige sjukdom	65	30/4	10	1
Vikariatsersättning åt ordföranden i donationsjordskommittén	94	15/6	12	7
Vin, utskänkning af	32	12/2	4	24
» » »	181	6/12	5	1
» » »	182	6/12	6	9
Vägfrågan i köpingar och municipalsamhällen, framställning till Kungl. Maj:t angående	46	18/3	3	—
Väster Strand, tillämpning af hälsovårdsstadgan för ..	139	25/10	7	29
Västra älfgrenen, framdragande af aflopsledning till	102	15/6	15	27

	§ n:r	Dag för beslut	Sid.	
			i Ser. B.	i Ser. A.
Ö.				
Östra bron, anstånd med fullgörande af villkoren för stadens öfvertagande af viss byggnads- och underhållsskyldighet.....	164	12/11	5	3
» » upphörande af ett staden beviljadt privilegium i fråga om byggnads- och underhållsskyldighet.....	111	10/9	1	—
Östra älfgrenen, regleringsplan angående.....	114	10/9	2	—
» » utbetalning för upprättande af regleringsplan angående.....	184	6/12	7	17

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 2 Januari.

N:o I.

Föredragningslista.

1:o) Val af ordförande för år 1909; 2:o) Val af vice ordförande för år 1909; 3:o) Tillsättning af sekreterare för år 1909; 4:o) Val af fyra ledamöter i Beredningsutskottet för tiden intill den 1 Januari 1911 (efter Herrar Ziegler, Berg, Clarholm och Svensén);	5:o) Val af tre suppleanter i Beredningsutskottet för tiden intill den 1 Januari 1911 (efter Herrar af Segerström, Huss och Regner); 6:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning af Fattigvårdsstyrelsens förslag till fördelning af nu för utdelning tillgängliga räntan å Bergerska fonden.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 2 Januari 1909.

§ 1.

Det skulle här till en början antecknas, att enligt behörigen förrättade val hade att under år 1909 såsom Stadsfullmäktige tjänstgöra Herrar Bokhandlaren m. m. A. Nerman, Regementsläkaren m. m. N. Lundberg, Rektorn m. m. A. Dahlman, Handlanden C. F. Berg, Kanreraren R. Nyström, vice Häradshöfdingen m. m. Sven af Geijersstam, Disponenten m. m. I. Wallberg, Handlanden Aug. Huzell, Disponenten O. Kullgren, Stationsinspektoren W. af Segerström, Ingeniören A. Svanbom, Kaptenen m. m. H. Ziegler, Handlanden K. J. Svensén, Redaktören M. Hellberg, Häradshöfdingen m. m. K. Arrhenius, Grosshandlaren A. G. Moberg, f. d. Boktryckeriägaren Albin Forssell, Öfversten m. m. C. O. Nordensvan, Majoren m. m. C. O. Ahlmark, Lasarettsläkaren m. m. P. Clarholm, Folkskolläraren E. V. Gelin, Handlanden O. E. Rune, Kronolänsmannen J. Noréus, Handlanden Th. Byttner, Bundtmakaren J. E. Johansson, Handlanden W. Welin, Majoren m. m. Th. Helleberg, Kronofogden m. m. J. Stenström, Kaptenen m. m. R. Huss, Lektorn C. Fristedt, Länsbokhållaren Ivan Fr. Regner, Ingeniören G. Nygren, Fabrikören H. Brattström, Stufveriförman J. A. Håkansson, Doktorn H. Severin och Garfvaregesällen Sven Florell.

§ 2.

Sammanträdet öppnades af Stadsfullmäktiges äldste ledamot Herr Nerman, hvilken jämväl tillsvidare ledde dagens förhandlingar.

§ 3.

Vid förrättadt upprop befunnos Herrar Hellberg och Fristedt på grund af bortovaro från staden samt Herr Wallberg på grund af sjukdom från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 4.

Härefter företogs med slutna sedlar val af ordförande för Stadsfullmäktige för innevarande år; och utsågs härtill Herr Rektorn m. m. A. Dahlman.

§ 5.

Öfvertog Herr Dahlman ledningen af återstoden af dagens förhandlingar.

§ 6.

Vid härpå med slutna sedlar förrättadt val af vice ordförande för Stadsfullmäktige för innevarande år utsågs härtill Herr Öfversten m. m. C. O. Nordensvan.

§ 7.

Uppdrogo Herrar Stadsfullmäktige åt Herrar Ordföranden, vice Ordföranden och af Geijersstam att utse och antaga sekreterare hos Stadsfullmäktige och Beredningsutskottet för innevarande år.

§ 8.

Vid härpå med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos:

1:o till ledamöter i Beredningsutskottet för tiden intill den 1 Januari 1911 Herrar C. F. Berg, P. Clarholm, H. Ziegler och K. J. Svensén; samt

2:o till suppleanter i Beredningsutskottet för tiden intill den 1 Januari 1911 Herrar R. Huss, Ivan Fr. Regner och J. Stenström.

§ 9.

Föredrogs följande angående val af aderton Stadsfullmäktige från Magistraten inkomma

»Utdrag af protokollet, hållet hos Magistraten i Karlstad den 19 December 1908.

§ 120.

I och för val af aderton ledamöter i Stadsfullmäktige för en tid af fyra år, räknadt från den 1 Januari 1909, efter Herrar Öfversten m. m. C. O. Nordensvan, Handlanden C. F. Berg, Kamreraren R. Nyström, Disponenten m. m. I. F. Wallberg, Disponenten O. Kullgren, Majoren m. m. A. Svanström, Redaktören M. Hellberg, förste läraren E. V. Gelin, Kronolänsmannen J. Noréus, Handlanden Th. Byttner, Gjutaren A. Aurell, Bundtmakaren J. E. Johansson, Handlanden W. Welin, Majoren m. m. Th. Helleberg, Kronofogden m. m. J. Stenström, Kaptenen m. m. R. Huss, Lektor C. Fristedt och Länsbokhållaren I. F. Regner, hvilka äro i tur att med innevarande års slut ur Stadsfullmäktige afgå, hade stadens vid

allmän rådstuga röstberättigade innevånare kallats att denna dag klockan fyra e. m. sammanträda inför Magistraten å stora rådhusalen härstädes; och hade tillkännagifvits att den för valet gällande röstlängd under åtta dagar derförut vore å Borgmästarens embetsrum tillgänglig för dem, som deraf önskade laga del.

Då nu detta ärende å utsatt tid företogs i närvaro af ett stort antal röstberättigade, förklarade de närvarande på gifven anledning, att de icke hade någon anmärkning att framställa mot den upprättade röstlängden.

Härpå företogs valet med slutna sedlar, dervid åtskilliga frånvarande röstberättigade utöfvade sin rösträtt eller läto aflemna sina valsedlar genom behörigen befullmäktigade närvarande röstberättigade.

Bokhållaren R. Skoglund anhöll att få rösta på grund af fullmakt, utfärdad af B. Bergson i staden N:o 73, men förvägrades detta, enär Bergson icke vore svensk medborgare. Förre hemmansegaren A. G. Andersson i Rosenbad N:o 3 anhöll att få rösta för egen del och på grund af fullmakt för Svea Andersson, men kunde icke tillåtas utöfva rösträtt, enär han icke vore påförd bevillning i innevarande års taxeringslängd och sålunda icke funnes i röstlängden upptagen.

Vid härefter företagen sammanräkning af valsedlarna befanns det att Handlanden C. F. Berg erhållit 15,398 röster, Kronolänsmannen J. Noréus 15,246 röster, Öfversten m. m. C. O. Nordensvan 15,162 röster, Länsbokhållaren I. F. Regner 15,131 röster, Majoren m. m. Th. Helleberg 15,118 röster, Disponenten m. m. I. F. Wallberg 15,069 röster, Bundtmakaren J. E. Johansson 14,875 röster, Disponenten O. Kullgren 14,633 röster, Kaptenen m. m. R. Huss 14,563 röster, förste läraren E. V. Gelin 14,451 röster, Kamreraren R. Nyström 14,095 röster, Garfvaregesällen Sven Florell 14,071 röster, Redaktören M. Hellberg 13,872 röster, Handlanden W. Welin 13,653 röster, Handlanden Th. Byttner 11,584 röster, Kronofogden m. m. J. Stenström 9,831 röster, Lektorn C. Fristedt 9,161 röster, Doktorn Hugo Severin 6,255 röster, Bokbindare C. G. Dahlin 5,309 röster, Öfverstelöjtnanten m. m. G. F. Edgren 5,039 röster, Tunnbindaren R. Ternqvist 4,455 röster, Fabrikören K. A. Falk 4,213 röster, Jernhandlaren Herman Geijer 4,205 röster, Handlanden Alfred Nyberg 3,544 röster, Skräddaren A. Löfgren 1,977 röster, Länsjgmästaren A. Nilsson, 1,075 röster, Stadsveterinären Hugo Berg 746 röster, Apotekaren S. Gullström 598 röster, Kamreraren R. Tjerneld 529 röster, Tandläkaren A. Nygren 439 röster, Teckningsläraren H. Segerborg 307 röster, Disponenten A. Egnell 301 röster, Ingeniören Hj. Edlund 223 röster, Fabrikören Axel Svensson 220 röster, andre Stadsläkaren H. Söderbaum 203 röster, Patronen G. E. Geijer 170 röster, Förvaltaren F. E. Bonnevier 160 röster, Boktryckaren E. Ankers 126 röster, Kamreraren A. Henriksson 119 röster, Linieingeniör C. A. Moberg 121 röster, Gårdegaren C. J. Magnusson 104 röster, Läns-

notarien Georg Samuelson 104 röster, Målaren C. F. Sundelius 104 röster, Handlanden K. F. Arne 100 röster, Handlanden L. Martin 100 röster, Öfversånglä-raren N. F. Lind 100 röster, Bankdirektören T. Osterman 100 röster, Redaktör J. Wigfors 74 röster, Ingeniör C. W. Nyström 73 röster, Gjutaren A. Aurell 64 röster, Majoren A. Svanström 64 röster, Handlanden C. G. Olsson 52 röster, Kamreraren R. Ziegler 52 röster, Bokhandlanden A. Åström 52 röster, fotografen Karl Nyström 45 röster och Kamreraren John Mæchel 23 röster;

i följd hvaraf Herrar Handlanden C. F. Berg, Kronolänsmannen J. Noréus, Öfversten och Kommendören C. O. Nordensvan, Länsbokhållaren Ivan Fr. Regner, Majoren och Riddaren Th. Helleberg, Disponenten och Riddaren I. F. Wallberg, Bundtmakaren J. E. Johansson, Disponenten O. Kullgren, Kapteneu och Riddaren R. Huss, förste Läraren E. V. Gelin, Kamreraren R. Nysröm, Garfvaregesällen Sven Florell, Redaktören M. Hellberg, Handlanden W. Welin, Handlanden Th. Byttner, Kronofogden och Riddaren J. Stenström, Lektorn C. Fristedt och Dok-torn Hugo Severin förklarades valde till ledamöter af Stadsfullmäktige för en tid af fyra år, räknadt från den 1 Januari 1909.

Efter tillkännagifvande att valprotokollet komme att inför Magistraten justeras Måndagen den 28 innevarande December, afslöts förrättningen.

In fidem:

CARL LIDBERG.

Justeradt inför Magistraten den 28/12 1908; betygar

Ex officio:

CARL LIDBERG.

§ 10.

Till Herrar Stadsfullmäktige hade Fattigvårdsstyrelsen enligt erhållet uppdrag inkommit med följande förslag till utdelning af upplupen ränta å Bergerska do-nationsfonden, lydande detta förslag sålunda:

Se Scr. A. N:o 1 : 1.

Och blef nu detta förslag, i enlighet med hvad Beredningsutskottet i uppå remiss afgifvet yttrande hemställt, af Herrar Stadsfullmäktige godkändt.

§ 11.

Angående tillsättande af en kommitté för åstadkommande af utredning och uppgörande af förslag i fråga om de åtgärder från stadens sida, hvilka i anledning af Kungl. Maj:ts dom den 23 December nästlidne år i de hos Kungl. Maj:t fullföljda mål rörande stadens donationsjord kunde befinnas

erforderliga, hade Drätselkammaren hos Herrar Stadsfullmäktige gjort följande framställning.

Se Ser. A. N:o 1 : 2.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i uppå remiss afgifvet utlåtande tillstyrkts och blef nu af Herrar Stadsfullmäktige bifallen.

§ 12.

Sedan Herr Ordföranden anmält, att han vore förhindrad att deltaga i justeringen af dagens protokoll utsågos härtill jämte Herr vice Ordföranden Herrar Stenström och Huss; och skulle justeringen äga rum torsdagen den 7 i denna månad kl. 2 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum.

§ 13.

Antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet. Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER,
Anmodad protokollsförare.

Justeradt den 6 Januari 1909.

C. O. NORDENSVAN.

J. STENSTRÖM.

R. HUSS.

Offentligen uppläst den 13 Januari 1909; belygar

Ex officio:

IVAN FR. REGNER.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 29 Januari.

N:o 2.

Föredragningslista.

- 1:o) Remiss af inkomna ärenden;
- 2:o) Val af ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnderna för stadens taxeringsdistrikt (år 1908 utgjordes hvardera taxeringsnämnden af sex ledamöter och fyra suppleanter. nämligen: för första distriktet: ledamöter, Herrar Albin Forssell, R. Huss, K. A. Falk, Wilhelm Welin, Frans R. M. Svensson samt A. Löfgren, och suppleanter, Herrar W. Wahlström, Iwar Olsson, Carl Ludgren och Wilhelm Lefrén, samt för andra distriktet: ledamöter, Herrar A. O. Alstermark, M. Österlund, J. A. Håkansson, O. P. Öqvist, C. G. Kalin samt Th. Skeppstedt, och suppleanter, Herrar K. F. Arne, C. A. Broberg, Axel Svensson och Aug. Sjögren);
- 3:o) Val af fyra ledamöter och två suppleanter i donationsjordskommittén;
- 4:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning af Magistratens skrivelse äfvensom Arbetsförmedlingsanstaltens framställning angående anvisande af medel att användas till reselån åt arbetslösa personer med hemortsrätt här i staden, hvilka genom anstalten erhållit arbete å annan ort;
- 5:o) D o d:o i anledning af dels Herr Huss motion om anslag för fyllningsarbeten å Sandgrund samt för Garfvarådrans igenfyllande, dels ock Drätselkammarens i sammanhang därmed gjorda framställning angående beredande af arbetsförtjänst åt arbetslösa inom staden;
- 6:o) D:o d:o i anledning af Drätselkammarens framställning om anvisande af anslag för utdelning af matpoletter åt arbetslösa här i staden.

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 29 Januari 1909.

§ 14.

Vid upprop befunnos Herrar Wallberg, Huzell och Ahlmark på grund af bortovaro från staden, Herr Noréus hindrad af tjänstegöromål samt Herr Johansson, hindrad af annat sammanträde, från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 15.

Att jämte Herr Ordföranden torsdagen den 4 nästkommande februari kl. 2 e. m. å Drättselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Nygren och Brattström.

§ 16.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande:

A. Till Beredningsutskottet:

Magistratens redogörelse för 1908 års anslag till oförutsedda utgifter i polis-ärenden.

B. Till Drättselkammaren:

1:o) Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af uppgjort förslag till väganläggning mellan Karlstad och Hammarö;

2:o) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om anslag för aflönande af en sekreterare hos Styrelsen;

3:o) Varmbadhuskommitténs framställning om ytterligare anslag för gäldande af återstående kostnader för varmbadhusets uppförande och förseende med inventarier;

4:o) Varmbadhuskommitténs framställning angående den blifvande badanstaltens administration m. m.

§ 17.

Lades till handlingarne Brandchefens genom Magistraten inkomna berättelse angående brandväsendet här i staden år 1908. Se Ser. A. N:o 2 : 12.

§ 18.

Lades till handlingarne följande nu föredragna anmälanden :

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 27 januari 1909.

§ 3.

Vid härpå företagna val af ordförande och vice ordförande inom Utskottet för innevarande år utsågs till ordförande Herr vice Häradshöfdingen Sven af Geijersstam samt till vice ordförande Herr Kaptenen H. Ziegler.

Som ofvan

In fidem :

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 4 januari 1909.

§ 3.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos till ordförande för Drätselkammaren för innevarande år Herr Ingeniören A. Svanbom samt till vice ordförande för samma tid Herr Landsfiskalen J. Noréus.

Som ofvan.

In fidem :

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokollet, hållet hos Styrelsen för Karlstads Vatten- och Gasverk den 5 Januari 1909.

§ 2.

Vid därefter i enlighet med § 4 af Styrelsens instruktion företagna val utsågos: till Ordförande Herr Apotekaren S. Gullström och till v. Ordförande Herr Fabrikören K. A. Falk.

In fidem :

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokollet, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 4 Januari 1909.

§ 2.

För innevarande år utsågos till Hälsovårdsnämndens ordförande Herr förste Stadsläkaren N. Lundberg och till vice ordförande Herr Borgmästaren K. J. Lindholm.

In fidem:
CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 13 januari 1909.

§ 2.

Till Byggnadsnämndens ordförande för innevarande år valdes enhälligt Borgmästaren K. J. Lindholm; och skulle Magistraten och Herrar Stadsfullmäktige därom meddelas underrättelse genom utdrag af protokollet.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 13 januari 1909.

§ 3.

Till Byggnadsnämndens vice ordförande för innevarande år utsågs Sysslomanen A. W. Adde med 3 af 5 afgifna röster; och skulle Magistraten och Herrar Stadsfullmäktige derom meddelas underrättelse genom utdrag af protokollet.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 8 januari 1909.

§ 1.

Till Ordförande inom Styrelsen under innevarande år utsågs Herr Borgmästaren m. m. K. J. Lindholm.

§ 2.

Till v. Ordförande under samma tid utsågs Herr Öfverstelöjtnanten m. m. C. H. Nisbeth.

In fidem:
J. P. WENDT.

Utdrag ur protokoll, hållet vid Karlstads Trädgårdsstyrelses sammanträde den 19 Januari 1909.

Närvarande: Herrar Forssell, Adde och undertecknad.

§ 1.

Till ordförande i Styrelsen samt kassaförvallare för innevarande år valdes Syssloman A. W. Adde, som bemyndigades uppbära af Drättselkammaren och kvittera årets anslag samt å Värmlands Ensk. Bank för Styrelsens räkning insatta medel.

In fidem:
CONRAD FRISTEDT.

Transsumt af protokoll, hållet vid sammanträde i Tekniska Aftonskolans Styrelse torsdagen den 21 januari 1909.

Närvarande undertecknad samt hrr Helleberg, Yhnell, Olson och Falk jämte skolans föreståndare Lektor Fristedt. Hr Svanström anmält förfall.

§ 1.

Vid val af styrelse för innevarande år utsågs till ordförande Teckningsläraren K. Hugo Segerborg, till vice ordf. Majoren Th. Helleberg och till skattmästare Fabrikören P. F. Yhnell.

In fidem:
K. HUGO SEGERBORG.

§ 19.

Då enligt dagens föredragningslista nu skulle förekomma val af ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnderna för staden, hemställde Herr Ordföranden, att

Herrar Fullmäktige måtte bestämma, att, i enlighet med hvad under nästlidet år varit fallet, hvardera nämnden skulle utgöras af sex ledamöter och fyra suppleanter; och blef detta af Herrar Fullmäktige bifallet.

§ 20.

Vid härpå med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos:

1:o) Till ledamöter för innevarande år i taxeringsnämnden för stadens första taxeringsdistrikt Herrar Boktryckaren Albin Forssell, Fabrikören K. A. Falk, Häradsskrifvaren Frans R. M. Svensson, Kaptenen R. Huss, Skräddaren A. Löfgren samt Skomakaren W. Wahlström, och till deras suppleanter att i här nämnd ordning tjänstgöra Herrar Handlanden Wilhelm Lefrén, Hamnkassören Ivar Olsson, Träarbetaren Carl Lundgren samt Handlanden C. G. Olsson;

2:o) till ledamöter för innevarande år i taxeringsnämnden för stadens andra taxeringsdistrikt Herrar Kontorsskrifvaren A. O. Alstermark, Stufveriförmannen J. A. Håkansson, Målaren C. G. Kalin, Handlanden Th. Skeppstedt, Fabrikören Axel Svensson samt Handlanden Th. Byttner och till deras suppleanter att i här nämnd ordning tjänstgöra Herrar Handlanden K. F. Arne, Muraren Aug. Sjögren, Snickaren C. A. Broberg samt Ingenjören Carl Wennberg.

§ 21.

Enligt hvad Herrar Stadsfullmäktige bestämt skulle denna dag företagas val af 4 ledamöter och 2 suppleanter i den kommitté, som enligt Herrar Fullmäktiges förut fattade beslut skulle åstadkomma utredning och uppgöra förslag i fråga om de åtgärder från stadens sida, som i anledning af Kungl. Maj:ts dom i rättegången angående stadens donationsjord, kunde befinnas erforderliga; och blefvo nu, vid med slutna sedlar förrättade särskilda val utsedde, till ledamöter i nämnda kommitté Herrar Borgmästaren K. J. Lindholm, Kommissionslandtmätaren Sten Ström, Kaptenen H. Ziegler och Stufveriförmannen J. A. Håkansson samt till suppleanter för dem Herrar Boktryckaren Albin Forssell och Förste läraren E. V. Gelin.

§ 22.

Angående anvisande af medel att användas till reselån åt arbetare, som fått sig arbete anvisadt å annan ort, hade dels Magistraten och dels Styrelsen för Arbetsförmedlingsanstalten här i staden hos Herrar Stadsfullmäktige gjort följande särskilda framställningar:

Se Ser. A. N:o 2 : 13.

Se Ser. A. N:o 2 : 13.

Häröfver hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit tillstyrkande utlåtanden; varande Utskottets af följande lydelse:

Se Ser. A. N:o 2 : 13.

Efter handlingarnes föredragning yrkade Herr Nyström bifall till Utskottets hemställan, men att Herrar Fullmäktige tillika måtte föreskrifva, att innan reselån af Styrelsen för Arbetsförmedlingsanstalten utlämnades, Fattigvårdsstyrelsens yttrande skulle i hvarje särskildt fall inhämtas; och blef detta yrkande af Herrar Fullmäktige bifallet.

Denna § förklarades genast justerad.

§ 23.

Rörande anslag för fyllningsarbeten å Sandgrund samt för Garfvarådrans igenfyllande hade Herr Huss väckt en så lydande motion:

Se Ser. A. N:o 2 : 14.

Häröfver hade Drätselkammaren uppå remiss afgifvit följande utlåtande:

Se Ser. A. N:o 2 : 14.

Beredningsutskottet hade härpå i ärendet yttrat sig sålunda:

Se Ser. A. N:o 2 : 14.

Efter handlingarnes föredragning och hållen öfverläggning beslöto Herrar Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse med Beredningsutskottets hemställan samt däri af Herr Ziegler rörande punkt 3:o framställt ändringsyrkande,

att Herr Huss motion, i hvad den afsåge förslag om utförande af fyllningsarbeten å Sandgrund, ej skulle till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

att samma motion, i den del däraf, som innefattade förslag om åtgärder för Garfvarådrans igenfyllande skulle för fullständig utredning remitteras till Hälsovårdsnämnden, Hamnstyrelsen och Drätselkammaren till skyndsam behandling;

att, för beredande af arbetstillfällen åt arbetslösa inom staden, till Drätselkammarens förfogande skulle ställas *dels* ett förslagsanslag af 10,000 kronor att efter Drätselkammarens pröfning, användas för utförande af sådana för staden nyttiga och nödiga allmänna arbeten, som Drätselkammaren ansåge i allt fall böra under den närmaste framtiden bringas till verkställighet, *dels ock* likaledes ett förslagsanslag af 2,000 kronor att användas till bestridande af kostnaderna för stenlagning för stadens räkning;

att de beslutade förslagsanslagen finge af Drätselkammaren tagas i anspråk endast i den mån och så länge detta för arbetslöshetens afhjälpande vore behöfligt; samt

att Drätselkammaren skulle erhålla i uppdrag att ombesörja arbetenas utförande.

Denna § förklarades genast justerad.

§ 24.

I enlighet med hvad Drättselkammaren hemställt samt Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande tillstyrkt beslöto nu Herrar Stadsfullmäktige att anvisa och ställa till Fattigvårdsstyrelsens förfogande ett förslagsanslag af 500 kronor för att, i mån af behof, användas till inköp samt utdelning genom Fattigvårdsstyrelsens tillsyningsmän och diakonissor till behöfvande arbetslösa här i staden af matkupper för beredande af bespisning å folkskolan eller annorstädes.

Se Ser. A. N:o 2 : 15.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justeradt den 4 Februari 1909.

AXEL DAHLMAN.

GUSTAF NYGREN.

HILMER BRATTSTRÖM.

Offentligen uppläst den 4 februari 1909; betygar

Ex officio:

IVAN FR. REGNER.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 12 Februari.

N:o 3.

Föredragningslista.

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning af Hamnstyrelsens förslag till ny hamnordning äfven som till klareringsordning; 3:o) D:o d:o i anledning af Styrelsens för vatten- och gasverken framställning angående lindring i vilkoren för levererande af elektrisk ström till Norrmalms elektriska aktiebolag; 4:o) D:o d:o i anledning af Magistratens skrifvelse rörande formulering af de af Stadsfullmäktige beslutade anordningarne i förslaget till kontrakt angående användning af stadens polis i statens tjänst; 5:o) D:o d:o i anledning af Magistratens resolution med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande öfver Nils Johan Johnssons från Klöfverud å Hammarön hos Konungens Befallningshafvande i länet gjorda ansökan att få här i staden utskänka vin- och maldrycker; 6:o) D:o d:o i anledning af Handlanden Ludvig Martins här i staden underdåniga besvär rörande hans bevillningstaxering år 1907;	7:o) D:o d:o i anledning af Drättselkammarens framställning om atkortning af restutskylder från 1908 års första uppbördsstämma; 8:o) D:o d:o i anledning af Drättselkammarens framställning om atkortning af restutskylder från 1908 års andra uppbördsstämma; 9:o) D:o d:o i anledning af Brandstyrelsens framställning om afskrifning å Stadens under Styrelsens vård stående lösa egendom; 10:o) D:o d:o i anledning af Badhuskomiterades framställning om ytterligare anslag för varmbadhuset; 11:o) D:o d:o i anledning af Badhuskomiterades framställning angående varmbadhusets administration; 12:o) D:o d:o i anledning af Herr Huss' motion om igenfyllande af Garfvareådran; 13:o) D:o d:o i anledning af Idrottsföreningens Kamraterna af Herr Gelin såsom motion upptagna framställning om ett anslag af 200 kr. för anläggning af en skridskobana.

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 12 Februari 1909.

§ 25.

Vid upprop befunnos Herrar Ahlmark, Rune, Huss och Brattström på grund af bortovaro från staden samt Herr Noréus, hindrad af auktionsförrättning, från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 26.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 15 innevarande Februari kl. 2,15 e. m. å Drättselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Regner och Håkansson.

§ 27.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande:

A. Till Beredningsutskottet:

Odd Fellow Klubbens i Karlstad från Konungens Befallningshafvande i länet genom Magistraten till Herrar Stadsfullmäktige för afgifvande af yttrande öfverlämnade ansökan om rätt att till klubbmedlemmar och inbjudna gäster utskänka spirituösa drycker.

B. Till Drättselkammaren:

1:o.) Konungens Befallningshafvandes i länet genom Magistraten inkomna resolution med handlingar rörande ifrågasatt väganläggning mellan Karlstad och Hammarön, att af Herrar Fullmäktige tagas i öfvervägande vid afgifvande af förut i ärendet infordradt yttrande;

2:o.) Vederbörande kommitterades framställning rörande utförandet af den tilltänkta statyn öfver Konung Karl IX samt anslag härtill;

3:o.) Bestyrelsens för Karlstads stifts 10:de allmänna folkskolläraremöte af Herr Gelin som motion upptagen framställning om ett anslag till bidrag till bestridande af kostnaderna för anordnande af nämnda möte.

§ 28.

Lades till handlingarna Hamnstyrelsens anmälan om val af ordförande och vice ordförande:

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen
i Karlstad den 11 Januari 1909.*

§ 2.

Vid härefter med slutna sedlar förrättade val utsågos:
till ordförande Majoren m. m. Th. Helleberg
och till vice ordförande Handlanden Emil Rune.

In fidem:
IWAR OLSSON.

§ 29.

Från Hamnstyrelsen hade till Herrar Stadsfullmäktige inkommit dels följande skrivelse rörande förslag till Hamnordning för staden och Klareringsordning för Karlstads hamn.

Se Ser. A. N:o 3 : 3.

dels den i skrivelsen omförmälda här intagna afskrift.

Se Ser. A. N:o 3 : 3.

dels slutligen de i skrivelsen afsedda förslagen, så lydande:

Se Ser. A. N:o 3 : 3.

Öfver dessa förslag hade därefter uppå remiss Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtanden:

Se Ser. A. N:o 3 : 3

hvarpå nu Herrar Fullmäktige företogo detta ärende till behandling samt efter hållen diskussion beslöto för sin del godkänna förslagen, förslaget till Hamnordning oförändradt och förslaget till Klareringsordning med dels de ändringar, som af Beredningsutskottet påyrkats, dels den under diskussionen förordade ändringen, att i § 3 mom. 1 punkt 3 af förslaget efter ordet: "skola" tillades orden: "emot hamnkassörens kvitto"; och uppdrogs åt Herr Ordföranden att å de sålunda godkända förslagen söka behörig fastställelse.

§ 30.

Från Styrelsen för vatten- och gasverken hade till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämnats följande protokollsutdrag i ärendet angående Norrmalms Elektriska Aktiebolags ansökan om nedsättning i minimiafgifter för elektrisk ström.

Se Ser. A. N:o 3 : 4.

Härvid fanns fogadt i afskrift detta kontrakt:

Se Ser. A. N:o 3 : 4.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet yttrat sig sålunda;

Se Ser. A. N:o 3 : 4.
Och biföllo nu Herrar Stadsfullmäktige hvad Utskottet i detta ärende hemställt.

§ 31.

Från Magistraten hade Herrar Stadsfullmäktige fått emottaga dels följande skrifvelse med förslag till formulering af vissa punkter i kontraktet angående användning af stadens polis i statens tjänst.

Se Ser. A. N:o 3 : 5.

dels ock det i skrifvelsen omnämnda ändringsförslaget, så lydande:

Se Ser. A. N:o 3 : 5.

Öfver detta förslag hade uppå remiss Beredningsutskottet afgifvit följande yttrande:

Se Ser. A. N:o 3 : 5.

Och beslöto nu Herrar Fullmäktige i enlighet med hvad Utskottet i detta ärende hemställt.

§ 32.

Sedan till Konungens Befallningshafvande i länet från Nils Johan Johnsson i Klöfverud, Hammarö socken, inkommit ansökan om rätt för sökanden att i gården N:o 2 vid Järnvägs-gatan här-tädes tillhandahålla vin och öl i förening med mat-servering, hade Herrar Stadsfullmäktiges yttrande infordrats öfver ansökningen, i anledning hvaraf Beredningsutskottet uppå remiss utlåt it sig sålunda:

Se Ser. A. N:o 3 : 6.

Och beslöto nu Herrar Stadsfullmäktige att på det sätt, Utskottet hemställt, förorda bifall till förevarande ansökan.

§ 33.

Sedan Handlanden Ludvig Martin i Karlstad hos Kungl. Maj:t i underdånighet anfört besvär öfver Kammarrättens utslag den 17 Juli 1908 i fråga om klagandens inkomsttäckering år 1907, hade handlingarna i målet i och för förklarings afgiffrände öfverlämnats till Herrar Stadsfullmäktige, hvarest uppå remiss Beredningsutskottet yttrat sig sålunda:

Se Ser. A. N:o 3 : 8.

Och biföllo nu Herrar Fullmäktige hvad Utskottet i detta ärende hemställt.

§ 34.

Biföllo Herrar Stadsfullmäktige Drätselkammarens, af Beredningsutskottet i uppå remiss afgifvet utlåtande tillstyrkta framställning att afkortning af restut-

skylder från 1908 års 1:sta uppbördsstämma måtte få i enlighet med uppgjort förslag ske till ett sammanlagdt belopp af 7,275 kronor 27 öre.

Se Ser. A. N:o 3 : 9.

§ 35.

Biföllo Herrar Stadsfullmäktige Drätselkammarens, af Beredningsutskottet i uppå remiss afgifvet utlåtande tillstyrkta framställning, att afkortning af restutskylder från 1908 års 2:dra uppbördsstämma måtte få i enlighet med uppgjort förslag ske till ett sammanlagdt belopp af 254 kronor 25 öre.

Se Ser. A. N:r 3 : 10.

§ 36

I enlighet med hvad Brandstyrelsen hemställt samt Beredningsutskottet i uppå remiss afgifvet utlåtande tillstyrkt, medgåfvo nu Herrar Stadsfullmäktige, att afskrifningar och nedsättningar å stadens brandredskap finge ske till ett sammanlagdt belopp af 2,243 kronor 99 öre.

Se Ser. A. N:o 3 : 11.

§ 37.

Till Herrar Stadsfullmäktige hade kommitterade för uppförande af ett nytt varmbadhus här i staden inkommit med en så lydande framställning rörande ytterligare anslag för byggnadsföretaget:

Se Ser. A. N:o 3 : 27.

Häröfver hade Drätselkammaren uppå remiss yttrat sig sålunda:

Se Ser. A. N:o 3 : 27.

I detta Kammarens yttrande hade Beredningsutskottet instämt; och beslöto nu Herrar Fullmäktige i enlighet härmed.

§ 38.

Till Herrar Stadsfullmäktige hade kommitterade för uppförande af ett nytt varmbadhus här i staden inkommit med en så lydande framställning rörande badhusets administration:

Se Ser. A. N:o 3 : 28.

Härvid fanns fogadt följande förslag till badpriser:

Se Ser. A. N:o 3 : 28.

I detta ärende hade Drätselkammaren afgifvit följande utlåtande:

Se Ser. A. N:r 3 : 28.

Härefter hade på anmodan af Kammaren Styrelsen för vatten- och gasverken inkommit med yttrande, så lydande:

Se Ser. A. N:o 3 : 28.

Slutligen hade Beredningsutskottet i ärendet sig utlåtut sålunda :

Se Ser. A. N:r 3 : 28.

Under den diskussion, som i detta ärende uppstod, yrkades af Herr Nerman, att ärendet, i hvad det afsåge förslag till priser för 2:dra klassens bad, måtte af Herrar Fullmäktige till vederbörande återremitteras för vidare utredning, men blef detta yrkande af Herrar Fullmäktige afslaget, hvadan ärendet i hela dess omfattning genast skulle till afgörande företagas ;

Och biföllo härefter Herrar Fullmäktige hvad Utskottet i ärendet hemställt, med undantag likväl för Utskottets hemställan i afseende å förslaget till badpriser.

Af Herr Lundberg föreslogs, att badhusets styrelse måtte bemyndigas, att, om så skulle visa sig erforderligt, medgifna nedsättning i priserna för 2:dra klassens bad jämväl å andra tider än lördagarna ; och blef detta förslag af Herrar Fullmäktige bifallet.

Af Herr Wallberg framställt yrkande, att rabattbiljetter till 1:sta klassens bad måtte få köpas för fem kronor, i stället för föreslagna tio kronor, blef efter votering med 21 röster mot 10, som afgåfvos för bifall till Beredningsutskottets hemställan, af Herrar Fullmäktige bifallet.

Med afseende å badpriserna i öfrigt beslöto Herrar Fullmäktige, på yrkande af Herr Ziegler, att de af kommitterade föreslagna priser skulle med de ändringar, som af Kammaren och Utskottet förordats, tillsvidare och intill dess Herrar Fullmäktige efter förslag af den blifvande badhusstyrelsen annorledes bestämde, förblifva gällande.

§ 39.

I anledning af en af Herr Huss väckt motion om bland annat vidtagande af åtgärder för igenfyllande af den s. k. Garfvareådran hade uppå remiss Hälsovårdsnämnden, Hamnstyrelsen, Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit utlåtanden, så lydande :

Se Ser. A. N:o 3 : 29.

Vid Hamnstyrelsens utlåtande fanns fogadt *dels* följande kostnadsförslag :

Se Ser. A. N:o 3 : 29.

dels ritningar för arbetets utförande.

Efter handlingarnes föredragning och sedan under den diskussion, som i ärendet uppstått, Herr Ziegler yrkat afslag å såväl Kammarens som Utskottets hemställan, beslöts, att Herr Huss' motion i nu förevarande del ej skulle till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Detta beslut fattades efter votering med 16 röster mot 15, som afgåfvos för bifall till Drätselkammarens hemställan, sedan, jämväl efter votering, sistnämnda

yrkande med 21 röster mot 10 antagits till kontraposition mot Herr Zieglers yrkande.

§ 40.

Öfver en af Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets hos Herrar Stadsmäktige gjord, af Herr Gelin såsom motion upptagen framställning om ett anslag af 200 kronor för anläggning och underhåll af en skridskobana hade uppå remiss Drätselkammaren utlåtut sig sålunda:

Se Ser. A. Nr 3 : 30.

I detta Kammarens yttrande hade Beredningsutskottet instämt; och beslöto nu Herrar Fullmäktige i enlighet härmed.

§ 41.

Af Herr Clarholm vid sammanträdet väckt motion om afhjälpande af vissa sanitära olägenheter med den s. k. Garfvaiådran remitterades för afgifvande af utlåtande till Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren.

§ 42.

Anleeknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet. Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Justeradt den 15 Februari 1909.

AXEL DAHLMAN.

J. A. HÅKANSSON.

IVAN FR. REGNER.

Offentligen uppläst den 17 Februari 1909; helygar

Ex officio:
W. BROCKMANN.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 18 Mars.

N:o 4.

Föredragningslista.

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning af Byggnadsnämndens förslag till stadsplan för senast under staden lagda delen af säteriet Wåxnäs; 3:o) D:o d:o i anledning af Odd Fellow klubbens här i staden hos Konungens Befallningshafvande i länet gjorda ansökan om rätt till utskänkning; 4:o) D:o d:o i anledning af Hamnstyrelsens framställning om löneförhöjning åt Hamnkaptenen; 5:o) D:o d:o i anledning af Hamnstyrelsens framställning om ett ålders- och lönetillsäg till Hamnkassören; 6:o) D:o d:o i anledning af Styrelsens för vatten- och gasverken framställning om ett tilläggsanlag för gäldandet af kostnaderna för elektromotorpumparne i vattenverket å Sandgrund; 7:o) D:o d:o i anledning af Styrelsens för vatten- och gasverken framställning om anslag för	anskaffande och montering af en ny stationsregulator vid gasverket; 8:o) D:o d:o i anledning af Styrelsens för vatten- och gasverken framställning om anslag för gasledningar i Rosenbads- och Orrholmsgatorna; 9:o) D:o d:o i anledning af Hamnstyrelsens framställning om ett anslag för förlängning af pålarmen i rundvirkeshamnen; 10:o) D:o d:o i anledning af Magistratens redovisning för 1908 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden; 11:o) D:o d:o i anledning af Styrelsens för vatten- och gasverken framställning om ett årligt anslag tillsvidare för anställande af en sekreterare hos Styrelsen; 12:o) D:o d:o i anledning af väckt förslag till ändrad lydelse af § 74 i gällande förordning angående kommunalstyrelse i stad.

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 18 Mars 1909.

§ 43.

Vid upprop befunnos Herrar Wallberg, Ahlmark, Noréus och Helleberg på grund af bortovaro från staden samt Herr Severin utan anmäldt förfall från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige, hvarjämte beträffande Herr Severin beslöts, att med frågan om bötespåföljd för hans utevaro skulle få anstå till nästkommande sammanträde.

§ 44.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 23 innevarande Mars kl. 2 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Nerman och Håkansson.

§ 45.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande:

A. Till Beredningsutskottet:

1:o) Kungl. Järnvägsstyrelsen skrifvelse rörande utläggning af ett nytt spår vid Karlstads nya hamn vid Kanikenäset;

2:o) Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Stadsfullmäktiges yttrande öfver hvad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet, Bror Almqvist, uti ett till Ämbetet afgifvet och af Ämbetet biträdt tjänstememorial erinrat och föreslagit beträffande Kungl. Maj:ts pröfning underställda förslaget till regleringsplan för staden;

3:o) Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Stadsfullmäktiges yttrande öfver en af Wermländska Provinsiallogen af Frimurare Orden hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord framställning om rättighet att här i staden idka utskänkning af spirituösa drycker;

4:o) Från Bankdirektören A. Sandwall inkommen berättelse öfver verkställd granskning af Karlstads Allmänna Läroverks Byggnadsfonds räkenskaper för år 1908; samt

5:o) Inkomna ansökningar till Mellqvists studiestipendium.

B. Till Drätselkammaren:

1:o) Hälsovårdsnämndens af Fattigvårdsstyrelsen med dess yttrande till Her-

rar Fullmäktige öfverlämnade framställning om rätt för nämnden att få disponera det under Fattigvårdsstyrelsens vård stående tuberkulohemmet;

2:o) Hälsovårdsnämndens skrivelse med förslag till Reglemente för Karlstads saluhallsstyrelse, Instruktion för Karlstads saluhalls hallmästare, Ordningsföreskrifter för Karlstads saluhall jämte formulär till kontrakt rörande upplåtande af saluplats m. m. i saluhallen; samt

3:o) Herr Dahlmans motion rörande omfattningen af de åligganden, som syntes böra tillkomma Karlstads saluhallsstyrelse.

C. Till Styrelsen för Karlstads Arbetsförmedlingsanstalt och Drätselkammaren.

En från Landstingets arbetsförmedlingskommitté ingifven af Herr Dahlman såsom motion upptagen framställning med begäran om Herrar Fullmäktiges yttrande rörande ifrågasatt bidrag till en arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län; samt

D. Till Egnahemskommittén och Drätselkammaren:

Herr Zieglers motion om uppföraude å stadens tomter af byggnader afsedda till uthyrning åt mindre bemedlade jämte hvad därmed stode i samband.

§ 46.

Lades till handlingarne ett från Svenska Stadsförbundet till Herrar Fullmäktige öfverlämnadt tryckt exemplar af en af förbundet till Kungl. Maj:t ingifven underdånig framställning angående vägfrågan i köpingar och municipalsamhällen.

§ 47.

Beslöts öfverlämna till Drätselkammaren att bland dess handlingar förvara det från Magistraten inkomna, mellan svenska staten och Karlstads stad upprättade kontrakt angående tillhandahållande af reservpolisstyrka.

§ 48.

Efter det Herrar Fullmäktige hos Kungl. Maj:t gjort underdånig framställning om fastställelse af utsträckt stadsplan för stadsdelen Klara här i staden, hade Kungl. Maj:t genom beslut den 12 Mars 1908 anbefalt Konungens Befallningshafvande i länet att med afseende å stadgandena i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 Augusti 1907 samt i nädiga kungörelsen af samma dag angående bestämmelser i fråga om behandling af förslag till stadsplan och tomtindelning lämna vederbörande tillfälle att taga frågan om fastställelse af utsträckt stadsplan för ofvannämnda stadsdel under förnyadt öfvervägande.

Med anledning häraf hade Byggnadsnämnden, efter det Stadsbyggmästaren,

på Nämndens uppdrag, utarbetat förslag till gatuprofiler inom stadsdelen, samt ärendet i öfrigt handlagts i enlighet med föreskrifterna i förberörda Kungl. Kuugörelsen i ärendet afgifvit följande yttrande:

Se Serien A. N:r 4 : 7.

Uppå remiss hade häruppå Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet och därvid till alla delar iustämt i Byggnadsnämndens utlåtande.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu i enlighet med Byggnadsnämndens hemställda godkänna den upprättade stadsplanen med de af Stadsbyggmästaren föreslagna gatuprofiler.

§ 49.

Sedan till Konungens Befallningshafvande i länet från Odd Fellow Klubben i Karlstad inkommit ansökan om rätt för Klubben att under ett år från den dag ansökningen kunde varda beviljad, vid 30 tillfällen, då Klubben hade sammanträden, få i Klubbens lokaler i gården N:r 19 Västra Torggatan i Karlstad till Klubbens medlemmar och inbjudna gäster utskänka spirituösa drycker, hade Herrar Fullmäktiges yttrande infordrats öfver ansökningen, i anledning hvaraf Beredningsutskottet uppå remiss afgifvit följande utlåtande.

Se Serien A, N:r 4 : 11.

Efter det under öfverläggningen framstälts yrkande dels af Herr Gelin med flere, att ansökningen måtte afstyrkas, dels ock af Herr af Geijersstam m. fl., att ansökningen måtte i enlighet med Beredningsutskottets utlåtande förordas till bifall, beslöto Herrar Fullmäktige med 22 röster mot 7 tillstyrka bifall till Odd Fellow Klubbens ifrågavarande framställning.

§ 50.

Hos Herrar Fullmäktige hade Hamnstyrelsen gjort framställningar om förhöjning af hamnkaptensens aflöning från 2,500 kronor till 3,000 kronor för år.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit följande utlåtande i frågan.

Se Serien A. N:r 4 : 17.

I Drätselkammarens utlåtande hade Beredningsutskottet i afgifvet yttrande instämt.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bevilja den begärda löneförhöjningen, att utgå från och med innevarande år.

§ 51.

Hos Herrar Fullmäktige hade Hamnstyrelsen hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja Hamnkassören Iwar Olsson ett ålders- och lönetillägg af 1,200 kronor att utgå från och med innevarande år.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtanden i ärendet.

Se Serien A. N:r 4 : 18.

Efter det under öfverläggningen framstälts yrkanden dels af Herr af Geijerstam med flere om bifall till Beredningsutskottets förslag i frågan dels ock af Herr Nerman, med hvilken Herrar Håkansson och Johansson instämt, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja Hamnkassören Olsson förutom det af Utskottet föreslagna lönetillägget af 200 kronor ett personligt ålderstillägg af allenast 500 kronor beslöto Herrar Fullmäktige med 20 röster mot 11 bifalla Beredningsutskottets förslag i ämnet.

§ 52.

Hos Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken gjort framställning om ett tilläggsanslag af 2,070 kronor 12 öre till gäldandet af kostnaderna för de i Vattenverket å Sandgrund uppsatta tvänne elektromotorpumparne.

Efter remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet och därvid tillstyrkt bifall till framställningen.

Se Serien A. N:r 4 : 19.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu att bevilja det af Styrelsen för Vatten- och Gasverken begärda anslag.

§ 53.

Hos Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken gjort framställning om ett anslag af 1,000 kronor till anskaffande och montering af en ny stationsregulator vid Gasverket.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet och därvid tillstyrkt bifall till framställningen.

Se Serien A. N:r 4 : 20.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu att bevilja det af Styrelsen för Vatten- och Gasverken begärda anslag.

§ 54.

Hos Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken gjort framställning om ett anslag af 3,500 kronor till dels anläggning af ny gasledning i Rosenbadsgatan och dels omläggning af gasledningen i Orrholmsgatan.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet och därvid tillstyrkt bifall till framställningen.

Se Serien A. N:r 4 : 21.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu att bevilja det af Styrelsen för Vatten- och Gasverken begärda anslag.

§ 55.

Hos Herrar Fullmäktige hade Hamnstyrelsen gjort framställning om ett anslag af 2,500 kronor till bestridande af kostnaderna för förlängning af pålarmen i Rundvirkeshamnen.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet och därvid tillstyrkt bifall till framställningen.

Se Serien A. N:r 4 : 22.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu att bevilja det af Hamnstyrelsen begärda anslag.

§ 56.

Från Magistraten hade till Herrar Fullmäktige ingifvits redogörelse för 1908 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet afgifvit yttrande i ärendet, därvid Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den afgifna redogörelsen, hemställt, att redogörelsen måtte af Herrar Fullmäktige godkännas.

Se Serien A. N:r 4 : 23.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Beredningsutskottet sålunda i ärendet föreslagit.

§ 57.

Hos Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken gjort framställning att, för aflönande af en särskild Sekreterare hos Styrelsen, måtte af Herrar Fullmäktige beviljas ett årligt anslag af 400 kronor att utgå tillsvidare, intill dess frågan om omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten blifvit slutligen afgjord.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet samt därvid tillstyrkt bifall till framställningen.

Se Serien A. N:r 4 ; 40.

Efter det under öfverläggningen framstälts yrkanden dels af Herr Ziegler, med hvilken Herr Nerman förenat sig, om afslag å Styrelsens framställning dels ock af Herr Huss med flere om bifall till samma framställning beslöto Herrar Fullmäktige utan omröstning bevilja det af Styrelsen begärda anslag.

§ 58.

För yttrandes afgifvande hade från Konungens Befallningshafvande i länet till Herrar Fullmäktige öfverlämnats ett inom Civildepartementet utarbetadt förslag

till lag angående ändrad lydelse af § 74 i förordningen om Kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862.

Uppå remiss hede Drätselkammaren i ärendet afgifvit följande utlåtande.

Se Serien A. N:r 4 : 41.

I Drätselkammarens utlåtande hade Beredningsutskottet i afgifvet yttrande instämt.

Se Ser. A. N:r 4 : 41.

Och beslöto Herrar Fullmäktige efter öfverläggning bifalla Drätselkammarens förslag till utlåtande i frågan, dock med det tillägg att i ett blifvande lagförslag om ett sådant komme att för Riksdagen framläggas orden «beslut att upptaga lån för tillfälliga behof», borde ersättas med «beslut om tillfällig upplåning», då härigenom undvekes de af Drätselkammaren påvisade svårigheter att för vederbörande långgifvare utreda och styrka beskaffenheten af det behof, som skulle tillgodoses genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

§ 59.

Antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet. Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.
Anmodad protokollsörare.

Justeradt den 23 Mars 1909.

AXEL DAHLMAN.

AXEL NERMAN.

J. A. HÅKANSSON.

Offentligen uppläst den 23 Mars 1909; betygar

Ex officio:

V. E. von der LANCKEN.

**Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909**

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 30 April.

N:o 5.

Föredragningslista:

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i fråga om aföning åt Stadsfullmäktiges och Beredningsutskottets afidne sekreterare samt rörande vikariatsersättningar under hans sjukdom; 3 o) D:o d:o i fråga om inrättandet och sammansättningen af en saluhallsstyrelse samt beträffande förslag till reglemente och föreskrifter i öfrigt rörande saluhallen. 4:o) D:o d:o med anledning af Herz Dahlmans motion i fråga om de åligganden, som skulle tillkomma en blifvande saluhallsstyrelse; 5:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens förslag till ordningsföreskrifter rörande torghandeln samt i fråga om vidtagande af åtgärder för vinnande af nödigt skydd för matvaror vid transport till staden; 6:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens framställning om upplå-	tande af det nya tuberkulohemmet å Herrhagen till provisoriskt epidemiskukhus; 7:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om ett anslag af 13,400 kronor för rengöring af vattenverkets filterbäddar; 8:o) D:o d:o i anledning af Kungl. Järnvägsstyrelsens skrivelse i fråga om bekostandet af spår-anordningar å Kanikenäset; 9:o) D:o d:o öfver Magistratens framställning rörande anordnandet af en samlings-, läs- och lektionssal för polispersonalen; 10:o) D:o d:o öfver Wermländska Provinciallogens af Frimurare-Orden hos Konungens Befallningshafvande gjorda framställning om rätt till utskänkoing; 11:o) D:o d:o öfver He-r Gelius motion om ett anslag af 500 kronor till anordnandet af Karlstads stifts tionde allmänna folkskoleläraremöte;

- 12:o) D:o d:o rörande ansökningar till M-llqvists studiestipendium;
- 13:o) D:o d:o i fråga om de af tjänstgörande arkitekten hos Öfverintentsämbetet gjorda erinringar och förslag beträffande förslaget till regleringsplan för Karlstad;
- 14:o) D:o d:o öfver vederbörande revisors berättelse öfver verkställd granskning af Karlstads Allmänna Läroverks Byggnadsfonds räkenskaper för år 1908;
- 15:o) D:o d:o öfver vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1906;
- 16:o) D:o d:o öfver vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1907.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 30 April 1909.

§ 60.

Vid upprop befunnos Herrar vice ordföranden, Wallberg, Svanbom, Johanson och Helleberg på grund af bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige. I sammanhang härmed beslöto Herrar Fullmäktige gilla Herr Severins förfall för utevoro från sammanträdet den 18 mars 1909.

§ 61.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 4 nästkommande maj klockan 2,30 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Berg och Nyström.

§ 62.

Beslöts öfverlämna till Drätselkammaren att bland dess handlingar förvaras en från Magistraten till Herrar Fullmäktige inkommen afskrift af Kungl. Maj:ts nädiga bref den 26 mars 1909 angående tillstånd för staden att ikläda sig borgensansvar för ett Karlstad—Munsfors järnvägsaktiebolags lån.

§ 63.

Beslöto Herrar Stadsfullmäktige, att i dagens protokoll skulle intagas följande af Hamnstyrelsen till Drätselkammaren ingifna och af Kammaren såsom varande af mera allmänt intresse till Herrar Fullmäktige öfverlämnade berättelse:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Jämlikt § 2 mom. 8 av för Hamnstyrelsen gällande reglemente avgives härmed föreskriven

Berättelse för år 1908

rörande hamntrafiken och viktigare förvaltningsåtgärder samt utfallet av verkställda och avslutade nybyggnads- eller reparationsföretag.

Sjöfarten började den 18 april och slutade den 15 december.

Hamnen besöktes av 2,528 (2,741*) st. fartyg, varav 1,049 (1,201) prämar, 299 (389) seglare, 1,151 (1,147) ångare och 29 motorfartyg. Härav ankommo 35 (34) från och avgingo 231 (274) till utrikes ort. Tonnaget utgjorde:

för prämar	61,272	(68,291)
„ seglare	12,504	(17,182)
„ ångare	129,905	(131,213)
„ motorfartyg	1,988	

Summa 205,669 (216,686) ton.

Bland importerade varor voro följande huvudartiklar och inkommo i nedanstående kvantiteter: Järn 1,849 (5,102) ton, gödningsämne 520 (686) ton, kaffe 392 (422) ton, kol 832,263 (639,147) hl., svavelkis 7,345 (7,711) ton oljor 1,364 (1,476) ton, fisk, beredd 260 (372) ton, gryn, ej av spannmål 178 (292) ton, salt 680 (585) ton, socker 1,012 (1,171) ton, havre och vicker 914 (1,440) ton, mjöl 4,361 (4,034) ton, tegel 2,222 (5,818) ton, tobak 333 (452) ton, cement 2,467 (3,051) ton, foderämne 1,969 (1,981) ton, kalk 11,319 (24,997) hl., kalksten 3,914 (4,761) ton, soda 587 (418) ton, svavel 1,537 (1,127) ton och glaubersalt 300 (1,257) ton.

Bland exporterade varor voro följande huvudartiklar: Järn 4,215 (3,737) ton, kisbränder 4,673 (5,785) ton, papper 2,002 (3,676) ton, pappersmassa 18,833 (21,601) ton, rundvirke 13,334 (13,233) m³, skuret virke 7,535 (9,072) m³, linoleummattor 197 (215) ton och härdslogg 512 (845) ton.

Påförda hamnavgifter hava utgjort:

för fartyg	Kr.	15,557: 85	(16,512: 33)
„ importerade varor	„	26,641: 82	(27,789: 79)
„ exporterade	„	19,932: 71	(21,471: 67)

Summa Kr. 62,132: 38 (65,773: 79)

Rörande utfallet av verkställda nybyggnads- och reparationsarbeten, så framgår detta av följande summariska utredning över

*) Siffror inom parentes angiva motsvarande föregående år.

Hamnens inkomster och utgifter (kassa) för år 1908.

Jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster	Beräknade enligt stat.	Värkliga.		Inkomster			
				över		under	
				stat			
1. Kassabehållning 1 Januari		485	65	485	65		
2. Fordringar fr. föreg. år	500	—	4,930	07	4,430	07	
3. Hamnuppbörd	65,000	—	60,301	52			4,698 48
4. Arrenden	1,129	20	1,094	20			35 —
5. Husbyror	350	—	350	—			
6. Varuskjulshyror			130	36	130	36	
7. Upplagsplatshyror, fasta	2,000	—	1,953	26			46 74
8. d:o tillfälliga			319	58	319	58	
9. Fasta kranar	200	—	409	40	209	40	
10. Flyttbara kranar			1,010	29	1,010	29	
11. Drätselverkets andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning	200	—	200	—			
12. Båthamnsavgifter			60	—	60	—	
13. Söld skrot m. m.			332	92	332	92	
14. <i>Anslag</i> till bristens fyllande: Fordran av drätselverket för i årets stat beräknad brist, efter avdrag av kr. 17,453: 76, utgörande 1907 och 1908 års ränta och avsättning till re- parationsfonden, varmed bristen på magistratens förslag skulle minskas kr. 22,281: 43 . . . . . Från föreg. år balanserade anslag, vilka i staten beräknades till kr. 34,531: 85, men som i verkligheten utgjorde . . . . . 31,901: 46 1907 års ränta och avsätt- ning till reparationsfonden 8,187: 02 vilket belopp, på magistra- tens förslag, skulle tillföras den från 1907 beräknade behållningen.							
33. Extra anslag till: Ett treskenigt spår till upp- lagsplatserna å yttre ham- nen (Stadsf.-ges prot. ^{29/10} 1908	4,000: —	66,369	91	62,742	88		3,627 03
	Sjma kronor	135,749	11	134,320	13	6,978 27	8,407 25

Utgifter	Enligt stat.		Värkliga.		Utgifter			
					över		under	
					stat.			
1. Räntor	1,285	08	3,548	27	2,263	19		
2. Annuitet varav								
a) ränta	31,050	—	31,050	—				
b) amortering	6,446	77	6,446	77				
3. Stadsandelen	13,000	—	13,001	32	1	32		
5. Fastigheters underhåll	1,200	—	1,137	21			62	79
6. Inventariers underhåll:								
a) Muddringsmaterial	3,000	—	1,556	19			1,443	81
b) Kranar	300	—	385	39	85	39		
c) Fyrar och lysapparater	100	—	85	55			14	45
d) Andra inventarier	200	—	239	95	39	95		
7. Hamnens underhåll:								
a) Kajer, doceringar, bryggor, pällare	1,500	—	1,381	09			268	91
b) Torg, vägar, vägövergångar	2,550	—	2,224	96			325	04
c) Kanalbron och slussen	250	—	183	95			66	05
e) Pålarmar och dammar	2,600	—	3,690	79	1,090	79		
f) Duc d'alber och sjömärken	500	—	528	68	28	68		
g) Godsunderlag	100	—	7	20			92	80
h) Annat hamnens underhåll	350	—	181	25			168	75
8. Nya inventarier	700	—	713	35	13	35		
9. Tyggårdsvikens länshållning	700	—	571	02			128	98
10. Platsbyra för Baracken	22	80	22	80				
11. Drätselkammarens andel i platshyror	100	—	96	52			3	48
12. Gratifikation	585	—	180	—			405	—
13. Hamnbelysningen	2,300	—	2,026	44			273	56
14. Fyrbelysningen	400	—	267	58			132	42
15. Löner	12,640	—	12,640	—				
16. Kontorsomkostnader	1,503	—	1,451	98			51	02
17. Skatter och brandförsäkringar	1,015	—	1,052	22	37	22		
19. Ändring av gaskandelabern, en hamnlykta och en lykta å varuskjulet	695	—	727	27	32	27		
20. Vatten- och avloppsledning för slussvaktarebostället	250	—	244	20			5	80
21. Stängsel vid hamnkaptensbostället	380	—	411	55	31	55		
22. Afvopsledning för d:o	560	—	498	03			61	97
23. Planering vid d:o	60	—	56	—			4	—
24. Lön till hamnservis	1,320	—	1,145	—			175	—
25. Reparation av vägen till lastbryggorna	4,000	—	5,507	16			492	84
26. Stensättning vid varuskjulet	5,445	—	5,455	99	10	99		
27. Tingvallabryggans förlängning	700	—	766	59	66	59		
28. Stängsel vid slussen	375	—	185	34			189	66
35. Från föregående års stat balanserade utgifter:								
Överkorsbroar	300	—	300	—				
Elektriska ledningar	2,479	17	4,568	—	2,088	83		
Temperleykranen	14,207	05	14,788	68	581	63		
Prämkanalens upprensning	9,930	24	8,942	16			988	08

Utgifter	Enligt stat.		Värkliga.		Utgifter			
					över		under	
					stat.			
Terrassering för hamnspår	5,000	—	4,125	75			874	24
47. Diverse utgifter	500	—	316	18			183	82
48. Oförutsedda utgifter	1,000	—	1,565	18	565	18		
49. Extra anslag till: Ett treskenigt hamnspår till upplags- platserna å yttre hamnen	4,000	—	267	—			3,733	—
56. Utom stat och anslag								
Temperleykranens drift			858	73	858	73		
Tillfälliga utlägg för 2:ne ångare			62	—	62	—		
Ångbåtskommissionärens ersättning för uppbärande av hamnavgifter för styc- kegods			579	92	579	92		
Anordnande av båthamn			243	30	243	30		
Revisionsanmärkning				05		05		
Kassabehållning 31 December			35	57	35	57		
S:ma kronor	135,749	11	134,320	13	8,716	50	10,145	48

Den i oktober 1908 till grund för 1909 års stat uppgjorda vidräkningen, intagen i N:o 76 av stadsfullmäktiges handlingar, visar efter nu verkställd räkningsavslutning, följande skiljaktigheter mellan beräknade och verkliga inkomster och utgifter, vilka inverka på nedanstående i 1909 års stat förefintliga poster.

I fråga om inkomsterna:

	Beräknad.	Verklig.	+	—
Fordringar	500: —	1,872: 66	1,372: 66	
Återstod av anslag från 1908	4,425: 01	3,627: 02		797: 98
Vadav inkomsterna skola ökas med				674: 68

I fråga om utgifterna:

Skulden till drätselverket beräknades till kr. 96,265: 99 men blev kr. 97,063: 97, varför en ändring i ränteräkningen uppkommer sålunda:

	Beräknad.	Verklig.	+	—
Räntor. , ...	5,775: 96	5,823: 84	47: 88	
Ett treskenigt hamnspår	3,800: —	3,733: —		67: —
Vadan utgifterna skola minskas med			19: 12	

I följd härav skall bristen i staten, som beräknades till kr. 27,634: 32, upptagas till kr. 26,940: 52.

Under året hava följande större arbeten och anläggningar avslutats, och ställa sig kostnaderna sålunda:

	Beräknad.	Verklig.
Elektriska kraft och belysningsledningar	12,600: —	14,688: 83
Temperleykranen med spår	28,400: —	28,981: 63
Prämkanalens upprensning	12,000: —	11,363: 62
Terrassering för hamnspår	10,000: —	9,125: 75

Temperleykranen har använts för lättning av c:a 10,133 ton gods under en arbetslid av 759 timmar, vilket i genomsnitt gör 13,35 ton per timme. Det ekonomiska driftresultatet ställer sig sålunda.

Utgifter: Elektrisk ström och mätarhyra	835: 60	
Kranskötaren, 806 arbetstimmar	322: 40	
Diverse omkostnader	29: 13	1,187: 13
Inkomster		<u>1,016: 29</u>
Brist	Kr.	170: 84

Då avgiften för den elektriska motorn är konstant, oavsett huru mycket kranen brukas, så kommer resultatet att bliva bättre i den mån kranens användning ökas. Då emellertid krananläggningen med andel i den elektriska ledningsanläggningen kostar i runt tal 36,000 kr., och det beräknas att kranen skall förrenta sig, så torde det bliva nödigt att vidtaga någon höjning i den under året försöksvis tillämpade kranhyran av 10 öre per ton.

Hamnens tillgångar, som under året ökats med 21,511 kr. 67 öre, utgjorde vid årets slut 1,163,805 kr. 96 öre.

Skulderna hava ökats med 56,246 kr. 11 öre och uppgingo vid årets slut till 853,126 kr. 66 öre.

Tillgångarna överstiga skulderna med 310,679 kr. 30 öre.

Kapitalförlusten för året uppgår till 34,734 kr. 44 öre.

Karlstads Hamnkassörskontor den 25 Febr. 1909.

Å Hamnstyrelsens vägnar:

TH. HELLEBERG.

Ivar Olsson.

§ 64.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande.

A till Beredningsutskottet:

1:o) Drätselkammarens framställning i fråga om ersättning till Herr Arrhenius för vikariatsaflöning under den tid han på grund af sitt uppdrag såsom ordförande i studens donationsjordskommitté åtnjuter ledighet från sin tjänst;

2:o) Drätselkammarens framställning om afskrifning å den under Kammarens vård stående lösa egendom;

3:o) Drätselkammarens framställning om afkortning af resterande utskylder från 1908 års tredje uppboresstämman;

4:o) Drätselkammarens framställning om bemyndigande för Kammaren att med vederbörande träffa godvillig öfverenskommelse angående ersättning för gatumark;

5:o) Drätselkammarens framställning om öfvertagande på arrende af stadens kallbadhus för herrar jämte hvad därmed stode i samband; samt

6:o) Vederbörande revisorers berättelser angående verkställd granskning af Karlstads Spritförsäljningsbolags äfvensom Fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning försäljningsåret 1 Oktober 1907—31 December 1908.

B. Till Drätselkammaren:

1:o) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen dels att vidtaga vissa ändringar i ett mellan staden och Norrmalms Elektriska Aktiebolag upprättadt kontrakt dels ock att utdraga ledningar och leverera elektrisk ström till stadsdelar utom stadens planlagda område;

2:o) Hälsovårdsnämndens skrifvelse i fråga om vissa föreskrifter med afseende å torghandeln i Karlstad jämte hvad därmed stode i samband;

3:o) Hamnstyrelsens skrifvelse i fråga om anläggande af en kanal för prämatrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergtjärnet;

4:o) Egnahemskommitténs framställning om bemyndigande för Drätselkammaren att efter bebyggande af tomterna Nr:is 100 A till och med 105 A i kvarteret Kilen till egna hem med tomträtt upplåta dessa tomter jämte byggnader och stängsel;

5:o) Egnahemskommitténs framställning om ett anslag af 300 kronor för bekostandet af ritningar till egna hem;

6:o) Herr Florells motion om fri och regelbunden sotning i stadsdelen Norrstrand; samt

7:o) En af Sam. Montelius i Karlstad med flere till Herrar Fullmäktige ingifven af Herr Stenström såsom motion upptagen framställning att staden ville åtaga sig underhållet af den så kallade Romstadsvägen;

C. Till Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren:

1:o) Tuberkuloskommitténs framställning om upprättande af en upplysnings- och understödsbyrå för lungotspatienter; och

2:o) Karlstads läroverkskollegium af Magistraten öfverlämnade och af läroverkets byggnadsdelegerade biträdda framställning om ett anslag af 120,000 kronor såsem- bidrag för uppförande af en nybyggnad för allmänna läroverkets räkning.

§ 65.

Från Beredningsutskottet hade inkommit följande utlåtande:

Serien A. N:r 5 : 42.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Utskottet i ämnet föreslagit.

§ 66.

Från Hälsovårdsnämnden hade inkommit följande framställning:

Se Serien A. N:r 5 : 37.

Till denna framställning var fogadt följande handlingar:

Se Serien A. N:r 5 : 37. (Bil. 1—4)

I sammanhang härmed beslöto Herrar Fullmäktige till behandling företaga följande af Herr Dahlman väckta motion.

Se Serien A. N:r 5 : 38.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i dessa ärenden afgifvit nedanstående utlåtanden.

Se Serien A. N:r 5 : 38.

I fråga om reglementet för Karlstads saluhallsstyrelse yrkades under öfverläggningen dels bifall till Beredningsutskottets förslag oförändradt dels ock af Herr Lundberg bifall till Beredningsutskottets förslag med följande ändringar:

att § 2 mom. 3 erhöles den af Drätselkammaren föreslagna lydelsen oförändrad;

att i § 5 orden «i September månad till Stadsfullmäktige» utbyttes mot «i Oktober månad till Magistratens»;

samt att i § 6 andra stycket i stället för «skola på anfordran tillhandahållas vederbörande revisorer» insattes; «skola före den 1 Mars till vederbörande revisorer öfverlämnas».

Herrar Fullmäktige beslöto med afseende å reglementet för saluhallsstyrelsen bifalla Beredningsutskottets förslag med den af Herr Lundberg föreslagna ändring i fråga om § 5.

I fråga om ordningsföreskrifterna för Karlstads saluhall yrkades under öfverläggningen dels bifall till Beredningsutskottets förslag härutinnan dels ock af Herr Regner bifall till Drätselkammarens förslag i ämnet.

Herrar Fullmäktige beslöto i enlighet med Herr Regners yrkande bifalla hvad Drätselkammaren i denna del föreslagit.

Hvad Beredningsutskottet i öfrigt i förevarande ärenden i särskilda punkter föreslagit blef af Herrar Fullmäktige bifallet

§ 67.

Till Herrar Fullmäktige hade Hälsovårdsnämnden ingifvit följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 5 : 43.

Den i protokollsutdraget ömförmälta skrifvelse af den 21 Augusti 1907 lydde sålunda:

Se Serien A. N:r 5 : 43.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtande i ärendet:

Se Serien A. N:r 5 : 43.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit i följd hvaraf Herrar Stadsfullmäktige för sin del antagit följande ordningsstadganden:

»Handel med till människoföda afsedt kött eller fläsk äfvensom fisk eller af dessa ämnen tillredda varor får icke äga rum å stadens torg och öppna platser vare sig inom det planlagda området eller utanför detta, så länge erforderligt antal platser finnes tillgängligt för idkande af sådan handel i inom af staden uppförd saluhall, dock att landtmän, som införa egna alster till afyttring för dagen, äga att å salutorg försälja slaktadt kött, så vida kreaturen icke äro mcra styckade än att, när fråga är om häst eller större nötkreatur än kalf, de torgföras i minst fjärdedels kropp, men eljes i minst half kropp, och må ej i något fall styckning äga rum å salutorget eller annan öppen plats.»

»Så länge plats finnes att hyra inom af staden uppförd saluhall, må ej åt stadsbor upplåtas plats å salutorg för försäljning af varor, som få säljas inom saluhall, såvida de ej utgöras af trädgårdsprodukter.»

§ 68.

Från Fattigvårdsstyrelsen hade inkommit följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 5 : 39.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit nedanstående yttranden i ärendet:

Se Serien A. N:r 5 : 39.

Efter det under öfverläggningen Herr Nyström yrkat bifall till Beredningsutskottets förslag dock med det tillägg, att såsom vilkor för tuberkulohemmet upplåtande till provisoriskt epidemisjukhus måtte föreskrifvas, att tuberkulohemmet icke annat än i yttersta nödfall finge användas till kolerasjukhus, blef hvad Herr Nyström sålunda föreslagit af Herrar Fullmäktige bifallet.

§ 69.

På framställning af Styrelsen för Vatten- och Gasverken, öfver hvilken framställning Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit tillstyrkande utlåtanden,

beslöto Herrar Fullmäktige bevilja ett extra anslag af 13,400 kronor att ställas till nämnda Styrelses disposition för rengöring af Vattenverkets nuvarande filterbäddar.

Se Serien A. N:r 5 : 44.

§ 70.

Från Kungl. Järnvägsstyrelsen hade till Herrar Fullmäktige inkommit följande skrifvelse:

Se Serien A. N:r 5 : 35.

Uppå remiss hade Hamnstyrelsen och Beredningsutskottet afgifvit nedanstående yttranden i ärendet:

Se Serien A. N:r 5 : 35.

På yrkande af Herr Arrhenius beslöto Herrar Fullmäktige bordlägga ärendet till ett kommande sammanträde.

§ 71.

Från Magistraten hade till Herrar Fullmäktige inkommit följande skrifvelse:

Se Serien A. N:r 5 : 45.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit följande yttrande i ärendet:

Se Ser. A. N:r 5 : 45.

I Drätselkammarens utlåtande hade Beredningsutskottet i afgifvet yttrande instämt.

Efter öfverläggning beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

§ 72.

Sedan till Konungens Befallningshafvande i länet från Wermländska Provinciallogen af Frimurareorden inkommit ansökan om rätt för Logen att vid dess sammanträden under Juni månad innevarande år samt under tiden från och med den 1 nästa Oktober till och med den 30 April 1910 i Ordenslokalerna inom Ordens vid hörnet af Vestra Torg- och Tingvallagatorna belägna hus utskänka spirituösa drycker till Ordens egna medlemmar och inbjudna gäster, hade Herrar Fullmäktiges yttrande infordrats öfver ansökningen.

Sedan Beredningsutskottet uppå remiss afgifvit tillstyrkande yttrande i ärendet beslöto Herrar Fullmäktige att för sin del förorda bifall till ansökningen.

Se Serien N:r 5 : 33.

§ 73.

På en af Bestyrelsen för Karlstads stifts tionde allmänna folkskolleläraremöte hos Herrar Fullmäktige gjord af Herr Gelin såsom motion upptagen framställning, öfver hvilken framställning Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit tillstyrkande utlåtanden, beslöto Herrar Fullmäktige anvisa och ställa till nämnda

Styrelsens förfogande ett belopp af 500 kronor att användas till bestridande af kostnaderna för berörda möte.

Se Serien A. N:r 5 : 15.

§ 74.

Sedan inom föreskrifven tid ansökningar till Mellqvists stipendium för goda framsteg i studier till Herrar Fullmäktige inkommit från studerandena B. M. Wiel Andersén, Erik Johansson, Herman Hultström, Otto Ragnar Ekman, John Nygren, John Ericsson och Harald Skogsberg, så beslöto, på hemställan af Beredningsutskottet, Herrar Fullmäktige, att af nu för utdelning tillgängliga räntan å donationsfonden, hvilken ränta uppginge till 521 kronor 66 öre, tilldela en hvar af sökandena Wiel Andersén, Johansson, Hultström, Ekman och Nygren ett belopp af 104 kronor 33 öre.

Se Serien N:r 5 : 46.

§ 75.

Genom Magistraten hade Herrar Fullmäktiges yttrande infordrats öfver hvad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet, Bror Almqvist, uti afgifvet tjänstememorial erinrat och föreslagit beträffande Kungl. Maj:ts nädiga pröfning underställa förslaget till vissa ändringar i den för staden gällande regleringsplan.

Se Serien A. N:r 5 : 34.

Uppå remiss hade Byggnadsnämnden i ärendet afgifvit följande utlåtande:

Se Ser. A. N:r 5 : 34.

I Byggnadsnämndens utlåtande hade Beredningsutskottet i afgifvet yttrande instämt.

Efter öfverläggning beslöto Herrar Fullmäktige att såsom yttrande i ärendet åberopa hvad Byggnadsnämnden i dess ofvanintagna utlåtande anförte.

§ 76.

I enlighet med hvad Beredningsutskottet i uppå remiss afgifvet utlåtande hemställt, lade nu Herrar Fullmäktige till handlingarne vederbörande revisors berättelse öfver verkställd granskning af Karlstads Allmänna Läroverks Byggnadsfonds räkenskaper för år 1908.

Se Serien A. N:r 5 : 32.

§ 77.

Sedan vederbörande revisorer till Herrar Fullmäktige afgifvit berättelse öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper för år 1906, hade uppå remiss Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande:

Se Serien A. N:r 5 : 47.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

Se Serien A. N:r 76 (tryckt 1907).

§ 78.

Sedan vederbörande revisorer till Herrar Fullmäktige afgifvit berättelse öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1907 hade uppå remiss Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande:

Se Serien A. N:r 5 : 48.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

Se Serien A. N:r 12 (tryckt 1909).

§ 79.

Antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet. Som ofvan.

In fidei:

V. E. von der LANCKEN.

Justeradt den 4 Maj 1909.

AXEL DAHLMAN.

C. F. BERG.

RICHARD NYSTRÖM.

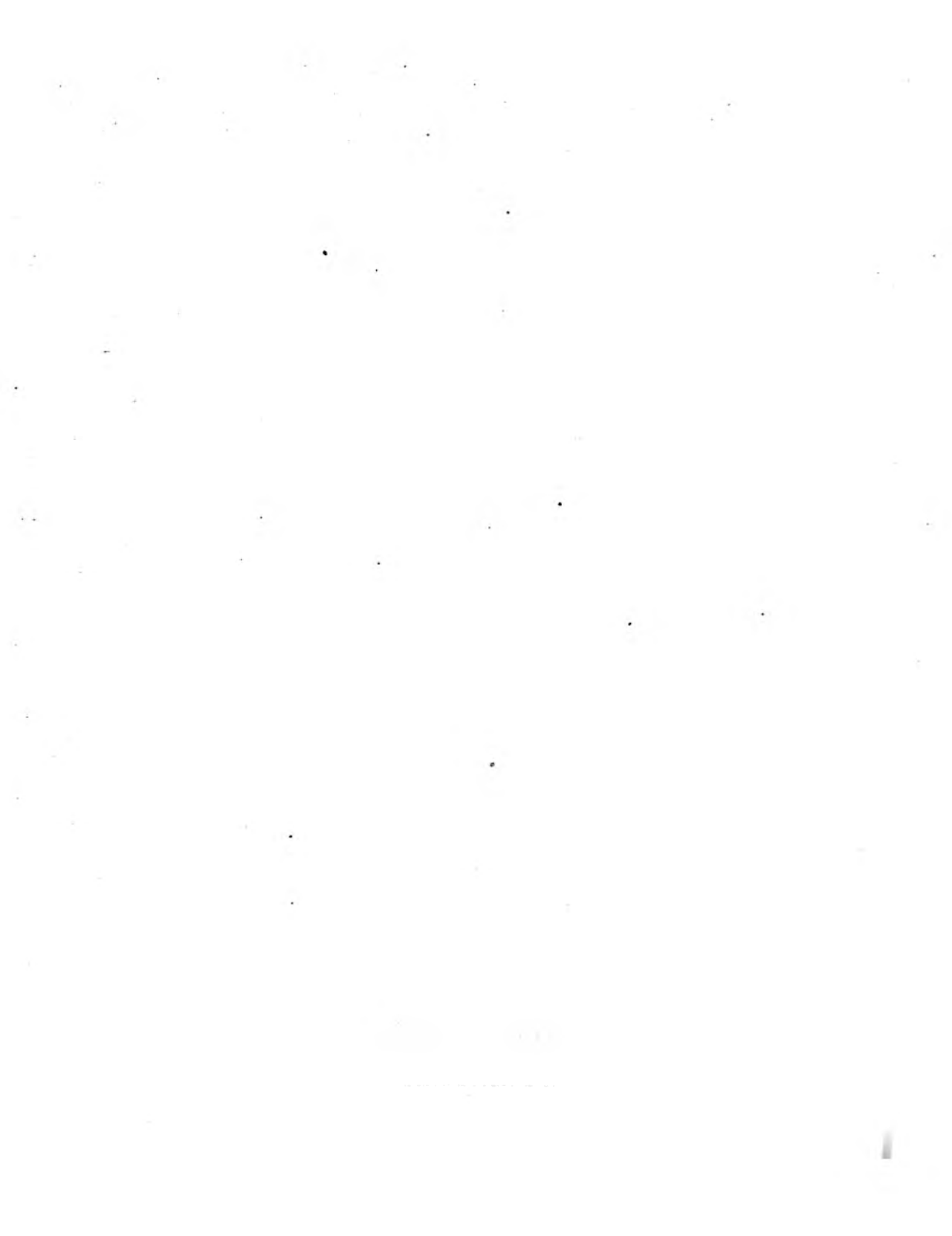
Offentligen uppläst den 4 Maj 1909; betygar

Ex officio:

V. E. von der LANCKEN.

**Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiefolag
1909**

Ser. B.

Ser. B.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 6 Maj.

N:o 6.

Föredragningslista:

Herr Arrhenius motion om framställning till Kungl. Maj:t i fråga om förtydligande i det Drätselkammaren gifna bemyndigande att å stadens vägnar teckna borgen för ett Karlstads Munkfors Järnvägsaktiebolags obligationslån.

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 6 Maj 1909.

§ 80.

Vid upprop befunnos Herrar vice Ordföranden, Forssell, Noréus, Helleberg och Huss på grund af bortovaro från staden, Herrar af Segerström och Fristedt på grund af tjänstgöring samt Herr Berg på grund af affärsöromål från sammanträdet frånvarande och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 81.

Beslöts, att justering af protokollet skulle omedelbart efter sammanträdet ägarum samt verkställas af Ordföranden jämte Herrar Wallberg och af Geijersstam.

§ 82.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige den 17 December 1908 beslutat bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar teckna borgen för infriandet så till kapital som ränta af det obligationslån å 2,500,000 kronor, som Styrelsen för Karlstads--Munkfors Järnvägsaktiebolag bemyndigats upptaga, samt Kungl. Maj:t genom Näddigt bref den 26 Mars 1909 funnit godt medgifva, att Herrar Fullmäktiges ifrågasvarande beslut finge gå i verkställighet, så hade Herr Arrhenius för vinnande af förtydligande i det Drätselkammaren meddelade bemyndigande till Herrar Fullmäktige ingifvit en så lydande motion:

Se Serien A. N:r 6 : 64.

Denna motion hade af Drätselkammaren tillstyrkts, hvarjämte Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande hemställt, att Herrar Fullmäktige, med bifall till motionen, måtte uppdraga åt Ordföranden att med kontrasignation af Sekreteraren till Kungl. Maj:t ingå med sådan underdånig framställning, som i motionen föreslagits.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla Beredningsutskottet i ärendet gjorda hemställan.

§ 83.

På framställning af Ordföranden beslöts, att val af Saluhallsstyrelse och Badhusstyrelse skulle äga rum vid nästkommande sammanträde.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Justeradt den 6 Maj 1909.

AXEL DAHLMAN.

SVEN af GEIJERSSTAM.

I. F. WALLBERG.

Offentligen uppläst den 13 Maj 1909; betygar

Ex officio:

V. E. von der LANCKEN.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 15 Juni.

N:o 7.

Föredragningslista:

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Val af fyra ledamöter i länets landsting för tiden från och med den 1 september 1909 till och med den 31 augusti 1911 (efter Herrar K. J. Lindholm, S. af Geijersstam, N. Lundberg och K. Arrhenius). 3:o) Val af fyra suppleanter i länets landsting för samma tid (efter Herrar A. Svanbom, G. S. Lindmark, Th. Helleberg och H. Ziegler). 4:o) Val af saluhallsstyrelse; tre ledamöter och två suppleanter; 5:o) Val af badhusstyrelse; tre ledamöter och två suppleanter; 6:o) Beredningsutskottets utlåtande öfver vederbörande revisorers berättelse öfver granskning af Karlstads Spritförsäljningsabslags och fondens för allmännyttiga ändamål förvaltning och räkenskaper för tiden 1 oktober 1907—31 december 1908; 7:o) D:o d:o öfver Drättselkammarens framställning rörande vikariatsersättningar till Herr Arrhenius;	8:o) D:o d:o öfver Drättselkammarens framställning om afskrifning å den under Kammarens vård stående lösa egendom; 9:o) D:o d:o öfver Drättselkammarens framställning om afkortning af restutskylder från 1908 års tredje uppbördsstämma; 10:o) D:o d:o öfver Drättselkammarens framställning om bemyndigande att med vederbörande träffa godvillig öfverenskommelse i fråga om ersättning för gatumark; 11:o) D:o d:o öfver Drättselkammarens framställning om öfvertagande på arrende af stadens kallbadhus för herrar jämte hvad därmed stode i samband; 12:o) D:o d:o öfver den af kommittén för resande här i staden af en staty öfver Konung Karl IX gjorda framställning angående åtgärder från stadens sida för förslaget genomförande; 13:o) D:o d:o öfver Egnahemskommitténs framställning om ett anslag af 300 kronor för be-

- kostande af ritningar till egna hem;
- 14:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande att vidtaga vissa ändringar i ett kontrakt med Norrmalms Elektriska Aktiebolag jämte hvad därmed stode i samband;
- 15:o) D:o d:o öfver Herr Clarholms motion om vidtagande af åtgärder till undanrödjande af vissa olägenheter till följd af den s. k. Garfvareådran;
- 16:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om ett anslag af 40,000 kronor för anläggning af ett fjärde filter för stadens vattenverks behof jämte hvad därmed stode i samband;
- 17:o) D:o d:o rörande ifrågasatt förbindelse för staden att bestrida kostnaderna för de åtgärder, som behöfde vidtagas för att fartyg med fyra meters djupgående skulle kunna ingå till och angöra hamn vid Karlstad;
- 18:o) D:o d:o öfver Karlstads Läroverksskollegiums framställning om ett anslag af 120,000 kronor såsom bidrag till uppförande af en nybyggnad för allmänna läroverkets räkning;
- 19:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Elementarläroverket för flickor framställning rörande inköp af fastigheten N:o 18 i kvarteret Negern här i staden;
- 20:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens framställning rörande reserverandet af kvarteren Stenen och Höjden i stadsdelen Berget för uppförande af ett nytt epidemisjukhus samt i fråga om den s. k. nya lasarettbyggnadens å gamla lasarettstomten inredande till epidemisjukhus;
- 21:o) D:o d:o öfver æfvidne e. o. Hofrättsnotarien W. Brockmans af Drätselkammaren öfverlämnade framställning om en ersättning af 3,000 kronor för nedlagdt arbete å stadens donationsjordsprocess m. m.
- 22:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken förslag till allmänna lyshållningen under nästkommande lysperiod;
- 23:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens förslag om ett anslag å 3,616 kronor för gäldandet af en räkning från Arkitekten O. Dymling;
- 24:o) D:o d:o i anledning af Kungl. Järnvägsstyrelsens skrivelse i fråga om bekostandet af spår-anordningar å Kanikenäset; (ärendet bordlagdt sedan den 30 sistlidne april).

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 15 Juni 1909.

§ 84.

Vid upprop befunnos Herrar af Segerström, Clarholm, Helleberg, Nygren och Brattström på grund af bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande, och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 85.

Herr Ordföranden anmälde förhinder att närvara vid justering af dagens protokoll.

Att jämte Herr vice Ordföranden Lördagen den 19 innevarande Juni klockan 2 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera protokollet utsågos Herrar Huzell och Kullgren.

§ 86.

Beslöts öfverlämna till den blifvande saluhallsstyrelsen att bland dess handlingar förvaras Konungens Befallningshafvandes i länet den 1 Juni 1909 meddelade, från Magistraten till Herrar Fullmäktige inkomna resolution i fråga om fastställandet af särskildt ordningsstadgande rörande viss lifsmedelshandel i Karlstad.

§ 87.

Beslöts öfverlämna till Drätselkammaren att bland dess handlingar förvaras en från Magistraten till Herrar Fullmäktige inkommen afskrift af Kungl. Majts nådiga bref den 14 maj 1909 i fråga om bemyndigande för Drätselkammaren att å stadens vägnar teckna borgen såsom för egen skuld för ett Karlstads—Munkfors Järnvägsaktiebolags obligationslån.

§ 88.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande.

A Till Beredningsutskottet:

1:o Byggnadsnämndens framställning om viss ändring i § 53 mom. 1 af den för staden gällande byggnadsordning;

2:o) Hälsovårdsnämndens framställning om vidtagande af åtgärder i ändamål att hälsovårdsstadgans bestämmelser om stad måtte vinna tillämpning å den del af västra stadsområdet, som benämndes Väster Strand;

3:o) Inkomna ansökningar till Mellqvists slöjdstipendium; och

4:o) Varmbadhuskommitténs redogörelse för kostnaderna för uppförande af det nya varmbadhuset i Karlstad jämte i samband därmed gjorda framställningar.

B Till Drätselkammaren:

1:o) Magistratens skrifvelse med öfverlämnande af särskilda framställningar om förbättrande af andre poliskommissariens och poliskårens i öfrigt löneförmåner;

2:o) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om viss ändring i instruktionen för styrelsen;

3:o) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen att i särskilda fall meddela befrielse från eller nedsättning i afgifterna för vatten och gasledning;

4:o) Hälsovårdsnämndens framställning i fråga om ordnandet af stadsbarnmorskornas löne- och pensionsförmåner;

5:o) Nämndens för uppgörande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens främjande skrifvelse rörande användningen af 1909 års anslag till sagda ändamål;

6:o) Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök redogörelse för sagda anstalters verksamhet under det senaste arbetsåret samt begäran om anslag för arbetsåret 1 oktober 1909—30 september 1910; och

7:o) Styrelsens för Karlstads Föreläsninganstalt framställning om anslag för nästkommande år.

§ 89.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos med mera än hälften af de afgifna rösterna:

1:o) Till ledamöter af länets landsting för tiden från och med den 1 September 1909 till och med den 31 augusti 1911 Herrar Borgmästaren m. m. K. J. Lindholm, vice Häradshöfdingen m. m. S. af Geijersstam, förste Stadsläkaren m. m. N. Lundberg samt Häradshöfdingen m. m. K. Arrhenius;

2:o) Till suppleanter i länets landsting för tiden från och med den 1 september 1909 till och med den 31 augusti 1911 Herrar Kaptenen m. m. H. Ziegler, Ingenjören A. Svanbom, Majoren m. m. Th. Helleberg och f. d. Förste Landtmätaren m. m. G. Lindmark att tjänstgöra i nu nämnd ordning.

Det skulle här antecknas, att vid valet af suppleanter en hvar af Herrar Ziegler, Svanbom och Helleberg erhållit 22 röster, att ordningen dem emellan be-

stämts genom loftung, att Herr Lindmark erhållit 20 röster, att närmast i röstetal kommit Redaktören M. Hellberg med 2 röster, samt att en sedel upptagande bland andra Ingenjören I. F. Wallberg, hvilken vore ledamot af Landstinget, blifvit kasserad.

§ 90.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos:

1:o) Till ledamöter i saluhallsstyrelsen Herrar Veterinären H. Berg, Grosshandlaren Josef Löfberg och Öfverstelöjtnanten m. m. G. F. Edgren.

2:o) Till suppleanter i saluhallsstyrelsen Herrar Fattigvårdssysslomannen A. W. Adde och Boktryckaren A. Forssell, att tjänstgöra i nu nämnd ordning.

Att sammankalla saluhallsstyrelsen utsågs Öfverstelöjtnanten Edgren.

§ 91.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos:

1:o) Till ledamöter i badhusstyrelsen Herrar Rådmannen E. Lundblad med 22 röster, Boktryckaren A. Forssell med 17 röster och Rektorn m. m. A. Dahlman med 13 röster.

2:o) Till suppleanter i badhusstyrelsen Herrar andre Stadsläkaren H. Söderbaum med 9 röster och medicine licentiaten H. Severin med 6 röster, att tjänstgöra i nu nämnd ordning.

Det skulle antecknas, att vid valet af ledamöter andre Stadsläkaren H. Söderbaum kommit närmast i röstetal med 7 röster och att en sedel upptagande endast två namn blifvit kasserad samt att vid valet af suppleanter arbetsförmannen J. A. Håkansson kommit närmast i röstetal med 4 röster och att två valsedlar upptagande Boktryckaren A. Forsell, hvilken förut valts till ordinarie ledamot i styrelsen, blifvit kasserade.

Att sammankalla badhusstyrelsen utsågs Rektor Dahlman.

§ 92.

Föredrogs följande från Drätselkammaren inkomna protokollsutdrag i fråga om det Kammaren lämnade bemyndigande att under viss förutsättning teckna borgen för ett Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolags obligationslån:

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 7 Juni 1909.

§ 5.

Genom beslut den 17 december 1908 och den 6 maj 1909 hade Herrar Stadsfullmäktige bemyndigat Drätselkammaren att, — under förutsättning, att Styrelsen för Uddeholms Aktiebolag till Drätselkammaren aflämnade bolagets skriftliga för-

bindelse att, för infriandet så till kapital som ränta af ett obligationslån å 2,500,000 kronor, som styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag bemyndigats upptaga, ansvara till så stor del, som belöpte på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal 2,410 aktier i järnvägen i förhållande till stadens aktieantal 3,000 — å stadens vägnar teckna borgen såsom för egen skuld för omförmälda obligationslåns infriande till kapital och ränta.

Då den ifrågavarande borgen hittills icke kunnat af Drätselkammaren tecknas beslöt nu kammaren att i fråga om hvad i denna sak förekommit hos Herrar Stadsfullmäktige göra följande anmälan.

Sedan Värmlands Enskilda Bank uti skrifvelse till Drätselkammaren af den 19 nästlidne maj anhållit, att det mellan nämnda m. fl. banker, å ena, samt Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag, å andra sidan, upprättade kontrakt angående ifrågavarande obligationslån, hvilket kontrakt funnes hos Värmlands Enskilda Bank tillgängligt, måtte genom Drätselkammarens försorg förses med stadens borgen, affordrade Drätselkammaren Uddeholms Aktiebolag den bolagets borgensförbindelse, hvarom i Herrar Stadsfullmäktiges ofvanberörda beslut omförmäldes.

I anledning häraf fick Drätselkammaren från styrelsen för Uddeholms Aktiebolag mottaga en den 22 nästlidne maj dagtecknad förbindelse, hvarigenom Uddeholms Aktiebolag förbundit sig, under villkor, att någon höjning af nu tillämpade fraktafgifter å Karlstad—Munkfors järnväg för Uddeholms och Stjerns Aktiebolags effekter icke finge äga rum utan de respektive bolagens medgifvande, att uti alla de utgifter, som kunde för staden af dess ifrågavarande borgensförbindelse föränlidas, deltaga med så stor andel, som belöpte sig på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal aktier i Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag, uppgående till 2,410 aktier, i förhållande till det antal aktier, som Karlstads stad för närvarande ägde i samma Järnvägsaktiebolag eller 3,000 aktier.

Då den af Uddeholms Aktiebolag sålunda aflämnade förbindelsen innehöll ett villkor för bolagets åtagande att godtgöra staden viss andel af de utgifter, staden genom sin ifrågavarande borgensförbindelse kunde komma att få vidkännas, hvilket villkor ej fans omförmäldt i Herrar Stadsfullmäktiges till Drätselkammaren lämnade bemyndigande i saken, fann Drätselkammaren bolagets förbindelse ej kunna af kammaren godkännas, hvarom Drätselkammaren lämnade styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag underrättelse genom utdrag af Kammarens protokoll rörande denna fråga för den 25 nästlidne maj.

Sedan Drätselkammaren härafter bemyndigat Herr Häradshöfdingen Karl Arrhenius att å Drätselkammarens vägnar föra underhandlingar med styrelsen för Uddeholms Aktiebolag angående förändrad lydelse af bolagets borgensförbindelse, inkom sistnämnda styrelse till Drätselkammaren med ett vid styrelsens skrifvelse

af den 3 innevarande Juni fogadt förslag till ny förbindelse, däri bolaget iklädt sig ofvanomförmälda borgen under det villkor, att fraktsatserna å Karlstad—Munkfors järnväg för Uddeholms och Stjerns Aktiebolags effekter framdeles icke komme att sättas högre än de vid Statens Järnvägar samtidigt gällande. Styrelsen anhöll jämväl uti sin berörda skrifvelse, att detta förslag måtte af Drätselkammaren öfverlämnas till Herrar Stadsfullmäktiges pröfning.

I anledning häraf afät Drätselkammaren den 4 innevarande Juni en skrifvelse till styrelsen för Uddeholms Aktiebolag, däri kammaren meddelade, att kammaren, af enahanda skäl som af kammaren anförts i fråga om den af bolaget förut aflämnade förbindelsen, ej kunde godkänna det nu aflämnade förslaget, äfvensom att, då Kungl. Majts tillstånd för Karlstads stad att ingå borgen för obligationslånet meddelats under förutsättning, att Uddeholms Aktiebolag till staden afgåfve en förbindelse utan det villkor för bolagets åtagande, som af styrelsen ifrågasatts, Drätselkammaren ej funnit anledning underställa förbindelsen Herrar Stadsfullmäktiges pröfning. Samtidigt anhöll Drätselkammaren, att ny förbindelse utan dylikt villkor måtte af styrelsen för Uddeholms Aktiebolag utfärdas och till Drätselkammaren öfversändas.

Såsom svar härpå har Drätselkammaren från bemälda styrelse erhållit en den 6 innevarande juni dagtecknad skrifvelse, hvori styrelsen meddelat, bland annat, att, därest något giltigt skäl skulle förefinnas för ifrågakomna villkorets uteslutande ur bolagets borgensförbindelse samt Karlstads stad i stället vore villig att lämna bolaget annan lika betryggande garanti i fråga om fraktsatserna för dess effekter, Styrelsen vore beredd att taga ett förslag i denna riktning under ompröfning.

Sistnämnda skrifvelse har Drätselkammaren ansett ej kunna till någon annan kammarens åtgärd föranleda, än att kammaren skulle hos Herrar Stadsfullmäktige anmäla hvad i detta ärende förekommit och därvid tillika till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämna de från Uddeholms Aktiebolags styrelse till Drätselkammaren i ärendet inkomna skrifvelser.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Till detta protokoll fans fogadt följande från Uddeholms Aktiebolag öfverlämnade handlingar:

Sedan Karlstads Stad tecknat borgen såsom för egen skuld, för infriandet så till kapital som ränta af ett af styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag upptaget obligationslån å Två millioner fem hundra tusen (2,500,000) Kronor, så förbinder sig härigenom Uddeholms Aktiebolag, under villkor att någon höjning af

nu tillämpade fraktafgifter å Karlstad—Munkfors Järnväg för Uddeholms och Stjerns Aktiebolags effekter icke får äga rum utan de respektive bolagens medgifvande, att uti alla de utgifter, som kunna för staden af berörda borgensförbindelse föränledas, deltaga med så stor andel som belöper sig på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal aktier i Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag, uppgående till 2,410 aktier i förhållande till det antal aktier som Karlstads Stad för närvarande äger i samma Järnvägsaktiebolag eller 3,000 aktier, hvilket härmed försäkras. Uddeholm den 22 Maj 1909.

Uddeholms Aktie-Bolag:

C. DANIELSSON. REINH. GEIJER.

Herrar Bruksägarna C. Danielssons och Reinh. Geijers egenhändiga underskrifter bevittnas af:

EDV. DAHLGREN. G. ENANDER.

Från originalförbindelsen rätt afskrifvet; betygar Ex officio:
IVAN FR. REGNER.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Sedan Styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag delgifvit Uddeholms Aktiebolag utdrag ur Drätselkammarens protokoll den 25 maj 1909 § 1, hvori Drätselkammaren, på grund af det till Uddeholms Aktiebolags den 22 samma månad dagtecknade borgensförbindelse fogade villkor, hvilket icke funnes omförmäldt i Herrar Stadsfullmäktiges till Drätselkammaren lämnade bemyndigande i saken, förklarar sig sakna befogenhet att å stadens vägnar teckna borgen för det ifrågasatta obligationslånet, får bolaget härmed till Drätselkammaren öfverlämna ett nytt förslag till borgensförbindelse med anhållan, att Drätselkammaren måtte detsamma till Herrar Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna.

Uddeholm den 3 Juni 1909.

För Uddeholms Aktie-Bolag:

DESS STYRELSE.

C. DANIELSSON. REINH. GEIJER. G. F. BERNDES. G. GEIJER.

Sedan Karlstads Stad tecknat borgen såsom för egen skuld för infriandet så till kapital som ränta af ett af Styrelsen för Karlstads—Munkfors Järnvägsaktiebolag upptaget obligationslån å Två millioner fem hundra tusen (2,500,000) kronor

så förbinder sig härigenom Uddeholms Aktiebolag under villkor att fraktsatserna å Karlstad—Munkfors Järnväg för Uddeholms och Stjerns Aktiebolags effekter framdeles icke komma att sättas högre än de vid Statens Järnvägar samtidigt gällande att uti alla de utgifter, som kunna för Staden af berörda borgensförbindelse för-
anledas, deltaga med så stor andel, som belöper sig på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal aktier i Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag, uppgående till 2410 aktier, i förhållande till det antal aktier, som Karlstads Stad för närvarande äger i samma Järnvägsaktiebolag, eller 3000 aktier, hvilket härmed försäkras—
Uddeholm den — — —

Till Karlstads Drätselkammare, Karlstad.

Med anledning af Drätselkammarens skrivelse af den 4 ds få vi till sakens belysande härjämte öfverlämna bestyrkt utdrag af det styrelseprotokoll, som på sin tid föredrogs inför Uddeholms Aktiebolags bolagsstämma och utgjorde grunden för dess beslut ifråga om tecknande af borgen för Karlstad—Munkfors Järnvägs obligationslån. Vid ärendets behandling erinrades om att, då frågan gällde solidarisk borgen, så kunde af formella skäl det af styrelsen uppställda villkoret icke intagas i borgensmeningen, men kunde saken ordnas derigenom, att Karlstads stad lämnade Uddeholms Aktiebolag särskild garanti rörande fraktsatserna för dess effekter. Emot en sådan anordning hade styrelsen för sin del intet att erinra.

Sedan frågan om tecknande af solidarisk borgen förfallit, och Uddeholms Aktiebolag i stället har att lämna underborgen till staden för obligationslånet ifråga, så synes intet formellt hinder föreligga för att villkoret om fraktsatserna intages i själfva borgensförbindelsen.

Skulle, emot styrelsens förmodan, emellertid ett giltigt skäl förefinnas för villkorets uteslutande jämväl i nu omskrifne underborgen, och Karlstads stad i stället vara villig att lämna bolaget annan lika betryggande garanti ifråga om fraktsatserna för dess effekter, så är styrelsen beredd att taga ett förslag i den riktningen under ompröfning, men tydligt torde vara, att styrelsen gentemot sitt ursprungliga förslag icke kan begagna det af stämman lämnade bemyndigandet att teckna en borgensförbindelse, som i så afsevärd grad skulle komma att inskränka bolagets handlingsfrihet i fråga om valet af transportleder, utan att samtidigt tillförsäkra bolaget nödig trygghet med hänsyn till blifvande fraktsatser å Karlstad—Munkfors Järnväg.

Uddeholm den 6 Juni 1909.

För Uddeholms Aktie-Bolag å Styrelsens vägnar:
C. DANIELSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde
med Styrelsen för Uddeholms Aktiebolag i Karlstad
den 29 och 30 Juli 1908.*

§ 4.

Med anledning af att styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägs-Aktiebolag erhållit bemyndigande att upptaga ett obligationslån å Kronor 2,500,000 för konsolidering af järnvägsbolagets sväfvande skuld, hade förslag väckts, att Karlstads stad och Uddeholms Aktiebolag såsom bolagets hufvudintressenter skulle ikläda sig borgensansvar för lånet ifråga, hvilket med en räntefot af 5 % och fyratioårig återbetalningstid samt ordnad på en serie å 1,000,000 utan amortering under de första tio åren och på en serie af Kr. 1,500,000 med genast börjande amortering skulle kräfva en årlig utgift af Kr. 137,500 under de första 10 åren och sedermera Kr. 152,500 för den återstående tiden.

I betraktande af den afsevärda räntebesparing, som härigenom skulle ernås, beslöts att hos Uddeholms Aktiebolags bolagsstämma hemställa om bemyndigande för bolagets Styrelse att jämte Karlstads stad lämna ifrågavarande garantiförbindelse, under det villkor, att någon höjning af nu gällande fraktafgifter å Karlstad—Munkfors Järnväg för Uddeholms och Stjerns A.B:s effekter icke får äga rum utan bolagens medgifvande.

Som ofvan:

C. DANIELSSON. REINH. GEIJER. G. F. BERNDES. G. GEIJER.

Rätt utdraget betygas:

FRITIOF OLSSON.

Under den öfverläggning, som nu i ärendet uppstod, yrkade Herr Arrhenius:

1:o) att Herrar Fullmäktige måtte godkänna Drätselkammarens åtgärder i saken, med förklarande, att Herrar Fullmäktige icke vore villiga teckna borgen för ifrågavarande obligationslån under andra former än de af Herrar Fullmäktige redan godkända; samt

2:o) att meddelande om Herrar Fullmäktiges beslut måtte lämnas till styrelsen för Karlstads—Munkfors Järnvägsaktiebolag, med hemställan, att de af dess ledamöter, som tillika vore ledamöter af styrelsen för Uddeholms Aktiebolag, om beslutet måtte göra anmälan till Uddeholms Aktiebolag för sakens behandling vid dess bolagsstämma. Tillika hemställde Herr Arrhenius, att, efter det sammanträdet ajournerats någon stund för att lämna Beredningsutskottet tillfälle att afgiva yttrande i ärendet, samma ärende måtte omedelbart upptagas till afgörande.

Herr Nyström, som i öfrigt instämde med Herr Arrhenius, hemställde, att jämväl frågan, huruvida staden borde ensam åtaga sig borgensansvar för ifrågavarande obligationslån, måtte behandlas å dagens sammanträde.

Herrar Fullmäktige beslöto, med afslag å Herr Nyströms förslag, att Herr Arrhenius' i ämnet väckta motion skulle omedelbart remitteras till Beredningsutskottet, hvarefter sammanträdet, i enlighet med Herr Arrhenius' hemställan, ajournerades.

Efter det Beredningsutskottet häruppå sammanträdte och dess yttrande i frågan till Herrar Fullmäktiges ordförande öfverlämnats, fortsattes sammanträdet.

Beredningsutskottets yttrande lydde sålunda:

Utdrag af protokoll hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 15 Juni 1909.

§ 69.

Genom beslut den 17 december 1908 och den 6 maj 1909 hade Herrar Stadsfullmäktige bemyndigat Drätselkammaren att — under förutsättning, att Styrelsen för Uddeholms Aktiebolag till Drätselkammaren aflämnade bolagets skriftliga förbindelse att, för infriandet så till kapital som ränta af ett obligationslån å 2,500,000 kronor, som styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag bemyndigats upptaga, ansvara till så stor del, som belöpte på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal 2410 aktier i järnvägen i förhållande till stadens aktieantal 3000 — å stadens vägnar teckna borgen såsom för egen skuld för omförmälda obligationslåns infriande till kapital och ränta.

Efter det styrelsen för Uddeholms Aktiebolag vägrat att utan särskilda förbehåll i fråga om fraktsatserna för Uddeholms och Stjerns Aktiebolags effekter afgifva ifrågavarande förbindelse samt med anledning därpå underhandlingar förts mellan Kammaren och bolaget, hade Kammaren till Herrar Fullmäktige vid dagens sammanträde öfverlämnat redogörelse för de af Kammaren i saken vidtagna åtgärder.

Under den öfverläggning, som i ärendet uppstått, hade Herr Arrhenius hos Herrar Fullmäktige yrkat:

1:o) att Herrar Fullmäktige måtte godkänna Drätselkammarens åtgärder i saken med förklarande, att Herrar Fullmäktige icke vore villiga teckna borgen för ifrågavarande obligationslån under andra former än de af Herrar Fullmäktige redan godkända; samt

2:o) att meddelande om Herrar Fullmäktiges beslut måtte lämnas till styrelsen för Karlstads—Munkfors Järnvägsaktiebolag med hemställan, att de af dess

ledamöter, som tillika voro ledamöter i styrelsen för Uddeholms Aktiebolag, om beslutet måtte göra anmälan till Uddeholms Aktiebolag för sakens behandling vid dess bolagsstämma.

På hemställan tillika af Herr Arrhenius hade denna motion remitterats till Beredningsutskottet för yttrandes afgifvande..

Utskottet, som nu tog ärendet i öfvervägande, beslöt hemställa, att Herr Arrhenius' motion måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. VON DER LANCKEN.

Och beslöto Herrar Fullmäktige att, i enlighet med Beredningsutskottets hemställan, bifalla Herr Arrhenius' i ämnet väckta motion.

§ 93.

Till Herrar Fullmäktige hade ingifvits följande revisionsberättelser:

Se Serien A N:o 7 : 63.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet meddelat följande utlåtande i ärendet:

Se Serien A N:o 7 : 63.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Utskottet i ärendet föreslagit.

§ 94.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit följande framställning i fråga om ersättning till Herr Arrhenius för vikariatsersättning under dennes tjänst ledighet på grund af uppdraget såsom ordförande i stadens donationsjordskommitté:

Se Serien A N:o 7 : 50.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet meddelat följande utlåtande i ärendet:

Se Serien A N:o 7 : 50.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad utskottet i ärendet föreslagit.

§ 95.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit följande framställning i fråga om afskrifning å den under stadens vård stående lösa egendom:

Se Serien A N:o 7 : 51.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande tillstyrkts.

Se Serien A N:o 7 : 51.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 96.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit följande framställning i fråga om afkortning af restutskylder:

Se Serien A, N:o 7 : 52.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande tillstyrkts.

Se Serien A N:o 7 : 52.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 97.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit följande framställning i fråga om bemyndigande för Kammarerna att med vederbörande träffa godvillig öfverenskommelse angående ersättning för gatumark.

Se Serien A N:o 7 : 53.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande tillstyrkts.

Se Serien A N:o 7 : 53.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 98.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit följande framställning i fråga om öfvertagande på arrende af stadens kallbadhus för herrar jämte hvad därmed stode i samband:

Se Serien A N:o 7 : 54.

Till framställningen var fogadt ett så lydande kostnadsförslag:

Se Serien A N:o 7 : 54.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande tillstyrkts.

Se Serien A N:o 7 : 54.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 99.

Till Herrar Fullmäktige hade kommittén för resande här i staden af en staty öfver Konung Karl IX ingifvit en så lydande framställning:

Se Serien A N:o 7 : 66.

Till framställningen var fogadt bl. a. följande utlåtande:

Se Serien A N:o 7 : 66.

Uppå remits hade Drätselkammaren afgifvit följande med därtill fogade kostnadsförslag så lydande utlåtande:

Se Serien A N:o 7 : 66.

I Drätselkammarens utlåtande hade Beredningsutskottet i afgifvet yttrande instämt.

Se Serien A N:o 7 : 66.

Under öfverläggningen yrkades dels bifall till Drätselkammarens förslag oförändradt dels ock af Herrar Arrhenius och Ziegler, att Herrar Fullmäktige med godkännande i öfrigt af Drätselkammarens förslag, måtte, i fråga om kommittérades framställning om anvisande af medel, uttala:

att, som fråga om den s. k. Västra brons ombyggnad föreläge och platsen för statyn på grund därpå icke kunde nu bestämdt fixeras, Stadsfullmäktige för det närvarande icke ville anvisa medel för företaget.

Herrar Fullmäktige beslöto, med afslag å Herrar Arrhenius' och Zieglers yrkande, bifalla Drätselkammarens förslag i ämnet.

§ 100.

Till Herrar Fullmäktige hade Egnahemskommittén ingifvit följande framställning om anslag för bekostandet af ritningar till egna hem:

Se Serien N:o 7 : 57.

Till framställningen var fogadt följande räkning:

Se Serien A N:o 7 : 57.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet och därvid tillstyrkt bifall till framställningen.

Se Serien A N:o 7 : 57.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla Egnahemskommitténs ifrågavarande framställning.

§ 101.

Till Herrar Fullmäktige hade styrelsen för Vatten- och Gasverken ingifvit följande framställning i fråga om bemyndigande för styrelsen att vidtaga vissa ändringar i ett kontrakt mellan staden och Norrmalms Elektriska Aktiebolag samt att utdraga elektriska ledningar och leverera elektrisk ström till stadsdelar utom stadens planlagda område:

Se Serien A N:o 7 : 49.

Till framställningen var fogadt följande skrivelse:

Se Serien A N:o 7 : 49.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit följande utlåtande i ärendet:

Se Serien A N:o 7 : 49.

I Drätselkammarens utlåtande hade Beredningsutskottet i afgifvet yttrande instämt,

Se Serien A N:o 7 : 49.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla Drätselkammarens förslag i ämnet.

§ 102.

Till Herrar Fullmäktige hade Herr Clarholm ingifvit följande motion om vidtagande af åtgärder för afhjälpande af vissa sanitära olägenheter till följd af den s. k. Garfvareådran.

Se Serien A N:o 7 : 67.

Uppå remiss hade Hälsovårdsnämnden, Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtanden i ämnet:

Se Serien A N:o 7 : 67.

Under öfverläggningen yrkades dels bifall till Drätselkammarens förslag i ämnet, dels af Herr Hellberg afslag å såväl motionen som Drätselkammarens förslag, dels ock af Herr Severin, att Herrar Fullmäktige med afslag å motionen samt Drätselkammarens förslag till igenfyllande af viss del af Garfvareådran, måtte bevilja erforderliga medel för framdragande af afloppsledningen från klapphuset å Sandgrund till västra älfgrenen samt uppdraga åt Drätselkammaren att ombesörja detta arbetes utförande.

Slutligen yrkade Herr Huss, att, därest Drätselkammarens eller Herr Severins förslag bifölles, Herrar Fullmäktige måtte anmoda Kammaren att vid arbetets utförande sätta sig i förbindelse och samarbeta med Styrelsen för Vatten- och Gasverken.

Herrar Fullmäktige beslöto först utan omröstning bifalla Herr Severins förslag i ämnet.

Därefter bifölls jämväl Herr Huss' ofvanberörda yrkande.

§ 103.

Till Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken ingifvit följande framställning i fråga om ett anslag för anläggning af ett fjärde filter för stadens Vattenverks behof jämte hvad därmed stode i samband.

Se Serien A N:o 7 : 65.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtanden i ämnet:

Se Serien A N:o 7 : 65.

Herr Ordföranden anmälde, att till honom för föredragning vid dagens sammanträde ingifvits följande protokollsutdrag.

*Utdrag ur Protokollet, hållet hos Styrelsen
för Karlstads Vatten- och Gasverk den 15 maj
1909.*

S. d. § 6. Sedan styrelsen jämlikt beslut den 1 sistlidne april ingått till Herrar Stadsfullmäktige med framställning om beviljande af 40,000 kronor för anläggande af ett fjärde filter för stadens vattenverk, men denna fråga nu icke kunnat behandlas så tidigt, att arbetet hunne utföras under innevarande år, beslöt styrelsen att ingå till Drätselkammaren med hemställan om utanordnande förskottsvis af 5,000 kronor på nästa års stat, på det arbetet skulle kunna påbörjas under instundande höst.

Som ofvan.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Under öfverläggningen yrkades dels bifall till Beredningsutskottets förslag dels ock af Herr Håkansson, att ärendet måtte återremitteras till styrelsen för Vatten- och Gasverken, därvid styrelsen jämväl borde taga under behandling frågan om erforderligheten af och kostnaderna för anläggandet af en lågvattensreservoir.

Herrar Fullmäktige beslöto bifalla Herr Håkanssons förslag i ämnet:

§ 104.

Från Magistraten hade till Herrar Fullmäktige inkommit följande skrifvelse i fråga om förbindelse för staden att ikläda sig kostnader i och för viss fördjupning af Karlstads hamn:

Se Serie A N:o 7 : 68.

Till denna skrifvelse var fogadt i afskrift det af magistraten åberopade nådiga brefvet, så lydande:

Se Serien A N:o 7 : 68.

Uppå remiss hade Hamnstyrelsen, Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet, varande Utskottets af följande lydelse:

Se Serien A N:o 7 : 68.

Under öfverläggningen yrkades dels bifall till Beredningsutskottets förslag oförändradt dels ock af Herr Wallberg bifall till Beredningsutskottets förslag, dock att i den af utskottet upprättade förbindelse mellan orden »som behöfvad» och »vidtagas för att fartyg etc.» måtte insättas »inom stadens hamnområde».

Herrar Fullmäktige beslöto bifalla Beredningsutskottets förslag oförändradt.

§ 105.

Från Karlstads Läroverkskollegium hade genom Magistraten till Herrar Fullmäktige öfverlämnats följande framställning om ett anslag af 120,000 kronor såsom bidrag till uppförande af en nybyggnad för allmänna läroverkets räkning:

Se Serien A N:o 7 : 60.

Till framställningen var fogadt bland annat följande handlingar:

Se Serien A N:o 7 : 60.

Uppå remiss hade Hälsovårdsnämnden, Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtanden i ärendet:

Se Serien A N:o 7 : 60.

Under öfverläggningen yrkade Herr Dahlman bifall till Beredningsutskottets förslag med den ändring, att de af utskottet ifrågasatta fullständiga kostnadsförslag och ritningar måtte för granskning öfverlämnas till Drätselkammaren, icke, på sätt utskottet föreslagit, till Herrar Fullmäktige, med bemyndigande för Kammaren att å Fullmäktiges vägnar i ärendet fatta vidare beslut.

Herr Arrhenius yrkade bifall till Beredningsutskottets förslag med det tillägg, att efter orden »i intet fall finge öfverstiga 100,000 kronor» insattes »samt med villkor att Läroverkskollegiet eller den kommitté, som finge sig anförtrodt arbetets utförande, innan stadens anslag utanordnades, visade sig förfoga öfver nödiga medel till arbetets utförande».

Herr Hellberg yrkade rent afslag å Karlstads Läroverks kollegiums ifrågasvarande framställning.

Herrar Fullmäktige beslöto utan omröstning bifalla Herr Arrhenius' yrkande i frågan.

På yrkande af Herr Dahlman beslöto slutligen Herrar Fullmäktige medgifva, att i de nya fullständiga byggnadsritningar, som enligt hvad Beredningsutskottet hemställt och fullmäktige beslutat skulle upprättas, finge intagas förslag till bostad åt läroverkets vaktmästare.

Det skulle antecknas, att Herrar Fullmäktiges förhandlingar i detta ärende ledts af Herr vice ordföranden.

§ 106.

Från Hälsovårdsnämnden hade till Herrar Fullmäktige ingifvits följande framställning i fråga om anvisande af medel till gäldandet af en räkning från Arkitekten O. Dymling.

Se Serien A N:o 7 : 71.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit följande utlåtande i ärendet.

Se Serien A N:o 7 : 71.

I Drättselkammarens utlåtande hade Beredningsutskottet i afgifvet yttrande instämt.

Se Serien N:o 7 : 71.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla Hälsovårdsnämndens ifrågavarande framställning.

§ 107.

Beslöts, att med hänsyn till den långt framskridna tiden uppskjuta behandlingen af återstående på föredragningslistan upptagna ärenden till ett kommande sammanträde.

§ 108.

Antecknades, att Herr t. f. Borgmästaren E. Lundblad öfvervarit sammanträdet. Som ofvan.

In fidem:

V. E. VON DER LANCKEN.

Justeradt:

C. O. NORDENSVAN. AUG. HUZELL. OSCAR KULLGREN.

Offentligen uppläst den 19 juni 1909 betygar;

Ex officio:

V. E. VON DER LANCKEN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 10 September.

N:o 8.

Föredragningslista:

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande öfver Styrelsens för Elementarläroverket för flickor framställning rörande inköp af fastigheten N:r 18 i kvarteret Negern här i staden; 3:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens framställning rörande reserverandet af kvarteren Stenen och Höjden i stadsdelen Berget för uppförande af ett nytt epidemisjukhus samt i fråga om den s. k. nya lasarettbyggnadens å gamla lasarettstomten inredande till epidemisjukhus; 4:o) D:o d:o öfver aflidne e. o. Hofrättsnotarien W. Brockmanns af Drätselkammaren öfverlämnade framställning om en ersättning	af 3,000 kronor för nedlagt arbete å stadens donationsjordsprocess m. m.; 5:o) D:o d:o öfver Styrelsen för Vatten- och Gasverken förslag till allmänna lyshållningen under nästkommande lysperiod; 6:o) D:o d:o i anledning af Kungl. Järnvägsstyrelsens skrifvelse i fråga om bekostandet af spårordningar å Kanikenäset (ärendet bordlagdt sedan den 30 sistlidne april); 7:o) D:o d:o i fråga om framställning till Kungl. Maj:t rörande förtydligande i det Drätselkammaren gifna bemyndigandet att å stadens vägnar teckna borgen för ett Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolags obligationslån.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 10 September

N:o 8.

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 10 September 1909.

§ 109.

Vid upprop befunnos Herrar vice Ordföranden, Wallberg, Ziegler, Ahlmark, Noréus, Helleberg, Huss, Brattström och Severin på grund af bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 110.

Att jämte Herr Ordföranden eller, vid förfall för honom, Herr af Geijersstam, måndagen den 13 innevarande September kl. 2,15 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar af Segerström och Svensén.

§ 111.

Beslöts öfverlämna till Drätselkammaren att bland dess handlingar förvaras en till Herrar Fullmäktige inkommen afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 27 Maj 1909 angående upphörande af ett staden beviljad privilegium i fråga om skyldigheten att bygga och underhålla bro öfver Klarälfvens östra älfgren vid Karlstad.

§ 112.

Beslöts öfverlämna till Byggnadsnämnden en till Herrar Fullmäktige inkommen afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 2 Juli 1909 angående ifrågasatt ansländ, beträffande vissa stadsdelar, med stadens skyldighet att lösa gatumark, som vore bebyggd, och bebyggd tomtedel.

§ 113.

Beslöts lägga till Herrar Fullmäktiges handlingar ett från badhusstyrelsen inkommet protokollsutdrag rörande val af funktionärer inom styrelsen.

§ 114.

För yttrandes afgifvande remitterades till Beredningsutskottet en från Drätselkammaren inkommen framställning om godkännande af en till Majoren Th. Helleberg verkställd utbetalning af 1,145 kronor 62 öre såsom ersättning för af honom, på Herrar Fullmäktiges uppdrag, upprättadt regleringsförslag för Östra älfgrenen här i staden; och beslöts i sammanhang härmed, att förslaget med tillhörande handlingar skulle öfverlämnas till Hamnstyrelsen.

§ 115.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande:

A. Till Beredningsutskottet:

- 1:o) Drätselkammarens framställning om ett anslag af 2,800 kronor för framdragande af vatten- och afloppsledningar till härvarande tullhusbyggnad;
- 2:o) Drätselkammarens framställning i fråga om uppsättandet af en telefonkiosk å stora torget härstädes;
- 3:o) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om afskrifning å de under styrelsens vård stående inventarier och materialier; och
- 4:o) Hälsovårdsnämndens förslag om ändrade föreskrifter för stadssjuksköterskorna i staden.

B. Till Drätselkammaren:

- 1:o) Styrelsens för Mjölkdroppen framställning om anslag för nästkommande år;
- 2:o) Styrelsens för Arbetsstugan framställning om anslag för nästkommande år; och
- 3:o) Styrelsens för skollofskolonierna framställning om anslag för nästkommande år.

§ 116.

Föredrogs en från Hälsovårdsnämnden inkommen framställning, däri nämnden hemställt hufvudsakligen, att, för den händelse Herrar Fullmäktige i enlighet med Beredningsutskottets förslag beslöte att låta inreda den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus, det måtte uppdragas åt Drätselkammaren och icke, såsom utskottet föreslagit, åt Hälsovårdsnämnden att låta utföra

ifrågakomna inredning; Och beslöts, att med behandlande af Hälsovårdsnämndens framställning skulle anstå, till dess Herrar Fullmäktige fattat beslut i hufvudfrågan.

§ 117.

Till Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Elementarläroverket för flickor ingifvit följande framställning rörande inköp af fastigheten N:o 18 i kvarteret Negern här i staden:

Se Serien A N:o 7: 69.

Till framställningen hade fogats jämte en karteskiss dels följande tre bref dels nedanintagna två protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 7: 69.

I ärendet hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A N:o 7: 69.

Herr Ordföranden meddelade, att från L. Tjernelds sterbhus till honom ankommit ett så lydande bref:

“Skattkärr den 30 Juni 1909.

Till Stadsfullmäktiges Ordförande Herr Rektorn m. m. A. Dahlman
Karlstad.

Ber härmed få meddela, att L. Tjernelds sterbhus, beträffande sitt anbud till Karlstads stad att köpa gården N:o 18, medgifver att tiden för anbudets antagande eller förkastande framflyttas till 1:a inst. Oktober.

Högaktningsfullt
för L. Tjernelds
Ivar Tjerneld.“

Under öfverläggningen yrkades *dels* återremiss af ärendet i och för åstadkommande af ytterligare utredning rörande flickskolestyrelsens ifrågavarande förslag, *dels* bifall till Drätselkammarens förslag i frågan *dels ock* bifall till Beredningsutskottets förslag i ämnet, och beslöto Herrar Fullmäktige först efter votering med 20 röster mot 7 att, med afslag å yrkandet om återremiss, omedelbart företaga ärendet till afgörande.

Härefter bifölls Beredningsutskottets förslag i ämnet efter omröstning med 23 röster mot 4, som tillfölla Drätselkammarens förslag.

§ 118.

Till Herrar Fullmäktige hade Hälsovårdsnämnden inkommit med den framställning rörande ordnandet af stadens epidemisjukvård, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 7: 70.

I ärendet hade Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtande:

Se Serien A N:o 7: 70.

Under öfverläggningen yrkades af Herr Ordföranden, att, som Drätselkammaren icke afgifvit yttrande öfver Hälsovårdsnämndens framställning i dess helhet, utan endast rörande föreslagen plats för ett blifvande epidemisjukhus, ärendet måtte återremitteras till Drätselkammaren; och biföllo Herrar Fullmäktige detta Herr Ordförandens yrkande.

§ 119.

I fråga om ersättning till aflidne e. o. Hofrättsnotarien W. Brockmanns sterbhus för af Brockmann nedlagdt arbete å stadens donationsjordsprocess m. m. hade Drätselkammaren till Herrar Fullmäktige inkommit med följande protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 7: 72.

I Drätselkammarens förslag hade Beredningsutskottet i afgifvet yttrande instämt. Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla, hvad Drätselkammaren i frågan föreslagit.

§ 120.

Beträffande den allmänna lyshållningen i staden för perioden 1 augusti 1909 —15 maj 1910 hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken till Herrar Fullmäktige inkommit med den framställning, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 7: 73.

Uppå remiss hade Drätselkammaren i ärendet afgifvit följande yttrande:

Se Serien A N:o 7: 73.

I Drätselkammarens yttrande hade Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande instämt.

Under öfverläggningen yrkades af Herr Ordföranden bifall till Drätselkammarens förslag i ämnet allenast med den ändring, att beloppet af det anslag,

som för uppförande af gaslyktor skulle ställas till Styrelsens för Vatten- och Gasverken förfogande, måtte höjas från i sådant hänseende begärda 300 kronor till det i kostnadsförslaget upptagna beloppet 330 kronor; Och biföllo Herrar Fullmäktige hvad af Herr Ordföranden sålunda föreslagits.

§ 121.

Vid företagande af det sedan den 30 april 1909 bordlagda ärendet i fråga om bekostandet af ett nytt spår å hamnplanet vid Kanikenäset, yrkades dels, att Herrar Fullmäktige måtte, med upphäfvande af sitt den 25 september 1908 fattade beslut om frågans hänskjutande till skiljedom, godkänna de af Kungl. Järnvägsstyrelsen med afseende å det i frågasatta spåret föreslagna bestämmelser, dels ock att ärendet måtte återremitteras till Hamnstyrelsen; och beslöto Herrar Fullmäktige med bifall till sistberörda yrkande återförvisa ärende till Hamnstyrelsen.

§ 122.

Hos Herrar Fullmäktige hade Drättselkammaren hemställt, att Herrar Fullmäktige för vinnande af förtydligande i det staden lämnade tillstånd att teckna borgen såsom för egen skuld för ett Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolags obligationslån måtte till Kungl. Maj:t aflåta en så lydande skrifvelse:

Se Serien A N:o 8.

Den i Drättselkammarens förslag till skrifvelset åberopade förbindelse från Uddeholms Aktiebolag lydte sålunda:

Se Serien A N:o 8.

I afgifvet yttrande hade Beredningsutskottet tillstyrkt, att Herrar Fullmäktige, med bifall till Drättselkammarens hemställan, måtte uppdraga åt Ordföranden att med kontrasignation af sekreteraren till Kungl. Maj:t ingå med sådan underdånig framställning, som af Drättselkammaren föreslagits.

Under öfverläggningen yrkades af Herr S. af Geijersstam, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla Beredningsutskottets förslag i ämnet samt tillika förklara, att Herrar Fullmäktige för sin del godkände ofvanintagna, af Uddeholms Aktiebolag aflämnade förbindelse; Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Herr af Geijersstam sålunda föreslagit.

Denna § förklarades genast justerad,

§ 123.

Herr Nerman anhöll att från och med den 1 nästkommande oktober varda entledigad från uppdraget såsom ledamot i styrelsen för härvarande elementarläroverk för flickor; och beslöto Herrar Fullmäktige, med godkännande af afsägelsen, att val af styrelseledamot efter Herr Nerman skulle företagas vid nästa sammanträde.

§ 124.

Väckte Herr Håkansson muntligen motion, att Herrar Fullmäktige måtte tillsätta en kommitté af tre personer för utredande, huruvida Vatten- och Gasverksstyrelsen ägt fullgiltiga skäl att entlediga gasmästaren G. A. Gustafsson från dennes befattning vid härvarande gasverk.

Under öfverläggningen härom yrkades *dels*, att motionen måtte i vanlig ordning remitteras till vederbörande delegationer, *dels ock*, att Herrar Fullmäktige måtte vägra remiss å motionen; Och blef det senare yrkandet af Herrar Fullmäktige bifallet efter omröstning med 14 röster mot 11.

§ 125.

Antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet. Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Justeradt den 13 September 1909.

AXEL DAHLMAN.

V. af SEGERSTRÖM.

KARL JOH. SWENSÉN.

Offentligen uppläst den 14 september 1909.

Betygar på tjänstens vägnar:

V. E. von der LANCKEN.

2000-2001 - 10/1/01 - 9/30/01

**Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909**

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 25 Oktober

N:o 10.

Föredragningslista:

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Val af ledamot i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för fiickor (efter Herr Nerman); 3:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning at Herr Arrhenius' med fleres motion angående omorganisation af den tekniska ledningen at stadens arbeten; 4:o) D:o förslag till fördelning at Mellqvistska slöjdstipendiet; 5:o) D:o utlåtande öfver varmbadhuskommitténs redogörelse för kostnaderna för uppförande af det nya Varmbadhuset i Karlstad jämte i samband därmed gjorda framställningar; 6:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens framställning om vidtagande af åtgärder i ändamål att hälsovårdss'adgans bestämmelser om stad måtte vinna tillämpning å den del at västra stadsområdet, som benämndes Väster Strand; 7:o) D:o d:o öfver Byggnadsnämndens framställning om viss ändring i § 53 mom. 1 at den för staden gäl'ande byggnadsordning;	8:o) D:o d:o öfver Hamnstyrelsens framställning rörande åtgärders vidtagande för skyddande at Klarälvens strand vid Sundstad mot ytterligare inskränningar genom strömsättningen i älven; 9:o) D:o d:o öfver Tuberkuloskommitténs framställning om upprättande at en upplysnings- och understödsbyrå för lungsotspatienter; 10:o) D:o d:o öfver länets arbetsförmedlingskommittés framställning om bidrag från staden till inrättandet at en offentlig arbetsförmedlingsanstalt i Värmlands län; 11:o) D:o d:o öfver Hamnstyrelsens skrifvelse i fråga om anläggande af en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet; 12:o) D:o d:o öfver Drätselkammarens framställning i fråga om uppsättandet at en teletonkiosk å stora torget härstädes; 13:o) D:o d:o öfver Drätselkammarens framställning om ett anslag at 2,800 kronor för tramdragan- de at vatten- och afloppsledningar till härvarande tullhusbyggnad;

- 14:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Karlstads föreläsningssanstalt framställning om anslag för nästkommande år;
- 15:o) D:o d:o öfver vederbörande nämnds förslag rörande användningen af 1909 års anslag till nykterhetens främjande;
- 16:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkök redogörelse för sagda anstalters verksamhet under senaste arbetsåret samt begäran om anslag för arbetsåret 1 Oktober 1909—30 September 1910;
- 17:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om afskrifning å de under styrelsens vård stående inventarier och materialier;
- 18:o) D:o d:o öfver Kungl. Järnvägsstyrelsens skrifvelse i anledning af Stadsfullmäktiges framställning om utläggande af ett nytt spår å hamnplanet vid Kanikenäset;
- 19:o) D:o d:o öfver Förste Provinsialläkarens hos Konungens Befallningshafvande i länet gjorda framställning angående åtgärder för att söka anskaffa ett godt dricksvatten åt staden;
- 20:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens framställning om användande af den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus jämte hvad därmed stode i samband;
- 21:o) Hälsovårdsnämndens framställning om eventelt uppdrag åt Drätselkammaren i stället för att nämnden att låta inreda den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus;
- 22:o) Beredningsutskottets utlåtande öfver Styrelsens för Tekniska söndags- och aftonskolan framställning om anslag för år 1910.

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 25 Oktober 1909.

§ 126.

Vid upprop befunnos Herrar af Geijersstam, Wallberg, Kullgren, Arrhenius, Ahlmark, Clarholm och Helleberg på grund af bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande, och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 127.

Att jämte Herr Ordföranden torsdagen den 28 innevarande oktober klockan 2,30 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Ziegler och Hellberg.

§ 128.

Beslöts öfverlämna till Byggnadsnämnden att bland dess handlingar förvaras en till Herrar Fullmäktige inkommen afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 24 september 1909 angående ändringar i stadsplanen för Karlstad.

§ 129.

Beslöts öfverlämna till Hamnstyrelsen att bland dess handlingar förvaras en till Herrar Fullmäktige inkommen afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 13 augusti 1909 angående anläggning af ny farled mellan Vänersborg och Göteborg.

§ 130.

Beslöts öfverlämna till Drätselkammaren att bland dess handlingar förvaras en till Herrar Fullmäktige inkommen afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref den 18 september 1909 angående förklaring i fråga om Stadsfullmäktige meddeladt tillstånd att teckna borgen för ett Karlstads—Munkfors järnvägsaktiebolags lån.

§ 131.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande:

A.) *Till Beredningsutskottet.*

1:o.) Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver

- a) August Valdemar Verngrens ansökning om tillstånd att utskänka vin och öl,
- b) Selma Lundqvists ansökning om tillstånd att utskänka öl,
- c) Anna Lindströms ansökning om tillstånd att utskänka öl,
- d) Fredrik August Dahls ansökning om tillstånd att utskänka öl,
- e) Katarina Maria Janssons ansökning om tillstånd att utskänka öl,
- f) Mathilda Ulrika Hedbergs ansökning om tillstånd att utskänka vin och öl, samt
- g) Carl August Resares ansökning om tillstånd att utskänka vin och öl.

2:o.) Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver

- a) Färjestads Bryggeri Aktiebolags ansökning om tillstånd att utskänka öl,
- b) Agnes Nilssons ansökning om tillstånd att utskänka vin och öl,
- c) Wåxnäs Bryggeri Aktiebolags ansökning om tillstånd att utskänka öl,
- d) Beda Josefina Larssons ansökning om tillstånd att utskänka öl och
- f) Carl Ferdinand Werngrens ansökning om tillstånd att utskänka vin.

3:o.) Stadsfogden A. F. Lindhs skrifvelse med infordrande jämlikt Öfverexekutors i Karlstad beslut, af Herrar Fullmäktiges yttrande med anledning af Nils Lellkys besvär öfver utmätning till gäldande af Sanct Johannes Metodist Episkopal församling påförda kommunalutskylder till staden;

4:o.) Drätselkammarens framställning om anslag till gatuarbeten under år 1910;

5:o.) Drätselkammarens framställning om anslag för år 1910 till underhållsarbeten å stadens landsvägar;

6:o.) Drätselkammarens framställning om anslag för år 1910 till reparationsarbeten å stadens under kammarrens vård stående byggnader;

7:o.) Herr Clarholms motion om ändrad sammansättning af Herrar Fullmäktiges valnämnd; och

8:o.) Herr Clarholms motion i fråga om tiderna för Herrar Fullmäktiges sammanträden.

B) *Till Drätselkammaren.*

1:o.) Justitiedepartementets skrivelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande, i hvad mån stadgandena i § 2 mon. 4 tryckfrihetsförordningen farvade ändring och rättelse samt hvad i öfrigt kunde vara att iakttaga vid en omarbetning af samma stadganden.

2:o.) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen att i kök, där kokgas användes, leverera gas för en ljuslåga mot ett pris af 12 öre per kubikmeter;

3:o.) Samma styrelsens framställning om tillsättande af en kommitté för utredande af frågan om inrättande af en gemensam materialgård för stadens delegationer;

4:o.) Magistratens skrivelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver de af tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet framsända erinringar beträffande förslaget till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara;

5:o.) Styrelsens för Värmlands naturhistoriska och fornminnesförening framställning om anslag för räkenskapsåret den 1 juli 1909—den 30 juni 1910; samt

6:o.) Herr Dahlmans med fleres motion om vidtagande af åtgärder i syfte att folkskoleväsendet samt frågor om uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn komme att utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun hade att vårda, äfvensom Herr Severins med fleres motion i samma syfte.

C) *Till Trädgårdsstyrelsen och Drätselkammaren:*

Sigurd W. Neumans med fleres, af Herr Gelin såsom motion upptagna framställning om borttagande af träd å Västra Kanalgatan samt iståndsättande af samma gata.

§ 132.

Från Lektorn A. Hallström hade till Herrar Fullmäktige inkommit följande skrivelse:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed anhåller jag att vårda befriad från uppdraget att vara ledamot i styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor.

Karlstad den 16 september 1909.

A. HALLSTRÖM.

Herrar Fullmäktige beslöto ej mindre godkänna den gjorda afsägelsen än äfven bestämma, att val af ledamot i styrelsen efter Lektor Hallström skulle äga rum vid nästkommande sammanträde.

§ 133.

Från Bankdirektören A. Sandvall hade till Herrar Fullmäktige inkommit följande skrifvelse:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag anhålla att från 1 Oktober 1909 blifva befriad från uppdraget att vara ledamot i styrelsen för Karlstads Elementarläroverk för flickor.

Karlstad den 25 Sept. 1909.

A. SANDWALL.

Herrar Fullmäktige beslöto ej mindre godkänna den gjorda afsägelsen än äfven bestämma, att val af ledamot i styrelsen efter Bankdirektören Sandvall skulle äga rum vid nästa sammanträde.

§ 134.

Från Herr Arrhenius hade till Herrar Fullmäktige inkommit följande skrifvelse:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Som jag för närvarande är och under en afsevärd lång tid kommer att blifva upptagen af sådana embetsgöromål, som föranledes af Kungl. förordningen om jordregister, samt jag icke är i tillfälle att vid sidan af dessa göromål egna någon tid åt kräfvande kommunala uppdrag, nödgas jag härigenom anhålla om entledigande från uppdraget att vara ledamot i den så kallade donationsjordskommittén.

Karlstad den 25 Oktober 1909.

KARL ARRHENIUS.

På yrkande af Herr Nerman beslöto Herrar Fullmäktige att icke godkänna den af Herr Arrhenius gjorda afsägelsen.

§ 135.

Företogs efter Herr Nerman val af en ledamot i styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden till 1 Januari 1911, och valdes därtill

Lektorn Waldemar Wendel med 20 röster, hvarjämte 5 röster tillföllo Läroverksadjunkten A. Bergh, 2 röster Fru Anna Lundblad samt 1 röst hvardera af Majoren C. O. Ahlmark och Förste Stadsläkaren N. Lundberg.

§ 136.

Vid behandling af särskilda kommitterades utlåtande i fråga om omorganisation af den tekniska ledningen för stadens arbeten samt de af vederbörande delegationer i ämnet afgifna yttranden yrkades, att ärendet måtte bordläggas till ett kommande sammanträde, då någon af motionärerna i frågan vore närvarande, och blef detta yrkande af Herrar Fullmäktige bifallet.

§ 137.

Från Beredningsutskottet hade inkommit det förslag till fördelning af Mellqvistska slöjdstipendiet, som innefattades i följande protokollsuldrag:

Se Serien A N:o 9: 88.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Utskottet i ämnet föreslagit.

§ 138.

Från varmbadhuskommittén hade inkommit följande skrifvelse med därtill fogade kostnadsredogörelse:

Se Serien A N:o 9: 84.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtande i ärendet.

Se Serien A N:o 9: 84.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Utskottet i ärendet föreslagit.

§ 139.

Till Herrar Fullmäktige hade Hälsovårdsnämnden inkommit med följande framställning om vidtagande af åtgärder i syfte att hälsovårdsstadgans bestämmelser om stad måtte vinna tillämpning å den del af västra stadsområdet, som benämndes Väster Strand:

Se Serien A N:o 9: 83.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet afgifvit följande yttrande i ärendet:

Se Serien A N:o 9: 83.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Utskottet i ärendet hemställ.

§ 140.

Till Herrar Fullmäktige hade Byggnadsnämnden ingifvit följande framställning om viss ändring i § 53 mom. 1 af den för staden gällande byggnadsordning

Se Serien A N:o 9: 82.

Till framställningen var fogadt följande handling:

Se Serien A N:o 9: 82.

I afgifvet yttrande hade Beredningsutskottet tillstyrkt bifall till Byggnadsnämndens ifrågasvarande framställning.

Se Serien A N:o 9: 82.

Och beslöto Herrar Fullmäktige nu bifalla, hvad Byggnadsnämnden i ärendet föreslagit.

§ 141.

Till Herrar Fullmäktige hade Hamnstyrelsen ingifvit den framställning om vidtagande af åtgärder för skyddande af Klarälvens strand vid Sundstad, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 9: 74.

Till framställningen var fogadt förutom kartor följande handlingar:

Se Serien A N:o 9: 74.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A N:o 9: 74.

Under öfverläggningen yrkade Herr Noréus, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla Drätselkammarens förslag i ämnet samt tillika uppdraga åt kammaren att verkställa undersökning, huruvida Klarälvens flottningsförening eller enskild person genom byggnader i älven varit vållande till skadan och förty kunde åläggas i större eller mindre mån ersätta staden kostnaderna för skyddsanordningarna; och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Herr Noréus sålunda föreslagit.

§ 142.

Till Herrar Fullmäktige hade stadens tuberkuloskommitté ingifvit följande framställning rörande upprättande i Karlstad af en upplysnings- och understödsbyrå för lungsotspatienter:

Se Serien A N:o 9: 61.

Uppå remiss hade Hälsovårdsnämnden, Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A N:o 9: 61.

Under öfverläggningen yrkades *dels* af Herr Severin bifall till Beredningsutskottets förslag med de ändringar, att det ifrågasatta anslaget till byrån för år 1910 höjdes till 5,000 kronor att utgå såsom förslagsanslag samt att anstaltens styrelse skulle utses af Herrar Fullmäktige, *dels* af Herr Noréus bifall till Bered-

ningsutskottets förslag med den ändring, att byråns styrelse skulle utses af Herrar Fullmäktige, dels af Herr Nyström bifall till Beredningsutskottets förslag, med den ändring, att byråns styrelse skulle tillsättas af Herrar Fullmäktige och bestå af en ledamot i Hälsovårdsnämnden, en ledamot i Fattigvårdsstyrelsen och en Stadsfullmäktig, som icke tillhörde någon af nu nämnda delegationer, dels ock af Herr vice Ordföranden, att frågan, huruvida styrelsen för den föreslagna anstalten skulle sortera under Hälsovårdsnämnden eller direkt under Herrar Fullmäktige, måtte afgöras särskildt, efter det Herrar Fullmäktiges beslut i hufvudfrågan förelåge.

Sedan Herrar Fullmäktige först godkänt Herr vice Ordförandens förslag, blef Herr Noréus yrkande i återstående delar af Herrar Fullmäktige bifallet.

Slutligen beslöto Herrar Fullmäktige, att styrelsen för anstalten skulle sortera under Hälsovårdsnämnden, samt att val af ledamöter och suppleanter i styrelsen skulle äga rum i samband med de allmänna val, som efter valnämndens sammanträde under innevarande år komme att förrättas.

§ 143.

Till Herrar Fullmäktige hade länets arbetsförmedlingskommitté ingifvit följande, af Herr Dahlman såsom motion upptagna framställning om bidrag från staden till inrättandet af en offentlig arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län:

Se Serien A N:o 9: 36.

Uppå remiss hade Styrelsen för Arbetsförmedlingen i Karlstad, Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit yttranden.

Se Serien A N:o 9: 36.

Efter det Herr Ordföranden meddelat att kommitténs hos länets landsting gjorda framställning om inrättande af en arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län blifvit af landstinget afslagen, beslöto Herrar Fullmäktige, på yrkande af Herr Ordföranden, att motionen i fråga icke skulle till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

§ 144.

Vid föredragning af en från Hamnstyrelsen inkommen framställning om anläggande af en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet yrkades dels återremiss af ärendet dels ock att frågan måtte bordläggas till ett kommande sammanträde; och blef det sistnämnda yrkandet af Herrar Fullmäktige bifallet.

§ 145.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit följande framställning rörande uppsättandet af en telefonkiosk å Stora torget härstädes:

Se Serien A N:o 9: 89.

Drättselkammarens framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet yttrande tillstyrkts.

Se Serien A N:o 9: 89.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Drättselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 146.

Till Herrar Fullmäktige hade Drättselkammaren ingifvit följande framställning om ett anslag för framdragande af vatten- och afloppsledningar till härvarande tullhusbyggnad:

Se Serien A N:o 9: 93.

Drättselkammarens, af kostnadsförslag åtföljda framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet yttrande tillstyrkts.

Se Serien A N:o 9: 93.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Drättselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 147.

Hos Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Karlstads Föreläsningsanstalt gjort framställning om ett anslag för år 1910 af 800 kronor.

Denna framställning, som åtföljts bland annat af en redogörelse för anstaltens verksamhet under arbetsåret 1908—1909, hade af Drättselkammaren och Beredningsutskottet i afgifna yttranden tillstyrkts, därvid Utskottet tillika hemställt, att, därest anslag för ifrågavarande ändamål skulle ifrågakomma jämväl för år 1911, ansökan därom skulle vara till Herrar Fullmäktige ingifven före den 1 juni nästa år och därvid åtföljas af en redogörelse för användningen af nu beviljade anslag.

Herrar Fullmäktige beslöto att i enlighet med Beredningsutskottets förslag bifalla den gjorda framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Se Serien A N:o 9: 80.

§ 148.

Till Herrar Fullmäktige hade vederbörande nämnd ingifvit följande förslag rörande användningen af 1909 års anslag till nykterhetens främjande:

Se Serien A N:o 9: 78.

Till förslaget hade fogats följande handlingar:

Se Serien A N:o 9: 78.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A N:o 9: 78.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 149.

Till Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök inkommit med följande redogörelse för sagda anstalters verksamhet under det senaste arbetsåret samt begäran om anslag för arbetsåret den 1 oktober 1909—den 30 september 1910:

Se Serien A N:o 9: 79.

Till Styrelsens skrivelser voro fogade följande handlingar:

Se Serien A N:o 9: 79.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A N:o 9: 79.

Efter det Herr Ordföranden framhållit, att, därest Beredningsutskottets förslag i anslagsfrågan bifölles, Herrar Fullmäktiges beslut härutinnan komme att innefatta allenast en bekräftelse af det under nästföregående § omförmälta beslut, såvidt afsåge läsestugorna och folkköket, blef utskottets förslag i dess helhet af Herrar Fullmäktige bifallet.

§ 150.

Till Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken ingifvit den framställning om afskrifning å inventarier och materialier, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 9: 95.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet yttrande tillstyrkts.

Se Serien A N:o 9: 95.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Styrelsens ifrågavarande framställning.

§ 151.

I det till Hamnstyrelsen och Beredningsutskottet återremitterade ärendet rörande Kungl. Järnvägsstyrelsens skrivelse med anledning af Herrar Fullmäktiges framställning om utläggande af ett nytt spår å hamnplanet vid Kanikenäset hade nämnda delegationer afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A N:o 9: 34.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 152.

Från Konungens Befallningshafvande i länet hade genom Magistraten inforrats Herrar Fullmäktiges yttrande öfver följande af Förste provinsialläkaren S. Alvinzi gjorda framställning angående åtgärder för att söka anskaffa ett godt dricksvatten åt staden:

Se Serien A N:o 9: 34.

Uppå remiss hade Hälsovårdsnämnden, Styrelsen för Vatten- och Gasverken, Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A N:o 9: 34.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 153.

I det till Drätselkammaren och Beredningsutskottet återremitterade ärendet rörande Hälsovårdsnämndens framställning om användande af den s. k. nya lasaretsbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus jämte hvad därmed stode i samband hade nämnda delegationer till Herrar Fullmäktige ingifvit följande yttranden:

Se Serien A N:o 9: 70.

Dessutom hade från Hälsovårdsnämnden till Herrar Fullmäktige ingifvits den framställning, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 16 Juni 1909.

§ 114.

Som till Hälsovårdsnämndens kännedom kommit, att Stadsfullmäktiges Beredningsutskott vid sammanträde den 9 innevarande månad hemställt, "att Herrar Stadsfullmäktige måtte ej mindre uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att låta inreda den s. k. nya lasaretsbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus än äfven för ändamålet anvisa ett anslag af högst 138,100 kronor", beslöt Hälsovårdsnämnden hos Herrar Stadsfullmäktige framhålla olämpligheten af att nämnda uppdrag öfverlämnas åt Hälsovårdsnämnden, hvars uppgift är helt annan och kräfer dess odelade uppmärksamhet och omtanke, samt hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige i detta fall, liksom i andra liknande plägar ské, ville uppdraga arbetets utförande åt Drätselkammaren; som för dess fullgörande äger de nödiga betingelserna af vana och erfarenhet vid dylika uppdrag och till sitt förfogande har stadsbyggmästaren såsom fackman, förutsättningar, som Hälsovårdsnämnden

saknar. Däremot är Hälsovårdsnämnden redo att före arbetsföretagets utförande (efter ytterligare granskning af förslaget, som Hälsovårdsnämnden ansett böra först efter eventuellt bifall af Herrar Stadsfullmäktige i alla delar genomgås) i förslaget göra de förenklingar, som lämpligen må kunna vidtagas till nedbringande af kostnaderna för dess realiserande och de smärre ändringar, som för öfrigt kunna visa sig lämpliga.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Herrar Fullmäktige beslöto först, på yrkande af Herr Ordföranden, att Hälsovårdsnämndens ofvanintagna framställning skulle nu företagas till gemensam behandling med Drätselkammarens och Beredningsutskottets utlåtanden i ärendet.

Under öfverläggningen yrkades *dels* bifall till Beredningsutskottets förslag i frågan, *dels* af Herr Nerman, att ärendet måtte återremitteras till Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren för utredande, huruvida icke genom en på- eller tillbyggnad vid nuvarande epidemisjukhuset å Herrhagen eller på annat sätt stadens behof af epidemisjukvård skulle kunna för en tid framåt tillgodoses, *dels ock* af Herr Gelin, att ärendet måtte bordläggas till nästa sammanträde.

Herrar Fullmäktige beslöto bifalla hvad Herr Nerman i ärendet yrkat.

§ 154.

Från Styrelsen för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad hade till Herrar Fullmäktige ingifvits följande framställning om anslag för år 1910:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enl. Kungl. Maj:ts nya förordningar rörande understöd åt lägre tekniska yrkesskolor, hvilka återfinnas i Bihang till Svensk författningssamling n:o 47, åligger det Styrelsen för Tekn. Afton- och söndagsskolan i Karlstad att i och för anhållande om statsanslag snarast möjligt inkomma till Konungens Befallningshafvande med uppgift å storleken af det anslag, som nämnda skola har att åtnjuta af staden Karlstad för år 1910.

Med anl. häraf får styrelsen för nämnda skola vördsamt anhålla om ett stadens anslag å 2,500 kronor för år 1910.

Under senast förflutna år har skolan i understöd af staden beviljats kronor 3,000 pr år, men då styrelsen hyser förhoppningar om, att K. Maj:t denna gång torde, på grund af i underdåniga ansökan angifven motivering, höja sitt anslag från 2,000 till 2,500 kronor har Styrelsen ansett sig icke böra under nuvarande

förhållanden af staden begära annat än det lägre beloppet å 2,500 kronor. I den händelse det begärda statsanslaget å 2,500 kronor bifalles, kommer nämligen detta jämte stadens anslag å 2,500 kronor, tillsammans med det för helt år beräknade terminsafgiftsbeloppet å 450 kronor, att utgöra det belopp å kronor 5,450, som enl. till magistraten i Karlstad aflämnad redogörelse utgör skolans utgiftsstat för år 1910.

Karlstad den 21 Okt. 1909.

Å styrelsens för Tekn. Afton- och söndagsskolans i Karlstad vägnar:

K. HUGO SEGERBORG.

Ordf.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 oktober 1909.

§ 1.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver Styrelsens för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för nästkommande år af 2,500 kronor; Och beslöt Kammarerna, efter handlingarnes föredragning, att tillstyrka det begärda anslaget beviljande.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 Oktober 1909.

§ 92.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Styrelsens för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för nästkommande år af 2,500 kronor och därvid tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt förorda bifall till Styrelsens ifrågavarande framställning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Styrelsens ifrågavarande framställning. Denna § förklarades genast justerad.

§ 155.

Det skulle antecknas, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Justeradt den 28 oktober 1909.

AXEL DAHLMAN.   HUGO ZIEGLER.   MAURITZ HELLBERG.

Offentligen uppläst den 28 oktober 1909.

Betygar på tjänstens vägnar:

V. E. von der LANCKEN.

**Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909**

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 12 November

N:o 11.

Föredragningslista:

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Val af en ledamot i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden till den 1 Januari 1910 (efter Lektor Hallström); 3:o) Val af en ledamot i samma styrelse för tiden till den 1 Januari 1912 (efter Bankdirektör Sandwall); 4:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning af Herr Karl Arrhenius' med fleres motion angående omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten (ärendet bordlagdt sedan den 25 oktober 1909); 5:o) D:o d:o öfver Hamnstyrelsens skrivelse i fråga om anlägganda af en kanal för prämatrafik mellan stadens yttre hamn och Lambertstjärnet (ärendet bordlagdt sedan den 25 oktober 1909); 6:o) D:o d:o med anledning af Magistratens skrivelse med inforordande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver förslaget till ny byggnadsstadga för riket; 7:o) D:o d:o öfver vederbörande brobyggnadsskyldiges framställning om anstånd med full-	görande af de i Kungl. Maj:ts bref den 27 maj 1909 uppställda vilkor för Karlstads stads öfvertagande af skyldigheten att bygga och underhålla delar af Ostrabron öfver Klarälven vid Karlstad; 8:o) D:o d:o med anledning af Justitiedepartementets skrivelse med inforordande af Herrar Fullmäktiges yttrande, i hvad mån stadgandena i § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen tillfvaändring och rättelse jämte hvad därmed stode i samband; 9:o) D:o d:o med anledning af Magistratens skrivelse med inforordande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver de inom Öfverintendentsämbetet framställda erinringar beträffande förslaget till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara; 10:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens förslag om ändrade föreskrifter för stadssjuksköterskorna i staden; 11:o) D:o d:o öfver Herr Florells motion om sotning i Norr Strand; 12:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Mjölkdroppen framställning om

anslag till föreningen för år 1910;	de af skollotskolonier framställning om anslag till föreningen för år 1910;
13:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Föreningen för Karlstads Arbetsstugor framställning om anslag till föreningen för år 1910;	15:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens framställning i fråga om ordnandet af stadsbarnmorskornas löne- och pensionsförmåner.
14:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Karlstads förening för anord-	
-

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 12 November 1909.

§ 156.

Vid upprop befunnos Herrar Huzell, Ziegler och Hellberg på grund af bortovaro från staden, Herr Stenström på grund af sjukdom samt Herr Arrhenius utan anmäldt förfall från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige, hvaremot Herr Arrhenius fälades att för förfalllös utevaro till stadskassan erlägga böter med två kronor.

§ 157.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 16 innevarande november klockan 2,45 eftermiddagen å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Svanhom och Moberg.

§ 158.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande:

A) *Till Beredningsutskottet:*

- 1:o) Drätselkammarens framställning om afkortning af restutskylder från innevarande års andra uppbördsslämma;
- 2:o) Brandstyrelsens framställning om afskrifning å den under styrelsens vård stående lösa egendom jämte i samband därmed gjord hemställan;
- 3:o) Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden nästa år.

B) *Till Drätselkammaren:*

- 1:o) Kungl. Justitiedepartementets skrivelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver 6 kap. i lagberedningens förslag till Jordabalk;
- 2:o) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning rörande leverans af

ström till elektrisk belysning och motordrift inom Kungl. Värmlands regementets blifvande kasernetablissemment vid Karlstad;

3:o) Hamnstyrelsens framställning om anslag för förstärkning af delar af nya kajen i inre hamnen;

4:o) Fattigvårdsstyrelsens framställning om löneförhöjning åt fattigvårdstillsyningsmannen Lindh;

5:o) Brandstyrelsens framställningar om anslag till ersättande af kostnader och skador, som vållats genom ras i nya brandstationen;

6:o) Brandstyrelsens framställning rörande vissa förändringar i brandmanskapets löneförmåner;

7:o) Karlstads handelsförenings af Herr Welin såsom motion upptagna framställning om vissa stängningstider för butiker här i staden;

8:o) Idrottsföreningen Kamraternas af Herr Gelin såsom motion upptagna framställning om anslag för nästa år till föreningen;

C) *Till Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren:*

Chefsämbetets vid Kungl. Värmlands Regemente framställning om upplåtande af vissa staden tillhöriga lokaler till s. k. hemortssjukhus.

§ 159.

Företogs efter Lektor A. Hallström val af en ledamot i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden till den 1 Januari 1910 och valdes därtill Kamreraren Richard Nyström.

§ 160.

Företogs efter Bankdirektören A. Sandvall val af en ledamot i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden till den 1 Januari 1912 och valdes därtill Fru Emma Dyrssen.

§ 161.

Från den för omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten tillsatta kommitté hade inkommit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A N:o 9: 81.

Uppå remiss hade Drätselkammaren, Byggnadsnämnden, Styrelsen för Vatten- och Gasverken, Hamnstyrelsen och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A N:o 9: 81.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Beredningsutskottet i ämnet

föreslagit, i följd hvaraf ärendet skulle återremitteras till kommitterade, Drätselkammaren, Byggnadsnämnden, Styrelsen för Vatten- och Gasverken, Hamnstyrelsen och Beredningsutskottet.

§ 162.

Vid föredragning af det sedan den 25 Oktober 1909 bordlagda ärende om anläggande af en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet, beslöts, att ärendet skulle ytterligare bordläggas till ett kommande sammanträde.

§ 163.

Genom skrifvelse den 21 september 1909 hade Magistraten infortrat Herrar Fullmäktiges yttrande öfver ett af den af Kungl. Maj:t den 5 juli 1907 tillsatta kommitté utarbetadt förslag till byggnadsstadga för riket.

Uppå remiss hade Byggnadsnämnden, Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A N:o 10: 111.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

Denna § förklarades genast justerad.

§ 164.

Från vederbörande brobyggnadsskyldige hade till Herrar Fullmäktige ingifvits följande framställning om anstånd med fullgörande af föreskrifna vilkor för Karlstads stads öfvertagande af skyldigheten att bygga och underhålla delar af Östra bron öfver Klarälven vid Karlstad:

Se Serien A N:o 10: 113.

Denna framställning hade af Drätselkammaren och Beredningsutskottet i afgifna yttranden tillstyrkts; och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla de brobyggnadsskyldiges ifrågavarande framställning.

§ 165.

Från Kungl. Justitiedepartementet hade infortrats Herrar Fullmäktiges yttrande, i hvad mån stadgandena i § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen tarfvade ändring och rättelse jämte hvad därmed stode i samband.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A N:o 10: 99.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

Denna § förklarades genast justerad.

§ 166.

Från Kungl. Öfverintendentsämbetet hade infordrats Herrar Fullmäktiges yttrande öfver de erinringar, som i följande tjänstememorial blifvit inom ämbetet framställda beträffande förslaget till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara:

Se Serien A N:o 10: 100.

I ärendet hade Byggnadsnämnden, Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A N:o 10: 100.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 167.

Hos Herrar Fullmäktige hade Hälsovårdsnämnden gjort den framställning rörande ändrade föreskrifter för stadssjuksköterskorna i staden, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 10: 96.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande:

Se Serien A N:o 10: 96.

Under öfverlägningen yrkades dels bifall till Beredningsutskottet förslag oförändradt dels ock bifall till Beredningsutskottets förslag med den ändring att den af Hälsovårdsnämnden föreslagna bestämmelse rörande stadssjuksköterskornas skyldighet att biträda vid i staden inrättad upplysnings- och understödsbyrå äfvensom vid bostadstillsynen i staden måtte utgå; Och biföllo Herrar Fullmäktige Beredningsutskottets förslag oförändradt.

§ 168.

Hos Herrar Fullmäktige hade Herr Florell väckt följande motion rörande sotning i stadsdelen Norr Strand:

Se Serien A N:o 10: 58.

Uppå remiss hade Brandstyrelsen, Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A N:o 10: 58.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 169.

På framställning af Styrelsen för Föreningen Mjölkdroppen i Karlstad, öfver hvilken framställning Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit tillstyrkande utlåtanden, beslöto Herrar Fullmäktige bevilja Föreningen ett anslag för år 1910 af ett tusen kronor såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för föreningens fortsatta verksamhet, därvid Herrar Fullmäktige tillika föreskrefvo, att därest anslag jämväl för år 1911 skulle af föreningen ifrågasättas, ansökan därom jämte redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi innevarande år skall till Herrar Fullmäktige ingifvas före den 1 september 1910.

Se Serien A N:o 10: 92.

§ 170.

På framställning af Styrelsen för Föreningen för Arbetsstugor i Karlstad, öfver hvilken framställning Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit tillstyrkande utlåtanden, beslöto Herrar Fullmäktige bevilja föreningen ett anslag för år 1910 af 500 kronor såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för föreningens fortsatta verksamhet, därvid Herrar Fullmäktige tillika föreskrefvo, att, därest anslag jämväl för år 1911 skulle af föreningen ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd af redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi innevarande år, skall till Herrar Fullmäktige ingifvas före den 1 september 1910.

Se Serien A N:o 10: 91.

§ 171.

På framställning af Styrelsen för Karlstads förening för anordnande af skolorskolonier, öfver hvilken framställning Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit tillstyrkande utlåtanden, beslöto Herrar Fullmäktige bevilja föreningen ett anslag af 500 kronor för föreningens verksamhet nästkommande år, därvid Herrar Fullmäktige tillika föreskrefvo, att därest anslag för föreningen skulle ifrågasättas jämväl för år 1911, ansökan därom skall till Herrar Fullmäktige ingifvas före den 1 oktober 1910 och att denna ansökan skall vara åtföljd af en redogörelse öfver föreningens verksamhet och ekonomi den gångna sommaren likasom af läkarebetyg rörande resultatet af barnens vistelse å kolonierna.

Se Serien A N:o 10: 90.

§ 172.

Till Herrar Fullmäktige hade Hälsovårdsnämnden ingifvit den framställning i fråga om ordnandet af stadsbarnmorskornas löne- och pensionsförmåner, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 10: 77.

Till framställningen var fogadt följande protokollsutdrag:

Se Serien A N:o 10: 77.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A N:o 10: 77.

Under öfverläggningen yrkades af Herr Ordföranden bifall till Beredningsutskottets förslag i ärendet med det tillägg, att barnmorskornas löne- och pensionsförmåner måtte beviljas, under vilkor, att barnmorskorna finge underkasta sig de ändrade föreskrifter angående pensionerna, som i sammanhang med en gemensam reglering af stadens samtliga tjänstemäns pensionering kunde blifva antagna före deras afgång ur tjänsten; och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Herr Ordföranden sålunda föreslagit. I sammanhang härmed beslöto Herrar Fullmäktige, att vederbörlig anmälan angående stadsbarnmorskornas inträde i barnmorskornas pensionsanstalt skulle af Herrar Fullmäktige inom utgången af år 1909 aflåtas.

§ 173.

Det skulle antecknas, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Justeradt den 16 november 1909.

AXEL DAHLMAN.   AXEL SVANBOM.   A. G. MOBERG.

Offentligen uppläst den 16 november 1909; betygar

Å tjänstens vägnar:

V. E. von der LANCKEN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 6 December

N:o 12.

Föredragningslista:

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande öfver ansökningar om rätt till utskänkning af vin eller öl från August Valdemar Werngren, Selma Lundqvist, Anna Lindström, Fredrik August Dahl, Katarina Maria Jonsson, Mathilda Ulrika Hedberg och Carl August Resare; 3:o) D:o d:o öfver ansökningar om rätt till utskänkning af vin eller öl från Färjestads Bryggeriaktiebolag, Wåxnäs Bryggeriaktiebolag, Agnes Nilsson, Beda Josefina Larsson och Carl Ferdinand Werngren; 4:o) D:o d:o med anledning af Nils Lelkys besvär öfver utmätning till gäldande af Sanct Johannes Metodist Episkopalförsamling påförda kommunalutskylder till staden; 5:o) D:o d:o öfver Drätselkammarens framställning om godkännande af en till Majoren Th. Helleberg verkställd utbetalning af 1,145 kronor 62 öre såsom ersättning för at honom upp-	rättadt regleringsförslag för Ostra Älfgrenen här i staden; 6:o) D:o d:o öfver Herr Zieglers motion om uppförande å stadens tomter af byggnader afsedda till uthyrning åt mindre bemedlade jämte hvad därmed stode i samband; 7:o) D:o d:o öfver Sam Montelius' med fleres at Herr Stenström såsom motion upptagna framställning i fråga om underhållet af den så kallade Romstadsvägen; 8:o) D:o d:o öfver Drätselkammarens framställning om anslag för år 1910 till reparationsarbeten å stadens underkammarens vård stående byggnader m. m.; 9:o) D:o d:o öfver Drätselkammarens framställning om anslag för år 1910 till underhållsarbeten å stadens landsvägar; 10:o) D:o d:o öfver Drätselkammarens framställning om anslag till gatuarbeten under år 1910; 11:o) D:o d:o öfver Herr Dahlmans med fleres samt Herr Severins

- med fleres motioner om vidtagande af åtgärder i syfte att folkskoleväsendet samt frågor om uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn komme att utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilket staden såsom kommun hade att vårda;
- 12:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen att i särskilda fall meddela befrielse från eller nedsättning i afgifterna för vatten- och gasledning;
- 13:o) D:o d:o öfver samma styrelses framställning om ett anslag af 6,000 kronor för ombyggnad af en retortugn;
- 14:o) D:o d:o öfver Saluhallsstyrelsens framställning om ett anslag af 625 kronor för vidtagande af vissa kompletteringsarbeten i saluhallen;
- 15:o) D:o d:o öfver Herr Cla:holms motion om ändrad sammansättning af valnämnden;
- 16:o) D:o d:o öfver Hamnstyrelsens skrifvelse i fråga om anläggande af en kanal för prämtrafik mellan stadens ytre hamn och Lambertstjärnet (ärendet bordlagdt sedan den 25 oktober 1909).
-

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 6 December 1909.

§ 174.

Vid upprop befunnos Herrar Nerman, Wallberg, Ahlmark och Stenström på grund af bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 175.

Att jämte Herr Ordföranden torsdagen den 9 innevarande december klockan 2,45 eftermiddagen å drätselkammarens sessionsrum justera detta protokoll utsågos Herrar Arrhenius och Forssell.

§ 176.

Föredrogs en från magistraten inkommen afskrift af Kungl. Maj:ts nådiga bref till statskontoret angående beviljade lånemedel från handels- och sjöfartsfonden för bestridande af en del af kostnaderna för ny hamnanläggning i Karlstad; och beslöto Herrar Fullmäktige med hänsyn till innehållet i ofvannämnda nådiga bref, att frågan om berörda låns upptagande skulle för yttrandes afgifvande remitteras till Hamustyrelsen och Drätselkammaren.

§ 177.

Beslöts att till valnämnden öfverlämna följande till Herrar Fullmäktige inkomna handlingar:

- 1:o) Konungens Befallningshafvandes i länet skrifvelse rörande val af ledamot och suppleant i terminsafgiftsnämnden för Karlstads läroverk;
- 2:o) Utdrag af protokollet hållet hos Magistraten den 15 november 1909 rörande förslag till ledamöter och suppleanter i styrelsen för Karlstads Arbetsförmedlingsanstalt;
- 3:o) Utdrag af protokollet hållet hos Brandstyrelsen den 23 oktober 1909 rörande förslag till vissa befattningar vid allmänna brandkåren.

§ 178.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande:

A) *Till Beredningsutskottet:*

1:o) Magistratens skrifvelse med öfverlämnande af vederbörande revisorers berättelser öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1908;

2:o) Drätselkammarens framställning rörande afkortning af restutskylder från åren 1905 och 1906 samt innevarande års första uppbördsstämma.

B) *Till Drätselkammaren:*

1:o) Styrelsen för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen att nedsätta afgifterna för utnyttjande af elektrisk ström för värmeändamål under tid, som icke vore belysningstid;

2:o) Hälsovårdsnämndens framställning rörande uppförande här i staden af ett offentligt slagthus jämte hvad därmed stode i samband.

C) *Till Hälsovårdsnämnden:*

Herrar Severins och Gelins motion rörande anordnande af särskilda barnmorskedistrikt i staden jämte hvad därmed stode i samband.

D) *Till Hälsovårdsnämnden, Fattigvårdsstyrelsen och Drätselkammaren:*

Herrar Severins och Gelins motion om ersättning i vissa fall till praktiserande barnmorskor i staden för förrättningar hos medellösa.

E) *Till Styrelsen för Vatten- och Gasverken samt Drätselkammaren:*

Bestyrelsens för anordnande under år 1910 af en landbruksutställning för Värmlands län till Herrar Fullmäktige ingifna, af Herr Nerman såsom motion upptagna framställning i fråga om anordnande af vattenledning till utställningsområdet jämte hvad därmed stode i samband; samt

F) *Till Nämnden för nykterhetsanslagets fördelning och Drätselkammaren:*

Bestyrelsens för anordnande under år 1910 af en populärvetenskaplig kurs i nykterhetsundervisning i Karlstad till Herrar Fullmäktige ingifna, af Herr Dahlman såsom motion upptagna framställning om anslag till sagda kurs.

§ 179.

Föredrogs följande från Tandläkaren Anders Nygren inkomna afsägelse:

«Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad!

Då jag nu i snart 7 år som ledamot tillhört Karlstads Drätselkammare, då arbetet inom Kammaren de sista åren ökats betydligt och tillfölje deraf tätare sammanträden måst afhållas ofta på tider som inkräktat på min praktik, anhåller jag härmed vördsamt få ställa min plats inom Kammaren till Herrar Fullmäktiges disposition.

Karlstad d. 30 Nov. 09.

AND. NYGREN.«

Herrar Fullmäktige beslöto godkänna den gjorda afsägelsen, så vidt afsåge tiden från och med den 1 januari 1910; därom valnämnden skulle underrättas genom utdrag af protokollet.

§ 180.

Föredrogs och lades till handlingarne en från nykterhetsvänner i Karlstad till Herrar Fullmäktige inkommen skrifvelse med afseende å de rättigheter till utskänkning af vin eller öl i staden, öfver hvilka Herrar Fullmäktige hade att vid dagens sammanträde afgifva yttrande.

§ 181.

Konungens Befallningahafvande i länet hade infordrat Herrar Fullmäktiges yttrande öfver ansökningar om rätt till utskänkning här i staden af vin eller öl från August Valdemar Verngren, Selma Lundqvist, Anna Lindström, Fredrik August Dahl, Katarina Maria Jonsson, Mathilda Ulrika Hedberg och Carl August Resare.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande: Se serien A. N:r 11 : 110.

Under öfverläggningen yrkades af Herr Swensén bifall till Beredningsutskottets förslag med det tillägg, att de af Utskottet förordade rättigheter till utskänkning af öl måtte tillstyrkas sålunda, att utskänkning medgäfvdes i samband med mathållning vid måltider till spisande gäster, under iakttagande att för hvarje half-butelj (¹/₈ liter) öl, som serverades, skulle af gästen uttagas minst 25 öre för där-till serverad mat; och biföllo Herrar Fullmäktige hvad Herr Swensén sålunda föreslagit.

§ 182.

Konungens Befallningshafvande i länet hade infordrat Herrar Fullmäktiges yttrande öfver ansökningar om rätt till utskänkning af vin eller öl från Färjestads Bryggeri Aktiebolag, Våxnäs Bryggeri Aktiebolag, Agnes Nilsson, Beda Josefina Larsson och Carl Ferdinand Werngren.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande: Se Serien A. N:r 11 : 109.

Under öfverläggningen beträffande de af ofvannämnda två bryggeriaktiebolag gjorda framställningar yrkade Herr Hellberg, att Herrar Fullmäktige — för att redan nu åstadkomma någon inskränkning i de menliga verkningar, som ölstugorna förorsakade och särskildt för att förhindra att arbetarne på och närmast efter sina likvid-dagar där nedlägga en större eller mindre del af sin för familjens upphälle väl behöfliga förtjenst — ville allenast på det sätt tillstyrka ifrågavarande två ansökningar, att förutom de af Utskottet föreslagna inskränkningar i försäljningsrättigheterna måtte bestämmas, att utskänkning skulle vara förbjuden, fränsedt sön- och helgdagar, under helgfri fredag från klockan 5 eftermiddagen, under helgfri lördag, under sådan dag före helgdag, som icke berördes af nu nämnda inskränkningar, från klockan 2 eftermiddagen samt under dagen närmast efter sön- och helgdag till klockan 2 eftermiddagen. — I samband härmed yrkade Herr Hellberg, att Herrar Fullmäktige måtte hos Konungens Befallningshafvande i länet göra framställning därom, att Konungens Befallningshafvande måtte i fråga om den Karlstads Bryggeriaktiebolag medgifna rättighet till utskänkning af öl från ölstuga här i staden från och med den 1 januari 1910 fastställa enahanda inskränkningar i försäljningstiden, som beträffande öfriga ölstugor af Herr Hellberg föreslagits.

På yrkande af Herr Arrhenius beslöto Herrar Fullmäktige *dels* att till Beredningsutskottet återremittera ärendet rörande de af Färjestads och Våxnäs Bryggeriaktiebolag sökta utskänkingsrättigheter, därvid Utskottet hade att taga under öfvervägande, hvad af Herr Hellberg, enligt hvad ofvan sagts, i dessa ärenden föreslagits, *dels ock* att till samma utskott för yttrandes afgifvande remittera Herr Hellbergs motion rörande inskränkningar i den Karlstads Bryggeriaktiebolag medgifna rätt till utskänkning af öl å ölstuga här i staden.

Beträffande Agnes Nilssons och Beda Josefina Larssons ansökningar yrkade Herr Swensén bifall till Beredningsutskottets förslag med det tillägg, att de af dem sökta rättigheter till utskänkning af öl måtte tillstyrkas sålunda, att utskänkning medgäfvdes i samband med mathållning vid måltider till spisande gäster, under iakttagande, att för hvarje halfbutelj ($\frac{1}{3}$ liter öl), som serverades, skulle af gästen uttagas minst 25 öre för därtill serverad mat; och biföllo Herrar Fullmäktige, hvad Herr Swensén sålunda föreslagit.

Vidkommande slutligen Carl Ferdinand Werngrens ifrågavarande ansökning beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Beredningsutskottet härutinnan föreslagit.

§ 183.

Från Öfverexekutor i Karlstad hade inforrats Herrar Fullmäktiges yttrande öfver följande af Nils Lelky å Sanct Johannes Metodist Episkopalförsamlings vägnar anförda besvär beträffande utmätning till gäldande af kommunalutskylder till staden:

Se Serien A:r 11 : 108.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande:

Se Serien A. N:r 11 : 108.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Utskottet i ärendet föreslagit.

§ 184.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit den framställning rörande godkännande af en till Majoren Th. Helleberg verkställd utbetalning af 1,145 kronor 62 öre såsom ersättning för af honom upprättadt regleringsförslag för Östra älfgrenen här i staden, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 11 : 94.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet yttrande tillstyrkts.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 185.

Hos Herrar Fullmäktige hade Herr Ziegler väckt följande motion om uppförande å stadens tomter af byggnader afsedda till uthyrning åt mindre bemedlade jämte hvad därmed stode i samband.

Se Serien A. N:r 11 : 98.

Uppå remiss hade Egnahemskommittén, Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A. N:r 11 : 98.

Under öfverläggningen yrkades;

1:o) bifall till Beredningsutskottets förslag i ämnet;

2:o) af Herr Ziegler, att Herrar Fullmäktige — utan att nu fatta afgörande beslut i frågan — måtte återremittera ärendet till Drätselkammaren med uppdrag för Kammarerna, att utse någon för ändamålet lämplig, staden tillhörig tomt, att låta uppgöra ritning och kostnadsförslag för densammas bebyggande med till uthyrning afsedt bostadshus, att därefter verkställa utredning, hvilka hyresbelopp borde er-

läggas för de olika lügenheterna, på det att byggnadsföretaget måtte erhålla den räntabilitet, som i motionen omförmältes, samt att slutligen till- eller afstyrka företaget i fråga eller afgifva det utlåtande, som eljest kunde finnas skäligt;

3:o) af Herr Håkansson bifall till Herr Zieglers nu gjorda yrkanden, dock att Drätselkammaren måtte erhålla i uppdrag jämväl att verkställa den utredning i dess helhet, som af Egnahemskommittén i dess i ärendet afgifna utlåtande ifrågasatts;

4:o) af Herr Huss bifall till Herr Zieglers ofvanberörda yrkande dock med den ändring, att det af Herr Ziegler ifrågasatta uppdrag måtte lämnas åt Egnahemskommittén i stället för åt Drätselkammaren, med skyldighet likväl för kammaren att vid utredningen ställa till kommitténs förfogande sakkunnigt biträde; samt

5:o) af Herr Hellberg, att ärendet måtte bordläggas till ett kommande sammanträde för att behandlas samtidigt med särskilda af Egnahemskommittén i hörande frågor gjorda framställningar.

Sedan Herrar Fullmäktige först, med afslag å gjorda framställningar om återremiss eller bordläggning, med 18 röster mot 13 beslutit omedelbart företaga ärendet till afgörande, blef Beredningsutskottets förslag i ämnet af Herrar Fullmäktige bifallet.

§ 186.

Till Herrar Fullmäktige hade Herr Sam Montelius med flere ingifvit följande, af Herr Stenström såsom motion upptagna framställning i fråga om underhållet af den så kallade Romstadsvägen:

Se Serien A. N:r 11 : 59.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A. N:r 11 : 59.

Under öfverläggningen yrkades dels bifall till Beredningsutskottets förslag i ämnet, dels ock af Herr Noréus, att ärendet måtte återremitteras till Drätselkammaren för utredning rörande kostnaderna för iståndsättande af ifrågavarande väg; och biföllo Herrar Fullmäktige, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 187.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit den framställning om anslag för år 1910 till reparationsarbeten å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m., som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 11 : 105.

Till framställningen var fogadt följande kostnadsberäkning:

Se Serien A. N:r 11 : 105.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet afgifvit följande yttrande i ämnet:

Se Serien A. N:r 11 : 105.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad utskottet i ärendet föreslagit.

§ 188.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit den framställning om anslag för år 1910 till underhållsarbeten å stadens landsvägar, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 11 : 106.

Till framställningen var fogadt följande kostnadsberäkning:

Se Serien A. N:r 11 : 106.

Drätselkammarens framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande tillstyrkts.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 189.

Till Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren ingifvit den framställning om anslag till gatuarbeten under år 1910, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 11 : 107.

Till framställningen var fogadt följande kostnadsberäkning:

Se Serien A. N:r 11 : 107.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande:

Se Serien A. N:r 11 : 107.

Under öfverläggningen yrkades *dels* bifall till Beredningsutskottets förslag i ämnet, *dels* af Herr Svanbom, att Herrar Fullmäktige måtte ej mindre berättiga Drätselkammaren att till gatuarbeten under år 1910 använda det öfverskott, som komme att uppstå å anslaget till gatuarbeten för innevarande år, än äfven för år 1910 till samma ändamål bevilja ett nytt anslag af 20,000 kronor, *dels ock* af Herr Arrhenius bifall till Herr Svanboms yrkande i frågan, dock att det skulle åligga Drätselkammaren att till Herrar Fullmäktige inkomma med förslag till de gatuarbeten, som under nästkommande år skulle få bringas till utförande.

Sedan Herrar Fullmäktige först efter omröstning med 21 röster mot 10 afslagit Beredningsutskottets förslag i ämnet, blef Herr Arrhenius' yrkande i frågan af Herrar Fullmäktige bifallet.

§ 190,

Hos Herrar Fullmäktige hade Herr Dahlman med flere väckt följande motion om vidtagande af åtgärder i syfte att folkskoleväsendet samt frågor om uppfostran åt vanartade ooh i sedligt afseende försummade barn komme att utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet som staden såsom kommun hade att vårda.
Se Serien A. N:r 11 : 101.

I samma syfte hade af Herr Severin med flere väckts följande motion:
Se Serien A. N:r 11 : 101.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A. N:r 11 : 101.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 191.

Till Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken ingifvit följande framställning om bemyndigande för styrelsen att i särskilda fall meddela befrielse från eller nedsättning i afgifterna för vatten och gasförbrukning:

Se Serien A. N:r 11 : 76.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A. N:r 11 : 76.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 192.

Till Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverket ingifvit den framställning om anslag till ombyggande af en retortugn, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 11 : 125.

Denna framställning hade af Drätselkammaren och Beredningsutskottet i afgifna yttranden tillstyrkts.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Styrelsens ifrågavarande framställning.

§ 193.

Till Herrar Fullmäktige hade Saluhallsstyrelsen ingifvit följande af ritningar åtföljda framställning om ett anslag af 625 kronor för vidtagande af vissa kompletteringsarbeten i saluhallen:

Se Serien A. N:r 11 : 124.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A. N:r 11 : 124.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 194.

Hos Herrar Fullmäktige hade Herr Clarholm väckt följande motion rörande ändrad sammansättning af valnämnden:

Se Serien A. N:r 11 : 104.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttrande:

Se Serien A. N:r 11 : 104.

Utskottets förslag genomgicks punktvis, därvid Herrar Fullmäktige först biföllo, hvad Utskottet i punkt 1 af förslaget — rörande sammansättningen af valnämnden — hemställt.

Vidkommande därefter punkt 2 i samma förslag — rörande tiden för valnämndens sammankallande — yrkades dels bifall till Utskottets förslag oförändradt, dels af Herr Welin bifall till Utskottets förslag med den ändring, att orden som möjligt utginge; och blef Herr Welins yrkande af Herrar Fullmäktige bifallet.

Punkt 3 i Utskottets förslag — beträffande beredandet af de val, som med undantag af de allmänna valen i december månad årligen af Herrar Fullmäktige företoges — blef af Herrar Fullmäktige bifallen.

Slutligen hemstälde Herr Hellberg, att såväl valnämnden som Beredningsutskottet måtte på sina förslag få uppföra flere kandidater för hvarje plats samt att, på det större möjlighet måtte beredas utomstående att hänvända uppmärksamheten på personer, lämpliga för kommunala uppdrag, hvarje kommunalt röstberättigad person inom samhället skulle äga rättighet att före den 1 december årligen till Stadsfullmäktiges ordförande genom någon medlem af Stadsfullmäktige ingifva förslag å kandidater till de kommunala befattningar, hvilka skulle vid de allmänna valen tillsättas, och att dessa kandidater då ock skulle medtagas på valnämndens förslag.

Hvad Herr Hellberg sålunda föreslagit blef af Herrar Fullmäktige bifallet.

Slutligen bestämde Herrar Fullmäktige, att de i denna § af protokollet fattade beslut skulle tillämpas redan under innevarande år, dock att den tid, inom hvilken förslag å kandidater skulle vara till Herrar Fullmäktige ingifna, framflyttades till den 9 innevarande december.

§ 195.

Vid föredragning af det sedan den 25 oktober 1909 bordlagda ärende rörande ifrågasatt anläggande af en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet hemstälde Herr Svanbom, att ärendet måtte ytterligare bordläggas för att kunna behandlas samtidigt med frågan om användandet af de staden tillhöriga marker & stränderna kring Lambergstjärnet; och blef detta yrkande af Herrar Fullmäktige bifallet.

§ 196.

Anmälde Herr Arrhenius, att han vidhölle sin hos Herrar Fullmäktige gjorda, vid sammanträdet den 25 oktober 1909 af Herrar Fullmäktige icke godkända afsägelse af ledamotskapet i stadens donationsjordskommitté, samt hemstälde i sammanhang härmed, att kommittén måtte tillerkännas rätt att, i mån af behof, komplettera sig själf.

Herrar Fullmäktige bestämde, att beslut rörande Herr Arrhenius' afsägelse och i samband därmed gjorda framställning skulle fattas vid nästa sammanträde. Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Justeradt den 9 December 1909.

AXEL DAHLMAN.

KARL ARRHENIUS.

ALBIN FORSSELL.

Offentligen uppläst den 9 December 1909.

Betygar på tjänstens vägnar:

V. E. von der LANCKEN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 20 December

N:o 13.

Föredragningslista:

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Val af tre ledamöter i Drätselkammaren för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herrar A. Svanbom, A. Forssell och Th. Byttner); 3:o) Val af en ledamot i Drätselkammaren för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1911 (efter Herr A. Nygren); 4:o) Val af en suppleant i Drätselkammaren för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herr T. Osterman); 5:o) Val af en ledamot i Hamnstyrelsen för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herr H. Geijer); 6:o) Val af tre suppleanter i Hamnstyrelsen för nästa år (efter Herrar C. F. Berg, H. Edlund och A. Forssell); 7:o) Val af två ledamöter i Styrelsen för Vatten- och Gasverken för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herrar H. Edlund och Iwar Olsson); 8:o) Val af två suppleanter i Styrelsen för Vatten- och Gasverken för nästa år (efter Herrar I. Holmqvist och H. Severin);	9:o) Val af en ledamot i Trädgårdsstyrelsen för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herr A. Forssell); 10:o) Val af två suppleanter i Trädgårdsstyrelsen för nästa år (efter Herrar S. Orbom och G. M. Yden); 11:o) Val af en ledamot i Brandstyrelsen för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herr O. P. Nyqvist); 12:o) Val af två suppleanter i Brandstyrelsen för nästa år (efter Herrar R. Huss och K. A. Falk); 13:o) Val af befäl inom allmänna brandkåren för nästa år; 14:o) Val af tre ledamöter i Brandstodscommitén för försäkring af fast egendom i städernas bolag för nästa år (efter Herrar A. Nerman, G. A. Falk och C. Crispin) samt val af två suppleanter i nyssnämnda commité för nästa år (efter Herrar C. A. Resare och C. J. Wennberg); 15:o) Val af två ledamöter i Styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herrar Th. Helleberg och K. A. Falk);

- 16:o) Val af två ledamöter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herrar N. Bure och R. Nyström);
- 17:o) Val af två suppleanter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för nästa år (efter Fruarna Anna Lundblad och Maria Schotte);
- 18:o) Val af Styrelse för anordnande af föreläsningar för arbetare för tiden 1 jan. 1910—31 dec. 1912 (efter Herrar A. Bergh, G. Jakobsson, Emil Ankers, A. Nyberg, H. Severin, Alfred Jönsson och A. Aurell);
- 19:o) Val af tre ledamöter i Dispensarstyrelsen;
- 20:o) Val af två suppleanter i Dispensarstyrelsen;
- 21:o) Val af en ledamot i terminsavgiftsnämnden för Karlstads Högre allmänna läroverk för åren 1910 och 1911 (efter Herr A. Forssell);
- 22:o) Val af en suppleant i terminsavgiftsnämnden för Karlstads Högre allmänna läroverk för åren 1910 och 1911 (efter Herr J. Stenström);
- 23:o) Val af examensvittnen vid realskoleexamen nästa år (efter Herrar K. J. Lindholm, I. Wallberg och A. Sandwall) samt val af suppleanter för dem (efter Herrar A. Nerman, M. Hellberg och H. Ziegler);
- 24:o) Val för åren 1910 och 1911 af ordf. i Styrelsen för arbetsförmedlingsanstalten (efter Herr J. Stenström), vice ordf. i samma styrelse (efter Herr Ivan Fr. Regner), ledamöter i styrelsen (efter Herrar C. J. Wennberg, J. A. Håkansson, O. Kullgren och J. H. Pettersson) samt suppleanter i styrelsen (efter Herrar C. A. Resare och Karl Adolf Karlsson);
- 25:o) Val för tiden till den 1 januari 1913 af ordförande i nämnden för uttagning af hästar och fordon vid mobilisering (efter allidne Länsveterinären Edw. Johansson) samt ledamot i samma nämnd (efter Herr G. Adlersparre);
- 26:o) Val af tre sakrevisorer för granskning af stadens styrelsers och delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1910 (efter Herrar J. Mæchel, J. Sandén och J. Löfberg) samt val af två suppleanter för dem (efter Herrar Hj. Nisbeth och C. G. Olsson);
- 27:o) Val af två sifferrevisorer för granskning af stadens styrelsers och delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1910 (efter Herrar G. Mæchel och O. Viridén) samt val af två suppleanter för dem (efter Herrar A. Låftman och K. J. Ahgren);
- 28:o) Val af en revisor för allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper och förvaltning för år 1909 (efter Herr A. Sandwall) samt val af en suppleant för denne revisor (efter Herr A. Austrin);
- 29:o) Val af två revisorer för granskning af Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för år 1909 (efter Herrar J. Noréus och K. J. Ahgren) samt val af två suppleanter för dem (efter Herrar Per Agren och A. Henriksson);
- 30:o) Val af en revisor för Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper och förvaltning hyresåret 1908—1909 (efter Herr G. Mæchel);

- 31:o) Val af inventerings- och besiktningmän;
- 32:o) Val af fem ledamöter i nämnden för utdelning år 1910 af räknan å fonden Mæchels gifva (efter Fru Ida Hedström, Fröken Maria Moberg samt Herrar R. Nyström, J. Mæchel och G. Mæchel);
- 33:o) Beredningsutskottets utlåtande öfver Hamnstyrelsens framställning om anslag för förstärkning af delar af nya kajen i inre hamnen;
- 34:o) Beredningsutskottets utlåtande öfver Drätselkammarens framställning om afkortning af restutskylder från innevarande års andra uppbördsstämma;
- 35:o) D:o d:o öfver Idrottsföreningen Kamraternas Karlstads-krets' af Herr Gelin såsom motion upptagna framställning om anslag för nästa år till föreningen;
- 36:o) D:o d:o öfver Brandstyrelsens framställningar om anslag till ersättande af kostnader och skador, som vållats genom ras i nya brandstationen;
- 37:o) D:o d:o dels öfver ansöknin-gar om rätt att här i staden utskänka öl från Färjestads Bryggeri-Aktiebolag och Våxnäs Bryggeri-Aktiebolag (ärendet återremitteradt från Herrar

- Stadsfullmäktige) dels ock med anledning af Herr Hellbergs motion om framställning till Konungens Befallningshafvande rörande inskränkning i den Karlstads Bryggeri-Aktiebolag medgifna rättighet att utskänka öl från ölstuga här i staden;
- 38:o) D:o d:o öfver Fattigvårdsstyrelsens framställning om löneförhöjning åt fattigvårdstillsyningsmannen Lindh;
- 39:o) D:o d:o öfver Karlstads handelsförenings af Herr Welin såsom motion upptagna framställning om vissa stängningstider för butiker här i staden;
- 40:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Värmlands naturhistoriska och fornminnesförening framställning om anslag för räkenskapsåret den 1 juli 1909—den 30 juni 1910;
- 41:o) D:o d:o öfver Brandstyrelsens framställning om atskrifning å den under styrelsens vård stående lösa egendom jämte i samband därmed gjord hemställan;
- 42:o) D:o d:o öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen att i kök, där kokgas användes leverera gas för en ljusläga mot ett pris af 12 öre per kubikmeter.

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 20 December 1909.

§ 198.

Vid upprop befunnos Herrar Clarholm och Rune på grund af trängande göromål från sammanträdet frånvarande och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 199.

Att jämte Herr Ordföranden onsdagen den 22 innevarande december klockan 2.30 eftermiddagen å Drätselkammarens sessionsrum justera detta protokoll utsågos Herrar Ahlmark och Gelin.

§ 200.

Följande ärenden remitterades för yttrandes afgifvande:

A Till Beredningsutskottet:

1:o) Hälsovårdsnämndens framställning om åtagande för staden att gälda afgifter till barnmorskornas pensionsanstalt för de i stadens tjänst anställda barnmorskor jämte hvad därmed stode i samband.

2:o) Fattigvårdsstyrelsens förslag till utdelning af räntan för år 1909 å Bergerska fonden;

3:o) Fattigvårdsstyrelsens förslag angående de personer, som på grund af fattigdom eller sjuklighet böra befrias från mantalspenningars utgörande nästa år.

B. Till Styrelsen för Vatten- och Gasverken samt Drätselkammaren:

Hälsovårdsnämndens framställning rörande användning af vattenledningsvatten för vattenklosetter jämte hvad därmed stode i samband;

C. Till Drätselkammaren, Hälsovårdsnämnden samt — så vidt afsåge ifrågasatt ändring i stadsplanen — Byggnadsnämnden:

Karlstads Läroverkskollegiums framställning i fråga om godkännande af ritningar samt utanordnande af anslag till utvidgning af allmänna läroverkets i Karlstad byggnader.

D. *Till Kommittén för uppgörande af förslag till pensionering af stadens tjänstemän och betjente samt af i stadens tjänst anstälde arbetare och till Drätselkammaren:*

Herr Ordförandens skrifvelse i fråga om utseende af ombud att närvara vid ett sammanträde i Stockholm under april månad 1910 för behandlande af förslag till anordnande af en pensionskassa för svenska städer.

§ 201

Från Herr Regner hade inkommit följande skrifvelse:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt anhålla att från och med nästkommande år varda befriad från mig lämnadt uppdrag att vara ledamot af stadens Drätselkammare.
Karlstad den 10 december 1909.

IVAN FR. REGNER.

Herrar Fullmäktige beslöto, med godkännande af den gjorda afsägelsen, att val af ledamot i Drätselkammaren efter Herr Regner för tiden till den 1 januari 1911 skulle äga rum vid dagens sammanträde.

§ 202.

Från Herrar Svanbom, Noréus, Forssell, Byttner och Welin hade till Herrar Fullmäktige inkommit följande skrifvelse:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då det skarpa klander och de uttalanden för öfrigt, som Magistraten vid behandlingen af stadens inkomst- och utgiftsstat för nästa år i en viss fråga riktat mot Drätselkammaren, enligt vår uppfattning äro egnade att rubba det förtroende, Kammaren måste äga hos Herrar Stadsfullmäktige, få vi härmed anmäla, att vi ställa våra platser inom Kammaren till Herrar Fullmäktiges förfogande, på det att Herrar Fullmäktige må komma i tillfälle att, därest sådant anses mera förenligt med stadens intressen, besätta samtliga våra platser med nya män.

Karlstad den 12 December 1909.

AXEL SVANBOM.

J. NORÉUS.

ALBIN FORSELL.

THURE BYTTNER.

WILH. WELIN

Efter det Herr Ordföranden erinrat, att Herrar Svanbom, Forssell och Byttner vore i tur att med innevarande års utgång afgå ur Drätselkammaren och att vid

sådant förhållande skrifvelsen, i hvad afsåge dem, icke påkallade något Herrar Fullmäktiges yttrande, beslöto Herrar Fullmäktige, att beträffande Herrar Noréus och Welin samma skrifvelse ej heller skulle föranleda till vidare åtgärd från Herrar Fullmäktiges sida.

§ 203.

Företogs det sedan nästföregående sammanträde uppskjutna ärende rörande af Herr Arrhenius gjord afsägelse af ledamotskapet i stadens donationsjordskommitté ssmt i samband därmed gjord hemställan, att kommittén måtte tillerkännas rätt att, i mån af behof, komplettera sig själf; och beslöto Herrar Fullmäktige, med godkännande af den gjorda afsägelsen, att val af ledamot i kommittén efter Herr Arrhenius skulle äga rum vid nästkommande sammanträde.

§ 204.

Anmärkte Herr Hellberg, att vid upprättande af förslag till de allmänna val, hvilka vid dagens sammanträde skulle företagas, vederbörande valnämnd icke iakttagit, hvad Herrar Fullmäktige i sådant hänseende på framställning af Herr Hellberg den 6 december 1909 beslutit, i det att ett af en enskild medlem af valnämnden väckt förslag icke blifvit upptaget på valnämndens utan på en särskild lista.

Efter det dels erinrats, att det af Herr Hellberg omtalade särskilda förslag icke blifvit inom föreskrifven tid ingifvet till Stadsfullmäktiges Ordförande och att valnämnden sålunda icke haft skyldighet att taga befattning med detsamma, dels ock framhållits, att genom Herrar Fullmäktiges beslut i ämnet icke meddelats närmare föreskrifter rörande behandlingen af de särskilda valförslag, som af enskild person genom någon medlem af Stadsfullmäktige finge vid de allmänna valen väckas, beslöto Herrar Fullmäktige, att frågan, huruvida onförmälta särskilda förslag skulle upptagas å valnämndens listor eller icke samt hvad eljest kunde vara med afseende å samma förslag att iakttaga, skulle för yttrandes afgifvande remitteras till Beredningsutskottet.

§ 205.

På framställning af Herr Ordföranden beslöto Herrar Fullmäktige, att vid det val af examensvittnen vid realskolexamen jämte suppleanter för dem, som det åläge Herrar Fullmäktige att årligen företaga, skulle utses fyra examensvittnen och lika många suppleanter.

§ 206.

Vid härefter med slutna sedlar företagna val utsågos:

1:o) Till Ledamöter i Drätselkammaren för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herrar Boktryckaren A. Forssell, Ingeniören A. Svanbom och Handlanden Th. Byttner.

2:o) till ledamot i Drätselkammaren för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1912 Herr Lektor V. Vendel;

3:o) till ledamot i Drätselkammaren för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1911 Herr Länsjägmästaren A. Nilsson;

4:o) till suppleant i Drätselkammaren för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herr Bankdirektören T. Osterman;

5:o) till suppleant i Drätselkammaren för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1912 Herr Fabrikören K. A. Falk;

6:o) till ledamot i Hamnstyrelsen för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herr Järnhandlaren H. Geijer;

7:o) till suppleanter i Hamnstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i nedan nämnd ordning Herrar Handlanden C. F. Berg, Ingeniören H. Edlund och Boktryckaren A. Forssell;

8:o) till ledamöter i Styrelsen för Vatten- och Gasverken för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herrar Ingeniören H. Edlund och Hamnkassören Iwar Olsson;

9:o) till suppleanter i Styrelsen för Vatten- och Gasverken för nästa år att tjänstgöra i nedan nämnd ordning Herrar medicine licentiaten Hugo Severin och Lektorn I. Holmqvist;

10:o) till ledamot i Trädgårdsstyrelsen för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herr Boktryckaren A. Forssell;

11:o) till suppleanter i Trädgårdsstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i nedan nämnd ordning Herrar Bankbokhållaren S. Örbom och förre Läroverksadjunkten G. M. Ydén;

12:o) till ledamot i Brandstyrelsen för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herr Kassören O. P. Nyqvist.

13:o) till suppleanter i Brandstyrelsen för nästa år att tjänstgöra i nedan nämnd ordning Herrar Kaptenen R. Huss och Fabrikören K. A. Falk;

14:o) till förste sprutchefer för nästa år Herrar Järnhandlanden G. R. Österberg, Handlanden A. W. Lefrén och Järnhandlanden Fredr. Nygren;

15:o) till andre sprutchefer för nästa år Herrar Fiskhandlaren Georg Jansson, Direktören C. H. A. Nerman och Fabrikören Magnus Brattström;

16:o) till förste chef vid vattenhämtningsafdelningen för nästa år Herr Järnhandlanden H. Geijer;

17:o) till andre chef vid vattenhämtningsafdelningen för nästa år Herr Agenten K. O. V. Herin;

- 18:o) till förste chef vid bergnings- och rifningsafdelningen för nästa år Herr Ingeniören K. J. Wennberg;
- 19:o) till andre chef vid bergnings- och rifningsafdelningen för nästa år Herr Ingeniören O. S. Wennberg;
- 20:o) till förste chef vid vaktafdelningen för nästa år Herr Handlanden B. W. Wallerstedt;
- 21:o) till andre chef vid vaktafdelningen för nästa år Herr Bruksförvaltaren F. E. Bonnevier;
- 22:o) till förste chef vid reservafdelningen för nästa år Herr Fotografen K. E. Nyström;
- 23:o) till andre chef vid reservafdelningen för nästa år Herr Handlanden David Nyman;
- 24:o) till ledamöter i Brandstodskommittén för försäkring af fast egendom i städernas bolag för nästa år Herrar Bokhandlaren A. Nerman, Fabrikören G. A. Falk och Stadsbyggnästaren C. Crispin;
- 25:o) till suppleanter i Brandstodskommittén för försäkring af fast egendom i städernas bolag för nästa år att tjänstgöra i nedan nämnd ordning Herrar Byggmästaren C. A. Resare och Fabrikören C. J. Wennberg;
- 26:o) till ledamöter i styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herrar Majoren Th. Helleberg och Fabrikören K. A. Falk;
- 27:o) till ledamöter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herrar Lektorn Nils Bure och Kamreraren R. Nyström;
- 28:o) till suppleanter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för nästa år att tjänstgöra i nedan nämnd ordning Fruarne Anna Lundblad och Maria Schotte;
- 29:o) till ledamöter i Styrelsen för anordnade af föreläsningar för arbetare för tiden $\frac{1}{2}$ 1910— $\frac{1}{2}$ 1913 Herrar Läroverksadjunkten A. Bergh, Domprosten G. Jakobsson, Boktryckaren Emil Ankers, Handlanden A. Nyberg, medicine licentiaten Hugo Severin, Vaktmästaren Alfred Jonsson och Gjutaren A. Aurell;
- 30:o) till ledamöter i Dispensaristylelsen Herrar Lasarettsläkaren P. Clarholm, Kamreraren R. Nyström och Kontorsskrifvaren A. O. Alstermark;
- 31:o) till suppleanter i Dispensaristylelsen att tjänstgöra i nedan nämnd ordning Herrar Apotekaren S. Gullström och Boktryckaren A. Forssell;
- 32:o) till ledamot i terminsafgiftsnämnden för åren 1910 och 1911 Herr Boktryckaren A. Forssell samt till dennes suppleant Herr Kronofogden J. Stenström;
- 33:o) till examensvittnen vid realskolexamen för nästa år Herrar Disponenten I. Wallberg, Bankdirektören A. Sandwall, Bokhandlaren A. Nerman och

Redaktören M. Hellberg samt till deras suppleanter att tjänstgöra i nedan nämnd ordning Herrar filosofie doktorn F. Lovén, Boktryckaren A. Forssell, Apotekaren S. Gullström och Majoren G. Oldevig;

34:o) till Ordförande i Styrelsen för Arbetsförmedlingsanstalten Herr Kronofogden J. Stenström, till vice Ordförande i samma styrelse Herr Länsbokhållaren Ivan Fr. Regner, till ledamöter i styrelsen Herrar Fabrikören C. J. Wennberg, Stufveriförmannen J. A. Håkansson, Disponenten O. Kullgren och Järnsvarfvaren J. H. Pettersson samt till suppleanter i styrelsen att i nedan nämnd ordning tjänstgöra Herrar Byggmästaren C. A. Resare och Sägverksarbetaren J. Ivarsson; gällande samtliga i detta moment omförmälda val för Åren 1910 och 1911.

35:o) till Ordförande i Nämnden för uttagning af hästar och fordon vid mobilisering för tiden till den $\frac{1}{1}$ 1913 Herr Kamreraren John Mæchel samt till ledamöter i nämnden för samma tid Herrar Disponenten A. Egnell och Bruksförvaltaren F. E. Bonnevier;

36:o) till inventerings- och besiktningsmän för år 1910 för stadens under Drätselkammarens vård stående lösa egendom Herrar Bokhandlaren H. Andersson, Folkskoleläraren E. V. Gelin, Handlanden C. G. Olsson, Järnhandlanden H. Geijer och Ingeniören Wilhelm Nyström;

37:o) till inventerings- och besiktningsmän för år 1910 för stadens under Styrelsens för Vatten- och Gasverken stående egendom Herrar Ingeniören K. J. Wennberg och Ingeniören E. J. Rydahl;

38:o) till inventerings- och besiktningsmän för år 1910 för stadens under Fattigvårdsstyrelsens och Hälsovårdsnämndens vård stående egendom Herrar Fabrikören K. A. Falk och Fabrikören M. Brattström;

39:o) till inventerings- och besiktningsmän för år 1910 för stadens under Hamn- och Trädgårdsstyrelsernas vård stående egendom Herrar Kaptenen Hugo Falk och Kassören O. P. Nyqvist;

40:o) till inventerings- och besiktningsmän för år 1910 för stadens under Brandstyrelsens vård stående egendom Herrar Byggmästaren C. A. Resare och Fabrikören C. J. Wennberg;

41:o) till ledamöter i Nämnden för utdelning år 1910 af räntan å fonden Mæchels gifva Fru Ida Hedström, Fröken Maria Moberg samt Herrar Kamreraren R. Nyström, Kamreraren John Mæchel och Bankkassören G. Mæchel;

42:o) till sakrevisorer för granskning af stadens styrelser och delegationers räkenskaper och förvaltning år 1910 Herrar Bankkamreraren J. Sandén, Grosshandlaren Josef Löfberg och Kaptenen Hj. Nisbeth samt till deras suppleanter att i nedan nämnd ordning tjänstgöra Herrar Handlanden C. G. Olsson och Bankkamreraren G. V. Haglund;

43:o) till sifferrevisorer för granskning af stadens styrelser och delegations räkenskaper och förvaltning år 1910 Herrar Bankbokhållaren O. Viridén och Bankkassören K. J. Åhgren samt till deras suppleanter att i nedan nämnd ordning tjänstgöra Herrar förre Stationsinspektoren H. Ullman och Kaptenen A. Låftman;

44:o) till stadens revisor för allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper och förvaltning år 1909 Herr Bankdirektören A. Sandwall samt till dennes suppleant Herr Kassadirektören A. Austrin;

45:o) till stadens revisorer för granskning af Karlstads spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för år 1909 Herrar Landsfiskalen J. Noréus och Bankkassören K. J. Åhgren samt till deras suppleanter att i nedan nämnd ordning tjänstgöra Herrar Kaptenen P. Ågren och Bankkamreraren A. Henriksson samt

46:o) till revisor för Karlstads läsestugors och folksköks räkenskaper, och förvaltning hyresåret 1908—1909 Herr Bankkassören G. Mæchel.

§ 207.

Hos Herrar Fullmäktige hade Hamnstyrelsen gjort följande, af kostnadsförslag åtföljda framställning om anslag för förstärkning af delar af nya kajen i i inre hamnen.

Se Serien A. N:o 12: 121.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A. N:o 12: 121.

Och biföllo Herrar Fullmäktige, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 208.

Hos Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren gjort följande framställning rörande afkortning af restutskylder från innevarande års andra uppboresstämman.

Se Serien A. N:o 12: 123.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet yttrande tillstyrkts.

Och biföllo Herrar Fullmäktige Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 209.

Uppå en af Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets gjord, af Herr Gelin såsom motion upptagen framställning, öfver hvilken framställning Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit tillstyrkande utlåtanden, beslöto Herrar Fullmäktige bevilja föreningen ett anslag för instundande vinter af 200 kronor såsom understöd för anordnande af en skridskobana här i staden, under vilkor, att folkskolornas

barn ägde afgiftsfritt tillträde till skridskobanan tvänne dagar i veckan mellan klockan 3—6 eftermiddagen.

Se Serien A. N:o 12: 115.

§ 210.

Hos Herrar Fullmäktige hade Brandstyrelsen gjort de framställningar om anslag till ersättande af kostnader och skador till följd af ras i nya brandstationen, som innefattades i nedanintagna protokollsutdrag:

Se Serien A. N:o 12: 120.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A. N:o 12: 120.

Sedan under öfverläggningen yrkats bifall dels till Beredningsutskottets förslag i ämnet dels ock till Drätselkammarens yrkanden i frågan, beslöto Herrar Fullmäktige efter omröstning med 22 röster mot 10 bifalla, hvad Beredningsutskottet i dessa ärenden föreslagit, samt godkänna hvad Beredningsutskottet i öfrigt i samma ärenden uttalat.

§ 211.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige å sammanträde den 6 innevarande december dels till Beredningsutskottet återremitterat af Färjestads Bryggeri Aktiebolag och Växnäs Bryggeriaktiebolag hos Konungens Befallningshafvande i länet gjorda ansökningar om rättighet till utskänkning af öl, därvid utskottet skulle hafva att taga under öfvervägande vissa af Herr Hellberg föreslagna inskränkningar i de sökta utskänkingsrättigheterna, dels ock till samma utskott för yttrandes afgifvande remitterat Herr Hellbergs motion om framställning till Konungens Befallninghafvande rörande inskränkningar i den Karlstads Bryggeri Aktiebolag medgifna rättighet att utskänka öl från ölstuga här i staden, så hade Beredningsutskottet i dessa ärenden afgifvit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 12: 133.

Under öfverläggningen yrkades dels bifall till Beredningsutskottet förslag i ämnet, dels af Herr Hellberg bifall till de af honom i saken gjorda yrkanden dels ock af Herr Swensén bifall till Herr Hellbergs yrkanden i frågan, dock att den af Herr Hellberg föreslagna inskränkningen i ölstugornas utskänkingsrättigheter, såvidt afsåge dag närmast efter sön- eller hängdag, måtte bortfalla.

Herrar Fullmäktige beslöto efter omröstning med 21 röster mot 8, som tillfölo Herr Swenséns yrkande i ämnet, att bifalla, hvad Beredningsutskottet i dessa ärenden föreslagit.

§ 212.

Hos Herrar Fullmäktige hade Fattigvårdsstyrelsen gjort den framställning rörande löneförhöjning åt fattigvårdstillsyningsmannen Anders Lindh, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 12 : 118.

Denna framställning hade af Drätselkammaren och Beredningsutskottet i afgifna yttranden tillstyrkts.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Styrelsens ifrågavarande framställning.

§ 213.

Hos Herrar Fullmäktige hade Karlstads handelsförening gjort följande, af Herr Welin såsom motion upptagna framställning om vissa stängningstider för butiker här i staden:

Se Serien A. N:r 12 : 116.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A. N:r 12 : 116.

Och biföllo Herrar Fullmäktige, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 214.

På framställning af Styrelsen för Värmlands naturhistoriska och fornminnesförening, öfver hvilken framställning Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit tillstyrkande utlåtanden, beslöto Herrar Fullmäktige bevilja föreningen ett anslag för räkenskapsåret 1 juli 1909—30 juni 1910 af 500 kronor att utgå med hälften under innevarande år och andra hälften den 1 april 1910; därvid Herrar Fullmäktige tillika föreskrefvo, att, för den händelse föreningen önskade ytterligare anslag från stadens sida, ansökan därom skulle till Herrar Fullmäktige ingifvas före den 1 oktober nästa år.

Se Serien A. N:r 12 : 102.

§ 215.

Hos Herrar Fullmäktige hade Brandstyrelsen gjort den framställning om afskrifning å stadens under styrelsens vård stående lösa egendom samt om bemyndigande att försälja vissa inventarier och persedlar, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 12 : 122.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttrande:

Se Serien A. N:r 12: 122.

Och biföllo Herrar Fullmäktige hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 216.

Hos Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken gjort följande framställning om bemyndigande för styrelsen att i kök där kokgas användes, leverera gas för en ljuslåga mot ett pris af 12 öre per kubikmeter.

Se Serien A. N:r 12 : 126.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande yttranden:

Se Serien A. N:r 12: 126.

Under öfverläggningen yrkades dels bifall till Beredningsutskottets förslag i ämnet dels ock af Herr Svanbom, att Herrar Fullmäktige med bifall till det af Styrelsen ifrågasatta bemyndigandet, måtte till vederbörande delegationer återremittera ärendet såvidt afsåge priset å lysgas i andra rum än kök.

Herrar Fullmäktige beslöto bifalla Beredningsutskottets förslag i ärendet.

§ 217.

Det skulle antecknas, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Justeradt den 22 December 1909.

AXEL DAHLMAN.

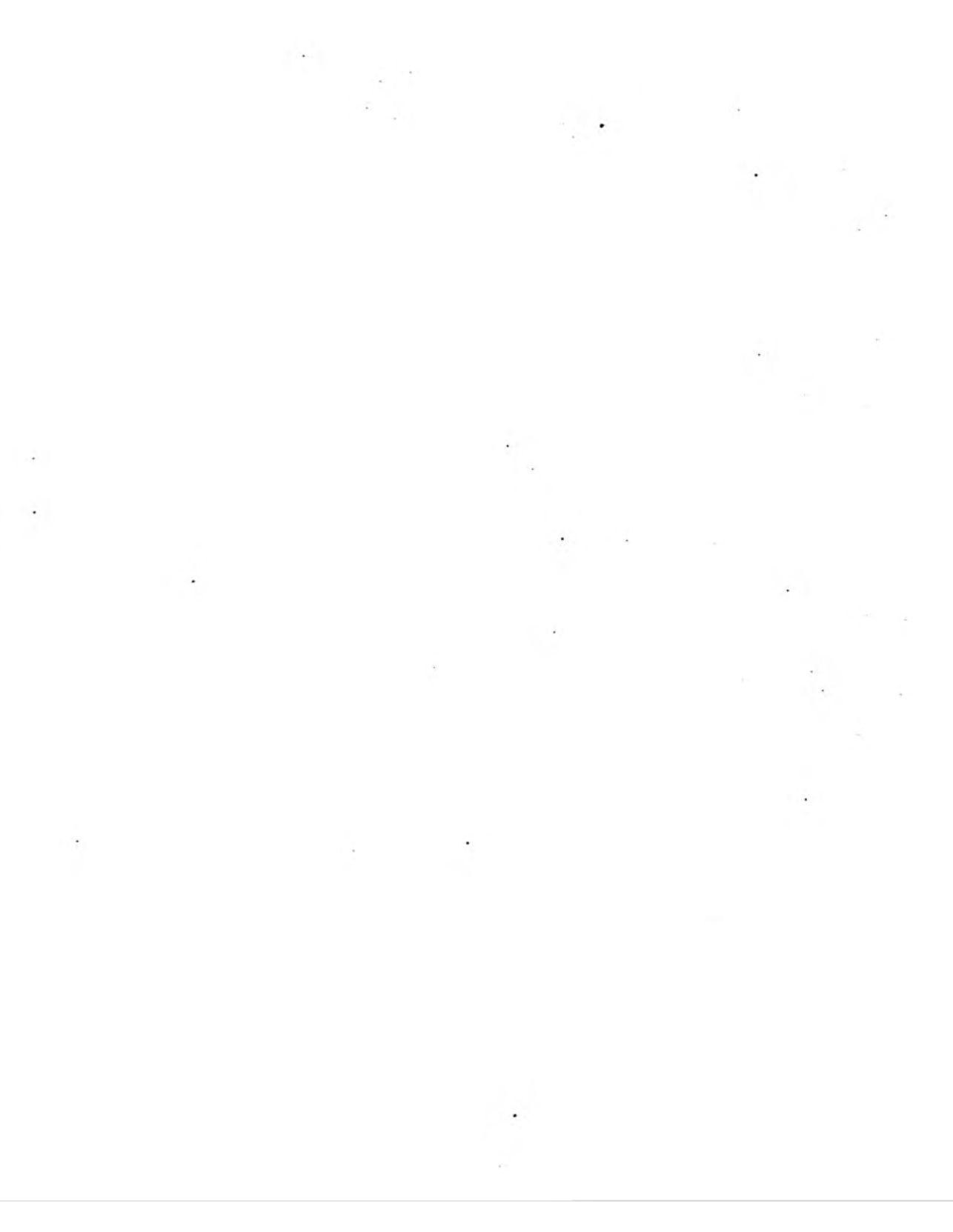
C. O. AHLMARK.

E. V. GELIN.

Offentligen uppläst den 22 December 1909.

Betygar på tjänstens vägnar:

V. E. von der LANCKEN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 30 December

N:o 14.

Föredragningslista:

1:o) Remiss af inkomna ärenden; 2:o) Val af ordförande i donationsjordskommittén (efter Herr K. Arrhenius); 3:o) Beredningsutskottets utlå'ande öfver Drätselkammarens framställning rörande afkortning af restutskylder från åren 1905 och 1906 samt 1909 års första upp-bördsstämma; 4:o) D:o d:o öfver Brandstyrelsens framställning rörande vissa förändringar i brandmanskapets löneförmåner; 5:o) D:o d:o öfver Karlstads Läroverkskollegiums framställning om godkännande af ritningar för en ifrågasatt t libygnad till allmänna läroverket härstädes, ut-	anordnande af anslag för ändamålet jämte hvad i öfrigt härmed ägde samband; 6:o) D:o d:o öfver Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande de personer, som böra befrias från mantalspänningars erläggande nästa år; 7:o) D:o d:o öfver Hälsovårdsnämndens framställning om åtagande för staden att gälda afgifter till barnmorskornas pensionsanstalt för de i stadens tjänst anställda barnmorskor jämte hvad därmed stode i samband; 8:o) D:o d:o i anledning af Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden för nästa år.

PROTOKOLL,

hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad den 30 December 1909.

§ 218.

Vid upprop befunnos Herrar af Geijersstam, Swensén och Rune på grund af sjukdom, Herrar Hellberg och Nygren på grund af bortovaro från staden och Herr af Segerström på grund af tjänstgöring från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen af Herrar Fullmäktige.

§ 219.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 3 nästkommande januari klockan 2,30 eftermiddagen å Drätselkammarens sessionsrum justera detta protokoll utsågos Herrar Noréus och Bytner.

§ 220.

För yttrandes afgifvande remitterades till Drätselkammaren Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning rörande höjning i priset å vatten, som från vattenverket levererades till härvarande länslasarett.

§ 221.

Vid härefter med slutna sedlar företagna val utsågos:

- 1:o) till Ordförande i donationsjordskommittén Herr Borgmästaren K. J. Lindholm;
- 2:o) till ledamot i samma kommitté Herr Boktryckaren Albin Forssell;
- 3:o) till suppleant i kommittén, att tjänstgöra efter förutvarande suppleanten Förste läraren E. V. Gelin, Herr Lasarettsläkaren P. Clarholm.

§ 222.

I sammanhang med afgifvande af förslag till val inom donationsjordskommittén hade Beredningsutskottet hemställt, att sagda kommitté måtte berättigas att antaga

för kommitténs arbeten erforderliga, aflönade biträden, samt att Herrar Stadsfullmäktige måtte ställa till kommitténs förfogande för sådant ändamål behöfliga medel; och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla hvad Utskottet sålunda föreslagit.

§ 223.

Rörande afkortning af restutskylder hade Drätselkammaren till Herrar Fullmäktige ingifvit den framställning, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se serien A. N:r 13 : 128.

Denna framställning hade af Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande tillstyrkts.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

§ 224.

Till Herrar Fullmäktige hade Brandstyrelsen ingifvit den framställning rörande vissa förändringar i brandmanskapets löneförmåner, som innefattades i följande protokollsutdrag:

Se Serien A. N:r 13 : 117.

Uppå remiss hade Drätselkammaren och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A. N:r 13 : 117.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 225.

Från Karlstads Läroverkskollegium hade till Herrar Fullmäktige ingifvits följande framställning om godkännande af ritningar för en ifrågasatt tillbyggnad till allmänna läroverket härstädes, utanordnade af anslag för ändamålet jämte hvad i öfrigt härmed ägde samband:

Se Serien A. N:r 13 : 135.

Till framställningen var fogadt, förutom ritningar och arbetsbeskrifning, följande handlingar:

Se Serien A. N:r 13 : 135.

Uppå remiss hade Drätselkammaren, Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtanden:

Se Serien A. N:r 13 : 135.

Herrar Fullmäktige beslöto först att — oberoende af det beslut, som eljest komme att fattas i ämnet — en kommitté skulle tillsättas med uppdrag

att vidtaga de ytterligare åtgärder, hvilka kunde erfordras i och för uppförandet af den ifrågasatta tillbyggnaden vid allmänna läroverket härstädes; och bestämde Herrar Fullmäktige tillika, att nämnda kommitté skulle bestå af fem ledamöter, af hvilka Herrar Fullmäktige skulle utse två och Läroverkskollegiet tre, samt att val af stadens representanter i kommittén skulle äga rum vid nästa sammanträde.

Under den öfverläggning, som eljest i ärendet ägde rum, yrkades dels bifall till Drätselkammarens förslag i frågan dels ock bifall till Beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan, och beslöto Herrar Fullmäktige efter omröstning med 17 röster mot 13, som tillföllo Beredningsutskottets förslag, att bifalla hvad Drätselkammaren i detta ärende hemställt.

På yrkande af Herr Svabom beslöto Herrar Fullmäktige slutligen att uppdraga åt Drätselkammaren att å Herrar Fullmäktiges vägnar verkställa den ytterligare granskning af ifrågavarande ritningar och kostnadsförslag, som föranleddes af de inom Drätselkammaren framställda erinringar mot förslaget eller eljest kunde vara erforderlig, med rätt likväl för Drätselkammaren att vid den granskning, som sålunda komme att företagas, frångå de af Kammaren gjorda anmärkningar mot dagerförhållandena i korridorerna.

Det skulle antecknas, att Herrar Fullmäktiges förhandlingar i detta ärende ledes af Herr vice Ordföranden.

Denna § förklarades genast justerad.

§ 226.

Till Herrar Fullmäktige hade Fattigvårdsstyrelsen ingifvit förslag rörande de personer här i staden som nästa år på grund af fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalsspennings erläggande.

Detta förslag hade af Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande förordats till godkännande, därvid utskottet tillika hemställt, att förslaget måtte öfversändas till Magistraten för dess vidare åtgärd.

Och beslöto Herrar Fullmäktige bifalla, hvad Utskottet sålunda föreslagit.

Se Serien A. N:r 13 : 139.

§ 227.

Från Hälsovårdsnämnden hade till Herrar Fullmäktige ingifvits följande framställning om åtagande för staden att gälda afgifter till barnmorskornas pensionsanstalt för de i stadens tjänst anställda barnmorskor jämte hvad därmed stode i samband:

Se Serien A. N:r 13 : 136.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande:
Se serien A. N:r 13 : 136.
Och biföllo Herrar Fullmäktige hvad utskottet i ämnet föreslagit.
Denna § förklarades genast justerad.

§ 228.

Från Magistraten hade till Herrar Fullmäktige ingifvits följande med därtill fogade handlingar så lydande generalförslag till utgifter och inkomster för staden nästa år:

Se Serien A. N:r 13 : 114.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet i ärendet afgifvit följande utlåtande:
Se Serien A. N:r 13 : 114.

Och biföllo Herrar Fullmäktige hvad Utskottet i ärendet föreslagit.

§ 229.

Det skulle antecknas, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet.

Som ofvan:

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Justeradt den 3 Januari 1910.

AXEL DAHLMAN.

J. NORÉUS.

THURE BYTTNER.

Offentligen uppläst den 4 Januari 1910;

betygar å tjänstens vägnar:
V. E. von der LANCKEN.

KARLSTAD.

KARLSTADS-T:NS A.-B:s TRYCKERI 1910.

Utdrag af protokollet, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 December 1908.

§ 114.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att yttra sig öfver ett af Fattigvårdsstyrelsen till Herrar Stadsfullmäktige ingifvet förslag rörande fördelning af nu för utdelning tillgängliga räntan å Bergerska fonden; och ansåg sig Utskottet böra tillstyrka bifall till förslaget i fråga.

In fidem:
W. BROCKMANN.

2. Drättselkammarens framställning om tillsättande af en komité för utredning och uppgörande af förslag i fråga om de åtgärder, som från stadens sida borde vidtagas beträffande stadens donationsjord i anledning af Kungl. Maj:ts domar i hittills fullföljda donationsjordsmål.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 30 December 1908.

§ 1.

Sedan Kungl. Maj:t den 23 i denna månad meddelat dom i de af staden anhängiggjorda fyra särskilda mål rörande stadens donationsjord, hvilka fullföljts hos Kungl. Maj:t, nämligen dels mot Gårdägaren J. Nilsson och Landtbrukaren E. G. Olsson, dels mot Gårdägaren E. J. Skogström, dels mot Fabrikören J. W. Sandberg och dels mot Gårdägaren J. Nilsson och Landtbrukaren Alfred Andersson, så hade nu till Drättselkammaren öfverlämnats de till staden expedierade domarne i nämnda mål, och inhämtades af desamma, att Kungl. Maj:t på det sätt bifallit den af staden förda talan, att staden förklarats berättigad att vidtaga för respektive områdenas användande på annat sätt, än nu vore fallet, erforderliga åtgärder.

I anledning häraf framhölls inom Kammarerna, att då de förberedande åtgöranden från stadens sida, hvilka på grund af Kungl. Maj:ts öfverrädda utslag

blefve erforderliga, med all sannolikhet komma att kräfvat ett så omfattande arbete, att Drättselkammaren, med den arbetsbörda, som dessförutom ålåg Kam- maren, ej kunde tänkas medhinnas detsamma, Kam- maren borde taga i öfvervä- gande att till Herrar Stadsfullmäktige ingå med framställning om tillsättandet af en särskild kommitté för denna frågas ordnande. Därjämte uttalades önskvärd- heten däraf, att Kam- marens Herr Ordförande, Häradshöfdingen Karl Arrhenius, som med innevarande år afging ur Drättselkammaren, måtte af Herrar Stadsfull- mäktige utses till kommitténs ordförande.

Då Drättselkammaren till fullo delade den inom Kam- maren sålunda uttalade uppfattningen, beslöt Kam- maren hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa,

att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta att uppdraga åt en kommitté, under ord- förandeskap af Häradshöfdingen Karl Arrhenius samt bestående, förutom ordföranden, af fyra ledamöter och två suppleanter, att, efter vederbörande rättsägares hörande, till Herrar Stadsfullmäktige *dels* inkomma med utredning om de rättigheter, som staden på grund af de redan gifna donationsjorddomarne lagligen kan göra gällande ej mindre mot de personer, som i dessa domar varit parter och med afseende på de fastighetsområden, som i samma domar afses, än äfven under förutsättning af likartad utgång af öfriga donationsjordstvister eller eventuellt förslag till uppgörelse under hand, mot de i dem instämnda parter och de i nämnda tvister afsedda områden, *dels* ock framlägga förslag, huru samtliga dessa domar, med hänsyn till de omständigheter, som finnas att taga i betraktande, böra vinna tillämpning samt om de åtgärder, som med afseende på dylik egendoms förvaltning och utnyttjande böra vidtagas, samt

att kommittén bemyndigas att, där så erfordras, anlita nödiga biträden, och torde åt kommittén lämnas i uppdrag att inkomma med den framställning i detta hänseende, som däraf kan föranledas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Stadsfull-
mäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 31 De-
cember 1908.*

§ 117.

Sedan Drättselkammaren fått emottaga Kungl. Maj:ts domar i de fyra sär- skilda mål rörande stadens donationsjord, hvilka fullföljts hos Kungl. Maj:t, så hade Kam- maren med bifogande af sagde domar till Herrar Stadsfullmäktige in-

kommit med hemställan, att Herrar Fullmäktige måtte besluta uppdraga åt en komité, sammansatt på af Kammaren närmare angifvet sätt, att verkställa den utredning och afgifva de förslag, till åtgärder från stadens sida, som på grund af berörde domar lämpligen kunde anses erforderliga äfvensom att bemyndiga komitén att anlita nödiga biträden och att till Herrar Fullmäktige inkomma med den framställning i detta hänseende, som deraf kunde föranledas.

Öfver hvad Drätselkammaren sålunda hemställt hade uppå remiss Beredningsutskottet att afgifva yttrande; Och beslöt nu efter föredragning Utskottet att förorda bifall till Kammarens ifrågavarande framställning.

Detta protokoll blef nu genast justerat.

In fidem:
W. BROCKMANN.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 29 Januari.

N:o 2.

12. Brandchefens berättelse öfver brandväsendet här i staden år 1908.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Jämlikt föreskriften i stadens brandordning, får jag vördsamt härmed afgifva följande berättelse vidkommande brandkårens verksamhet och med brandväsendet i öfrigt sammanhängande förhållanden under år 1908.

I. Fasta brandkåren.

Brandkåren har under året varit allarmerad 25 gånger, däraf 11 gånger för eldsvåda eller tillbud till sådan, 2 gånger på grund af kontakter i brandtelegrafen, 11 gånger för soteld samt 1 gång för falskt allarm, hvilket senare dock icke skett af okynne utan på grund af oförstånd. Bifogade tabell visar tiden då signal ingått, brandstället och anledningen till uttryckningen, äfvensom brandskadersättningens belopp m. m.

Några större eldsvådor hafva icke förekommit hvarför kårens arbete i allmänhet varit af lindrig beskaffenhet. I brandskadersättningar hafva under året utbetalts endast 6,328 kronor 71 öre. Kroppsskada af svårare beskaffenhet har icke bland brandmanskapet vid eldsvåda inträffat.

Vid eldsläckning utom staden har brandkåren biträdt en gång, nämligen den 22 april i Skoghall.

6 eldsvådor hafva varit af den betydenhet, att en eller flera slangledningar från ångspruta eller brandpost behöft användas.

Enligt Stadsfullmäktiges, den 26 mars fattade beslut skulle brand- och polis-kåreerna skiljas åt och en fast brandkår uppsättas, som i stället för polistjänstgöringen skulle utnyttja tiden med körarbete för stadens räkning.

Denna kår, som började sin tjänstgöring, den 1 oktober, har en nummerstyrka af 14 man, nämligen 1 maskinist, 1 korpral, 1 v. korpral, 1 kusk och 10 brandsoldater, hvilka samtliga bo i brandstationen, där de gifva, 11 man, hafva familjebostäder. Härtill kommer 6 man nattvaktmanskap, af hvilka 2 ligga å brandstationen hvarje natt.

Manskapets medelålder var den 31 december 27 år: Högsta lefnadsåldern 30 år, lägsta 22 år.

Öfningar med fasta kåren hafva ägt rum i regel hvarje hälgfri dag 2 till 3 timmar. Den dagliga sysselsättningen för öfrigt har varit, att en man enligt tur tjänstgjort ett dygn i sträck som telegrafvakt, en man haft fridygn och tre man förrättat körslor för stadens räkning. Till staltjänst samt såsom biträde vid värmeledningen hafva varit kommenderade 2 man. En man har upptagits af rengöring samt åtskilliga arbeten i redskapshallen. Öfriga två man hafva förrättat städning af korridorer, telegrafrum, badrum och tvättstuga samt dessutom skött renhållningen af brandstationens gård och gata.

Hästar. Brandkårens hästar äro sex, af hvilka tre ständigt funnits på stall. Öfriga hafva hvarje söckendag utfört körslor för stadens räkning, därunder körda af brandkårens folk. Dessutom har Drätselkammaren sedan den 27 november å brandkårens stall uppställt en häst, som nattetid och under helgdagar får användas till brandtjänst.

Hästarnes ålder är 6—11 år.

Hästarna äro försäkrade för ett sammanlagdt belopp af 4,000 kronor.

Sundhetstillståndet har varit mycket tillfredsställande i det att sjukdagarna ej uppgått till mer än 5.

Foderordning.

kl.	5 f. m.	3 kg.	hö
„	9 „	1 „	hafre
„	12 midd.	2 „	„
„	4 e. m.	1 „	„
„	8 „	5 „	hö,
dessutom	2 „		halm till hackelse.

Underhållskostnaden inberäknadt skoning och sjukvård har uppgått till närmast 1 kr. pr dygn och häst.

Brandstationen, som i 17 år varit mera provisoriskt inrymd i den i enskild ägo befintliga gården N:o 50 vid V. Torggatan, är under året nybyggd och belägen å gamla lasarettstomterna, i stadens centrum med utfartsvägar åt alla håll. Den 1 oktober inflyttade kåren i den nya stationen, som är i alla afscenden tidsenlig och som knappast torde finna sin like i någon svensk landsortsstad.

Brand- och Lifräddningsredskapen hafva under året tillökats med en mindre ångspruta samt en mekanisk brandstege, hifbar till 20 meter. Båda dessa redskap äro förstklassiga och af modern typ. I öfrigt ingen nämnvärd förändring.

Brandtelegrafan har i väsentlig grad förbättrats, mest därigenom, att de gamla opålitliga luftledningarna genom K. Telegrafverkets tillmötesgående utbyts mot ledningar i verkets kablar, hvarigenom kontakter i brandtelegrafan numera så godt som omöjliggjorts. För allarmeringen inom brandstationen och till nattvaktmanskabet har en synnerligt kraftig induktor anskaffats. Dessutom äro alla ledningar inom stationen upplagda på knapp samt satta i kontakt med nya högljudande larmklockor, som äro placerade i samtliga bostadslägenheter, redskapshall, stall, m. m.

II. Reservkåren har i afseende på sammansättning och densamma tilldelad materiel ej undergått någon förändring.

III. Allmänna kåren hade upprop och mönstring den 22 juni, men synes numera, då den ej behöft allarmeras till någon eldsvåda under 17 år, d. v. s. alltsedan fasta kårens uppsättning, vara tämligen öfverflödig.

Karlstads brandstation den 31 december 1908.

J. P. VENDT,
brandchef.

Tabellariskt sammandrag öfver

Tiden för utbrott			Brandstället		Huru och af hvem larm gifvits	Anledningen till elden eller utryckningen
Månad	dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats.	Lägenhet		
Jan.	4	4,15 em.	V. Kyrkog. 3.	Boningshus.	g. telefon.	soteld.
„	14	5,35 fm.	Norrstrand.	Orgelfabrik.	d:o.	Eld som fallit ut från eldstadslucka.
„	15	10,35 fm.	Drottningg. 2.	Boningshus.	d:o.	soteld.
„	27	8 em.	Kungsgatan 3.	d:o.	d:o.	d:o.
Febr.	2	6 em.	Herrhag. 296.	d:o.	d:o.	obekant.
„	5	6,10 em.	Mariebergsg. 6.	d:o.	d:o.	soleld.
„	7	3,15 em.	Hamng. 14.	d:o.	d:o.	d:o.
„	11	9,50 fm.	Tingvallag. 19	d:o.	d:o.	Bristfälligt eldstads- rör.
„	11	6,30 em.	Ö. Herrhag. 31.	d:o.	d:o.	soteld.
„	14	5,30 em.	Järnvägsg. 8.	d:o.	d:o.	d:o.
Mars	8	11,15 fm.	V. Viken 50.	d:o.	d:o.	Barn som lekt med eld.
April	10	11,50 em.	Kungsgatan 4.	Nybygge.	d:o.	Hetta från torkgalt.
„	22	10 fm.	Skoghall.	Arbetare- bostad.	d:o.	obekant.

eldsvådor m. m. under år 1908.

Brandskadeersättningens belopp			A n m ä r k n i n g a r.
För fast egendom	För lös egendom		
20	—	—	I fabriken snickareverkstad hade framför limkokningsugnen bränt ett hål i golvet hvarifrån elden spridt sig i trossbotten. Sedan golvet upphuggits släcktes elden med några pytsar vatten.
—	—	—	I ett kontor å vinden af det två våningar höga trähuset hade några klädespersedlar fattat eld. Vid brandkårens ankomst hade gårdens folk i det närmaste släckt elden, hvarför brandkåren obetydligt behöfde ingripa. Oförsäkradt.
—	—	—	Genom bristfällighet å plåtröret från en kokspis hade närliggande träpanel antändts. Släcktes med assuransspruta. Skadan ringa.
3,125	—	—	Vid brandkårens ankomst slogo lågorna ut genom ett af gaffelfönstren af det brinnande trähuset. Med tre slangledningar från brandpost släcktes elden efter en timmes arbete, hvarvid dock vindsvåningen svårt ramponerats af elden och huset för öfrigt delvis skadats af vatten.
—	—	—	Elden, som hade rik näring af reveteringsmattor m. fl. brännbare ämnen, hade genombrutit trossbotten i en korridor 2 tr. upp. Släcktes på omkring $\frac{1}{2}$ timme genom ledning från närliggande brandpost. Huset under byggnad. Oförsäkradt
—	—	—	Efter vederbörligt tillstånd afreste brandchefen, sergeanten jämte 2 man af fasta kåren med den mindre ångsprutan på ångbåt till det omkring $\frac{1}{2}$ mil aflägsna brandstället. Vid

Tiden för utbrott			Brandstället		Huru och af hvem larm gifvits.	Anledningen till elden eller uttryckningen.
Månad	dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
Juli	26	5,20 em.	V. Haga 9.	Möbelmagasin.	g. telefon.	cigarrettrökning.
„	30	6,30 fm.	Herrgårdsg. 15.	Målareverkstad.	d:o.	själfantändning.
Nov.	13	12,30 em.	—	—	Sk. 4 i IV distr.	kontakt.
„	15	2,20 fm.	Lilla Sjöstad.	Boningshus.	Sk. 1 i IV distr.	obekant.
„	11	5,20 em.	—	—	Sk. 3 i IV distr.	kontakt.
„	11	7,20 em.	Herrhag. 291.	Boningshus	g. telefon.	soteld.
Dec.	16	3,15 em.	—	—	Sk. 3 i IV distr.	falskt allarm.
„	22	9,45 em.	Herrhagen.	Glashytta.	Sk. 5 i IV distr.	vedtorkning.
„	24	3,50 em.	Drottning. 6.	Boningshus.	g. telefon.	soteld.
„	24	11 em.	Drottning. 11.	d:o.	d:o.	d:o.
„	27	11 fm	V. Haga 12.	d o.	d:o.	bristfällig kakel- ugns pipa.

Kronor

Brandskadeersättningens belopp				A n m ä r k n i n g a r .
För fast egendom		För lös egendom		
				framkomsten kl. 11 f. m. hade sågverkets folk lyckats begränsa elden, som dock fortfarande hotade den närliggande sågen jämte träupplag m. m. Genom slangledning från ångsprutan släcktes elden inom en timme och faran för sågen avvärdades.
35	—	—	—	Brännbara ämnen, som voro hopade framför dörrarne till magasinet, hade antändts. Elden dämpades på en kort stund med en slangledning från i grannskapet liggande brandpost utan att ha åstadkommit nämnvärd skada.
234	—	449	50	Genom droppning från ett oljekärl hade underliggande sågspån fattat eld och spridt sig till i närheten varande brännbara ämnen. Med vatten från två slangledningar från brandpost släcktes elden inom kort efter att ha ramponerat möbler, inventarier m. m.
—	—	—	—	Åstadkommen genom telefonarbetare.
1 180	—	1,135	21	Vid framkomsten till det 2 kilometer aflägsna brandstället stod det envånings stora boningshuset i full låga, hvarför släckningsarbetet mest måste inriktas på att rädda de närliggande uthusen, hvilket också efter en timme lyckades med två slangledningar från ångspruta.
—	—	—	—	Föranledd genom telefonreparatörer.
—	—	—	—	Genom starka slag i väggen vid uppsättning af en skylt hade en så stark dallring uppstått, att urverket i branskskåpet nedgått.
—	—	—	—	Eld hade genom vedtorkning uppstått i maskinrummet. En slanglängd utlades, men behöfde ej användas, enär brukets folk med egen redskap släckte elden. Skadan ringa.
150	—	—	—	Taket ofvanför kakelugnen hade fattat eld, som inom kort släcktes med assurancespruta sedan eldhärden blottats genom raserande af de två öfre kakelugnsskiftena.
4,744	—	1,584	71	

13. Magistratens skrifvelse äfvensom Arbetsförmedlingsanstaltens framställning angående anvisandet af medel till reselån åt arbetslösa personer med hemortsrätt här i staden, hvilka genom anstalten erhållit arbete å annan ort.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med öfverlämnande af en från Konungens Befallningshafvande i Värmlands län till Magistraten ankommen skrifvelse den 11 December 1908 får Magistraten härmed enligt skrifvelsens innehåll erinra Herrar Stadsfullmäktige om angelägenheten att i största utsträckning bereda sådana inom staden bosatta arbetare, som utan eget förvållande äro arbetslösa, tillfällen till arbete samt hemställa, huruvida icke i stadens intresse medel borde ställas till stadens arbetsförmedlingsanstalts förfogande att användas såsom reselån eller bidrag till resekostnader åt sådana arbetare, som fått sig arbete anvisadt å annan ort.

Karlstad den 17 December 1908.

På Magistratens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

Till Magistraten i Karlstad.

Med föranledande af hit ankommet nådigt bref den 4 innevarande December får Konungens Befallningshafvande härigenom anmoda Eder *dels* att inom åtta dagar härefter inkomma med upplysning, huruvida arbetslöshet i större utsträckning förekommer eller skäligen kan befaras under instundande vinter uppstå här inom staden *dels* att, därså genom Eder lämpligen kan ske, fästa uppmärksamheten på möjligheten för arbetslösa att genom arbetsförmedlingsanstalter erhålla arbete *dels* att söka förskaffa och hit meddela uppgift, om arbetstillfällen i större omfattning äro eller varda tillgängliga här i staden, med närmare angifvande af beskaffenheten däraf, *dels ock* att erinra vederbörande kommunala myndigheter om angelägenheten att i största utsträckning bereda dem, som utan eget förvållande äro arbetslösa, tillfällen till arbete, äfvensom påpeka, hurusom det bör ligga i kommunens intresse att ställa medel till arbetsförmedlingsanstalters förfogande att användas såsom reselån eller bidrag till resekostnader åt dem, som fått sig arbete anvisadt å annan ort.

Karlstad i landskansliet den 11 December 1908.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson:

Ex officio

ERIK LUNDBLAD:

Rätt afskrifvet; betygar

*Utdrag af protokollet, hållet vid Styrelsens
för Arbetsförmedlingen i Karlstad sammanträde
den 18 December 1908.*

§ 2.

Föredrogs en från Magistraten inkommen skrivelse så lydande:

Till Styrelsen för Arbetsförmedlingsanstalten i Karlstad.

För vidtagande af de åtgärder, som styrelsen möjligen kan finna lämpliga för åstadkommande af hjälp med resekostnad till arbetare för inställelse vid arbete å plats utom Karlstad under innevarande vinter, får Magistraten härmed öfverlämna afskrift af en till Magistraten från Konungens Befallningshafvande i Värmlands län ankommen skrivelse den 11 December 1908.

Karlstad den 18 December 1908.

På Magistratens vägnar:

ERIK LUNDBLAD

hvarvid fanns fogadt denna handling:

»Till Magistraten i Karlstad.

Med föranledande af hit ankommet nädigt bref den 4 innevarande December får Konungens Befallningshafvande härigenom anmoda Eder *dels* att inom åtta dagar härefter inkomma med upplysning, huruvida arbetslöshet i större utsträckning förekommer eller skäligen kan befaras under instundande vinter uppstå här inom staden *dels* att, där så genom Eder lämpligen kan ske, fästa uppmärksamheten på möjligheten för arbetslösa att genom arbetsförmedlingsanstalter erhålla arbete *dels* att söka förskaffa och hit meddela uppgift, om arbetstillfällen i större omfattning äro eller varda tillgängliga här i staden, med närmare angifvande af beskaffenheten därpå, *dels ock* att erinra vederbörande kommunala myndigheter om angelägenheten att i största utsträckning bereda dem, som utan eget förvällande äro arbetslösa, tillfällen till arbete, äfvensom påpeka, hurusom det bör ligga i kommunens intresse att ställa medel till arbetsförmedlingsanstalters förfogande att användas såsom reselån eller bidrag till resekostnader åt dem, som fått sig arbete anvisadt å annan ort.

Karlstad i landskansliet den 11 December 1908.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.»

Efter föredragning häraf, beslöt Styrelsen ingå till Herrar Stadsfullmäktige med begäran att ett förslagsanslag af 500 kronor skulle ställas till Styrelsens för-
gande för att, i mån af behof, användas till reselån åt inom staden boende och
därstädes mantalsskrifna arbetslösa personer, hvilka genom arbetsförmedlingen er-
hållit arbete å annan ort.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
A. WINTHER.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkam-
maren i Karlstad den 25 Januari 1909.*

§ 2.

Sedan dels Magistraten uti skrifvelse till Herrar Stadsfullmäktige af den 17
December 1908 med erinran om angelägenheten af att i största utsträckning bereda
sådana inom staden bosatta arbetare, som utan eget förvållande vore arbetslösa, till-
få till arbete, hemställt, huruvida icke medel borde anvisas för att användas såsom
reselån eller bidrag till resekostnader åt arbetare för inställelse vid arbete å plats
utom staden, dels ock styrelsen för stadens arbetsförmedlingsanstalt, i anledning
af från Magistraten till Styrelsen inkommen skrifvelse i samma ämne, hos Herrar
Stadsfullmäktige gjort framställning därom, att Herrar Fullmäktige måtte anvisa
och ställa till Styrelsens för arbetsförmedlingsanstalten förfogande ett förslagsan-
slag af 500 kronor att i mån af behof, användas till reselån åt inom staden bo-
satta och därstädes mantalsskrifna arbetslösa personer, hvilka genom arbetsförmed-
lingsanstalten erhållit arbete å annan ort, så hade nu Drätselkammaren, uppå remiss
att i detta ärende afgifva yttrande: Och beslöt Drätselkammaren därvid tillstyrka
Herrar Stadsfullmäktige att bifalla Styrelsens för arbetsförmedlingsanstalten berörda
framställning.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

*Protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karl-
stad Beredningsutskott den 27 Januari 1909.*

§ 4.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig öfver Magistratens i
skrifvelse af den 17 December 1908 hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda hemställan

om anvisande af medel att användas till reselån åt arbetare, som fått sig arbete anvisadt å annan ort, äfvensom Styrelsens för Karlstads arbetsförmedlingsanstalt framställning i samma ämne, beslöt, efter handlingarnes föredragning, att i likhet med Drätselkammaren tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att anvisa och ställa till Styrelsens för arbetsförmedlingsanstalten förfogande ett förslagsanslag af 500 kronor att, i mån af behof, användas till reselån åt inom staden bosatte och därstädes mantalsskrifna arbetslösa personer, hvilka genom arbetsförmedlingsanstalten erhållit arbete å annan ort.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

14. Herr Huss' motion om anslag för fyllningsarbeten å Sandgrund samt för Garfvarådrans igenfyllande äfvensom Drätselkammarens i sammanhang dermed gjorda framställning angående beredande af arbetsförtjenst åt arbetslöse inom staden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enär den tid torde vara nära förestående, då fyllningsarbeten måste ske å Sandgrund, samt den s. k. Garfvarådran igenfyllas, får jag härmed vördsamt föreslå det Herrar Fullmäktige nu ville ställa ett anslag af förslagsvis kronor 5,000 till Drätselkammarens förfogande för att ofvan nämnda fyllningsarbeten så snart ske kan må kunna påbörjas och arbetsförtjenst derigenom kunna beredas de arbetslöse under innevarande vinter.

Karlstad den 18 December 1908.

R. HUSS.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 25 Januari 1909.

§ 3.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver Herr Huss hos Herrar Stadsfullmäktige väckta motion om beviljande af ett förslagsanslag af 5,000 kronor att ställas till Drätselkammarens förfogande för utförande af fyllningsarbeten å Sandgrund samt för igenfyllande af den s. k. Garfvarådran, för att arbetsförtjenst härigenom skulle kunna beredas arbetslösa personer här i staden.

Då motionens hufvudsakliga syfte voro att bereda arbetstillfälle åt arbetslösa personer inom samhället, ansåge Drätselkammaren sig böra, i anledning af och i sammanhang med motionen taga i öfvervägande, hvilka åtgärder, som från stadens sida kunde och borde vidtagas för att söka afhjälpa den härstädes rådande arbetslösheten.

Om angelägenheten häraf hade ock Magistraten i en till Herrar Stadsfullmäktige aflåten skrifvelse erinrat, och hade jämväl en af arbetarekommunen härstädes utsedd komité i detta hänseende gjort framställning till Drätselkammaren.

Enligt tablån öfver den verkställda arbetslöshetsräkningen utgjorde antalet arbetslösa här i staden 297 af hvilka 280 voro härstädes mantalsskrifna.

Visserligen hade Drätselkammaren sig bekant, att arbetstillfälle nu bereds en del arbetslösa med framdragandet af vattenledning till Hagaborgsområdet, men då, såsom Kammaren trodde sig veta endast omkring 30 man kunde sysselsättas med detta arbete, syntes det Kammaren otvifvelaktigt, att ett anslag af 5,000 kronor till arbetens utförande, såsom af Herr Huss ifrågasatts, ej kunde anses tillräckligt för att i tillfredsställande grad afhjälpa arbetslösheten inom staden, hvaran Kammaren ansåge nödigt, att högre belopp för ifrågavarande ändamål blefve af Herrar Stadsfullmäktige anvisadt.

Beträffande det af Herr Huss föreslagna arbetet med igenfyllandet af Garfvarådran, ville Drätselkammaren framhålla, att åtskilliga andra arbeten nu kunde utföras, som vore till större nytta för staden. Så hade Kammaren tänkt sig, att erforderlig afschaktning af staden tillhöriga tomter å Herrhagen äfvensom Herrhagsgatan och Herrhagstorget kunde verkställas och utfyllning samtidigt ske af en blifvande väg till Djäknefältet, å hvilken sådan utfyllning i allt fall under den närmaste framtiden blefve nödvändig, enär vägen korsades af Statens Järnvägars på en hög bank liggande hamnspår. Vidare kunde omkring 40 man, förutom stadens ordinarie arbetarestam, sysselsättas med stenslagning för stadens räkning.

Drätselkammaren ansåge fördenskull, att arbetet med utfyllning af Garfvarådran, hvilket arbete i allt fall i sin helhet droge så stora kostnader, att endast en högst ofullständig del däraf skulle kunna utföras för den af motionären begärda anslagssumman endast i sista hand borde tillgripas för att bereda erforderliga arbetstillfällen åt arbetslösa.

Beträffande fördelningen af arbetstillfällena ansåge Drätselkammaren, att arbete borde i första hand beredas åt familjeförsörjare och åt de personer i öfrigt, som under längre tid varit arbetslösa.

På grund af hvad Kammaren sålunda anfört beslöt Drätselkammaren hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte anvisa och ställa till Drätselkammarens förfogande, för beredande af arbetstillfällen åt arbetslösa inom staden, dels ett förslagsanslag af 10,000 kronor att användas först till afschaktning af Herrhagsgatan och Herrhagstorget samt af staden tillhöriga tomter å Herrhagen äfvensom i sam-

manhang därmed utfyllning af den blifvande vägen från Djäknegatan till Djäknefältet samt i sista hand för utfyllning af Garfvarådran, och *dels* likaledes ett förslagsanslag af 2,000 kronor att användas till bestridande af kostnaderna för stenslagning för stadens räkning.

samt att Drätselkammaren måtte erhålla i uppdrag ombesörja berörda arbetens utförande.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 27 Januari 1909.

§ 5.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Herr Huss väckt motion om beviljande af ett förslagsanslag af 5,000 kronor att ställas till Drätselkammarens förfogande för utförande af fyllningsarbeten å Sandgrund samt för igenfyllande af den s. k. Garfvarådran, för att arbetsförtjänst härigenom skulle kunna beredas arbetslösa personer här i staden.

Uti sitt öfver denna motion afgifna yttrande hade Drätselkammaren erinrat, dels att det begärda anslaget af 5,000 kronor ej kunde anses tillräckligt för att i tillfredsställande grad afhjälpa arbetslösheten inom staden, och dels att andra arbeten än de af motionären föreslagna nu kunde utföras, hvilka vore till större nytta för staden; och hade Drätselkammaren i anslutning härtill hemställt om beviljande af *dels* ett förslagsanslag af 10,000 kronor att användas först till afschaktning af Herrhagsgatan och Herrhagstorget samt af staden tillhöriga tomter å Herrhagen äfvensom i sammanhang härmed utfyllning af den blifvande vägen från Djäknegatan till Djäknefältet samt i sista hand till utfyllning af Garfvarådran och *dels* likaledes ett förslagsanslag af 2,000 kronor att användas till bestridande af kostnaderna för stenslagning för stadens räkning.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att i detta ärende afgifva yttrande, ville därvid, sedan Utskottet tagit del af den vid handlingarne fogade tablån öfver den verkställda arbetslöshetsräkningen, i anledning af densamma anmärka, att då en stor del af de i tablån upptagna arbetslösa utgjordes af säsongarbetare, hvilka äfven i vanliga fall saknade arbete vid denna tid på året, arbetslösheten här i staden ej torde vara af så anmärkningsvärd omfattning i förhållande till hvad under föregående år varit fallet, som tablån vid första påseendet syntes utvisa.

Beträffande de i Herr Huss motion föreslagna arbeten beslöt Utskottet, här-

efter göra det uttalande, att, då enligt hvad Utskottet inhämtat, några fyllningsarbeten å Sandgrund icke vore af behovet påkallade, det härom väckta förslaget ej torde böra föranleda någon åtgärd från Herrar Stadsfullmäktiges sida, äfvensom att, enär frågan om igenfyllande af Garfvarådran kräfd e en fullständigare utredning för bedömande af den föreslagna åtgärdens betydelse såväl i hälsovårdsafseende som med hänsyn till vattenförhållandena i Klarelfven, äfvensom i fråga om kostnaderna för detta företag, motionen i denna del torde böra, för en dylik utrednings åvägbringande, af Herrar Fullmäktige remitteras till Hälsovårdsnämnden, Hamnstyrelsen och Drätselkammaren.

Hvad vidare anginge Drätselkammarens i sammanhang med motionen gjorda framställning om: de åtgärder, som från stadens sida borde företagas för afhjälpan de af arbetslösheten här i staden, ville Utskottet, som i anslutning till hvad ofvan framhållits ansåge arbetet med igenfyllande af Garfvarådran icke böra för närvarande komma i fråga, såsom sin åsigt uttala, att de af Drätselkammaren föreslagna arbetena med afschaktning af tomter och gata å Herrhagen samt utfyllning af vägen till Djäknefältet, hvarken vore lämpade att utföras vid denna tid på året och ej heller vore för staden af den vikt och betydelse, att så afsevärda kostnadsbelopp, som de nu föreslagna, borde nedläggas på dessa arbetens utförande. Då det emellertid för afhjälpan det af arbetslösheten vore af vikt, att arbetstillfällen kunde snarast möjligt beredas de arbetslöse, ville Utskottet ej motsätta sig, att början gjordes med de af Drätselkammaren föreslagna arbetena å Herrhagen, men ansåge Utskottet nödigt, att Drätselkammaren snarast möjligt inkomme med förslag å andra arbeten, som vore mera lämpade för årstiden och mera fruktbringande för staden.

Mot de af Drätselkammaren begärda förslagsanslagens belopp hade Utskottet ingen erinran att göra.

Beredningsutskottet beslöt fördenskull hemställa

att Herr Huss motion, i hvad den afsåge förslag om utförande af fyllningsarbeten å Sandgrund, ej måtte till någon Herrar Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda;

att samma motion, i den del däraf, som innefattade förslag om åtgärder för Garfvarådrans igenfyllande, måtte för fullständig utredning af Herrar Stadsfullmäktige remitteras till Hälsovårdsnämnden, Hamnstyrelsen och Drätselkammaren för skyndsamt behandling;

att Herrar Stadsfullmäktige måtte anvisa och ställa till Drätselkammarens förfogande, för beredande af arbetstillfällen åt arbetslösa inom staden, dels ett förslagsanslag af 10,000 kronor att tillsvidare och intill dess andra arbeten blefve af Herrar Fullmäktige anvisade, användas till de af Drätselkammaren föreslagna

arbetena med afschaktning af Herrhagsgatan, Herrhagstorget samt staden tillhöriga tomter å Herrhagen äfvensom i sammanhang därmed utfyllning af den blifvande vägen från Djäknegatan till Djäknefältet, och dels likaledes ett förslagsanslag af 2,000 kronor att användas till bestridande af kostnaderna för stenslagning för stadens räkning;

att Herrar Stadsfullmäktige måtte anmoda Drätselkammaren att snarast möjligt inkomma med förslag å sådana arbeten för stadens räkning, som vore mera lämpade för årstiden och mera af behovet påkallade än de af Drätselkammaren föreslagna schaktnings- och fyllningsarbetena å Herrhagen att i stället för de föreslagna arbetena komma till utförande för beredande af arbetstillfällen åt arbetslösa;

att Herrar Fullmäktige måtte bestämma, att de ifrågakvarande förslagsanslagen finge af Drätselkammaren tagas i anspråk endast i den mån och så länge detta för arbetslöshetens afhjälpande vore behöfligt; samt

att Drätselkammaren måtte erhålla i uppdrag att ombesörja arbetenas utförande.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

16. Drätselkammarens framställning om anvisande af anslag för utdelning af matpoletter åt arbetslöse här i staden.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 25 Januari 1909.

§ 4.

Med anledning af från Arbetarkommunen härstädes gjord framställning beslöt Drätselkammaren hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att ett förslagsanslag af 500 kronor måtte anvisas och ställas till Fattigvårdsstyrelsens förfogande för att, i mån af behof, användas till inköp samt utdelning genom Fattigvårdsstyrelsens tillsyningsmän och diakonissor till behöfvande arbetslösa här i staden af matkupper för beredande af bispisning i folkköket eller annorstädes.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 27 Januari 1909.

§ 6.

Sedan Drätselkammaren hos Herrar Stadsfullmäktige hemställt, att ett förslagsanslag af 500 kronor måtte anvisas och ställas till Fattigvårdsstyrelsens förfogande för att, i mån af behof användas till inköp samt utdelning genom Fattigvårdsstyrelsens tillsyningsmän och diakonissor till behöfvande arbetslösa här i staden af matkuponger för beredande af bespisning å folkskolan eller annorstädes, så beslöt nu Beredningsutskottet, som hade att häröfver afgifva yttrande, tillstyrka bifall till den sålunda gjorda framställningen.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 12 Februari.

N:o 3.

3. Hamnstyrelsens förslag till ny hamnordning äfvensom till klareringsordning.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Kungl. Maj:t, i anledning af anförda besvär över Länsstyrelsens fastställelse av den utav herrar Stadsfullmäktige den 23 februari 1906 antagna hamnordningen, genom nådig resolution den 14 juni 1907 upphävt fastställelsen, så har hamnstyrelsen uppgjort nytt förslag till *hamnordning*. Tillika har styrelsen, enär, enligt förberörda Kungl. brev, sådana föreskrifter, som beröra hamnens uppbördsväsende, "icke borde utgöra föremål för hamnordningsföreskrifter" men som synas hamnstyrelsen minst lika nödvändiga som dessa, upprättat förslag till dylika föreskrifter och sammanfört dessa i en ny stadga, som benämnts "*Klareringsordning*, innehållande ordningsföreskrifter att lända till efterrättelse vid tillämpningen av gällande hamntaxa för Karlstads hamn."

Hamnstyrelsen får därför härjämte till herrar stadsfullmäktiges prövning och vidare åtgärder för vinnande av behörig fastställelse översända dessa förslag, till vilka fogas, dels avskrift av Kungl. Maj:ts förberörda resolution, och dels ett ex. av den överklagade hamnordningen.

Karlstad den 29 Oktober 1908.

På hamnstyrelsens vägnar:

EMIL RUNE,
vice ordförande.

Ivar Olsson.

HAMNORDNING

FÖR

STADEN KARLSTAD.

Hamnområde.

§ 1.

Mom. 1. Hamnområdet för staden Karlstad omfattar, jämlikt Kungl. Brevet den 25 Maj 1905, det Klarälven och Hammarösjön tillhörande vattenområde, som begränsas; i norr: av en rät linje, dragen från öster till väster tvärs över Klarälven efter stadsområdets gräns strax norr om Borgmästareholmen; i väster, av en rät linje, dragen från sydligaste spetsen af Lötudden tvärs över den till Skoghall ledande Klarälvsgrenen till Hammarölandet; i söder: av Hammarön; och i öster: av en rak linje, dragen från nordligaste udden af Tynäs å Hammarön till sydligaste udden af fastlandet vid Välsviken.

Hamnområdet indelas i fyra distrikt:

- I. *älven*, omfattande allt hamnområdet tillhörande vatten i Klarälven med dess utloppsgrenar, jämte angränsande, utom till Hammarösjön och pråmkanalen hörande vatten;
- II. *inre hamnen*, omfattande det vatten, som ligger innauför Kanikenäset jämte iuloppskanalen och pråmkanalen;
- III. *yttre hamnen*, omfattande det vatten i Hammarösjön, som begränsas i öster av en rät linje, dragen i nordost och sydväst över östligaste udden av Röskär; och i väster av stadens vattenområdes gräns, samt
- IV. *redden*, omfattande övriga delar av hamnområdet.

Jämlikt föreskrift i förberörda nådiga brev skall vatten, som hänföres till hamnområdet, men icke gränsar till stadens mark, med därvid möjligen anlagda lastbryggor, i vad angår tillämpningen av denna hamnordning och övriga för hamnen gällande ordningsföreskrifter, lyda under stadens myndigheter.

Mom. 2. Intill stadens vattenområde liggande och under hamnstyrelsens förvaltning lydande landområde indelas i:

- a) lastnings- och lossningsplatser, avsedda för den löpande godstrafiken;
- b) upplagsplatser, avsedda för dels tillfälligt begagnande och dels för att genom kontrakt på längre tid upplätas, samt
- c) övrigt landområde.

Insegling.

§ 2.

Mom. 1. Befälhafvare å från Wänern och skärgården ankommande fartyg åligger, att vid insegling hissa fartygets nationalflagga och att, under tid, som enligt vedertaget bruk är flaggtid, hava den tillsatt, till dess den i § 4 föreskrivna anmälan ägt rum.

Mom. 2. Fartyg, som innehar last av eldfarlig olja eller explosiva varor, åligger att med avseende å insegling i hamnen iakttaga de föreskrifter och försiktighetsmått, som gällande allmänna författningar därutinnan upptaga.

Förtöjning och förhalning.

§ 3.

Mom. 1. Hamnkaptenen lämnar anvisning, varest fartyg skall förtöjas, därest det ej förlägges till strand eller brygga, varöver staden ej förfogar.

Vid anvisande av plats för ankomna fartyg, skall avseende i huvudsak fästas vid den ordning, vari de blivit anmälda; börande om möjligt fartyg, som regelbundet trafikera hamnen och särskilt passagerareångfartyg, erhålla för året bestämda tilläggsplatser.

Sedan fartyg sålunda anvisats plats, bör det genast dit förhalas och får sedan icke, utan vederbörligt medgifvande, vändas eller till annan plats förflyttas. Vad sålunda föreskrivits, gäller dock ej bogseringsfartyg eller mindre passagerareångfartyg.

Då sådant av förhållandena nödvändiggöres, är fartygs befälhavare pliktig,

att på hamnkaptensens order genast till anuan anvisad plats förhala, varpa, sticka tåg, vinda in o. s. v. Underlåter befälhavare att härutinnan ofördröjligen efterkomma hamnkaptensens tillsägelse, äger denne på den tredskandes bekostnad utföra den anbefalda åtgärden eller losskasta eller kapa fartygs förtöjningar; och vare befälhavare eller fartygsägare pliktig ersätta all den skada, som därav kan bliva en följd.

Mom. 2. Fartyg må icke så förtöjas, att segelrännan stänges eller tillgång till landstigningstrappa hindras. Varp-tross eller förtöjning får ej fastsättas annorstädes än uti därtill avsedda järnringar, pållare och dykdalber, med iakttagande tillika att, om nämnda anstalter tillhöra enskild person, dennes samtycke till dessas begagnande erfordras.

Mom. 3. Vid kaj liggande segelfartyg skall, där ej annorlunda medgivits, hava klyvarbommen toppad eller intagen.

Mom. 4. Fartyg, segel- eller roddbåtar få ej till förtöjande eller förhalande begagna enskildes bryggor utan vederbörande ägares eller rättsinnehavares tillstånd.

Mom. 5. Vid kajerna i inloppskanalen få fartyg icke läggas sida vid sida; ej heller få fartyg med över reling utskjutande last där förtöjas annat än under pågående lastning eller lossning, då manskap är tillstädes. Fartyg må vid nu ifrågavarande kajer icke kvarligga efter mörkrets inbrott, där ej en med klart vitt sken lysande lanternerna är på lämplig plats å fartyget anbragt.

Mom. 6. Vid staden tillhörig kaj eller strand må icke till hinder för fartyg, som behöver plats, förtöjas andra fartyg än sådana, som skola lasta eller lossa eller anvisats fasta tilläggsplatser.

Mom. 7. Lastpråm skall i inre och yttre hamnen säkert förtöjas med för- och aktertåg och får ej läggas så, att därav uppstår hinder för annan fartygstrafik.

Mom. 8. Innehavare av vid kaj belägen upplagsplats äger ej rätt fordra, att fartyg, som skall lasta från eller lossa till platsen, under alla förhållanden erhåller den härför bekvämaste tilläggsplatsen; dock bör hamnkaptensens därutinnan tillmötesgå framställd önskan, om anuan trafikants bättre rätt ej trädes för nära.

Anmälan.

§ 4.

Mom. 1. Så snart till hamnområdet ankommet fartyg blivit förtöjt eller förankrat samt, om sådant erfordras, tullvisitation ägt rum, åligger det fartygs-

befälhavare att anmäla sig å hamnkontoret och fullgöra de skyldigheter, som jämlikt gällande *klareringsordning* honom åligga.

Mom. 2. Har fartyg ankommit så sent på dagen, att befälhavare icke kan samma dag infinna sig å hamnkontoret, medan detsamma hålles öppet, eller har ankomsten skett å sön- eller hælgdag, skall förut omförmälda anmålningsskyldighet fullgöras omedelbart efter kontorets öppnande nästföljande söckendag.

Mom. 3. Befälhavare, som första gången besöker hamnen, äger att å hamnkontoret mot kvitto avgiftsfritt bekomma ett exemplar av hamn- och klareringsordningen och att samtidigt erhålla muntligt meddelande om de väsentligaste bestämmelserna rörande anmälan, klarering, lastning och lossning samt om vad som därutöver kan, på grund av lämnade upplysningar om fartyg och last, befinnas nödigt.

Lastning och lossning.

§ 5.

Mom. 1. Lastning och lossning i inre och yttre hamnen ävensom å hamnens landområde skall ske efter hamnkaptens föreskrifter.

Mom. 2. Angående lossning och lastning av krut, dynamit, eldfarliga oljor eller andra därmed jämförliga explosiva eller eldfarliga ämnen gäller vad allmän författning därom stadgar; och får sålunda lossning eller lastning icke ske vid annan plats än som av hamnkaptenen, med polismyndighetens tillstånd, därtill anvisas, varjämte de försiktighetsmått, som av nämnda myndigheter för varje särskilt fall, vare sig i avseende å myckenheten av dylika varor, som för var gång får till hamnens kajer uppkomma och där uppläggas eller i andra afseenden kunna föreskrivas, skola noggrant iakttagas.

Mom. 3. Gods, som lossas eller upplägges, skall stuvras, så att det intar minsta rum; det skall uppläggas med omsorg och får ej uppstaplas så högt, att fara för ras, sättning eller förskjutning kan uppstå, det får icke uppläggas på sådant sätt, att kaj därav kan skadas eller så att det blir till hinder för trafik å kaj, gata, väg, hamnspår, trappa, brygga eller dylikt, skolande, därest hamnstyrelsen i allmänhet eller för visst fall meddelat bestämmelser om huru nära kajs ytterkant varor må uppläggas, sådana bestämmelser lända till ovilkorlig efterrättelse. Mellan kajs ytterkant och närmast liggande järnvägsspår, får gods ej utan särskilt tillstånd uppläggas.

Mom. 4. Gods, som från fartyg lossas, skall skyndsamt bortföras och får ej kvarligga å lossningsplats utöver två dygn, lossningsdagen samt mellankom-

mande sön- eller hælgdag oräknad. Gods, som ej inom angivna tid avhämtas, skall, där ej för visst fall annorlunda medgivits, på ägarens bekostnad bortföras.

På lastningsplats må i allmänhet icke uppläggas mera gods, än som samma dag kan hinna inlastas.

Mom. 5. Hamnstyrelsen äger rätt att kvarhålla gods, till dess ägaren eller hans ombud betalt den hamnavgift, som skall för godset utgå, dock utan ansvar för den försämring av varan, som härigenom uppkommer eller för förlust eller skada, som eljest kan genom kvarhållandet uppstå. Transport-, magasins- eller andra omkostnader, som härav föranledes, skola ock gäldas innan varan får från hamnen förflyttas

Mom. 6. Den, som lossar eller lastar, åligger att efter slutat arbete eller eljest, när hamnkaptenen så kan finna skäligt påbjuda, rengöra arbetsplatsen och till anvisat ställe bortföra soporna; likaså skall upplagsplats efter begagnandet genast rengöras av den, som platsen brukat, vid äventyr att sådant eljest av hamnkaptenen ombesörjes på den tredskandes bekostnad.

Mom. 7. På orätt ställe eller på olämpligt sätt upplagt gods skall efter tillsägelse ofördröjligen bortföras eller omläggas vid äventyr, som i föregående moment säges.

Mom. 8. Lossad barlast tillfaller hamnen, så vida ej ägaren vid anmälningen tillkännagivit, att han själv vill förfoga över densamma.

Förekommade av hinder och fara i seglationen och av hamnens uppgrundning.

§ 6.

Mom. 1. Segel- och roddbåtar få ej korsa in- och utgående fartygs kurslinie så nära, att fara för ombordläggning uppstår.

Mom. 2. När ångfartyg eller segelfartyg möter fartyg, som bogserar och genom mötet fara för ombordläggning uppstår, skall förstnämnda fartyg hålla undan för det fartyg, som bogserar.

Mom. 3. Har genom olyckshändelse eller på annat sätt fartyg eller farkost sjunkit i hamnområdet, åligger det vederbörande ägare att vid påfordran fartyget eller farkosten snarast möjligt bortskaffa, vid äventyr, att sådant eljest genom hamnkaptенens försorg sker på den försumliges bekostnad.

Mom 4. Timmerflottar skola vid transport längs segelled hållas vid sidan av denna; och får transport tvärs över segelled ej ske, om fartyg nalkas. Tim-

merflotte, som utan bogsering föres tvärs över segelled, får ej hålla större längd än 30 meter. Har timmer löst inkommit eller sjunkit i hamnområdet på sådant ställe, att fara eller olägenhet för segelationen däraf kan uppkomma, skall sådant virke genom hamnkapteneus försorg på ägarens eller annan vederbörandes be- kostnad tillvaratagas eller bortföras. Sådant virke, som av hamnen tillvaratages, äger den, som styrker sig vara ägare därtill, att mot erläggande av bärgnings- kostnaden utbekomma. Virke, som ej inom utgången av det år, under vilket det tillvaratagits, blivit utlöst, äger hamnstyrelsen att å offentlig auktion försälja.

Mom. 5. Å fartyg, liggande i yttre hamnen annorstädes än vid kaj, även- som å pråm, virkesflotte eller timmerbom, som ligger förankrad i segelled inom hamnområdet, eller som är under transport, skall under mörker alltid finnas en med klart vitt sken lysande lantärna, anbragt på erforderlig höjd över vattenytan.

Mom. 6. Å inom hamnområdet bogserad pråm skall finnas pråmstyrare, om pråmen ej annars kan med trygghet manövreras.

En och samma bogserbåt må ej på samma gång bogsera mer än 3 pråmar.

Mom. 7. Det åligger dessutom en var att i hamnområdet ställa sig till efterrättelse, vad allmän författning stadgar om åtgärder till förekommande av ombordläggning.

§ 7.

Mom. 1. Den, som förstör eller flyttar prick eller boj, vare skyldig att därom genast göra anmälan hos hamnkapteneus, som har att på den vållandes bekostnad ofördröjligen iståndsätta eller flytta märket till dess rätta plats.

Mom. 2. I stadens vattenområde må pålar och dykdalber ej nedslås, bojar utläggas eller byggnad av något slag utföras utan hamnstyrelsens tillstånd.

Mom. 3. Fiskredskap, som kan hindra eller försvåra far- och segelleds be- gagnande, får ej i hamnområdet utsättas.

Mom. 4. Endast då sådant är oundgängligen nödigt, såsom vid storm, far- tygs förhaling av grund eller dylikt, må tross föras tvärs över hamn eller segel- ränna. Så vitt ske kan, bör hamnkapteneus om sådan åtgärd underrättas, innan den vidtages; påkallas åtgärden av omständigheter, som ej medgiva dylik anmä- lan före åtgärdens vidtagande, skall meddelande härom så fort ske kan lämnas hamnkapteneus.

Förhaling bör, så vitt tross därför blivit fastgjord, utan uppehåll verk- ställas. När tross finnes sträckt över hamn eller segelled, skall den, för vars räkning sådant skett, dygnet om där hålla vakt, som, såvitt sådant låter sig göra,

genast bör släcka trossen, då det avspärrade stället skall passeras av annat fartyg, som där eljest ej kan komma fram.

§ 8.

Mom. 1. Vid lastning och lossning skola lämpliga åtgärder vidtagas till förekommande av spillning i vattnet.

Mom. 2. På hamnens landområde, i stadens vattenområde eller i farled inom hamnområdet får, evad vattnet är isbelagt eller ej, icke utkastas eller uppläggas barlast, sten, sopor, slagg, snö, fyllnadsämnen eller dylikt på annan plats än sådan, som hamnstyrelsen, med magistratens samtycke, härför anvisat.

Mom. 3. Stängsel kring brandvakar, isupptagningsställen och skridskobanor, ävensom ruskor för vintervägar eller dylikt, skall av den, som sådant anbrakt, före islossningen borttagas.

Mom. 4. Den, som idkar fiske i stadens vattenområde, må ej där kvarlämna stenar, stakar eller dylikt, utan skall sådant efter slutat fiske upptagas och bortföras.

Eldfaras förebyggande.

§ 9.

Mom. 1. Till förebyggande av eldfara förbjudes:

a) att ombord å fartyg eller farkost koka tjära, beck, olja eller annat eldfarligt ämne; varande dylik kokning tillåten endast på av hamnkaptenen anvisad plats, varvid det emellertid alltid åligger den, som uppgjort elden, att fullständigt släcka den innan han från platsen avlägsnar sig;

b) att å hamnens landområde eller inom 1:a, 2:a och 3:e distriktet av hamnområdet lossa skott eller avbränna fyrverkeri, utan vederbörligt tillstånd;

c) att å fartyg, som innehar last av eldfarliga ämnen, såsom krut, hampa, lin, bomull, drev, hö, halm eller dylikt, röka tobak eller elda annat än under ångpanna, så länge lossning eller lastning av sådana ämnen pågår.

Mom. 2. Ångfartyg, som eldas med annat bränsle än stenkol, koks eller annat mindre gnistalstrande ämne och ej äro försedda med av svenska brandförsäkringsbolag godkända gnistsläckare, må icke ingå i inre hamnen eller inom hamnområdet lägga till i närheten av hus, virkes- eller eldfarligt upplag, utan anvisas av hamnkaptenen särskild, avsides belägen tilläggsplats.

Den som häremot bryter böte minst 15 kronor.

Mom. 3. Utom vad här ovan är stadgat, åligger det en var att i hamnområdet

iakttaga all varsamhet och försiktighet med eld och eldfarliga ämnen, så att eldsvåda icke må uppkomma, och att ställa sig till noggrann efterrättelse, vad hamnkaptenen i avseende å eldstäder och eldningssätt kan finna nödigt bestämma, ävensom de särskilda föreskrifter och försiktighetsmått till eldfaras förekommande, som Magistraten kan finna skäligen påbjuda.

Förhållande vid inträffande fara i hamnområdet.

§ 10.

Mom. 1. Inträffar eldsvåda å fartyg, åligger det befälhavare å alla andra i hamnområdet förlagda fartyg med besättning ombord att, då sådant utan fara för eget fartyg kan ske, genast sända manskap med båtar och redskap för eldens släckning eller det brinnande fartygets uthalande. Befälhavare vare skyldig att, då eld å fartyg utbrutit, därom genast göra anmälan hos hamnkaptenen eller polisman.

Mom. 2. Uppstår annan allmän fara å fartyg inom hamnområdet, vare befälhavare pliktige, att i vad på dem kan ankomma, skyndsamt med sina besättningar vara behjälpliga till densammas afvärjande.

Mom. 3. Befälhavare, som försummar någon av de i denna § meddelade föreskrifter, böte minst 20 kronor.

Särskilda föreskrifter för ångfartyg.

§ 11.

Mom. 1. Då ångfartyg är förtöjt vid staden tillhörig kaj eller brygga, skall vid rundgående med maskinen minsta möjliga kraft användas. Vid annat fartygs tillläggning eller avgång skall maskinen genast stoppas.

Mom. 2. Ångfartyg, som genom annat fartygs förhållning eller av annan giltig orsak icke kan framkomma, må, då nödtvång förbjuder släckning av för ändamålet begagnade ketteringar eller trossar, icke kapa eller spränga dessa, utan avbida passagens klagörande.

Mom. 3. Å ångfartyg, som i inre eller yttre hamnen ligger vid kaj eller brygga eller i lag, vare sotning förbjuden från kl. 5 f. m. till kl. 10 e. m.

Mom. 4. Å ångfartyg, förtöjt vid kaj eller brygga inom hamnområdets 1:a, 2:a eller 3:e distrikt får signalering med ångvissla ej äga rum annat än då sådant erfordras för att varsko annat fartyg.

Allmänna föreskrifter.

§ 12.

Mom. 1. Med fartyg förstås i denna hamnordning varje farkost, avsedd att föra passagerare eller lust eller att bogsera.

Motorbåt betraktas som ångfartyg.

Mom. 2. Ägare av lastpråm, färja eller dylikt, som användes i hamnområdet, skall hava fartyget utvändigt försett med namn eller nummer, samt, där avgift skall för samma utgå efter dräktighet, uppmätt i tontal.

Mom. 3. Fartygsbefälhafvare åligger att vid färd inom hamnområdet så avpassa fartygs fart, att skada ej uppkommer; skolande, därest hamnstyrelsen för visst fall bestämt maximihastighet, sådan föreskrift lända till ovillkorlig efterrättelse.

Mom. 4. Lastemottagare eller lastavsändare, som på förhand blivit underrättad om ett fartygs ankomst, bör, om detta ej har sig fast tilläggsplats anvisad, fortast möjligt härom underrätta hamnkontoret, på det att lämplig plats må kunna i tid beredas, och fartyget genast efter ankomsten må kunna utan uppehåll dit förläggas.

Mom. 5. Ägare av fartyg, som huvudsakligast vistas inom hamnområdet, skall årligen vid seglotionens början till hamnkontoret skriftligen angiva detta till namn, nummer och avgiftspliktig dräktighet. Om fartyg tillkommit efter det sådan uppgift lämnats, skall anmälan härom genast göras.

Mom. 6. Hamnstyrelsen ikläder sig intet ansvar för å hamnens landområde, varuskjul eller vattenområde befintligt gods.

Mom. 7. Den, som å hamnens landområde vill upplägga fartyg för vinterlag eller annat ändamål, göre därom skriftlig ansökan hos Hamnstyrelsen.

Segel-, rodd- och motorbåtar få ej uppläggas på andra platser än sådana, som hamnstyrelsen därtill anvisat.

Efter kölhalning och reparation skall platsen iordningsställas av den, som den samma begagnat.

Mom. 8. Vid alla de tillfällen, då befälhavare ej själv förer befäl å fartyg, vare styrman eller annan, som i befälhavares ställe satt är, underkastad de skyldigheter och det ansvar, som denna hamnordning bestämmer.

För pråm, färja eller dylikt, där befälhavare ej är anställd, skall ägare fullgöra de skyldigheter, som för befälhavare äro stadgade.

Mom. 9. Uppstår oväsen eller oordning å något i hamnen liggande fartyg, skall hamnkaptenen vid härom erhållen kännedom, skyndsamt begiva sig ombord och på lämpligt sätt söka återställa ordningen eller ock förhållandet hos polismyndighet genast anmäla.

Mom. 10. Hamnkaptenen skall från sjöfartens början till dess slut vara att träffa vid hamnen å de tider på dagen, då hans därvaro kan erfordras. Hamnkontoret skall under seglotionstiden hållas öppet minst 6 timmar om dagen alla helgfria söckendagar å de tider, som Hamnstyrelsen bestämmer.

Hamnkaptenen och öfrig för hamnens ordningsväsende av hamnstyrelsen anställd personal skall under tjänsteövning bära tjänsten betecknande igenkänningsmärke, som av hamnstyrelsen fastställles.

Mom. 11. Vid slussning skall för slussvaktaren skriftligen uppgivas fartygs ägare, dess namn, dräktighet, last, lastavsändare och lastemottagare, varifrån det kommer och vart det skall gå samt företes behörigt intyg om att utgående hamnavgifter blivit betalda.

Vid slussning av pråmar och större fartyg, då två slussportar behöva öppnas, är vederbörande besättning skyldig att härvid vara slussvaktaren behjelpig.

Trafikant må ej påkalla slussning mellan kl. 9 på aftonen och 5.30 på förmiddagen annat än mot erläggande av den tilläggsavgift, som hamnstyrelsen bestämmer.

I avseende på kanalbrons öppnande gäller vad hamnstyrelsen förordnar.

Mom. 12. Fartygsbefälhafvare, förare av pråmar och timmerflottar eller andra, som äro skyldiga att denna hamnordnings föreskrifter iakttaga, äro pliktiga att hör samma hamntjänstemans i tjänsten givna tillsägelse, varemot det tillhör hamnens tjänstemän att villigt och hövligt bemöta trafikanterna samt tillse att, så vitt ske kan, allas bekvämlighet och lika fördel tillgodoses.

Ansvar, besvärs- och åtalsrätt.

§ 13.

Mom. 1. Överträdelse av denna hamnordning, för vilka särskilt ansvar i gällande lag och författning icke finnes föreskrivet, straffas med böter.

Minsta bot vare fem kronor, där ej annorledes i hamnordningen finnes för särskilt fall bestämt, och högsta bot ett hundra kronor. Ådömda böter fördelas på sätt i ordningsstadgan för rikets städer säges.

Dessutom vare, även i andra fall än hamnordningen upptager, överträdare, som uraktlåter att efter hamnkaptенens tillsägelse fullgöra vad honom ålegat eller som med sådan tillsägelse ej kan anträffas, skyldig att, då arbete eller åtgärd genom hamnens försorg blivit för lega verkställd, legokostnaderna ersätta, ävensom att i

alla händelser gottgöra den skada och kostnad, vartill han genom överträdelsen varit vållande.

Mom. 2. Den, som på ett eller annat sätt ofredar eller förolämpar hamntjänsteman under hans tjänsteutövning, straffas på sätt allmän lag för sådan förbrytelse mot tjänsteman stadgar.

Mom. 3. Den, som förmenar sig äga anledning till klagomål mot hamntjänstemans eller hamnbetjänings förhållande i tjänsten, har att skriftligen hänvända sig till hamnstyrelsen.

§ 14.

Det åligger närmast hamnkaptenen att över denna hamnordnings efterlevnad hålla noggrann tillsyn och att sådana förbrytelser däremot, som böra föranleda laga åtal, till hamnstyrelsen ofördröjligen anmäla; dock vare stadens polispersonal icke därför frikallad från den uppmärksamhet på möjliga oordningar, som enligt lag och författningar densamma åligger.

Klareringsordning

innehållande ordningsföreskrifter att lända till efterrättelse vid
tillämpningen av gällande hamntaxa

för

Karlstads hamn.

---

§ 1.

Mom. 1. Då fartygsbefälhavare, jämlikt § 4 i hamnordningen, anmäler sig å hamnkotoret, skall han där å *anmälningsedel*, som tillhandahålles, ifylla följande uppgifter:

- a) fartygets namn, slag, nationalitet, avgiftspliktiga dräktighet, hemort samt redarens namn och adress;
- b) varifrån fartyget kommer;
- c) varest det är förtöjt eller förankrat;
- d) huruvida veterligen någon ombord är behäftad med sjukdom, som kan misstänkas vara smittosam, samt
- e) namn på fartygets mäklare eller kommissionär.

Vid samma tillfälle skola på en gång avlämnas antingen samtliga *fraktsedlar* över all den last, som skall utlossas, eller ock en *godsförteckning*, innehållande anteckning om varans namn och slag, antal, mått eller vikt, samt varuemottagarens namn och adress, allt i den mån, dessa uppgifter kunna erhållas av fraktsedel eller annan varan åtföljande handling.

Å fraktsedel eller godsförteckning skall särskilt anmärkas, om gods är tullplik-

tigt, likaså skall, om sådant är vid handlingarnas avlämnande bekant, anmälas om och i så fall vad, som av lasten skall lossas annorstädes än på kaj eller brygga. Anmälningssedel och godsförteckning skall vara behörigen underskriven.

Mom. 2. Från skyldighet att, på sätt i föregående mom. sägs, avlämna anmälningssedel, fritages befälhavare å följande fartyg, då de ej föra betalande passagerare eller avgiftspliktigt gods:

- a) kronans fartyg, som vid ankomsten skola besökas av hamnkaptenen;
- b) dykeri-, bergnings-, bogserings-, lots- och lustfartyg;
- c) fartyg, som erlägga registreringsavgift, för resor inom hamnområdet, även då de föra betalande passagerare;
- d) fartyg, som göra prov- eller besiktningssesor, samt
- e) fartyg, som eljest äro på grund av bestämmelser i gällande hamntaxa från hamnavgift befriade.

Mom. 3. Sedan den i mom. 1 föreskrivna anmälan ägt rum, skall befälhavare infinna sig å hamnkassörskontoret och där avlämna anmälningssedeln samt erlägga de avgifter, som på honom ankomma.

Mom. 4. Innan fartyg får från hamnen avgå skall, där ej hamnstyrelsen anorlunda medgivit, befälhavare å hamnkontoret, med företeende av hamnkassörens kvitto, styrka, att stadgade avgifter blivit betalda samt lämna uppgift om, varthän fartyget skall härifrån avgå, all den last, fartyget här intagit, till namn och slag, antal, mått eller vikt, samt lastavsändarens namn och adress, allt i den mån dessa uppgifter kunna erhållas av fraktsedel eller annan varan åtföljande handling. Dessutom skall uppgivas, vad som av lasten skall lossas å utrikes ort och vad som inlastats, utan att därvid hava förts över kaj eller brygga.

Fartyg, som gör regelbundna resor mellan hamnen och viss annan ort efter en på förhand kungjord och hamnstyrelsen delgiven plan (turlista) eller som i sådant fartygs ställe insättes i dylik reguliär fart, må medgivas rätt att insända uppgift över här intagen last inom loppet av åtta dagar efter det fartyget från hamnen avgått. Har ingen last intagits, skall meddelande härom likväl insändas.

Mom. 5. Fartygsbefälhavare må för fullgörande av sina åligganden enligt denna klareringsordning använda kommissionär, mäklare eller annan ställföreträdare, men vare därför ej frikallad från ansvar för fel eller försummelse.

§ 2.

Den, som sjöledes avsänder gods, skall snarast möjligt och sist inom tre dagar

efter det godset skeppats, till *hamnkassörskontoret* ingiva *godsförteckning*, innehållande uppgift om: dag för inlastningen, fartygets namn, godsets namn och slag samt antal, mått eller vikt, allt efter som det för hamnavgiftsberäkningen efter gällande taxa erfordras, godsets lossningsplats samt vad som inlastats, utan att därvid hava förts över hamnen tillhörig kaj eller brygga.

I fråga om uppgifter över trälaster, som mätas och justeras vid utlossningen, skall den kvantitet, som vid uppmätningen ej tages som god vara, angivas såsom ved.

§ 3.

Mom. 1. Emottagare och avsändare av *massgods* skola snarast möjligt och sist inom tre dagar, efter det godset utlossats eller inlastats, med företeende av fraktsedel eller annan handling, som godset rör, å *hamnkassörskontoret* erlægga belöpande hamnavgifter.

I Karlstad bosatta, större emottagare och avsändare av *styckegods*, såsom affärsmän och industriidkare, skola betala hamnavgift *omedelbart* efter däröver erhållen räkning.

Tillfälliga och utom staden boende trafikanter, som icke här hava kommissionär, skola betala hamnavgift, innan godset från hamnen avföres.

Hamnstyrelsen äger att, då den så finner lämpligt, även för andra fall bestämma, att hamnavgift skall vara betald eller godkänd säkerhet därför ställd, innan gods, vare sig inkommande eller utgående, *massgods* eller *styckegods*, får från hamnen avföras.

Mom. 2. För trävaror, som flottlede hitföras och landtagas för att undergå förädling och därefter över hamnen skeppas, erlägges hamnavgift för den förädlade varan vid dess skeppning.

För trävaror, som flottlede hitföras och landtagas, men icke komma att sedermera skeppas, erlägges hamnavgift i den ordning, hamnstyrelsen bestämmer.

Mom. 3. För begagnande av upplagsplatser, kranar, varuskjul eller andra hamnens inrättningar erlägges betalning i den ordning, som härför behörigen fastställda föreskrifter och taxor stadga.

§ 4.

Befälhavare å fartyg, som på regelbundna, förut kungjorda tider besöker hamnen, ägare eller förare av ångslup eller pråm, som oftare anlöper hamnområdet, liksom ock godsemottagare och godsavsändare må, uppå därom gjord ansökan, medgivas rätt att, under de vilkor, hamnstyrelsen kan finna skäligt föreskriva, ingiva *godsförteckning* eller inbetala hamnavgifter en eller flera gånger under kalendermånad.

§ 5.

En var, som fraktar, avsänder, emottager, upplägger eller flottar gods i hamnen vare skyldig att, efter anmodan, förete lastbok, fraktsedel, räkning, utlossningskvitto, viktnota eller annan handling, som godset rör, och att eljest om detsamma lämna alla de upplysningar, om så äskas skriftliga, som hamntjänsteman i tjänsten påfordrar.

§ 6.

Finnes anledning ifrågasätta riktigheten av meddelade uppgifter om mängden och beskaffenheten av gods, äge hamnstyrelsen låta genom mätning, vägning eller annat tjenligt sätt undersöka förhållandet. Kostnaden för sådan undersökning drabbar, om uppgifterna befunnits riktiga, hamnkassan, men i annat fall den försumlige, vilken dessutom är underkastad ansvar enligt allmän lag samt skyldig upprätta all genom försummelsen uppkommen skada.

§ 7.

För fartyg, varå befälhavare ej finnes anställd, fullgöra ägaren de skyldigheter, som för befälhavare äro föreskrivna.

§ 8.

Alla uppgifter och inlagor till hamnen skola, då formulärblanketter finnas och tillhandahållas, avfattas å eller i överensstämmelse med dessa.

§ 9.

Överträdelse av denna klareringsordning, för vilka särskilt ansvar i gällande lag och författning icke finnes föreskrivet, straffas med böter.

Minsta bot vare 2 kronor och högsta bot 100 kronor.

För den händelse, att fartygsbefälhavare, sedan hamnstyrelsen för visst fall föreskrivit, att hamnavgift skall vara betald, innan inlastat gods får från hamnen bortföras, ändock från hamnen avgår, vare han ansvarig för hamnavgiftens betalande samt dessutom, där så yrkas, förfallen till böter.

Ådömda böter fördelas på sätt i ordningsstadgan för rikets städer säges.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren
i Karlstad den 8 December 1908.*

§ 4.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver af Hamnstyrelsen afgifna förslag dels till ny hamnordning för staden och dels till klareringsordning för Karlstads hamn; och beslöt Drätselkammaren, efter handlingarnes föredragning förklara sig ej hafva något mot uppgjorda förslagen att erinra.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.*

§ 8.

Till Herrar Stadsfullmäktige hade Hamnstyrelsen inkommit med förslag dels till ny hamnordning för staden och dels till klareringsordning för Karlstads hamn. däröfver Drätselkammaren uppå remiss afgifvit utlåtande och förklarat sig icke hafva något mot de uppgjorda förslagen att erinra, hvarest nu jämväl Beredningsutskottet hade att öfver förslagen yttrande afgifva.

Vid den föreslagna hamnordningens genomgående fann sig Utskottet icke hafva något emot förslaget att erinra; hvaremot beträffande förslaget till klareringsordning Utskottet ville, med hänsyn till *dels* Kungl. Maj:ts resolution i anledning af anförda besvär öfver Landshöfdinge-Ämbetets i Värmlands län den 7 April 1906 meddelade resolution med fastställelse af ett utaf Stadsfullmäktige den 23 Februari 1906 anlagat förslag till ny hamnordning för staden, *dels ock* Kungl. Kommerkollegii i detta ärende afgifna utlåtande, göra följande erinringar:

1:o) i § 1 mom. 4 första punkten torde ordet: "stadgade" utbytas mot orden: "fartyget åliggande";

2:o) i § 9 torde tredje punkten böra helt och hållet utgå.

Utskottet beslöt sålunda hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte för sin del godkänna de uppgjorda förslagen, förslaget till hamnordning i oförändradt skick och förslaget till klareringsordning med de ändringar, Utskottet ansett sig böra förorda och här ofvan angifvit.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

4. Styrelsens för vatten- och gasverken framställning angående lin- dring i vilkoren för levererande af elektrisk ström till Norrmalms elektriska aktiebolag.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Styrelsen för
Karlstads Vatten- och Gasverk den 8 December 1908.*

§ 140.

Medelst protokollsutdrag af den 1 Maj 1907 hade Styrelsen hos Herrar Stadsfullmäktige anhållit om tillstånd att på vissa vilkor få till ett emellan industriidkare inom förstaden Hagaborg bildadt bolag leverera elektrisk ström för kraft och belysning och för *minst* 75 hkr., samt under den 19 Juni s. å erhållit äskadt anslag af 7,500 kronor för anskaffning och uppsättning af härför erforderliga ledningar och maskiner m. m., hvarest Styrelsen den 9 Dec. 1907, och sedan ofvan omhandlade bolag i laga ordning tillkommit under namn af Norrmalms elektr. Aktiebolag, träffade difinitiv och skriftlig öfverenskommelse rörande strömleveransen.

Bolagets strömförbrukning har sedan den tog sin början ännu icke öfverstigit 50 hkr. af de kontrakterade 75 hkr. på grund af de tryckta konjunkturerna inom industrien i allmänhet, hvilket t. o. m. vållat att en af Bolagets intressenter sett sig nödsakad att helt och hållet inställa fabriksdriften; och med anledning deraf hade Bolaget till Styrelsen inkommit med en så lydande framställning, som nu föredrogs:

”Till Styrelsen för Karlstads stads Elektricitetsverk, Karlstad.

I anledning af de ytterst dåliga konjunkturerna och deraf följande svårigheter för en del af våra abonnenter bedja vi härmed vördsamt få göra framställning om, att staden måtte för detta år bevilja oss nedsättning i kontrakterade minimiavgift, så att vi få betala för 50 hkr. strömförbrukning i stället för kontrakterade 75 hkr.

Då det visat sig att äfven första delen af året, då driften hos de olika abonnenterna försiggick normalt, den förbrukade strömmen icke under någon månad öfversteg 45 hkr., våga vi tro att staden vill taga hänsyn till denna vår framställning, i all synnerhet som vi hafva att vänta ännu större reduktion i strömförbrukningen.

Vi hafva sett oss nödsakade göra denna framställning nu, då vi, om denna skulle blifva afslagen, icke kunna se oss i stånd att uppfylla våra förbindelser, då kraften för de återstående abonnenterna skulle blifva alldeles för dyr i all

synnerhet under navarande svåra tider. På grund af anförda, som vi tro icke är för styrelsen främmande, våga vi hoppas att denna vår framställning måtte tagas i öfvervägande och svar derå lemnas med första möjliga.

Högaktningsfullt

för Norrmalms Elektriska Aktiebolag

OLOF ÖQVIST.

J. N. NORDAHL.

AXEL SVENSSON.

Karlstad den 6 Oktober 1908.“

Efter hållen öfverläggning med anledning af denna framställning beslöt Styrelsen att på af Bolaget anförda skäl, och då staden icke under *detta år* åsamkats någon extra afgift till Dejefors kraft- och fabriksaktiebolag *utöfver* den redan förut aftalade och bestämda, för sin del tillstyrka bifall till Bolagets ofvan omnämnda begäran, så att strömförbrukningsavgiften *under år 1908* måtte få utgå efter *50 hkr.* i stället för kontrakterade *75 hkr.*, och skulle Styrelsen medelst utdrag af detta protokoll göra hemställan härom hos Herrar Stadsfullmäktige, enär den ansåg sig sakna befogethet att i ärendet ensam besluta.

In fidem:

J. A. WALLMARK.

Afskrift.

Kontrakt.

Emellan Karlstads stad, här nedan benämnd Staden å ena, samt Norrmalms elektriska aktiebolag å Hagaborg i Karlstad, här nedan benämndt Bolaget, å andra sidan, är detta kontrakt upprättadt.

Staden förbinder sig:

att från dess primära transformatorstation till Klarälvens norra strand c:a 60 meter öster om Valfrid Svenssons möbelfabrik och nedanför landsvägen, utdraga elektrisk kraftledning samt där uppsätta och för framtiden underhålla en sekundär transformatorstation;

att hafva dessa arbeten färdiga senast den 9 December 1907;

samt att under en tid af tio (10) år från och med omskrifna dato tillhandahålla bolaget elektrisk ström enligt närmare här nedan affattade bestämmelser;

Bolaget förbinder sig:

att inom ofvan angifna tid hafva utfört erforderliga ledningar med tillhörande inrättningar fullständigt färdiga för mottagandet af det kontrakterade kraftbeloppet.

§ 1.

Den elektriska strömmen tillhandahålles bolaget i form af trefasig vaxelström af c:a 380 volts hufvudspänning och 50 perioder per sekund å de sekundära samlingskenorna i ofvan berörda sekundära transformatorstation, och har bolaget endast att ansluta sina ledningar till nyssnämnda samlingskenor.

§ 2.

Bolaget garanterar staden en förbrukning på transformatorernas sekundärsida af minst 75 hästkrafter, men belingar sig rättighet att under kontraktstiden er-hålla intill 200 hästkrafter, dock så, att ökningen per år utöfver 100 hästkrafter ej får utkrävas till mer än 25 hästkrafter och detta efter hos staden sex (6) månader förut gjord anmälan.

Bolaget är ansvarigt för betalningen af det kraftbelopp, som det sålunda anmält till förbrukning.

Däremot förbinder sig bolaget, att så länge det icke tagit i anspråk ofvan angifna 200 hästkrafter icke från annan kraftkälla än stadens distribuera elektrisk ström.

§ 3.

Såsom betalning för den elektriska strömmen erlägger bolaget till staden ett arrende af Elthundratio (110) kronor per uttagen hästkraft och år uppmätt medels en af båda parterna godkänd i transformatorstationen och på transformatorernas sekundära sida uppställd s. k. maximalmätare, som angifver den största medeleffektförbrukningen under en kvarts timme.

Arrendet erlägges kvartalsvis i efterskott med en fjärdedel af den för året stadgade minimiavgiften den $\frac{81}{8}$, den $\frac{80}{6}$, den $\frac{80}{9}$ och den $\frac{80}{12}$. Under på-följande Januari månad erlägges dessutom arrendet för det antal hästkrafter, som utöfver minimibeloppet af bolaget skall anses förbrukadt och hvarför ersättning skall utgå.

Mätaren bekostas af staden, som har att afläsa den och återföra den till noll-läget första helgfria dag i hvarje månad. Bolagets ombud äger närvara vid afläsningarna, och kontrollera resultatet. Medeltalet af de 12 afläsningarna under året lägges till grund för kraftarrendet,

§ 4.

Bolaget förbinder sig:

dels att icke uttaga ström från transformatorns sekundärsida med större fasförskjutning än som motsvarar $\cos C=0,7$ så snart belastningen uppgår till $\frac{3}{4}$ af det för året garanterade minimum;

dels att belasta faserna så jämt att strömstyrkan i den minst belastade fasen icke understiger 75 % af strömstyrkan i den mest belastade fasen;

dels att vid utförandet af elektriska anläggningar, som skola anslutas till bolagets ledningsnät och hvartill ström levereras från staden, följa de föreskrifter, som för dylika anläggningar gälla för Karlstads Elektricitetsverk;

dels att vid den elektriska energiens fördelning till kraft och ljus skola de vilkor, som finnas intagna i den för Karlstads Elektricitetsverk fastställda taxan gälla, nämligen att högst 25 % af hela energibeloppet får användas för belysningsändamål. Dock må för den händelse ej hela det anmälda kraftbeloppet förbrukas på sätt här ofvan nämnts öfverblifven elektrisk energi användas till gatubelysning;

dels att distribuering af kraft endast får ske till samma priser, som i berörda taxa äro angifna;

dels ock att icke till afnämare inom stadens planlagda område afyttra elektrisk ström.

Skulle af Hagaborgs område någon del, som beröres af i detta kontrakt omhandlade, elektriska anläggning, komma att inom detsammes giltighetstid läggas till stadens planlagda område, skall staden efter verkställd värdering öfvertaga befintliga och af bolaget utförda elektriska ledningar inom detta område. Sådan värdering skall verkställas af 3 godemän, hvarvid hvardera parten utser sin och de sålunda valde den 3:dje.

§ 5.

Den elektriska strömmen skall af staden tillhandahållas året om, dag och natt, dock må strömleveransen regelbundet afbrytas sön- och helgdagar från kl. 10 f. m. till kl. 2 e. m. Oktober—Mars samt från kl. 8 f. m. till kl. 2 e. m. April—September. Sker annat afbrott i driften utan bolagets förvällande åtnjuter det för hvarje timme afbrottet varar ett afdrag af en åttatusendel af kraftarrendet för pågående kalenderår.

Är åter bolaget skuld till afbrottet betalas arrendeafgiften utan afdrag för afbrottet.

Det åligger båda parterna att genast träda i författning om att uppkomma fel å deras anläggningar skyndsammast afhjälpas.

Hvardera parten bekostar reparation på sin anläggning, såvida felet ej bevisligen uppkommit genom den andra partens vållande, i hvilket fall skadan ersättes af den, som vållat densamma.

§ 6.

Skulle bolaget ej fullgöra sina efter detta kontrakt åtagna skyldigheter och efter anmaning icke åstadkomma rättelse, äger staden att afbryta strömleveransen, därvid bolaget skall anses hafva vållat afbrottet och vara skyldigt erlægga arrendeafgift efter den i § 3 angifna grund.

Denna rätt att afbryta strömleveransen inträder utan föregående tillsägelse, därest bolaget under mera än 30 dagar försummar sin enligt § 3 åliggande betalningsskyldighet.

§ 7.

Därest detta kontrakt icke uppsäges ett år före detsammans giltighetslid, blifver det efter sagda års utgång fortfarande tillsvidare gällande med ett års ömsesidig uppsägningsrätt.

§ 8.

För fullgörandet af detta kontrakt, ehvad det rör kraftarrendet för ett kvartal, är bolaget skyldigt ställa af staden godkänd säkerhet.

§ 9.

Tilläfventyrs förekommande tvister ifråga om tolkningar af detta kontrakt få ej dragas inför domstol utan skola afgöras genom skiljenämnd enligt lagen af den 28 Oktober 1887.

Af detta kontrakt är två lika lydande exemplar upprättade.

Karlstad den 9 December 1907.

Karlstad den 9 December 1907.

För Norrmalms Elekt. Aktiebolag.

För Karlstad stad genom dess
Vatten- och Gasverksstyrelse

OLOF ÖQVIST.

I. F. WALLBERG.

Afskriftens likalydelse med originalet intyga:

J. A. WALLMARK.

KARL EDSTRÖM.

Utdrag af protokollet, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.

§ 9.

Norrmalms Elektriska Aktiebolag i Karlstad hade hos Styrelsen för Vatten- och Gasverken gjort framställning därom, att bolagets afgift för förbrukning af elektrisk ström, hvilken afgift enligt mellan staden och bolaget uppgjordt kontrakt utginge efter en förbrukning af minst 75 hkr., måtte för år 1908 få utgå efter allenast 50 hkr. strömförbrukning; och hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken, som ansåge sig sakna befogenhet att i ärendet ensam besluta, till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämnat detsamma med hemställan om bifall till bolagets begäran.

Beredningsutskottet hade nu, uppå remiss, att i ärendet sig yttra; och beslöt efter föredragning Utskottet att i likhet med Styrelsen för Vatten- och Gasverken tillstyrka bifall till bolagets framställning.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

5. Magistratens skrifvelse rörande formulering af de af Stadsfullmäktige beslutade ändringarne i förslaget till kontrakt angående användning af stadens polis i statens tjänst.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Från Kungl. Civildepartementet har uttalats önskan, att den ändring af kontraktet angående polisens användning i statens tjänst, som påkallas af stadsfullmäktiges därom fattade beslut, måtte i formuleradt skick underställas Herrar Stadsfullmäktiges pröfning.

Och får magistraten för sådant ändamål härmed öfverlemnna förslag till ny formulering af 4 mom. 1:a stycket, och 2:a styckets 1:a punkt i kontraktet samt densamma till bifall förorda.

Karlstads rådhus den 4 December 1908.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

4:o) Staten förpliktar sig vidare att, om någon af polispersonalen under tjänstgöringen i fråga drabbas af sjukdom eller olycksfall eller eljest ådrages kropps-

skada, hvar till han ej genom grof vårdslöshet själf är vållande, bekosta hans vård å lämplig anstalt jämte läkarvård och medikamenter äfvensom till honom utgifva full aflöning enligt vid sjukdomens eller skadans inträffande för staden gällande stat, allt så länge han till följd af sjukdomen eller skadan är oförmögen till tjänstgöring.

Medför skada, som nyss nämts, för framtiden bestående förlust eller minskning af arbetsförmågan, utgifver staten till den skadade en årlig lifränta från och med dagen, efter hvilken denne upphört att åtnjuta vård och dagarfvode af statsmedel, eller från den senare tidpunkt, då skadan medfört för framtiden bestående förlust eller minskning af arbetsförmågan, dock att lifränta icke utgifves i fall, där ej arbetsförmågan blifvit nedsatt med minst en tiondedel.

Utdrag af protokollet, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.

§ 10.

Till Herrar Stadsfullmäktige hade Magistraten öfverlämnat förslag till ny formulering af 4 mom. 1:sta stycket och 2:dra styckets 1:sta punkt i kontraktet angående polisens användning i statens tjänst, öfver hvilket förslag Beredningsutskottet uppå remiss hade att afgifva yttrande;

Och beslöt Utskottet, efter föredragning, tillstyrka godkännande af den föreslagna förändringen.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

- 6. Magistratens resolution med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande öfver Nils Johan Johnssons från Klöfverud å Hammarön hos Konungens Befallningshafvande i länet gjorda ansökan att få här i staden utskänka vin och maldrycker.**

Resolution.

Öfverlemnas till Herrar Stadsfullmäktige, som anmodas i ärendet afgifva yttrande och dermed till Magistraten inkomma samt remisshandlingarna dervid återställa.

Karlstad den 25 November 1908.

På Magistratens vägnar:
CARL LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Wermlands län.

Remitteras till Magistraten i Karlstad, som ville, efter Stadsfullmäktiges hörande, i ärendet afgifva yttrande samt därmed hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 20 November 1908.

GERH. DYRSSEN.

Axel Schotte.

Som undertecknad öfvertaget Herr K. U. Paalzows hotellrörelse (Hotell Kung Karl) beläget Järnvägsgatan 2 här i staden, får jag vördsamt anhålla, att i enlighet med Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning den 9 Juni 1905 mot betalning i ofvannämnde hus få tillhandahålla vin och öl i förening med matservering.

Frejdbetyg och redlighetsbetyg bifogas.

Med största Högaktning

Nils Johan Johnsson.

Att jag till Herr Nils Johan Johnsson från och med den 1 Januari 1909 öfverlemnad min hotellrörelse i Hotell Kung Karl härstädes och har ingenting att mot ofvanstående ansökan erinra.

Karlstad den 20 November 1908.

K. Uno Paalzow.

Frejdbetyg.

Att Patron Nils Johan Johnsson från Klöfverud, född den 24 November år 1849 (tyralionio), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Hammarö församling i Wermlands län den 11 November år 1908.

A. Th. Quick,

v. Pastor, Komminister.

Att landtbrukaren Johan Johnsson från Klöfverud i Hammarö socken af oss, som sedan flere år tillbaka känna honom, anses redbar och ordentlig, det varder, på begäran af honom för någon hans angelägenhet, härmed intygadt.

Karlstad den 9 november 1908.

G. ENANDER.

P. A. ZANDER.

Utdrag af protokollet, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstads Beredningsutskott den 9 Februari 1909.

§ 11.

Sedan till Konungens Befallningshafvande i länet från Nils Johan Johnsson i Klöfverud, Hammarö socken, inkommit ansökan om rätt för sökauden, hvilken enligt å ansökningshandlingen tecknad bevis öfvertagit källarmästaren Karl Uno Paalzows hotellrörelse i gården N:o 2 vid Järnväggsgatan härstädes (Hotell Kung Karl), att i nämnda lokal tillhandahålla vin och öl i förening med matservering, samt berörda ansökan af Konungens Befallningshafvande öfverlämnats till Herrar Stadsfullmäktige för afgifvande af yttrande, så hade nu, uppå remiss, Beredningsutskottet att i ärendet afgifva utlåtande;

Och beslöt efter föredragning Utskottet att hemställa, det Herrar Fullmäktige måtte för sin del tillstyrka bifall till ansökningshandlingen samt anhålla, att Konungens Befallningshafvande ville vid utskänkningsrättens beviljande begränsa densamma att gälla endast för återstoden af den tid af tre år, räknadt från och med den 1 Januari 1907, för hvilken enahanda tillstånd meddelats Paalzow genom resolution den 31 December 1906, äfvensom med afseende å rörelsens utöfvande föreskrifva samma inskränkingar, som för denne stadgats.

Som olvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

8. Handlanden Ludvig Martins här i staden underdåniga besvär rörande hans bevillingstaxering år 1907.

Till Konungen.

. Öfver Eders Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts utslag den 17 Juli innevarande år uppå besvär af Stadsfullmäktige i Karlstad ifråga om undertecknadsbevillingstaxering för inkomst år 1907 får jag i underdånighet anföra besvär.

Då Eders Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt med upphäfvande af Värmlands läns pröfningsnämnds beslut icke anfört skäl för sin fastställelse af taxeringsnämndens taxering, vågar jag i största underdånighet hos Eders Kungl. Maj:t påkalla en allsidig utredning af detta beskattningsmål. Det synes mig nämligen genom de skäl jag hos pröfningsnämnden andragit vara till fullo bevisadt, att den vinst,

hvarom här är fråga, icke kan vara att betrakta såsom beskattningsbar inkomst och sålunda blifva föremål för bevillningstaxering i annan grad än möjligen genom den räntefkastning ifrågavarande kapital lämnat. Jag tillåter mig dessutom i underdånighet fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på tvänne särskilda faktorer, som i detta beskattningsmål, enl. mitt förmenande, äro af en afgörande betydelse. Det är nämligen ostridigt, *dels* att jag inköpt fastigheten N:o 73 i staden Karlstad för att dit förlägga den handelslokal jag ännu innehar, *och dels*, att jag innehaft denna fastighet under nära sex års tid. Båda dessa faktorer: bostaden och tidrymden tala väl med all önskvärd tydlighet för att jag icke i något som hälst spekulationssyfte inköpt fastigheten ifråga. För öfrigt har jag ju redan i min inlaga till pröfningsnämnden antydt orsakerna till inköpet af fastigheten.

Af nu bifogade intyg framgår också, att jag icke, såsom vederbörande låtit antyda, bedrifvit egendomsagentur, likasom ock att jag vid de egendomstransaktioner som jag af viss anledning måst inlåta mig uti icke skördat någon vinst. Beträffande den i handlingarna omnämnda annonsen hade det väl varit min mening att öppna egendomsagentur, men någon sådan kom ej till stånd, såsom jämväl framgår af återopade intyg; hvilka torde få tillmätas vitsord, då de äro utfärdade af personer i synnerligen god samhällsställning. Såvidt af dessa framgår har jag ej förmedlat ett enda köp; hvarför då våga påstå, att jag bedrifvit egendomsagentur?

Att jag genom fastighetens modernisering efter nutida förhållanden kommit upp till högre hyresinkomster och därigenom med rätta kunnat erhålla högre köpeskilling än den jag för sex år sedan själf erlade tyder väl fastmer på ett kapitalförvärf, som ju under årens lopp såsom sig bort blifvit beskattadt.

På grund af hvad jag nu i underdånighet anført och med hänsyn till sakens beskaffenhet och härvid fogade intyg från fullt pålitliga personer, vågar jag underdånigst anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t med upphäfvande af Eders Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts utslag fastställa Pröfningsnämndens taxering.

Karlstad den 15 Oktober 1908.

Underdånigst:
LUDVIG MARTIN.

Protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.

§ 12.

Sedan Handlanden Ludvig Martin i Karlstad hos Kungl. Maj:t i underdånighet anført besvär öfver Kammarrättens utslag den 17 Juli 1908 i fråga om

klagandens inkomsttaxering år 1907, hade handlingarna i målet i och för förklarings afgifvande tillställts Herrar Stadsfullmäktige, hvarefter uppå reniss Beredningsutskottet nu hade att i ärendet sig utlåta;

Och beslöt Utskottet, efter antecknande däraf, att Herrar Fullmäktige den 23 December 1907 bemyndigat Drätselkammaren att hos Kammarrätten föra stadens talan i samma beskattningsärende, att hemställa, det Drätselkammaren jämväl måtte erhålla bemyndigande att afgifva den nu infordrade förklaringen.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

9. Drätselkammarens framställning om afkortning af restutskylder från 1908 års första uppbördsstämma.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 16 November 1908.

§ 17.

Sedan af Drätselkammaren utsedde delegerade med biträde af Stadskamreren genomgått och granskat i Kammarens räkenskaper balanserade resterande utskylder, så hade uppgjorts och till Kamreren ingifvits förslag om afkortning af restutskylder från innevarande års första uppbördsstämma till ett sammanlagdt belopp af 7,275 kronor 27 öre; Och som Kamreren vid granskning ej fann något att emot förslaget erinra, beslöt Kamreren att till Herrar Stadsfullmäktige ingå med framställning om de föreslagna afkortningarnes beviljande.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Restantieredogörelse

öfver

1:a stämmans restlängd år 1908

1:sta stämmans restlängd öfver oguldna kommunalutskylder för år 1907
upptager 46,462: 60

Redovisning:

Kontant influtna	13,813: 46
Till afkortning föreslås af stadsfogden	10,001: 64
hvarifrån afgår af Drättselkammaren här nedan under 4:o återuppförda	2,726: 37
	7,275: 27

Balanceras:

1:o) På Magistratens åtgärd beroende:

å längd öfver till känd ort afflyttade	9,553: 67
» » » » okänd » »	8,094: 22
	18,247: 89

2:o) På Drättselkammarens åtgärd beroende:

å längd öfver i konkurstillstånd fürs. personer	1,818: 55
---	-----------

3:o) På Stadsfogdens åtgärd beroende:

å pantningslängd uppförde	2,581: 06
---------------------------------	-----------

4:o) Af Drättselkammaren återuppförde:

Staden 3, Ölkörare Karl Joh. Andersson	34: 60
» 7, Fabr.-arb. C. A. Linderholm	19: 63
» 12, Plåtslag. Karl Aug. Andersson	29: 13
» 19—20, Åkare K. G. Skog	16: 37
» 32, Instr.-mak. J. Moll	30: 37
» 36, Org.-arb. R. V. A. Hedberg	72: 25
» 41, Instr.-mak. A. L. S. Hedberg	55: —
» 42, Bokb.-arb. Sofia Rosander	27: 12
» 49, Barb.-bitr. E. Romberg	27: 87
» 74, Bokb.-bitr. Magnus R. Sjöberg	13: 27
» 74, Typograf Gust. Harald Sjöberg	4: 19
» 107, Handelsbitr. Gust. Vallinder	27: 88
» » David Vallinder	16: 38
» 128, Sym.-rep. K. J. Cederblad	20: 13
» 141, Typograf K. A. Ekström	53: 75
» 144, Mekaniker A. F. Nilsson	27: 87
» 156, Bokh. K. V. Lignell	53: 75
» » Snick. A. Johansson	22: 13
Jernvägsstationen, Stat.-karl G. F. Holmgren	24: 23
» » J. A. Vik	22: 07
V:a Hyttan, Järnarb. Gust. Ad. Moll	22: 13
Klara 13, Handl. K. A. Hedlund	29: 12
Dalmers A., Verkmäst. Axel V. Andersson	53: 75
Stora Rosenlund, Typograf P. Englund	34: 38
» Körkarl A. G. Lilja	23: 38
» Eg. Verkmäst. S. L. Höijer	239: 25

V:a Kvarnberget 1, Trädgårdsmäst. A. J. Dahlén .	11: 88
» 7, Gasverksarb. Carl Kilberg	22: 20
» 22 A., Typograf J. A. Ahlén	56: 45
Ö:a Kvarnberget 5, Resehandl. J. Johansson	53: 75
» 8, Musikserg. Karl Bengtsson	27: 87
» 28, Stenarb. G. Andersson	29: 12
Viken 2, Boktr.-arb. A. R. Olsson	26: 32
» 3 A., Arb. Jan G. Eriksson	78 —
» 9, Gasverksarb. Axel Olsson	19: 92
» 16, Järnsvarf. A. S. Söderholm	57: 88
» 23 A, Arb. o. korpr. Gust. Andersson	19: 25
» 25 B., Handl. M. Plositsky	74: 75
» Barb. Herm. Plositsky	4: 88
» 35, Bleckslag-ges. Carl V. Bäck	55: —
» 42, And. G. Persson	70: 66
Orrholmen, Säg.-arb. A. Magnusson	34: 88
Kanikenäset, Förvaltare C. J. R. Stephani	118: 25
Ö:a Herrhagen 13 A, Gasv.-arb. G. A. R. Olsson .	35: 05
» 17, Carl Joh. Andersson	53: 75
» 27, Brädg.-insp. G. A. Bovall	62: 97
» 124, Postiljon M. Olsson	61: 55
» 296, Kakelmak.-arb. P. J. Nordström	30: 38
Kullen 14, Garfv.-ges. Joh. Jul. Larsson	18: 22
» » Carl Edv. Larsson	18: 22
» » August Larsson	18: 22
V:a Herrhagen 9, Sägställare K. G. Gröndahl	86: 25
Mariedal, Mek.-arb. Karl Gust. Em. Andersson . . .	32: 86
» 2, Försäkr.-inspekt. Charles Vennergren .	302: 88
Nya Tormestad 11, Typograf A. E. Andersson . . .	31: 44
G:la Tormestad 46, Bitr. Emma A. Nilsson	31: 72
Klarastrand B 1, Eg Agent O. A. Svensson	50: 42
Venerslund 2, Guldlistarb. Carl Svensson	60: 38
Ut. st. hemvist, Bokhåll. K. J. Andersson (Mariedal)	71: —
	<u>2,726: 37 25,373: 87</u>
	Kronor 46,462 60

Karlstads Stadskamrerare-kontor den 14 november 1908.

G. ENANDER.

Protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.

§ 13.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att yttra sig öfver Drättselkammarens hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda hemställan, att afkortning måtte i enlighet med uppgjort förslag till ett belopp af 7,275 kronor 27 öre beviljas beträffande resterande utskylder från 1908 års första uppbördsstämma;

Och beslöt nu Utskottet efter granskning af afkortningsförslaget att tillstyrka bifall till detsamma.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

10. Drättselkammarens framställning om afkortning af restutskylder från 1908 års andra uppbördsstämma.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 15 December 1908.

§ 3.

Sedan inom Kammaren utsedda delegerade med biträde af Stadskamreraren genomgått och granskat restlängden från innevarande års 2:dra uppbördsstämma samt dervid till afkortning föreslagit resterande utskylder från nämnda uppbördsstämma till ett belopp af 254 kronor 25 öre, så beslöt nu Kammaren, efter granskning af afkortningsförslaget att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om bifall till de föreslagna afkortningarne.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Restantieredogörelse

för

2:a stämmans restlängd år 1908.

2:a stämmans restlängd öfver oguldna kommunalutskylder för år 1907
upptager 13,468: 63

Redovisning:

Kontant influtna		11,578: 68
Till afkortning föreslås af Stadsfogden	395: 25	
hvarifrån afgår af Drätselkammaren här nedan under d) återuppförde	141: —	254 25

Balanceras:

a) På Magistratens åtgärd beroende:		
å längd öfver till känd ort bortflyttade	158: 50	
» » » » okänd » »	308: 50	467: —
b) På Stadsfogdens åtgärd beroende:		
i pantningslängd uppförda		890. —
c) På Drätselkammarens åtgärd beroende:		
i konkurslängd uppförde... ..		137: 70
d) Af Drätselkammaren återuppförde:		
Staden 107, Snickare K. P. Larsson	48: —	
Järnvägsstation, Lok.-eldare K. Göte	36: —	
Ö:a Kvarnberget 28, Arbetare J. Lindström	12 —	
Ö:a Herrhagen 9, Smeden V. F. Södergren	11: —	
» 15 A, Gasarb. A. F. Andersson ...	17: —	
Hagaborg 27, Maskinist J. Samuelsson	17: —	141: —
		<u>1,635: 70</u>
		Kronor 13,468: 63

Karlstads Stadskamrerarekontor den 12 December 1908.

G. ENANDER.

Protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.

§ 14.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att yttra sig öfver Drätselkammarens hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda hemställan, att afkortning måtte i enlighet med uppgjort förslag till ett belopp af 254 kronor 25 öre beviljas beträffande resterande utskylder från 1908 års andra uppbördsstämman;

Och beslöt nu Utskottet efter granskning af afkortningsförslaget att tillstyrka bifall till detsamma.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

II. Brandstyrelsens framställning om afskrifning å stadens under Styrelsens vård stående lösa egendom.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 24 november 1908.

§ 7.

Föredrogs inför Styrelsen vederbörande inventeringsmäns berättelse öfver verkställd inventering af stadens brandredskap; och beslöts, att till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämna berättelsen med förklaring, att Styrelsen icke hade något att erinra mot de föreslagna nedsättningarna och afskrifningarna.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Undertecknade, besiktningmän för Karlstads stads brandredskap, hafva den 16 april 1908 verkställt föreskrifven besiktning och få härmed föreslå följande nedsättningar och afskrifningar:

	Inventarier nedsatta med			Kasseradt till försäljning			Förkommet eller förlitet.			Summa.	
	St.	Kr.	öre	St.	Kr.	öre	St.	Kr.	öre	Kr.	öre
Fasta kåren.											
Vägghendyl	1	10	—							10	—
Termometer				1	2	50				2	50
Skrifbord	1	10	—							10	—
Skrifbordstol	1	4	—							4	—
Linierstift 1 st. Pennställ 1 st.				2	1	90				1	90
Linial	1	—	75							—	75
Skrifbordskontakt med kabel	1	2	—							2	—
Gasarm med glödljus				1	15	—				15	—
Gasledning med lyra och glödljus				1	30	—				30	—
Väggarm till ledningar utbytt mot lyran				1	4	—				4	—
Undersökningsinstrument	1	10	—							10	—
Ficktelefoner	5	20	—							20	—
Signalpipor	2	6	45							6	45

	St.	Kr.	öre	St.	Kr.	öre	St.	Kr.	öre	Kr.	öre
Köksförkläden			6		7	25				7	25
Tallrikar			46		7	75				7	75
Kaffekoppar med fat			18		5	50				5	50
Dricksglas			24		3	20				3	20
Matskedar			23		6	20				6	20
Kaffeskedar			36		4	75				4	75
Knifvar och gafflar			21		8	—				8	—
Kniflådor			2		2	25				2	25
Soppskopa			1		1	—				1	—
Brickor			2		2	—				2	—
Brödkorgar			3		1	50				1	50
Tillbringare			2		4	50				4	50
Såsspilkum			2		1	50				1	50
Såsskedar			2		1	—				1	—
Karotter			2		1	50				1	50
Stekfat			2		4	—				4	—
Soppterriner			2		4	25				4	25
Sockerskålar			2		1	—				1	—
Kryddställ			1		2	25				2	25
Bunkar emalj			3		6	30				6	30
Diskbaljor			1		3	50				3	50
Slaskhink			1		1	75				1	75
Litermätt			2		1	25				1	25
Bleckflaskor 8, 15×20 liter			3		14	75				14	75
Kaffepanna			1		7	—				7	—
Kaffekokare			2		12	—				12	—
Kaffebrännare			1		1	50				1	50
» mätt			1		—	15				—	15
» kvarn			1		3	25				3	25
» burk			1		1	50				1	50
Hushållsvåg (4 jernvigter, 1 sats messingvigter)			1		18	90				18	90
Förskärarknif med gafflar			2		4	85				4	85
Pannkakaspade			1		—	65				—	65
Soppsyffel			1		—	50				—	50
Vattenskopor			2		1	75				1	75
Stekpannor			2		2	—				2	—
Kastrull emaljerad			1		1	50				1	50
Jerngryta 1 st. 4,00. Plätgryta emalj 1 st. 5,00			2		9	—				9	—
Kopparkastruller			4		36	—				36	—
Messingkran till dricksankaret			1		1	88				1	88
Rifjern			1		—	75				—	75
Mortel			1		1	15				1	15
Stenkruka			1		—	65				—	65
Kokformar			1		6	—				6	—
Iskänk			1		10	—				10	—
Vattenlådor därtill			2		5	75				5	75
Väggarm för gas med tillbehör			1		5	54				5	54
Borstar			2		1	75				1	75
Strykjern			1		2	50				2	50
Plåtfodral till vägen			1		3	50				3	50
Fotogenlampa			1		4	—				4	—

	St.	Kr.	öre	St.	Kr.	öre	St.	Kr.	öre	Kr.	öre
Slingar af gutaperka med kopplingar	4	25	—							25	—
Vattenhinkar af jernplåt	10	2	50							2	50
Vattenhinkar till vattensafdelning	32	8	—							8	—
Ösor med skaft				7	7	—				7	—
Vattenhinkar af jernplåt	30	7	50							7	50
Vattenösor med skaft				11	11	—				11	—
Brandsegel med 6 linor och block	4	25	—							25	—
Bergningskorg af väf				1	5	—				5	—
Sprängsegel	1	15	—							15	—
Larmtrummor med remmar och pinnar	4	34	—							34	—
										Summa	2,243 99

C. A. RESARE.

C. J. WENNBERG.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i
Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.*

§ 15.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att afgifva yttrande öfver Brandstyrelsens hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning, att å stadens brandredskap finge företagas nedsättningar och afskrifningar till ett sammanlagdt belopp af 2,243 kronor 99 öre, beslöt nu efter föredragning att tillstyrka bifall till de föreslagna nedsättningarna och afskrifningarna.

Som ofvan.

In fidem :
GUST. E. BERG.

27. Badhuskomiterades framställning om ytterligare anslag för varmbadhuset.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Då det oss såsom särskildt därtill utsedde kommitterade anförtrödda uppdraget att uppföra den beslutade varmbadhusbyggnaden inom den närmaste tiden kan beräknas blifva fullgjordt samt kostnaderna för byggnaden och anstaltens för-

seende med nödiga inventarier med i hufvudsak tillförlitlig noggrannhet låta beräkna sig, hafva vi funnit nödigt ingå till Herrar Stadsfullmäktige med de framställningar, som därpå påkallas.

Från för ändamålet anslagna fonder med därå upplupna räntor hafva varit tillgängliga:

Den ursprungliga badhusfonden den ³¹ / ₁₂ 1905	28,721: 14
Aflidne fördelningsläkaren Haaks donation den ²⁵ / ₁ 1906.	67,914: 50
Af Karlstads Spritförsäljningsbolag anvisadt bidrag från den s. k.	
Vinfonden den ³⁰ / ₉ 1907	35,000: —
Upplupna räntor å dessa medel intill den ¹ / ₁ 1909	8,908: 28
Därjämte hafva Stadsfullmäktige genom särskilda beslut för ändamålet anvisat den ¹⁴ / ₆ 1906	15,000: —
Och under form af ett förslagsanslag den ²⁹ / ₁₂ 1906	35,000: —

Summa kronor 190,543: 92

Till följd af den stegring i byggnadskostnader, som alltjämt fortgick under den tid, då entreprenadanbud på olika delar af byggnadsföretaget infordrades, har det emellertid icke lyckats att utföra detsamma med de därför sålunda anvisade medel. Härtill kommer, att den beräknade kostnaden för inventarier, i följd af bristande erfarenhet därom, beräknats till allt för låga belopp, hvarjämte under arbetets gång visat sig nödvändigt, såsom naturligt var i afseende på ett så complicerad byggnadsföretag, att vidtaga åtskilliga förändringar, som förorsakat en ej oväsentlig kostnadsökning.

Utöfver de anvisade medlen nödgats kommitterade därför påkalla ett ytterligare anslag:

För själfva byggnadsarbetet	15,000: —
samt till inköp af inventarier.	9,500: —
	<u>tillsammans 24,500: —</u>

Till täckande af denna brist finnes dock tillgängligt ett belopp af 15,459 kr. 18 öre från de Eneströmska donationsfonderna, hvilkas ränteafkastning för de fem senaste åren nu bör anvisas till något med donationerna afsedt ändamål, och anse sig kommitterade, då de nu hemställa om dessa medels anvisande för ifrågavarande ändamål, böra erinra, att föregående femårsperiods ränteafkastning tillagts badhusfonden.

Härutöfver skulle sålunda erfordras ett extra förslagsanslag af 9,040 kr. 82 öre, hvilket, så vidt det för närvarande är möjligt beräkna, icke torde behöfva öfverskridas.

Utöfver byggnadskostnaden hafva kommitterade därjämte nödgats anvisa medel dels för inköp af kol för byggnadens uppvärmning samt till förråd för badhusets drift tillvidare under våren och till aflöning af maskinist med respektive kr. 1,823: 74 och 300, tillsammans kr. 2,123: 74,

På grund häraf finna sig kommitterade böra hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte anvisa:

dels till gäldande af återstående kostnaden för byggnadens uppförande och förseende med inventarier:

disponibla räntefkastningen af Eneströmska fonderna, utgörande . . . 15,459: 18
samt därutöfver ett förslagsanslag af 9,040: 82

tillsammans kronor 24,500: —

dels till gäldande af inköpta kol samt maskinistens aflöning under de tre senaste månaderna af byggnadstiden kr. 2,123: 74.

Karlstad den 26 Januari 1909.

Å Badhuskommitténs vägnar:

AXEL DAHLMAN.

R. HUSS.

PER CLARHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 1 Februari 1909.

§ 3.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade kommitterade för uppförande af ett nytt varmbadhus här i staden på anförda grunder hemställt, att Herrar Stadsfullmäktige måtte anvisa *dels* till gäldande af återstående kostnaden för byggnadens uppförande och förseende med inventarier, disponibla räntefkastningar af Eneströmska fonden, utgörande 15,459 kronor 18 öre, samt därutöfver ett förslagsanslag af 9,040 kronor 82 öre eller tillhopa 24,500 kronor *dels ock* till gäldande af inköpta kol samt maskinistens aflöning under de tre senaste månaderna af byggnadstiden ett belopp af 2,123 kronor 74 öre.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att i ärendet afgifva yttrande, ville härvid framhålla, att, då den för 1,823 kronor 70 öre inköpta kvantitet kol, till hvars gäldande anslag af kommitterade begärdes, ej kunde antagas i sin helhet åtgå under byggnadstiden, Kammaren ansåge lämpligt att, för att anstaltens räkenskaper skulle kunna utvisa den ekonomiska ställningen, värdet å den del af det inköpta kolförrådet, som komme att finnas kvar vid driftens början, blefve upplagen som kostnad för anstaltens drift och såsom sådan påförd första årets driftkonto.

Då Kammaren i öfrigt ej hade något att erinra mot de begärda medlens anvisande på sält kommitterade begärt, beslöt Kammaren för den skull hem-

ställa, att kommitterades förevarande framställning måtte af Herrar Stadsfullmäktige bifallas, samt att Herrar Fullmäktige tillika måtte föreskrifva, att af anslaget för gäldande af inköpta kol för badhusets behof så stort belopp måtte påföras anstaltens driftkonto för första verksamhetsåret, som svarade mot värdet af den kvantitet kol, som vid driftens början funnes i behåll.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.*

§ 17.

Sedan Drätselkammaren uppå remis; yttrat sig öfver en af kommitterade för uppförande af ett nytt varmbadhus här i staden hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning, att Herrar Fullmäktige måtte anvisa *dels* till gäldande af återstående kostnaden för byggnadens uppförande och förseende med inventarier disponibla ränteafkastningen af Eneströmska fonden, utgörande 15,459 kronor 18 öre, samt därutöfver ett förslagsanslag af 9,040 kronor 82 öre eller tillhoppa 24,500 kronor, *dels ock* till gäldande af inköpta kol samt maskinistens aflöning under de tre senaste månaderna af byggnadstiden ett belopp af 2,123 kronor 74 öre, samt hemställt att kommitterades förevarande framställning måtte af Herrar Stadsfullmäktige bifallas och att Herrar Fullmäktige tillika måtte föreskrifva, att af anslaget för gäldande af inköpta kol för badhusets behof så stort belopp måtte påföras anstaltens driftkonto för första verksamhetsåret, som svarade mot värdet af den kvantitet kol, som vid driftens början funnes i behåll, så beslöt nu Beredningsutskottet, som jämväl hade i ärendet sig yttra, att med Drätselkammaren instämma.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

28. Badhuskomitérades framställning angående varmbadhusets administration.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Med anmälan, att den badhusbyggnad, som undertecknade i egenskap af därför utsedda kommitterade hafva haft sig anförtrödt att uppföra, nu närmar sig

sin fullbordan, så att badhuset torde kunna öppnas till begagnande omkring den 15 nästa Februari, hafva vi ansett nödigt, att till Herrar Fullmäktiges afgörande hemställa om fattande af beslut angående anstaltens administration.

I detta afseende tillåta vi oss föreslå:

att anstalten drifves för stadens räkning under uppsikt af en styrelse, bestående af tre personer med två suppleanter:

att inflytande afgifter för hvarje vecka levereras till Drätselkammaren, som omhänderhar räkenskapen och på styrelsens anordning utbetalar de medel, som för anstaltens drift äro erforderliga;

att Herrar Fullmäktige måtte fatta beslut angående biljettprisen, i hvilket afseende ett af oss uppgjort förslag härmed bifogas.

I sammanhang härmed få vi anmäla:

att vi antagit den för anstaltens drift nödiga personal;

att vi för ett hyresbelopp af 400 kr. per år uthyrt den till medikomekanisk gymnastik afsedda lokalen i badhuset för tiden 1 Januari 1909—31 December 1910;

att badhusbyggnaden blifvit af oss brandförsäkrad från den 19 i denna månad för ett belopp af 200,000 kr. i Städernas allmänna brandstod-bolag.

Slutligen få vi hemställa,

att badhusets afgift för vatten till vattenverket måtte bestämmas till 1,200 kr. årligen;

att dess afgift för elektrisk belysning till elektricitetsverket måtte bestämmas till 20 öre pr kw.-timme.

Med förslag till instruktioner för personalen skola vi sedermera inkomma.

Karlstad den 26 Januari 1909.

AXEL DAHLMAN.

KARL AERHENIUS.

PER CLARHOLM.

I. W. WALLBERG.

Med förbehåll om modifikation med afseende på prisbestämmelserna.

R. HUSS.

Med förbehåll om lägre priser.

Förslag till badpriser vid Karlstads Varmbadhus.

Första klass:

	Enkel biljett.	Rabattpris.
Karbad	1: 25	1: —
Halfbad	0: 75	0: 60
Varmluftsbad med bassäng:		
med borstning.....	1: —	0: 80
utan borstning... ..	0: 75	0: 60

	Enkel biljett.	Rabattpris.
Simhallsbad	0: 50	0: 40
Karbad med tvålmassage	1: 75	1: 40
Gyttjebad	1: 75	1: 40
Ljusbad	2: —	
» med tvålmassage	2: 50	
Dusch	0: 35	0: 20

Till ofvanstående bad (utom ljusbad) säljas rabattbiljetter, gällande för viss person (familj), à 10 kr. stycket, hvarje innehållande 50 kuponger à 20 öre, med hvilka betalning erlagges för de olika slagen af bad.

Andra klass:

	Enkel biljett.	Rabattpris, om biljett för 5 bad köpes:
Karbad	0: 75	0: 60
Halfbad	0: 50	0: 40
Badstu	0: 50	0: 40
Simhallsbad	0: 30	0: 25
Dusch	0: 20	

Andra klass (Lördagar.)

	Biljettpris.
Simhallsbad	0: 20
Dusch	0: 15

Pris för skolbad efter öfverenskommelse.

Helgfria Tisdagar äro i båda afdelningarna simhall och badstu upplåtna åt damer.

Andra klass' karbad upplätas Måndagar, Onsdagar och Fredagar 5—8 e. m. för damer.

Badhuset hålles öppet:

Hvardagar 9 f. m.—8 e. m.

Sön- och Helgdagar 9—11 f. m.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 1 Februari 1909.

§ 4.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade kommitterade för uppförande af ett nytt varmbadhus här i staden, med anmälan, att badhusbyggnaden närmade sig sin fullbordan, hemställt om fattande af beslut i af kommitterade närmare angifna frågor angående anstaltens administration; och hade Drätselkammaren, uppå remiss, att häröfver afgifva yttrande.

Hvad härvid först anginge kommitterades förslag, att anstalten skulle drifvas

för stadens räkning under uppsigt af en styrelse, bestående af tre personer och två suppleanter hade Drättselkammaren intet mot bifall härtill att erinra, hvadan kammaren hemställde:

att kommitterades framställning i denna del måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

I fråga om den af kommitterade föreslagna ordningen för de till anstalten inflytande medlens inleverering till stadskassan, räkenskapernas förande samt utbetalningen af för anstaltens drift erforderliga medel ansåge Drättselkammaren föreskrift böra lämnas därom, att utbetalning af medel för anstaltens behof finge ske endast i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den för anstalten uppgjorda utgiftsstaten; och beslöt Drättselkammaren fördenskull rörande denna del af kommitterades framställning hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte besluta,

att inflytande afgifter för hvarje vecka levereras till Drättselkammaren, som omhänderhar räkenskapen och på styrelsens anordning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjord och godkänd utgiftsstat utbetalar de medel, som för anstaltens drift äro erforderliga.

Hvad vidare ankomme det af kommitterade till Herrar Fullmäktiges pröfning framlagda förslag till badpriser vid varmbadhuset hade Drättselkammaren ingen erinran att göra mot de i förslaget upptagna badpriser, men då 2:dra klass badstuvad vid nuvarande varmbadhuset plägat serveras om lördagarne till ett nedsatt pris af 25 öre, ansåge Drättselkammaren, att dylika bad borde jämväl i det nya badhuset tillhandahållas för enahanda pris; och hemställde Drättselkammaren fördenskull

att kommitterades förslag till badpriser måtte af Herrar Fullmäktige godkännas med det tillägg, att 2:dra klass badstuvad om lördagarne tillhandahållas för ett pris af 25 öre för bad.

Slutligen hade kommitterade hemställt, *dels* att badhusets afgift för vatten till vattenverket måste bestämmas till 1,200 kronor årligen *och dels* att dess afgift för elektrisk belysning till elektricitetsverket måtte bestämmas till 20 öre för kw.-timme.

Rörande de sålunda föreslagna afgifterna för vatten och elektrisk belysning ville Drättselkammaren för sin del anmärka, att då det för utrönande af badanstaltens ekonomiska härighet vore af nöden, att de ifrågavarande afgifterna blefve bland anstaltens omkostnader upptagna med belopp, som motsvarade de vanliga afgifterna för vatten och elektrisk belysning, Drättselkammaren funne sig ej kunna biträda kommitterades i denna del framställda förslag, hvadan Drättselkammaren beslöt hemställa,

att kommitterades framställning angående afgifter för vatten och elektrisk belysning icke måtte af Herrar Stadsfullmäktige bifallas.

Framställningen skulle emellertid öfverlämnas till Styrelsen för Vatten- och Gasverken för dess yttrande.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

*Utdrag ur protokollet, hållet hos Styrelsen för
Karlstads Vatten- och Gasverk den 4 Februari 1909.*

§ 24.

Uppå remiss hade Vatten- och Gasverksstyrelsen att yttra sig öfver de i en till Herrar Stadsfullmäktige och af Herrar Kommittéerade för anskaffande af ett varmbadhus här i staden, föreslagna afgifter för vatten- och elektrisk belysningsström, som skulle af badhuset till stadskassan erläggas, hvilken framställning nu föredrogs, och efter med anledning däraf hållen öfverläggning, beslöt Styrelsen att i ärendet göra följande uttalande.

Hvad först beträffar afgiften för vattnet, så hafva förberörda Kommittéerade tänkt sig ett visst årligt belopp, näml. 1,200 kronor, fixerat utan hänsyn till konsumtionens storlek, enär ingenting därom nämnes i det framställda förslaget. Att tillämpa denna norm för bestämmandet af vattenafgiften för här omhandlade behof, för hvars tillgodoseende densamma tydligtvis måste växla år från år — beroende på badfrekvensen — synes Styrelsen mindre lämpligt, i all synnerhet som erfarenhet nu vunnits i ett i det närmaste liknande fall, nämligen rörande lasarettet. Uti en till Styrelsen år 1902 ingifven skrifvelse uppgäfvo dåvarande lasarettkommittéerade den antagliga vattenförbrukningen per år till 14,000 kbm., men under år 1908 förbrukades icke mindre än 24,363 kbm. eller omkring 74 % mera än hvad kommittéerade antogo. Styrelsen är därför af den bestämda uppfattningen, att vattenafgiften i detta fall bör erläggas efter den *verkliga* åtgången d. v. s. efter mätning såsom varande det mest rationella.

Hvad sedan *priset* per kbm. vatten vidkommer, så kan Styrelsen af principiella skäl helt naturligt icke förorda, att detta sättes *afsevärdt* lägre än för andra vattenafnämare inom samhället; men på grund af inrättningens samhällsnyttiga beskaffenhet får dock Styrelsen för sin del föreslå, att detta pris måtte bestämmas att *tillsvidare* utgå med ett pris af 15 öre per kbm., enär det synes Styrelsen mindre tilltalande, att en *stadens* inrättning skall i detta fall — genom af Herrar Kommittéerade här föreslagna, högst väsentliga sänkning af ett fastställt pris — gynnas på bekostnad af en *annan* stadens inrättning, som har en mindre god ekonomisk ställning,

Vidare har förberörda Badhuskommitté föreslagit, att afgiften för den elektriska belysningsströmmen skulle utgå efter ett pris af 20 öre per kw.-timme. Beträffande detta Badhuskommitterades förslag får Styrelsen — på förut anförda skäl angående vattenafgiften — föreslå en sänkning *till 30 öre* per kw.-timme af det nu gällande pris af 40 öre pr 3 kw. å den elektriska belysningsströmmen.

På grund af hvad Styrelsen sålunda anført får den därför med remiss-handlingens återställande härmed föreslå:

att den för varmbadhusets egen räkning utgående vattenförbrukningen bestämmes *enligt mätning*;

att priset å den sål. uppmätta vattenkvantiteten måtte bestämmas att *tillsvidare* utgå med *15 öre* per kbm., samt

att priset på den för varmbadhusets *eget* behof erforderliga elektriska belysningsströmmen — som här likställes med likström — bestämmas till *30 öre* per kw.-timme.

I egenskap af ledamot i Badhuskommittén anhöll Herr Huss att få till protokollet antecknadt, det han under detta ärendes behandling deltagit i öfverläggningen, men däremot icke i här ofvan fattade beslut.

In fidem:

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.

§ 18.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af kommitterade för uppbyggande af ett nytt varmbadhus här i staden gjord framställning, att Herrar Stadsfullmäktige ville fatta beslut i vissa af kommitterade närmare angifna frågor angående anstaltens administration; och hade nu jämväl Beredningsutskottet uppå remiss att i ärendet sig utlåta.

Kommitterade hade till en början föreslagit, att anstalten skulle drivas för stadens räkning, under uppsikt af en styrelse, bestående af tre ledamöter och två suppleanter, till hvilket förslag Kammaren hemställt om bifall; och beslöt Utskottet att i denna fråga instämma med Drätselkammaren under framhållande emellertid däraf, att val af styrelse ej borde företagas innan byggnadsföretaget af kommitterade öfverlämnats såsom fullbordadt.

I fråga om ordningen för de till anstalten inflytande medlens inlevrering till

stadskassan, räkenskapernas förande samt utbetalningen af för anstaltens drift erforderliga medel beslöt Utskottet att biträda hvad Kammaren i saken hemställt.

Beträffande vidare det af kommitterade till Herrar Fullmäktiges pröfning framlagda förslag till badpriser vid varmbadhuset ansåg Utskottet priset för 1:sta klass dusch böra nedsättas från af kommitterade föreslagna 35 öre till 25 öre för bad, samt att för ifrågavarande badform inga rabattpriser borde förekomma, men hade Utskottet i öfrigt intet att erinra mot bifall till Kammarens hemställan.

Mot de af kommitterade föreslagna badtider fann Utskottet ej anledning till erinran.

Kommitterade hade slutligen hemställt, *dels* att badhusets afgift för vatten till vattenverket måtte bestämmas till 1,200 kronor årligen, *ock dels* att dess afgift för elektrisk belysning måtte bestämmas till 20 öre för kv.-timme. Uppå remiss hade i denna del af ärendet jämväl Vatten- och Gasverksstyrelsen afgifvit yttrande och därvid föreslagit:

att den för varmbadhusets egen räkning utgående vattenförbrukningen bestämmes enligt mätning;

att priset på den sålunda uppmätta vattenkvantiteten måtte bestämmas *att tillsvidare* utgå med 15 öre per kbm.; samt

att priset på den för varmbadhusets eget behof erforderliga elektriska belysningsströmmen — som här likställes med likström — bestämmes till 30 öre per kv.-timme.

Sedan Utskottet inhämtat, att stadens tillverkningspris för vattnet efter all sannolikhet ej uppginge till fullt 12 öre per kbm., beslöt Utskottet att, med biträdande i öfrigt af Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag rörande ifrågavarande afgifter, hemställa, att badhusets afgift för vatten, måtte med hänsyn till inrättningens beskaffenhet bestämmas att under dess första verksamhetsår utgå med allenast 12 öre pr kbm., Herrar Fullmäktige sålunda obetaget att sedermera öfverväga huruvida i anseende till stegrad produktionskostnad afgiften borde kunna höjas.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

29. Herr Huss motion om igenfyllande af Garfvareådran.

(Se Ser. A. N:o 2:14 samt Ser. B. N:o 2:23).

Utdrag af protokollet, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 3 Februari 1909.

§ 36.

Uppå remiss från Herrar Stadsfullmäktige hade Hälsovårdsnämnden att afgifva yttrande i anledning af en af Herr Huss väckt motion om vidtagande af åtgärder för Garfvareådrans igenfyllande; och beslöt Nämnden, efter öfverläggning i ärendet, anföra följande:

Sedan lång tid tillbaka har frågan om Garfvareådrans igenfyllande varit föremål för Nämndens beaktande. Något förslag härutinnan har emellertid icke framställts från Nämndens sida, hufvudsakligen beroende därpå att Nämnden varit strängt upptagen med flere andra frågor, som kräft skyndsammare behandling, hvartill kommer att Nämnden velat i det längsta dröja med förslagets framställande, med hänsyn till de helt visst afsevärda kostnader dess realiserande komme att medföra för staden. Garfvareådran, som för hvarje år blifver allt mer igenslammad och numera största delen af året utgör en stillastående, illaluktande vattensamling, innebär såsom sådan en sanitär olägenhet, som kräver undanrödjande, och anser Hälsovårdsnämnden den lämpligaste åtgärden vara att fullständigt igenfylla ådran. Det synes nu vara en särdeles lämplig tidpunkt för utförandet af detta arbete dels till följd af det ovanligt låga vattenståndet i Klarelfven och dels emedan genom företaget tillfälle till arbetsförtjänst kan beredas ett stort antal arbetslösa af alla grupper. Skulle emellertid på grund af ekonomiska eller andra skäl företaget icke nu kunna på en gång i sin helhet genomföras, utan endast till en viss del, böra sådana åtgärder vidtagas, att olägenheter af vattnets stillastående i den icke igenfyllda delen i möjligaste mätto förebyggas, samt det fullständiga igenfyllandet snarast möjligt bringas till stånd.

På grund häraf vill Hälsovårdsnämnden på det lifvigaste tillstyrka bifull till förslaget om åtgärder för Garfvareådrans igenfyllande.

In fidem:
CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 5 Februari 1909.

§ 8.

I anledning av en utav herr Huss väckt motion om anslag till bland annat Garfvareådrans igenfyllande, hade Herrar Stadsfullmäktige, efter det Drätselkammaren

och Beredningsutskottet i ärendet avgivit utlåtanden, beslutit att för fullständig utredning remittera detsamma till Hälsovårdsnämnden, Hamnstyrelsen och Drätselkammaren; och hade Hälsovårdsnämnden avgivit det yttrande, som innehölls i följande

Utdrag av protokollet, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 3 Februari 1909.

— — — — —
som nu föredrogs.

För ifrågavarande arbetes utförande hade Hamnstyrelsen, efter verkställda undersökningar, låtit uppgöra ett av profilritningar åtföljt kostnadsförslag, som nu av hamningenjören demonstrerades. För att kostnadssumman skulle kunna hållas inom måttliga gränser, hade fyllningen ej beräknats att göras upp till Norra Strandgatans nivå, utan endast i den mån, sådan kunde erfordras, för att inga stillastående vattensamlingar skulle förekomma vid medelvattenstånd i älven. Sedan årets vårflod avrunnit hade tänkts att fyllningen skulle avplaneras, så att marken erhöle lutning, *dels* mot Sandgrundlandet, *ock dels* från bron mot öster och väster. Härigenom hade kostnadssumman kunnat hållas vid 16,000 kronor, i vilket belopp emellertid även ingick kostnad för utsträckande till västra älvgrenen av klapphusets avloppsledning, vilken för närvarande utmynnade i Garvareådran väster om bron, och som eljest komme att genom fyllningsarbetena bliva otjänstbar.

Vid härefter hållen överläggning beslöt styrelsen att i likhet med Hälsovårdsnämnden tillstyrka Garvareådrans igenfyllande, *dels* emedan en reglering av östra älvgrenen krävde stängande av de mindre grenarna, för att kunna samlas hela vattenmängden i huvudfåran, *och dels* emedan ådran icke vore av någon betydelse för farleden. Tillika ville styrelsen förorda, *dels* att, enär arbetets utförande vore för fyllningsnämndens erhållande och transporterande i väsentlig grad beroende av att det verkställdes medan älven vore belagd med körstark is, detsamma måtte utföras *framför* andra, som igångsatts för beredande av arbetstillfällen åt arbetslösa, *och dels* att västra delen av ådran måtte fyllas först, samt att fyllningsarbetena måtte börjas vid bron, på det att, därest arbetet ej skulle kunna i sin helhet hinna att bliva fullbordat under vintern, inga vattensamlingar må kvarstå, som ej ägde förbindelse med älven.

Utdrag af detta protokoll skulle tillika med ritning, kostnadsförslag och remisshandlingarna till Drätselkammaren översändas.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Kostnadsförslag för igenfyllning af Garfvareådran i Karlstad.

Arbetets beskaffenhet	Antal	å pris	Kronor	Kronor	
Från Garfvareådrans utlopp i vestra älfgrenen till bron i vestra Torggatans förlängning.					
Jordschatning och transport kbm	2,200	1:20	2,640	—	
Spåntvägg af 2 ¹ / ₂ " plank med nedslagning vid ⁰ / ₁₁₅ m ²	30	5:—	150	—	
150 mm. (6") stengodsledning fr. Klapphuset (incl. nedläggning) lm.	110	6:—	660	—	
Pålskoning med faschiner vid utloppet lm.	15	10:—	150	—	
Extra utfyllningar invid Klapphuset kbm.	100	1:20	120	—	
Div. planeringsarbeten (efter källossning.)			180	—	3,900
Från gatubron i vestra Torggatan till Varmbadhuset.					
Jordschatning med trpt. (8,400 kbm. + 1,400 m ³ på grund af sättningar i den lösa botten) kbm.	9,800	1:—	9,800	—	
Div. planeringsarbeten (efter källossning.)			300	—	10,100
			Kronor		14,000
För arbetsredskap, materialtransporter och div. oförutsedda utgifter tilläggas omkr. 15 0/0, som för slutsummans afrundande utföres med					2,000
			Summa Kronor		16,000

Karlstads Hamningeniörskontor den ⁵/₂ 1909.

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 8 Februari 1909.

§ 2.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva utlåtande öfver en af Herr Huss hos Herrar Stadsfullmäktige väckt motion angående vidtagande af åtgärder för Garfvareådrans igenfyllande, uti hvilket ärende Hälsovårdsnämnden och Hamnstyrelsen afgifvit infortrade yttranden.

Af berörda yttranden inhämtades, att såväl Hälsovårdsnämnden som Hamnstyrelsen tillstyrkt det föreslagna arbetets utförande, och hade Hamnstyrelsen vid sitt yttrande jämväl fogat ett af Hamningeniören upprättadt kostnadsförslag jämte ritningen för arbetet i fråga äfvensom hemställt, dels att detta arbete måtte utföras *framför* andra arbeten som igångsatts för beredande af arbetstillfällen åt arbetslösa och dels att västra delen af ådran måtte i första hand fyllas.

Kostnadsförslaget slutade å ett belopp af 16,000 kronor, hvaraf 3,900 kronor beräknats för fyllande af ådrans västra del från dess utlopp i västra älfgrenen till bron i Västra Torggatans förlängning samt 10,100 kronor för fyllande af ådrans återstående del från nämnda bro till varmbadhuset, hvarjämte för arbetsredskap m. m. för hela arbetet beräknats en summa af 2,000 kronor.

Drätselkammaren ville i detta sammanhang till en början erinra, att Kammararen i sitt förut i anledning af Herr Huss motion afgifna utlåtande hemställt, att det af Kammararen då begärda förslagsanslaget af 10,000 kronor skulle i första hand användas till utförande af schaktningsarbeten å Herrhagsgatan och Herrhagstorget samt å staden tillhöriga tomter å Herrhagen äfvensom i sammanhang därmed utfyllning af den blifvande vägen från Djäknegatan till Djäknefältet samt att först därefter skulle ifrågakomma det af Herr Huss föreslagna arbetet med igenfyllande af Garfvarådran.

Därjämte ville Drätselkammaren meddela att Kammararen i anledning af Herrar Stadsfullmäktiges beslut den 29 nästlidne Januari, hvarigenom Herrar Fullmäktige anvisat medel för beredande af arbetstillfällen åt arbetslösa, påbörjat utförandet af de ofvanberörda schaktningsarbetena å Herrhagsgatan och Herrhagstorget, hvilka arbeten Kammararen ansett i allt fall böra under den närmaste framtiden komma till utförande.

Angående den nu föreliggande motionen och särskildt Hamnstyrelsens i dess utlåtande öfver densamma gjorda hemställan, att arbetet med Garfvarådrans igenfyllande måtte utföras *framför* andra arbeten ville Drätselkammaren uttala följande.

Drätselkammaren hyste fortfarande den bestämda uppfattningen, att de af Kammararen nu påbörjade schaktningsarbetena å Herrhagsgatan och Herrhagstorget

vore för staden af den vigt och betydelse, att desamma borde i främsta rummet komma till utförande, och ansåge Drätselkammaren sannolikt att det af Herrar Fullmäktige anvisade anslaget af 10,000 kronor komme att för dessa arbeten tagas i anspråk.

Då stadens finanser enligt Drätselkammarens förmenande ej kunde anses tillåta, att den enligt Hamningeniörens kostnadsförslag för Garfvarådrans igenfyllande erforderliga summan af 16,000 kronor toges i anspråk *utöfver* de anslag af tillhoppa 12,000 kronor, som Herrar Stadsfullmäktige förut anvisat för beredande af arbetstillfällen åt arbetslösa, kunde Drätselkammaren för sin del ej tillstyrka förslaget om Garfvarådrans igenfyllande i den utsträckning, som Hälsovårdsnämnden och Hamnstyrelsen ifrågasatt.

Som emellertid, att döma af den efterfrågan å arbetstillfällen, som fortfarande ügde rum, arbetslösheten här i staden ännu ej syntes vara afhjälpt, och då det såväl från sanitär synpunkt som jämväl enligt Hamnstyrelsens därom gjorda uttalande torde vara af större vigt att den västra delen af Garfvarådran från dess utlopp i västra älfgrenen till bron blefve igenfylld, ansåge Drätselkammaren sig fördenskull böra tillstyrka Herrar Fullmäktige att på det sätt bifalla förslaget om Garfvarådrans igenfyllande, att för närvarande åtgärder vidtoges för igenfyllande af endast västra delen af ådran samt att härför anvisades ett belopp af 4,500 kronor utgörande beräknad ungefärlig kostnad för detta arbetes utförande.

Häri genom skulle vinnas, dels att stadskassan under innevarande år ej blefve så hårdt betungad, och dels att, därest arbetslöshet under en kommande vinter uppstode, staden då hade att tillgripa arbetet med fyllande af Garfvarådrans återstående del.

Drätselkammaren ville i detta sammanhang jämväl meddela, att Kammarerna inom den närmaste framtiden komme att, på grund af framställning från Hälsovårdsnämnden, vidtaga åtgärder för fyllande af en mellan Klarastrand och Klarälfven befintlig större håla, som medförde sanitär olägenhet för närboende, hvilket arbete visserligen ej vore af större omfattning, än att anslag därtill kunde af Drätselkammaren beviljas, men hvilket i allt fall skulle bereda arbetstillfällen åt en del arbetslösa inom samhället.

På grund af hvad Drätselkammaren sålunda anfört beslöt Kammarerna hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte, i anledning af Herr Huss förevarande motion, bevilja ett förslagsanslag af 4,500 kronor att användas för igenfyllande af den del af Garfvarådran som är belägen mellan ådrans utlopp i västra älfgrenen och bron i Västra Torggataus förlängning, samt att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Hamnstyrelsen att ombesörja detta arbetes utförande.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan,

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.*

§ 19.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit utlåtande öfver en af Herr Huss hos Herrar Stadsfullmäktige väckt motion angående vidtagande af åtgärder för den s. k. Garfvarådrans igenfyllande, uti hvilket ärende Hälsovårdsnämnden och Hamnstyrelsen afgifvit infortrade utlåtanden, det senare åtföljdt af ett af Hamningeniören upprättadt kostnadsförslag jämte ritningar till företaget; och hade Drätselkammaren på angifna skäl hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte i anledning af motionen bevilja ett förslagsanslag af 4,500 kronor att användas för igenfyllande af den del af Garfvarådran, som är belägen mellan ådrans utlopp i västra älfgrenen och bron i Västra Torggatans förlängning, samt att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Hamnstyrelsen att ombesörja arbetets utförande.

Härpå hade nu Beredningsutskottet att i saken sig yttra; och ville Utskottet då till en början uttala såsom sin åsikt, att de af Hälsovårdsnämnden i dess utlåtande omförmälda sanitära olägenheter icke undanröjdes genom Garfvarådrans igenfyllande allenast i den omfattning, som af Drätselkammaren föreslagits. Utskottet ville vidare i likhet med Hamnstyrelsen framhålla, att ett företag af den art som det ifrågavarande med nödvändighet kräfde arbetets utförande vintertid, då däremot det schaktningsarbete, som Kamnaren ansett böra i första hand ifrågakomma till beredande af arbetstillfällen åt arbetslösa, lättare och med större arbetsresultat kunde utföras sommartid. Då härtill komme, att det nu ifrågasatta företaget efter all sannolikhet komme att bereda arbetstillfällen åt ett större antal arbetslösa än det af Kamnaren föreslagna och redan påbörjade schaktningsarbetet, fann sig Utskottet böra hemställa, det Herrar Fullmäktige ville besluta

att det påbörjade schaktningsarbetet å Herrhagsgatan och Herrhagsstorget genast nedlägges;

att af det förslagsanslag å 10,000 kronor, som af Herrar Fullmäktige anvisats att i första hand användas för berörda schaktningsarbete, det belopp, som ännu ej tagits i anspråk, användes till vidtagande af åtgärder för Garfvarådrans fyllande;

att för samma ändamål ytterligare anvisa ett förslagsanslag af 4,500 kronor;

att det af Utskottet sålunda föreslagna arbetet utföres efter de grunder Hamnstyrelsen föreslagit och så långt anvisade medel förslå;

att ifrågavarade arbetsutförande må ombesörjas genom Drätselkammaren.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG,

30. Idrottsföreningens Kamraterna af Herr Gelin såsom motion upptagna framställning om ett anslag af 200 kronor för anläggande och underhåll af en skridskobana.

Till Stadsfullmäktige, Karlstad.

Härmed få vi vördsammast anhålla, att i likhet med föregående år, få som bidrag Tvåhundra (200) Kronor för anläggning och underhåll af en skridskobana med rätt för skolungdom att två gånger i veckan kostnadsfritt få använda banan.

Å Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets vägnar:

ALFR. HANES.
v. Ordförande.

N. ELIASSON.
Sekreterare.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 4 Januari 1909.

§ 10.

Drätselkammaren, som på remiss, hade att yttra sig öfver en af Idrottsföreningen Kamraterna hos Herrar Stadsfullmäktige gjord, af Herr Gelin såsom motion upptagen framställning om ett anslag af 200 kronor för anläggning och underhåll af en skridskobana, beslöt, efter föredragning, tillstyrka det begärda anslaget beviljande under villkor, att skridskobanan två eftermiddagar hvarje vecka, minst 4 timmar hvarje gång, kostnadsfritt upplätes för eleverna vid stadens folkskolor.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Februari 1909.

§ 16.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit utlåtande öfver en af Herr Gelin såsom motion upptagen, från Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets till

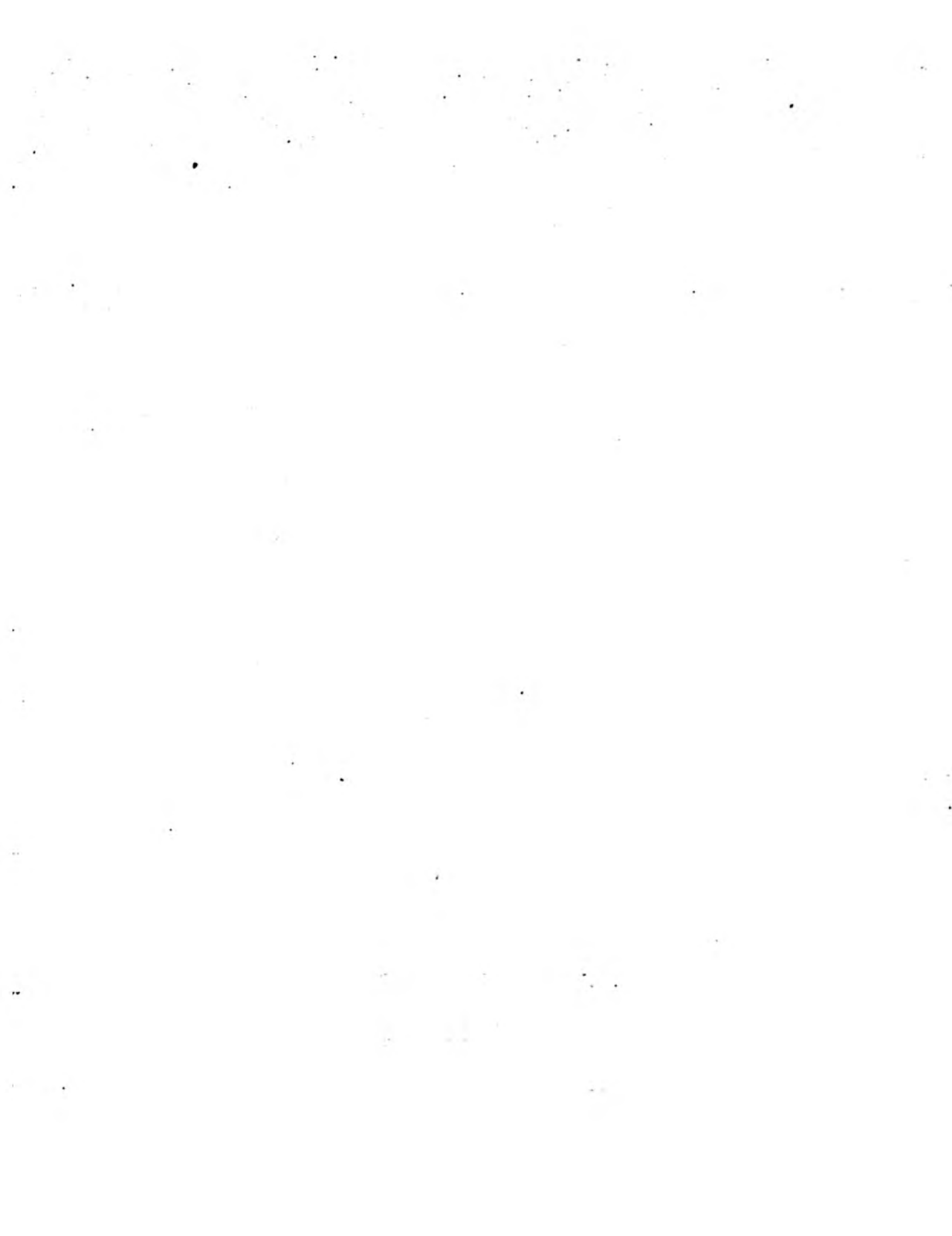
Herrar Stadsfullmäktige ingifven framställning om ett anslag af 200 kronor för anläggning och underhåll af en skridskobana, därvid Kammaren tillstyrkt det begärda anslaget beviljande under villkor, att skridskobanan två eftermiddagar hvarje vecka, minst 4 timmar hvarje gång, kostnadsfritt upplätes för eleverna vid stadens folkskolor.

Härpå hade nu Beredningsutskottet att i saken sig yttra, och beslöt efter öfverläggning Utskottet att i likhet med Drätselkammaren förorda anslaget beviljande på af Kammaren föreslagna villkor.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 18 Mars.

N:o 4.

7. Byggnadsnämndens förslag till stadsplan för den under staden senast lagda delen af säteriet Våxnäs.

(Se Ser. A. N:o 3: 25, 1907, samt Ser. B. N:o 4 § 66 1907).

Utdrag af protokollet, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 10 April 1908.

§ 42.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige i skrifvelse den 27 sistlidne Februari hos Kongl. Maj:t sökt fastställelse å stadsplan för den med staden senast införlifvade delen af säteriet Våxnäs, hade genom nådig resolution den 12 nästlidne Mars föreskrifvits att vederbörande skulle lämnas tillfälle att med avseende å stadgandena i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907 samt i nådiga kungörelsen samma dag, taga frågan om fastställelse af ifrågavarande stadsplan under ompröfning.

Ärendet, som för yttrandes afgivande remitterats till Byggnadsnämnden blef nu föredraget.

Enligt de åberopade lagrummen, hade Byggnadsnämnden att afgifva förslag till gatuprofiler i hela den nya delen af stadsdelen Klara, hvilka sedan skola af Stadsfullmäktige antagas och i sammanhang med stadsplanen underställas Kongl. Maj:ts pröfning.

Då emellertid frågan om gatuprofilerna vore stående i ett bestämdt sammanhang med dräneringen i stadsdelen, beslöt Byggnadsnämnden med anledning häraf att hos Styrelsen för Vatten- och Gasverket hemställa, att Styrelsen snarast möjligt ville taga frågan därom i öfvervägande samt meddela Byggnadsnämnden höjdlägena för afloppsrörens placering i hvar och en af gatorna i den nytillkomna delen af

stadsdelen Klara, hvarvid hänsyn jämväl torde tagas till den del af Sandbäcken, som vore afsedd att med berörda stadsdel införlifvas.

Som ofvan

In fidem:
II. WIDMARK.

Rätt afskrifvet betygar:

Ex officio:

R. RHODIN.

Utdrag af protokollet, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 7 Oktober 1908

§ 93.

Sedan, på sätt § 42 här ofvan i protokollet närmare utvisar, till Byggnadsnämnden för yttrande remitterats till Kungl. Maj:ts ingifna handlingar angående fastställelse af utsträckt stadsplan för stadsdelen Klara här i staden, samt Nämnden för att kunna afgifva förslag till gatuprofiler inom stadsdelen anhållit hos Styrelsen för Vatten- och Gasverket om uppgift å höjdlägena för blifvande afloppsrör. så hade bemälda styrelse inkommit med plankarta innefattande preliminärt förslag till afloppsledningar inom förenämnda stadsdel med angifvande af ledningarnes bottenhöjder.

Härefter hade stadsbyggmästaren jämlikt af Nämnden erhållet uppdrag utarbetat förslag till gatuprofiler inom stadsdelen, hvilket förslag nu föredrogs och af Nämnden gillades. Jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående bestämmelser i fråga om behandling af förslag till stadsplan och tomtindelning den 31 Augusti 1907 beslöt Byggnadsnämnden *dels* utfärda kungörelse, att det upprättade förslaget till utsträckt stadsplan för stadsdelen Klara här i staden hålles för allmänheten tillgängligt å stadsbyggmästarens kontor i rådhuset härstädes emellan kl. 11 och 12 på dagen hvarje hälgfri dag under en månad efter den 10 innevarande Oktober, då kungörelse skulle införas i härstädes utkommande tidning, *dels* härom underrätta ägarne af mark inom det område, hvars planläggning vore i fråga, genom särskilda kallelsebref, hvilka skulle till dem med posten afsändas så tidigt, att under rättelse komme dem tillhanda minst 14 dagar före utgången af den i kungörelsen utsatta tid.

Som ofvan.

In fidem:
R. RHODIN.

*Utdrag af protokollet hållet hos Byggnadsnämnden
i Karlstad den 19 November 1908.*

§ 107.

Sedan Byggnadsnämnden på sätt § 93 här ofvan i protokollet närmare utvisar i enlighet med föreskriften uti Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående bestämmelser i fråga om behandling av förslag till stadsplan och tomtindelning den 31 Augusti 1907 utfärdad kungörelse därom, att det enligt stadsfullmäktiges här i staden beslut den 2 Maj 1907 godkända förslag till utsträckt stadsplan för stadsdelen Klara här i staden, hölles för allmänheten tillgängligt å stadsbyggmästarens kontor hvarje hälgfri dag inom en månad efter kungörelsens utfärdande, hvilken kungörelse varit uti härstädes utkommande tidning införd den 10 nästlidne Oktober; samt ägarne af mark inom det område, hvars planläggning är i fråga genom särskilda bref vederbörligen underrättats om förslaget tillgänglighet, så hade skrifvelse rörande förslaget inom vederbörlig, numera tilländalupen tid inkommit endast från fabrikören Albert Bäckman.

Byggnadsnämnden hade nu att öfver denna skrifvelse afgifva yttrande.

Enär det vattenledningsrör, som kommer att utläggas under älfven till området ifråga i rak förlängning måste anknytas till den söder om älfven nu befintliga hufvudledning för vatten, och ledningen så utdragen sammanfaller med antydda gata, samt därjämte kortast möjliga aflopsledning från ifrågasatta pumpstation inom kvarteret Stopet erhålles genom ledningens nedläggande i sagda gata, ville Byggnadsnämnden, som på nu anförda skäl ansåg, att ifrågasatta gata torde bibehållas hemställa, att den ingifna skrifvelsen icke måtte till någon åtgärd föranleda;

och beslöts sålunda att till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämna stadsplanen i fråga under hemställan om dess godkännande med de af stadsbyggmästaren föreslagna gatuprofiler.

Som ofvan.

In fidem:
R. RHODIN.

Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Af meddelande, som från Byggnadsnämnden kommit mig tillhanda har jag funnit att förslag till stadsplan för viss del af hemmanet Växnäs är uppgjort samt att intresserade jordegare finge af förslaget taga del. Af detta tillstånd har jag begagnat mig och anhåller nu att i anledning af den ifrågasatta stadsplanen vördsamt få anföras följande:

Undertecknad är egare af lägenheten, benämnd Dalmers B., och då jag inköpte denna lägenhet, skedde det i tanke att jag skulle få tillgodogöra mig densamma på för mig fördelaktigaste sätt. Jag uppförde också genast en nybyggnad på området samt planerade omedelbart därpå ytterligare en byggnad. Jag hade dock icke hunnit att mer än delvis lägga grunden till denna senare byggnad förrän Stadsbyggmästaren meddelade mig förbud att fortsätta byggnadsarbetet enär stadsplan för Växnäsområdet öster om järnvägen vore under uppgörande. Härigenom har naturligtvis tillskyndats mig skada och förlust.

Af det uppgjorda stadsplaneförslaget framgår att öfver min lägenhet skall från nuvarande landsvägen framdragas en gata till älfven, och efter hvad jag kunnat förstå är denna gata icke behöflig för trafik, utan uteslutande upptagen för stadens behof af mark för nedläggande af gas- vatten- och aflöpsledningar. Förutom det att genom denna gata mig beröfvas en del af mitt område, tillskyndas jag äfven den olägenheten, att jag icke till den äldre byggnaden å ifrågasvarande lägenhet kan erhålla tillräckligt gårdsutrymme.

Som jag tror skall Byggnadsnämnden finna af hvad jag här anfört, att jag genom den ifrågasatta stadsplanen vållas betydliga förluster och olägenheter och jag kan därför icke annat än protestera emot att min lägenhet Dalmers B. varder på sätt som skett uti den ifrågasatta stadsplanen intagen.

Skulle emellertid detta förslag till stadsplan blifva behörigen fastställt, förbehåller jag mig rätt att emot staden framställa de anspråk på lösen för mark och byggnader äfvensom ersättning för mig tillskyndade förluster och skador, hvartill jag kan finna mig befogad.

Karlstad den 7 November 1908.

ALBERT BÄCKMAN.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren
i Karlstad den 15 December 1908.*

§ 7.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande i anledning af Herrar Stadsfullmäktiges hos Kungl. Maj:t gjorda underdåniga ansökan om fastställelse af utsträckt stadsplan för stadsdelen Klara här i staden.

Uti detta ärende hade Byggnadsnämnden, äfter det Stadsbyggmästaren, på Nämndens uppdrag, utarbetat förslag till gatuprofiler inom stadsdelen, samt ärendet i öfrigt af Nämnden handlagts i enlighet med föreskrifterna i Nädiga Kungörelsen den 31 augusti 1907 angående bestämmelser i fråga om behandling af förslag till stadsplan och tomtindelning, med öfverlämnande af i ärendet inkommen anmärk-

ning mot förslaget äfvensom öfriga till ärendet hörande kartor och handlingar afgifvit utlåtande; och beslöt nu Drätselkammaren efter handlingarnes föredragning att uti Byggnadsnämndens utlåtande till alla delar instämma.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 22.

Efter det Herrar Stadsfullmäktige hos Kungl. Maj:t gjort underdånig framställning om fastställelse af utsträckt stadsplan för stadsdelen Klara här i staden, hade Kungl. Maj:t genom beslut den 12 Mars 1908 anbefalt Konungens Befallningshafvande i länet att med afseende å stadgandena i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 Augusti 1907 samt i nådiga kungörelsen af samma dag angående bestämmelser i fråga om behandling af förslag till stadsplan och tomtindelning lämna vederbörande tillfälle att taga frågan om fastställelse af utsträckt stadsplan för ofvannämnda stadsdel under förnyadt öfvervägande.

Med anledning häraf hade Byggnadsnämnden, efter det Stadsbyggmästaren, på nämndens uppdrag, utarbetat förslag till gatuprofiler inom stadsdelen, samt ärendet i öfrigt af nämnden handlagts i enlighet med föreskrifterna i förberörda Kungl. Kung. beslutit, utan afseende å en i ärendet inkommen anmärkning mot förslaget, till Herrar Fullmäktige öfverlämna stadsplanen i fråga under hemställan om dess godkännande med de af Stadsbyggmästaren föreslagna gatuprofiler.

Uppå remiss hade härupå Drätselkammaren afgifvit yttrande i ärendet och därvid till alla delar instämt i Byggnadsnämndens utlåtande.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i frågan, beslöt att i likhet med Drätselkammaren instämma i Byggnadsnämndens i ärendet afgifna utlåtande.

In fidem:
V. E. von der Lancken.

II. Magistratens resolution med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af Odd Fellow Klubbens här i staden hos Konungens Befallningshafvande i länet gjorda ansökan om rätt till utskänkning.

Till Konungens Befallningshafvande i Wärmlands län.

Resolution.

Öfversändes till Magistraten i Karlstad, som anmodas att efter Stadsfullmäktiges här i staden hörande i ärendet afgifva yttrande samt därmed hit inkomma, hvarvid remisshandlingen återförväntas.

Karlstad i landskansliet den 28 januari 1909.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd för Odd Fellow Klubben i Karlstad, att under ett år, räknadt från den dag, denna ansökan kan varda beviljad, vid 30 tillfällen, då klubben har sammanträden få i klubbens lokaler i huset N:o 19 Västra Torggatan till klubbmedlemmar och inbjudna gäster utskänka spirituösa drycker.

Karlstad den 17 Januari 1909.

På Odd Fellow Klubbens vägnar:

HOLTER HULTMAN.

Er. Setterberg.

Öfverlemnas till Herrar Stadsfullmäktige, som anmodas i ärendet afgifva yttrande och dermed till Magistraten inkomma samt remisshandlingen dervid återställa.

Karlstads rådhus den 8 Februari 1909.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 23.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver en af Odd Fellow Klubben i Karlstad hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord, till Herrar Stadsfullmäktige för yttrande öfverlämnad ansökan om rätt att under ett år från den dag ansökningen kunde varda beviljad, vid 30 tillfällen, då klubben hade sammanträden, så i klubbens lokaler i gården N:r 19 Västra Torggatan i Karlstad till Klubbens medlemmar och inbjudna gäster utskänka spirituösa drycker; och beslöt, efter öfverläggning, utskottet förorda bifall till framställningen.

In fidem:

V. E. von der Lancken.

17. Hamnstyrelsens framställning om löneförhöjning åt Hamnkaptenen.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 28 Okt. 1908.

§ 139.

Föredogs en från hamnkaptenen ingiven så lydande skrivelse: »Undertecknad får härmed vördsamt anhålla det Hamnstyrelsen behagade taga i övervägande frågan om min avlöning. Denna, vilken jag vid platsens tillträdande ansåg vara fullt tillräcklig för bestridande av min och min familjs levnadskostnader, har dock visat sig härför, oaktadt största sparsamhet, otillräcklig. Sedan länge har ju Karlstad räknats till en av de dyraste platserna i landet, och på de senaste åren har allting, särskildt allt vad livsförnödenheter beträffar stigit i en proportion, som ingalunda står i förhållande till de löntagandes inkomster. Det mig anvisade bostället är, genom sitt så godt som isolerade läge vid sjön, vintertid särdeles kallt, hvarigenom mera bränsle än beräknadt åtgår för rummens uppvärming. Då i Göteborg priset å antracit vid min hitkomst var kr. 2:60 pr hl. och å ved kr. 16 pr famn har jag nu att betala resp. kr. 3:40 å 19:50. Allt annat i samma proportion, vilket jag ju ej behöver påpeka. Jag vill dock härmed begagna till-

fallet få uttrycka min tacksamhet för Styrelsens välvilja att låta mig fritt få disponera ljus, vilket ökat min inkomst med c:a 40 kr. pr år. På grund av hvad jag emellertid här ofvan framhållit får jag vördsammast anhålla det Styrelsen behagade höja min fasta avlöning från kr. 2,500 till 3,000 kr.»

På grund av de anförda skälen, vilka styrelsen ansåg väl motivera en löneförhöjning, beslöt styrelsen, efter hällen överläggning, att, då hamnkaptenen med ordning och omtanke samt till styrelsens belåtenhet skött sin tjänst, hos herrar stadsfullmäktige förorda bifall till framställningen.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 4 Januari 1909.

§ 9.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver eu af Hamnstyrelsen hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om förhöjning af hamnkaptensens aflöning från 2,500 kronor till 3,000 kronor för år; Och beslöt Drätselkammaren att tillstyrka den begärda löneförhöjningen att utgå från och med innevarande år.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 24.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Hamnstyrelsen hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om förhöjning af Hamnkaptensens aflöning från 2,500 kronor till 3,000 kronor för år, därvid Kammararen tillstyrkt den begärda löneförhöjningen att utgå från och med innevarande år.

Häruppå hade nu Beredningsutskottet att yttra sig i ärendet och beslöt Utskottet att i likhet med Drätselkammaren förorda den ifrågasatta löneförhöjningen att utgå från och med år 1909.

In fidem:
V. E. von der Lancken.

18. Hamnstyrelsens framställning om ett ålders- och lönetillägg åt Hamnkassören.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 28 Okt. 1908.

§ 138.

Från hamnkassören hade ingivits en så lydande ansökan:

»Härmed får jag göra en vördsam hemställan, att styrelsen ville förbättra mina nu utgående avlöningsförmåner och får jag som skäl härför anföra följande:

Jag antogs till nu innehavande tjänst den 26 mars 1888 emot en avlöning av 1,500 kr. med skyldighet att på detta belopp bekosta kontorslokal. Äläggandet att hålla kontor upphörde på hösten 1890, varåfter min lön så tillvida förbättrades, att den bestämdes att utgå med 1,400 kr. Sedermera har på därom gjorda ansökningar av 26 maj 1896, 24 oktober 1899 och 13 juni 1905 min avlöning höjts med respektive 400, 500 och 1,000 kr., så att den för närvarande utgår med 3,300 kr. Jag har alltså under de åtta första åren av min tjänstetid haft en lön, som i genomsnitt ej uppgått till 1,400 kr., ett belopp, som väl ändå får anses ganska lågt som ersättning för en uppbördstjänst. I betraktande av, dels att trafiken på hamnen och därmed mina åligganden under den gångna tjänstetiden nära fyrdubblats (hamnens inkomster uppgingo år 1888 i runt tal till 18,500 kr. och 1907 till 73,000 kr.) och dels på de under denna tid avsevärt stegrade levnadskostnaderna, så borde, om avlöningen följt jämna steg med utvecklingen, och om begynnelselönen kunde på sin tid anses vara skälig, densamma nu vara betydligt högre än den är. På grund härav får jag, under åberopande av en mer än 20-årig tjänstetid, hemställa, att styrelsen ville bevilja och hos stadsfullmäktige tillstyrka, att jag från nästa års början måtte komma i åtnjutande av ett ålders- och lönetillägg av 1,200 kr., varigenom min avlöning som hamnkassör komme att utgå med 4,500 kr.»

Efter föredragning härav och hållen öfverläggning beslöt styrelsen, som på grund av anförda skäl fann framställningen välbefogad, med vitsordande av att hamnkassören under sin 20-åriga tjänstetid med nit och intresse städse plikttroget skött sin befattning, hos herrar stadsfullmäktige tillstyrka, att han måtte från nästa års början erhålla ett ålders- och lönetillägg av 1,200 kr.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 4 Januari 1909.

§ 8.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Hamnstyrelsen hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja hamnkassören Ivar Olsson ett ålders- och lönetillägg af 1,200 kronor årligen att utgå från och med innevarande år; Och beslöt Drätselkammaren, som på remiss hade att häröfver afgifva yttrande, att tillstyrka den begärda löneförhöjningen samt tillika hemställa, att af densamma ett belopp af 200 kronor måtte beräknas ingå i hamnkassörens lön samt återstående 1,000 kronor anses utgöra ålderstillägg.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 25.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Hamnstyrelsen hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja Hamnkassören Ivar Olsson ett ålders- och lönetillägg af 1,200 kronor årligen att utgå från och med innevarande år, och hade Kammaren därvid tillstyrkt den begärda löneförhöjningen samt tillika hemställt, att af densamma ett belopp af 200 kronor måtte beräknas ingå i Hamnkassörens lön samt återstående 1,000 kronor anses utgöra ålderstillägg.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i frågan, ville visserligen såsom sin uppfattning uttala, att med det ifrågasatta ålders- och lönetillägget Hamnkassörens aflöning, som då skulle uppgå till sammanlagdt 4,500 kronor, med afseende å beskaffenheten af ifrågavarande tjänstebefattning finge anses väl hög; men beslöt Utskottet likväl, med hänsyn tagen till förenämnde Olssons mångåriga och väl vilsordade tjänstgöring såsom Hamnkassör, tillstyrka den begärda löneförhöjningen att såsom ett personligt ålders- och lönetillägg till Hamnkassören Olsson utgå på sätt och i den ordning Drätselkammaren föreslagit.

In fidem:
V. E. von der Lancken.

19. Styrelsen för Vatten- och Gasverken framställning om ett tilläggs-
anslag till gäldandet af kostnaderna för elektromotorpumparna
i vattenverket å Sandgrund.

*Utdrag af protokollet hållet hos Styrelsen för
Karlstads Vatten- och Gasverk den 27 November
1908.*

§ 136.

Den 14 December 1906 beslöto Herrar Stadsfullmäktige på Styrelsens därom gjorda hemställan att bland annat låta anskaffa och uppsätta 2:ne elektromotorpumpar i Vattenverket å Sandgrund jämte en ny sugledning från älven till den ena af dessa pumpar för en beräknad kostnad af 13,750: — kronor.

Sedan omhandlade maskiner blifvit anskaffade, och alla i samband därmed stående arbeten afslutade, visade det sig, att den beräknade kostnadssumman var för knappt tilltagen, så att densamma dels af orsaker, som Styrelsen förut varit i tillfälle att närmare redogöra för i till Herrar Stadsfullmäktige expedieradt protokollsutdrag af den 5 April d. å., måst öfverskridas med 680 kronor och 12 öre, dels ock på grund af oberäkneliga svårigheter med sugledningens inkoppling i intagsbrunnen, hvilket arbete kräfde mot förmodan vidlyftigare fördämningsåtgärder samt en långvarigare och intensivare vattenlänsning än beräknat var. — De extra kostnader, som sistnämnda arbeten orsakade, och som uppgingo till 850: — kronor voro vid tiden för Styrelsens ofvan omhandlade redogörelse icke i verkets böcker upptagna, hvadan sål. den då uppgifna summan 1,220: 68 rätteligen bort utgöra kronor 2,070 och 12 öre. —

Vidare hade leverantören af pumparna, Ludvigsbergs Verkstads Aktiebolag, i kontraktet förbehållit sig, att afsyningen af den levererade anläggningen skulle ske på köparens bekostnad — en omständighet, som hvarken förutsågs eller medtogs i den ursprungligen beräknade kostnadssumman, enär dylika utgifter pläga vara af mera underordnad betydelse och i allmänhet belöpa sig till smärre belopp. — För meromnämnda afsyning, som verkställdes den 31 December 1907, inkom till Styrelsens öfverraskning en räkning å kronor 540: —, som den slutligen fann sig nödsakad likvidera af det innestående anslaget, som tydligen därigenom minskades med ett motsvarande belopp, hvilket ursprungligen varit beräknad för annat ändamål.

Då slutlikvid med Verkstadsbolaget skall äga rum, kommer Styrelsen på grund af ofvan relaterade förhållanden att sakna ofvan oförmälda summor tillhoppa kronor 2,070 och 12 öre af härtill erforderliga medel, och med anledning

deraf beslöts, att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om att ett tilläggsanslag af förberörda belopp (2,070 kronor och 12 öre) måtte beviljas att användas till betalning af Verkstadsbolagets tillgodohafvande för de levererade pumparna. —

In fidem:
J. A. WALLMARK.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkam-
maren i Karlstad den 4 Januari 1909.*

§ 7.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver följande hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställningar, till hvilka Drätselkammaren efter föredragning, nu beslöt tillstyrka bifall, nämligen:

3:o Styrelsen för Vatten- och Gasverken framställning om ett tilläggsanslag af 2,070 kronor 12 öre till gäldandet af kostnaderna för de i vattenverket å Sandgrund uppsatta tvänne elektromotorpumparne:

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stads-
fullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11
Mars 1909.*

§ 26.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Styrelsen för Vatten- och Gasverken hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om ett tilläggsanslag af 2,070 kronor 12 öre till gäldandet af kostnaderna för de i Vattenverket å Sandgrund uppsatta tvänne elektromotorpumparne: och hade Kam- maren därvid tillstyrkt det begärda anslaget.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet beslöt i likhet med Drätselkammaren förorda Styrelsens ifrågavarande framställning.

In fidem:
V. E. von der Lancken.

20. Styrelsen för Vatten- och Gasverken framställning om anslag för anskaffande och montering af en ny stationsregulator vid gasverket.

Utdrag af protokollet hållet hos Styrelsen för Karlstads Vatten- och Gasverk den 2 November 1908.

§ 123.

Då den vid gasverket nu befintliga stationsregulatorn, som uppsattes vid reningsverkets nybyggnad år 1901, blifvit på grund af den ökade gaskonsumtionen — med icke mindre än dubbla kvantiteten sedan den tiden — alltför liten för att vid inträdande *maximiförbrukning* kunna på ett tillfredsställande sätt reglera gstrycket i rörnätet, ansåg Styrelsen det vara af behovet påkalladt, att under nästa år låta anskaffa och uppsätta en ny och större sådan, hvarå anbud nu förelåg och togs under ompröfning. Efter hållen öfverläggning med anledning häraf, hvarunder framhölls nödvändigheten af *äfven* den gamla regulatorns bibehållande, för att användas vid *minimikonsumtionen* under sommarmånaderna, för hvilket ändamål den ansågs synnerligen lämplig, beslöts, att till Herrar Stadsfullmäktige ingå med framställning om beviljande af ett anslag af 1,000: — kronor, hvartill kostnaderna beräknats, för anskaffning och montering under nästkommande år af en 200 mm. (8") stationsregulator med hörnventiler, och skulle denna utgiftspost i 1909 års stat upptagas såsom på Herrar Stadsfullmäktiges beslut beroende.

In fidem:

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 4 Januari 1909.

§ 7.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver följande hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställningar, till hvilka Drätselkammaren efter föredragning, nu beslöt tillstyrka bifall, nämligen

— — — — —
— — — — —
— — — — —

2:o) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om ett anslag af 1,000 kronor till anskaffande och montering af en ny stationsregulator vid gasverket;

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 29.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Styrelsen för Vatten- och Gasverken hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om ett anslag af 1,000 kronor till anskaffande och montering af en ny stationsregulator vid Gasverket; och hade Kammaren därvid tillstyrkt det begärda anslaget.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt i likhet med Drätselkammaren förorda Styrelsens ifrågavarande framställning.

In fidem:
V. E. von der Lancken.

21. Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om anslag för gasledningar i Rosenbads- och Orrholmsgatorna.

Utdrag af protokollet hållet hos Styrelsen för Karlstads Vatten- och Gasverk den 2 November 1908.

§ 124.

Sedan Styrelsen genom Herrar Stadsfullmäktiges beslut den 19 Juni 1907 beviljats ett anslag å 11,800: — kronor för bland annat utförande af ny gasledning i Trädgårdsgatan, och det för Styrelsen anmälts, att denna gasledning nu

vore fullbordad, samt förfrågningar om erhållande af gas ingått äfven från husägare vid Rosenbadsgatan, hvori gasledning icke förefanns och ej heller föreslagits, förrän vatten- och aflopsledningar blifvit i denna gata nedlagda, men hvilka senare nu blifvit slutförda, beslöt Styrelsen, att hos Herrar Stadsfullmäktige dels föreslå, att en ny 75 mm. gasledning måtte komma till utförande i förenämnda gata, och att den i Orrholmsgatan nu befintliga 50 mm. gasledningen, hvilken ligger alldeles för grundt och delvis blifvit ramponerad under det nu avslutade vatten- och aflopsledningsarbetet, måtte omläggas och utbytas mot 75 mm. rör, dels hemställa om att för ofvanberörda ändamål måtte beviljas ett anslag af 3,500: — kronor, hvartill kostnaderna för dessa rörledningsarbeten beräknats. Detta utgiftsbelopp skulle slutligen i 1909 års stat upptagas såsom på Herrar Stadsfullmäktiges beslut beroende.

In fidem:

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 4 Januari 1909.

§ 7.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver följande hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställningar, till hvilka Drätselkammaren efter föredragning, nu beslöt tillstyrka bifall, nämligen

1:o) Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om ett anslag af 3,500 kronor till dels anläggning af ny gasledning i Rosenbadsgatan och dels omläggning af gasledningen i Orrholmsgatan;

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 27.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Styrelsen för Vatten- och Gasverken hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om ett

anslag af 3,500 kronor till dels anläggning af ny gasledning i Rosenbadsgatan och dels omläggning af gasledningen i Orrholmsgatan; och hade Kamnaren därvid tillstyrkt det begärda anslaget.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt i likhet med Drätselkammaren förorda Styrelsens ifrågavarande framställning.

In fidem:

V. E. von der Lancken.

22. Hamnstyrelsens framställning om ett anslag af 2,500 kr. för förlängning af pålarmen i rundvirkeshamnen.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 28 Oktober 1908.

§ 136.

I skrivelse av den 14 Oktober, som upplästes, hade Sulfitaktiebolaget Göta, med förmlan om att den för omkring två år sedan i rundvirkeshamnen anbrakta pålarmen vore otillräcklig för skyddande av det virke, som bolaget därstädes hade för skeppning insamlat, hemställt, att styrelsen måtte till nästa seglation förlänga pålarmen, så att virket kunde beredas ett fullt effektivt skydd.

Efter föredragning härav beslöt styrelsen att, då sökanden, som vore hamnens största trafikant i rundvirkesbranchen, på grund av rådande högre vattenstånd hade fullt fog för sin framställning, hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om ett anslag av 2,500 kr. till förlängning av ifrågavarande pålarm med omkring 80 meter.

In fidem:

IWAR OLSSON.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 4 Januari 1909.

§ 7.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver följande hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställningar, till hvilka Drätselkammaren efter föredragning, nu beslöt tillstyrka bifall, nämligen:

4:o. Hamnstyrelsens framställning om ett anslag af 2,500 kronor till bestridande af kostnaderna för förlängning af pålarmen i rundvirkeshamnen.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 28.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Hamnstyrelsen hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om ett anslag af 2,500 kronor till bestridande af kostnaderna för förlängning af pålarmen i Rundvirkeshamnen; och hade Kammaren därvid tillstyrkt det begärda anslaget.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet beslöt i likhet med Drätselkammaren förorda Styrelsens ifrågavarande framställning.

In fidem:
V. E. von der Lancken.

23. Magistratens redovisning för 1908 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed afgifva redovisning med verifikationer för 1908 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Karlstads rådhus den 8 Januari 1909.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Redovisning

för Magistratens anslag för oförutsedda utgifter i polisärenden 1908.

Debet.

Jan. 1.	Behållning från 1907.....	20: 80
Febr. 1.	Uppburit.....	100: —
Mars 3.	D:o	200: —
Nov. 28.	D:o	100: —
		<hr/>
		Kr. 420: 80

Kredit.

Jan. 9.	Ver. N:o 1.....	32: —
» 28.	» » 2.....	2: 55
Febr. 1.	» » 3.....	62: —
» 13.	» » 4—8.....	7: 45
Mars 3.	» » 9.....	56: —
» 17.	» » 10.....	4: 70
April 1.	» » 11.....	60: —
» 14.	» » 12.....	8: 15
Maj 8.	» » 13.....	22: 50
Juni 11.	» » 14—19.....	8: —
Juli 19.	» » 20.....	7: 65
Sept. 2.	» » 21.....	46: 50
» 4.	» » 22—27.....	6: —
» 5.	» » 28.....	1: 75
» 29.	» » 29—36.....	11: 50
Okt. 7.	» » 37.....	45: —
» 9.	» » 38.....	1: —
» 15.	» » 39.....	—: 50
» 28.	» » 40—41.....	2: 10
Nov. 6.	» » 42.....	6: —
» 28.	» » 43.....	4: —
Dec. 8.	» » 44.....	1: —
» 8.	» » 45.....	20: 25
» 31.	Behållning till 1909.....	4: 20
		<hr/>
		Kr. 420: 80

Karlstads rådhus den 8 Januari 1909.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstads Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 30.

Beredningsutskottet hade att uppå remiss afgifva yttrande med anledning af Magistratens till Herrar Stadsfullmäktige ingifna redogörelse för år 1908 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den afgifna redogörelsen, beslöt hos Herrar Fullmäktige hemställa, att redogörelse måtte af Herrar Fullmäktige godkännas.

In fidem:

V. E. von der Lancken.

40. Styrelsen för Vatten- och Gasverken framställning om rätt att tillsvidare anställa en sekreterare hos Styrelsen.

Utdrag af protokollet, hållet hos Styrelsen för Karlstads Vatten- och Gasverk den 12 Januari 1909.

§ 7.

För att bereda Föreståndaren för stadens Vatten- och Belysningsverk möjlighet att mera än hittills kunnat ske ägna sin tid åt och direkt öfvervaka de resp. verkens drift och skötsel, som särskildt efter Elektricitetsverkets tillkomst blifvit alltmera kräfvande, ansåg Styrelsen — efter derom hållen öfverläggning — det vara lämpligt, att han befriades från honom tillkommande åliggandet att vara Styrelsens Sekreterare och bestrida därmed förenade skrifgörömål. Då det på grund häraf vore nödvändig, att hos Styrelsen anställa en särskild Sekreterare, och Styrelsen saknade medel för detta ändamål beslöts, att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om ett årligt anslag af 400 kronor för aflönande af omhandlade Sekreterare, att utgå tillsvidare och intill dess frågan om omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten hunnit slutgiltigt behandlas.

In fidem:

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 8 Februari 1909.

§ 3.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken hemställt, att, för aflönande af en särskild Sekreterare hos Styrelsen, måtte af Herrar Fullmäktige beviljas ett årligt anslag af 400 kronor att utgå tillsvidare, intill dess frågan om omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten blifvit slutligen afgjord; och hade Drätselkammaren, uppå remiss, att häröfver afgifva utlåtande, därvid Kammaren, efter föredragning, beslöt tillstyrka bifall till framställningen i fråga.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 Mars 1909.

§ 21.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit utlåtande öfver en af Styrelsen för Vatten- och Gasverken gjord framställning, att för aflönande af en särskild Sekreterare hos Styrelsen måtte af Herrar Stadsfullmäktige beviljas ett årligt anslag af 400 kronor, att utgå tillsvidare, intill dess frågan om omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten blifvit slutligen afgjord, och hade Drätselkammaren därvid tillstyrkt bifall till framställningen i fråga.

Härpå hade nu Beredningsutskottet att yttra sig i saken, och beslöt Utskottet efter öfverläggning att i likhet med Drätselkammaren förorda bifall till Styrelsens framställning.

In fidem:
V. E. von der Lancken.

41. Förslag till ändring af § 74 i gällande lag angående kommunalstyrelse i stad.

Till Ordföranden i Stadsfullmäktige i Karlstad.

Konungens Befallningshafvande får härmed anmoda Eder att senast den 15 innevarande Mars hit inkomma med Stadsfullmäktiges yttrande rörande inneliggande förslag till lag angående ändrad lydelse af § 74 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862.

Karlstad i Landskansliet den 1 Mars 1909.

GERH. DYRSSEN.

V. E. von der Lancken.

Förslag till Lag

angående ändrad lydelse af § 74 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862.

Häri genom förordnas, att § 74 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

74 §.

För att vinna bindande kraft skola Stadsfullmäktiges äfvensom allmänna rådstugans beslut underställas Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och fastställelse, då de angå:

a) försäljning, pantförskrifning eller uthyfte af sådan staden tillhörig fastighet, som för något dess gemensamma nytta afseende ändamål genom gåfva eller testamente staden tillfallit, äfvensom öfverenskommelse, som medför förändring i de rättigheter, staden till sådan fastighet äger; och

b) upptagande af lån, dock att underställning icke erfordras i fråga om beslut att upptaga lån för tillfälliga behof, där genom sådant beslut sammanlagda beloppet af kommunens utan underställning skedda upplåning icke kommer att öfverstiga hälften af den summa, som för det sistförflutna kalenderåret beslutits skola i stadskommunen anskaffas genom uttaxering.

Kungl. Maj:ts nådiga pröfning skola ock underställas de af allmänna rådstugan eller Stadsfullmäktige antagna förslag till nya eller förhöjda afgifter å den allmänna rörelsen, såsom väg-, bro-, hamn- och färjpenningar med mera.

Beslut eller förslag, som bör Kungl. Maj:ts nådiga pröfning underställas, skall af Magistraten, åtföljdt af dess underdåniga utlåtande i ämnet, insändas till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, hvilken det åligger att handlingarna, jämte eget yttrande, till Kungl. Maj:t öfverlämna.

Denna lag träder i kraft den 1 Januari 1910.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 12 Mars 1909.

§ 1.

För yttrandes afgifvande hade af Stadsfullmäktiges Herr Ordförande till Drätselkammaren remitterats ett inom Civildepartementet utarbetadt förslag till lag angående ändrad lydelse af § 74 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862; och beslöt nu Drätselkammaren efter handlingarnes föredragning och hållen öfverläggning, att i ärendet anföra följande.

Enligt Drätselkammarens förmenande skulle den föreslagna begränsningen af Stadskommunernas lånerätt komma att för städerna medföra afsevärda olägenheter och i alltför hög grad binda deras handlingsfrihet. Drätselkammaren ville därvid särskildt framhålla, att den tidsutdrägt, som en underställning alltid måste medföra, skulle i många fall kunna för kommunen föranleda stora svårigheter och till och med ekonomisk förlust, såsom exempelvis i fråga om upplåning för ett fastighetsköp, hvars afslutande på för staden fördelaktiga villkor förutsatte en skyndsam penningeanskaffning till så stort belopp, att underställning blefve nödvändig. Härtill komme vidare olägenheten för en kommun att upptaga flere smärre amorteringslån på lång återbetalningstid, hvarjämte det gifvetvis måste af den föreslagna begränsningen i lånerätten blifva en nödvändig följd, att kommunerna skulle tvingas att äfven på jämförelsevis ofördelaktiga villkor upptaga dylika amorteringslån.

Härförutom torde man ej heller böra förbise de praktiska svårigheter, som skulle uppstå sig för den tillfälliga upplåning, hvilken enligt lagförslaget vore medgifven utan underställning. Helt naturligt måste nämligen vederbörande banker vid beviljandet af dylika kommunallån fordra en noggrann utredning om, dels att lånet afsåge ett tillfälligt behof för kommunen och dels att den tillåtna lånerätten ej öfverskredes, och den möjligheten vore lätt tänkbar, att banken af försigtighetsskäl och på grund af svårigheten för kommunen att anskaffa en tillfredsställande utredning i nämnda hänseende ej alls ville inlåta sig på låneaffären och att kommunen sålunda stode inför nödvändigheten att vid *hvarje* upplåning,

äfvén inom det belopp, som enligt lagförslaget kunde utan underställning upplånas, begära tillstånd af Kungl. Maj:t.

Drätselkammaren hölle fördenskull före, att om en begränsning af kommunernas lånerätt skulle genomföras, denna begränsning borde i stället riktas på *sättet* för kommunlåns upplagande. Enligt Fullmäktiges i Riksbanken uttalande syntes nämligen kommunernas skuld-ättning i utlandet hafva till stor del föranlett den föreslagna lagändringen, och en begränsning, som vände sig mot den utländska skuldsättningen, torde därför enligt Drätselkammarens förmenande vara mera af behovet påkallad. En dylik begränsning skulle kunna åstadkommas genom en lagändring, som dels påbjöde ovillkorlig underställning i fråga om upplåning i utlandet och dels innefattade förbud för kommun att upptaga lån medelst vexlar eller löpande förskrifningar, hvilka kunde af vederbörande bank eller bankir inom riket, där upplåningen ägt rum, försäljas på utlandet.

I detta sammanhang ville Drätselkammaren tillika framhålla, att Karlstads stad icke hade något lån i utlandet.

Skulle emellertid en begränsning i kommunernas lånerätt i den riktning, lagförslaget afsåge, anses oundgängligen nödvändig, något som dock enligt Drätselkammarens förmenande ej torde påkallas af förhållandena här i staden, ville Drätselkammaren såsom sin åsigt uttala, att den enligt lagförslaget medgifna lånerätten utan underställning syntes alltför snåft tilltagen. För Karlstad skulle exempelvis, då år 1908 ett belopp af i rundt tal 370,000 kronor, med undantag för kyrka och skola, beslutits skola anskaffas genom uttaxering enligt allmänna bevillningen, lån af endast intill 185,000 kronor få upptagas utan underställning, hvilket belopp syntes Drätselkammaren väl knappt tilltaget. Kammaren ansåge fördenskull, att därest en begränsning uti ifrågavarande hänseende skulle fastslås, förhållandena ovillkorligen kräfde, att lånerätten utan underställning för stadskommunerna utsträcktes till belopp motsvarande *hela* den beslutade uttaxeringen, hvarjämte det jämväl borde medgifvas stadskommun rätt allt under en tid af exempelvis fem år få upptaga lån utan underställning, — för hvarje år intill nyss angifvet belopp, — oafsedt om den förut under femårsperioden utan underställning skedda upplåningen fonderats eller icke. Härigenom skulle nämligen vinnas, dels att städerna kunde undvika olägenheten af många amorteringslån å mindre belopp, dels att bättre tillfälle bereddades dem att, där så erfordrades afvakta för amorteringslåns uppläggande lämplig tidpunkt och dels att de af Kammaren förut antydda praktiska svårigheterna vid tillfälliga låns upptagande skulle visa sig mindre kännbara.

I hvarje fall syntes det Drätselkammaren uppenbart, att tiden för lagändringens ikraftträdande, som föreslagits till den 1 Januari 1910, ovillkorligen måste

framflyttas två eller tre år för att lämna städerna tillfälle att på gynnsammare villkor än hvad som syntes under den närmaste tiden kunna vinnas, fondera sina tillfälliga lån, hvilka på grund af penningmarknadens läge under de två senaste åren nu uppginge till högre belopp än vanligt.

På grund af det anförda ville Drätselkammaren fördenskull hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte såsom infordradt yttrande förklara sig för sin del afstyrka bifall till den föreslagna lagändringen, samt att Herrar Fullmäktige tillika måtte uttala, att därest sådan lagändring ändock ansåges böra komma till stånd, stadskommun måtte medgifvas rätt till upplåning utan underställning intill belopp, motsvarande hela den för sistförflutna kalenderåret beslutade ultiaxeringen samt att jämväl i öfrigt vid en dylik lagändring hänsyn måtte tagas till hvad Drätselkammaren här ofvan framhållit i fråga om rätt för stadskommun att utan skedd fondering under vi-sa år verkställa upplåning samt angående tidpunkten för lagens trädande i kraft.

I anslutning till hvad Drätselkammaren här ofvan erinrat angående sättet för utländska låns upptagande ansåge Drätselkammaren lämpligt att Herrar Fullmäktige jämväl uttalade sig för införandet i hvarje fall af en föreskrift, som innefattade verksam kontroll i fråga om skuldsättning i utlandet.

Denna förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 15 Mars 1909.

§ 32.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver ett inom Civildepartementet utarbetadt förslag till Lag angående ändrad lydelse af § 74 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862. Kamraren hade därvid på anförda grunder hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte förklara sig för sin del afstyrka bifall till den föreslagna lagändringen — som afsåge viss begränsning i den stadskommun nu medgifna rättighet till upptagande af lån — samt att Herrar Fullmäktige tillika måtte uttala, att, därest sådan lagändring ändock ansåges böra komma till stånd, stadskommunen måtte medgifvas rätt till upplåning utan underställning intill belopp, motsvarande hela den för sist för-

flutna kalenderåret beslutade uttaxeringen, samt att jämväl i öfrigt vid en dylik lagändring hänsyn måtte tagas till vissa af Drättselkammaren frambållna önskemål i fråga om rätt för stadskommun att utan skedd fondering under vissa år verkställa upplåning samt angående tidpunkten för lagens trädande i kraft. Slutligen hade Kammaren föreslagit att Herrar Fullmäktige jämväl måtte uttala sig för införandet i hvarje fall af en föreskrift, som innefattade verksam kontroll i fråga om skuldsättning i utlandet.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt till alla delar instämma i Drättselkammarens ofvan gjorda uttalanden i frågan.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

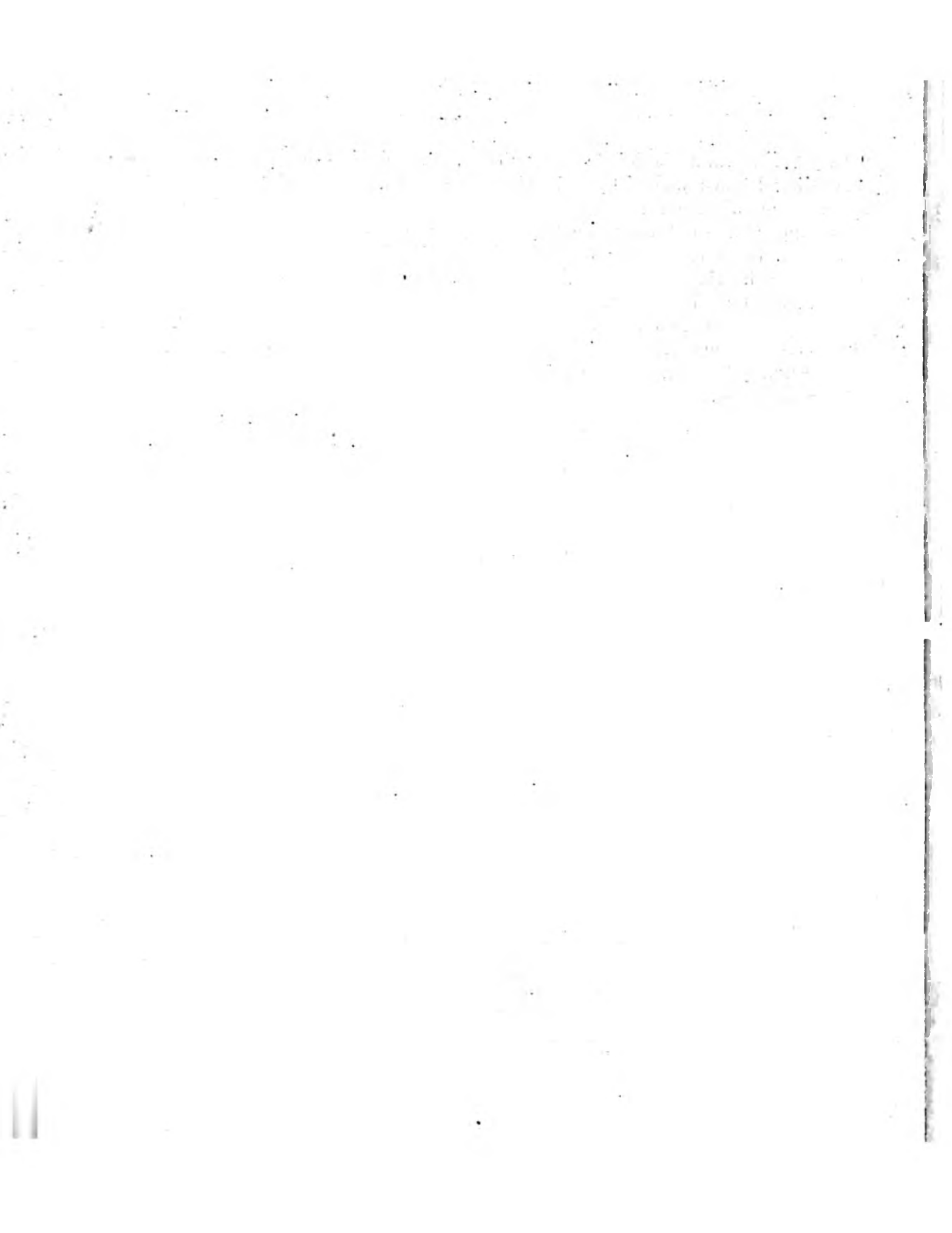
In fidem:

V. E. von der Lancken.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 30 April.

N:o 5.

42. Beredningsutskottets utlåtande rörande aflöning åt Stadsfullmäktiges och Beredningsutskottets aflidne Sekreterare samt ifråga om vikariatersättningar under dennes sjukdom.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 53.

Beslöts hemställa till Herrar Stadsfullmäktige *dels*, att till aflidne e. o. Hofrättsnotarien Wilhelm Brockmanns sterbhus måtte utbetalas det för sekreterarebefattningen i Stadsfullmäktige och Beredningsutskottet fastställda arvodet för innevarande månad i dess helhet, *dels ock* att till aflönande åt de vikarier, som under 1909 års första kvartal uppehållit ofvannämnda befattning, i den mån densamma icke kunnat af ordinarie innehafvaren själf bestridas, måtte beviljas ett anslag af sammanlagdt etthundrafenio kronor.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

37. Hälsovårdsnämndens framställning och förslag rörande administrationen af saluhallen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

I enlighet med det uppdrag, som genom Herrar Stadsfullmäktiges beslut ^{17/6} 1907 lämnats Hälsovårdsnämnden att "till Herrar Stadsfullmäktige inkomma med

förslag till ordningsföreskrifter för saluhallens begagnande* får Hälsovårdsnämnden härmed öfverlämna sådant jämte uttalande af sin mening i fråga om saluhallens vård och förvaltning.

Då Drätselkammaren på grund af många andra bestyr torde anse sig ej hafva tillräcklig tid öfrig för att själf omedelbart omhänderhafva vården och förvaltningen af saluhallen, synes en saluhallsstyrelse här liksom i andra städer böra å Drätselkammarens vägnar fullgöra sådant uppdrag.

I en sådan styrelse bör enligt Hälsovårdsnämndens mening Stadsveterinären ingå som ledamot jämte tvänne andra personer med praktisk blick och affärsvana.

Att uppmärksamhet och tillsyn äfven af Hälsovårdsnämnden skall ägnas åt förhållandena i saluhallen liksom åt matvaruhandeln i allmänhet i staden, är naturligen icke uteslutet genom tillsättande af en saluhallsstyrelse.

Förslag till reglemente för en sådan styrelse bifogas (Bil. 1) jämte instruktion för en hallmästare (Bil. 2.)

Inom saluhallen bör och kan lätt beredas lämplig kontorsplats åt hallmästaren för uppbörd af hyror, skrifgöromål och dyl., förlagd så att han från densamma har en god öfverblick öfver hallen.

För att producenterna må kunna genom fullt pålitlig mellanhand och till kontrollerade priser leverera sina varor så direkt som möjligt till handlande och konsumenter och därigenom slippa anlita privata uppköpare och mellanhänder, som allt efter behag bestämma priserna, vill Hälsovårdsnämnden förslå anställande af en stadskommissionär att under saluhallsstyrelsens kontroll och enligt faststäl'd instruktion uti lokal inom saluhallen dels genom auktioner, dels under hand försälja till honom insända lifsförnödenheter.

Stadskommissionären måste ställa godkänd borgen för uppfyllandet af sina förpligtelser, hvari ingår ofördröjligen redovisning och betalning till leverantören direkt för i kommission mottaget och försåldt gods, samt får genom bestämd provision å hvad han försäljer uppbära sina inkomster.

Då Stadskommissionären bör till Saluhallsstyrelsen lämna uppgifter om erhållna priser och meddela sina iakttagelser rörande prisvariationerna, kunna med ledning däraf prisnoteringar angifvas, och äfven aflägsnare boende producenter sättas i tillfälle att bedöma, om och i hvilken utsträckning hans varor kunna med fördel afyttras i staden.

För en sådan kommissionärs verksamhet böra passande förvarings- och försäljningsplatser beredas uti saluhallen.

Innan en Stadskommissionär anställes torde dock någon erfarenhet först böra inhämtas rörande saluhallens anlåtande och verksamhet. Hälsovårdsnämnden anser för den skull lämpligast, att åt en blifvande saluhallsstyrelse öfverlämnas att, så snart ske kan och må hända efter föregående försök med användning af hall-

mästaren som kommissionär, till Herrar Stadsfullmäktige inkomma med närmare förslag rörande anställande af en särskild Stadskommissionär och hvad som står i samband därmed.

Rörande de varor som få säljas i saluhallen, ligger själfallet i Herrar Stadsfullmäktiges skön att bestämma hvad som i allmänhet där må saluföras. Som regel måste dock enligt Hälsovårdsnämndens mening gälla, att endast lifsförnödenheter (med undantag af mjölk) må vara tillåtna jämte blommor och dylika smärre trädgårdsalster samt att varor, som sprida mycket damm eller dålig lukt eller gifva födoämnen bismak eller gynna deras förskämning eller på annat sätt göra dem onjutbara, måste förvisas från saluhallen.

Bland tillåtna varor komma i första rummet färskt kött och andra köttvaror, vildt, fågel, fisk, smör, ost, frukt, bär och grönsaker, därefter, i den mån platser därför kunna beredas, bageri- och konditorivaror samt andra lifsförnödenheter (såsom ärter, gryn, potatis, konserver m. m.) äfvensom blommor och dylikt.

För förstahandssäljare af fisk (fiskare) böra afgiftsfria platser beredas i den del af saluhallen, som är afsedd för fiskhandel.

Förslag till ordningsföreskrifter för saluhallen (Bil. 3) samt till hyreskontrakt (Bil. 4) bifogas.

Karlstad den 4 Mars 1909.

Å Hälsovårdsnämndens vägnar:

N. LUNDBERG.

Carl Lidberg.

Bil. 1.   **Reglemente för Karlstads saluhallsstyrelse.**

§ 1.

Saluhallsstyrelsen har i uppdrag att å Drätselkammarens vägnar

a) tillse och draga försorg om, att saluhallen vårdas och användes i öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens därom fattade beslut samt i detta syfte uppgöra hyresaftal rörande lägenheter och platser i hallbyggnaden;

b) förvalta äfven andra allmänna saluplatser, då Styrelsen därtill erhåller vederbörligt uppdrag.

§ 2.

1. Saluhallsstyrelsen utgöres af tre ledamöter, som af Drätselkammaren utses för ett kalenderår i sänder.

För samma tid utses därjämte två suppleanter.

Afgår ledamot eller suppleant i Styrelsen under den tid, för hvilken han valts, utses i stället annan person för återstoden af den afgångnes tjänstetid.

2. Styrelsen utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande och sammanträder på ordförandens kallelse, så ofta han finner det nödigt, eller någon af de andra ledamöterna det äskar.

3. Ärende må ej hos Styrelsen afgöras, därest ej tre ledamöter äro tillstädes.

Vid Styrelsens sammanträden föres protokoll, som justeras i den ordning, Styrelsen bestämmer.

4. Styrelsens ledamöter må sig emellan fördela göromålen; dock inskränkes ej härigenom Styrelsens gemensamma ansvarighet.

§ 3.

Mindre reparationer och förbättringar, som anses nödiga, må Styrelsen låta utföra omedelbart.

För större arbeten och anordningar göres framställning hos Drätselkammaren.

§ 4.

1. Saluhallsstyrelsen äger antaga en hallmästare för saluhallen med viss uppsägningstid samt mot aflöning och på villkor i öfrigt, som fastställles af Drätselkammaren.

2. Styrelsen skall tillse, att influtna hyror aflämnas till Drätselkammaren i enlighet med instruktionen för hallmästaren.

§ 5.

Saluhallsstyrelsen skall årligen i September månad till Drätselkammaren ingifva förslag öfver inkomster och utgifter för det nästföljande året samt före 1 Mars hvarje år till vederbörande beskattningsmyndigheter aflämna uppgift å alla dem, som innehafva uthyrda lägenheter eller platser i saluhallen äfvensom å hvarje hyresgästs hyra.

§ 6.

För handhafvandet och redovisningen af sitt uppdrag ansvarar Styrelsens ledamöter gemensamt, med den inskränkning, att för fattade beslut endast de, som däri deltagit blifva ansvariga.

Styrelsens protokoll och räkenskaper skola på anfordran hållas tillgängliga vid Drätselkammarens sammanträden samt redogörelse för Styrelsens åtgärder och beslut lämnas å tider, som af Drätselkammaren bestämmas,

Bil. 2.   **Instruktion för Karlstads saluhalls hallmästare.**

§ 1.

Hallmästaren, som antages och med åtnjutande af den bestämda uppsägningstiden, entledigas af saluhallsstyrelsen, skall vaka öfver ordning och snygghet i saluhallen samt i tjänsten efterkomma hvad Styrelsen ålägger honom.

§ 2.

Hallmästaren skall öppna och stänga saluhallen å vederbörligen bestämda tider och får, under det hallen hålles öppen, icke onödigtvis aflägsna sig därifrån. Han skall tillse, att ingen obehörig kvarstannar i saluhallen efter dess stängning, äfvensom att hallen hålles väl upplyst å de tider sådant kan erfordras, dock utan onödigt slösande med belysningen.

Åt luftväxlingen inom hallen skall han ägna synnerlig uppmärksamhet.

§ 3.

Hallmästare skall själf eller genom annan städa till saluhallen hörande trappor, förstugor, gångar och öfriga allmänna platser inom byggnaden samt tillse, att hyresgästerna noga iakttaga kontraktsenligt gällande ordningsföreskrifter och andra bestämmelser, som kunna komma att af vederbörande gifvas rörande ordning och snygghet.

Han skall därjämte tillse, att renhållningen å omgifvande gator tillbörligen verkställles samt att snöskottning från hallens tak vid behof utföres.

§ 4.

Om hyresgäst icke iakttaget sina skyldigheter enligt sitt hyreskontrakt och icke låter sig af hallmästarens tillsägelser rättas, skall anmälan härom göras till saluhallsstyrelsens ordförande.

§ 5.

Hallmästaren skall uppbära och kvittera inflytande hyresbelopp, hvilka samma dag skola aflämnas å Stadskamrerarekontoret, samt föra kassabok häröfver äfvensom rulla öfver samtliga hyresgäster jämte särskild räkning för hvar och en med angifvande af den förhyrda lägenhetens eller platsens nummer.

§ 6.

De af hallmästaren förda räkenskapsböckerna rörande saluhallen skola vid påfordran uppvisas för hvar och en af Styrelsens ledamöter.

Bil. 3.

Ordningsföreskrifter för Karlstads saluhall.

1. Saluhallen hålles öppen hvarje söckendag från och med 1 Oktober till och med 31 Mars från kl. 7 f. m. till 7 e. m. samt från och med 1 April till och med 30 September från kl. 6,30 f. m. till 7 e. m. utom aftnar före söndag eller helgdag, då den hålles öppen till kl. 8 e. m.

Saluhallen stänges julafton, trettiondedagsafton och midsommarafton kl. 5 e. m. samt öppnas icke söndag eller helgdag.

2. I saluhallen får icke utan saluhallsstyrelsens särskilda skriftliga medgivande säljas eller förvaras andra varor än lifs'örnödenheter (mjölk undantagen) och blommor eller dylika smärre trädgårdsalster.

Vara eller annat, som befinnes sprida mycket damm eller dålig lukt eller gifver födoämnen bismak eller gynnar deras förskämning eller på annat sätt gör dem onjutbara, kan förvisas från saluhallen.

3. Inom saluhallen får ej användas otätt kärl till förvaring af flytande ämne eller af varor, som äro inlagda i sådant, ej heller utslås vätska, som kan vålla osundhet eller osnygghet eller sprider dålig lukt.

4. Afskräden, affall, papperslappar, trasor och dylikt skall hvar försäljare från sin plats uppsamla i lätt flyttbart kärl och senast när säljaren slutar sin handel för dagen, bortföra till därför anvisad plats.

Affall och dylikt får icke kvarlämnas inom hallen under natten. Kärl, hvori sådant uppsamlas, måste efter tömning väl rengöras.

5. Försäljare måste noggrant iakttaga snygghet och ordning inom saluhallsbyggnaden samt ställa sig till efterrättelse hallmästarens och hälsopolisens erinringar i detta afseende.

6. Endast hallmästaren äger tända eller släcka belysningen inom saluhallen.

7. Ingen annan än hyresgäst eller dennes biträde eller förståhandsäljare af fisk får under några omständigheter inom saluhallen med dess källare sälja, utbjuda eller förevisa eller där förvara varor af något slag.

8. Hvarken säljare eller annan person får å gångar i saluhallsbyggnaden utställa tomkärl, lådor eller andra föremål eller där kringföra varor till försäljning eller förevisning.

9. Färsk fisk får säljas endast å därför anvisad del af saluhallen.

Inom saluhallen får icke besman användas för vägning af lefvande fisk anorledes än i kasse.

Endast hyresgäst äger öfver natten förvara färsk fisk inom saluhallen och blott under villkor, att den är väl nedisad i lämpligt kärl å anvisad plats.

10. Tobaksrökning är förbjuden inom saluhallsbyggnaden likaså spottning utom i därför afsedda kärl.

11. Hundar få icke medföras eller insläppas i saluhallen. Har hund dit inkommit, skall han genast aflägsnas därifrån.

Bil. 4.

Karlstads saluhallsstyrelse

uthyr härmed åt.....

saluplatsen N:r ..... och källaren N:r ..... i Karlstads saluhall på .....

..... tid, räknad från och med ..... till och med .....

..... för handel med .....

Årliga hyran, bestämd till ..... för saluplatsen och .....

..... för källaren, skall ..... vis i förskott senast kl. 12

middagen å sista helgfria dagen före hvarje ..... början betalas med .....

..... till saluhallens hallmästare och emot dennes kvitto.

I öfrigt gälla följande villkor:

1. Hyresgästen åligger att ständigt hålla förhyrd lägenhet i städadt och vårdadt skick samt i delta afseende och i öfrigt noga iakttaga å detta kontrakt aftryckta ordningsföreskrifter och de ytterligare bestämmelser, som vederbörande kunna finna skäligt meddela till främjande af snygghet, sundhet och ordning i saluhallen.

2. Hyresgästen får icke utan saluhallsstyrelsens skriftliga medgifvande och anvisning ändra, borttaga eller anbringa inredning, ej heller inslå spikar och dylikt i väggarna och skall vid afflyttning lämna förhyrd lägenhet i samma goda skick, hvori den mottagits, och väl rengjord.

3. Utan Styrelsens skriftliga medgifvande får förhyrd lägenhet ej användas för handel med andra varor än de i kontraktet angifna.

4. Hyresgästen får icke inom saluhallsbyggnaden kringföra varor till försäljning eller förevisning ej heller utanför sin förhyrda lägenhet utställa föremål eller inom hallen föreläsa skyltning på annat sätt, än Styrelsen anvisar.

Lämpliga skyltar anskaffas, då så önskas genom Styrelsens försorg på hyresgästens bekostnad.

5. Styckning af kött med yxa får ske endast å lämplig, af hyresgästen själf anskaffad träkubbe.

6. Tillträde till förhyrd lägenhet må icke förvägras hälsopolisen, hallmästaren eller annan behörig person, som har att tända eller släcka belysning, vidtaga åtgärder för vädring, reparation eller dylikt.

7. Kontraktet får icke intecknas, ej heller utan Styrelsens skriftliga medgifvande öfverlätas på annan person.

8. Hyresrätten förverkas i de fall, som i 3 kap. 23 § af Lagen om nyttjanderätten till fast egendom ^{14/6} 1907 omförmäles.

9. Uppsägning af detta kontrakt skall ske minst 3 månader före kontraktslidens slut; i annat fall anses det förlängdt för ytterligare ett år.

10. Saluhallsstyrelsen ikläder sig icke ansvar för skada eller förlust, som genom eldsvåda eller annorledes kan i saluhallen drabba hyresgästen.

Häraf äro två lika lydande exemplar utfärdade.

Karlstad ..... 19.....

Å saluhallsstyrelsens vägnar:

.....
Ofvanstående kontrakt antages till alla delar.

.....
Hyresgästens namnteckning bevitnas:
.....

38. Herr Dahlmans motion rörande omfattningen af de åligganden, som böra tillkomma saluhallsstyrelsen.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

I sammanhang med det af Hälsovårdsnämnden framlagda förslaget om en särskild styrelse, som skulle handhafva förvaltningen af den snart färdiga saluhallen härstädes, får jag föreslå, att bland ifrågavarande styrelses åligganden äfven skulle ingå:

att hafva sin uppmärksamhet fäst på tillgången af lifsförnödenheter i staden

och prisen å sådana samt söka åvågbringa åtgärder, genom hvilka lifsmedels-tillgången må ökas och regleras och prisen hållas inom vederbörliga gränser;

att likaledes hafva sin uppmärksamhet fäst på kommunikationernas anordnande beträffande staden och genom erforderliga framställningar antingen förmedelst Stadsfullmäktige eller omedelbart hos vederbörande söka få dessa på ändamålsenligaste sätt anordnade.

Karlstad den 18 Mars 1909.

AXEL DAHLMAN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkam-maren i Karlstad den 29 Mars 1909.

§ 5.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver Hälsovårds-nämndens skrifvelse med till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämnade förslag till Reglemente för Karlstads saluhall, Instruktion för Karlstads saluhalls hallmästare, Ordningsföreskrifter för Karlstads saluhall jämte formulär till kontrakt rörande upplåtande af saluplatser i saluhallen.

I sammanhang härmed företog Drätselkammaren jämväl till behandling Herr Dahlmans hos Herrar Fullmäktige väckta, till Drätselkammaren remitterade motion angående omfattningen af de åligganden, som skulle tillkomma saluhallsstyrelsen, däri motionären hemställt att bland nämnda styrelses åligganden jämväl skulle ingå att söka vidtaga åtgärder för ökad tillförsel af lifsmedel hit till staden, för lifsmedelsprisernas hållande inom vederbörliga gränser och för kommunikationernas ordnande på härför ändamålsenligaste sätt.

Efter öfverläggning beslöt Drätselkammaren att i ärendet anföra följande:

1:o) Beträffande förslaget till

Reglemente för Karlstads saluhallsstyrelse samt

Herr Dahlmans i sammanhang härmed väckta motion.

Reglementsförslaget innefattade, att ledamöterna i saluhallsstyrelsen skulle utses af Drätselkammaren och att styrelsen skulle stå under Drätselkammarens omedelbara öfverinseende.

Drätselkammaren ville häremot erinra, att då styrelserna för stadens öfriga institutioner och inrättningar sorterade direkt under Herrar Stadsfullmäktige, Drätselkammaren ansåge lämpligast, att jämväl saluhallsstyrelsen stode under Herrar Fullmäktiges omedelbara öfverinseende, och att styrelsens ledamöter följaktligen utsåges af Herrar Fullmäktige äfvensom räkenkaperna rörande saluhallen gran-

skades af stadens revisorer. Drättselkammaren ville fördenskull föreslå, att Herrar Fullmäktige måtte vidtaga de ändringar i reglementsförslaget som häraf föranleddes.

I fråga om styrelsens i § 1 i reglementsförslaget omnämnda åliggande att uppgöra hyresaftal rörande lägenheter och platser i hallbyggnaden ville Drättselkammaren framhålla, att uthyrningen borde, särskildt första gången och jämväl i öfrigt, då sådant funnes lämpligt, ske medelst auktion, hvarom tillägg torde böra göras till nämnda § i reglementsförslaget.

Hvad härefter anginge det i Herr Dahlmans motion föreslagna tillägg till reglementets bestämmelser rörande styrelsens åligganden, ansåge Drättselkammaren synnerligen lämpligt, att saluhallsstyrelsen, så långt möjligt vore, ägnade sin uppmärksamhet åt frågan om tillförsel af lifsförnödenheter till staden samt prisen å sådana, hvadan Kammaren hemställde, att de föreslagna tilläggen måtte inlagas i reglementets 1 §, där styrelsens åligganden i öfrigt funnes angifna.

På grund af hvad Drättselkammaren sålunda anført beslöt Kammaren, som icke hade något att erinra mot förslagets lydelse i öfrigt, hemställa, att reglementet måtte erhålla följande lydelse:

Reglemente för Karlstads saluhallsstyrelse.

§ 1.

Saluhallsstyrelsens åligganden äro:

a) att tillse och draga försorg om, att saluhallen vårdas och användes i öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges därom fattade beslut, samt i detta syfte uthyra, antingen under hand eller å auktion befintliga lägenheter och platser i hallbyggnaden;

b) att förvalta äfven andra allmänna saluplatser, då Styrelsen därtill erhåller vederbörligt uppdrag.

c) att hafva sin uppmärksamhet fäst på tillgången af lifsförnödenheter i staden och prisen å sådana samt söka åvägabringa åtgärder, genom hvilka lifsmedeltillgången må ökas och regleras och prisen hållas inom vederbörliga gränser;

d) att likaledes hafva sin uppmärksamhet fäst på kommunikationernas anordnande beträffande staden och genom erforderliga framställningar antingen förmedelst Stadsfullmäktige, eller omedelbart hos vederbörande söka få dessa på ändamålsenligaste sätt anordnade.

§ 2.

1. Saluhallsstyrelsen utgöres af tre ledamöter, som af Stadsfullmäktige utses för ett kalenderår i sänder.

För samma tid utses därjämte två suppleanter.

Afgår ledamot eller suppleant i Styrelsen under den tid, för hvilken han valts, utses i stället annan person för ålderstoden af den afgångnes tjänstetid.

2. Styrelsen utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande och sammanträder på ordförandens kallelse, så ofta han finner det nödigt, eller någon af de andra ledamöterna det äskar.

3. Ärende må ej hos Styrelsen afgöras, därest ej tre ledamöter äro tillstädes.

Vid Styrelsens sammanträden föres protokoll, som justeras i den ordning, Styrelsen bestämmer.

4. Styrelsens ledamöter må sig emellan fördela göromålen; dock inskränkes cj härigenom Styrelsens gemensamma ansvarighet.

§ 3.

Mindre reparationer och förbättringar, som anses nödiga, må Styrelsen låta utföra omedelbart.

För större arbeten och anordningar göres framställning hos Stadsfullmäktige.

§ 4.

1. Saluhallsstyrelsen äger antaga en hallmästare för saluhallen med viss uppsägningstid samt mot aflöning och på villkor i öfrigt, som fastställles af Stadsfullmäktige.

2. Styrelsen skall tillse, att influtna hyror aflämnas till Drätselkammaren i enlighet med instruktionen för hallmästaren.

§ 5.

Saluhallsstyrelsen skall årligen i September månad till Stadsfullmäktige ingifva förslag öfver inkomster och utgifter för det nästföljande året samt före 1 Mars hvarje år till vederbörande beskattningsmyndigheter aflämna uppgift å alla dem, som innehafva uthyrda lägenheter eller platser i saluhallen äfvensom å hvarje hyresgästs hyra.

§ 6.

För handhävandet och redovisningen af sitt uppdrag ansvarar Styrelsens ledamöter gemensamt, med den inskränkning, att för fattade beslut endast de, som däri deltagit blifva ansvariga.

Styrelsens protokoll och räkenskaper skola på anfordran tillhandahållas vederbörande revisorer samt redogörelse för Styrelsens åtgärder och beslut lämnas å tider, som af Stadsfullmäktige bestämmas,

2:o) Beträffande förslaget till

Instruktion för Karlstads saluhalls hallmästare.

Till § 5 i instruktionen torde böra göras ett förtydligande tillägg, som angäfvé, att de i denna § omförmälda åligganden för hallmästaren af honom utföras i enlighet med Styrelsens föreskrifter, hvadan Drättselkammaren, som i öfrigt ej hade någon anmärkning mot instruktionsförslaget, ville hemställa, att förslaget måtte af Herrar Fullmäktige godkännas med följande ändring af inledningen till nämnda §.

§ 5.

I enlighet med af Styrelsen lämnade föreskrifter skall hallmästaren uppbära och kvittera inflytande hyresbelopp etc."

3:o) I fråga om förslaget till

Ordningsföreskrifter för Karlstads saluhall.

Angående 1:sta punkten anmärkte Drättselkammaren, att då den här bestämda tiden för saluhallens öppenhållande endast afsåge allmänheten, punkten borde föreses med förtydligande tillägg härom, äfvensom föreskrift lämnas angående den tid, då lokalen skulle vara utrymd af butiksinnehafvarne och deras biträden.

För att underlätta saluhallens utrymmande af allmänheten borde därjämte föreskrifvas, att slängningstiden skulle någon stund förut tillkännagifvas genom klockringning i hallen.

Dessutom torde till de högtidsaftnar, då hallen skulle stängas redan kl. 5 e. m., jämväl böra läggas nyårsafton.

Den i slutet af denna punkt lämnade föreskrift, att hallea icke öppnades söndag eller helgdag torde kunna utgå, då det förut i samma punkt sagts, att hallen hålles öppen endast under söckendagar.

Mot de öfriga punkterna i förslaget hade Drättselkammaren intet att erinra.

För att förekomma olämplig skyltning inom hallen ansåge Drättselkammaren emellertid, att ordningsföreskrifterna borde föreses med ett tillägg af innehåll, att skyltning finge ske endast å därför afsedd och af Styrelsen anvisad plats.

Drättselkammaren beslöt alltså att i fråga om förslaget till ordningsföreskrifter hemställa.

att punkt 1 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

"1. Saluhallen hålles öppen för allmänheten hvarje söckendag från och med den 1 Oktober till och med den 31 Mars från kl. 7 f. m. till 7 e. m. samt från och med den 1 April till och med den 30 September från kl. 6,30 f. m. till kl. 7 e. m. utom aftnar före söndag eller helgdag, då den hålles öppen till kl. 8 e. m.

Stängningsliden tillkännagifves genom klockringning i hallen 10 minuter förut af hallmästaren.

Hallen skall vara af butiksinnehafvare och deras biträden utrymd senast en timme efter stängningstiden för allmänheten.

Hallen stänges julafton, nyårsafton, trettendedagsafton och midsommarafton kl. 5 e. m.“

att samtliga öfriga punkter i förslaget måtte af Herrar Fullmäktige godkännas, samt

att såsom punkt 12 i ordningsföreskrifterna måtte intagas följande:

“12. Skyltning får ske endast å därför afsedd och af styrelsen anvisad plats“.

4:o) Angående förslaget till

Kontrakt om uthyrande af lägenheter och saluplatser.

Drätselkammaren hade icke någon annan erinran mot förslaget att framställa än att punkt 2 bland de i förslaget upptagna villkor borde förses med följande tillägg:

“Marmorskifva, som genom hyresgästs förvällande skadas, skall af honom omedelbart ersättas med ny, därest Styrelsen så pröfvar skäligt.“

Kammaren hemställde fördenskull att förslaget måtte med berörda tillägg af Herrar Fullmäktige godkännas.

Hvad till sist anginge Hälsovårdsnämndens i dess skrifvelse till Herrar Stadsfullmäktige gjorda uttalanden i fråga om saluhallsstyrelsens sammansättning, anställandet af en stadskommissionär för saluhallen samt varuförsäljningen därstädes hade Drätselkammaren häremot intet att erinra.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 34.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver Hälsovårdsnämndens skrifvelse med dels framställning om inrättande af en särskild saluhallsstyrelse samt förslag rörande sammansättningen af densamma, dels förslag till Reglemente för Karlstads saluhall, Instruktion för Karlstads saluhalls hallmästare, Ordningsföreskrifter för Karlstads saluhall jämte formulär till kontrakt rörande upplåtande af lägenheter och saluplatser i saluhallen, dels framställning rörande eventuellt anställande af en stadskommissionär för saluhallen, dels förslag i fråga

om de varor, som finge säljas i saluhallen, dels ock framställning att för första handsförsäljare af fisk (fiskare) afgiftsfria platser måtte beredas i den del af saluhallen, som vore afsedd för fiskhandel.

I sammanhang härmed företog utskottet jämväl till behandling Herr Dahlmans till Utskottet remitterade motion angående omfattningen af de åligganden, som skulle tillkomma saluhallsstyrelsen.

Öfver Hälsovårdsnämndens skrifvelse och Herr Dahlmans motion hade Drätselkammaren uppå remiss afgifvit yttrande.

Efter öfverläggning beslöt nu Utskottet att i ärendet anföra följande:

Utskottet ansåge i likhet med Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren, att en särskild saluhallsstyrelse borde tillsättas, och fann Utskottet icke någon anledning till erinran mot den föreslagna sammansättningen af styrelsen.

Ehuru Utskottet visserligen hölle för lämpligast, att saluhallsstyrelsen, på sätt af Hälsovårdsnämnden angifvits, stode under Drätselkammarens omedelbara öfverinseende, ville emellertid Utskottet, då Drätselkammaren motsatt sig en dylik anordning, och med hänsyn till Drätselkammarens nuvarande stora arbetsbörda, för sin del hemställa att saluhallsstyrelsen tillsvidare och intill dess frågan om den tekniska ledningen af stadens arbeten och därmed sammanhängande fördelning af Drätselkammarens göromål blefve afgjord, måtte ställas under Herrar Fullmäktiges direkta inseende. I anslutning härtill fann sig Utskottet böra tillstyrka fastställelse å det af Drätselkammaren utarbetade förslag till reglemente för Karlstads saluhallsstyrelse i hvilket förslag hänsyn tagits till de i Herr Dahlmans motion uppställda önskemål rörande styrelsens åigganden, dock med följande ändringar:

att i § 1 mom. d efter orden "beträffande staden" insattes "såvidt afsåge tillförseln af lifsmedel",

och att § 2 mom. 1 första stycket samt mom. 3 första stycket erhöile följande ändrade lydelse:

"1) Saluhallsstyrelsen utgöres af tre ledamöter, som af Stadsfullmäktige utses för tre kalenderår i sänder."

"3) Ärende må ej hos Styrelsen afgöras därest ej minst två ledamöter äro tillstädes och om beslutet ense."

Beträffande förslaget till Instruktion för Karlstads saluhalls hallmästare ansåg sig Utskottet böra instämma i hvad Drätselkammaren i saken yttrat.

I fråga om Ordningsföreskrifterna för Karlstads saluhall fann sig Utskottet böra tillstyrka Hälsovårdsnämndens förslag med de af Drätselkammaren förordade ändringar, dock att, då bestämmelser om skyltning vore intagna i de upprätlade formulären till kontrakt om uthyrande af lägenheter och saluplatser, den af Drätselkammaren såsom punkt 12 i ordningsföreskrifterna förslagsvis tillagda föreskrift härutinnan syntes böra utgå.

Mot Hälsovårdsnämndens förslag till kontraktsformulär med det af Drätselkammaren förordade tillägg fann Utskottet icke anledning till erinran, och instämde Utskottet förty i Kammarrens yttrande i denna del.

Hvad slutligen anginge Hälsovårdsnämndens uttalanden i fråga om anställande af en stadskommissionär för saluhallen, varuförsäljningen därstädes samt beträffande afgiftsfria platser för förslahandsförsäljare af fisk ansåg sig Utskottet i likhet med Drätselkammaren böra tillstyrka bifall till hvad Hälsovårdsnämnden i sådant hänscende föreslagit.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

43. Hälsovårdsnämndens framställning rörande särskilda ordningsföreskrifter för torghandeln i Karlstad samt i fråga om åtgärders vidtagande för vinnande af skydd för matvaror vid transport till staden å järnväg eller sjöledes.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning af Stadsfullmäktiges beslut om uppförande af en saluhall får Hälsovårdsnämnden härmed hemställa, att Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse med hvad förut af saluhallskommittéerade förordats samt af Drätselkammaren och Beredningsutskottet tillstyrkts, måtte besluta att för sin del antaga samt söka Konungens Befallningshafvandes i länet fastställelse å följande ordningsstadgande:

“Handel med till människoföda afsedt kött eller fläsk äfvensom fisk eller af dessa ämnen tillredda varor får icke äga rum å stadens torg och öppna platser vare sig inom det planlagda området eller utanför detta, så länge erforderligt antal platser finnes tillgängligt för idkande af sådan handel inom af staden uppförd saluhall, dock att landtmän, som införa egna alster till afyttring för dagen, äga att å salutorg försälja slaktadt kött, så vida kreaturen icke äro mera styckade än att, när fråga är om häst eller större nötkreatur än kalf, de torgföras i minst fjärdedels kropp, men eljes i minst half kropp, och må ej i något fall styckning äga rum å salutorget eller annan öppen plats“.

I sammanhang härmed vill Nämnden äfven för sin del förorda anlagande och fastställelse af följande bestämmelse:

“Så länge plats finnes att hyra inom af staden uppförd saluhall, må ej åt stadsbor upplåtas plats å salutorg för försäljning af varor, som få säljas inom saluhall, så vida de ej utgöras af trädgårdsprodukter“.

Tillika anser sig Nämnden böra hemställa, att Stadsfullmäktige hos Kungl. Järnvägsstyrelsen anhålla om åtgärder från dess sida i syfte att kött- och fläskvaror under transport å järnvägarna samt vid förvaring å järnvägsstationernas godsmagasin måtte skyddas mot förorening, så att de fordringar rörande sådana varors transport och förvaring uppfyllas, som innehållas uti stadgar för matvaruhandel och yrkesmässig tillredning af köttvaror i Karlstad, fastställda af Konungens Befallningshafvande i Värmlands län den 28 Februari 1895.

Kungl. Järnvägsstyrelsen har i detta afseende uti Cirkulär ¹⁸/₁₀ 1905 utfärdat vissa bestämmelser rörande kött- och fläskvaror, som försändas till Stockholm, samt uti Cirkulär ³¹/₁ 1906 angående tillsyn öfver emballering af kött- och fläskvaror, som försändas till Göteborg och Örebro.

I nämnda cirkulär förständigas järnvägspersonalen att fästa vederbörande afsändares uppmärksamhet därpå, att kött- och fläskvaror, som ej försändas i för transport af dylika varor särskildt anordnade järnvägsagnar, böra vara inneslutna i väl rengjorda lådor eller häckar samt att lådorna, då de ej äro försedda med lock, böra vara öfverdragna med tällduk, pressening eller dylikt, och häckarna försedda med tät botten samt varorna, som i dem inläggas, vara fullständigt inneslutna i rena omslag, hvarjämte föreskrifves att uti godsvagn, hvari jämte kött och fläsk befordras andra varor, likaså i järnvägsstationernas godsmagasin kött- eller fläskvaror ej må placeras i närheten af sådana ämnen, som kunna bibringa varorna någon bismak, gynna deras förskämning eller på något sätt förorena desamma.

Liknande åtgärder skulle själfallet äfven utverkas hos enskilda järnvägars styrelser.

Likaså borde på lämpligt sätt utverkas, att sjöledes kommande kött- och fläskvaror under transporten på dylikt sätt skyddas mot förorening m. m.

Karlstad den 21 Augusti 1907.

Å Hälsovårdsnämndens vägnar:

N. LUNDBERG.

Carl Lidberg.

Utdrag af protokollet, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 17 Mars 1909.

§ 64.

Sedan Hälsovårdsnämnden, på sätt af § 114 i 1907 års protokoll närmare inhemtas, till Herrar Stadsfullmäktige ingifvit *dels* förslag till ordningsstadgande rörande försäljning å salutorg här i staden af matvaror, sedan saluhall härstädes

inrättats, dels ock framställning om åtgärder från stadens sida till vinnande af nödigt skydd för matvaror vid transport hit till staden å järnväg eller sjöledes, hade Beredningsutskottet, under framhållande af att först erfordrades ett ordningsstadgande om hvilka matvaror icke finge å torg eller annan öppen plats försälas, så länge saluplats funnes att i saluhall tillgå, innan man kunde tänka sig fastställande af de af Hälsovårdsnämnden föreslagna ordningsstadgandena för torghandeln, samt under uttalande af önskvärdheten af att Hälsovårdsnämnden ville framlägga fullständigt formulerande förslag till framställningar från Stadsfullmäktiges sida ifråga om skyddsåtgärder vid transport af matvaror hit till staden, till Nämnden återremitterat ärendet för fullständigande i anmärkta hänseenden.

Med anledning häraf företog nu Hälsovårdsnämnden ärendet till förnyad behandling, dervid erinrades om att Hälsovårdsnämnden i skrifvelse till Herrar Stadsfullmäktige af den 4 innevarande Mars vid öfverlämnandet af förslag till ordningsföreskrifter för saluhallens begagnande anført, att det sjelffallet låge i Herrar Stadsfullmäktiges skön att bestämma hvad som i allmänhet må i saluhallen saluföras samt att enligt Hälsovårdsnämndens förmenande dock måste gälla att endast lifsförnödenheter (med undantag af mjölk) må vara tillåtna jemte blommor och dylika smärre trädgårdsprodukter samt att varor, som sprida mycket damm eller dålig lukt eller gifva födoämnen bismak eller gynna förskämning eller på annat sätt göra dem onjutbara, måste förvisas från saluhallen. Herrar Stadsfullmäktiges beslut härom torde sålunda vara att förvänta i samband med fastställandet af ordningsföreskrifter för saluhallens begagnande.

Af Herr Ordföranden hade upprättats förslag till framställningar i fråga om skyddsåtgärder vid transport af matvaror hit till staden, hvilka förslag nu föredrogs och af Nämnden godkändes; varande desamma så lydande:

»Förslag

till skrifvelse till Kungl. Järnvägsstyrelsen.

Till Kungl. Järnvägsstyrelsen.

Då i § 8 : 1 uti de af Konungens Befallningshafvande i Wärmlands län den ²⁸/₂ 1895 fastställda stadgar för matvaruhandel och yrkesmässig tillredning af köttvaror i Karlstad, hvaraf ett exemplar här bifogas, föreskrives, att «kött, fläsk och däraf beredda matvaror, afsedda att säljas, skola vid försling vara väl omhöljda med rena skycken, därest de ej förvaras i täckta fordon eller kärl,» få Stadsfullmäktige härmed, för att de kött- och fläskvaror, som på järnväg transporterats till Karlstad, skola under transporten förvaras så betäckta, att de ej på något sätt förorenas, hemställa, att åtgärder i enlighet med Kungl. Järnvägsstyrelsens cirkulär ¹⁸/₁₀ 1905 måtte vidtagas i fråga om nämnda varors transport till Karlstad i likhet

med hvad som förut skett med anledning af liknande framställningar från Stockholm, Göteborg, Örebro och Helsingborg.»

»Förslag

till skrifvelse till Styrelsen för Karlstad—Munkfors järnväg (Styrelsen för Bergslagens järnväg.)

Då i § 8 : 1 uti de af Konungens Befallningshafvande i Värmlands län den 28/2 1895 fastställda stadgar för matvaruhandel och yrkesmässig tillredning af köttvaror i Karlstad, hvaraf ett exemplar här bifogas, föreskrifves, att «kött, fläsk och deraf beredda matvaror, afsedda att säljas, skola vid forsling vara väl omhöljda med rena skynken, derest de ej förvaras i täckta fordon eller kärl,» få Stadsfullmäktige härmed, för att de kött- och fläskvaror, som på järnväg transporteras till Karlstad, skola under transporten förvaras så betäckta, att de ej på något sätt förorenas, hos Styrelsen för Karlstad—Munkfors järnväg (Styrelsen för Bergslagens järnväg) hemställa att personalen vid Karlstad—Munkfors järnväg (Bergslagens järnväg) måtte förständigas att fästa afsändares uppmärksamhet därpå, att till Karlstad afgående kött- och fläskvaror, hvilka ej försändas i för transport af dylika varor särskildt anordnade järnvägsvagnar, böra vara inneslutna i väl rengjorda lådor eller häckar samt att lådorna, då de ej äro försedda med lock, böra vara öfverdragna med tältduk, pressenning eller dylikt och häckarna försedda med tät botten, samt varorna som i dem inläggas vara fullständigt inneslutna i rena omslag, äfvensom att tillse, att uti godsvagnar, i hvilka jämte kött och fläsk befordras andra varor, samt i järnvägsstationernas godsmagasin kött- och fläskvaror ej må placeras i närheten af sådana ämnen, som kunna bibringa varorna någon bismak, befordra deras förskämning eller på något annat sätt förorena desamma.»

»Förslag

till skrifvelse till rederi för ångbåt.

Till etc.

Då i § 8 : 1 uti de af Konungens Befallningshafvande i Värmlands län den 28/2 1895 fastställda stadgar för matvaruhandel och yrkesmässig tillredning af köttvaror i Karlstad, hvaraf ett exemplar här bifogas, föreskrifves, att «kött, fläsk och deraf beredda matvaror, afsedda att säljas, skola vid forsling vara väl omhöljda med rena skynken, derest de ej förvaras i täckta fordon eller kärl,» få Stadsfullmäktige härmed hemställa, att nödiga åtgärder genom rederiet måtte vidtagas, att vederbörande afsändare af kött och fläskvaror till Karlstad med Eder Ångbåt hafva varorna inneslutna i väl rengjorda lådor eller häckar samt att lådorna, då de ej äro försedda med lock, äro öfverdragna med tältduk, pressenning eller dylikt och häckarna försedda med tät botten samt varorna, som i dem inläggas,

fullständigt inneslutna i rena omslag, äfvensom att varorna ej placeras i närheten af sådana ämnen, som kunna bibringa varorna någon bismak, befordra deras förskämning eller på något annat sätt förorena desamma.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

In fidem:
CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 35.

Efter det Hälsovårdsnämnden i skrifvelse den 21 augusti 1907 hos Herrar Fullmäktige dels väckt förslag till ordningsstadganden rörande försäljning å saluhallen i staden, sedan saluhallen härstädes inrättats, dels ock gjort framställning om åtgärder från stadens sida för vinnande af nödigt skydd för matvaror vid transport till staden å järnväg eller sjöledes, hade Beredningsutskottet, dit ärendet för yttrande öfverlämnats, enär ett stadgande, hvilka matvaror icke finge å torg eller annan öppen plats försäljas, så länge saluhallen funnes att i saluhallen tillgå, syntes erforderligt, innan det af Hälsovårdsnämnden ifrågasatta ordningsstadgandet kunde fastställas, samt under uttalande af önskvärdheten att Hälsovårdsnämnden ville framlägga fullständigt formulerade förslag till framställningar från Fullmäktiges sida i fråga om skyddsåtgärder vid transport af matvaror till staden, återremitterat ärendet till Hälsovårdsnämnden.

Jämlikt beslut af den 17 mars 1909 hade emellertid Hälsovårdsnämnden hos Herrar Fullmäktige dels gjort förnyad framställning om ordningsstadgande för torghandeln i staden af samma lydelse som de i Nämndens skrifvelse af den 21 augusti 1907 intagna och därvid uttalat, att Nämnden i annat sammanhang hos Herrar Fullmäktige väckt förslag rörande de varor, som finge försäljas i saluhallen, dels ock ingifvit förslag till skrivelser i ofvanberörda syfte till Kungl. Järnvägsstyrelsen, Styrelserna för Bergslagernas och Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag samt vederbörande ångbåtsrederier.

Beredningsutskottet hade nu att yttra sig i ärendet, därvid Utskottet, efter det antecknadt blifvit, att Utskottet, på sätt af nästföregående § inhämtades, förordat Hälsovårdsnämndens förslag rörande de varor, som finge försäljas i saluhallen, fann skäligt hemställa

att Herrar Stadsfullmäktige måtte för sin del såsom särskilda ordningsstadganden för staden antaga de af Hälsovårdsnämnden i dess skrifvelse den 21

augusti 1907 intagna förslag till ordningsföreskrifter för torghandeln;

att beslutet härom måtte underställas Konungens Befallningshafvandes i länet pröfning;

samt att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt sin ordförande att med kontrasignation af sekreteraren å Fullmäktiges vägnar till Kungl. Järnvägsstyrelsen, Styrelserna för Bergslagernas och Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag samt vederbörande ångbåtsrederier aflåta skrivelser af den lydelse, som Hälsovårdsnämnden föreslagit.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

39. Fattigvårdsstyrelsens framställning angående tillfälligt upplåtande af tuberkulohemmet å Herrhagen till Hälsovårdsnämndens disposition.

Utdrag af protokollet, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 2 Mars 1909.

§ 2.

Angående tillfälligt upplåtande af tuberkulohemmet å Herrhagen till epidemisjukhus hade Styrelsen från Hälsovårdsnämnden fått emottaga följande framställning:

Utdrag af protokollet, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 17 Februari 1909.

§ 49.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige den 29 sistlidne Oktober beslutat ställa till Hälsovårdsnämndens förfogande ett förslagsanslag af 3,000 kronor att användas dels för reparationer å nuvarande epidemisjukhuset dels ock för iordningsställande af s. k. nya byggnaden å gamla lasarettområdet till nyttjande i fall af behov såsom provisoriskt epidemisjukhus, hade Nämnden, på sätt af § 159 i nästlidet års protokoll inhemtas, uppdragit åt Herr Andre Stadsläkaren Söderbaum att uppgöra och till Nämnden inkomma med förslag i fråga om berörda reparationer och anslagets användande i öfrigt.

Doktor Söderbaum framlade nu för Nämnden af honom upprättadt förslag till anordning af s. k. nya lasarettbyggnaden till provisoriskt epidemisjukhus hvilket förslag slutande å en beräknad kostnad af 2,199 kronor 50 öre, afsåge

ändring af köket, uppgången och nedre botten af sjukhusbyggnaden med utrymme för högst 40 sjuka. Doktor Söderbaum uppgaf härvid att till nämnda kostnads-summa finge läggas den helt visst afsevärda kostnaden för uppförande af ett plank kring byggnaden, hvilket blefve nödvändigt, om byggnaden skulle användas till epidemisjukhus, äfvensom kostnaden för anläggning af yttertaket, enär det gamla vore alldeles bristfälligt. Möjligen komme härtill ännu en del kostnader, som icke kunde på förhand beräknas, enär byggnaden under den tid den stått obegagnad högst väsentligt förfallit. Då det provisoriska epidemisjukhus, som härigenom erhöles, ändock icke blefve af någon särdeles tillfredsställande beskaffenhet, ville Doktor Söderbaum för sin del afstyrka antagandet af det nu framlagda förslaget och i stället förorda att Nämnden ville söka utverka att den finge såsom provisoriskt sjukhus förfoga öfver det nya tuberkulohemmet å Herrhagen, som med hänsyn till den goda tillgången å bostadslägenheter, som på senare tider inträdt, vore mindre användt och utan svårighet torde kunna när som helst helt utrymmas.

Med anledning häraf beslöt Hälsovårdsnämnden göra förfrågan hos Fattigvårdsstyrelsen, under hvars vård ofvannämnda tuberkulohem stode, huruvida Styrelsen ville ställa detsamma till Hälsovårdsnämndens förfogande från och med den 1 nästa Maj, eller den senare tidpunkt då behof däraf kunde uppstå, intill dess de vid arbetsinrättningens ombyggnad nu använda barackerna å Klaraborg kunde af Styrelsen afvaras och till Hälsovårdsnämndens förfogande öfverlemnas.

In fidem:
CARL LIDBERG.

som nu föredrogs, derpå och efter hållen öfverläggning Styrelsen beslöt bifalla framställningen i fråga på sådant sätt, att tuberkulohemmet efter tillsägelse finge af Nämnden disponeras under förutsättning af Stadsfullmäktiges godkännande samt på vilkor dels att till Styrelsens förfogande ställes nödigt antal rum i s. k. nya lasarättsbyggnaden å gamla lasarellstomten, dels ock att Styrelsen beviljades erforderliga medel att i händelse af behof användas för sagde lasarättsbyggnads nödtorftiga reparerande i den mån sådant kunde krävas för nyttjande af de rum derstädes, som Styrelsen komme att taga i anspråk; och skulle protokollsutdrag i ärendet för detsammas slutliga afgörande öfversändas till Herrar Stadsfullmäktige.

In fidem:
W. BROCKMANN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 29 Mars 1909.

§ 4.

För Herrar Stadsfullmäktiges pröfning och godkännande hade Fattigvårdsstyrelsen till Herrar Fullmäktige öfverlämnat utdrag af styrelsens protokoll för den 2 i denna månad, utvisande, att styrelsen på framställning af Hälsovårdsnämnden för sin del medgifvit, att det nya tuberkulohemmet å Herrhagen finge från och den 1 nästa maj eller den senare tidpunkt, då behof däraf kunde uppstå, af Hälsovårdsnämnden disponeras såsom provisoriskt epidemisjukhus, intill dess de vid arbetsinrättningens ombyggnad nu använda barackerna å Klaraborg kunde af styrelsen afvaras och till Hälsovårdsnämnden öfverlämnas, under villkor, dels att till Fattigvårdsstyrelsens förfogande ställdes nödigt antal rum i den s. k. nya lasaretsbyggnaden å gamla lasarettstomten, dels ock att styrelsen beviljades erforderliga medel att i händelse af behof användas för nämnda lasaretsbyggnads nödtorftiga reparerande i den mån sådant kunde krävas för nyttjandet af de rum därstädes, som styrelsen komme att taga i anspråk.

Uti detta ärende hade nu Drätselkammaren att afgifva yttrande; Och då de ifrågasatta anordningarne endast vore afsedda att blifva af tillfällig natur, hade Drätselkammaren ingen erinran att göra mot tuberkulohemmets upplåtande tillvidare till epidemisjukhus på sätt Hälsovårdsnämnden hemställt, eller mot det af Fattigvårdsstyrelsen ifrågasatta användandet i fall af behof, af lägenheter i den s. k. nya lasaretsbyggnaden.

Visserligen hade styrelsen icke angifvit det anslagsbelopp, som kunde komma att erfordras för reparationer i lasaretsbyggnaden, men då styrelsen endast ifrågasatt ett nödtorftigt reparerande af lägenheterna därstädes i den mån de komme att tagas i anspråk, och då det för öfrigt ej vore möjligt att på förhand beräkna, huruvida eller i hvilken utsträckning lasaretsbyggnaden komme att användas af Fattigvårdsstyrelsen, hade Drätselkammaren ej ansett det vara af behovet påkalladt, om ens möjligt, att verkställa någon utredning om storleken af det härför erforderliga kostnadsbeloppet.

Då i Hälsovårdsnämndens framställning funnes omnämndt, att yttertakets å den ifrågavarande lasaretsbyggnaden vore synnerligen bristfälligt, ville Drätselkammaren i detta sammanhang framhålla, att frågan om yttertakets reparation redan förut, oberoende af nu förevarande framställning, varit föremål för Kammarens uppmärksamhet samt att Kammaren hade för afsigt att i sinom tid göra särskild framställning härom till Herrar Fullmäktige.

På grund af det anförda beslöt Drätselkammaren alltså hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte dels medgifva, att det nya tuberkulohemmet å Herrhagen

finne tillsvidare af Hälsovårdsnämnden disponeras som provisoriskt epidemisjukhus, äfvensom att nödigt antal rum i den s. k. nya lasarettshygnaden å gamla lasarettstomten ställdes till Fattigvårdsstyrelsens förfogande, dels ock anslå erforderliga medel att ställas till Fattigvårdsstyrelsens disposition för att i händelse af behof användas till nämnda lasarettshygnads nödtorftiga reparerande i den mån sådant kunde krävas för nyttjandet af de rum därstädes, som Fattigvårdsstyrelsen komme att taga i anspråk.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 36.

Till Herrar Stadsfullmäktiges pröfning och godkännande hade Fattigvårdsstyrelsen till Herrar Fullmäktige öfverlämnat utdrag af styrelsens protokoll för den 2 i denna månad, utvisande, att styrelsen på framställning af Hälsovårdsnämnden för sin del medgifvit, att det nya tuberkulohemmet å Herrhagen finne från och med den 1 nästa maj eller den senare tidpunkt, då behof däraf kunde uppstå, af Hälsovårdsnämnden disponeras såsom provisoriskt epidemisjukhus intill dess de vid arbetsinrättningens ombyggnad nu använda barackerna å Klaraborg kunde af Styrelsen afvaras och till Hälsovårdsnämnden öfverlämnas, under villkor, att till Fattigvårdsstyrelsens förfogande ställdes nödigt antal rum i den s. k. nya lasarettshygnaden å gamla lasarettstomten, dels ock att styrelsen beviljades erforderliga medel att i händelse af behof användas för nämnda lasarettshygnads nödtorftiga reparerande i den mån sådant kunde krävas för nyttjandet af de rum därstädes, som styrelsen komme att taga i anspråk.

I afgifvet yttrande hade Drätselkammaren hemställt, att Herrar Stadsfullmäktige måtte dels medgifva, att det nya tuberkulohemmet å Herrhagen finne tills vidare af Hälsovårdsnämnden disponeras som provisoriskt epidemisjukhus, äfvensom att nödigt antal rum i den s. k. nya lasarettshygnaden å gamla lasarettstomten ställdes till Fattigvårdsstyrelsens förfogande, dels ock anslå erforderliga medel att ställas till Fattigvårdsstyrelsens disposition för att i händelse af behof användas till nämnda lasarettshygnads nödtorftiga reparerande, i den mån sådant kunde krävas för nyttjandet af de rum därstädes, som Fattigvårdsstyrelsen komme att taga i anspråk.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva utlåtande i ärendet, beslöt till alla delar instämma i Drätselkammarens yttrande.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

44. Styrelsen för Vatten- och Gasverken framställning om beviljande af ett extra anslag af 13,400 kronor för rengöring af Vattenverkets nuvarande filterbäddar.

Utdrag af protokollet hållet hos Styrelsen för Karlstads Vatten- och Gasverk den 1 April 1909.

§ 42.

Enär det finnes grundad anledning antaga, att den koleraepidemi, som under föregående år härjade i vårt östra grannland, äfven i år kommer att uppträda med samma intensitet, hvadan anstalter redan börjat vidtagas på åtskilliga ställen inom vårt land för att förhindra denna farsots inträngande och utbredning, och då beskaffenheten af en stads vattenledningsvatten härvidlag spelar en utomordentlig viktig roll såsom stående i nära samband med samhällets allmänna hygien, har Styrelsen icke kunnat underlåta att härå fästa Herrar Stadsfullmäktiges uppmärksamhet.

Stadens vattenledningsvatten hämtas — som bekant är — ur den starkt förorenade Klarälven och serveras efter förutgångna aflagrings- och filtrationsprocesser åt stadens konsumenter.

Vattnets beskaffenhet i bakteriologiskt eller hygieniskt hänseende är sålunda beroende på denna senare process eller filterdriften, men dock mest på filterbäddarnes renhet och frånvaro af bakterier.

Då man står inför det befarade utbrottet af en kolerafarsot har Styrelsen därför ansett det vara dess plikt, att i hvad det på densamma ankommer, låta vidtaga sådan försiktighetsåtgärd, att Vattenverkets filtra blifva försatta i bästa möjliga skick eller med andra ord måtte grundligt rengöras och luftas — något som icke verkstälts på de senaste 3:ne åren.

Kostnaden, hvartill dessa arbeten belöpa sig, framgå af följande

Kostnadsförslag.

Uttagning, tvättning, harpning och inläggning af 1,400 kbm. filter-
sand m. m. à 6: — . . . . . 8,400: —

Anskaffning och transport af 500 kbm. ny filtersand med tvättning
à 10: — . . . . . 5,000: —
S:ma Kronor 13,400: —

Då Styrelsen emellertid saknar medel till bestridande af dessa kostnader, beslöts att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om:

1:o) bifall till Styrelsens här ofvan gjorda framställning rörande rengöring af Vattenverkets nuvarande filterbäddar; samt

2:o) att ett extra anslag af 13,400 kronor måtte ställas till Styrelsens disposition för nämnda arbetens utförande.

In fidem:
J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 5 April 1909.

§ 5.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om beviljande af ett extra anslag af 13,400 kronor att ställas till Styrelsens disposition för rengöring af Vattenverkets nuvarande filterbäddar; och beslöt Drätselkammaren, efter handlingarnes föredragning, att, då de föreslagna arbetena syntes vara af behofvet påkallade, tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla framställningen i fråga. Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 37.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om beviljande af ett extra anslag af 13,400 kronor att ställas till Styrelsens disposition för rengöring af vattenverkets nuvarande filterbäddar, därvid Drätselkammaren förordat bifall till framsällningen.

Jämväl Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, fann skäligt tillstyrka ansökningen.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

35. Kungl. Järnvägsstyrelsens skrivelse i anledning af Stadsfullmäktiges framställning om utläggande af ett nytt spår å hamnplanet vid Kanikenäset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning af Stadsfullmäktiges skrivelse den 9 sistlidne Oktober rörande utläggning af ett nytt spår vid Karlstads nya hamn vid Kanikenäset får Kungl. Järnvägsstyrelsen härigenom meddela, att Kungl. Styrelsen visserligen är beredd att utse skiljemän för lösande af frågan, huruvida det ifrågasatta spåret är att betrakta såsom belingadt af ett allmännare trafikbehof, men finner Kungl. Styrelsen sig dock böra framhålla, att om underdånig hemställan om erhållande af erforderliga medel för spårets utläggande kommer att af Kungl. Styrelsen göras, det är beroende af Kungl. Maj:t och Riksdagen, huruvida sådana medel komma att för ändamålet ställas till förfogande.

Innan Kungl. Styrelsen utser sina skiljemän, afvaktar Kungl. Styrelsen vidare meddelande från Eder med anledning af hvad ofvan anförts.

Stockholm den 6 Mars 1909.

Kungl. Järnvägsstyrelsen

F. W. H. PEGELOW.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen
i Karlstad den 13 April 1909.*

§ 29.

På begäran av Beredningsutskottets herr ordförande hade hamnstyrelsen att yttra sig över följande från Kungl. Järnvägsstyrelsen till Herrar Stadsfullmäktige ingivna skrivelse — — — — —

Och beslöt styrelsen såsom sådant yttrande åberopa vad som anförts i dess föregående skrivelse i ämnet, intagen i Nr: 6^{1/2} Scr. A. av Stadsfullmäktiges handlingar för 1908.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 38.

Sedan mellan Kungl. Järnvägsstyrelsen och staden uppkommit tvist i fråga om bekostandet af spåranordningar i och för utläggning af ett treskenigt spår till stadens magasins- och upplagsplatser vid nya hamnen å Kanikenäset samt berörde spårs anslutning till statens järnvägars hamnspårsystem, hade Herrar Fullmäktige, efter det Hamnstyrelsen, Drätselkammaren och Beredningsutskottet afgifvit yttranden i ärendet, å sammanträde den 25 september 1908 beslutat bland annat att i anslutning till en mellan Kungl. Styrelsen och staden den 4 november 1907 träffad öfverenskommelse frågan skulle hänskjutas till skiljenämnd.

Häruppå hade från Kungl. Styrelsen den 7 mars 1909 till Herrar Fullmäktige inkommit en skrivelse, hvori Styrelsen visserligen förklarar sig villig utse skiljemän för frågans lösande, men tillika, under framhållande att, om underdånig hemställan om erhållande af erforderliga medel för spårets utläggande komme att af Kungl. Styrelsen göras, det vore beroende af Kungl. Maj:st och Riksdagen, huruvida sådana medel komme att för ändamålet ställas till förfogande, ansett sig böra tillkännagifva, att Kungl. Styrelsen afvaktade vidare meddelande från Fullmäktiges sida, innan Kungl. Styrelsen utsåge sina skiljemän.

Uppå remiss hade Hamnstyrelsen afgifvit yttrande i ärendet.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ämnet, fann skäligt hemställa, att Kungl. Styrelsens ifrågavarande skrivelse icke måtte till annan Herrar Fullmäktiges åtgärd föranleda än att Herrar Fullmäktige, med vidhållande af sitt beslut om frågans hänskjutande till skiljenämnd, måtte för sin del utse skiljemän samt anmoda Kungl. Styrelsen att jämväl välja skiljemän.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

45. Magistratens framställning om anordnande af en samlings-, läs- och lektionssal för polispersonalen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då brand- och poliskårerna här i staden från den 1 nästa Oktober skiljas åt och poliskåren därefter kommer att bestå af förutom befäl, 3 öfverkonstaplar, 25

konstaplar och 1 detektivkonstapel, synes det Magistraten önskligt att bereda denna trupp under deras lediga tid den trefnad, som ett gemensamt samlings- och läsrum kan erbjuda. Magistraten förmänar, att en sådan lokal skulle gagna icke blott genom att motverka mindre nyttiga tidsfördrif, utan äfven genom att utgöra en samlingsplats, där man kunde ha utsikt att vid förefallande behof anträffa behöflig polisreserv. Lokalen skulle dessutom lämpligen tjänstgöra som lektionsrum för den undervisning polisbefälet har att meddela manskapet.

Då därtill kommer, att behof äfven förefinnes af något förvaringsrum för ej i bruk varande uniformer och vapen äfvensom för inlämnadt hittegoods och i förvaring tagna effekter, och den våning om 2 rum och kök i norra rådhusflygeln, som stadsergeanten nu innehar och hvarifrån han afflyttar den 1 nästa Oktober, särdeles väl synes lämpa sig för fyllande af samtliga dessa behof, får Magistraten hemställa:

att Herrar Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren dels att i nämnda våning anordna en samlings-, läs- och lektionslokal för polispersonalen jämte ett förrådsrum, dels att förse lokalen med passande möblemang och tidningar, äfvensom att Herrar Stadsfullmäktige ville anslå härför erforderliga medel.

Karlstads rådhus den 7 September 1908.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Kostnadsförslag

till reparationer i och möbler till rådhusets Södra flygel.

Samlingslokal för polispersonalen.

Stora rummet mot gatan.

	Reparationer.	Möbler.	Mattor.
Samlings och lektionsrum.			
Reparationer:			
Taket skrapas, lagas ock limfärgas	15: —		
Hälkelslistens sprickor lagas	5: —		
Sprickor i väggarne lagas	5: —		
20 rullar nya tapeter à 1: 50	30: —		
Ommålning af 2:ne fönster	10: —		
» » 3:ne dörrsidor	15: —		
» » fotlister	5: —		
Reparation af kakelugnen	5: —		
26 m ² linoleummattor à 4: —			104: —
Möbler:			
Större bord af betsad furu med lådor och lås i sargen, ...		75: —	

En skinnklädd soffa	75: —
En bokhylla af betsad furu	25: —
12 stolar	72: —
2 fönsterkappor med kornischer	30: —

Lilla rummet mot gatan.

Reparationer:

Taket skrapas, lagas och limfärgas	12: —	
Sprickor i väggarne lagas	5: —	
Ommålning af 2 dörrsidor	10: —	
» » 1 fönster	5: —	
» » fotlister	2: —	
Reparation af kakelugnen	5: —	
15 rullar nya tapeter à 1: 50	22: 50	
16 m ² linoleummattor		64: —

Möbler:

1 skrifbord	50: —
1 soffa	75: —
5 stolar	30: —
1 fönsterkappa	15: —

Rummen mot gården.

Reparationer:

2 hyllor med klädhängare	15: —	
2 fristående klädhängare af fernissad furu		30: —
Ommålning af 2:ne fönster	10: —	
» » tamburen	20: —	
Zinkbeslag vid slasktratten	10: —	
Ommålning af väggar, nedre och öfre förstugorna samt trappkuporna	125: —	

S:ma Kronor 331: 50 477: — 168: —

Sammandrag.

Reparationer	331: 50
Möbler	477: —
Mattor	168: —
Elektrisk belysning med armatur	148: —

S:ma Kronor 1,124: 50

Karlstad i Stadsbyggm.-kontoret den 15 Mars 1909.

CARL CRISPIN.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 15 Mars 1909.

§ 5.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Magistraten hemställt, att Herrar Fullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren dels att i den våning om 2 rum och kök i norra rådhusflygeln, som Stadssergeanten intill den 1 sistlidne Oktober innehaft, anordna en samlings-, läs- och lektionssal för polispersonalen jämte ett förrådsrum, dels ock att förse lokalen med passande möblemang och tidningar, äfvensom att Herrar Fullmäktige ville anslå härför erforderliga medel.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig öfver framställningen, hade genom Stadsbyggmästaren låtit uppgöra kostnadsförslag för lokalens anordnande för afsedda ändamålet samt anskaffning af möbler, och utvisade detta förslag, att samtliga kostnaderna beräknats till 1,124 kronor 50 öre, däraf för nödiga reparationer 331 kronor 50 öre, för möbler 477 kronor, för mattor 168 kronor och för elektrisk belysningsanordning med armatur enligt bifogadt anbud 148 kronor.

Efter hållen öfverläggning beslöt Drätselkammaren, som instämde med Magistraten i dess uttalande angående behofvet af den ifrågasatta samlings- och förrådslokalen, tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla Magistratens förevarande framställning samt att anvisa för ändamålet erforderliga medel 1,124 kronor 50 öre att ställas till Drätselkammarens förfogande för lokalens iordningställande enligt det uppgjorda kostnadsförslaget.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 39.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Magistraten hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren dels att i den våning om två rum och kök i norra rådhusflygeln, som stadssergeanten intill den 1 nästlidne oktober innehaft, anordna en samlings-, läs- och lektionssal för polispersonalen jämte ett förrådsrum dels ock att förse lokalen med passande möblemang och tidningar, äfvensom att Herrar Fullmäktige ville anslå härför erforderliga medel,

Denna framställning hade af Drätselkammaren i afgifvet yttrande tillstyrkts därvid Drätselkammaren, som låtit upprätta kostnadsförslag för lokalens anordnande för afsedda ändamålet samt anskaffning af möbler, tillika hemställt, att för ändamålet erforderliga medel 1,124 kronor 50 öre måtte anvisas och ställas till Drätselkammarens förfogande för lokalens iordningsställande enligt det uppgjorda kostnadsförslaget.

I Drätselkammarens yttrande fann Beredningsutskottet skäligt till alla delar instämma.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

33. Magistratens resolution med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande öfver Wermländska Provinciallogens af Frimurareorden hos Konungens Befallningshafvande i länet gjorda ansökan att få utskänka spritdycker.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Karlstad, som anmodas att efter Stadsfullmäktiges hörande med yttrande i ineliggande ärende hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 9 Mars 1909.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Resolution.

Öfverlemnas till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad, som anmodas i ärendet afgifva yttrande och dermed till Magistraten inkomma samt remisshandlingarna dervid återställa.

Karlstads rådhus den 12 Mars 1909.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Wermlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd för Wermländska Provinciallogen af Frimurare Orden att vid dess sammanträden få under Juni månad inne-

varande år samt under tiden från och med den 1 nästa Oktober till och med den 30 April 1910 i Ordenslokalerna inom dess vid hörnet af Vestra Torg- och Tingvallagatorna belägna hus utskänka spirituosa till Ordens egna medlemmar och inbjudna gäster.

Karlstad den 5 Mars 1909.

AX. G. SVEDELIUS,
Provinsialmästare.

Hugo Ziegler,
Sekreterare.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 40.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver en af Wärm-ländska Provinciallogen af Fimurare-Orden hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord, till Herrar Stadsfullmäktige för yttrande öfverlämnad ansökan om rätt att vid logens sammanträden under juni månad innevarande år samt under tiden från och med den 1 nästa oktober till och med den 30 april 1910 få i ordenslokaler inom logens vid hörnet af Vestra Torg- och Tingvallagatorna belägna hus utskänka spirituösa drycker till ordens egna medlemmar och inbjudna gäster, och beslöt Utskottet förorda bifall till framställningen.

In fiden: .

V. E. von der LANCKEN.

15. Bestyrelsens för Karlstads stifts 10:de allmänna folkskoleläraremöte af Herr-Gelin såsom motion upptagna framställning om anslag af såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för mötet.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Karlstads stifts 10:de allmänna folkskolläraremöte blivit bestämt att hållas i Karlstad nästkommande 29, 30 juni och 1 juli, har bestyrelsen för del-samma, som är i saknad av andra tillgångar än ledamotsavgifterna och de an-slag, vederbörande landsting ställt till bestyrelsens förfogande, velat vända sig

till Fullmäktige med vördsam begäran om ett anslag av Femhundra (500) kronor att användas såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för nämnda möte.

Då syftemålet med det äskade anslaget således vore att sätta bestyrelsen i tillfälle att göra mötet så instruktivt och gagnande som möjligt samt bereda utväg till förhöjande av trevnaden under detsamma, har anslaget i fråga syntts bestyrelsen äga det värde, att Fullmäktige borde medverka till nämnda syftemåls uppnående genom ett bifall till framställningen i fråga.

Praxis har ock varit, att Stadsfullmäktige i de städer, där sådana möten hållits, med liknande anslag bistått de respektive bestyrelserna: Filipstads Stadsfullmäktige beviljade 400 kronor till senaste stiftsmötet i Filipstad 1906.

Med anledning härav får bestyrelsen för det blifvande stiftsmötet härmed vördsamt anhålla,

att Stadsfullmäktige anvisar och ställer till bestyrelsens för Karlstads stifts 10:de allmänna folkskolläraremöte disposition ett belopp av 500 kronor att användas såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för anordnandet av nämnda möte.

Karlstad den 11 januari 1909.

	N. FR. LINDH.	
G. JAKOBSSON.	AXEL DAHLMAN.	AXEL SCHOTTE.
K. J. LINDHOLM.	EMMA DYRSSEN.	E. V. GELIN.
K. HUGO SEGERBORG.	A. G. LINGREN.	EMIL ANKERS.
G. A. GUSTAFSSON.	J. CARLSTEDT.	HEDVIG HYGERTH.
CLARY NYMAN.	MARIA JOHANSSON.	ERNST STRANDMAN.
THYRA FREDING.	NANCY ENWALL.	SIGRID SVENSSON.
	AUGUSTA LUNDGREN.	

*Utdrag av protokoll, fört vid sammanträde
den 15 dec. 1908 med Bestyrelsen för Karlstads
Stifts 10:e allmänna folkskolläremöte i Karlstad 1909.*

---

§ 5.

Bestyrelsen beslöt att ingå till Stadsfullmäktige i Karlstad med vördsam begäran om ett anslag av 500 kronor att användas såsom bidrag till bestridande

av kostnaderna för stiftsmötet. Denna begäran skulle undertecknas av Bestyrelsen i sin helhet och av hr Gelin, enligt löfte, frambäras såsom motion.

Justerat:
E. V. GELIN. ERNST STRANDMAN.

Dag som ovan
A. G. LINGREN.
Sekret.

Rätt utdraget intygar:

A. G. LINGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1909.

§ 5.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade bestyrelsen för Karlstads stifts 10:de allmänna folkskollärarymöte uti framställning, som af Herr Gelin upplagits som motion, hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte anvisa och ställa till nämnda bestyrelses förfogande ett belopp af 500 kronor att användas såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för anordnandet af berörda möte, som bestämts att under instundande sommar hållas i Karlstad; Och beslöt nu Drätselkammaren, som uppå remiss hade att i detta ärende afgifva yttrande, att tillstyrka bifall till den sålunda gjorda framställningen.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 41.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver en af bestyrelsen för Karlstads stifts tionde allmänna folkskolelärarymöte gjord, af Herr Gelin såsom motion upptagen och af Drätselkammaren tillstyrkt framställning, att Herrar Fullmäktige måtte anvisa och ställa till nämnda bestyrelses förfogande ett belopp af 500 kronor att användas såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för anordnande af berörda möte; och beslöt Utskottet förorda bifall till framställningen.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

46. Beredningsutskottets utlåtande i fråga om ansökningar till Mellqvists studiestipendium.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 42.

Sedan inom föreskrifven tid ansökningar till Mellqvists stipendium för goda framsteg i studier till Herrar Stadsfullmäktige inkommit från studerandena B. M. Wiel-Andersén, Erik Johansson, Herman Hultström, Otto Ragnar Ekman, John Nygren, John Ericsson och Harald Skogsberg, så beslöt nu, uppå remiss, Beredningsutskottet hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att, då af sökandena Johansson, Hultström, Ekman, Nygren och Wiel-Andersén vid stipendiets utdelande företrädesvis syntes böra ifrågakomma, af tillgängliga räntan å donationsfonden, hvilken ränta uppginge till 521 kronor 66 öre, måtte tilldelas en hvar af de 5 sistnämnda ett belopp af 104 kronor 33 öre.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

34. Magistratens resolution med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af inom Öfverintendentsembetet gjorda erinringar emot af Stadsfullmäktige godkända ändringar i stadsplanen.

Resolution.

Inneliggande handlingar öfverlemnas till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad, som anmodas i ärendet afgifva yttrande och dermed till Magistraten inkomma dervid remisshandlingarna återförväntas.

Karlstads rådhus den 17 Mars 1909.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Resolution.

Öfversändes till Magistraten i Karlstad, som anmodas att, efter Byggnadsnämndens och Stadsfullmäktiges här i staden hörande, afgifva yttrande öfver hvad

tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet, Bror Almqvist uti vidlagda, till Ämbetet afgifna och af Ämbetet biträdda tjänstememorial erinrat och föreslagit beträffande Kungl. Maj:ts pröfning underställda förslaget till regleringsplan för staden Karlstad samt med nämnda yttrande och samtliga nu öfverlämnade handlingar och kartor till Länsstyrelsen därefter inkomma.

Karlstad i Landskansliet den 26 Februari 1909.

På Landshöfdinge-Ämbetets vägnar:

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Resolution.

Öfverlemnas till Byggnadsnämnden i Karlstad, som anmodas i ärendet afgifva yttrande och dermed till Magistraten inkomma samt remisshandlingarna dervid återställa.

Karlstads rådhus den 8 Mars 1909.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Wärmlands län.

Öfver hvad tjänstgörande Arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet Bror Almqvist, efter besök på platsen, uti närslutna till Ämbetet på uppdrag afgifna tjänstememorial erinrat och föreslagit beträffande Kungl. Maj:ts nådiga pröfning underställt förslag till vissa ändringar i den för staden Karlstad gällande regleringsplan — däröfver Ämbetets underdåniga utlåtande genom nådig remiss den 14 nästlidne Januari infordrats — behagaden I låta inhämta vederbörande platsmyndigheters yttranden samt därmed, jämte eget utlåtande och nu öfverlämnade handlingar och kartor, till Ämbetet inkomma.

Stockholm den 23 Februari 1909.

CARL MÖLLER.

J. Richter.

Tjenstememorial.

Karlstads stadsplan med ansökan om 1) att få öka Klaraborgsgatan från icke fullt 6 meter till 15 meter, 2) att få minska Fredsgatans bredd mellan Elfogatan och Drottninggatan från 22 meter till 15 meter, samt 3) att få från

Nygatan upptaga en 12 meter bred fortsättning å den lika breda Åttkantsgatan till Ö. Kanalgatan.

Efter resa till ort och ställe jemte sedan företagen granskning af karta och handlingar tillhörande målet, får jag härmed anföra följande:

1) Klaraborgsgatans blifvande bredd 15 meter anser jag vara tillfyllest, om afståndet mellan motstående huslinier ej tillåtes understiga 18 meter, t. ex. genom anordnandet å en af gatans sidor af förgård. Den vester om gatan belägna tomten upptages nu af fattiggården Klaraborg, där hufvudbyggnaden är indragen från gatan och området för öfrigt mot denna är öppet. Så är ock delvis fallet med motstående tomter, men alla samtliga kunna i en framtid bebyggas med slutet byggnadssätt och i så fall och med tanke på, att Klaraborgskvarteret dessutom innefattar stadens gasverk, anser jag, ur brandsynpunkt förutnämnda bestämelse nödvändig.

2) Fredsgatans minskning i bredd från 22 till 15 meter å viss del. Karlstad är känd för sina raka och onaturligt breda gator i en synnerligen enformig stadsplan. Men den här föreslagna förändringen anser jag vara ett tydligt steg till förbättring i detta afseende och må 15 meters gata här vara tillfyllest. Den nu så vackra trädplanteringen å ofvannämnde, ännu icke reglerade del af gatan skulle emellertid vid denna förändring slopas, hvilket vore mycket att beklaga. Jag anser därför, att gatan må indragas till 15 meters bredd framför de tvenne södra tomterna vid gatans vestra sida men att den måtte få bibehålla sitt nuvarande utseende framför hörntomten vid Elfgatan, då de gamla träden sålunda kunde skonas och platsen förlänas omväxling. (Se fig.)

3) Åttkantsgatans förlängning. Mot denna är intet att erinra.

Tillhörande tvenne kartor jemte handlingar bifogas härjemte.

Stockholm den 17 Februari 1909.

BROR ALMQVIST.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 10 Mars 1909.

§ 18.

Genom remiss från Magistraten hade till Byggnadsnämnden inkommit Landshöfdinge-Ämbetets i länet resolution den 26 Februari 1909 med infordrande af Nämndens yttrande öfver hvad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Ölverintendents-Ämbetet Bror Almqvist uti till Ämbetet afgifvet tjänstememorial erinrat och föreslagit beträffande det Kungl. Maj:ts pröfning underställda förslaget till ändringar

i den för staden Karlstad gällande regleringsplan, varande berörda tjänstememorial af följande lydelse:

Nämnden tog nu detta ärende i öfvervägande;

Och fann Nämnden beträffande det i memorialet föreslagna villkoret för fastställande af Klaraborgsgatans bredd till 15 meter intet att däremot erinra, under förutsättning att förgården anordnas å gatans västra sida (Klaraborgssidan.) För den östra sidan är en tomtindelning fastställd, som icke medgifver förgårdars anordnande där.

Beträffande åter den ifrågasatta minskningen af Fredsgatans bredd mellan Elf-gatan och Drottninggatan från 22 meter till 15 meter, ville Nämnden i anledning af det i memorialet framställda förslaget särskildt framhålla, att för kvarteret Almen är ifrågasatt en ändrad tomtindelning för att bringa densamma närmare i öfverensstämmelse med innehafvet. Härvid är påtänkt att i hörnet af Elf- och Fredsgatorna få en del af gatan in i hörntomten för att däraf bilda en för bebyggande lämplig tomt. Skulle nu minskningen i gatubreddens företagas allenast i den utsträckning, arkitekten Almqvists förslag innehåller, finge berörda hörntomt ingen ökning af gatumark, utan komme att erhålla en fasad mot Elf-gatan af endast 19 meter, hvarigenom tomten skulle blifva alldeles olämplig för bebyggande;

Och ansåg Nämnden sig för den skull böra vidhålla sin mening, att Fredsgatans bredd hela vägen mellan Elf-gatan och Drottninggatan borde minskas till 15 meter.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 43.

Uppå remiss hade Byggnadsnämnden afgifvit yttrande öfver hvad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentensämbetet, Bror Almqvist, uti till Ämbetet afgifna och af Ämbetet biträdda tjänstememorial erinrat och föreslagit be-

träffande Kungl. Maj:ts pröfning underställda förslaget till regleringsplan för staden Karlstad.

I hvad Byggnadsnämnden i ärendet yttrat fann Beredningsutskottet skäligt till alla delar instämma.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

32. Vederbörande revisors berättelse öfver verkställd granskning af Allm. läroverkets byggnadsfonds räkenskaper och förvaltning år 1908.

Undertecknad, som af Herrar Stadsfullmäktige blifvit utsedd att granska Karlstads Allmänna Läroverks Byggnadsfonds räkenskaper för år 1908, får härmed efter fullgjordt uppdrag öfverlemnna följande

Berättelse:

Fondens tillgångar utgjorde vid 1908 års början:

Å bank insatta medel	Kr.	6,943: 44	
Kontant.....		167: 90	7,111: 34
Under året hafva influtit:			
Genom terminsafgifter	Kr.	4,095: —	
» hyror		226: 50	
» räntor		292: 45	4,613: 95
			<u>Kronor 11,725: 29</u>

Under året hafva utgifterna varit:

För värmeledning i gymnastiklokalen	Kr.	4,539: 83	
» utskylder		396: 06	
» brandstodspremier		137: 55	
» snöskottning		258: 45	
» målning		33: 40	
» renhållning		382: 50	
» reparationer af dörrar, väggar m. m.		560: 45	
» diverse reparationer		87: 05	
» grusning		90: —	
» diverse utgifter		74: 60	6,559: 89

Fondens tillgångar den 31 Dec. 1908 utgjorde:		
Hos bank insatta medel	5,043: 74	
Kontant.....	121: 66	5,165: 40
		<hr/>
		Kronor 11,725: 29

Räkenskaperna äro utmärkt förda och verifierade. Full och tacksam decharge tillstyrkes.

Karlstad den 8 Mars 1909.

A. SANDWALL.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 44.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva yttrande öfver den af Bankdirektören A. Sandwall till Herrar Fullmäktige öfverlämnade berättelse öfver verkställd granskning af Karlstads Allmänna Läroverks Byggnadsfonds räkenskaper för år 1908.

Beredningsutskottet, som icke fann anledning till erinran mot berättelsen, beslöt hemställa, att densamma måtte läggas till Herrar Fullmäktiges handlingar.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

47. Beredningsutskottets utlåtande öfver Herrar Revisorers berättelse öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1906.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 45.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva yttrande öfver Herrar revisorers berättelser öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper

och förvaltning för år 1906; och beslöt Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot de afgifna berättelserna, hemställa, att stadens delegationer måtte beviljas ansvarsfrihet för nämnda års räkenskaper och förvaltning.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

48. Beredningsutskottets utlåtande öfver Herrar Revisorers berättelse öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1907.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 20 April 1909.

§ 46.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva yttrande öfver Herrar revisorers berättelser öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1907; och beslöt Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot de afgifna berättelserna, hemställa, att stadens delegationer måtte beviljas ansvarsfrihet för nämnda års räkenskaper och förvaltning.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Ink. t. Stf. d. 1/9 07.

**76. Magistratens skrifvelse med vederbörande revisorers berättelser
öfver verkställda granskningar af stadens styrelsers och delegationers
förvaltning och räkenskaper år 1906.**

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får Magistraten äran öfverlemnna vederbörande revisorers berättelser
öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning
för år 1906.

Karlstads rådhus den 3 September 1907.

På Magistratens vägnar:
CARL LIDBERG.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad utsedda att granska stadens Drätselkammarens räkenskaper och förvaltning för året 1906, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar $\frac{1}{4}$ 1906.

Karlstads högre elementarläroverk för flickor: Inventarier, kassabehållning o. fordringar	8,081: 49
Gasverket	398,259: 76
Elektricitetsverket	86,058: 21
Vattenverket	968,847: 62
Hamnen och kanalen	832,042: 99
Fattigvårdsstyrelsen	99,010: 59
Trädgårdsstyrelsen	49,036: 79
Hälsovårdsnämnden	6,618: 17
Brandväsendet	39,629: 36
Skolradet	116,900: —
Karlstads sparbank	1,582: 49
Kapitalräkning med Werml. Ensk. Bank	66,937: 61
Depositions » » » » »	110:000: —
Löpande räkning N:o 1 med Werml. Ensk. Bank	717: 71
Giro-räkning med Werml. Ensk. Bank	10,656: 88
Sparkasse » » » » »	1,013: 42
J. A. Lindholm	1,125: 99
Aug. Olsson	5,481: 25
J. A. Lindvall	879: 81
K. J. Nylén	1,210: 39
J. Magnusson och A. Olausson	1,783: —
Fr. Oden	156,750: —
Restantier	43,126: 28
Förskotter	2,835: 31
Nya stadsdelarnes regleringsfond	16,731: 41
Fastigheter	663,217: 17
Tomter, tomtdelar och stadsjord	13,499: 13
Nya tomtregleringen	7,285: 17

Inköpta fastigheter & Herrhagen m. fl.	356,528: 14	
Obligationer.....	5,500: —	
Aktier	609,000: —	
Hotellkajens ombyggnad	45,117: 36	
Inventarier	39,581: 75	
Karlstads teateraktiebolag kr. 31,250: —		
Kassabehållning från 1905	925: 88	
Materialier	4,462: 25	4,770,433: 38

Skulder 1/1 1906:

Hamnen och kanalen	6,897: 42
Postsparbanken	393,157: 55
Nobelstiftelsen	1,114,306: 66
Werml. Stadshypoteksförening	14,287: 24
Låneräkning med Werml. Ensk. Bank	1,000,000: —
Löpande räkning N:o 2 med Werml. Ensk. Bank	118,180: 35
Amorteringslånet af 1888	94,000: —
Karlstads telefonförening	137: 98
Arbetsförmedlingsanstalten	1,500: —
Konstutställningsfonden	1,013: 42
Förlust och vinst	10,000: —

Fonder att förvalta:

Karl IX:s minnesstod	17,481: 49
Föreningsdagens stipendiefond	2,309 78
C. A. Fahlgrens »	5,924: 23
Amicitiafonden	1,257: 53
Mellqvistska fonden för studier	10,412: 50
» » » slöjd	11,012: 50
Setterbergiska fonden	10,000: —
C. A. Fahlgrens donationsfond	25,000: —
Lagerlöfska fonden	96,785: 02
Eneströmska »	152,023: 94
Göthbergska »	9,000: —
Mæchels gåfva	2,000: —

Fonden för särskilda ändamål:

Flickskolans nybyggnads- och reparationsfond	10,954: 02
Hamnens och kanalens reparationsfond	64,507: 62
» förskottsmedel ..	23,229: 44
Brandkårens kassa	1,361: 14
Pastorsboställets tiondelada	312: 37

Badhusfonden	28,721: 14	
Stadsdelen Klaras regleringsfond.....	38,733: 81	
<i>Disponerade medel, för särskilda ändamål:</i>		
Tolagsersättningsmedel	20,931: 90	
Hundskatten	191: 25	
Materialinköp.....	9,000: —	
Byggnadsnämndens anslag	1,621: 72	
Amorteringsfonden för 1888 års lån..	136: 25	
Arkortningar	14,273: 15	3,310,661: 42
<i>Tillgångar öfver skulder 1/1 1906 .....</i>		1,459,771: 96

Inkomster under året:

Kassabehållning från 1905	925: 88
Hyres- och arrendemedel	32,933: 05
Tolagsersättning	29,640: 32
Allmänna uppbörderna	297,552: 22
Tullfrihetsersättning	132: 66
Torgplatsafgifter	124: —
Bötesandelar	204: 67
Hundskatt	2,145: —
Flickskolan.....	2,725: —
Fruentimmersbadhuset.....	600: 20
Obligationer (ränta å)	948: —
Aktier (30 st. försälda Uddeholmsaktier)	30,000: —
Karlstads sparbank	57: 30
Läneräkning med Werml. Ensk. Bank	281,500: —
Depositionsräkning	5,101: 23
Löpande räkning N:o 2	386,000: —
» » » 3	110,000: —
Aug. Olsson.....	550: —
K. J. Nylén.....	57: 63
J. Magnusson och A. Olausson	112: 22
Fr. Odén	163,875: —
Restantier	38,341: 46
Förskotter	7,075: —
Inventarier	375: —
Badhusfonden	67,914: 50
Bergerska fonden	2,990: —
L. Clarholms fond	10,023: 33
Klaras regleringsfond	15: —
Bränvinshandelsafgifter	92,998: 45

Nya stadsdelarnes regleringsfond.....	6,943: 19
Gatuarbeten.....	319: 45
Väg- och brounderhåll.....	42: 93
Underhåll af byggnader.....	1,015: 45
Bränsle och lyse.....	30: —
Kabinettet.....	257: 40
Diverse omkostnader.....	251: 20
Olycksfallsersättningar.....	58: 50
Oförutsedda utgifter.....	223: 86
Karlstad-Munkfors järnväg.....	10,918: 63
Växelprotester.....	162: —

Ökade behållningar enligt bokslut:

Gasverket.....	11,727: —	
Vattenverket.....	15,508: 14	
Fattigvårdsstyrelsen.....	12,604: 75	
Trädgårdsstyrelsen.....	153: 63	
Hälsovårdsnämnden.....	2,407: 27	
Brandkåren.....	634: 89	
Postsparbanken.....	18,209: 32	
Nobelstiftelsen.....	12,923: 12	
Stadshypoteksföreningen.....	436: 80	
Förlust och vinst.....	6,914: 54	1,666,659: 19 3,126,431: 15

Tillgångar ^{31/12} 1906:

Karlstads h. elem.-läroverk för flickor: inventarier m. m.....	7,805: 05
Gasverket.....	418,328: 48
Elektricitetsverket.....	262,678: 34
Vattenverket.....	1,062,121: 65
Hamnen och kanalen.....	971,663: 86
Fattigvårdsstyrelsen.....	111,615: 34
Trädgårdsstyrelsen.....	49,190: 42
Hälsovårdsnämnden.....	9,025: 44
Brandstyrelsen.....	40,264: 25
Skolrådet.....	296,615: 78
Karlstads sparbank.....	1,597: 38
Kapital-räkning i Werm. Ensk. Bank.....	70,077: 79
Depositions » » » ».....	110,000: —
Löpande » N:o 1 » » ».....	382,020: 09
Giro » » » ».....	11,018: 10
Sparkasseräkning.....	1,059: —
J. A. Lindholm.....	1,187: 08

Aug. Olsson.....	5,206: 25
J. A. Lindvall.....	923: 25
K. J. Nylén.....	1,210: 39
J. Magnusson och A. Olausson.....	1,754: 32
Restantier.....	41,463: 40
Förskotter.....	2,362: 02
Nya stadsdelarnes regleringsfond	9,788: 22

Fastigheter :

Rådhuset med tomt.....	149,775: 69
Rektorsgården.....	19,001: 50
Gamla gasverket.....	13,500: 10
Folkskolebyggnaden med tomterna N:ris 125 och 126.....	41,100: 30
Skolbaracken å Herrhagen.....	4,653: 37
Järnvägen vid Kaniknäset.....	15,000: —
Angspruthuset.....	4,268: 74
Materialboden.....	1,349: 59
Fattigbaracken å Herrhagen.....	7,500: —
Paviljon i Tingvallska trädgården....	150: —
Magasinsbyggnad vid hamnen.....	3,594: 75
Stagnellska sjukhuset.....	20,523: 78
Spruthuset i Haga.....	1,020: —
» vid Grefvegatan.....	1,020: —
Tullhusbyggnaden.....	41,500: --
Nederlagsmagasin.....	12,067: 14
Vågmästarebostället vid Kaniknäset med jord.....	6,842: 81
Spruthus vid länscellfängelset.....	3,011: 05
Engholmska villan, 15 V:a Herrhagen	6,500: —
Flickskolan, gården N:o 11 med tomt	54,200: —
Borgmästareholmen.....	2,842: 40
Nya varuskjulet.....	7,711: 97
Nya klapphuset.....	11,799: 77
Fruntimmersbadhuset.....	897: 04
Utställningsbyggnaden.....	13,500: —
Säteriet Wåxnäs.....	100,000: —
Landeriet Marieberg.....	20,000: —
Lägenheten Tallåsen.....	50,000: —
Donationsjord.....	49,887: 17
Tomter och tomtdelar.....	13,499: 13
Nya tomtregleringen.....	7,285: 17
Inköpta fastigheter: Sandbergska m. fl.	107,500: —

Inköpta fastigheter: å Herrhagen och Kullen	48,234: 92	
Inköpta fastigheter i Haga, Tormestad och Mariedal	81,353: 20	
Inköpta fastigheter i Viken, Kvarnberget och Sjötullsägorna	68,405: 68	
Inköpta fastigheter i Hagaborg, Sundsta och Lamberget	47,311: 31	
Obligationer	36,000: —	
Aktier	750,000: —	
Hotellkajen	47,011: 74	
Inventarier	39,655: 38	
Materialier	2,840: 59	
Länslasarettet (afbetalning å köpeskillingen)	27,500: —	
Stjärtsparret	7,063: —	
Karlstads teateraktiebolag kr. 31,250: —		
Spritbolagets byggnader » 87,100: —		
Kassabehållning till 1907	813: 79	5,816,666: 98

Skulder ^{31/12} 1906:

Postsparbanken	374,750: 13
Nobelstiftelsen	1,101,383: 54
Stadshypoteket	13,850: 44
Låneräkning med Werml. Ensk. Bank	1,331,500: —
Löpande räkning n:o 2 med Werml. Ensk. Bank	524,491: 23
Löpande räkning n:o 3 med Wärml. Ensk. Bank	110,667: 63
Amorteringslånet	91,500: —
Karlstads telefonförening	144: 19
Allmänna uppörden	85: —
Fonder som stå under Stadsfullmäktiges förvaltning:	
Föreningsdagens stipendiefond	2,320: 17
C. A. Fahlgrens »	5,923: 58
Amicitiafonden	1,273: 07
Mellqvistska stipendiefonden för studier	10,450: —
» » » slöjd ..	11,062: 50
Carl IX:s minnesstod	18,268: 16
Setterbergska fonden	10,000: —
C. A. Fahlgrens donationsfond	25,000: —
Lagerlöfska fonden	96,140: 34

Eneströmska fonden.....	156,389: 70	
C. F. Göthbergs skolpremiefond	30,000: —	
Machels gåfva	2,000: —	
Bergerska fonden	3,122: 68	
L. Clarholms fond	10,116: 04	
Fonder, som af Stadsfullmäktige disponeras för särskilda ändamål:		
Flickskolans nybyggnads- och repara- tionsfond	11,170: 51	
Hammens och kanalens reparationsfond	72,509: 46	
Hammens förskottsmedel	23,229: 44	
Brandkårens kassa	1,422: 39	
Pastorsboställets tiondelada	313: 50	
Badhusfonden	97,403: 24	
Stadsdelen Klaras regleringsfond.....	27,190: 15	
För särskilda ändamål disponera- rade medel:		
Tolagsersättningsmedel	4,318: 28	
Hundskatten	112: —	
Materialinköp.....	9,000: —	
Byggnadsnämndens anslag	1,621: 72	
Amorteringsfonden för 1888 års lån .	192: 50	
Afkortningar	11,180: 19	
Arbetsförmedlingsanstalten	246: 33	
Nya stadsdelarnes reglering	8,379: 85	
Expropriationsersättningar	96,035: 68	
Nykterhetssakens främjande	2,549: 92	
Styrelsen för Mariebergsskogen	550: —	
Konstutställningsfonden :	1,059: —	
För särskilda ändamål disponerade medel:		
Fattigvårdsstyrelsen	2,250: —	4,301,172: 56
<i>Tillgångar öfver skulder</i> ^{31/12} 1906		1,515,494: 42

Utgifter under året:

Hyror och arrenden.....	249: 20
Tolagsersättning	957: 69
Inköpta fastigheter	8,702: —
Flickskolan	2,725: —
Fruentimmersbadhuset.....	158: 96
Obligationer	30,220: 83
Gasverket	
(utgifter 29,866: 97, ink. 24,056: —) .	5,810: 97

Elektricitetsverket (utgifter 182,351: 90, ink. 8,446: 86)	173,905: 04
Vattenverket (utgifter 72,029: 50, ink. 6,690: 09) ..	65,339: 41
Hamnen och kanalen (utgifter 127,200: —, ink. 25,700: —)	101,500: —
Fattigvårdsstyrelsen	84,012: —
Trädgårdsstyrelsen	5,265: —
Hälsovårdsnämnden	13,250: —
Brandväsendet	30,499: 50
Skolrådet	251,053: 27
Kyrkorådet	21,826: 80
Magistraten	301: 83
Barnvårdsnämnden	2,500: —
Postsparbanken	32,716: 27
Nobelstiftelsen	60,281: 15
Stadshypoteket	1,161: 14
Löpande räkning n:o 1 i Werml. Ensk. Bank	380,782: 29
Giroräkning i Werml. Ensk. Bank ..	143: 12
Förskotter	6,601: 71
Inventarier	3,544: 35
Materialier för gatuarbete	5,213: 29
Stadens förråd	341: 39
C. A. Fahlgrens stipendiefond	213: 40
Amicitiafonden	41: 90
Mellqvistska fonden för studier	412: 50
» » » slöjd	400: —
C. A. Fahlgrens donationsfond	1,000: —
Hj. Lagerlöfs »	5,000: —
Eneströmska fonden	2,300: —
Pastorsboställets tiondelada	12: 37
Mæchels gåfva	90: —
Stadsdelen Klaras regleringsfond	481: 99
L. Clarholms fond	316: 04
Nya stadsdelarnes regleringsfond	3,073: 92
Gatuarbeten i staden	8,403: 14
Väg- och brounderhåll	2,026: 08
Underhåll af byggnader	5,531: 48
Aflöningar	59,826: 09
Poliskåren	17,313: 12
Järnvågen	50: —
Fångars vård och underhåll	191: 13
Skrifmaterialier m. m.	4,118: 22

Bränsle och lyse.....	2,542: 33		
Utskylder	8,062: 38		
Renhållningsväsendet.....	270: —		
Fraktkostnader för tobak	3,841: 55		
Anslag till föreningar, skolor m. fl. . .	8,900: —		
Kabinettet	399: 96		
Klapphuset.....	500: —		
Stallet.....	4,039: 05		
Sjukkassor	839: —		
Expropriationsmedel.....	59,520: 92		
Amorteringsfonden för 1888 års lån .	6,260: —		
Omkostnader, div.	2,982: 41		
Efterbevillningar, af Stadsfullmäktige beslutade utgifter öfver utgiftsstaten	56,117: —		
Nykterhetssakens främjande.	2,100: —		
Nya varmbadhuset	2,998 80		
Arbetsförmedlingsanstalten	2,953: 67		
Olycksfallsersättningar	1,162: 90		
Oförutsedda utgifter.....	8,042: 05		
Styrelsen för Mariebergsskogen	4,650: —		
Arbetslöner	34,227: 33		
Behållning till 1907	813: 79	1,610,936: 73	3,126,431: 15

Af ofvanstående framgår att stadens tillgångar öfver skulder ökats med 55,722: 46 kronor; skulderna hafva på samma tid ökats med kronor 990,511: 14.

Under Drätselkammarens vård varande reverser och säkerhetshandlingar hafva af oss granskats och befunnits i god ordning.

Protokollen synas vara inregistrerade. Då de flesta i stadens ego varande fastigheter, tomter, tomtdelar och jordlotter m. m. i räkenskaperna äro åsatta värden, hvilka icke kunna anses vara tillfredsställande, synes revisorerna en ny tidsenlig värdesättning vara påkallad.

Som räkenskaperna äro prydligt och väl förda samt fullständigt verifierade, så få vi hemställa, att full ansvarsfrihet måtte beviljas Drätselkammaren för det år revisionen omfattar.

Karlstad den 9 Juli 1907.

H. HAMMAR.

J. MÆCHEL.

Undertecknade af Herrar Stadsfullmäktige utsedda att granska *Karlstads Hamnstyrelses* räkenskaper och förvaltning för år 1906, få härmed afgifva följande

Revisionsberättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1906:

Kassabehållning	81: 04	
Byggnader	27,718: 84	
Inventarier	6,787: 57	
Mudderverk med tillbehör	106,060: 49	
Nya hamnbyggnaden	347,375: 43	
Karlstads hamn och kanal	279,049: 80	
Hamnens reparationsfond	64,507: 62	
Outtagna anslag	6,897: 42	
Fordran af diverse trafikanter	444: 95	
» för kranhyror	17: 25	838,940: 41

Inkomster under året:

Hamnuppbördan	60,156: 37	
Arrenden och hushyror	2,404: 32	
Hyra för upplagsplatser	1,869: 25	
Kranhyror	224: —	
Revisionsanmärkningsmedel	158: 36	64,812: 30

Skulder vid årets slut:

Lån af hamnens reparationsfond	72,509: 46	
» Drätselverket	586,763: 83	659,273: 29
		Kronor 1,563,026: —

Skulder och balanserade medel vid årets början:

Lån af hamnens reparationsfond	64,507: 62	
» Drätselverket	455,144: 80	
Balanserade outtagna anslag	6,897: 42	526,549: 84

Utgifter under året:

Karlstads Drätselverk 20 % af årets bruttoinkomst...	11,739: 55
Hamnens underhåll	9,852: 96
Byggnaders »	2,648: 18

Inventariers underhåll.....	476: 49	
Administration och diverse	13,856: 24	
Lyshållning.....	1,676: 47	
Räntor	1,250: 25	41,500: 14

Afskrifningar:

A muddringsmaterielen	904: 42	
• inventarier	357: 02	
• hamnuppböörden	174: 63	1,436: 07

Tillgångar den 31 December 1906:

Kassabehållning	303: 82	
Byggnader.....	27,718: 84	
Inventarier	7,437: 45	
Mudderverk med tillbehör	92,954: 08	
Nya hamnbyggnaden.....	511,538: 77	
Karlstads hamn och kanal	279,049: 80	
Hamnens reparationsfond	72,509: 46	
Fordran af diverse trafikanter	1,727: 73	
» å arrende	300: —	993,539: 95
		<u>Kronor 1,563,026: —</u>

Hamnens reparationsfond, som i sin helhet är använd för hamnens behof har genom afsättning af 10 % af årets nettointrader och genom upplupna räntor ökats med kronor 8,001: 84.

Skulden till Karlstads Drätselverk har ökats med kr. 131,619: 03.

Nya hamnanläggningen har under året påförts kr. 164,163: 34 hvaraf kr. 25,822: 65 utgöres af densamma belastade räntor och kr. 12,201: 39 äro densamma påförd afskrifning å muddringsmaterialier.

Under seglationsåret, som började den 19 April och slutade den 13 December har hamnen anlöpts af 1,113 ångare och 288 seglare med ett tontal af resp. 121,811 och 14,652 samt åtskilliga prämar och färjor med ett sammanlagdt tontal af 60,557.

Räkenskaperna äro väl och noggrant förda, utgifterna fullständigt verifierade, hamnstyrelsens protokoll vederbörligen registrerade och få revisorerna, då anledning till anmärkning ej förekommit, tillstyrka full ansvarsfrihet för hamnstyrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 25 April 1907.

H. HAMMAR.

J. MECHEL.

Undertecknade, utsedde att granska *Karlstads Fattigvårds- och Arbetsinrättnings* räkenskaper och förvaltning för år 1906, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse:

Ingående behållning:

Fastigheter: Klaraborg	75,695: 60	
Sundbergiska fondens byggnader	43,000: —	
Obligationer	27,110: 63	
Kontant och i banker samt utlånade medel	34,016: 01	
Fordringar af främmande kommuner och enskilda personer ..	4,418: 42	
Inventarier och lager	18,645: 60	
	Kr. 202,886: 26	
hvarifrån afgår skuld till de olika fonderna m. fl.	103,875: 67	99,010: 59

Inkomster under året:

Drätselkammarens anslag för fattigvården	66,162: —	
D:o för renhållningen	2,700: —	
D:o för nybyggnad å Klaraborg	14,700: —	
Af allmänna medel till sinnessjuka	1,725: —	
För vård af tillfälligt intagne sjuka	215: 40	
För försåld kvarlåtenskap	121: —	
Återbetalda understöd af främmande kommuner och enskilde	4,783: 18	
Ej utdelade fondräntor	150: 42	
Nettoinkomst af inrättningshjonens arbeten	4,956: 25	95,513: 25

Kronor 194,523: 84

Utgifter under året:

Aflöningar	8,339: 34	
Ordinarie understöd	17,764: 50	
Barnauppfostringsbidrag	824: 50	
Tillfälliga understöd	3,851: 31	
Bortackorderade barn	10,524: 83	
Renhållningen hvaraf Kr. 1,761: 35 för inrättningshjonens arbete	2,700: —	
Mathållningen	16,515: 01	

Beklädnaden.....	1,638: 79
Sjukvården	8,664: 58
Belysningen	2,149: 26
Reparationer.....	1,381: 26
Diverse inventariers underhåll	1,017: —
Diverse utgifter	3,182: 07
Pensioner	850: —
Nybyggnad vid Klaraborg.....	14,900: 20
Hyra till sysslomannen för $\frac{3}{4}$ år	825: —
Ved, kol och koks	2,680: 85
	<u>Kr. 97,808: 50</u>

hvarifrån afgår för nybyggnader vid Klaraborg, som ökar
fastighetsvärdet ..... 14,900: — 82,908: 50

Utg. behållning till 1907:

Fastigheten Klaraborg	90,595: 60
Sundbergiska fondens byggnader	43,000: —
Obligationer	27,110: 63
Kontant och i banker samt utlånade medel	34,804: 51
Inventarier och lager	19,200: 68
Fordringar af främmande kommuner och enskilda per- soner	3,088: 19:
	<u>Kr. 217,799: 61</u>

hvarifrån afgår skuld till de olika fonderna m. fl. 106,184: 27 111,615: 34

Kronor 194,523: 84

Mot Styrelsens protokoll ha revisorerna ej något att erinra.

Fastigheter såväl som lösören äro tillfyllest brandförsäkrade.

Mathållningen för inrättningens hjon kostar i genomsnitt 30,12 öre pr dag.

Som räkenskaperna icke föranleda till någon anmärkning och alla utgifts-
poster fullständigt verifierade samt värdehandlingarne förvarade i brandfritt hvalf
under 3 lås, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Juni 1907.

C. W. ZETTERGREN.

G. MÆCHEL.

Af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska Styrelsens för *Karlstads Gasverk* räkenskaper för år 1906 få undertecknade efter fullgjordt uppdrag däröfver afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 31 December 1906:

Inventarierepersedlar	7,124: 96	
Materialier	18,019: 43	
Gasmätare	24,506: 08	
Gaskol	12,465: 53	
Myrmalm	340: —	
Koks	2,318: 68	
Stenkolstjära	790: —	
Ångkol	334: 93	
Fastighet	147,734: 77	
Nya gasklockan	76,253: 36	
Gasledningen å Herrlagen	91,965: 41	
Fordringar	38,207: 27	420,060: 42

Skulder den 31 December 1906:

Karlstads Drätselverk	231,002: 13	
Diverse personer	1,731: 94	
Tillgångar utöfver skulder	187,326: 35	420,060: 42

Inkomster under året:

Materialier ..	5,647: 98	
Allmänna gasbelysningen	15,750: —	
» fotogenbelysningen	3,300: —	
Enskilda gasförbrukningen	69,335: 16	
» arbeten ..	7,595: 65	
Gasmätarehyror	2,182: 75	
C. Fallqvist inbetalt utöfver skuld	70	103,812: 24

Utgifter under året:

Afskrifning m. m. å inventarier	811: 89	
» å materialier	1,923: 95	
» å fastigheten	4,618: 75	
» å fordringar	95: 36	

Slitage å gasmätare	691: 15	
Utskylder för fastigheten	72: 85	
Hyra af kontorslokal	300: —	
Allmänna gasbelysningen:		
Tillverkningskostnad för 74,439 kbm. gas ...	6,056: 55	
Aflöningar, materialier m. m.	<u>8,595: 77</u>	14,652: 32
Allmänna fotogenbelysningen:		
Aflöningar, materialier m. m.		2,683: 85
Enskilda gasförbrukningen:		
Tillverkningskostnad för 420,677 kbm. gas .	34,227: —	
Rabatter	1,552: 81	
Aflöningar och utgifter	<u>3,046: 74</u>	38,826: 55
Enskilda arbeten:		
Aflöningar, materialier, div. utgifter m. m.	6,710: 07	
Underhåll af byggnader	1,698: 24	
» af driftapparater	319: 39	
» af rörnätet	5,540: 81	
» af inventarier	1,365: 44	
» af gatulyktor	432: 27	
Räntor	4,594: 84	
Årets nettovinst	<u>18,475: 01</u>	103,812: 24
Gastillverkningen har under året uppgått till 570,364 kbm., som sålunda förbrukats:		
af enskilda personer: lysgas .. .. . kbm.	235,674	
maskin- och kokgas ... »	185,003	
Stadens belysning .. .. . »	74,439	
Egen förbrukning .. .. . »	17,200	
Läckage (10,177 %/o) .. .. . »	58,048	
	<u>Summa kbm. 570,364</u>	

För beredningen häruf har åtgått 1,940,⁸⁶² tons gaskol, hvilka lämnat 293,⁸⁷ kbm. gas per ton och till försäljning 15,043^{1/2} hl. koks samt 323^{1/2} fat stenkolstjära.

Vid granskning af gasförbrukningsjournalen hafva vi anmärkt att Grand Hotell (N:o 327) under Oktober debiterats kr. 11: 88 för 99 kbm. kokgas i stället för kr. 23: 88 för 199 kbm.;

att Frk. Söderlund (N:o 366 o. 367) under september debiterats kr. 12: 80 för 64 kbm. lysgas i stället för kr. 14: 80 för 74 kbm.;

att Rahlén & C:o (N:o 426) under mars debiterats kr. 1: 68 för 14 kbm. kokgas i stället för kr. 0: 48 för 4 kbm.;

att N. Felländer (N:o 553) under november debiterats kr. 7 för 35 kbm. lysgas i stället för kr. 27 för 135 kbm.;

att A. J. Brattström (N:o 611) under december debiterats kr. 17: 80 för 89 kbm. lysgas i stället för kr. 15: 80 för 79 kbm.;

att Rådhuset (N:o 700) för belysning i nedre förstugan under mars debiterats kr. 18: 60 för 93 kbm. lysgas i stället för kr. 18 för 90 kbm.;

att Mek. Verkstaden (N:o 874) under november debiterats kr. 47: 60 för 238 kbm. lysgas i stället för kr. 46: 40 för 232 kbm.; samt

att R. Ternqvist (N:o 972) under november debiterats kr. 1: 08 för 9 kbm. maskingas i stället för kr. 13: 08 för 109 kbm.;

och böra ofvan anmärkta feldebiteringar rättas i innevarande års räkenskaper.

En del af gasverkets bokförda fordringar till ett sammanlagdt belopp af kr. 935: 74, hvilka dels äro utan värde och dels af gäldenärerna bestridas såsom dem oriktigt påförda och å hvilka finnes förteckning å stadskamrerarekontoret, vilja vi föreslå måtte afskrifvas.

Räkenskaperna äro omsorgsfullt förda samt vederbörligen verifierade och få vi tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja styrelsen full ansvarsfrihet för 1906 års förvaltning.

Karlstad den 22 Juni 1907.

G. F. EDGREN.

G. F. OLDEVIG.

Förestående anmärkningar erkännas till rättelse. Karlstads Stadskamrerarekontor den 29 Juni 1907.

G. ENANDER.

Åf Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Styrelsens för Karlstads Vattenverk* räkenskaper för år 1906 få undertecknade efter fullgjordt uppdrag däröfver afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 31 December 1906:

Byggnader	135,137:	89	
Driftapparater	207,424:	55	
Vattenledningar	337,959:	61	
Aflopsledningar	319,397:	35	
Servisledningar	18,294:	—	
Inventarier	10,336:	14	
Materialier	7,025:	55	
Ångkol	2,502:	74	
Fordringar	25,274:	86	1,063,352: 69

Skulder den 31 December 1906:

Karlstads Drätselverk	351,893:	86	
Enskilda vattenkonsumenter	500:	24	
Josef Andersson, fordran för ångkol	730:	80	
Tillgångar utöfver skulderna	710,227:	79	1,063,352: 69

Inkomster under året:

Inventarier			223: 60
Vattenförbrukningen:			
1:a kvartalet	8,414:	97	
2:a »	8,477:	50	
3:dje »	8,806:	62	
4:de »	15,854:	04	41,553: 13
Drätselverkets andel i kostnaden för aflopsvaltnets pumpning ur Tyggårdsviken			796: 48
Drätselverkets underhåll af brandposter			1,000: —
			Kronor 43,573: 21

Utgifter under året:

Afskrifning å inventarier			1,957: 24
Förlust å materialier			422: 96

Vattenförbrukningen:

Rabatter.....	515: 61	
Aflöningar och diverse utgifter.....	<u>1,137: 41</u>	1,653: 02
Vattnets filtrering.....		1,015: 85
Vattenverkets drift.....		14,929: 13
Afloppets ».....		4,959: 37
Byggnaders underhåll.....		752: 75
Driftapparaters underhåll.....		845: 57
Vattenledningars ».....		2,799: 92
Aflopsledningens ».....		1,237: 89
Inventariers ».....		1,756: 59
Räntor.....		7,018: 19
Årets vinst.....		<u>4,224: 73</u>
		Kronor 43,573: 21

Räkenskaperna äro noggrant förda samt vederbörligen verifierade, och få vi tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja Styrelsen full ansvarsfrihet för det gångna räkenskapsåret.

Karlstad den 25 juni 1907.

G. F. EDGREN.

G. F. OLDEVIG.

Af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Styrelsens för Karlstads Elektricitetsverk* räkenskaper för åren 1905 och 1906 få undertecknade efter fullgjordt uppdrag däröfver afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 31 December 1906:

Byggnader och transform.-kiosker	57,757: 77	
Primära transform.-stationen	17,621: 30	
Understationens maskineri	20,158: 80	
Kabelnätet	112,333: 92	
Inventarier	1,351: 84	
Accumulatorbatteriet	18,779: 80	
Materialier	3,445: 14	
Servisledningar	5,898: 19	
Elektricitetsmätare	13,537: 44	
Sekundära stationen	13,668: 75	
Fordringar	6,908: 24	271,461: 19

Skulder den 31 December 1906:

Karlstads Drätselverk	262,678: 34	
Dejefors Kraft- och Fabriks-Aktiebolag	8,500: —	
Grand Hôtel	173: 36	
Tillgångar utöfver skulderna	109: 49	271,461: 19

Inkomster:

Enskilda arbeten	4,446: 72	
Enskilda konsumenter	18,765: 30	
Mätarehyror	366: 84	
Förlust	4,690: 34	28,269: 20

Utgifter:

Afskrifning å inventarier	34: 25
Diverse utgifter	1,193: 64
Räntor	183: 59
Underhåll af inventarier	23: 43

Enskilda arbeten:

Materialier, aflöningar m. m.....	3,061: 95	
Elektricitetsverkets drift	23,547: 15	
Enskilda konsumenter, rabatt	173: 36	
Driftapparaters underhåll	51: 83	28,269: 20

Uti förbrukningsjournalen förekomma en del fall då mätareställningen vid månadens början icke stämmer med ställningen vid föregående månads slut, ett förhållande, som enligt uppgift skulle bero på justering eller ombyte af mätare, men af oss icke kunnat kontrolleras, hvadan vi ansett oss här böra omnämna detsamma.

Räkenskaperna äro noggrannt förda samt vederbörligen verifierade, och få vi tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja styrelsen full ansvarsfriliet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 25 juni 1907.

G. F. EDGREN.

G. F. OLDEVIG.

Undertecknade, utsedde att granska *Hälsovårdsnämndens* i Kurlstad räkenskaper för år 1906, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse:

Ingående behållning:

Inventarier	6,631: 23	
Kontant i kassan.....	15: 74	6,646: 97

Inkomster under året:

Drätselkammarens anslag.....	13,250: —	
Mathållnings- och sjukvårdsafgifter	1,472: 50	
Sjuksköterskeafgifter	453: —	
För desinfektion	8: —	15,183: 50
Under året inköpta inventarier..		1,392: 90

Kronor 23,223: 37

Utgifter under året:

Till Renhållningsverket	3,800: —	
Aföning till epidemisjuksköterska och hennes biträde...	1,104: —	
D:o till stadens sjuksköterskor	1,600: —	
D:o till Tillsyningsmannen	1,500: —	
D:o till Stadveterinären	750: —	
D:o till Sekreteraren	300: —	
Pension till förra sköterskan Emma Andersson	100: —	
Medicin och desinfektion	121: 93	
Mathållning för patienter	1,198: —	
Böcker, trycksaker, annonser och porton	207: 76	
Omkostnader för epidemisjukhuset	1,140: 66	
D:o » Hälsovårdsnämnden	879: 88	
Inköp af inventarier.....	1,392: 90	14,095: 13

Utgående behållning:

Inventarier	8,024: 13	
Kontant i kassan.....	1,104: 11	9,128: 24

Kronor 23,223: 37

Ütestående restantier från 1905 äro under året delvis inbetalde och delvis afskrifne enl. Hälsovårdsnämndens beslut, hvadan vid 1906 års utgång endast kvarstod ogulden afgift af:

A. Bagge	Kr. 15: 50 och
Alida Johansson ..	» 17: — 32: 50 att i

1907 års räkenskaper redovisas.

Någon afskrifning å inventarier har ej under året egt rum.

Som alla utgiftsposter äro fullständigt verifierade tillstyrka vi full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Juni 1907.

C. W. ZETTERGREN.

G. MÆCHEL.

Undertecknade, utseddo att granska *Karlstads fasta Brandkärs* räkenskaper för år 1906, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse:

Ingående behållning:

Kontant	217: 52	
Beklädnadspersedlar	1,685: 95	
Inventarier	36,520: 78	
D:o kasserade, till försäljning afsedda	307: 27	
Ved	300: —	
Stallet: Fourage	597: 84	39,629: 36

Inkomster under året:

Drätselkammarens anslag	30,376: 98	
Rabatt å gas för år 1905	28: 80	30,405: 78
		<u>Kronor 70,035: 14</u>

Utgifter under året:

Aflöning	10,785: 58	
Mathållning	6,582: 74	
Beklädnaden	2,694: 16	
Belysningen	528: 20	
Inventarier, slitage	1,187: 25	
Reparationer	1,233: 57	
Öfningar	83: —	
Brandstodspremier	48: 96	
Olycksfallsförsäkringspremier	199: 25	
Ved, kol och koks	872: 59	
Vattenförbrukning	119: —	
Hyror	2,900: —	
Utskylder	200: 83	
Brandtelegrafan	28: 50	
Stallet, hästarnes utfodring	1,109: 51	
Sjukvården	50: 35	
Diverse utgifter	1,147: 40	29,770: 89

Utgående behållning:

Kontant.....	158: 23	
Beklädnadspersedlar	1,647: 25	
Inventarier	38,067: 10	
D:o kasserade, till försäljning afsedda	316: 67	
Ved	75: —	40,264: 25
		<hr/>
		Kronor 70,035: 14

Som räkenskaperna äro väl förda och alla utgiftsposter fullständigt verifierade, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Juni 1907.

C. W. ZETTERGREN.

G. MECHEL.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Trädgårdsstyrelsens* räkenskaper för år 1906 få öfver detta nu verkställda uppdrag afgifva följande

Berättelse:

Tillgångar den 31 December 1906:

Inventarier	4,090: 51	
Fastigheter	44,707: 31	
Kassabehållning	174: 13	
Innestående i Wermlands Enskilda Bank	218: 47	49,190: 42

Skulder den 31 December 1906:

Karlstads Drätselverk	30,000: —	
Tillgångar utöfver skulderna	19,190: 42	49,190: 42

Inkomster:

Räntor	5: 88	
Platshyra för paviljongen	1,000: —	
» » vattenkiosk	60: —	
Hundskattemedel	2,200: —	
Anslag för året	3,065: —	
Hamnstyrelsen	100: —	6,430: 88

Utgifter:

Afskrifning å inventarier	176: 24	
Omkostnader	5,028: 20	
Reparationer	707: 14	
Kanikenäset	365: 67	
Årets vinst	153: 63	6,430: 88

Räkenskaperna äro noggrannt och omsorgsfullt förda samt vederbörligen verifierade, och få vi tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja Styrelsen full ansvarsfrihet för räkenskapsåret 1906.

Karlstad den 25 Juni 1907.

G. F. EDGREN.

G. F. OLDEVIG.

Undertecknade, som fått i uppdrag att granska *Tekniska Afton- och Söndagsskolans* i Karlstad räkenskaper för år 1906, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse:

Ingående behållning:

Fahlgrens donation	6,100: —	
Å giroräkning med Werml. Eusk. Bank.....	31: 51	
A motbok med Karlstads Sparbank	863: 14	
Diverse inventarier	1,387: 58	
Kontant i kassan	109: 82	8,492: 05

Inkomster under året:

Giroränta	30: 09	
Sparbanksränta	38: 85	
Ränta å Fahlgrens donation	282: 88	
Drätselkammarens anslag.....	3,000: —	
Statens anslag	2,000: —	
Terminsafgifter	497: —	5,848: 82
		<u>Kronor 14,340: 87</u>

Utgifter under året:

Aflöning till Herrar lärare	3,156: —	
Premier till eleverna.....	149: —	
Hyra för lokalen	775: —	
Gasbelysning	187: 35	
Ved	99: 50	
Reparation å inventarier	35: 85	
Böcker, papper, skrif- och ritmateriel	614: 47	
Annonser och trycksaker	185: 38	
Städning, tvätt, lokalens öppnande och stängning samt gasens tändning och släckning	139: 50	
Brandförsäkringspremier	13: 83	
Diverse utgifter	2: 70	5,358: 58

Utgående behållning:

Diverse inventarier	1,716: 33
---------------------------	-----------

C. A. Fahlgrens donation	6,100: —	
Å giroräkning med Werml. Ensk. Bank.....	130: 09	
Å motbok med Karlstads Sparbank	1,035: 87	8,982: 29
		<u>Kronor 14,340: 87</u>

Som räkenskaperna äro väl förda och alla utgiftsposter fullständigt verifice-
rade, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.
Karlstad i Juni 1907.

C. W. ZETTERGREN.

G. MÆCHEL.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Elementarläroverkets för flickor* räkenskaper för år 1906, få härmed afgifva följande

Revisionsberättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1906:

Kassabehållning	126: 02	
Förskotterade aflöningar	1,867: 97	
På giro i Wermlands Enskilda Bank	1,237: 83	
Inventarier	4,849: 67	8,081: 49

Inkomster:

Anslag af staten	2,350: —	
» » staden	3,000: —	
Terminsafgifter	18,162: 50	
Räntor	26: 02	23,538: 52

Skuld vid årets slut:

Till Aug. Huzell		94: 25
		Kronor 31,714: 26

Utgifter:

Aflöningar, arvoden och pensionsafgifter	17,679: 57	
Hyror	4,475: —	
Bränsle, lyse och vatten	858: 27	
Omkostnader och diverse	807: 12	23,814: 96

Tillgångar den 31 December 1906:

Kassabehållning	62: 84	
Förskotterade aflöningar	1,867: 97	
På giro i Wermlands Enskilda Bank	826: 02	
Inventarier	5,142: 47	7,899: 30
		Kronor 31,714: 26

Mot räkenskaperna, som äro fullständigt verifierade och väl förda, har ingen anmärkning förekommit och få revisorerna föreslå full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 22 April 1907.

H. HAMMAR,

J. MÆCHEL,

KARLSTAD
KARLSTADS-T:NS A.-B.:s TRYCKERI 1907.

**12. Magistratens skrifvelse med vederbörande revisorers berättelser
öfver verkställda granskningar af stadens styrelser och
delegationers räkenskaper och förvaltning år 1907.**

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får Magistraten äran öfverlemnna vederbörande revisorers berättelser
öfver verkställd granskning af stadens delegationers räkenskaper och förvaltning
för år 1907.

Karlstads rådhus den 25 November 1908.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Karlstads Drätselkammars* räkenskaper och förvaltning för år 1907, få härmed afgifva följande

Revisionsberättelse:

Tillgångar den 1 Januari 1907:

Karlstads h. elementarläroverk för flickor: inventarier, kassabehållning, fordringar m. m.	7,805: 05	
Gasverket	418,328: 48	
Elektricitetsverket	262,678: 34	
Vattenverket	1,062,121: 65	
Hamnen	971,663: 86	
Fattigvårdsstyrelsen	111,615: 34	
Trädgårdsstyrelsen	49,190: 42	
Häsovårdsnämnden	9,025: 44	
Brandstyrelsen	40,264: 25	
Skolrådet	296,615: 78	
Karlstads Sparbank	1,597: 38	
Kapitalräkning med Wärml. Ensk. Bank	70,077: 79	
Depositionsräkn. » » » »	110,000: —	
Löp. räkn. n:r 1 » » » »	382,020: 09	
Giro » » » » »	11,018: 10	
Sparkasseräkn. » » » »	1,059: —	
J. A. Lindholm	1,187: 08	
Aug. Olsson	5,206: 25	
J. A. Lindvall	923: 25	
K. J. Nylén	1,210: 39	
J. Magnusson och A. Olausson	1,754: 32	
Restantier	41,463: 40	
Förskotter	2,362: 02	
Nya stadsdelarnes regleringsfond	9,788: 22	3,868,975: 90
Fastigheter	87,100: —	663,217: 17
Tomter, tomtdelar och stadsjord		13,499: 13
Nya tomtregleringen		7,285: 17
Inköpta fastigheter för reglering af Herrhagen		352,805: 11
Obligationer		36,000: —

Aktier	750,000: —	
Hotellkajen	47,011: 74	
Inventarier	39,655: 38	
Materialier	2,840: 59	
Länslasarettet	27,500: —	
Stjartspåret	7,063: —	
Kassabehållning	813: 79	<u>1,947,691: 08</u> 5,816,666: 98

Skulder den 1 Januari 1907:

Postsparbanken	374,750: 13	
Nobelstiftelsen	1,101,383: 54	
Stadshypoteket	13,850: 44	
Låneräkning med Würml. Ensk. Bank	1,331,500: —	
Löp. räkn. n:r 2 » » » »	524,491: 23	
» » » 3 » » » »	110,667: 63	
Amorteringslånet af år 1888	91,500: —	
Karlstads Telefonförening	144: 19	
Allmänna uppbörden	85: —	<u>3,548,372: 16</u>

Fonder att förvalta:

Carl IX:s minnesstod	18,268: 16	
Föreningsdagens stipendiefond	2,320: 17	
C. A. Fahlgrens »	5,923: 58	
Amicitiafonden	1,273: 07	
Mellkvistska stipendiefonden för studier	10,450: —	
» » » slöjd..	11,062: 50	
Setterbergiska fonden	10,000: —	
C. A. Fahlgrens donationsfond	25,000: —	
Lagerlöfska fonden	96,140: 34	
Eneströmska »	156,389: 70	
C. F. Göthbergs skolpremiefond	30,000: —	
Mæchels gåfva	2,000: —	
Bergerska fonden	3,122: 68	
L. Clarholms fond	10,116: 04	<u>382,066: 24</u>

Fonder för särskilda ändamål:

Flickskolans nybyggnads- o. rep.-fond	11,170: 51	
Hamnens och kanalens re- parationsfond	72,509: 46	
Hamnens förskottsmedel ..	23,229: 44	
Brandkårens kassa	1,422: 39	
Postorsboställets tiondelada	313: 50	
Badhusfonden	97,403: 24	
Stadsdelen Klaras regl.-fond	27,190: 15	<u>233,238: 69</u>

Medel för särskilda ändamål:

Tolagsersättningsmedel	4,318: 28			
Hundskatten	112: —			
Materialinköp	9,000: —			
Byggnadsnämndens anslag	1,621: 72			
Amorteringsfonden för 1888				
års lån	192: 50			
Afkortningar	11,180: 19			
Arbetsförmedlingsanstalten .	246: 33			
Nya stadsdelarnes reglering	8,379: 85			
Expropriationsersättningar .	96,035: 68			
Nykterhetssakens främjande	2,549: 92			
Styrelsen för Mariebergsskogen	550: —			
Konstutställningsfonden . . .	1,059: —			
Fattigvårdsstyrelsen	2,250: —			
		137,495: 47	370,734: 16	4,301,172: 56
Tillgångar öfver skulder den 1 Januari 1907				1,515,494: 42

Inkomster under året:

Kassabehållning från 1906	813: 79
Allmänna uppbörderna	366,945: 02
Bränvinshandelsafgifter	99,745: 84
Hyror och arrenden	38,589: 24
Tolagsersättning	27,502: 87
Tullfrihetsersättning	132: 66
Växelprotester	2,293: —
Bötesandelar	174: 50
Hundskatten	2,265: —
Flickskolan (återbetalda förskotter) . . .	2,250: —
Fruentimmersbadhuset	32: —
Obligationer	1,698: —
Torgplatsafgifter	137: 50
Gasverket	17,696: 50
Elektricitetsverket	15,402: 67
Vattenverket	15,931: 12
Hamnen och kanalen	23,600: —
Karlstads Sparbank	64: —
Depositionsräkningen	5,577: 94
Löpande räkning n:r 1	118,220: 09
Giroräkningen	3,418: 10
Johannes Persson	1,187: 08
Thure Sandelin	14,181: 94
August Olsson	5,328: 47
August Lindvall	941: 47

J. Nylén.....	1,212: 20	
J. Magnusson och A. Olausson.....	1,773: 34	
Restantier.....	39,400: 92	
Förskotter.....	6,030: —	
Inventarier (för en försåld släde)....	50: —	
Materialier (för försåld »stenskärf»)..	717: 03	
Badhusfonden.....	35,000: —	
Gaturreglingsfonden.....	30,537: 78	
Underhåll af byggnader (för försålda spisar, kakelugnar m. m.).....	1,321: 30	
Skrifmaterialier m. m. (återbetalda an- nonskostnader).....	25: 15	
Bränsle och lyse (för försåld ved till flickskolan).....	243: 75	
Utskylder.....	17: 25	
Kabinettet.....	311: 10	
Räntor å försålda obligationer.....	6,715: 63	
Amorteringslånet af 1907.....	1,135,000: —	
Extra anslag (af idrottsföreningen åter- burna).....	776: 90	
Oförutsedda inkomster (ersätta inteck- ningskostnader m. m.).....	1,146: 93	2,024,408: 08
Gasverket (kapitalökning enl. styrelsens beslut).....	3,380: —	
Elektricitetsverket (kapitalökning enl. styrelsens beslut).....	7,849: 77	
Hamnen och kanalen (ökn. i tillgångar)	33,023: 17	
Fattigvårdsstyrelsen (kap.ökning enl. styrelsens beslut).....	1,857: 51	
Trädgårdsstyrelsen (kap.ökning enligt styrelsens beslut).....	10,297: 06	
Hälsovårdsnämnden (kap.ökning enligt nämndens beslut).....	252: 55	
Postsparbanken (amortering 1907)....	18,888: 52	
Nobelstiftelsen (» 1907)....	13,472: 35	
Stadshypoteket (» 1907)....	457: 14	
Generalkonto (Genom bestridande af kostnaden för gatuarbeten minskad skuld till motsvarande belopp) till Klaras regl.-fond, gaturregl- fonden.....	22,403: —	
Balancerade expropri- ationsmedel.....	40,000: —	
Vinst.....	62,403: —	
	15,346: 33	167,227: 40
		2,191,635: 48
		<u>Summa Kronor 3,707,129: 90</u>

Tillgångar den 31 December 1907:

Karlstads h. elem-läroverk för flickor	7,320: 15	
Gasverket	454,148: 15	
Elektricitetsverket	338,627: 08	
Vattenverket	1,095,489: 85	
Hamnstyrelsen	1,142,244: 29	
Fattigvårdsstyrelsen	121,430: 85	
Trädgårdsstyrelsen	59,487: 48	
Hälsovårdsnämnden	9,277: 29	
Brandstyrelsen	39,411: 46	
Skolrådet	404,846: 16	
Karlstads Sparbank	1,613: 19	
Kapitalinsättningsräkning	73,676: 32	
Depositionsräkning	110,000: —	
Löpande räkning n:r 1	269,172: 61	
Giroräkning	7,987: 36	
Sparkasseräkning	1,112: 48	
Thure Sandelin	10,397: 22	
Gösta Larsson	161: 50	
Wärmlands Ensk. Bank	521,888: 13	
Restantier	43,252: 10	
Förskotter	3,294: 14	
Gaturegleringsfonden	18,801: 58	
Regementsförläggningen	168,140: 07	
Karlstad—Munkfors Järnv.-A.-B.	38,772: 36	4,940,552: 52
Kassabehållning	105: 27	
Fastigheter	119,100: —	663,217: 17
Tomter, tomtdelar och stadsjord	13,499 13	
Nya tomtregleringen	7,285: 17	
Inköpta fastigheter för reglering af Herrhagen m. fl.	353,342: 41	
Obligationer	36,000: —	
Aktier	750,000: —	
Länslasarettet	275,000: —	
Hotellkajen	47,011: 74	
Stjärtspåret	7,063: —	
Inventarier	38,790: 43	
Materialier	2,840: 59	
Förrådet	759: 80	
Bränsle och lyse	648: —	
Saluhallen	420: —	
Nya brandstationen	13,577: 07	
Hemmet för tuberkelsjuka	1,040: 65	
Karlstads teaterakt.-bol.	31,250: —	2,210,600: 43
		<hr/>
Summa Tillgångar	7,151,152: 95	

Skulder den 31 December 1907:

Postsparbanken	355,656: 12	
Nobelstiftelsen	1,087,911: 19	
Stadshypoteket	13,393: 30	
Låneräkningen	289,792: 51	
Löpande räkning n:r 2	245,104: 44	
» » » 3	80,934: 37	
Karlstads telefonförening	151: 40	
Amorteringslånet af år 1888	89,000: —	
» » » 1907	2,689,750: —	
Förenade elektr. aktiebol.	1,555: —	
Vexelposter	229: 67	4,853,478: —
Fonder, hvilka stå under Stadsfullmäktiges förvaltning:		
Karl IX:s minnesstod	19,181: 56	
Föreningsdagens stipendiefond	2,331: 77	
C. A. Fahlgrens »	5,929: 27	
Amicitiafonden	1,283: 19	
Mellkvistska fonden för studier	10,500: —	
» » » slöjd	11,053: 13	
Setterbergiska fonden	10,000: —	
C. A. Fahlgrens donationsfond	25,000: —	
Lagerlöfska fonden	95,947: 35	
Eneströmska »	161,589: 70	
Göthbergiska »	30,000: —	
Bergerska »	3,272: 68	
Clarholmska »	10,250: —	
Mæchels gåfva	2,000: —	388,338: 65
Fonder för särskilda ändamål:		
Flickskolans nybyggnads- och rep.-fond	11,219: 89	
Hamnens och kanalens »	72,509: 46	
Hamnens förskottsmedel	23,229: 44	
Brandkårens kassa	1,493: 51	
Pastorsboställets tiondelada (kapital 300 kr.)	315: —	
Badhusfonden	48,120: 42	156,887: 72
För särskilda ändamål disponerade medel:		
Hundskatten	62: 50	
Mariebergsskogen	300: —	
Materialinköp	9,000: —	
Konstutställningsfonden	1,112: 48	
Byggnadsnämndens anslag	1,513: 22	

Gaturegleringsfonden	4,787: 15		
Nykterhetssakens främjande	1,683: 89		
Amorteringsfonden för 1888 års lån .	348: 75		
Afkortningar	6,560: 51		
Expropriationsersättning	86,303: 04	111,671: 54	5,510,375: 91
Tillgångar öfver skulder 31 December 1907			1,640,777: 04

Utgifter under året:

Allmänna uppbörderna (öfverlevr. 1906)	85: —
Hyror och arrenden (till hamnstyrelsen)	249: 20
Tolagsersättningen (för reparationer å magasiner m. m.)	4,509: 68
Vexelprotester (öfverskott å levererade medel)	197: —
Inköpta fastigheter (inköp af egofig. 134 i Tormestad)	537: 30
Flickskolan (förskotter)	2,250: —
Fruentimmersbadhuset	140: 35
Gamla lasarettet	247,500: —
Gasverket	44,560: 46
Elektricitetsverket	72,395: 86
Vattenverket	41,991: 48
Hamnen och kanalen	112,600: —
Mariebergsskogen	250: —
Fattigvårdsstyrelsen	88,550: —
Trädgårdsstyrelsen	15,806: 09
Hälsovårdsnämnden	15,200: —
Brandväsendet	32,301: —
Skolrådet	192,090: 96
Kyrkorådet	20,744: 27
Barnavårdsnämnden	2,500: —
Magistratens anslag i polisärenden ...	300: —
Postsparbanken (amortering och ränta)	32,716: 27
Nobelstiftelsen » » »	60,281: 15
Stadshypoteksföreningen (amortering o. ränta)	1,161: 14
Låneräkningen (räntor)	75,245: 90
Löpande räkning nr 2 (afbetalning)..	300,000: —
» » » 3	45,000: —
Förskotter till G. Jakobsson o. A. Randel	6,962: 12
Inventarier	1,711: 17
Materialier	431: 50
Förrådet	759: 80

C. A. Fahlgrens stipendiefond	208: 50
Amicitiafonden	53: 50
Mellkvistska fonden för studier	500: —
» » » slöjd	509: 37
C. A. Fahlgrens donationsfond	1,000: —
Hj. Lagerlöfs »	5,000: —
Eneströmska fonden	2,300 —
Pastorsboställets tiondelada	13: 50
Mæchels gåfva	100: —
Byggnadsnämndens anslag	108: 50
L. Clarholms fond	366: 04
Gaturegleringsfonden	25,406: 53
Väg- och brounderhåll	1,611: 06
Underhåll af stadens byggnader	6,626: 92
Aflöningar och arvoden samt pensioner	65,397: 99
Poliskåren	19,268: 60
Järnvägen	127: 25
Fångars vård och underhåll	186: 61
Skrifmaterialier m. m.	5,333: 28
Trycksaker	1,100: 55
Bränsle och lyse	3,070: 41
Utskylder	9,721: 91
Renhållning	270: —
Fraktkostnaden för tobak	3,492: 87
Anslag	8,450: —
Afstjälpningsplatserna ..	56: 46
Kabinettet	399: 96
Klapphuset	300: —
Stallet	4,590: 67
Sjukkassor	908: 50
Nykterhetens främjande	5,200: 42
Nya Varmbadhuset	88,125: 03
Arbetsförmedlingsanstalten	2,585: —
Olycksfallsersättningar	43: —
Diverse omkostnader (Brandförs., tele- fonafg., renhålln. m. m.)	3,154: 55
Amorteringsfonden för 1888 års lån .	6,160: —
Extra anslag	14,086: 82
Oförutsedda utgifter	9,011: 96
Ersättningar för exproprierad mark ..	8,505: —
Regementsförläggningen	192,140: 07
Omkostnader för 1907 års lån	12,017: 50
Saluhallen	390: —

Brandstationen	13,577: 07		
Förenade elektr. aktieböl.	1,555: —		
Hemmet för tuberkulossjuka	992: 50		
Intressekonto	20,678: 28		
Arbetslöner	60,573: 93	2,024,302: 81	
Kontant behållning till 1908		105: 27	2,024,408: 08
Vattenverket (kap.-minskning)	3,702: 07		
Brandväsendet (»)	852: 79		
Omkostnader för 1907 års lån	12,790: —		
Extra anslag	24,599: 92		41,944: 78
			<hr/>
		Summa Kronor	3,707,129: 90

Specifikation

och bokförda värden å staden tillhörande fastigheter, tomter och tomtdelar
den 31 December 1907.

Fastigheter:

Rådhuset med tomt	149,775: 69
Komministergården	19,001: 50
Gamla gasverket	13,500: 10
Folkskolebyggnad med tomterna n:r 125 och 126 ..	41,100: 30
Skolbaracken å Herrhagen	4,653: 37
Järnvågen å Kanikenäset	15,000: —
Ångspruthuset	4,268: 74
Materialboden	1,349: 59
Fattigbaracken å Herrhagen	7,500: —
Paviljongen i Tingvallska trädgården	150: —
Magasinsbyggnad vid hamnen	3,594: 75
Stagnellska sjukhuset	20,523: 78
Spruthuset i Haga	1,020: —
» vid Grefvegatan	1,020: —
Tullhusbyggnaden	41,500: —
Nederlagsmagasin	12,067: 14
Uthusbyggnader till indragna vågmästarebostället ...	6,842: 81
Spruthus vid länsfängelset (skjul vid Herrhagstorget)	3,011: 05
Engholmska villan, n:r 15, V:a Herrhagen	6,500: —
Flickskolan, gården och tomten n:r 11 i staden	54,200: —
Borgmästarholmen	2,842: 40
Nya varuskjulet	7,711: 97
Klapphuset	11,799: 77
Fruentimmersbadhuset	897: 04
Utställningsbyggnaden	13,500: —

Säteriet Wåxnäs	100,000: —	
Länderiet Marieberg	20,000: —	
Lägenheten Tallåsen	50,000: —	
Af spritbolaget uppförda och disponerade byggnader	119,100:	613,330: —

Donationsjord:

	ret	st.	tot	
Sundsta	23	08	16	
Kartåsen	2	19	07	
Djäknafältet	—	53	33	
Herrhagen	11	28	81	
Kaniknäset	16	35	71	
Haga	4	82	33	
Viken	1	07	80	
Lamberget	1	07	92	
Stora och lilla Kalfhomlen m. fl. holmar	40	—	79	
Örsholmen	39	11	33	
Heden	—	9	03	
Stadsskogen	6	01	91	
Tingbergsholmarne	11	44	33	
Tullholmen	1	11	67	
St. Orrholmen	5	44	50	
Stadsträdgården	36	83	33	
Hamngropen	45	83	33	
Sandgrund	3	12	60	
Borgmästarholmen	13	16	—	
Tufvan	40	75	—	
Embetsgorna	57	25	—	
Summa	360	61	95	= Kronor 49,887: 17
Tomter, tomtdelar och stadsjord:				S:a Kronor 663,217: 17
Tomter och tomtdelar i staden....	14	9	76	10,590: 91
Exproprierad jord (torg och gatudel- delar i Klara)	20	4	3	2,908: 22 13,499: 13
Summa Kronor				13,499: 13

Inköpta fastigheter för reglering af Herrhagen m. m.

Sandbergska fastigheterna	20,000: —
Svanbomska »	71,500: —
Cervinska »	16,000: — 107,500: —

¹⁾ Specifikation under utarbetning.

1)	{	Fastigheter å Herrhagen och Kullen	48,234: 92
		» » Haga, Tornestad och Mariedal.	81,353: 20
		» » Tornestad	537: 30
		» » Viken, Kvarnberget, Sjötullsägorna	68,405: 68
		» » Hagaborg, Sundsta och Lamberget	47,311: 31
<u>Summa Kronor 353,342: 41</u>			

Af ofvanstående framgår, att tillgångar öfver skulder under året ökats med 125,282: 62 kr. eller från 1,515,494: 42 till 1,640,777: 04 kronor. Skulderna hafva äfvenledes ökats med 1,209,203: 35 från 4,301,172: 56 till 5,510,375: 91 kronor.

Under Drätselkammarens vård varande reverser, säkerhetshandlingar och brandförsäkringar hafva af oss granskats och synas vara i god ordning.

Protokollen vid Herrar Stadsfullmäktiges sammanträden äro behörigen inregistrerade. .

Som anledning till anmärkning icke föreligger och räkenskaperna mycket väl förda samt fullständigt verifierade, så få vi hemställa att full ansvarsfrihet måtte beviljas Drätselkammaren för det år revisionen omfattar.

Karlstad den 26 Augusti 1908.

H. HAMMAR.

J. MÆCHEL.

---

1) Specifikation under utarbetning.

Undertecknade af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Karlstads Hamnstyrelses* räkenskaper och förvaltning för år 1907, få härmed afgifva följande

Revisionsberättelse.

Tillgångar den 1 Januari 1907:

Kassabehållning	303: 82	
Byggnader	27,718: 84	
Inventarier	7,437: 45	
Mudderverk med tillbehör	92,954: 08	
Karlstads hamn och kanal.	279,049: 80	
Nya hamnbyggnaden.....	511,538: 77	790,588: 57
Hamnens reparationsfond.....	72,509: 46	
Fordran af diverse trafikanter	1,727: 73	
» » å arrende.....	300: —	993,539: 95

Inkomster under året:

Hamnuppbördan	65,773: 79	
Arrenden och hushyror	1,511: 79	
Hyra för upplagsplatser	3,025: 73	
Krauhyror.....	353: 55	70,664: 86
Ökning af byggnaders bokförda värde		28,530: 72

Skulder vid årets slut:

Af ångaren »Zeus» deponerade medel.....	50: —	
Lån af hamnens reparationsfond	72,509: 46	
» » drätselverket	724,321: 09	796,880: 55
		Kronor 1,889,616: 08

Skulder vid årets början:

Lån af hamnens reparationsfond	72,509: 46	
» » drätselverket	586,763: 83	659,273: 29

Utgifter under året:

Karlstads Drätselverk 20 % af årets bruttoinkomst Kr. 62,791: 65	12,558: 33
---	------------

Karlstads Drätselverk 5 % af nettovinst å hyra för fasta upplagsplatser Kr. 2,480: 90	124: 04	
Hamnens underhåll	12,716: 81	
Byggnaders »	2,153: 34	
Inventariers »	455: 32	
Administration och diverse	16,151: 05	
Lysbällningen	2,120: 23	
Tygårdspumpens drift	670: 70	
Revisionsanmärkningar	3: 59	
Räntor ^a	35,874: 89	82,828: 30

Afskrifningar:

Å muddringsmaterialen	4,582: 81	
» inventarier	450: 30	
» en försåld byggnad	187: 09	5,220: 20

Tillgångar den 31 December 1907:

Kassabehållning	485: 65	
Mudderverk med tillbehör	79,249: 83	
Byggnader	59,052: 47	
Inventarier	18,482: 72	
Diverse virke	3,309: 50	
Elektriska ledningar	10,120: 83	
Pråmkanalens upprensning	1,988: 46	
Terassering af hamnspår	5,000: —	
Karlstads hamn	860,939: 95	
Kranar	26,220: 55	
Hamnens reparationsfond	72,509: 46	
Fordran af trafikanter	4,709: 87	
» å arrenden	225: —	1,142,294: 29
		<u>Kronor 1,889,616: 08</u>

Hamnens skuld till Karlstads Drätselverk har under året ökats med Kr. 137,557: 26.

Hamnens bokslut visar en förlust af Kr. 17,383: 64, men derigenom, att bokförda värdet å byggnaderna höjts med Kr. 28,530: 72, har kapitalkontot ökats med Kr. 11,147: 08.

Värdet å hamnen i dess helhet har under året ökats med Kr. 70,351: 38.

Under seglationsåret, som började den 16 April och upphörde den 17 December, har hamnen anlöpts af 2,737 fartyg eller 302 mer än förlidet år, hvaraf

1,147 ångare, 389 segelfartyg och 1,201 pråmar med ett tontal af resp. 131,213, 17,182 och 68,291 eller tillsammans 216,686.

I till Drätselkammaren afgifven skrifvelse har Hamnstyrelsen lemnat en redogörelse öfver förhållandet mellan i stat upptagna och verkliga inkomster och utgifter.

Till hamnen hörande byggnader, inventarier och lösören äro vederbörligen brandförsäkrade.

Räkenskaperna, som af särskilda dertill utsedda revisorer siffergranskats, äro väl och noggrannt förda och få revisorerna tillstyrka full ansvarsfrihet för Hamnstyrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 3 Augusti 1908.

H. HAMMAR.

J. MÆCHEL.

Undertecknade af Herrar Stadsfullmäktige utsedda sifferrevisorer af *Karlstads Hamnstyrelses* räkenskaper för år 1907, få efter verkställd granskning tillkännagifva, att några af dem anmärkta räkenskapsfel erkänts och i årets räkenskaper blifvit rättade.

Karlstad i Oktober 1908.

G. MÆCHEL.

OLOF VIRIDÉN.

Underleknade, af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Karlstads Fattigvårds- och Arbetsinrättnings* räkenskaper för år 1907, få, efter fullgjordt uppdrag, afgifva följande

Revisionsberättelse.

Ingående behållning:

Fastigheter: Klaraborg	90,595: 60	
Sundbergska fondens byggnader.....	43,000: —	
Obligationer..	27,110: 63	
Kontant och i banker samt utlånade medel.	34,804: 51	
Fordringar af främmande kommuner och enskilda personer	3,088: 19	
Inventarier och lager	19,200: 68	
	<u>217,799: 61</u>	
hvarifrån afgår skuld till de olika fonderna m. fl.	<u>106,184: 27</u>	111,615: 34

Inkomster under året:

Drätselkammarens anslag för fattigvården	75,142: —	
» » » renhållningen	2,700: —	
» » » tillbyggnad af sinnessjuka:	2,250: —	
» » » nybyggnaden	7,958: —	
Af allmänna medel till sinnessjuka	1,705: 37	
Återbetalda understöd af främmande kommuner och ensk.	5,927: 96	
För försåld kvarlåtenskap.....	62: 50	
Nettoinkomst af inrättningshjónens arbeten	<u>4,755: 30</u>	<u>100,501: 13</u>
		Kronor 212,116: 47

Utgifter under året:

Aflöningar	8,976: 65
Ordinarie understöd	18,654: 50
Tillfälliga »	4,670: 04
Barnuppfostringsbidrag	1,039: —
Bortackorderade barn	10,725: 80
Renhållningen, hvaraf Kr. 1,913: 77 för inrättningshjo-	
nens arbeten	2,700: —
Mathållningen	18,857: 57
Beklädnaden	1,765: 57
Sjukvården	9,836: 31
Belysningen..	1,903: 96
Ved, kol och koks.....	3,035: 75

Reparationer	1,285: 81	
Diverse inventarier	1,395: 14	
Åtskilliga utgifter.....	3,189: 52	
Pensioner.....	400: —	
Nybyggnaden vid Klaraborg	7,958: —	
Tillbyggnaden af sinnessjukhuset	2,250: —	98,643: 62

Utgående behållning:

Fastigheter: Klaraborg	90,595: 60	
Sundbergska fondens byggnader.....	43,000: —	
Obligationer.....	22,101: 25	
Kontant och i banker samt utlånade medel.....	41,868: 78	
Inventarier och lager... ..	19,431: 43	
Fordringar af främmande kommuner och enskilda personer	3,957: 37	
Nybyggnaden vid Klaraborg	7,958: —	
	228,912: 43	
hvarifrån afgår skuld till de olika fonderna m. fl.....	115,439: 58	113,472: 85
		<u>Kronor 212,116: 47</u>

Mot Styrelsens protokoll hafva revisorererna ej något att erinra.

Fastigheter såväl som lösören äro tillfyllest brandförsäkrade.

Mathållningen för inrättningshjon kostar i genomsnitt 31,11 öre pr dag.

De af Herrar Stadsfullmäktige för räkenskapsåret utsedda sifferrevisorerna hafva i detalj granskat räkenskaperna, och då dessa icke föranleda till någon anmärkning, och alla utgiftsposter äro fullständigt verifierade samt värdehandlingarne förvarade i brandfritt hvalf under 3 lås, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Juli 1908.

C. W. ZETTERGREN.

G. MÆCHEL.

Undertecknade af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Karlstads fasta Brandkårs* räkenskaper för år 1907, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse.

Ingående behållning:

Kontant	158: 23	
Beklädnadspersedlar	1,647: 25	
Inventarier	38,067: 10	
» kasserade, till försäljning afsedda	316: 67	
Ved	75: —	40,264: 25

Inkomster under året:

Drätselkammarens anslag	32,162: —	
Försålda kasserade persedlar	237: 65	32,399: 65
		<u>Kronor 72,663: 90</u>

Utgifter under året:

Aflöningar	15,089: 20	
Mathållningen	5,681: 65	
Beklädnaden	2,323: 42	
Belysningen	513: 70	
Inventarier, slitage	685: 61	
Reparationer	560: 71	
Öfningar	53: —	
Brandstodspremier	49: 40	
Olycksfallsförsäkringspremier	244: 25	
Ved, kol och koks	981: 27	
Vattenförbrukningen	119: —	
Hyror	3,115: —	
Utskylder	265: 42	
Brandtelegrafan	281: 64	
Stallet, hästars utfodring	1,080: —	
Eldsvådor	685: 88	
Sjukvården	44: 82	
Diverse utgifter	1,478: 47	33,252: 44

Utgående behållning:

Kontant	11: 55	
Beklädnadspersedlar	1,206: 25	
Inventarier	37,79 ⁰⁰ : 34	
• kasserade, till försäljning afsedda	403: 32	39,411: 46
		<u>Kronor 72,663: 90</u>

De för året utsedda sifferrevisorerna hafva verkställt siffergranskningen. Som räkenskaperna äro väl förda och alla utgiftsposter fullständigt verifierade, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Juli 1908.

C. W. ZETTERGREN.

G. MÆCHEL.

Af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska Styrelsens för *Karlstads Gasverk* räkenskaper för år 1907 få undertecknade efter fullgjort uppdrag däröfver afgifva följande

Berättelse.

Ingående behållning:

Inventarier	7,124: 96	
Materialier	18,019: 43	
Gasmätare	24,506: 08	
Gaskol	12,465: 53	
Myrmalm	340: —	
Koks	2,318: 68	
Stenkolstjära	790: —	
Angkol	334: 93	
Byggnader	70,700: —	
Driftapparater	47,741: 04	
Rörnätet	10,081: 61	
Servisledningar	1,927: 63	
Gatulyktor	17,284: 49	
Nya gasklockan	76,253: 36	
Gasledningen å Herrhagen	91,965: 41	
Fordringar	38,207: 27	
	<u>420,060: 42</u>	
hvarifrån afgår skuld till Karlstads Drätselverk m fl.	<u>232,734: 07</u>	187,326: 35

Inkomster under året:

Allmänna gasbelysningen	17,100: —	
» fotogenbelysningen	3,550: —	
Enskilda gasförbrukningen	68,876: 24	
» arbeten	2,868: 22	
Gasmätarehyror	2,367: —	94,761: 46
		<u>Kronor 282,087: 81</u>

Utgifter under året:

Afskrifning å inventarier	179: 62	
» » materialier	600: 62	
» » fordringar	107: 40	
Slitage å gasmätare	735: 18	1,622: 82

Allmänna gasbelysningen:

Tillverkningskostnad för 91,067 kbm. gas....	3,734: 94	
Materialier m. m.	<u>2,589: 29</u>	6,324: 23

Allmänna fotogenbelysningen:

Materialier m. m.		2,187: 88
------------------------	--	-----------

Enskilda gasförbrukningen:

Tillverkningskostnad för 412,740 kbm. gas... 16,925: 74		
Rabatter.....	1,652: 49	
Lysbällning vid hamnen.....	<u>1,100: —</u>	19,678: 23

Enskilda arbeten:

Materialier m. m.	1,794: 48	
Aflöningar.....	20,639: 84	
Diverse utgifter.....	5,299: 20	
Underhåll af byggnader.....	677: 47	
» » driftapparater.....	1,000: 72	
» » rörnätet.....	4,060: 87	
» » inventarier.....	1,141: 68	
» » retortugnar.....	3,398: 36	
» » gatulyktor.....	<u>936: 86</u>	11,215: 96

Räntor.....	11,967: 56	
-------------	------------	--

Årets nettovinst.....	<u>14,031: 26</u>	
-----------------------	-------------------	--

94,761: 46

hvarifrån afgår skillnaden mellan ut- och ingående behålln.	<u>17,411: 26</u>	77,350: 20
---	-------------------	------------

Utgående behållning:

Inventarier.....	7,123: 19	
Materialier.....	14,685: 09	
Gasmätare.....	26,673: 23	
Gaskol.....	12,264: 12	
Myrmalm.....	340: —	
Koks.....	4,438: —	
Stenkolstjära.....	2,316: —	
Ångkol.....	489: 18	
Byggnader.....	71,346: 40	
Driftapparater.....	48,041: 48	
Rörnätet.....	114,051: 32	
Servisledningar.....	3,230: 72	
Gatulyktor.....	22,071: 89	
Nya gasklockan.....	87,672: 91	
Fordringar.....	<u>41,080: 32</u>	
	455,823: 85	

hvarifrån afgår skuld till Karlstads Drätselverk m. fl. ..	<u>251,086: 24</u>	204,737: 61
--	--------------------	-------------

Kronor 282,087: 81

Gastillverkningen har under året uppgått till 563,495 kbm., som sålunda förbrukats:

Af enskilda personer: lysgas.....	kbm.	241,843
kokgas	»	170,897
Stadens belysning	»	91,067
Egen förbrukning	»	17,800
Läckage (7,43 ⁰ / ₀)	»	41,888
	<u>Summa kbm.</u>	<u>563,495</u>

För beredningen häraf har åtgått 2,130,97 tons gaskol, hvilka lämnat 264,43 kbm. gas per ton och till försäljning 19,999¹/₂ hl. koks samt 355¹/₂ fat stenkoltjärä. Vid en jämförelse mellan det gasutbyte per ton gaskol som erhållits under år 1907 och de tvänne närmast föregående åren framgår, att under åren 1905 och 1906 erhållits omkring 293 kbm. per ton, då däremot under år 1907 endast erhållits omkring 264 kbm.; och här detta sämre gasutbyte i väsentlig mån förorsakat nettovinstens nedgående till omkring 14,000 kr. år 1907 från öfver 18,000 kr. hvar och ett af de båda föregående åren.

Siffergranskningen är verkställd af därtill särskildt utsedde revisorer, hvilkas berättelse öfver fullgjordt uppdrag bifogas.

Räkenskaperna äro noggrannt förda samt vederbörligen verifiserade, och få vi tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja styrelsen full ansvarsfrihet för det gångna räkenskapsåret.

Karlstad den 7 Oktober 1908.

G. F. EDGREN.

G. F. OLDEVIG.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad utsedda att siffergranska Styrelsens för Karlstads Gasverks räkenskaper för år 1907, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande berättelse:

I gasförbrukningsjournalen under N:o 52 Rådhuset, Magistraten, har för 1:sta kvartalet debiterats för 1,000 m³ för mycket = 200 kr.

Under N:o 366 Folkskolan Tjädern har för 2:dra kvartalet ej påförts 61 m³ lysgas = 12,20 kr. och under N:o 367 för samma under samma tid ej heller påförts 5 m³ kokgas = 0,60 kr.

Under N:o 792 Karlstads Sparbank har för tiden Mars—December ej påförts 3 m³ lysgas = 0,60 kr.

Under N:o 587 Ingeniör Rogberg 1 m³ lysgas för April månad debiterats som kokgas, skillnaden = 0,08 kr.

Karlstad i Oktober 1908.

OLOF WIRIDÉN,

G. MÆCHEL.

Förestående anmärkningar godkännas till rättelse uti innevarande års räkenskaper.

Karlstads Stadskamrerarekontor den 17 Oktober 1908.

G. ENANDER.

*Utdrag af protokollet hållet hos Styrelsen för
Karlstads Vatten- och Gasverk den 2 November 1908.*

§ 128.

Med anledning af från Magistraten inkomna revisionsberättelser öfver gas- och vattenverkens förvaltning under år 1907, hvilka berättelser föredrogos, beslöt Styrelsen som förklaring öfver det under sagda år utvunna låga gasutbytet vid gasverket nämna, att detta säkerligen vore till stor del beroende på den nu under den gångna sommaren ommurade gasugnen, hvilkens rökkanaler befunnos vid raffiningsarbetet vara i hög grad igengrodda, hvarigenom nödigt drag och sål. ej håller tillräckligt hög värme för kolens förgasning kunde erhållas.

Styrelsen som redan dessförinnan haft sin uppmärksamhet fäst på detta icke oviktiga sakförhållande, och förmodade att de mottagna gaskolen voro af mindre god beskaffenhet, hade härom förfrågat sig hos kolleverantören, som i skrivelse den 2/3 d. å. sade sig vara ur stånd att förklara detta, enär alla firmans kolleveranser verkställdes med yttersta omsorg, samt slutligen framhöll, att all uppmärksamhet från firmans sida skulle ägnas åt en blifvande leverans.

Styrelsen ville relatera detta, då ju denna förklaring icke uteslöte möjligheten af att äfven *gaskolen* kunde hafva varit af mindre god kvalitet, som i sin mån bidragit till det anmärkta, dåliga resultatet.

Den här ofvan omhandlade gasugnen var den första som uppsattes vid verkets ombyggnad år 1903 och ansågs då vara af modern konstruktion, men vid gjorda förfrågningar hos andra gasverk, som användt densamma har meddelats, att dessa så småningom ämna frångå den, enär ungefär liknande resultat äfven där erhållits, och kommer Styrelsen därför att vid blifvande ommurningar af gasugnar taga annan ugnskonstruktion under ompröfning.

En jämförelse mellan den verkliga affärsvinsten (kronor 14,031:26) och den i 1907 års *stat* beräknade (kronor 23,457:05) visar en högst afsevärd skilnad (kronor 9,425:79), som dock endast *delvis* beror på det sämre gasutbytet, hvilket visserligen tillskyndat verket en utgift på c:a 4,075 kronor utan någon motsvarande inkomst.

Resterande kronor 5,350 hafva sin förklaring däri, att dels afskrifningar till belopp af kronor 1,622:82 verkstälts, som icke finnas i staten upptagna; dels att högre omkostnader till i rundt tal 2,000 kronor varit nödvändiga för gasberedningen än staten angifver för samma ändamål; dels ock att verkets underhållskostnader — till stor del nedlagda i driftapparater och rörnätet (för afhjälpande af läckager) — öfverstigit de beräknade med 5,612:96 kronor.

Dessa utöver staten utbetalda belopp — tillsammans 9,235:79 kronor — skall dock minskas med ett inkomstbelopp för koks utöfver den beräknade af kronor 3,878:31, hvadan skillnaden (9,235:79 — 3,878:31) = 5,357:47 kronor i det närmaste stämmer med den ofvan angifna rüsten 5,350 kronor.

In fidem:

J. A. WALLMARK.

Af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska Styrelsens för *Karlstads Vattenverk* räkenskaper för år 1907 få undertecknade efter fullgjordt uppdrag däröfver afgifva följande

Berättelse.

Ingående behållning:

Byggnader	135,137: 89	
Driftapparater	207,424: 55	
Vattenledningen	337,959: 61	
Aflopsledningen	319,397: 35	
Servisledningar	18,294: —	
Inventarier	10,336: 14	
Materialier	7,025: 55	
Ängkol	2,502: 74	
Fordringar	25,274: 86	
	<u>1,063,352: 69</u>	
hvarifrån afgår skuld till Karlstads Drätselverk m. fl..	353,124: 90	710,227: 79

Inkomster under året:

Materialier		246: 05
Vattenförbrukningen: 1:a kvartalet	10,025: 81	
2:a »	9,712: 34	
3:e »	9,620: 20	
4:e »	<u>16,793: 75</u>	46,152: 10
Drätselverkets underhåll af brandposter		1,000: —
» rensning af gatubrunnar ..		450: —
» skötsel af pumpen till klapphuset.....		500: —
Årets förlust		<u>19,179: 69</u>
		67,527: 84
hvarifrån afgår skillnaden mellan in- och utgående behållningen		<u>3,702: 07</u>
		63,825: 77
		<u>Kronor 774,053: 56</u>

Utgifter under året:

Afskrifning å inventarier	636: 90	
Karlstads Drätselverk	294: 25	
Rabatter till vattenkonsumenter	329: 84	
Vattnets filtrering	2,388: 87	
Vattenverkets drift	16,796: 61	
Afloppets »	1,996: 75	
Aflöningar	3,224: 88	
Diverse utgifter	2,619: 76	
Byggnaders underhåll ..	475: 43	
Driftapparaters »	721: 60	
Vattenledningens underhåll ..	2,013: 65	
Aflopsledningens »	1,411: 25	
Inventariers »	35: 74	
Räntor	34,592: 31	67,527: 84

Utgående behållning:

Byggnader	136,989: 66	
Driftapparater	207,385: 05	
Vattenledningen	342,713: 16	
Aflopsledningen	331,848: 21	
Servisledningar	20,851: 90	
Inventarier	9,938: 46	
Materialier	4,905: 83	
Ångkol	570: 24	
Fordringar	40,740: 99	
	1,095,943: 50	
hvarifrån afgår skuld till Karlstads Drätselverk m. fl..	389,417: 78	706,525: 72
		Kronor 774,053: 56

Siffergranskningen är verkställd af därtill särskildt utsedde revisorer, hvilkas berättelse öfver fullgjort uppdrag bifogas.

Räkenskaperna äro noggrannt förda samt vederbörligen verifierade, och få vi tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja styrelsen full ansvarsfrihet för det gångna räkenskapsåret.

Karlstad den 7 Oktober 1908.

G. F. EDGREN.

G. F. OLDEVIG.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad utsedda att siffergranska *Styrelsens för Karlstads Vattenverks* räkenskaper för år 1907, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande berättelse:

I vattenförbrukningsjournalen äro vattenafgifternas för staden under 4:de kvartalet slutsumma felsummerad och visar 32 kr. för mycket upptaget.

Karlstad i Oktober 1908.

OLOF WIRIDÉN.

G. MÆCHEL.

Riktigheten af förestående anmärkning erkännes.

Karlstads Stadskamrerarekontor den 17 Oktober 1908.

G. ENANDER.

Af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska Styrelsens för *Karlstads Elektricitetsverk* räkenskaper för år 1907 få undertecknade efter fullgjordt uppdrag däröfver afgifva följande

Berättelse,

Ingående behållning:

Byggnader och transform.-kiosker	57,757: 77	
Primära transform.-stationen	17,621: 30	
Understationens maskineri	20,158: 80	
Kabelnätet	112,333: 92	
Inventarier	1,351: 84	
Accumulatorbatteriet	18,779: 80	
Materialier	3,445: 14	
Servisledningar	5,898: 19	
Elektricitetsmätare	13,537: 44	
Sekundära stationen	13,668: 75	
Fordringar	6,908: 24	
	<u>271,461: 19</u>	
hvarifrån afgår skuld till Karlstads Drätselverk m. fl.	<u>271,351: 70</u>	109: 49

Inkomster under året:

Strömförbrukningen	64,229: 32	
Enskilda arbeten	2,820: 41	
Mätarehyror	1,239: 79	68,289: 52

Kronor 68,399: 01

Utgifter under året:

Afskrifning å inventarier	20: 80
Verkets drift	41,089: 34
Aflöningar	3,550: —
Diverse utgifter	602: 51
Underhåll af byggnader	129: 35
» » driftapparater	569: 76
» » kabelnätet	122: 04
» » inventarier	38: 77
Enskilda arbeten: materialier m. m.	2,108: 12

Rabatter till strömkonsumenter	1,746: 74	
Räntor	15,833: 53	
Årets vinst.....	2,478: 56	
	<u>68,289: 52</u>	
hvarifrån afgår skillnaden mellan ut- och ingående behålln.	7,740: 28	60,549: 24

Utgående behållning:

Byggnader	90,939: 43	
Driftapparater	53,437: 52	
Kabelnätet	121,858: 87	
Servisledningar	9,751: 93	
Inventarier	2,488: 24	
Materialier	3,684: 69	
Mätare	19,663: 51	
Herrhagsledningar	19,036: 22	
Hagaborgsledningen	8,043: 27	
Fordringar	11,470: 14	
	<u>340,373: 82</u>	
hvarifrån afgår skuld till Karlstads Drätselverk m. fl.	332,524: 05	7,849: 77
		<u>Kronor 68,399: 01</u>

Siffergranskningen är verkställd af därtill särskildt utsedde revisorer, hvilkas berättelse öfver fullgjordt uppdrag bifogas.

Räkenskaperna äro noggrannt förda samt vederbörligen verifierade, och få vi tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja styrelsen full ansvarsfrihet för det gångna räkenskapsåret.

Karlstad den 7 Oktober 1908.

G. F. EDGREN.

G. F. OLDEVIG.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad utsedda att siffergranska *Styrelsens för Karlstads Elektricitetsverk* räkenskaper för år 1907, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande berättelse:

Endast några mindre anmärkningar förekommo, som äro dels nöjaktigt förklarade och dels rättade.

Karlstad i Oktober 1908.

OLOF WIRIDÉN.

G. MÆCHEL.

Utgående behållning:

Kassabehållning	539: 56	
Inventarier	8,742: 78	9,282: 34
	<u> </u>	<u> </u>
		Kronor 26,295: 04

Någon afskrifning & inventarier ha ej under året egt rum.

Mathållningsafgifterna redovisas sålunda:

Balans från år 1906	32: 50	
Utbetaladt under året	717: —	
Öfverbetaladt för sjukvård och medicin	7: —	756: 50
Hvaraf under året inbetalts	<u>627: 50</u>	
Afskrifning enligt Hälsovårdsnämndens protokoll af 4 Febr. 1908 för en patient	23: —	
Matpengar för vikarierande sköterskor	95: —	
Utestående fordran af en person att i 1908 års räkenskaper redovisas	<u>11: —</u>	756: 50

Som alla utgiftsposter äro fullständigt verifierade tillstyrka vi full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Juni 1908.

C. W. ZETTERGREN.

G. MÆCHEL.

Af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Trädgårdsstyrelsens* räkenskaper för år 1907 få undertecknade efter fullgjordt uppdrag däröfver afgifva följande

Berättelse,

Ingående behållning:

Inventarier	4,090: 51	
Fastigheten	44,707: 31	
Kassabehållning	174: 13	
Innestående i Wärmlands Enskilda Bank	218: 47	
	49,190: 42	
hvarifrån afgår skuld till Karlstads Drätselverk	30,000: —	19,190: 42

Inkomster under året:

Räntor	14: 74	
Platshyra för paviljongen	1,000: —	
» » vattenkiosken	60: —	
Skötsel af Kanikenäset	100: —	
Hundskattemedel	2,300: —	
Anslag	3,040: —	
D:o till nybyggnad	10,466: 09	16,980: 83
	Kronor 36,171: 25	

Utgifter under året:

Afskrifning & inventarier	213: 01	
Omkostnader	5,637: 81	
Reparationer	832: 95	
Nybyggnaden	9,946: 10	
Årets vinst (öfverskott å anslag)	350: 96	
	16,980: 83	
hvarifrån afgår skillnaden mellan ut- och ingående behålln.	10,297: 06	6,683: 77

Utgående behållning:

Inventarier	4,041: 50	
Fastigheten	54,653: 41	
Innestående i Wärmlands Enskilda Bank	1,533: 21	
	60,228: 12	
hvarifrån afgår skuld till Karlstads Drätselverk m. fl.	30,740: 64	29,487: 48
	Kronor 36,171: 25	

Af nybyggnadsanslaget kr. 10,466: 09 har till nybyggnaden åtgått endast kr. 9,946: 10; öfverskottet kr. 519: 99 har dels använts för allmänna utgifter och dels redovisats såsom vinst.

Siffergranskningen är verkställd af därtill särskildt utsedde revisorer, hvilkas berättelse öfver fullgjordt uppdrag bifogas.

Räkenskaperna äro noggrannt förda samt vederbörligen verifierade, och få vi tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja styrelsen full ansvarsfrihet för det gångna räkenskapsåret.

Karlstad den 7 Oktober 1908.

G. F. EDGREN.

G. F. OLDEVIG.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige utsedda sifferrevisorer af *Karlstads Trädgårdsstyrelses* räkenskaper för år 1907, få efter fullgjordt uppdrag meddela, att något skäl till anmärkning, rörande hvad som faller under deras granskning ej förekommit.

Karlstad i Oktober 1908.

OLOF WIRIDÉN.

G. MÆCHEL.

Undertecknade af Herrar Stadsfullmäktige utsedda revisorer af *Tekniska Afton- och Söndagsskolans* i Karlstad räkenskaper för år 1907 få efter verkställd granskning deröfver afgifva följande

Berättelse.

Ingående behållning:

Innestående å giroräkning i Wermlands Enskilda Bank ...	130: 09	
» » motbok med Karlstads Sparbank.....	1,035: 87	
C. A. Fahlgrens donation	6,100: —	
Diverse inventarier	1,716: 33	8,982: 29

Inkomster under året:

Anslag af staten	2,000: —	
» » staden	3,000: —	
Terminsafgifter	495: —	
Ränta å Fahlgrens donation.....	309: 32	
» » giroräkning i Wermlands Enskilda Bank.....	28: 64	
» » Sparbanken	50: 92	
Gåfva	5: —	5,888: 88
		<u>Kronor 14,871: 17</u>

Utgifter under året:

Aföningar	3,075: 50	
Hyra för lokalen.....	1,000: —	
Premier åt eleverna	160: —	
Belysningen	171: 80	
Uppvärmningen.....	99: —	
Reparationer	234: 80	
Böcker, papper, skrif- och ritmaterialier.....	686: 01	
Städning, tvätt samt belysningens skötande	166: —	
Annonser och trycksaker.....	115: 85	
Brandförsäkringspremier	15: 01	
Diverse utgifter	1: 50	5,725: 47

Utgående behållning:

Kassabehållning.....	59: 62	
Innestående å giroräkning i Wermlands Enskilda Bank....	28: 64	
» » motbok med Karlstads Sparbank.....	1,241: 11	
C. A. Fahlgrens donation	6,100: —	
Diverse inventarier.....	1,716: 33	9,145: 70

Kronor 14,871: 17

Som räkenskaperna äro väl förda och alla utgiftsposter fullständigt verifierade, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Juli 1908.

C. W. ZETTERGREN.

G. MÆCHEL.

Undertecknade af Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska *Elementarläroverkets för flickor* räkenskaper för år 1907, få härmed afgifva följande

Revisionsberättelse.

Tillgångar den 1 Januari 1907:

Kassabehållning.....	62: 84	
Förskotterade aflöningar.....	1,867: 97	
Giro i Wermlands Enskilda Bank.....	826: 02	
Inventarier.....	<u>5,142: 47</u>	7,899: 30

Inkomster:

Anslag af staten.....	4,250: —	
» » staden.....	4,583: 33	
Terminsafgifter.....	19,635: —	
Räntor.....	27: 01	
Ersättning för reparation.....	<u>180: —</u>	28,675: 34

Skulder vid årets slut:

Diverse leverantörer.....	<u>420: 88</u>	
		Kronor 36,995: 52

Skuld vid årets början:

Till en leverantör.....		94: 25
-------------------------	--	--------

Utgifter:

Aflöningar, arvoden och pensionsafgifter.....	21,715: 89	
Hyror.....	4,706: 25	
Bränsle, lyse och vatten.....	897: 14	
Diverse omkostnader.....	880: 57	
Reparationer i förhyrda lägenheter.....	<u>960: 39</u>	29,160: 24

Tillgångar den 31 December 1907:

Kassabehållning.....	411: 18	
Förskotterade aflöningar.....	1,867: 97	
Giro i Wermlands Enskilda Bank.....	27: 01	
Inventarier.....	<u>5,434: 87</u>	7,741: 03
		Kronor 36,995: 52

Räkenskaperna, som af särskilda dertill utsedda revisorer siffergranskats, äro väl förda och fullständigt verifierade och få revisorerna föreslå full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 3 Augusti 1908.

H. HAMMAR.

J. MÆCHEL.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige utsedda revisorer af *Styrelsens för Mariebergsskogen skötsel och vård* räkenskaper för åren 1906 och 1907, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse för år 1906:

Inkomster:

Drätselkammarens anslag för året ..... 4,650:—

Utgifter:

Vakttjänstgöring i skogen	10: 20		
Nybyggnad	4,636:—		
Inventarier	67: 60		
Rödjnings- och anläggningsarbeten	69: 45		
Brandförsäkring	8:—		
Diverse utgifter	83: 65		
		4,874: 90	
Afgår: till nybyggnaden använda	4,636:—		
» » inventarier »	67: 60	4,703: 60	171: 30

Utgående balans:

Vaktarebostaden	4,636:—		
Inventarier	67: 60	4,703: 60	
Afgår: af redogöraren förskotterade		224: 90	4,478: 70
		Kronor	4,650:—

För år 1907:

Ingående balans:

Vaktarebostaden	4,636:—		
Inventarier	67: 60	4,703: 60	
Afgår: af redogöraren förskotterade		224: 90	4,478: 70

Inkomster:

Drätselkammarens anslag för året ..... 550:—
5,028: 70

Utgifter:

Nybyggnad.....	55: 40		
Inventarier	79: 50		
Rödjningsarbeten.....	53: 25		
Brandförsäkring.....	8: —		
Telefonanläggning och afgift för telefon	154: 08		
Diverse utgifter.....	5: —		
		<u>355: 23</u>	
Afgår: till nybyggnaden använda	55: 40		
» » inventarier »	79: 50	134: 90	220: 33

Utgående balans:

Vaktarebostaden.....	4,691: 40		
Inventarier	<u>147: 10</u>	4,838: 50	
Afgår: af redogöraren förskotterade		<u>30: 13</u>	4,808: 37
			<u>Kronor 5,028: 70</u>

Då inga skäl till anmärkningar förekommit och alla utgiftsposter äro fullständigt verifierade, få revisorerna föreslå full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Oktober 1908.

OLOF WIRIDÉN.

G. MÆCHEL.

Undertecknade, af Herrar Stadsfullmäktige utsedda revisorer af *Karlstads Arbetsförmedlingsanstalts* räkenskaper för åren 1906 och 1907, få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse

för år 1906.

Inkomster:

Drätselkammarens anslag för året..... 3,153: 67

Utgifter:

Aflöning till föreståndaren.....	1,500: —
Hyra för lokal.....	400: —
Inköp af inventarier.....	369: 75
Skrifmaterialier och förvaltningsutgifter.....	52: 85
Annonser och trycksaker.....	273: 54
Telefonafgifter.....	51: —
Postafgifter.....	12: 05
Ved och lyse samt städning af lokal.....	250: —
Studieresor för anstaltens räkning.....	242: 23
Diverse utgifter.....	2: 25

3,153: 67

hvarifrån afgår inköpta inventariers värde..... 369: 75 2,783: 92

Utgående balans:

Inventarier..... 369: 75

Kronor 3,153: 67

För år 1907:

Ingående balans:

Inventarier..... 369: 75

Inkomster:

Drätselkammarens anslag för året..... 2,585: — 2,954: 75

Utgifter:

Aflöning till föreståndaren.....	1,500: —
Hyra för lokal.....	400: —

Arvode till skrifbiträde	100: —	
Underhåll af inventarier	3: —	
Skrifmaterialier och förvaltningsutgifter	27: 65	
Annonser och trycksaker.....	200: 75	
Telefonafgifter.....	66: 70	
Postafgifter.....	32: 97	
Ved och lyse samt städning af lokal	250: —	
Diverse utgifter	1: 50	2,582: 57

Utgående balans:

Kassabehållning.....	2: 43	
Inventarier	369: 75	372: 18
		<u>Kronor 2,954: 75</u>

Då räkenskaperna ej föranleda någon anmärkning och alla utgiftsposter äro fullständigt verifierade, få revisorerna föreslå full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Augusti 1908.

G. MÆCHEL.

OLOF WIRIDÉN.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 6 Maj.

N:o 6.

64. Herr Arrhenius motion om framställning till Kungl. Maj:t i fråga om förtydligande i det Drätselkammaren gifna bemyndigande att å stadens vägnar teckna borgen för ett Karlstads Munkfors Järnvägsaktiebolags obligationslån.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Uti den motion som af Herr J. A. Wallberg och mig i September 1908 ingafs till Herrar Stadsfullmäktige angående bemyndigande för Drätselkammaren att teckna borgen för ett obligationslån å 2,500,000, som styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsbolag bemyndigats upptaga, anfördes, att den ifrågasatta borgen-säkerheten kunde ordnas *antingen* på det sätt, att Karlstad stad och Uddeholms Aktiebolag tecknade *solidarisk borgen såsom för egen skuld* för obligationslånet infriande så till kapital som ränta, *eller ock att borgen såsom för egen skuld tecknades af staden ensam* mot det att af Uddeholms Aktiebolag aflemnades en närmare beskrifven ansvarsförbindelse för viss del af lånet.

Sedan härefter anförts, att den senare formen för den ifrågasatta förbindelsen af vissa skäl ansåges lämpligare. hade vi på grund därpå hemställt, — att, under förutsättning omförmälda förbindelse af Uddeholms Aktiebolag aflemnades, — Drätselkammaren måtte bemyndigas å stadens vägnar teckna borgen för omförmälda obligationslånet infriande så till kapital som ränta, *men härvid hade uti motionens slutkläm ej kommit att inflyta, att nämnda borgen borde tecknas såsom för egen skuld.*

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 17 December 1908 bifallit motionen samt berörda beslut underställts Kungl. Maj:ts pröfning, har Kungl. Maj:t i nådigt bref den 26 Mars detta år funnit godt medgifva, att Stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut må gå i verkställighet.

Det har emellertid visat sig, att de personer med hvilka underhandlingar om det ifrågasatta obligationslånet inledts, ansett det Drätselkammaren gifna bemyndigandet ofullständigt såtillvida, att deri ej finnes någon närmare bestämmelse om borgens form, eller med andra ord, att det vore tvifvelaktigt huruvida Drätselkammaren egde att å stadens vägnar teckna borgen för lånet såsom för stadens egen skuld.

Med anledning häraf och då eventuell långgivare fordrar, att staden tecknar borgen för lånet såsom för egen skuld, tillåter jag mig härmed föreslå:

att Herrar Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning, att den nådigst meddelade tillåtelsen att Stadsfullmäktiges omförmälda beslut må gå i verkställighet, må förklaras innefatta bemyndigande för Drätselkammaren att för ifrågavarande obligationslåns infriande så till kapital som ränta å stadens vägnar teckna borgen såsom för egen skuld.

Karlstad den 1 Maj 1909.

KARL ARRHENIUS.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 Maj 1909.

§ 2.

S. d. Sedan Herrar Stadsfullmäktige den 17 december 1908 beslutat bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar teckna borgen för infriandet så till kapital som ränta af det obligationslån å 2,500,000 kronor, som styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag bemyndigats upptaga, samt Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 26 mars 1909 funnit godt medgifva, att Herrar Fullmäktiges ifrågavarande beslut finge gå i verkställighet, så hade Herr Arrhenius uti hos Herrar Stadsfullmäktige väckt motion på anförda grunder hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning, att den nådigst meddelade tillåtelsen att Herrar Stadsfullmäktiges omförmälda beslut finge gå i verkställighet, måtte förklaras innefatta bemyndigande för Drätselkammaren att för ifrågavarande obligationslåns infriande så till kapital som ränta å stadens vägnar teckna borgen såsom för egen skuld.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att häröfver afgifva yttrande, beslöt tillstyrka bifall till motionen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 4 Maj 1909.

§ 48.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige den 17 december 1908 beslutat bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar teckna borgen för infriandet så till kapital som ränta af det obligationslån å 2,500,000 kronor, som styrelsen för Karlstads—Munkfors Järnvägsaktiebolag bemyndigats upptaga, samt Kungl. Maj:t genom Nädigt bref den 26 mars 1909 funnit godt medgifva, att Herrar Fullmäktiges ifrågasvarande beslut finge gå i verkställighet, så hade Herr Arrhenius uti hos Herrar Stadsfullmäktige väckt motion på anförda grunder hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning, att den nädigt meddelade tillåtelsen, att Herrar Stadsfullmäktiges omförmälda beslut finge gå i verkställighet, måtte förklaras innefatta bemyndigande för Drätselkammaren att för ifrågasvarande obligationslåns infriande så till kapital som ränta å stadens vägnar teckna borgen såsom för egen skuld.

Denna motion hade af Drätselkammaren i afgifvet yttrande tillstyrkts.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva utlåtande i frågan, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige, med bifall till motionen, måtte uppdraga åt Ordföranden att med kontrasignation af sekreteraren till Kungl. Maj:t ingå med sådan underdånig framställning, som i motionen föreslagits.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

**Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909**

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 15 Juni.

N:o 7.

63. Revisionsberättelser angående Karlstads Spritförsäljningsbolags samt "Fondens för Allmännyttiga ändamål" räkenskaper och förvaltning försäljningsåret 1907—1908.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, utsedde att granska *Karlstads Spritförsäljningsbolags* räkenskaper och förvaltning för det försäljningsår, som omfattar tiden från och med den 1 Oktober 1907 till och med den 31 December 1908, få efter fullgjordt uppdrag afgifva nedanstående berättelse.

Bolaget, till hvilket all minuthandel med och utskänkning af brännvin inom staden Karlstad är öfverläten från tiden 1 Oktober 1907 till 1 Januari 1911, har under försäljningsåret bestått af 41 lottägare, af hvilka 32 äro bosatta inom staden, och har dess styrelse utgjorts af f. d. Kaptenen m. m. Hugo Ziegler, verkställande direktör, Bokhandlaren m. m. A. Nerman, ordförande, och f. d. Kaptenen m. m. J. Kuylenstjerna med vice Häradshöfdingen S. af Geijerstam och Stationsinspektoren W. af Segerström såsom supplanter, alla dessa utsedde af bolagsstämman, äfvensom af Domänintendenten C. E. L. Lennartson och Stadskamreraren G. Enander, den förre utsedd af landstinget och den senare af hushållningssällskapets förvaltningsutskott.

Bolaget har erlagt afgift för 7 försäljningsrättigheter, nämligen 1 minuterings- och 6 utskänkningsrättigheter, af hvilka minuteringsrättigheten och 2 utskänkningsrättigheter utöfvats af bolaget själf samt 4 utskänkningsrättigheter med vederbörligt tillstånd och mot erlagda afgifter, tillhopa 900 kronor, varit öfverlätna, 2 till innehafvaren af Stadshotellet med teaterfoyern samt likaledes 2 till innehafvaren af Grand Hotell med paviljongen i Stadsträdgården.

Aflöning till styrelsen har för försäljningsårets 15 månader utgått med 5,125 kr. jämte ved och lyse fritt för eget husbehof till verkställande direktören Kaptenen Ziegler, 650 kronor till ordföranden Bokhandlaren Nerman samt 500 kronor till hvar och en af de tre öfriga ledamöterna, hvarjämte af landstinget utsedde, utom staden boende ledamoten Åtnjutit skjutsersättning.

Kroglokalernas föreståndare äfvensom den hos bolaget för öfrigt anställda personalen hafva samtliga erhållit kontant aflöning. Lagerföreståndaren, kamreren och kroglokalsföreståndarne hafva förutom kontanta lönen Åtnjutit bostad med ved och lyse fritt.

I afseende å *varuomsättningen* meddelas följande tablå:

	Antal försålda liter			Försäljningsvärde	
	Genom utminuteri- ning	Genom utskänkning	Summa	Kronor	Öre
Brännvin, alla slag, och sprit, 50 %	350,036	50	21,617,73	371,654	23
Finare spritvaror	112,890		37,916,12	150,806	12
Vin	8,096	86	173,60	8,270	46
Maltdrycker ..	—		8,006,33	8,006	33
Summa	471,023	36	67,713,78	538,737	14
				1,044,209	94

Priset på varmrenadt brännvin af 50 % styrka har under året utgjort:
Utskänkingsvis hela året ..... kr. 2,⁸⁵ pr liter

Vid *utminuteri-
ning*:

Under tiden 1 Oktober—1 December 1907:

För 1—4 liter	»	1,77	»
» 5—12 »	»	1,71	»
» 13—19 »	»	1,48	»
» 20—39 »	»	1,36	»
» 40— » och däröfver... ..	»	1,24	»

Under tiden 1 December 1907—1 Mars 1908:

För 1—19 liter	»	1,77	»
» 20— » och deröfver.....	»	1,43	»

Under tiden 1 Mars—31 December 1908:

För 1—19 liter	»	1,77	»
» 20— » och deröfver.....	»	1,48	»

Sammanlagda försäljningspriset för försålda 538,737,¹⁴ liter spritvaror, vin och maltdrycker utgör, såsom ofvan angifvits .....

Kr. _____ 1,044,209: 94

Tillkommer:			
För försäldt socker	»	58: 15	
Afgifter för öfverlätna rättigheter ..	»	900: —	
Räntor	»	1,540: 47	
Vinst & tomkärll	»	470: 94	
			<u>2,969: 56</u> 1,047,179: 50
Bolaget har under året inköpt varor, som inberäknadt tull, frakt och punschstämplar, kostat			
	»		<u>670,937: 46</u>
hvilken summa ökas med det belopp, hvarmed utgående varubehållningen understiger ingående, eller ..			
	»		<u>986: 29</u> 671,923: 75
			<u>375,255: 75</u>
<i>Bruttovinsten</i> utgör alltså			
Häriifrån afgå följande omkostnader:			
<i>Aflöningar:</i> Styrelsen	Kr.	2,396: 88	
Verkställande direktören.	»	5,125: —	
Konungens Bfhdes ombud	»	500: —	
Lagerföreståndaren	»	6,250: —	
Kamreraren	»	2,625: —	
Butiksföreståndaren.....	»	4,375: —	
Öfrig tjänste- och arbetspersonal.....	»	26,340: 58	47,612: 46
<i>Skatter:</i> Försäljningsafgift	»	1,575: —	
Kronoutskylder	»	14,388: 04	
Kommunalutskylder	»	14,510: 62	
Prästskatt	»	195: 46	30,669: 12
<i>Hyror:</i> Hufvudaffärens byggnader.....	»	5,500: —	
Kroglokalen N:o 2	»	4,650: —	
Magasin, källare och källarbyggnad	»	2,575: —	
Platshyra för kolbod....	»	30: —	
D:o för paviljongen i Stadsträdgården	»	1,000: —	13,755: —
Kostnad för officiella revisionen	»		314: 32
Kol för reningsverket	»		405: —
Reparationer å byggnader	»		5,317: 70
Dito & inventarier jämte ersatt slitningsmateriel	»		278: 53
Stallet	»		519: 50
Ved och lyshållning	»		4,198: 26
Bidrag till krogarne för ved, lyse, servis och tjänares aflöning.....	»		2,437: 50

Missräkningspenningar, olycksfallsförsäkring och julgåfvor åt personalen	Kr.	2,404: 75	
Extra arbetsbjud, polis och ordningsman å krogarne	»	3,327: 73	
Brandförsäkringsafgifter	»	657: 46	
Vattenafgifter	»	444: 50	
Telefonafgifter, telegram- och postporto	»	528: 76	
Tryck, räkenskapsböcker och skrifmaterialier	»	1,068: 02	
Arvode till bolagets revisorer, kontrollanter, inventeringsmän, läkare och juridiskt biträde	»	2,214: 30	
Julgåfvor till stadens fattige (2:ne år)	»	1,000: —	
Införande och underhåll af elektrisk belysning	»	775: 82	
Elektrisk kraft för magasinshissarne	»	135: 73	
Diverse utgifter för kemikalier, medicin, frakter, resor m. m.	»	2,681: 53	
<i>Afskrifningar</i> å fordringar	»	158: 95	
å inventariépersedlar	»	979: 25	
å kolhuset	»	26: 56	
Rabatter	»	1,164: 76	
		4,119: 17	
			126,029: 92
Årets nettovinst blir således	Kr.		249,225: 83

Bolagets ställning vid försäljningsårets slut den 31 December 1908.

Tillgångar:

Kassabelåhållning	Kr.	2,268: 19
Varulager vid hufvudaffären	»	157,483: 36
Dito hos krogföreståndarne	»	599: 55
Inventariépersedlar	»	16,856: 44
Tomkärl	»	6,530: 36
Punschstämplar	»	736: 70
Paviljongen i Stadsträdgården	»	5,486: 94
Kolhuset å Herrhagen	»	464: 08
Björkkol	»	100: —
Innestående i Wermlands Enskilda Bank:		
å giroräkning	Kr.	34,089: 99
å löpande räkning	»	88,530: 11
		122,620: 10

Innestående i Kristinehamns Enskilda Bank:			
å kapitalräkning	Kr.	20,367: 38	
Lottbref i Södra Wärmlands telefonförening	»	1:—	
Fordringar hos diverse personer	»	1,580: 48	
Inredning och utvidgning i butik och reningsverk	»	8,833: 90	343,928: 48
<i>Skulder:</i>			
Lottkapitalet	»	38,200:—	
Lottgarnes räntemedel	»	2,387: 50	
Till diverse firmor och personer	»	54,115: 15	
Nettovinsten	»	249,225: 83	343,928: 48

Från och med början af det försäljningsår, som utgör föremål för denna revision, har anställts särskild butikföreståndare med en aflöning af 3,500 kronor för kalenderår.

Aflöningen till bolagets öfriga fasta personal har ökats med 2,961 kronor 15 öre, efter kalenderår räknadt, af hvilken summa ett belopp af 2,061 kronor 15 öre enligt bolagsstämmans beslut användts till premier för beredande af lifräntor åt vissa af bolagets funktionärer. Då ifrågavarande lönetillskott, med hänsyn till dessa funktionärers långa tjänstetid, icke kan anses oberättigadt; har den af bolaget sålunda vidtagna åtgärden icke föranlett någon anmärkning från vår sida.

Brändförsäkringshandlingarna äro granskade och befunna i behörigt skick.

Försäljnings- och utskänkningslokalerna hafva vi besiktigt och funnit dem vara i synnerligen godt stånd.

Undertecknade, Hammar och Noréus, med Herrar kaptener Per Ågren och t. f. Landskanslisten Edvin Noréus som suppleanter hafva vi utsett att deltaga i nästblifvande inventering af bolagets tillgångar.

Bolagets räkenskaper äfvensom dess tablå öfver varuomsättning och omkostnader äro upprättade i enlighet med de i Kungl. Finansdepartementets Kontroll- och Justeringsbyrås kungörelse den 26 Augusti 1896 meddelade föreskrifter. Räkenskaperna äro förda med ordning och noggrannhet samt utgifter och inkomster behörigen verifierade.

På grund af den sålunda verkställda revisionen få vi, som funnit att bolaget förvaltats i öfverensstämmelse med det i 15 § 1 mom. af Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 Juni 1905 angifna syfte, tillstyrka full ansvarsfrihet för det försäljningsår revisionen omfattar.

Karlstad den 8 April 1909.

J. STENSTRÖM.

Utsedd af Konungens Befallningshafvande.

H. HAMMAR.

För Landstinget.

J. NORÉUS.

För Karlstads stad.

CARL ROS.

För Hushållningssällskapet.

CARL J. ÅHGREN.

För Karlstads stad.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, hvilka i sammanhang med Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper från och med den 1 Oktober 1907 till och med den 31 december 1908 äfven granskat styrelsens redogörelse samma tid för den under dess vård och förvaltning stående af förra Vinbolaget bildade »Fonden för Allmännyttiga ändamål», hafva därvid funnit ställningen i enlighet med hvad nedanstående tablå utvisar:

Debet.

<i>Ingående balans:</i>		
Innestående i Källarbyggnaden	3,214: 60	
» » å Kapitalräkning	8,906: 48	
Kontant i kassan	58: 20	12,179: 28
<i>Inkomster:</i>		
1 1/4 års hyra för Källarbyggnaden	2,500: —	
Upplupen ränta	577: 07	3,077: 07
		<u>Kronor 15,256: 35</u>

Kredit.

<i>Utgifter:</i>		
Afskrifning å Källarbyggnaden	1,250: —	
Stämpel för Kapitalräkningsbevis	1: 50	1,251: 50
<i>Utgående balans:</i>		
Innestående i Källarbyggnaden	1,964: 60	
» » å Kapitalräkning	11,983: 55	
Kontant i kassan	56: 70	14,004: 85
		<u>Kronor 15,256: 35</u>

Sedan vi funnit att Källarbyggnaden är behörigen brandförsäkrad och då för öfrigt intet är att erinra mot räkenskaperna och dithörande verifikationer få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för räkenskapstiden.

Karlstad den 20 februari 1909,

A. SVANSTRÖM.

FR. OLSÉN.

J. JANSSON.

Rätt afskrifvet intygas:

S. LINDH.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 49.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver den af vederbörande revisorer afgifna berättelse öfver granskning af Karlstads Spritförsäljningsbolags förvaltning och räkenskaper för tiden 1 oktober 1907—31 december 1908 äfvensom öfver förvaltningen och räkenskaperna rörande bolagets fond för allmännyttiga ändamål samma tid; Och beslöt utskottet, som icke funnit något att erinra med anledning af berättelserna, hos Herrar Fullmäktige hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte *dels* för sin del bevilja styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag ansvarsfrihet för bolagets räkenskaper och förvaltning under ofvannämnda tid *dels ock* lägga revisionsberättelsen angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarne.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

50. Drätselkammarens framställning i fråga om ersättning till Herr Arrhenius för vikariatsaflöning under dennes tjänstledighet på grund af uppdraget såsom ordförande i stadens donationsjordskommitté.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1909.

§ 17.

Sedan Häradshöfdingen Karl Arrhenius af Herrar Stadsfullmäktige utsetts till ordförande i den af Herrar Fullmäktige tillsatta donationsjordskommittén, hade Häradshöfdingen Arrhenius, med företeende af kvitto, utvisande att han, som i följd af berörda uppdrag erhållit begärd tjänstledighet ifrån domareämbetet, fått till sin vikarie utgifva ett belopp af 611 kronor 11 öre, utgörande vikariatsersättning för tiden från och med den 10 januari till och med den 28 februari innevarande år, hos Drätselkammaren anhållit om godtgörelse härför; Och beslöt nu Drätselkammaren, att berörda belopp skulle till Häradshöfdingen Arrhenius ur Stadskassan utbetalas, hvar-

jämte Kammaren tillika beslöt ingå till Herrar Stadsfullmäktige med hemställan dels att Herrar Fullmäktige måtte godkänna den af Kammaren sålunda beslutade utbetalningen och dels att Herrar Fullmäktige måtte bemyndiga Kammaren att till Häradshöfdingen Arrhenius låta från Stads-kassan utbetala jämväl de vikariatsersättningar, som han framdeles visade sig hafva utgifvit för den tid, hvarunder han på grund af sitt uppdrag som ordförande i stadens donationsjordskommitté komme att åtnjuta ledighet från sin tjänst.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 50.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver en af Drätselkammaren hos Herrar Fullmäktige gjord framställning, däri Kammaren, med anmälan, att Kammaren till Häradshöfdingen Karl Arrhenius beslutat af Stads-kassan utbetala ett belopp af 611 kronor 11 öre såsom vikariatsersättning för den tid han till följd af uppdraget såsom ordförande i stadens donationsjordskommitté erhållit ledighet från sitt domareämbete, hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte dels godkänna den af Kammaren sålunda beslutade utbetalningen dels ock bemyndiga Kammaren att till Häradshöfdingen Arrhenius låta från Stads-kassan utbetala jämväl de vikariatsersättningar, som han framdeles visade sig hafva utgifvit för den tid, hvarunder han på grund af sitt uppdrag såsom ordförande i ofvannämnda kommitté komme att åtnjuta ledighet från sin tjänst; Och beslöt utskottet nu tillstyrka bifall till Drätselkammarens framställning, dock att, då enligt hvad Herr Arrhenius själf tillkännagifvit tjänstledighet för ifrågavarande uppdrag icke komme att erfordras för längre tid än sammanlagdt sex månader, den begärda vikariatsersättningen måtte beviljas att utgå under en tid af högst sex månader.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

51. Drätselkammarens framställning om afskrifning å den under Kammarens vård stående lösa egendom.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1909.

§ 11.

Sedan vederbörande inventeringsmän inventerat stadens under Drätselkammarens vård stående lösa egendom, så hade Stadskamreraren och Stadsbyggmästaren öfver af inventeringsmännen föreslagna afskrifningar upprättat, — hvardera beträffande af honom förda inventarielängder, — sammandrag, utvisande, att inventeringsmännen föreslagit afskrifning å inventarierna, i Stadskamrerarens längd med 20 kronor och i Stadsbyggmästarens längd med 1,590 kronor 25 öre; Och beslöt nu Drätselkammaren, efter granskning af inventarielängderna och sammandragen, att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om bifall till afskrifningarna.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 51.

Hos Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren i enlighet med vederbörande inventeringsmäns förslag hemställt, att å under Kammarens vård stående lösa egendom måtte få afskrifvas tillsammans 1,610 kronor 25 öre, nämligen 20 kronor å de i den af stadskamreraren förda längden upplagna inventarier samt 1,590 kronor 25 öre å inventarierna i den af Stadsbyggmästaren förda längden, däröfver Beredningsutskottet hade att uppå remiss yttra sig; Och som Utskottet vid föredragning och granskning af de föreslagna afskrifningarne icke fann något att erinra, beslöt Utskottet hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla Drätselkammarens ifrågavarande hemställan.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

52. Drätselkammarens framställning om afkortning af resterande utskylder för 1908 års tredje uppbördsstämma.

- Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1909.

§ 12.

Sedan inom Kammaren utsedda delegerade med biträde af Stadskamreraren genomgått och granskat restlängden ifrån nästlidna års 3:dje uppbördsstämma samt därvid till afkortning föreslagit resterande utskylder från nämnda uppbördsstämma till ett belopp af 125 kronor 50 öre, så beslöt nu Kammaren, efter granskning af afkortningsförslaget, att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om bifall till de föreslagna afkortningarna.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 52.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att yttra sig öfver Drätselkammarens hos Herrar Fullmäktige gjorda framställning, att restutskylder från 1908 års tredje uppbördsstämma måtte få i enlighet med uppgjort förslag afkortas till ett belopp af 125 kronor 50 öre; Och beslöt utskottet efter tagen del af handlingarne att tillstyrka bifall till framställningen i fråga.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

53. Drätselkammarens framställning om bemyndigande för Kammaren att med vederbörande träffa godvillig öfverenskommelse angående ersättning för gatumark.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 29 mars 1909.

§ 3.

Enligt 31 § i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907 ålåg det ägare af tomt vid gata, som efter nämnda lags ikraftträdande upplåtes för allmänt begagnande, att ersätta staden värdet af gatumarken utmed tomtens intill gatans midt, dock ej till större bredd än nio meter.

Denna ersättning skulle enligt 32 § i samma lag, därest ej parterna kunde enas om dess belopp, bestämmas af särskild nämnd, tillsatt i den ordning, expropriationsordningen föreskrefve.

Med anledning af berörda stadganden ville Drätselkammaren erinra, att ehuru enligt 33 § i förenämnda lag ersättning för gatumark skulle af tomtägare utgifvas först då nybyggnad blifvit å tomten uppförd, köpare af dylik tomt likväl torde hafva inträse af att redan vid inköpet af tomten erhålla kännedom om storleken af den ersättning som han komme att få erlægga för gatumarken, enär detta ersättningsbelopp gifvetvis måste af honom tagas med vid beräkningen af inköpssumman för tomten.

Härom hade ock Drätselkammaren redan haft erfarenhet, då i sammanhang med anbud å staden tillhörig tomt å Herrhagen förfrågan gjorts angående priset å gatumarken utmed tomten samt anbudet gjorts beroende af priset å denna mark.

Det vore fördenskull, — naturligtvis i första hand då Drätselkammaren för stadens räkning själf vore tomtsäljare, men äfven i fråga om tomtköp från enskilde, — af vigt, att uppgörelse angående ersättning för gatumarken kunde, därest köparen så önskade, äga rum redan vid inköpet af tomten och utan den tidsutdrägt, som dessa ärendens hänskjutande i hvarje särskildt fall till Herrar Stadsfullmäktige ovillkorligen måste medföra.

Då det på grund af hvad Kammaren sålunda anført syntes lämpligast, att uppgörelse angående ifrågavarande ersättningar anförtröddes åt Drätselkammaren, beslöt Kammaren hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att å Herrar Fullmäktiges vägnar med vederbörande träffa godvillig uppgörelse angående sådan ersättning för gatumark här i staden, som oförmäldes i 31 och 32 §§ i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 53.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver en af Drätselkammaren hos Herrar Fullmäktige gjord framställning, däri Kammarerna på anförda grunder hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte bemyndiga Kammarerna att å Herrar Fullmäktiges vägnar med vederbörande träffa godvillig uppgörelse angående sådan ersättning för gatumark här i staden, som omförmäldes i 31 och 32 §§ i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907; Och beslöt Utskottet tillstyrka bifall till Drätselkammarens ifrågasvarande framställning.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

54. Drätselkammarens framställning om öfvertagande på arrende af stadens kallbadhus för herrar jämte hvad därmed stode i samband.

Utdrag af protokoll hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 5 april 1909.

§ 4.

Från Styrelsen för Karlstads Nya Badhus aktiebolag hade till Drätselkammaren ingifvits en så lydande framställning:

»Till Drätselkammaren i Karlstad.

Då styrelsen för Karlstads stads nya badhusaktiebolag från och med i år tänkt nedlägga sin verksamhet och försälja sitt i stadsdelen Klara belägna herrbadhus —, men då från flera håll yttrats meningar om, att ett sådant beslut vore förhastadt, då i så fall staden under en följd af kanske flera år framåt vore alldeles utan kallvattenbadhus och särskildt för ungdomen — synnerligast den omedlade — detta vore af menlig inverkan, så får styrelsen för Karlstads nya badhusaktiebolag alternativt hembjuda åt staden att antingen

1) inköpa och öfvertaga badhusaktiebolagets all egendom för ett pris af Sjuhundrafemtio (750) kronor, eller att

2) mot ett årligt arrende af Tvåhundra (200) kronor jämte bestridande af nödiga reparationskostnader förhyra badhuset.

Karlstad den 19 januari 1909.

Vördsamt

Styrelsen för Karlstads Nya badhusaktiebolag.»

Vid sedermera under hand förda underhandlingar hade styrelsen, med ändring af det sålunda gjorda anbudet, medgifvit, att badhuset finge för innevarande år af staden arrenderas för en afgift af 125 kronor, med skyldighet för staden att bekosta nödiga reparationer å badhuset.

Då styrelsen förklarat sig hafva för afsigt att från och med innevarande år nedlägga badhusrörelsen, skulle sålunda, därest ej staden nu trädde emellan, följden blifva den, att staden under den närmaste framtiden skulle stå utan kallbadhus för män. Vid detta förhållande syntes det Kammaren nödvändigt, att staden genom antagande af någotdera af de framställda förslagen möjliggjorde badhusrörelsens uppehållande, till dess ett tidsenligare kallvattenbadhus eventuellt komme att uppföras; Och funne Kammaren förslaget om badhusets arrenderande af staden för en afgift af 125 kronor vara det för staden fördelaktigaste af de framställda anbuden.

På kammarens anmodan hade Stadsbyggmästaren upprättat kostnadsförslag för badhusets reparering, hvilket förslag nu företeddes och befans sluta å ett belopp af 360 kronor.

Med detta kostnadsbelopp kunde visserligen ej badhuset försättas i ett fullt tillfredsställande skick, men då badhusets öfvertagande på arrende af staden i allt fall endast afsåge ett provisoriskt ordnande af badhusfrågan, hade reparationer ej ifrågasatts i större omfattning, än hvad som vore oundgängligen af nöden för badhusets begagnande.

Inom kammaren erinrades tillika, att, därest staden arrenderade badhuset, det sedan ett flertal år tillbaka af Herrar Stadsfullmäktige beviljade årsanslaget till badhusbolaget af 200 kronor, för beredande af kostnadsfria bad åt obemedlade, komme att upphöra. Visserligen skulle badhusets skötsel och rörelsens förvaltning, som i likhet med hvad som ägde rum i fråga om fruntimmersbadhuset, kunde ombesörjas af Drättselkammaren, att draga åtskilliga kostnader, men torde dessa ej blifva större än att de täcktes af inflytande inkomster.

På grund af hvad sålunda förekommit och då badhusbolagets styrelse begärt att snarast möjligt erhålla svar å det gjorda anbudet, hvadan tiden ej medgäfv, att frågan underställdes Herrar Fullmäktiges pröfning, beslöt Drättselkammaren att af nya badhusaktiebolaget för stadens räkning arrendera badhuset för innevarande

är för en afgift af 125 kronor, med skyldighet för staden att verkställa reparationer å badhuset i enlighet med det härför uppgjorda kostadsförslaget.

Tillika beslöt Drättselkammaren att hos Herrar Stadsfullmäktige göra framställning om Herrar Fullmäktiges godkännande af hvad från Kammarens sida i denna sak åtgjorts äfvensom därvid anhålla, att Herrar Fullmäktige måtte anvisa medel dels för innevarande års arrendeavgift för badhuset med 125 kronor och dels för badhusets reparering enligt kostnadsförslaget med högst 360 kronor.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Kostnadsförslag

till diverse reparationer i kallbadhuset för herrar.

Ny bräddbeläggning på plattformarne omkring bassängerna jämte uppbyggnad af det gamla golfvet	137: 50
Nya betäckningslister på stängslet omkring bassängerna	30: —
Nya spjelor i bassängerna	50: —
Nya öfverliggarebräder omkring bassängerna	15: —
Nya jernbeslag och förändring af de äldre beslagen till bassängerna	50: —
Diverse mindre reparationer	25: —
Nedsänkning af bassängerna samt iordningsställandet af badhuset	52: 50

S:a Kronor 360: —

Karlstad i Stadsbyggmästarekontoret den 5 april 1909.

CARL CRISPIN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 54.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva utlåtande öfver en af Drättselkammaren hos Herrar Fullmäktige gjord framställning, däri Kammarerna, med anmälan, att Kammarerna af Karlstads Nya Badhusaktiebolag för stadens räkning, mot en afgift af 125 kronor, för innevarande år arrenderat det i stadsdelen Klara i Karlstad belägna, bolaget tillhöriga kallbadhus för herrar, äfvensom låtit upprätta kostnadsförslag för badhusets nödtorftiga iståndsättande, hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte godkänna hvad från Kammarens sida i saken åtgjorts äfvensom anvisa medel dels för innevarande års arrendeavgift för badhuset med 125 kronor och dels för badhusets reparering enligt det upprättade kostnadsförslaget med högst 360 kronor; Och beslöt Utskottet tillstyrka hi'all till hvad Drättselkammaren sålunda föreslagit.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

66. Vederbörande komité's framställning rörande utförandet af den tilltänkta statyn öfver konung Karl IX m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Såsom Herrar Stadsfullmäktige fått sig bekant, har, efter uppdrag af de förresande i Karlstad af en staty öfver Konung Karl IX utsedde kommitterade, artisten Christian Eriksson uppgjort en skiss till en sådan staty, hvilken skiss jämväl blifvit Herrar Stadsfullmäktige förevisad.

Öfver det sålunda afgifna förslaget hafva kommitterade på sin tid inhämtat särskildt tillkallade sakkunnigas utlåtande, hvilket i afskrift här biläggas. Då kommitterade i likhet med de sakkunnige enhälligt ansett nämnda förslag vara af beskaffenhet att böra komma till utförande, hafva kommitterade från olika firmor införskaffat kostnadsförslag för statyns åvägabringande i enlighet med förslaget ifråga.

Af härigenom vunna upplysningar synes framgå, att merberörda staty kan med de för ändamålet insamlade medeln, tillökade genom därå upplupna räntor, blifva en verklighet under emellertid ytterligare förutsättningar, hvartill kommitterade här nedan få vidare återkomma.

De tillgångar, som för statyn för närvarande finnas tillgängliga, bestå af dels de medel, som redan ställts till kommitterades omedelbara förfogande, utgörande omkring toltusen kronor, dels ock en af för ändamålet förut insamlade medel bildad fond, nu omkring tjugutusen kronor, hvilken fond, stående under drätselkammarens härstädes förvaltning, kommitterade antagit skulle komma att till kommitterade öfverlämnas. Härtill böra läggas de räntor, som å angifna medel kunna beräknas ytterligare inflyta.

Enligt föreliggande utredning uppgå kostnaderna för statyn med hvad därtill hörer till i rundt tal trettiofyrtusen kronor. För nämnda belopp skulle sålunda kunna anskaffas och utföras allt hvad som, så att säga, af statyn kommer öfver marken, sedan denna planerats, allt material jämte arbetet därå för stensockel jämte mur och bänkar i enlighet med förslaget, gjutningen och uppsättandet af själfva bildstoden och så vidare, däri inräknadt jämväl konstnärens arvode för förslaget jämte ritningar med mera dylikt. I berörda belopp ingå däremot icke utgifterna för iordningsställandet af platsen för statyn med platsens planering och grundläggningen för statyn till dess särskilda delar och nödiga anordningar vid kajen mot älven i närheten af statyn; icke håller har däri upptagits hvad som erfordras för den brunn, som af artisten Eriksson föreslagits till utförande och hvilken antagits föranleda en kostnad af omkring femtusen kronor.

De medel, hvaröfver kommitterade redan förfoga, och i öfrigt kunna beräkna

för ofvanangifna, ändamål torde nog vara ganska snävt tillmätta. Kommitterade hysa emellertid förhoppning, att samma medel skola visa sig tillräckliga, häst enskild offervillighet icke lär svika, därest något — i sådan händelse dock säkerligen mindre — tillskott skulle blifva än vidare erforderligt, och hafva för den skull ansett sig kunna gå i författning om företagens omedelbara igångsättande, allenast att Herrar Stadsfullmäktige, med godkännande af det framlagda förslaget till statyn, vilja till företaget lämna sin medverkan och sitt stöd.

Kommitterade, hvilka, såsom af den härförut lämnade redogörelsen torde vara uppenbart, utgått från förutsättningen, att utgifterna för iordningsställandet af platsen för statyn, på sätt ofvan antydts, och kostnaderna för omförmälda brunn skola täckas af andra medel, än dem för statyns resande direkt insamlats, hafva sålunda föreställt sig, att Herrar Stadsfullmäktige af intresse för företagens förverkligande skola lämna de bidrag, som erfordras, i främsta rummel för grundläggningen till statyn jämte hvad i öfrigt åtgår för platsens därstädes iordningsställande, men äfven för hvad anbringandet af förutnämnda brunn belingar. Kommitterade vilja med afseende härå framhålla att, enligt hvad kommitterade hafva sig bekant, det brukar vara vanligt, att den kommun, inom hvilken ett monument reses, bekostar iordningsställandet af platsen för monumentet, på sätt kommitterade här ifrågasatt.

Hvad särskildt förberörda brunn angår, så kan ju denna möjligen betraktas vara så skild från förslaget i öfrigt, att, då medel därtill nu icke, utan anslag från staden förefinnas, därmed skulle tills vidare kunna anstå, oberoende af att statyn komme till utförande. Artisten Eriksson har emellertid fäst synnerlig vikt vid att samtidigt med statyn äfven anbringas brunnen, hvarförutom, enligt hans uttalande, icke vinnes den af honom med hans förslag åsyftade helhetsverkan; och säkerligen vore också mycket att beklaga, därest denna konstnärens mening icke vunne tillräckligt beaktande. Utan Herrar Stadsfullmäktiges mellankomst torde det för brunnen nödiga beloppet icke kunna anskaffas utan allt för stor tidsuldrägt, hvarigenom hela företagens utförande i rätt tid äfventyras.

I anslutning till hvad kommitterade härförut haft äran anföra, få kommitterade alltså hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa,

att Herrar Stadsfullmäktige ville lämna sitt medgifvande därtill, att ifrågasatt staty öfver konung Karl IX må utföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ofvanberörda, Herrar Stadsfullmäktige förevisade skiss, och att samma staty får resas på den enligt skissen närmare utmärkta plats invid den så kallade västra bron här i staden;

att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta, att förut omförmälda under Drätselkammarens förvaltning stående fond skall öfverlämnas till kommitterade för att

med de af kommitterade redan mottagna medlen förenas och göras räntebärande, intill dess sagda medel behöfva för sitt ändamål användas;

att Herrar Stadsfullmäktige ville, med anvisande af därtill nödiga medel, föranstalta om utförandet af de arbeten, hvilka för grundläggningen till statyn jämte iordningsställandet i öfrigt af platsen för och i närheten af statyn jämte kajanordningarna därstädes må finnas erforderliga; och

att Herrar Stadsfullmäktige jämväl måtte anslå ett belopp af femtusen kronor för åvägabringande af den af artisten Eriksson föreslagna brunnen.

För samtliga till kommitterade öfverlämnade medel skall i sinom tid till Herrar Stadsfullmäktige afgifvas fullständig redovisning.

Kommitterade få här slutligen anhålla, att åt förevarande ärende måtte beredas så skyndsam handläggning, omständigheterna kunna det medgifva. Det är nämligen af vigt att företaget med det snaraste föres vidare, därest detsamma skall kunna fullbordas till därför afsedd tidpunkt eller hösten 1911. Härtill kommer, att kommitterade för sina beräkningar öfver utgifterna för företaget måst stödja sig på anbud, hvilka icke afgifvits med bindande verkan, och att det förty är angeläget, att aftal inom närmaste tiden kunna bringas till sländ, på det att anbudsgifvande firmor icke må till följd af tilläfventyrs inträffande ändrade förhållanden såsom mera goda konjunkturer eller dylikt föränledas stegra sina anspråk.

Karlstad den 1 Febr. 1909.

GERH. DYRSSEN
ordförande.

AXEL SCHOTTE.

A. SYANSTRÖM.
G. M. ÅKERMARK.

K. J. LINDHOLM.

Afskrift.

Undertecknade, som af komitén för resande af Carl den IX:des staty i Carlstad, anmodats granska och afgifva yttrande öfver ett af Bildhuggaren Chr. Eriksson uppgjort skizz-förslag till statyn i fråga, får härmed såsom vår åsigt anföra följande:

Hvad då först den föreslagna platsen för monumentets uppresande beträffar, så anse vi, — efter att ha' besett en del andra platser i staden, — den föreslagna vid brofästet, vara särdeles lyckligt funnen. Monumentet kommer här att på ett synnerligen fördelaktigt sätt göra sig gällande i fonden af de tvenne huvudgatorna och bli af en briljant silhuetverkan mot luften öfver floden.

Likaså finna vi den originella piedestalen i och för sig särdeles tilltalande och såväl dess förhållande till själfva stoden som det arkitektoniska sammanhanget med bron och det projekterade motivet med brunnen, utomordentligt väl funnet, och lyckligt afpassat med hänsyn till platsen.

Uppfattningen af figurens karaktär, — den stränge herskarens, — finna vi fullt riktig och på ett superbt sätt återgifven, hvarjemte vi beundra djerfheten i komposition och linieverkan. Någon mindre modifikation beträffande armarnes ställning, — af oss under hand framställd till konstnären, — har denne förklarats villig att vid ett eventuellt utförande af statyn iakttaga.

Som vi på grund af ofvanstående anse att staden Carlstad genom detta monuments resande, skulle erhålla ett vårt land och vår tid värdigt konstverk till sin prydnad, vilja vi på det varmaste rekommendera förslaget till utförande.

Carlstad den 28 november 1908.

CARL MÖLLER.

ZORN.

Vidimeras; Karlstad i landskansliet den 2 februari 1909.

Ex officio:

GEORG SAMUELSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 maj 1909.

§ 10.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande i anledning af kommitterades för resande här i staden af en staty öfver Konung Karl IX hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning angående åtgärder från stadens sida för förslaget genomförande; Och beslöt Drätselkammaren, efter öfverläggning, att i detta ärende anföra följande.

I anledning af kommitterades hemställan, att Herrar Stadsfullmäktige måtte anvisa nödiga medel för utförandet af de arbeten, hvilka för grundläggningen till statyn jämte iordningställandet i öfrigt af platsen för och i närheten af statyn jämte kajanordningarne därstädes skulle befinnas erforderliga, hade Kammaren låtit genom Stadsbyggmästaren upprätta kostnadsförslag såväl för nämnda arbeten som ock för motsvarande arbeten i och för uppförandet af den föreslagna brunnen. Berörda kostnadsförslag, som jämte därvid fogad ritning nu företeddes för Kammaren, utvisade, att ifrågavarande arbeten kräde en kostnad, för statyn af 11,000 kronor och för brunnen af 4,800 kronor, samt att af arbetena föranledda

gatuförbättringar beräknats till 2,200 kronor, hvadan anordningarne i sin helhet skulle draga en kostnad af 18,000 kronor.

Härtill skulle sedan komma den af kommitterade begärda summan af 5,000 kronor för själfva brunnen, sådan densamma blifvit af artisten Christian Eriksson föreslagen.

Drättselkammaren kände sig visserligen tilltalad af förslaget att få den ifrågavarande statyn till stånd på den i kommitterades framställning angifna platsen invid västra bron, men då det här gällde för staden att för detta ändamåls vinnande vidkännas en utgift af tillhoppa 23,000 kronor, och detta vid en tidpunkt, då hänsynen till stadens finansiella ställning måste göra en hvar belänsam i fråga om utgifter, äfven då dessa gällde företag, som vore af behofvet påkallade, ansåge Drättselkammaren sig ej kunna för närvarande tillstyrka bifall till kommitterades förevarande framställning, i hvad den afsåge skyldighet för staden att bekosta ofvan omförmälda anordningar.

Därest emellertid förslaget äfven utan bidrag från stadens sida skulle kunna komma till utförande, ville Drättselkammaren uttala sin fulla anslutning till kommitterades hemsällan om Herrar Stadsfullmäktiges medgifvande till statyns utförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af artisten Eriksson utarbetade skissen och dess resande på den föreslagna platsen invid västra bron.

Beträffande kommitterades framställning, att den af för ändamålet insamlade medel bildade fonden å 20,000 kronor, som stode under Drättselkammarens förvaltning, måtte till kommitterade öfverlämnas, hade Drättselkammaren ej heller häremot något att erinra.

På grund af det anförda beslöt Drättselkammaren hemställa,

att Herrar Stadsfullmäktige måtte dels lämna sitt medgifvande därtill, att ifrågavarande staty öfver konung Karl IX finge utföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af artisten Christian Eriksson utförda skiss och att samma staty finge resas på den enligt skissen närmare utmärkta plats invid västra bron här i staden, dels ock besluta, att ofvanomförmälda, under Drättselkammarens förvaltning stående fond skulle öfverlämnas till kommitterade för att med de af kommitterade redan mottagna medlen förenas och göras räntebärande, intill dess sagda medel behöfde för sitt ändamål användas, samt

att kommitterades framställning om anvisande af dels nödiga medel för utförandet af de arbeten, hvilka för grundläggningen till statyn jämte iordningställandet i öfrigt af platsen för och i närheten af statyn jämte kajanordningarne därstädes befunes erforderliga, dels ock ett belopp af 5,000 kronor för åvägbringande af den af artisten Eriksson föreslagna brunnen, icke måtte för närvarande till någon Herrar Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ofvan,

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Kostnadsförslag

till grundläggnings- med flera arbeten till Karl IX staty och fontän.

Grundläggning för statyn.

Gräfnings jemte bortkörning af jord	900: —	
Borttagning af 10 meter äldre kajmur närmast bron samt borttagandet af den äldre stenrampen jemte barrier ..	100: —	
Gråsten med rå koppyta och tuktade stöt- och liggfogar till ny kajmur	940: —	
Beton till bakgjutning jemte uppläggning af gråstenen	3,168: —	
Beton till grunden för piedestalen.....	1,760: —	
Beton till sidomurar	2,574: —	
Fyllning och dockning af jord samt beton som underlag för plattgolfvet	224: —	
Fördämning i elfven vid byggandet af den nya kajmuren .	375: —	
Vattenlänsning.....	300: —	
Diverse körslor, ställningar och oförutsedda utgifter	659: —	11,000: —

Grundläggning för fontänen.

Gråsten till förhöjning af nuvarande kajmur samt till flygelmur för fontänen.....	320: —	
Beton till förstärkning och bakgjutning af kajmuren	1,210: —	
Betongrund till fontänen	1,100: —	
Gråsten till stödjemur mot den förhöjda gatan	240: —	
Huggen barriersten till samma mur	240: —	
Beton till grund för skyddsmuren.....	264: —	
Gräfningsarbeten	300: —	
Aflopp från fontänskålen.....	100: —	
Vattenledning med länskran	500: —	
Diverse körslor, ställningsvirke och oförutsedda utgifter	526: —	4,800: —

Gatuarbeten.

Förhöjning och omsättning af torget jemte delvis ny sten samt ny tuktad sten till gångbanor 1,140 kvadratmeter behöfva omsättas	2,200: —
Summa Kronor	18,000: —

Karlstad i Stadsbyggmästarekontoret den 3 Maj 1909.

CARL CRISPIN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 55.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande i anledning af kommitterades för resande här i staden af en staty öfver Konung Karl IX hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning angående åtgärder från stadens sida för förslaget genomförande, och hade Kammaren därvid på anförda grunder hemställt, att Herrar Stadsfullmäktige måtte dels lämna sitt medgifvande därtill, att ifrågasvarande staty öfver Konung Karl IX finge utföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med en af artisten Christian Eriksson utförd skiss och att samma staty finge resas på den enligt skissen närmare utmärkta plats invid västra bron här i staden dels ock besluta att en af för ändamålet insamlade medel bildad, under Kammarens förvaltning stående fond å 20,000 kronor skulle öfverlämnas till kommitterade för att med de af kommitterade redan mottagna medlen förenas och göras räntebärande, intilless sagda medel behöfde för sitt ändamål användas, samt att kommitterades framställning om anvisande af dels nödiga medel för utförande af de arbeten, hvilka för grundläggningen till statyn jämte iordningsställandet i öfrigt af platsen för och i närheten af statyn jämte kajanordningarne därstädes befundes erforderliga, dels ock ett belopp af 5,000 kronor för åvägabringande af en af artisten Eriksson föreslagen brunn på motsatta sidan af brofästet icke måtte för närvarande till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

I hvad Drätselkammaren sålunda hemställt fann Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, skäligt till alla delar instämma.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

57. Egnahemskommitténs framställning om ett anslag af 300 kronor för bekostandet af ritningar till egna hem.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Egnahemskommittén får härigenom hemställa om ett anslag af trehundra

kronor till betalning åt Stadsbyggmästaren för lämnadt biträde med ritningars uppgörande enligt närlagd räkning.

Karlstad den 31 Mars 1909.

K. J. LINDHOLM.

J. A. HÅKANSSON.

ALBIN FORSSELL.

OSCAR KULLGREN.

Karlstad den 18 Mars 1909.

Räkning till Egnahemskommittén från Stadsbyggmästaren.

1908 — 1909. Uppgjort diverse skisser och hufvudritningar jemte kostnadsförslag etc. till egna hem. . . . . 300: —

S:a Kronor 300: —

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 10 Maj 1909.

§ 5.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Egnahemskommittén hemställt om ett anslag af trehundra kronor till betalning åt Stadsbyggmästaren för lämnadt biträde med ritningars uppgörande enligt vid framställningen fogad räkning.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att häröfver yttra sig, beslöt tillstyrka bifall till framställningen i fråga.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 56.

Uppå remiss hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande tillstyrkt bifall till en af Egnahemskommittén hos Herrar Fullmäktige gjord framställning om ett anslag af trehundra kronor till betalning åt Stadsbyggmästaren för lämnadt biträde med ritningars uppgörande enligt en vid framställningen fogad räkning.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, fann skäligt jämväl förorda bifall till kommitténs ifrågavarande framställning.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

N:r 49. Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen dels att vidtaga ändringar i ett kontrakt mellan staden och Norrmalms Elektriska Aktiebolag dels ock att utdraga elektriska ledningar och leverera elektrisk ström till stadsdelar utom stadens planlagda område.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Styrelsen för
Karlstads Vatten- och Gasverk den 1 April 1909.*

§ 44.

Då det kommit till Styrelsens kännedom att Norrmalms elektriska aktiebolag ämnade distribuera elektrisk ström till Karlstads Tagelspinneri, beläget på *södra* sidan om älven men *utom* stadsplanen, och något hinder därför icke syntes möta på grund af mellan staden och Bolaget gällande kontrakt af den 9 Dec. 1907, men Styrelsen däremot hyser betänkligheter emot att ett enskildt Bolag äger rätt att *dit* utsträcka sina ledningar, enär det i framtiden möjligen *kan* föra vissa öfverraskande konsekvenser med sig, då man har anledning förvänta ytterligare industriell verksamhet åt detta håll, har Styrelsen i detta ärende underhandlat med Bolagets verkställande styrelseledamot, hvarvid en preliminär öfverenskommelse träffats, gående ut på, att det i kontraktets 4 § stipulerade villkoret *edels ock att icke till afnämare inom stadens planlagda område afyttra elektrisk ström* ersättes med uttrycket *edels ock att endast* till afnämare på östra sidan om Klarälven och dess bigrenar, afyttra elektrisk ström mot vilkor att det i samma kontrakt 2 § bestämda minimikraftbeloppet nedsättes till 50 hästkrafter i stället för 75 hkr., så att denna paragrafs begynnelsemening finge följande lydelse: «Bolaget garanterar staden en förbrukning på transformatorernas sekundärsida af minst 50 hästkrafter etc.»

För att ägaren till ofvannämnda Tagelspinneri må kunna få sin önskan uppfylld, måste staden således föranstalta om, att en elektrisk kraftledning blir dit ut-

dragon, ehuru fabriken är belägen strax utom stadsplanen. Emellertid anser sig Styrelsen sakna befogenhet att icke blott vidtaga ändringar i ofvanberörda kontrakt utan ock att besluta i sistnämnda fråga, och med anledning därpå beslöts att hos Herrar Stadsfullmäktige göra hemställan om, att på grund af hvad Styrelsen härofvan anför, den måtte äga rätt

- 1:o *dels* att vidtaga sådana ändringar i det mellan staden och Norrmalms Elektriska A.-Bol. varande kontraktet rörande leverans af elektrisk ström, som härofvan närmare preciserats, och
- 2:o *dels* att efter i hvarje fall företagen pröfning utsträcka elektriska ledningar och leverera elektrisk ström äfven till delar *utom* stadsplanen, som icke reserverats för ofvanberörda aktiebolag. —

In fidem;

J. A. WAILLMARK.

Till Styrelsen för Karlstads Stads Electricitetsverk, Karlstad.

I anledning att styrelsen anser det vara mot stadens inträsen stridande att vi utdraga vårt ledningsnät för leverans af ström till Karlstads Tagelspinneri och ev. flera abonnenter där i närheten bedja vi härmed få framställa följande.

Då vi afslutade vårt kontrakt med staden om minst 75 hk. ström, hade vi redan detta minimum abonnerat och hade således goda skäl att binda oss för detta antal hk. som minimum, men då kort tid efter, den ekonomiska kris som öfvergått hela världen böijade plocka bort industriidkare äfven af våra abonnenter så att till sist knappast mera än hälften återstod, sågo vi oss nödsakade ingå med begäran om att för förra året bli befriade från att betala för mera än 50 hk hvilken begäran ju äfven godhetsfullt beviljades. Men som ju detta gälde endast för förra året stå vi ju åter på samma ståndpunkt då ingen märkbar förbättring har gjort sig gällande inom industrien. Detta gaf oss anledning se oss om efter nya abonnenter för att i möjligaste mån kunna uppfylla vår förbindelse till staden, och då herr Nylén inkom med begäran om el. kraft sågo vi oss oförhindrade att inleda underhandling därom. Då styrelsen nu anser det olämpligt, att vi utsträcka vår verksamhet till detta område, anhålla vi, att om vi skola afstå från vår klara rätt att placera vad vi kunna af ström, vi i gengäld få vårt kontrakt ändrat i sådant hänseende att minimum sättes till 50 i stället för 75 hk. då på samma gång i kontraktet kunde intagas att elfven får utgöra gränsen för vårt verksamhetsområde.

Då detta icke för staden medför någon direkt förlust för närvarande, och vi dessutom så snart konjunkturerna det kräfver äro hänvisade till att hos staden be-

gära den ökning vi behöfva, hoppas vi att styrelsen finner vår framställning rimlig och hos hrr stadsfullmäktige tillstyrker samma.

Karlstad den 22 April 1909.

f. Norrmalms Elektriska Aktiebolag:

OLOF ÖQVIST.

N. NORDAHL.

WALFRID SVENSSON.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkam-
maren i Karlstad den 10 maj 1909.*

§ 2.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken på anförda grunder hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte bemyndiga Styrelsen *dels* att vidtaga vissa i Styrelsens framställning närmare angifna ändringar i det mellan Staden och Norrmalms Elektriska Aktiebolag upprättade kontrakt angående leverans af elektrisk ström *och dels* att, efter i hvarje fall företagen pröfning, utsträcka elektriska ledningar och leverera elektrisk ström äfven till delar *utom* stadsplanen, som icke reserverats för ofvannämnda aktiebolag.

Öfver denna framställning hade Drätselkammaren uppå remiss, att afgifva utlåtande.

De föreslagna kontraktsändringarne afsåge å ena sidan en inskränkning i bolagets rätt att leverera elektrisk ström, i det den härom nu gällande bestämmelsen, att bolaget icke ägde afyttra elektrisk ström till afnämare "inom stadens planlagda område" enligt förslaget skulle utbytas mot den föreskrift, att bolaget ägde att "*endast* till afnämare på östra sidan om Klarälven och dess bigrenar afyttra elektrisk ström", och å andra sidan en af bolaget i gengäld häremot påfordrad nedsättning i det bestämda minimikraftbeloppet från 75 hästkrafter till 50 hästkrafter.

Då den ifrågasatta inskränningen i bolagets rätt att leverera elektrisk ström måste anses vara för staden fördelaktig, och då det ej kunde anses oskäligt, att bolaget såsom ersättning härför beviljades den fordrade nedsättningen i minimikraftbeloppet, ville Drätselkammaren tillstyrka antagandet af de ifrågavarande kontraktsändringarne, men ville Kammarkaren därvid uttala, att den ifrågasatta nya bestämmelsen i kontraktets 4 § borde, för vinnande af större tydlighet, i stället för hvad af Styrelsen för Vatten- och Gasverken föreslagits, erhålla följande lydelse: "*dels* ock att *endast* till afnämare norr och öster om Klarälvens östligaste gren afyttra elektrisk ström".

Beträffande styrelsens framställning om bemyndigande att utsträcka elektriska ledningar och leverera elektrisk ström äfven till delar utom stadsplanen, som icke reserverats för Norrmalms Elektriska Aktiebolag, hade Drättselkammaren icke något mot bifall härtill att erinra.

I anslutning till det anförda beslöt Drättselkammaren alltså hemställa, att Styrelsens för Vatten- och Gasverken förevarande framställning måtte af Herrar Stadsfullmäktige bifallas med den ändring i den af Styrelsen ifrågasatta lydelsen af kontraktets 4 §, som af Drättselkammaren här ofvan föreslagits.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 57.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken på anförda grunder hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte benynda styrelsen *dels* att vidtaga vissa i styrelsens framställning närmare angifna ändringar i §§ 2 och 4 af det mellan staden och Norrmalms Elektriska Aktiebolag upprättade kontrakt angående leverans af elektrisk ström *och dels* att efter i hvarje fall företagen pröfning utsträcka elektriska ledningar och leverera elektrisk ström till delar *utom* stadsplanen, som icke reserverats för ofvannämnda aktiebolag.

Uppå remiss hade Drättselkammaren afgifvit yttrande i ärendet samt därvid tillstyrkt bifall till framställningen, dock att § 4 i kontraktet i stället för den af styrelsen föreslagna lydelse måtte erhålla annan af Drättselkammaren i dess utlåtande angifven affattning.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, fann skäligen tillstyrka bifall till framställningen, dock att § 4 i kontraktet måtte erhålla den af Drättselkammaren föreslagna lydelse.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

67. Herr Clarholms motion om vidtagande af åtgärder för afhjälpande af vissa sanitära olägenheter till följd af den s. k. Garfvareådran.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Herrar Fullmäktige icke lemnat sitt bifall till ett af Hälsovårdsnämnden, Hamnstyrelsen och Beredningsutskottet enhälligt tillstyrkt förslag om fyllande af Garfvareådran, en åtgärd, som med ens och för framtiden hade aflägsnat alla de i nämnda delegationers utlåtanden påpekade olägenheter af ådrans nuvarande tillstånd, får jag vördsamt hemställa att Herrar Fullmäktige ville till undanrödjande för den närmaste tiden af de olägenheter i sanitärt hänseende, som särskildt i Hälsovårdsnämndens utlåtande i frågan blifvit framhållna, besluta om vidtagande af sådana åtgärder att vattnet i ådrans båda afdelningar äfven under lågvattenståndet sommartid må kunna stå i förbindelse med de respektive elfgrenarne och sålunda någon omsättning af vattnet i Garfvareådran blifva möjlig. Det är visserligen sant, att, som under ärendets behandling hos Herrar Fullmäktige anfördes, de sanitära olägenheterna af Garfvareådran redan sedan flere tiotal år varit beaktade men att, ehuru under tiden intet åtgjorts till deras afhjälpande, någon egentlig fara af desamma ej försports. Härvid torde dock böra beaktas, att, om ock de berörda missförhållandena sedan lång tid existerat, så hafva desamma dock genom elfgrenarnas och ådrans alltjemt fortgående uppgrundning år från år ökats och särskildt under de allra senaste åren betydligt förvärrats såväl därigenom att fisktorget anordnats i omedelbar närhet till ådrans vestra del som ock genom tillflödet af afloppsvatten från klapphuset. Att förhållandena, som de för mig tedde sig vid besök på platsen sistlidne sommar kunna innebära en sanitär fara anser jag vara utan allt tvifvel.

PER CLARHOLM.

Utdrag af protokollet, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 17 Februari 1909.

§ 50.

Hälsovårdsnämnden hade efter remiss från Herrar Stadsfullmäktige att afgifva yttrande öfver Herr Clarholms motion, att, till undanrödjande för den närmaste tiden af de olägenheter i sanitärt hänseende, som af Hälsovårdsnämnden i förut afgifvet utlåtande påvisats vara förenade med Garfvareådrans bibehållande i sitt nuvarande skick, sådana åtgärder måtte vidtagas, att vattnet i ådrans båda afdel-

ningar äfven under lågvattenståndet sommartid måtte kunna stå i förbindelse med älfgrenarna.

Med hänvisning till hvad Hälsovårdsnämnden förut anfört ifråga om Garfvarerådran, beslöt Hälsovårdsnämnden uttala sin fulla anslutning till motionens syfte, att undanrödja de sanitära olägenheter, som en stillastående vattensamling, förorenad från klapphuset och fisktorget medför.

Hälsovårdsnämnden ville dock uttala sitt tvifvel, om det är ekonomiskt att nu upptaga aflopp från Garfvarerådran, då denna i allt fall förr eller senare otvifvelaktigt skall fyllas, särskildt med hänsyn till att kostnaden därför, som Hälsovårdsnämnden icke vore i tillfälle att uppskatta, måhända komme att gå till afsevärdt belopp.

Det ville synas Hälsovårdsnämnden bättre och riktigare att i stället göra början med att fylla Garfvarerådran vester om bron och utdraga klapphusets afloppsledning till älfven, hvarigenom både vunnes hvad motionären åsyftat och ett steg vore taget i den, efter Hälsovårdsnämndens förmenande rätta riktningen.

In fidem:
CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 Maj 1909.

§ 9.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Herr Clarholm uti väckt motion hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte, för undanrödjande af de olägenheter i sanitärt hänseende, som kunde föranledas af den s. k. Garfvarerådrans bibehållande i sitt nuvarande skick, besluta om vidtagande af sådana åtgärder, att vattnet i ådrans båda afdelningar äfven under lågvattenstånd kunde stå i förbindelse med älfgrenarne.

Sedan Hälsovårdsnämnden häröfver afgifvit utlåtande, hade nu Drätselkammaren uppå remiss att jämyäl yttra sig i frågan.

Hälsovårdsnämnden hade i sitt utlåtande såsom sin mening uttalat, att det i stället för de af motionären föreslagna åtgärderna att upptaga aflopp från Garfvarerådran vore bättre och riktigare att nu göra början med att fylla ådran väster om bron och utdraga klapphusets afloppsledning till älfven, hvarigenom både vunnes hvad motionären åsyftat och ett steg vore taget i den, efter Hälsovårdsnämndens förmenande, rätta riktningen.

Uti hvad Hälsovårdsnämnden sålunda anfört ville Drätselkammaren till alla delar instämma och därvid tillika erinra, att Kammaren i förut afgifvet utlåtande,

i anledning af Herr Huss motion om Garfvarådrans fyllande, uttalat sig för igenfyllande af ådrans västra del.

Kammaren kunde fördenskull ej tillstyrka vidtagandet af de utaf Herr Clarholm föreslagna åtgärderna, hvilka i allt fall skulle blifva af mer eller mindre provisorisk natur och såsom sådana måste anses mindre välbetänkta i ekonomiskt hänseende. Då emellertid syftet med motionen otvifvelaktigt kunde lika väl vinnas genom ådrans igenfyllande, ansåge sig Drätselkammaren i anledning af motionen, böra förnya sitt förut framställda förslag om fyllande af västra delen af ådran.

Enligt af Ingeniören J. A. Vallmark i anledning af Herr Huss ofvannämnda motion uppgjort kostnadsförslag, — intaget i Stadsfullmäktiges handlingar för den 12 Februari 1909, Ser. A. Nr 3, — skulle kostnaderna härför uppgå till 3,900 kronor, hvarifrån dock kunde afräknas ett belopp af 150 kronor för en spåntvägg, som Kammaren ansåge obehöflig. I detta kostnadsbelopp inginge jämväl utförandet af en afloppsledning från klapphuset till västra älfgrenen.

Angående tiden för arbetets utförande ansåge Drätselkammaren, att sedan afloppsledningen från klapphuset blifvit framdragen till älfven, hvilket borde om möjligt bringas till verkställighet under instundande sommar, med arbetet i öfrigt torde kunna anstå till nästkommande vinter, då arbetet vore lämpligare att utföra, och äfven kunde bidra till afhjälpan af då möjligen inträffande arbetslöshet.

I anslutning till hvad Drätselkammaren sålunda anført beslöt Kammaren att *dels* tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att lämna Herr Clarholms förevarande motion utan afseende, *dels ock* hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte anslå ett belopp af 3,750 kronor att användas för framdragande af afloppsledningen från klapphuset å Sandgrund till västra älfgrenen äfvensom igenfyllande af den del af Garfvarådran, som är belägen mellan ådrans utlopp i västra älfgrenen och bron i Västra Torggatans förlängning, samt att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att ombesörja detta arbetes utförande.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 58.

Uti hos Herrar Stadsfullmäktige väckt motion hade Herr Clarholm hemställt, att Herrar Fullmäktige ville till undanrödjande för den närmaste tiden af vissa

olägenheter i sanitärt hänseende till följd af den så kallade Garfvareådran här i staden besluta om vidtagande af sådana åtgärder, att vattnet i ådrans bägge afdelningar äfven under lågvattenståndet sommartid måtte kunna stå i förbindelse med de respektive älfgrenarne och sålunda någon omsättning af vattnet i Garfvareådran blifva möjlig.

Uppå remiss hade Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren afgifvit yttranden öfver motionen. Hälsovården hade därvid, med behjärtande af motionens syfte, likväl såsom sin mening uttalat, att det i stället för de af motionären föreslagna åtgärderna vore bättre och riktigare att nu göra början med att fylla ådran väster om bron i Västra Torggatans förlängning och utdraga klapphusets afloppsledning till älfven, hvarigenom både vunnos, hvad motionären åsyftat, och ett steg vore taget i den, efter Hälsovårdsnämndens förmenande, rätta riktningen. I hvad Hälsovårdsnämnden sålunda anført hade Drätselkammaren instämt samt på grund däraf och på i öfrigt i utlåtandet anförda skäl hemställt *dels* att Herrar Fullmäktige måtte lämna Herr Clarholms förevarande motion utan afseende *dels* och att Herrar Fullmäktige måtte anslå ett belopp af 3,750 kronor att användas för framdragande af afloppsledningen från klapphuset i Sandgrund till västra älfgrenen äfvensom igenfyllande af den del af Garfvareådran, som vore belägen mellan ådrans utlopp i västra älfgrenen och ofvannämnda bro, samt att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att ombesörja detta arbetes utförande.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, beslöt till alla delar instämma i hvad Drätselkammaren i sitt utlåtande anført och hemställt.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

65. Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om anslag för anläggning af ett fjärde filter för stadens vattenverks behof jämte hvad därmed stode i samband.

Utdrag af protokollet, hållet hos Styrelsen för Karlstads Vatten- och Gasverk den 1 April 1909.

§ 43.

Återupptogs till behandling frågan om anläggning af ytterligare ett filter för vattenverkets behof, enär sådant saknades *som reserv* vid tillfällena, då filterskumning äger rum, och således ett af de nu befintliga är försatt ur bruk,

Sedan 1906, då det 3:dje filtret kom till stånd, har vattenförbrukningen ökat med i rundt tal 33 % eller från 455,000 år 1906 till 605,500 kbm. år 1908, och *maximiförbrukningen* per dygn uppgick under sistnämnda år till i rundt tal 2,500 kbm. (den 29 Juli). Då hvarje filter har en area af 324 m² finnes alltså en filterarea af 972 m² att tillgå, hvadan filterhastigheten blir 107 mm. per timme. Då den tillåtna gränsen anses vara 100 mm., har denna redan öfverskridits; men då det inträffat att icke mindre än 6 skumningar per månad måst företagas hvarunder endast 2:ne filter äro i verksamhet, inträder helt naturligt en ökning i filterhastigheten af 33 %. Den uppgår således vid dessa tillfällen till 142 mm. — en hastighet, som icke borde ifrågakomma, hvadan behöfligheten af ett *reservfilter* ligger i öppen dag. Efter muntlig konsultation med Professor Richert rörande detta ärende framhöll äfven han på det lifligaste behovet af ett 4:de filter särskildt med hänsyn till Klarälfvens slamförande egenskap och dess förorenade vatten.

Beträffande storleken af och platsen för ett 4:de filter, så anser Styrelsen det vara tillräckligt, om det utföres med samma filterarea som föregående, och kan det lämpligen förläggas strax söder om och i linie med redan anlagda. Styrelsen har vidare ansett det vara högst önskvärdt, att öfverbyggnaden å detta nya filter måtte erhålla en mera tidsenlig konstruktion än de gamla i afsikt att bereda tillträde för solljuset och draga nytta af dess bakteriedödande egenskaper, — hvadan största delen af takytan tänkts belagd med glas.

Denna anordning fördyrar visserligen anläggningen i någon mån, men i stället har en väsentlig besparing kunnat göras därigenom, att själfva filtret tänkts utförd af *armerad betong*.

Lägges emellertid kostnadssumman för det senast utförda filtret (36,000 kronor) år 1906 till grund för beräkningarna, så är dock att märka, att arbetslönerna sedan den tiden stigit med c:a 10 % (enl. nu gällande arbetsaftal), hvadan Styrelsen har på fullgiltiga skäl fixerat slutsumman till i rundt tal 40,000 kronor.

Med anledning af här ofvan anförda, beslöt Styrelsen att till Herrar Stadsfullmäktige ingå med framställning om, det Herrar Stadsfullmäktige måtte dels

1:o bevilja ett anslag af 40,000 kronor för anläggning af ett 4:de filter för stadens vattenverks behof och af samma storlek som de gamla men med den förändring i öfverbyggnadens konstruktion som här ofvan nämnts, och dels

2:o lämna sitt godkännande till det nya filtrets förläggning å plats, som af Styrelsen föreslagits.

Denna paragraf blef vid sammanträdet justerad.

In fidem:

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 19 April 1909.

§ 4.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte *dels* bevilja ett anslag af 40,000 kronor för anläggning af ett 4:de filter för stadens vattenverks behof och *dels* lämna sitt godkännande till det nya filtrets förläggning å af Styrelsen i dess framställning föreslagen plats.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att häröfver afgifva yttrande, beslöt efter öfverläggning att i ärendet anföra följande.

Med hänsyn till hvad Styrelsen för Vatten- och Gasverken anført och Drätselkammaren i öfrigt hade sig bekant, måste Kammaren visserligen medgifva, att behof föreläge för staden att under den närmare framtiden anskaffa ett 4:de filter för vattenverket, men ansåge Drätselkammaren, att hänsynen till stadens finanser kräfde en särskildt noggrann pröfning, huruvida icke med utförandet af ifrågasatt arbete kunde tillsvidare anstå och staden sålunda för närvarande besparas den afsevärda utgift, hvarom nu vore fråga.

Vid öfvervägande häraf ville Drätselkammaren såsom sin mening uttala, att, därest det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslaget af 13,400 kronor för rengöring af vattenverkets filterbäddar komme att af Herrar Stadsfullmäktige beviljas och berörda arbete bringas till utförande, det nu ifrågasatta nya filtret ej syntes för närvarande vara så oundgängligen af behofvet påkalladt, att ej anläggningen af detsamma skulle kunna ännu någon tid uppskjutas.

Härtill komme ock, att det på grund af vårfloden nu inträdande högre vattenståndet i elfven skulle i hög grad försvåra och fördyra anläggningen af ett nytt vattenfilter, därest arbetet härmed nu skulle företagas, hvilken omständighet jämväl syntes tala för uppskof med anläggningens utförande.

På grund af det anförda beslöt Drätselkammaren hemställa, att Styrelsens för Vatten- och Gasverken förevarande framställning ej måtte för närvarande till någon Herrar Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 59.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte *dels* bevilja ett anslag af 40,000 kronor för anläggning af ett fjärde filter för stadens vattenverks behof och *dels* lämna sitt godkännande till det nya filtrets förläggning å af Styrelsen i dess framställning föreslagen plats.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande i ärendet samt därvid på anförda grunder hemställt, att förevarande framställning icke måtte för närvarande till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Beredningsutskottet hade nu att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, därvid och då det vore för Utskottet känt att undersökning af stadens vattenledningsvatten för det närvarande påginge, och resultatet af denna undersökning syntes böra afvaktas, innan sluttigt beslut i föreliggande ärende fattades, Utskottet beslöt hos Herrar Fullmäktige hemställa, att ärendet måtte bordläggas till ett kommande sammanträde.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

68. Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida staden vore villig ikläda sig kostnader i och för viss fördjupning af Karlstads hamn.

Afskrift.

GUSTAF, etc. Vår ynnest etc.

Under villkor *dels* att Göteborgs stad åtager sig att bekosta anläggning af farled i Göta älf nedanför Bohusbanans bro till sådant djup, att fartyg med 4 meters djupgående obehindradt kunna vid lågvatten där framgå, *dels* ock att kommuner eller enskilda förbinda sig att bestrida kostnaderna för de åtgärder, som behöfva vidtagas för att fartyg med nämnda djupgående skola kunna ingå till och angöra hamnar vid Karlstad, Kristinehamn, Otterbäcken och Åmål, hafva Riksdagens kamrar för anläggning af en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg,

i hufvudsaklig öfverensstämmelse med styrelsens för Trollhätte kanal- och vattenverk i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 19 mars 1909 omförmälda förslag, beviljat ett belopp af 22,800,000 kronor samt bemyndigat riksgäldskontoret att af dessa medel på rekvisition tillhandahålla oss under år 1909 1,000,000 kronor och under år 1910 3,000,000 kronor.

Med anledning däraf hafva Vi funnit godt anbefalla Eder att skyndsamt söka från kommuner eller enskilda införskaffa förbindelser att bestrida kostnaderna för de åtgärder, som behöfva vidtagas för att fartyg med 4 meters djupgående skola kunna ingå till och angöra hamnar vid Karlstad och Kristinehamn. Hvilket Eder till kännedom och esterrättelse härigenom i nåder meddelas.

Stockholms slott den 14 maj 1909.

GUSTAF.

Hugo Hamilton.

Till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Värmlands län angående införskaffande af förbindelser från kommuner eller enskilda att bestrida kostnaderna för viss fördjupning af Karlstads och Kristinehamns hamnar.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Georg Samuelson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

I anledning af härvid i styrkt afskrift fogade nådiga brevet den 14 innevarande maj anmodas Herrar Stadsfullmäktige härmed att skyndsamt inkomma med yttrande, huruvida staden är villig ikläda sig förbindelse att bestrida kostnaderna för de åtgärder, som behöfva vidtagas för att fartyg med fyra meters djupgående skola kunna ingå till och angöra hamn vid Karlstad, samt att, där Herrar Stadsfullmäktige åtaga sig särskild sådan förbindelse, därmed hit inkomma.

Karlstad den 27 Maj 1909.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i
i Karlstad den 2 Juni 1909.*

§ 57.

Uppå remiss hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över, huruvida staden, i anledning av att Riksdagen under vilkor att kommuner och enskilda förbunde

sig bestrida kostnaderna för de åtgärder, som behöfde vidtagas, för att fartyg med fyra meters djupgående skulle kunna ingå till och angöra bland andra hamnar vid Vänerne även Karlstad, beviljat ett anslag av 22,800,000 kronor till anläggning av en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg, borde avlämna sådan förbindelse; Och beslöt efter hållen överläggning hamnstyrelsen för sin del tillstyrka uppfyllandet av det stipulerade villkoret till det för vårt samhälle högst betydelsefulla företagens förverkligande.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren
i Karlstad den 7 Juni 1909.*

§ 3.

Sedan innevarande års riksdag under vissa villkor beviljat erforderliga medel för anläggning af ny farled mellan Vänersborg och Göteborg, hade, i anledning af Kungl. Maj:ts nådiga bref till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län den 14 maj 1909 angående införskaffande af förbindelser från kommuner eller enskilda att bestrida kostnaderna för viss fördjupning af Karlstads och Kristinehamns hamnar, Magistraten infortrat Herrar Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida staden vore villig ikläda sig förbindelse att bestrida kostnaderna för de åtgärder, som behöfde vidtagas för att fartyg med 4 meters djupgående skulle kunna ingå till och angöra hamn vid Karlstad, samt att, därest Herrar Fullmäktige åtog sig särskild sådan förbindelse, därmed till Magistraten inkomma.

Sedan Hamnstyrelsen häröfver afgifvit infortradt yttrande, hade nu Drätselkammaren uppå remiss att jämväl yttra sig i ärendet; Och beslöt Kammaren, efter handlingarnes föredragning, med hänsyn till den nya farledens stora betydelse för staden, att tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att afgifva förbindelsen i fråga.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8
Juni 1909.*

§ 60.

Sedan innevarande års riksdag under vissa villkor beviljat erforderliga medel för anläggning af ny farled mellan Vänersborg och Göteborg, hade, i anledning

af Kungl. Maj:ts nådiga bref till Konungens Befallningshafvande i Värm'ands län den 14 maj 1909 angående införskaffande af förbindelser från kommuner eller enskilda att bestrida kostnaderna för viss fördjupning af Karlstads och Kristinehamns hamnar, Magistraten infordrat Herrar Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida staden vorc villig iklåda sig förbindelse att bestrida kostnaderna för de åtgärder, som behöfde vidtagas för att fartyg med 4 meters djupgående skulle kunna ingå till och angöra hamn vid Karlstad samt att, därest Herrar Fullmäktige åtog sig särskild sådan förbindelse, därmed till Magistraten inkomma.

Uppå remiss hade Hamnstyrelsen och Drätselkammaren afgifvit utlåtanden i ärendet.

Det skulle här antecknas, att från vederbörande expeditionschef genom stadens riksdagsman, Herr Landssekreteraren m. m. Axel Schotte till Utskottets Ordförande inkommit meddelande, att i den förbindelse som å stadens vägnar kunde komma att i ofvananmärkta hänseende utfärdas, någon bestämmelse borde intagas därom, att de ifrågasatta åtgärderna skulle vara verkställda till år 1915, då kanalen komme att öppnas.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att afgifva yttrande i ärendet, fann med hänsyn till den ifrågasatta farledens stora betydelse för staden och dess utveckling skäligt hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte å stadens vägnar iklåda sig bestridandet af de med hamnens ofvanberörda fördjupning förbundna kostnader samt i sammanhang härmed uppdraga åt sin Ordförande att med kontrasignation af Sekreteraren å Stadsfullmäktiges vägnar utfärda och till Magistraten öfverlämna nedanstående förbindelse:

"Härmed förbinder sig Karlstads stad genom dess Stadsfullmäktige att bestrida kostnaderna för de åtgärder, som behöfva vidtagas för att fartyg med fyra meters djupgående skola kunna ingå till och angöra hamn vid Karlstad samt att föranställa därom, att omförmålta åtgärder varda verkställda inom utgången af år 1914.

Karlstad den juni 1909.

Å Stadsfullmäktiges vägnar enligt uppdrag".

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

60. Karlstads Läroverkskollegiums framställning om ett anslag af 120,000 kronor såsom bidrag till uppförande af en nybyggnad för allmänna läroverkets räkning.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Res. Öfverlämnas till Herrar Stadsfullmäktige, som behagade i frågan fatta det beslut, hvartill omständigheterna föranleda.

Karlstads rådhus den 30 April 1909.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Karlstads högre allmänna läroverks lärarekollegium får härmed genom utsedda delegerade (Bil. 1) vördsamt påkalla Herrar Stadsfullmäktiges medverkan till lösningen af en för lärovärket och Karlstads stad betydelsefull fråga.

De lokaler, hvilka begagnas af Karlstads högre allmänna läroverk, hafva länge visat sig otillräckliga och många af dem i högsta grad otillfredsställande.

Vid tiden för nuvarande läroverksbyggnads uppförande var lärjungeantalet omkring 300 (höstterminen 1869 313). Äfven om man då beräknat plats för bortåt 400 lärjungar, är utrymmet gifvetvis för närvarande alldeles otillräckligt, då lärjungeantalet på sista tiden uppgått till 500 eller inemot denna siffra.

På grund häraf har man efterhand måst taga det ena rummet efter det andra i anspråk i gamla gymnasiehuset. Nu äro emellertid alla åtkomliga lokaler upptagna äfven där. Något reservrum för nya parallellafdelningar finns således ej mer att tillgå. Knappheten blir ytterligare kännbar genom de nya fordringar på lokaler, som i våra dagar göras gällande. Sålunda saknas alldeles rum för förvaring af undervisningsmateriel, för undervisning i geografi, för laborationsöfningar i kemi, fysik och biologi, skuggrum för teckning samt rum för eventuella öfningar i slöjd.

I följd af nämnda brist på rum ha de laborationsöfningar, som enligt den nya skollagen skola vara grundläggande för undervisningen i biologi, fysik och kemi, och som redan förekomma vid flertalet andra läroverk, vid detta läroverk ännu icke kunnat sättas i gång.

Härtill kommer, att flere af de lokaler, som äro i bruk, äro alldeles otidsenliga och i hög grad ohygieniska. Detta gäller framför allt om rummen i gamla gymnasiehuset och i högsta grad om dem, som användas för undervisning i kemi och biologi. De kemiska och biologiska lärosalarna äro nämligen af en minst sagdt bedröflig beskaffenhet, en sak, som är så mycket mera beklagansvärd, som äpnena kemi och biologi numera ha fått en synnerligen framskjuten plats bland

realgymnasiets ämnen. Dessa missförhållanden göra sig särskildt märkbara vid ett sådant läroverks som Karlstads, där den reala bildningslinien på senare tider blifvit ovanligt starkt utvecklad (inneverande termin finnas på realgymnasiet 144 lärjungar och på latingymnasiet 53 lärjungar). Då nu Karlstads läroverk är det enda högre allmänna läroverket i länet och stiftet, måste det vara af högsta vikt, för att läroverket må tillfredsställande fylla sin uppgift, att förhållandena i ofvanberörda hänseenden med snaraste blifva på ett tillfredsställande sätt ordnade.

Vid företagen inspektion vårterminen 1907 har också öfverdirektören och chefen för kungl. öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk riktat skarpa anmärkningar mot de otidsenliga lokaler, hvori en stor del af läroverkets undervisning bedrifves, och ovillkorligt påyrkat åtgärders vidtagande för att afhjälpa bristerna, såsom framgår af hans till rektor ställda och här bifogade inläga af den 7 maj 1907 (Bil. 2).

Af det anförda framgår, att en utvidgning af det nuvarande läroverkshuset är ovillkorligen af behovet påkallad och ej längre kan uppskjutas. Läroverkets byggnadsdelegerade ha också tagit frågan i öfvervägande och uppdragit åt rektor att låta den på ifrågavarande område väl renommerade arkitektfirman Hagström & Ekman i Stockholm uppgöra förslagsritningar till en utvidgning af läroverket. Tvenne alternativa förslag ha af nämnda firma framlagts, det ena afscende en påbyggnad å det nuvarande läroverkshuset, det andra en fristående byggnad, belägen utmed Kungsgatan. De båda förslagen, som härmed bifogas, ha varit underställda Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk i och för förberedande granskning, och af dennas här bilagda yttrande (Bil. 3) framgår otvetydigt, att Öfverstyrelsen för sin del afgjort förordar tillbyggnadsförslaget. På sammanträde den 26 dennes har läroverkskollegiet enhälligt beslutit frångå hvarje tanke på en påbyggnad och uttalat sig för det framlagda förslaget om fristående byggnad, och detta dels på skäl, som af Öfverstyrelsen anförts och dels med hänsyn till att de nya lokalerna i en påbyggnad hvarken skulle blifva tillräckligt många eller lika tillfredsställande som i en nybyggnad, men kostnaderna för en påbyggnad på grund af åtskilliga omständigheter ej ställa sig nämnvärdt billigare.

I den föreslagna tillbyggnaden skulle erhållas:

för undervisningen i geografi en lärosal samt ett materialrum,

för undervisningen i biologi en lärosal, ett museirum samt ett rum för växtfysiologiska laborationer.

för undervisningen i fysik en lärosal, ett rum för materielen, ett rum för laborationsöfningar samt ett verkstadsrum,

för undervisningen i kemi en lärosal, ett laborationsrum och ett rum för samlingar,

för undervisningen i teckning en ritsal, ett skuggrum och ett materialrum.

Dessutom skulle erhållas bostad för vaktmästare, bestående af två rum och kök, hvarjämte läroverkets bekvämlighetsinrättningar (med undantag af urinoar), som nu hafva en synnerligen olämplig plats omedelbart intill den nyuppförda saluhallen, äro afsedda att inrymmas där.

Då enligt arkitektens åsikt den nya byggnadens arkitektur på grund af nybyggnadens läge mellan två så olika byggnader som gamla och nya skolan ovillkorligt kräfrer en mycket hög takresning, har den tanken legat nära till hands att utnyttja det därigenom vunna utrymmet till anordnande af rektorsbostad, som dock skulle blifva fullständigt isolerad från läroverkets lokaler.

Därigenom att undervisningen i fysik och teckning skulle förläggas till den nya byggnaden, kan behovet af nya klassrum tillgodoses genom nuvarande fysiksalens användande såsom sådant och nuvarande rit salens apterande till en större och en mindre lärosal. Genom dessa anordningar behöfva lokalerna i gamla gymnasiehuset icke vidare tagas i anspråk för undervisning, hvadan bland annat foruminnesföreningens samlingar kunna öfverflyttas dit.

Kostnaderna för den ifrågasatta byggnaden beräknas enligt ett från firman Loostrom & Gelin i Stockholm ingifvet anbud (Bil. 4) till 190,000 kronor, hvari anordning af rektorsbostad ingår med ett belopp af 20,000 kronor. Enligt firmans utsago torde dock byggnadsföretaget, om det öfverlämnas åt någon byggmästare på platsen, kunna utföras 10 à 15 procent billigare. Af den erforderliga summan, som alltså torde i rundt tal uppgå till 170,000 kronor, har Värmlands läns landsting genom beslut den 23 sept. 1908 (Bil. 5) beviljat högst 50,000 kronor, dock under villkor att läroverkskollegiet visar, att från Karlstads stad eller på annat sätt för samma ändamål anskaffats ett anslag, oberäknadt befintlig tillgång i stiftets byggnadskassa, af minst dubbelt så stort belopp som landstingets bidrag.

Hvad beträffar eventuellt bidrag från stiftets byggnadskassa, som enligt läroverksstadgan skall lämna bidrag till byggnad och underhåll af läroverkshus, torde, under förutsättning af Kungl. Maj:ts bifall, därur enligt inhämtade upplysningar kunna erhållas 15,000 kronor eller möjligen högre belopp, men dessa medel äro erforderliga för åtskilliga nödvändiga förändringsarbeten i nuvarande läroverksbyggnaden, bland hvilka särskildt må nämnas förbättring af värmeledningen. Läroverkets byggnadsfond uppgick vid årsskiftet till ett belopp af endast 5,165:40 kronor, och torde ur denna fond arkitektsarfvodet lämpligen kunna bestridas. Då nu från staten enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen alls intet bidrag för ett dylikt byggnadsföretag kan påräknas, återstår således att vända sig till det samhälle, som alldeles afgjort har den största nyttan af läroverket, med anhållan om ett anslag af det belopp, som ej på annat sätt kan uppbringas, och anser sig kollegiet med så mycket större tillförsikt kunna göra detta, som staden Karlstads enda utgift för det nuvarande läroverkshuset bestått i upplåtandet af tomt för det-

samma, hvaremot väl i de allra flesta andra svenska städer städerna själfva fått utslutande eller till största delen bekosta de i dem befintliga läroverkshus.

I sammanhang med förslaget om det nya byggnadsföretaget vill kollegiet jämväl påpeka nödvändigheten af att den trafik af allmänheten, som nu äger rum tvärs öfver skolgården äfven med åkdon, kommer att upphöra. Detta har också af öfverdirektören i kungl. läroverksöfverstyrelsen vid hans ofvannämnda inspektion kraftigt framhållits (Bil. 2) Om det alltså redan förut varit i hög grad af behovet påkalladt, att den gata, som är utlagd öfver skolplanen, borttages, blir detta af lätt insedda skäl nu en gifven nödvändighet, sedan det föreslagna byggnadsföretaget kommit till stånd. Detta torde också utan svårighet kunna ske, eftersom den på stadsplanen utlagda Eneströmsgatan inom kort kommer att iordningställas.

Med anledning af hvad sålunda anförts får kollegiet vördsamt hemställa:

att Herrar Stadsfullmäktige såsom bidrag till uppförande af en nybyggnad för allmänna läroverkets räkning mellan nuvarande läroverksbyggnaden och gamla gymnasiehuset, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med det bilagda förslaget, måtte bevilja ett anslag af 120,000 kronor, däraf 20,000 kronor beräknade för vindens aptering till rektorsbostad, samt att Herrar Stadsfullmäktige måtte vidtaga åtgärder för borttagandet af gatan öfver skolplanen och bestämma, att skolplanen ökas med detta område.

Karlstad den 30 april 1909.

Å Karlstads läroverkskollegiums vägnar:

AXEL DAHLMAN.

NILS BURE.

CONRAD FRISTEDT.

IVAN HOLMQVIST.

VALDEMAR VENDEL.

I förestående förslag instämma undertecknade, läroverkets byggnadsdelegerade.

AXEL DAHLMAN,

C. H. NISBETH.

A. HALLSTRÖM.

K. J. LINDHOLM.

Utdrag ur protokollet öfver kollegiöfverenssammanträde vid Karlstads högre allmänna läroverk den 26 april 1909.

Närvarande: undertecknad rektor, lektorerna R. S. A. Hallström, J. V. Svensson, J. B. Börjeson, N. Bure, J. C. A. Fristedt, O. I. Holmqvist och A. V. Vendel, adjunkterna K. V. G. Asplund, J. E. Adler, K. Göransson, A. G. A. Hoffman, K. J. Westman, A. O. Borg, K. H. Bäckström, G. A. Zachrisson, A. Bergh, E. V. R. Edgren, O. P. Moberg, S. Stafner, S. G. R. Otterborg, J. R. Jungner,

J. A. Westerlind och A. Olsson, vikarierande adjunkten I. Helldorff, extralärarne J. Danell och P. E. Nordfors, musikdirektör C. W. Rendahl, teckningsläraren K. H. Segerborg och gymnastikläraren major J. P. Wendt.

---

§ 2.

Redogjorde undertecknad för de af arkitektfirman Hagström och Ekman utarbetade föreliggande förslagen till en utvidgning af läroverksbyggnaden, afscende det ena en påbyggnad å det nuvarande läroverkshuset, det andra en intill det samma uppförd fristående byggnad utmed Kungsgatan, hvilka båda förslag varit underkastade Kungl. Öfverstyrelsens förberedande granskning. Efter hällen diskussion beslöt kollegiet enhälligt uttala sig för det uppgjorda förslaget till tillbyggnad, och beslöt kollegiet, i öfverensstämmelse med sitt vid kollegiisammanträdet den 12 november 1908 fattade beslut och med ledning af en af byggnadsfirman Looström & Gelin i Stockholm uppgjord beräkning af kostnaderna för byggnadsföretaget och ingifvet anbud å detsamma, att ingå till Karlstads stadsfullmäktige med begäran om ett anslag såsom bidrag till byggnadskostnaderna å 120,000 kronor, däraf 20,000 kronor beräknade för vindens aptering till rektorsbostad.

Tillika beslöt kollegiet hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om åtgärders vidtagande för den öfver skolplanen ledande gatans borttagande och ifrågavarande områdes införlifvande med skolplanen.

Att å kollegiets vägnar uppsätta och underteckna skrifvelsen till stadsfullmäktige utsågos undertecknad rektor samt lektorerna N. Bure, J. C. A. Fristedt, O. I. Holmqvist och A. V. Vendel.

§ 3.

Att justera protokollet utsågos lektorn Hallström och adjunkten Asplund.

In fidem:

AXEL DAHLMAN.

Justeradt den 30 april 1909.

GEORG ASPLUND.

A. HALLSTRÖM.

Rätt utdraget, betygar

AXEL DAHLMAN.

Afskrift.

Till rektorn m. m. filosofie doktorn A. E. Dahlman, Karlstad.

I anledning af iakttagelser, gjorda under en af mig å ämbetets vägnar den 22—26 nästlidne april förrättad inspektion vid Karlstads högre allmänna läroverk, har jag ansett mig böra tillställa Eder följande promemoria rörande

1. Läroverkets lokaler.

Redan den omständigheten, att läroverkets läro- och öfnings-salar äro delade på två byggnader, åtskilda af skolgården, måste anses innebära afsevärda olägenheter. Af betänkligare art är emellertid det förhållandet, att utrymmet till följd af det i senare tider starkt ökade lärjungeantalet numera är otillräckligt och att läroverket är i saknad af flera för en rationellt drifven undervisning nödiga lokaler. Härtill kommer, att den nuvarande hufvudbyggnaden, uppförd för omkring 40 år sedan, i vissa, nedan närmare angifna afseenden påkallar förbättring.

Såsom väsentliga brister i afseende å de nuvarande lokalerna anser jag mig böra framhålla:

att de båda i gamla skolhuset befintliga klassrummen (för närvarande real-skolans klass 6 och R7; 1 b) äfvensom de dit förlagda lärosalarna för kemi och naturhistoria i afseende å belysningsförhållanden, ventilation och pedagogisk anordning i öfrigt äro otillfredsställande;

att utrymme för kemiska laborationsöfningar, som särskildt vid ett högre allmänt läroverk med så starkt utvecklad reallinje som Karlstads, och för frivilliga fysiska laborationsöfningar, hvartill enligt den nya undervisningsplanen för real-skolan tillfälle bör beredas åt lärlingarne i klass 4—6, saknas;

att för teckningsundervisningen icke finnes något skuggrum och ej heller för eventuell slöjdundervisning någon därför afsedd lokal;

att lämpligt förvaringsrum för glober, kartor, planscher och annan geografisk undervisningsmateriel saknas;

att reservrum för eventuella nya parallellafdelningar icke finnes;

att korridorerna i hufvudbyggnaden äro otillräckligt uppvärmda, hvadan lärjungarnas ytterkläder förvaras i klassrummen, en anordning, som måste betecknas såsom ohygienisk;

att golven i åtskilliga lärosalar i hufvudbyggnaden behöfva omläggas och därvid till främjande af våtsopning böra lämpligen prepareras;

att gymnastikhuset icke har afklädningsrum af tillräcklig storlek eller duschinrättning;

att afträdena äro så afsides belägna, att kontrollen öfver dem i hög grad försvåras.

Bästa sättet att afhjälpa de sålunda påpekade bristerna torde lämpligen böra bli föremål för öfverläggning vid uppgörande af den plan till på- eller tillbyggnad af läroverkets hufvudbyggnad, hvartill, efter hvad jag erfarit, byggnadsdelegerade redan vidtagit förberedande åtgärder. Att man därvid lärer utgå från uppgifvande af de olämpliga lärosalarna i den gamla skolbyggnaden, och att vid uppgörande af planen för de nya lokalerna hänsyn tas till de i Öfverstyrelsens cirkulär n:r 2 den 14 september 1905 meddelade anvisningarna hoppas jag få betrakta såsom gifna förutsättningar.

2. Skolgården.

Äfven om den nuvarande skolplanen i fråga om läge och dränering torde kunna anses ganska tillfredsställande, anser jag mig dock i fråga om densamma böra framställa två önskemål, nämligen

att anordningar vidtagas, för att den trafik af allmänheten, som nu äger rum tvärs öfver skolgården äfven med åkdon, nåtte så snart sig göra låter upphöra, så att ungdomen lämnas i ostörd besittning af sin lekplats; samt

att ett rast- eller lekskjul för lärjungarnas vistelse i det fria vid dålig väderlek måtte, jämlikt § 57 läroverkstadgan, inrättas.

Rätt afskrifvet, betygar

AXEL DAHLMAN.

Till läroverkskollegiet vid högre allmänna läroverket i Karlstad.

Med afseende på de ritningar, som af Eder jämte skrifvelse den 24 sistlidne mars insändts till Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk, anser sig Öfverstyrelsen på det förberedande stadium, hvori frågan f. n. befinner sig, och då Öfverstyrelsen framdeles, när frågan i vederbörlig ordning återkommer, skall erhålla tillfälle till en mera ingående granskning, för det närvarande böra inskränka sitt yttrande till ett uttalande af följande erinringar och önskemål, som böra tagas i ompröfning vid frågans vidare behandling.

1. Beträffande förslaget till annexbyggnad.

En förläggning af bekvämlighetsinrättningen till en lokal inom byggnaden, såsom det på ritningen är angifvet, bör endast ske under förutsättning att sådana åtgärder vidtagas, att från sagda inrättning ingen lukt sprides till omgifningen. Urinoaren bör skiljas från klosettafdelningen och förläggas till annat ställe, och klosettrummet bör utvidgas, så att det kan rymma ett större antal klosetter.

Det till teckningssalen hörande skuggrummet är mindre än önskligt. Det saknar fönster och kan därför icke på ett tillfredsställande sätt vid behof luftas. Ett större och lämpligare skuggrum synes kunna erhållas genom användning af en del af korridoren i enlighet med bifogade skiss A. Härigenom skulle den direkta förbindelsen mellan trapphuset till rektorsvåningen och skolans lokaler utgå, hvilket emellertid bör betraktas såsom en fördel. Då boställslägenhet förlägges i en läroverksbyggnad, bör det vara regel, att den fullständigt isoleras från de lokaler, som användas för undervisningen.

Genom en omkastning af lärosalen för undervisning i biologi samt bredvidliggande museum och laboratorium i öfverensstämmelse med skissen A samt flyttning i sammanhang härmed af kloasongväggen mellan dessa båda rum synes kunna vinnas, att materiel, som förvaras i rummet bredvid lärosalen, blir lättare till-

gänglig under lektionstimmarna, hvarjämte dörrarna, tillhörande lokalerna för undervisningen i biologi, särskildt dörren mellan korridoren och lärosalen, kunna erhålla en lämpligare förläggning, än som föreslagits. Laboratoriet är väl litet, och torde af denna anledning lärosalen böra så inredas, att en del laboranter kunna därstädes erhålla plats.

Det kemiska laboratoriet är alltför litet, särskildt med hänsyn till det ganska betydliga skåputrymme, som i ett läroverk med stort antal lärjungar är behöfligt för de laborerande lärjungarnas utensilier. I händelse ingen utväg finnes att till annan lokal förflytta lärosalen för undervisningen i geografi, synes det kemiska laboratoriet böra erhålla den utvidgning, som kan blifva möjlig genom borttagande af arbetsrummet för läraren i fysik. De sålunda ifrågasatta ändringarna äro angifna å bifogade skiss B, där äfven det för fysiska samlingar afsedda rummet erhållit någon utvidgning på korridorens bekostnad samt åtskilliga dörrar blifvit förlagda på ett lämpligare sätt än det föreslagna,

Med afseende på den föreslagna rektorsvåningen finner Öfverstyrelsen intet att erinra men anser sig böra, med hänsyn därtill att den tid kan komma, då på grund af lärjungeantalets fortgående ökning äfven denna våning behöfver tagas i användning för undervisningens behof, till exempel för anordning af tecknings-salar, böra framhålla önskvärdheten däraf, att redan nu sådana åtgärder vidtagas med afseende på skorstenspipors och ventilationsledningars uppdragande och så vidare, att en ändring af våningen i antydd riktning framdeles må kunna ske utan alltför betydande kostnad. Höjden af rummen i våningen bör af samma anledning göras något större än å ritningen är angifvet.

Under förutsättning att sålunda eller på annat sätt möjlighet för utvidgning lämnas öppen, synes det Öfverstyrelsen, att uppförandet af en annexbyggnad i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det uppgjorda förslaget är ägnadt att på ett tillfredställande sätt afhjälpa de läroverkets behof af lokaler, som af detta förslag beröras.

2. Beträffande förslaget till påbyggnad af det nuvarande läroverkshuset.

Mot detta förslag synes den hufvudanmärkningen kunna framställas, att genom den ifrågasatta påbyggnaden dagern måste försämrans i de rum i de undre våningarna, som hafva fönster åt det af byggnadens flyglar inneslutna gårdspartiet.

Med afseende på detaljer af förslaget må vidare framhållas, att det biologiska museet är väl litet, samt att för biologiska lärjungeöfningar ingen annan lokal

finnes än lärosalen, hvilken, ifall den äfven skall användas för detta ändamål, erbjuder alltför litet utrymme.

Skisserna återsändas härjämte.

Stockholm den 6 april 1909.

B. J:N BERGQVIST.

N. G. W. LAGESTEDT.

TOM MOLL.

J. LAGERGREN.

O. SELLGREN.

Rätt afskrifvet, betygar

AXEL DAHLMAN.

Kostnadsberäkning

till nytt elementarläroverk i Karlstad *Alt. VIII.*

E f f e k t e r	Kronor	Anmärkning
Grundläggning och bakgjutning af sockeln	12,500	Aproximativt eftersom ej borrkarta finnes.
Sockel af grofhuggen granit	9,600	
1. st. yttertrappa af stålslipad betong	350	
2 » » (mindre) af dito		
Isolering med asfaltpapp under tegelmurar	150	
470,000 st. tegel (mindre sort) med inmurning pr mille 70. —	32,900	
Utvändig putsning	3,400	
Invändig » å tegelväggar	2,300	
Bjälklag med balkar, betong, asfaltstrykning, stålslipning under bottenvån.	8,500	
Bjälklag med balkar, betong, stålslipning, panel och puts	9,600	
Bjälklag med balkar, betong, panel, puts och trägolf under bostadsvåningen	10,200	
Vindsbjälklag med bjälkar, blindbotten, fyllning, underpanel och puts samt vindsgolf	5,660	
Ytterväggar af trä i vindsvåningen	12,450	
Yttertak med sparrar, panel, papp, tegel, vindskupor och stuprör		
Cloisonväggar med rörning och puts	4,800	
Tunnare väggar	1,000	
1 st. hufvudtrappa till vån. med steg och planer af kalksten	2,000	
1 st. dito med dito och dito	400	
1 st. kökstrappa af trä	600	
Asfaltgolf i klosetter, toiletter och badrum	210	
Målning: Oljemålning af väggar 2,5 högt och tak i 1:sta och 2:dra vån., samt kök, serveringsrum och klosetter 2 tr upp, limfärgning af tak, tapetsering i sal, salong, herrum och hall, dito i öfriga rum	6,000	
Snickerier med beslag och glas	9,000	
Vestibul med yttertrappa af stålslipad betong	3,000	
Diverse inredningar i kapprum, garderober, skafferier, serveringsrum, kök, handkammare m. m. i bostadslägenheterna	2,750	
Grofsmide och murbalkar	1,600	
Oförutsedda utgifter	13,030	
Summa kronor	152,000	

I ofvanstående ingå ej värmeledning, gas-, vatten- och afloppsledningar, septik tank med inredning i W. C., elektrisk belysningsinstallation samt inrede i de resp. lärosalarna.

Stockholm den 10 Febr. 1909.

IVAR LOOSTRÖM & ALVAR GELIN,
Byggnads- och Konstruktionsbyrå, Stockholm.

Ivar Looström.

Af ofvanstående ingår anordning af rektorsbostaden i vinden kronor 20,000.

Installation af värmeledning, gas-, vatten- och afloppsledningar; septik tank med inredning af W. C., elektr. belysningsinstallation anser jag behöfver ej öfverstiga 25,000 kronor.

D. S.

Ivar Looström.

Kostnadsförslag.

Erbjuda oss härmed att i Karlstad invid den gamla elementarläroverksbyggnaden uppföra ny läroverksbyggnad med sammanbindningsgång i enlighet med af Arkitekterna G. Hagström och F. Ekman utförda ritningar mot ett pris af ETT-HUNDRANITTIO TUSEN (190,000) kronor.

Utföres arbetet af någon byggmästare i Karlstad är antagligt att det hela kan göras en 10 à 15 procent billigare.

Stockholm den 6 april 1909.

IVAR LOOSTRÖM & ALVAR GELIN,
Byggnads- och Konstruktionsbyrå, Stockholm.

Ivar Looström.

Rektorn Herr Axel, Dahlman, Karlstad.

På anmodan af arkitekterna hrr Hagström & Ekman har jag gjort en ungefärlig kostnadsberäkning å värmeledning för tillbyggnad till Karlstads elementarläroverk enligt deras skisser Alt. VII. Enl. denna beräkning torde kostnaden böra upptagas till kr. 17,000.

Högaktningsfullt

WILHELM DAHLGREN.

Stockholm den 8 April 1909.

Herr Rektor Axel Dahlman, Karlstad.

Närslutna tvänne anbud från ing. Looström & Gelin härstädes; det ena å 15,000 kr. för ändringsarbeten af mindre omfattning i n. v. läroverksbyggnaden

och det andra å 190,000 kr. för uppförande af proj. nybyggnaden. Deras föregående *kostnadsberäkning* till sistnämnda slutade å 152,000 kr., men ingick häruti icke värme-, vatten- och afloppsledningar och andra specialinstallationer. Resten i skillnaden mellan ifrågavarande slutsummor utgöras af de 10 å 15 proc. å hela kostnaden, som hrr L. & G. uti detta *bindande anbud* blagt på för att undkomma entreprenaden.

Rörande arkitektarvodet äro vi för dagen ej i tillfälle fixera några siffror. Incl. ersättning för det gjorda förarbetet af åtskilliga alternativförslag, kostnadsberäkningar och resor till Karlstad — antagligen liggande mellan 2,500—3,000 kr. — synes oss ifrågavarande totala arvode i beräkningarna böra upptagas till 7- å 8,000 kronor.

Med största högaktning
G. HAGSTRÖM och F. EKMAN.

Utdrag ur Värmlands läns Landstings protokoll för den 23 september 1908.

---

§ 102.

Föredrogs följande:

Beredningsutskottets utlåtande i anledning af Konungens Befallningshafvandes skrifvelse med framställning från Karlstads läroverkskollegium om bidrag till kostnaderna för utvidgning af läroverksbyggnaden i Karlstad; afgifvet den 22 sept. 1908.

I anslutning till hvad utskottet sålunda anført, hemställer utskottet, att Landstinget måtte såsom bidrag till bestridande af utgifterna för utvidgning af högre allmänna läroverkets byggnad i Karlstad bevilja ett anslag, uppgående till $\frac{1}{3}$ af kostnaderna, dock högst 50,000 kronor, att utbetalas under loppet af tre år med högst 20,000 under första året, högst 15,000 under andra året och återstoden under tredje året, samt under villkor, att läroverkskollegiet före utfäendet af anslaget första del visar, att från Karlstads stad eller på annat sätt för samma ändamål anskaffats ett anslag, oberäknadt befintlig tillgång i stiftets byggnadskassa, af minst dubbelt så stort belopp, som landstingets bidrag.

På beredningsutskottets vägnar:

AUG. HERLENIUS.

Under den diskussion, som uppstod i ärendet, yrkades dels bifall till utskottets förslag oförändradt, dels, af herr vice ordföranden, bifall till utskottets förslag, med den ändring och tillägg, att anslaget skulle utbetalas under loppet af

två år med 25,000 kronor under det första året och resten under det andra, och att erforderliga medel för anslaget skulle anskaffas genom upptagande af tillfälligt lån, dels ock, af ingenjören Karl Nilsson med flere, rent afslag å framställningen. Efter det herr Ordföranden förklarar sig anse herr vice ordförandens yrkande vara af landstinget antaget, men votering begärts och till kontraposition uppställts yrkandet om afslag å framställningen i dess helhet, anställdes omröstning, därvid, sedan en röstsedel aflagts, landstinget med 34 röster mot 33 biföll herr vice ordförandens ofvan angifna förslag.

Rätt utdraget, betygar

AXEL DAHLMAN.

Utdrag af protokoll hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 19 Maj 1909.

§ 99.

Sedan Karlstads Läroverkskollegium till Herrar Stadsfullmäktige ingifvit en af ritningar och kostnadsförslag samt utlåtande från Kungl. Öfverstyrelsen för Rikets allmänna läroverk åtföljd framställning angående utvidgning af härvarande högre allmänna läroverkslokaler, hade Herrar Stadsfullmäktige remitterat handlingarna i ärendet till Hälsovårdsnämnden för afgifvande af yttrande.

Af handlingarna framgick, att under frågans behandling två förslag varit ifrågasatta, det ena afseende på byggnad å nuvarande läroverkshuset och det andra tillökning med en fristående byggnad utmed Kungsgatan, hvilket senare förslag af Kungl. Öfverstyrelsen förordats och med instämmande af läroverkets byggnadsdelegerade upptagits såsom läroverkskollegiets förslag.

Beträffande påbyggnadsförslaget beslöt Hälsovårdsnämnden instämma i den af Kungl. Öfverstyrelsen gjorda anmärkningen, att genom den föreslagna anordningen dagern måste försämrans uti de rum i nedre våningarna, hvilkas fönster vette åt gårdssidan.

I fråga om det senare förslaget finner Hälsovårdsnämnden i likhet med Kungl. Öfverstyrelsen för Rikets allmänna läroverk det föreslagna klosettrummet för litet för sitt ändamål och antalet klosetter för ringa. Dessutom anser Hälsovårdsnämnden rummet böra erhålla bättre dager. Tillräckligt utrymme för ändringar i nämnda afseende kan lätt beredas genom vaktmästarebostadens uteslutande, en åtgärd så mycket mer önskvärd, som bostadslägenhet enligt Hälsovårdsnämndens mening icke utan tvingande skäl bör inrättas i läroverkshuset, där ett större antal lärjungar åtnjuta undervisning och bland andra olägenheter fara för smittas spridande icke är ute-

sluten vid inträffande sjukdomsfall inom familj boende i läroverkshuset. I Kungl. Öfverstyrelsens cirkulär den 14 September 1905 säges ock rörande rektorsbostad, att den bör helst vara belägen utom läroverkshuset. Den i byggnadens tredje våning föreslagna rektorsbostaden synes icke vara så isolerad som i Kungl. Öfverstyrelsens utlåtande förutsättes, då å ritningen dörr finnes angifven mellan uppgången till rektorsvåningens kök och korridoren i andra våningen. Denna dörr bör naturligen ersättas med vägg, om det öfverhuvud kan komma att beslutas att rektorsbostad inrymmas i nämnda byggnad.

För öfrigt har Nämnden, som endast tagit frågan i öfvervägande från hälsovårdssynpunkt, intet att tillägga till hvad Kungl. Öfverstyrelsen i ärendet uttalat eller till hvad nu anförts.

Herr v. ordföranden lät till protokollet anteckna, att han, då Kungl. Öfverstyrelsen för Rikets allmänna läroverk icke haft något att erinra i fråga om rektorsbostadens anordnande, icke kunde instämma i hvad Hälsovårdsnämnden däremot invändt.

Som ofvan

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 Juni 1909.

§ 2.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Karlstads högre allmänna läroverks lärarekollegium genom utsedde delegerade hemställt, att Herrar Stadsfullmäktige såsom bidrag till uppförande af en nybyggnad för allmänna läroverkets räkning mellan nuvarande läroverksbyggnaden och gamla gymnasiehuset, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med ett vid framställningen fogadt förslag, måtte bevilja ett anslag af 120,000 kronor, däraf 20,000 kronor beräknade för vindens aptering till rektorsbostad, samt att Herrar Stadsfullmäktige måtte vidtaga åtgärder för borttagandet af gatan öfver skolplanen och bestämma, att skolplanen ökades med detta område.

Öfver denna framställning, som åtföljts af ritningar och kostnadsförslag äfvensom af Kungl. Öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk efter förberedande granskning af förslagen till läroverksskollegiet afgifna yttrande, hade Hälsovårdsnämnden afgifvit infordradt utlåtande, och hade nu Drätselkammaren, uppå remiss, att jämväl yttra sig i frågan. Hvad då först anginge behovet af den ifrågasatta

utvidgningen af läroverksbyggnaden, hade Drätselkammaren vid besök i såväl läroverkshuset som gamla gymnasiehuset tagit lokalerna i betraktande för att däri- genom, utöfver hvad handlingarne i ärendet härom innehöle, söka bilda sig en föreställning i berörda hänseende.

Drätselkammaren hade därvid varit i tillfälle att iakttaga, att särskildt de i gamla gymnasiehuset belägna lärosalarne såväl i fråga om utrymme som beträffande anordningarne för uppvärmning och ventilation vore i högsta grad otillfredsställande och bristfälliga. De härstädes belägna lärosalarne för undervisning i biologi och kemi, där för undervisningen nödiga samlingar och laborationer kräfde stort utrymme, måste ovillkorligen gifva det intryck, att undervisningen i dessa ämnen ej kunde annat än lida men af det trånga utrymme, som nu kunde bestås, hvartill komme, att uppvärmnings- och ventilationsförhållandena i dessa såväl som i öfriga gamla gymnasiehuset inrymda lärosalar utan tvifvel syntes kunna menligt inverka på lärarnes och lärjungarnes hälsa.

De i läroverkshuset befintliga lärosalar och materialrum för undervisningen i fysik, geografi och teckning syntes ock vara i fråga om utrymmesförhållanden otillfredsställande.

Drätselkammaren hade fördenskull för sin del fått den bestämda uppfattning, att den ifrågasatta utvidgningen vore af verkligt och trängande behof påkallad.

I fråga om sättet för utvidgningen hade tvänne förslag framställts, det ena afscende en påbyggnad å det nuvarande läroverkshuset och det andra en fristående byggnad utmed Kungsgatan mellan läroverkshuset och gamla gymnasiehuset.

Af enahanda skäl, som af Öfverstyrelsen och läroverkskollegiet i detta afseende anförts, och hvari jämväl Hälsovårdsnämnden instämt, ville ock Drätselkammaren för sin del förorda förslaget om uppförande af en fristående byggnad utmed Kungsgatan, hvilket förslag syntes innebära afsevärda fördelar framför påbyggnadsförslaget.

Kostnaderna för genomförandet af nybyggnadsförslaget hade beräknats till 170,000 kronor, däraf 20,000 kronor för inredandet af rektorsbostad i byggnadens vindsvåning; Och hade Värmlands läns landsting såsom bidrag till ifrågasvarande kostnader beviljat ett anslag af högst 50,000 kronor.

Det af läroverkskollegiet framställda förslaget om inredande af bostad för läroverkets rektor i den nya byggnadens vindsvåning kunde emellertid Drätselkammaren för sin del ej biträda.

Kammaren ansåge nämligen ej tillrädligt, att staden nu iklädde sig större utgifter än hvad förhållandena för närvarande oundgängligen kräfde, och då härtill komme, dels att det med hänsyn till hvad Hälsovårdsnämnden härutinnan anført och på grund af Läroverksstadgans föreskrift, att rektorsbostaden helst borde vara belägen utom läroverkshuset, kunde anses mindre lämpligt att förlägga rek-

torsbostaden till skolans vindsvåning, dels ock att vinden, såsom Öfverstyrelsen jämväl framhållit kunde komma att i framtiden erfordras för skolans eget behof, ville Drättselkammaren ej tillstyrka bifall till ifrågavarande förslag.

Hvad i öfrigt anginge de företedda ritningarne till den nya läroverksbyggnaden ville Drättselkammaren efter granskning af desamma framställa följande erinringar och önskemål.

Om såsom Drättselkammaren föreslagit rektorsbostaden ej skulle inredas i byggnadens vindsvåning, skulle häraf blifva en följd, att såväl det vid byggnadens östra gafvel befintliga trapphuset som ock ingången från gården med därifrån ledande trappa till rektorsbostadens kök bortfölla.

Då Drättselkammaren ansåge nödigt, att ingång föröfunnes från gården direkt till den nya byggnadens skollokaler, ville Drättselkammaren föreslå, att en dylik ingång upptoges i byggnadens midt åt gårdssidan äfvensom att trappa härifrån droges upp såväl till byggnadens andra våning som till vindsvåningen. I följd häraf komme den enligt ritningarne från vestra ändan af bottenvåningens korridor till andra våningen ledande trappan att bortfalla.

I likhet med Hälsovårdsnämnden ansåge ock Drättselkammaren, att det föreslagna klosettrummet vore för litet och antalet klosetter för ringa, och ville Kam-maren förorda den af Hälsovårdsnämnden till afhjälpande af nämnda olägenhet föreslagna åtgärden att utesluta vaktmästarebostaden från läroverksbyggnaden, hvilket äfven från andra af Hälsovårdsnämnden angifna synpunkter vore lämpligt.

Enligt Drättselkammarens förmenande torde det dock blifva tillräckligt, att klosettrummet utvidgades med en del af det för vaktmästarebostaden afsedda utrymme, hvadan den öfriga delen af vaktmästarebostaden kunde inredas till rum för skolans eget behof

I sammanhang med förslaget om det nya byggnadsföretaget hade läroverkskollegiet jämväl framhållit nödvändigheten af, att den trafik af allmänheten, som nu ägde rum tvärs öfver skolgården, komme att upphöra; Och hade kollegiet för detta ändamåls vinnande hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte vidtaga åtgärder för gatans borttagande och detta områdes införlifvande med skolplanen.

Då den ifrågasatta läroverksbyggnadens uppförande med nödvändighet förutsatte borttagandet af den delen af Södra Kyrkogatan, hvilken sträckte sig mellan Tingvallagatan och Kungsgatan, men detta område vore å den fastställda stadsplanen upptaget som gata, ansåge Drättselkammaren, med instämmande uti hvad läroverkskollegiet härom anfört, att ändring i Stadsplanen uti berörda hänseende borde vidtagas.

På grund af hvad Drättselkammaren sålunda anfört beslöt Kam-maren hemställa,

att Herrar Stadsfullmäktige måtte såsom bidrag till uppförande af en ny-

byggnad för härvarande högre allmänna läroverks räkning mellan nuvarande läroverksbyggnaden och gamla gymnasiehuset, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det vid framställningen fogade förslag, bevilja ett anslag af högst 100,000 kronor, äfvensom bemyndiga Drätselkammaren att för medlens anskaffande upptaga ett tillfälligt lån, samt

att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Byggnadsnämnden att upprätta och till Herrar Fullmäktige inkomma med förslag till sådan ändring i gällande stadsplan, att den del af Södra Kyrkogatan, som vore belägen mellan Tingvallagatan och Kungsgatan blefve i stadsplanen inörlifvad med byggnadskvarteren Oden och Falken.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 61.

Hos Herrar Fullmäktige hade Karlstads högre allmänna läroverks lärarekollegium genom utsedde delegerade hemställt, att Herrar Fullmäktige såsom bidrag till uppförande af en nybyggnad för allmänna läroverkets räkning mellan nuvarande läroverksbyggnaden och gamla gymnasiehuset, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med ett vid framställningen fogadt förslag, måtte bevilja ett anslag af 120,000 kronor; däraf 20,000 kronor beräknades för vindens aptering till rektorsbostad, samt att Herrar Fullmäktige måtte vidtaga åtgärder för borttagandet af gatan öfver skolplanen och bestämma, att skolplanen ökades med detta område.

Öfver denna framställning, som åtföljts af ritningar och kostnadsförslag m. m., hade Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren afgifvit infordrade yttranden. Hälsovårdsnämnden, som endast tagit frågan under öfvervägande från hälsovårds-synpunkt, hade därvid anmärkt att, bland annat för erhållande af större utrymme för astråden, bostad åt läroverkets vaktmästare syntes böra utgå ur förslaget, hvarjämte, därest rektorsbostad komne att inrymmas i den nya läroverksbyggnaden, åtgärder borde vidtagas för att få rektorsbostaden fullständigt isolerad från skollokalerna. Drätselkammaren hade i sitt utlåtande framhållit, att såväl rektors- som vaktmästarebostad borde vara förlagda utom skollokalerna, äfvensom i öfrigt uttalat önskvärdheten af vis-a förändringar i anordnandet af den föreslagna nybyggnaden. Beträffande själfva hufvudsaken hade Drätselkammaren vitsordat be-

hofvet af nybyggnader för läroverkets behof och på grund däraf samt på i öfrigt anförda skäl hemställt att Herrar Fullmäktige måtte såsom bidrag till uppförande af en nybyggnad för härvarande högre allmänna läroverks räkning mellan nuvarande läroverksbyggnaden och gamla gymnasiehuset i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det vid framställningen fogade förslag, bevilja ett anslag af högst 100,000 kronor äfvensom bemyndiga Drätselkammaren att för medlens anskaffande upptaga ett tillfälligt lån, samt att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Byggnadsnämnden att till Herrar Fullmäktige inkomma med förslag till sådan ändring i gällande stadsplan, att den del af Södra Kyrkogatan, som vore belägen mellan Tingvallagatan och Kungsgatan, blefve i stadsplanen införlifvad med byggnadskvarteren Oden och Falken.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, beslöt i sådant afseende anföra:

Utskottet, hvars medlemmar vid personligt besök på platsen tagit skolans lokaler i närmare skärskådande, kunde för sin del i likhet med Drätselkammaren vilsorda, att vissa af skolans undervisningslokaler vore i hög grad otidsenliga och för sitt ändamål otillräckliga samt i sanitärt hänseende, med afseende å uppvärmning m. m., alldeles otillfredsställande. Utskottet hölle därför före, att en utvidgning af skolans lokaler i ungefärlig öfverensstämmelse med det af lärarekollegium väckta förslag måste anses af behofvet påkallad, dock att i fråga om uteslutande ur nybyggnaden af rektorsbostaden Utskottet ansåge sig böra instämma med Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren. Däremot kunde Utskottet icke känna sig öfvertygad, att förslagets genomförande verkligen kräfde så stora kostnader, som i framställningen angifvits. Kostnaderna i sin helhet skulle, med uteslutande af de särskilda anordningarne för rektorsbostad, uppgå till 150,000 kronor, af hvilket belopp länets Landsling åtagit sig att bidraga med 50,000 kronor, under det att staden skulle vidkännas återstående 100,000 kronor. I nuvarande för stadens ekonomi högst bekymmersamma tider måste en alldeles särskild noggrannhet iakttagas vid pröfning af så omfattande anslagskräf som det förevarande. Utskottet hade icke kunnat undgå att finna, att det till ansökningen fogade kostnadsförslag vore i hög grad ofullständigt, särskildt som detaljritningar öfver förslaget icke blifvit upprättade, och dessutom i vissa afseenden, såsom t. ex. i fråga om priset på tegel, tydligen för högt beräknadt. Då detaljritningar icke fogats till framställningen, hade utskottet icke varit i tillfälle att i någon mån granska, huruvida vid förslagets upprättande nödig sparsamhet blifvit iakttagen. Det låge därför ingalunda utom möjlighetens gränser, att, där-est ett mera detaljeradt kostnadsförslag upprättades och underkastades fullt sakkunnig kontroll, kostnaderna skulle kunna nedbringas högst väsentligt under den nu angifna siffran, och så länge denna möjlighet finnes, ansåge sig Utskottet

icke kunna tillsyrka Herrar Fullmäktige att bestämdt fixera stadens bidrag till den ifrågasatta skolbyggnaden. Utskottet ville likväl uttala, att den af Landstinget angifna proportion för kostnadernas fördelning mellan länet och staden syntes Utskottet fullt rimlig. — Då således enligt Utskottets mening Herrar Fullmäktige syntes böra afvakta mera detaljerade kostnadsförslag jämte fullständigare ritningar öfver nybyggnaden, innan Herrar Fullmäktige fattade sitt slutliga afgörande i frågan, ansåge Utskottet lämpligt, att jämväl frågan om det i Drätselkammarens utlåtande omförmälta uppdrag åt Byggnadsnämnden måtte tills vidare få anstå.

Beträffande de af Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren anförda detaljanmärkingar mot förslaget ansåge sig Utskottet böra instämma med dessa delegationer.

I anslutning till det sagda och då ett uttalande från stadens sida i fråga om den proportion, i hvilken staden ville deltaga i de blifvande kostnaderna för nybyggnaden, samt det högsta belopp, hvartill stadens bidrag finge uppgå i allt fall syntes lämpligt, beslöt Utskottet hemställa,

att Herrar Fullmäktige — på sätt Landstinget såsom vilkor för sitt för ändamålet lämnade anslag föreskrifvit — måtte besluta att till bestridande af utgifterna för utvidgning af högre allmänna läroverkets byggnad i Karlstad bevilja ett anslag, uppgående till minst dubbelt så stort belopp som Landstingets bidrag eller till minst $\frac{2}{3}$ af kostnaderna, dock att stadens bidrag i intet fall finge öfverstiga 100,000 kronor,

samt att Herrar Fullmäktige måtte förklara sig villiga att, sedan till Herrar Fullmäktige för granskning öfverlämnats fullständiga kostnadsförslag jämte ritningar till den ifrågasatta läroverksbyggnaden, i hvilket förslag de af Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren i dess ofvanangifna utlåtanden angifna förändringar borde vederhörigen iakttagas och möjliga besparingar verkställas, taga frågan under slutligt afgörande samt därvid bestämma beloppet af stadens bidrag, tiderna för dess utbetalande och sättet för medels anskaffande äfvensom besluta i de frågor, som i öfrigt med ärendet ägde samband.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

69. Styrelsens för Elementarläroverket för flickor framställning om inköp af fastigheten N:r 18 i kvarteret Negern här i staden i och för utvidgning af läroverket.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Karlstad.

Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vågar härmed rikta Herrar Stadsfullmäktiges uppmärksamhet på en ny möjlighet till lösning af frågan om utvidgning af nämnda läroverksbyggnad. Det förslag till den ifrågasatta utvidgningen, hvilket den af Herrar Stadsfullmäktige den 14 Juni 1906 tillsatta kommittén inlämnat, och om hvilket nu äfven styrelsen haft att yttra sig, har pluraliteten inom densamma ej ansett sig kunna förorda till antagande, och detta så mycket mindre, som ett uppslag till en säkerligen bättre lösning af omnämnda byggnadsfråga yppat sig, sedan kommittén framkommit med sitt förslag. Anbud om inköp för stadens räkning af det s. k. Tjerneldska huset med tillhörande tomt, belägen invid nuvarande flickskolans, har nämligen till Drätselkammaren inlämnats, ett anbud, som står fast till den 1 Juli 1909. Om Herrar Stadsfullmäktige antoge detta anbud, skulle helt visst en lyckligare lösning af flickskolebyggnadsfrågan kunna åstadkommas, och Styrelsen beslöt därför vid sammanträde den 31 Mars 1909 att vända sig till Drätselkammaren med en skriftlig förfrågan, huruvida den skulle vilja låta verkställa en förberedande undersökning och uppgöra approximativ beräkning af kostnaden för en nybyggnad och smärre ändringar i de gamla byggnaderna, allt naturligtvis under förutsättning att nämnda hus och tomt af staden inköptes och helt eller delvis ställdes till skolans förfogande. Drätselkammaren har på grund häraf inkommit med begärdt utlåtande, hvilket härmed bifogas jämte medföljande skiss. Detta utlåtande med tillhörande skiss togs af Styrelsen i öfvervägande vid sammanträde den 13 Maj 1909, och ansåg den, att byggnadsfrågan bäst skulle kunna lösas i ungefärlig öfverensstämmelse med nämnda utlåtande, emedan det framför byggnadskommitténs förslag erbjuder bl. a. följande fördelar:

- 1) tillräckligt stort gårdsutrymme;
- 2) lämplig bostad åt föreståndarinnan;
- 3) lämpligt belägen, egen gymnastiksal, hvilken Styrelsen enhälligt anser vara nödvändig;
- 4) möjlighet att använda den nuvarande flickskolebyggnaden i nästan oförändradt skick;

5) en för skolan fördelaktigare, men ändå för staden enligt Styrelsens förmenande omkring 50,000 kr. billigare lösning af byggnadsfrågan än den kommittén föreslagit;

6) undvikande af risken att möjligen få en större byggnad med brandmur vid södra sidan af nuvarande flickskolans tomt;

7) möjlighet till ytterligare utvidgning vid framtida behof.

På grund af hvad sålunda anförts får Styrelsen till Herrar Stadsfullmäktige hemställa, huruvida De ej skulle anse lämpligt att före den 1 Juli 1909 för stadens räkning inköpa det Tjerneldska huset med tillhörande tomt samt därefter så skyndsamt som möjligt låta uppgöra nytt förslag till lösning af härvarande flickskolas byggnadsfråga i ungefärlig öfverensstämmelse med Drätselkammarens ofvannämnda utlåtande.

Karlstad den 18 Maj 1909.

A. HALLSTRÖM.

A. SANDWALL.

AXEL NERMAN.

G. ENANDER.

NILS BURE.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Karlstad.

På förekommen anledning får undertecknade sterbhus härmed förklara att sterbhuset är villigt till Karlstads stad försälja sin fasta egendom under N:r 18 i Karlstads stad för ett pris af sjuttiofemtusen (75,000) kronor utan skyldighet för sterbhuset att deltaga i stämpel till köpebrevet. Betalningsvillkoren kunna ställas efter köparens önskan.

Skattkärr den 4 Januari 1909.

för L. Tjernelds sterbhus:

MÅRTA TJERNELD.

Herr Rektorn, Riddaren A. Dahlman, Karlstad.

På derom gjord framställning medgifves härmed, att vårt anbud af den 4 Januari detta år innefattande erbjudande att till staden sälja L. Tjernelds sterbhus fastighet i Karlstad, utsträcker att gälla till den 1 Juli detta år.

för L. Tjernelds sterbhus:

IVAR TJERNELD.

Skattkär den 3 Januari 1909.

Till Stadsfullmäktiges Ordförande, Herr Rektorn m. m. A. Dahlman,
Karlstad.

Med anledning samtalet om att staden eventuellt vore villig förvärfva vårt hus vid kyrkan för utvidgning af flickskolan, så bifogas härmed ett anbud från sterbhuset, hvilket anbud får gälla till 1 Mars detta år. Samtidigt ber jag få nämna, att vi anse hus med tomt hafva ett värde af 80,000 kronor och att vi icke till annan än staden äro villiga sälja för det ganska moderata priset af 75,000 kronor. Ett bebyggande af tomten vore nog för oss fördelaktigare, då vi dels halva nödig sakkunskap därför, dels här sjelfva åstadkomma det mesta af byggnadsmaterialerna såsom grundsten, sockel, tegel, virke, kakelugnar samt taktegel. Så snart besked kan erhållas, att staden ej reflekterar å anbudet, vore jag tacksam få veta detta, ty ritningar skola då utarbetas för att kunna vara färdiga, så att bebyggande kan ske samtidigt som eventuellt på och vidbyggnad af flickskolan går af stapel.

Högaktningsfullt
IVAR TJERNELD.

*Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde
med Styrelsen för Karlstads högre elementarläro-
verk för flickor den 31 Mars 1909.*

Närvarande: Herrar Hallström, Nerman, Enander och Bure.

§ 1.

Upplags till behandling det af vederbörande byggnadskommitté inlämnade förslaget angående på- och tillbyggnad af nuvarande läroverkshuset.

§ 2.

Då pluraliteten inom Styrelsen af åtskilliga anledningar ej kände sig tilltalad af nämnda förslag, samt då det kommit till dess kännedom, att ett anbud till staden angående inköp af det s. k. Tjerneldska huset föreläge, och detta hus genom några jämförelsevis smärre ändringar möjligen skulle kunna apteras till skolhus, beslöts att, innan definitivt utlåtande i ärendet afgåfves, hänvända sig till stadens Drätselkammare med en förfrågan, huruvida den skulle vilja låta anställa och sedan till Styrelsen inkomma med uppgift om resultatet af en undersökning angående lämpligheten af Tjerneldska husets användning för nämnda an-

damål samt angående den approximativa kostnaden, dels för de smärre ändringar, som skulle blifva erforderliga i nämnda hus och i nuvarande flickskolebyggnaden, dels ock för uppförande af en mindre tvåvåningsbyggnad längs Norra Kyrkogatan, en byggnad, afsedd att inrymma samlingsal i öfre våningen och gymnastiksal i nedre.

Justeradt den 12 Maj 1909.

A. HALLSTRÖM.

In fidem:

NILS BURE.

Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 13 Maj 1909.

Närvarande: Herrar Hallström, Sandwall, Nerman, Enander och Bure.

§ 4.

Till Styrelsen hade inkommit Drätselkammarens i Karlstad utlåtande, afgifvet med anledning af en enligt beslut vid sammanträde den 31 Mars 1909 gjord förfrågan. Styrelsen tog nu detta i öfvervägande och beslöt att ingå till Herrar Stadsfullmäktige med en skriftlig hemställan, huruvida ej frågan om utvidgning af härvarande flickskolebyggnad nu lämpligast borde kunna lösas genom att antaga ett gjordt anbud om inköp för stadens räkning af det s. k. Tjerneldska huset med tillhörande tomt, belägen invid nuvarande flickskolans, samt genom att därefter låta uppgöra nytt förslag i ungefärlig öfverensstämmelse med Drätselkammarens nyss nämnda utlåtande.

§ 5.

I sammanhang därmed bestämde Styrelsen sig för att afstyrka antagandet af det utaf vederbörande byggnadskommitté uppgjorda förslaget angående utvidgning af nuvarande flickskolebyggnaden, och detta, hvad pluraliteten beträffar, af åtskilliga orsaker, bland hvilka de viktigaste skulle framhållas i den enligt § 4 beslutade, till Herrar Stadsfullmäktige ställda skrifvelsen.

Justeradt den 18 Maj 1909.

A. HALLSTRÖM,

In fidem:

NILS BURE,

Utdrag af protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 3 Maj 1909.

§ 7.

I anledning af ifrågasatt inköp för stadens räkning af Tjerneldska huset vid Herrgårdsgatan samt dess användning för Elementarläroverkets för flickor behof, hade Styrelsen för nämnda läroverk hos Drättselkammaren anhållit, att Kam-maren ville låta anställa undersökning angående lämpligheten af ifrågavarande fastighets utnyttjande för flickskolans behof samt angående de approximativa kostnaderna härför.

Enligt program, uppgjort i samråd med ledamöter af Styrelsen för flickskolan hade därefter Stadsbyggmästaren, på Kammarens anmodan, uppgjort skisseradt förslag till de ändringar och nybyggnader, som ansetts för ändamålet nödiga; och blef nu detta förslag för Kammaren företedt.

Förslaget, som utgått ifrån, att minsta möjliga förändringar i redan befintliga hufvudbyggnader borde vidtagas, innefattade dels mindre ändringar i Tjerneldska husets bottenvåning, afseende denna vånings användande till skolkök samt bostadsvåning för läroverkets föreståndarinna, dels en större nybyggnad utmed Norra Kyrkogatan å området mellan Tjerneldska huset och gamla läroverksbyggnaden, hvilken nybyggnad skulle inrymma gymnastiksal, samlings-sal, läsrum m. m. dels och några smärre ändringar i gamla läroverksbyggnaden, som föranleddes af de ifrågasatta nya anordningarne.

Enligt approximativt gjorda beräkningar skulle kostnaderna för de sålunda föreslagna ändringar och nybyggnader, däri inberäknadt köpeskillingen för Tjerneldska huset, enligt anbudet upplagen till 75,000 kronor, uppgå till omkring 225,000 kronor.

Vid jämförelse med förut uppgjorda förslag till utvidgning af flickskolans byggnader ville Drättselkammaren framhålla, att den nu ifrågasatta utvidgningen medelst inköp af Tjerneldska huset erbjöde vissa fördelar framför de förut uppgjorda förslagen.

Dels innefattade nämligen det nya förslaget jämväl gymnastiksal, rymligt gårdsutrymme samt våning för föreståndarinnan, och dels komme andra och tredje våningarne i Tjerneldska huset enligt förslaget att bibehållas som bostadsvåningar, hvilka skulle af staden uthyras och därvid tillföra staden en hyresinkomst af omkring 2,600 kronor.

I anledning af hvad sålunda förekommit beslöt Drättselkammaren att till Styrelsen för Elementarläroverket för flickor öfverlämna utdrag af detta protokoll jämte det af Stadsbyggmästaren uppgjorda ritningsförslaget, med tillkännagifvande

därjämte, att det till Drätselkammaren inkomna anbudet om inköp af Tjerneldska huset gällde till den 1 nästkommande Juli.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 25 maj 1909.

§ 4.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver särskilda kommitterades framställning rörande till- och nybyggnad för elementarläroverkets för flickor behof, uti hvilket ärende Byggnadsnämnden, Hälsovårdsnämnden samt Styrelsen för nämnda läroverk afgifvit infordrade utlåtanden.

I sammanhang med sitt öfver Kommitterades förevarande förslag afgifna yttrande hade Styrelsen för läroverket uti särskild framställning till Herrar Stadsfullmäktige, hvaröfver Drätselkammaren, på remiss af Fullmäktiges Herr Ordförande, nu jämväl hade att yttra sig, hemställt, att som Styrelsen ansåge läroverkets byggnadsfråga bäst kunna lösas genom inköp för stadens räkning samt utnyttjande för flickskolans behof af den intill flickskolan belägna fastigheten N:o 18 i kvarteret Negern här i staden, tillhörig afidne Bankdirektören L. Tjernelds Sterbhus Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta inköpa nämnda fastighet samt därefter låta uppgöra nytt förslag till om- och nybyggnad för flickskolan å båda tomterna i fråga.

Styrelsens ifrågavarande framställning hade föranledts af ett utaf nämnda sterbhus afgifvit anbud om försäljning till staden af sterbhusets omförmälda fastighet för ett pris af 75,000 kronor, hvilket anbud gällde intill den 1 nästkommande Juli.

På anhållan af Styrelsen hade därefter Drätselkammaren låtit genom stadsbyggmästaren uppgöra och till Styrelsen öfverlämnat ett skisseradt förslag till den nybyggnad samt de förändringar af såväl Tjerneldska huset som nuvarande läroverksbyggnader, hvilka för de ifrågavarande fastigheternas användande för flickskolans behof ansåges erforderliga. Kostnaderna för berörda nybyggnad och förändringar hade af Drätselkammaren approximativt beräknats till 150,000 kronor, hvartill sedan komme köpeskillingen för Tjerneldska fastigheten, enligt anbudet uppgående till 75,000 kronor.

Vid ärendets pröfning hade Styrelsen för läroverket funnit byggnadsfrågans lösning genom inköp af Tjerneldska fastigheten innebära så betydande fördelar framför kommitterades förslag, att Styrelsen beslutat afstyrka sistnämnda förslag

samt till Herrar Stadsfullmäktige ingå med den framställning angående inköp af berörda fastighet, hvarom här ofvan närmare omförmälts.

Efter handlingarnes föredragning och hållen öfverläggning beslöt Drätselkammaren, som till alla delar instämde uti hvad Styrelsen för Elementarläroverket för flickor uti sin ofvannämnda framställning anfört, att med öfverlämnande till Herrar Stadsfullmäktige af den från Tjernelds sterbhus inkomna anbudsskrifvelsen angående ifrågavarande fastighet, hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa,

att den af Kommitterade gjorda framställningen i fråga om ny- och tillbyggnad för Elementarläroverkets för flickor behof icke måtte till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda;

att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta att för nämnda läroverks behof inköpa ofvan omförmälda fastigheten N:o 18 i kvarteret Negern här i staden för en köpeskilling af 75,000 kronor, med skyldighet för staden att ensam vidkännas kostnaderna för stämpel till köpebrevet, samt därefter låta uppgöra nytt förslag till om- och nybyggnad för läroverket, samt

att Herrar Fullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren ej mindre att verkställa inköpet af fastigheten ifråga än äfven att upptaga ett tillfälligt lån för anskaffande af medel till köpeskillingens gäldande.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Juni 1909.

§ 62.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande dels öfver särskilda kommitterades framställning rörande till- och nybyggnad för Elementarläroverkets för flickor behof, dels ock öfver en af Styrelsen för samma läroverk hos Herrar Fullmäktige gjord framställning, att, som Styrelsen ansåge läroverkets byggnadsfråga bäst kunna lösas genom inköp för stadens räkning samt utnyttjande för flickskolans behof af den intill flickskolan belägna fastigheten N:o 18 i kvarteret Negern här i staden — hvilken fastighet sterbhuset efter Bankdirektören L. Tjerneld genom ett intill den 1 nästkommande juli bindande anbud erbjudit sig att till staden försälja för ett pris af 75,000 kronor — Herrar Fullmäktige måtte besluta inköpa nämnda fastighet samt därefter uppgöra nytt förslag till om-

och nybyggnad för flickskolan. Drätselkammaren, som i likhet med Styrelsen ansett förvärfvet af den Tjerneldska fastigheten innebära den bästa lösningen af flickskolefrågan, hade på grund därpå hemställt, att den af kommitterade gjorda framställningen i fråga om ny- och tillbyggnad för Elementarläroverkets för flickor behof icke måtte till någon Herrar Fullmäktiges åtgärd föranleda; att Herrar Fullmäktige måtte besluta att för nämnda läroverks behof inköpa ofvan omförmälta fastighet för en köpeskilling af 75,000 kronor, med skyldighet för staden att ensam vidkännas kostnaderna för stämpel till köpebrevet samt därefter låta uppgöra nytt förslag till om- och nybyggnad för läroverket samt att Herrar Fullmäktige måtte bemyndiga Kammaren ej mindre att verkställa inköpet af fastigheten i fråga än äfven att upptaga ett tillfälligt lån för anskaffande af medel till köpeskillingens gäldande.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, beslöt anföra följande:

Det syntes Utskottet uppenbart, att, därest staden nu beslöte sig för inköp af ofvan omförmälta fastigheten N:o 18 i kvarteret Negern, staden därmed bundit sig att använda samma fastighet för utvidgning af den nuvarande flickskolan. Då utskottet af den knapphändiga utredning, som förebragts i fråga om nämnda fastighet och dess lämplighet för angifna ändamålet, icke kände sig öfvertygad, att flickskolefrågan genom det föreslagna inköpet skulle vinna en bättre lösning än genom det af särskilda kommitterade med stort arbete och afsevärda kostnader utarbetade förslaget i ämnet, ansåg sig Utskottet böra hemställa, att Styrelsens för Elementarläroverket för flickor ifrågavarande framställning icke måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

Då Utskottet med den korta tid, som stått Utskottet till buds, icke hunnit närmare granska det af särskilde kommitterade upprättade förslag i ämnet och samma förslag i allt fall vore beroende på Herrar Fullmäktiges beslut i fråga om det föreslagna inköpet af den Tjerneldska fastigheten, beslöt Utskottet att icke för dagen upptaga kommittéförslaget till behandling eller rörande detsamma meddela utlåtande.

Som ofvan

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

70. Hälsovårdsnämndens framställning om användande af den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus jämte hvad därmed stode i samband.

Utdrag af protokoll hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 26 Maj 1909.

§ 102.

Genom beslut den 30 Maj 1908 hade Herrar Stadsfullmäktige till Nämnden återremitterat frågan om anskaffandet af ett nytt epidemisjukhus med uppdrag åt Hälsovårdsnämnden dels att i samråd med Drätselkammaren söka uppleta lämplig plats för uppförande af nybyggnad för epidemisjukhus dels ock att låta uppgöra en approximativ beräkning öfver kostnaden för nybyggnaden-

Till fullgörande af förstberörda uppdrag hade af Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren utsedde delegerade därom öfverlagt, hvarefter Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren beslutat som framgår af härvid fogade protokollsutdrag:

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 10 maj 1909.

§ 1.

Genom beslut den 30 maj 1908 hade Herrar Stadsfullmäktige vid behandlingen af Hälsovårdsnämndens förslag till apterandet af s. k. nya byggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för staden, återremitterat frågan härom till Hälsovårdsnämnden med uppdrag åt Nämnden att i samråd med Drätselkammaren söka utleta lämplig, mera afsidesbelägen plats, helst tillhörig staden, för uppförande därstädes af nybyggnad för epidemisjukhus och lämnande utrymme för framtida utvidgningar.

Sedan Drätselkammaren vid ett föregående sammanträde utsett Kammarrens Herr Ordförande samt Stadsbyggmästaren Carl Crispin att gemensamt med Hälsovårdsnämndens Herr Ordförande framkomma med förslag till lämplig plats för ett nytt epidemisjukhus i enlighet med Herrar Stadsfullmäktiges anvisning, hade Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren denna dag gemensamt sammanträd för att fatta beslut i ofvannämnda fråga.

Hälsovårdsnämndens Herr Ordförande meddelade, att han jämte Drätselkammarens delegerade, efter verkställda undersökningar beträffande olika platser, enat sig om, att kvarteren Höjden och Stenen i stadsdelen Berget syntes bäst uppfylla

de fordringar i fråga om platsens lämplighet för ett epidemisjukhus, som uppstälts af Herrar Fullmäktige. Dessa kvarter tillhörde staden och som kvarteret Höjden lämnade tillräckligt utrymme för den ifrågasatta nybyggnaden, kunde kvarteret Stenen reserveras för framtida utvidgningar af epidemisjukhuset.

Efter öfverläggning beslöto Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren i enlighet härmed att såsom plats för uppförande af ett nytt epidemisjukhus för staden föreslå omförmälda kvarteren Höjden och Stenen i stadsdelen Berget, däraf kvarteret Höjden som plats för nybyggnaden och kvarteret Stenen för framtida utvidgningar för epidemisjukhuset.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.α

Vidare hade Nämnden för erhållande af den begärda kostnadsberäkningen hänvänt sig till Arkitekten G. Wickman i Stockholm, som till svar å denna anhållan aflåtit följande skrifvelse.

αStockholm den 22 maj 1909.

2:dre Stadsläkaren Med. Dr H. Söderbaum, Karlstad.

Som fordringarna å epidemisjukhus äro mycket olika på skilda platser både beträffande utrymme, inredning och soliditet i byggnadssätt m. m. är det synnerligen svårt att uppgifva någorlunda tillförlitlig kostnad för ett dylikt sjukhus i Karlstad. Men då Ni likväl önskar höra min mening, är denna att kostnaden ej bör beräknas billigare än 6,000 kr. pr säng.

Högaktningsfullt
GUSTAF WICKMAN.α

Då Nämnden hade den uppfattningen, att en approximativ beräkning, som vore tillförlitligare än denna, icke stode att vinna utan uppgörande af dyrbara ritningar och kostnadsförslag, ansåg sig Nämnden böra åtnöjas med den meddelade.

Enär ett nytt epidemisjukhus å den af Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren föreslagna platsen icke bör beräknas för mindre antal sängar än sextio, skulle kostnaden för detsamma — enligt Arkitekten Wickmans utlåtande, gå till 360,000 kronor. Härtill komma 10,000 kronor för vatten och aflöppsledningars framdragande till det föreslagna området gräns förutom hvad Rosenborgsgatans iordningsställande kan kräfva.

Med hänsyn till dessa dryga kostnader under nuvarande förhållanden, då så många andra stora anspråk ställas på stadskassan, samt till nödvändigheten, att åtgärder utan dröjsmål vidtagas för tillgodoseende af epidemisjukvården, för hvilken staden äfven iklädt sig förbindelse till Kungl. Värmlands regemente vid dess före-

stående förläggning till staden, tillåter sig Hälsovårdsnämnden att ånyo framhålla den vida billigare och för afsevärd tid framåt tillfredsställande utväg till frågans lösning, som Nämndens förut afgifna förslag innebär.

På grund af hvad sålunda anförts får Nämnden hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta:

att för framtida uppförande af nytt epidemisjukhus reservera kvarteren Stenen och Höjden i Stadsdelen Berget samt

att i enlighet med Hälsovårdsnämndens förut afgifna förslag låta inreda den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för en beräknad kostnad af 138,100 kronor.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Juni 1909.

§ 64.

Efter det Hälsovårdsnämnden hos Herrar Fullmäktige framlagt förslag till iståndsättande i enlighet med upprättadt kostnadsförslag af den s. k. nya byggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för staden, men Herrar Fullmäktige genom beslut den 30 maj 1908 återremitterat frågan till Hälsovårdsnämnden med uppdrag åt Nämnden att i samråd med Drätselkammaren söka utleta lämplig, mera afsides belägen plats, helst tillhörig staden, för uppförande därstädes af nybyggnad för epidemisjukhus och lämnande utrymme för framtida utvidgningar, samt att låta uppgöra en approximativ beräkning öfver kostnaden för nybyggnaden, hade Nämnden till fullgörande af det lämnade uppdraget, efter samarbete med Drätselkammaren, hos Herrar Fullmäktige anmält, att såsom plats för ett nytt epidemisjukhus syntes kunna lämpligen användas kvarteren Stenen och Höjden i Stadsdelen Berget, att enligt approximativt gjorda beräkningar kostnaderna för ett sådant sjukhus å den föreslagna platsen uppginge till 360,000 kronor jämte 10,000 kronor för vatten- och aflöpsledningars framdragande till områdets gräns förutom hvad Rosenbergsgatans iordningsställande kunde kräfva, samt att staden icke för det närvarande enligt Nämndens mening syntes böra ikläda sig så dryga kostnader för ändamålet. På grund af det anförda och med vidhållande af sitt förut till Herrar Fullmäktige afgifna, af Drätselkammaren och Beredningsutskottet tillstyrkta förslag i ämnet hade Nämnden hemställt:

att för framtida uppförande af nytt epidemisjukhus måtte reserveras kvarteren Stenen och Höjden i stadsdelen Berget *samt att* Herrar Fullmäktige i enlighet med Hälsovårdsnämndens förut afgifna förslag måtte låta inreda den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för en beräknad kostnad af 138,100 kronor.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva utlåtande i ärendet, beslöt i sådant hänseende anföra:

Mot Hälsovårdsnämndens förslag i fråga om reserverandet af kvarteren Stenen och Höjden hade Utskottet intet att erinra, utan beslöt hos Herrar Fullmäktige hemställa, att framställningen härutinnan måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

Ehuruväl Utskottet med hänsyn särskildt därtill, att priserna för en del af de materialier, som upptagits i kostnadsförslaget rörande den s. k. nya lasarettbyggnadens iståndsättande till epidemisjukhus, i afsevärd mån sjunkit, ansågo utgifterna i förevarande hänseende kunna väsentligen nedbringas, ville likväl Utskottet, som icke besutte tillräcklig sakkunskap för att verkställa en detaljerad granskning härutinnan, med afseende å ärendets brådskande natur icke föreslå någon nedsättning i det begärda anslaget. Till följd häraf och då efter hvad Utskottet hade sig väl bekant, förhållandena med nödvändighet kräfde en snar förbättring af epidemisjukvården här i staden och de af Hälsovårdsnämnden i sådant syfte föreslagna åtgärder i allt fall kräfde afsevärdt mindre kostnader än om ett nytt epidemisjukhus skulle uppföras, beslöt Utskottet hemställa,

att Herrar Fullmäktige måtte ej mindre uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att låta inreda den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus än äfven för ändamålet anvisa ett anslag af högst 138,100 kronor, under uttalande likväl, att Nämnden, såvidt möjligt vore, borde söka nedbringa kostnaderna för ifrågavarande arbeten;

att Herrar Fullmäktige måtte föreskrifva, att dessa arbeten skulle utföras medelst entreprenad;

samt att Herrar Fullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att i afvaktan på ett nytt amorteringslån upptaga ett eller flera tillfälliga lån i mån af behof till kostnadsbeloppets täckande.

Mot detta beslut anmäldes reservation af Herr Swensén.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

71. Hälsovårdsnämndens framställning om anvisande af medel till gäldandet af en från Arkitekten O. Dymling inkommen räkning å kostnader för af honom upprättadt förslag till slakthus m. m.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 19 Maj 1909.

§ 93.

Från Arkitekten O. Dymling i Göteborg hade till Nämnden ingifvits en skrifvelse med därvid fogade räkning öfver upprättade förslag till slakthus för staden m. m., så lydande:

“Göteborg den 5 Maj 1909.

Regementsläkaren m. m. Herr N. Lundberg, Karlstad.

Tillåter mig härmed sända hosliggande räkning öfver af mig utförda ritningar etc. till Karlstads Slakthusanläggning.

Samtidigt ber jag att få framföra mitt vördsamma tack för angenämt samarbete och hoppas jag, att om förslaget blir antaget af Herrar Stadsfullmäktige, få åtnjuta Beredningsförtroende, ned uppgörandet af arbetsritningar etc. till den blifvande Slakthusanläggningen.

Med vördsam hälsning.

Högaktningsfullt
O. DYMLING.“

“Göteborg den 5 Maj 1909.

Beredningen för Slakthusanläggning i Karlstad.

Till Otto Dymling.

Debet.

An. Hufvudritningar (skala 1:100) jemte kostnadsförslag till slakthusanläggning i Karlstad beräknadt efter en kostnadsnadssumma af Kronor 348,000	Kr. 2,300: —
Ny skisskala 1:200 jemte kostnadsförslag.	„ 800: —
Utlägg jemte arvode för tidsspillan vid företagna resor till Karlstad den 6 Juli, 5 Dec. 1907, 28 Okt. 1908 och den 4 Maj 1909	„ 500: —
Utlagd för renskrifning enl. räkning	„ 16: —
	<hr/>
	S:ma Kr. 3,616: --

Attesteras:
N. LUNDBERG.“

*Sålt till Arkitekten Herr Otto Dymling Här.
1907. Dec. 4. An. Renskrifning 3 exemplar (slakthuset i Karlstad) Kr. 16: --
Betalt ^{13/12} 07.

Remington Skrifbyrå
A. BRÄNTIGAM
gen. A. Bundsen."

Herr Ordföranden anmälde härvid; att han attesterat förestående räkning, men att densamma icke kunnat likvideras, enär det förslagsanslag, som för ifrågavarande utredning tilldelats Nämnden vore otillräckligt samt dessutom redan till större delen konsumeradt för täckande af andra för uppdraget gjorda utgifter; och beslöt Nämnden på grund häraf ingå till Herrar Stadsfullmäktige med begäran, att medel måtte anslås till gäldande af Herr Dymlings fordran.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 Juni 1909.

§ 3.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Hälsovårdsnämnden gjort framställning om anvisande af medel till gäldandet af en från Arkitekten O. Dymling i Göteborg inkommen räkning å kostnader för af honom upprättade förslag till slakthus m. m. för staden, hvilken räkning slutade å ett belopp af 3,616 kronor, och hade Drätselkammaren uppå remiss att häröfver yttra sig.

Visserligen hade Hälsovårdsnämnden ej uppgifvit, huru stor del af det till Hälsovårdsnämndens förfogande förut ställda förslagsanslaget för ifrågavarande utredning blifvit användt, men då Arkitekten Dymlings förevarande räkning i allt fall måste af staden likvideras, ville Drätselkammaren tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att för detta ändamål ställa till Hälsovårdsnämndens förfogande ett förslagsanslag af 3,616 kronor för att af Hälsovårdsnämnden hos Herrar Fullmäktige redovisas i sammanhang med det för samma ändamål förut anvisade anslaget.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER,

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Juni 1909.

§ 67.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Hälsovårdsnämnden hos Herrar Fullmäktige gjord framställning om anvisande af medel till gäldandet af en från Arkitekten O. Dymling i Cöteborg inkommen räkning å kostnader för af honom upprättadt förslag till slakthus m. m. för staden, hvilken räkning slutade å ett belopp af 3,616 kronor; och hade Kammaren därvid på anförda grunder hemställt, att Herrar Fullmäktige för detta ändamål ville ställa till Hälsovårdsnämndens förfogande ett förslagsanslag af 3,616 kronor, att af Nämnden hos Herrar Fullmäktige redovisas i sammanhang med det för utredningen angående slakthuset m. m. i öfrigt anvisade anslag.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt instämna i hvad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

72. e. o. Hofrättsnotarien W. Brockmanns framställning om ersättning nedlagdt arbete i och för stadens donationsjordsprocess m. m.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 17 Maj 1909.

§ 7.

Till Drätselkammaren hade på sin tid från numera aflidne Hofrättsnotarien W. Brockmann inkommit en så lydande framställning:

”Till Drätselkammaren i Karlstad.

Som Drätselkammaren torde erinra sig, har jag för mitt arbete i anledning af Stadsfullmäktiges beslut om återvinnande till staden af vissa delar af donationsjorden icke bekommit annan ersättning än att jag någon tid erhöill ledighet från några af mina tjänster med bibehållande af aflöningarne. Den tjänstledighet, jag sålunda åtnjöt, belingades gifvelvis af omfånget af förberörda arbete, hvars första del måste vara inom viss tid slutfördt.

Efter fåfånga försök att vid sammanträden med vederbörande donationsjordsinnehafvare i grupper söka åstadkomma öfverenskommelse i godo, uppdrogs åt

Stadsbyggmästaren och undertecknad att i hemmet besöka hvarje innehafvare af sådan donationsjord, som skulle återvinnas, och dervid, i syfte att uppnå uppgörelse i godo, söka klargöra såväl sjelfva rättsfrågan som villkoren för förlikning, hvarförutom för innehafvarne af jord innanför stadsplanen framhölls de ekonomiska fördelar, dem skulle tillskyndas genom att de underlättade stadsplanens genomförande snarast möjligt Uppdraget var ingalunda lätt och ofta nog äfven mindre angenämt. Emellertid lyckades Stadsbyggmästaren och jag i ganska väsentlig mån i våra bemödanden, derom de många hos Kammaren förvarade köpehandlingarne bära vittne.

Den senare delen af det mig åliggande arbetet eller rättegångarnes anhängiggörande och utförande har gifvelvis kräft ett betydande arbete och dessutom varit i högsta grad ansvarsfullt.

Med det sagda har jag endast velat hos Kammaren bringa i åtanke i stora drag arten och omfånget af ifrågavarande af mig utförda arbete, då jag nu vördsammt anhåller, att Drättselkammaren ville söka bereda mig en ersättning för sagda arbete af Tretusen Kronor, och torde det tillåtas mig att härvid framhålla, att ombudet för donationsjordsinnehafvarne i tvenne af de af Kungl. Maj:t afgjorda målen af såväl Rådhus Rätten som Hofrätten tillerkänts ett arvode för ombudsmannskapet vid Rådhus Rätten af 1,800 kronor i hvartera målet. Vidare torde jag få erinra, att Drättselkammaren ursprungligen hade för afsigt att anlita en jurist från Stockholm samt att denne begärde ett arvode af, om jag ej missminner mig, 4.500 Kronor utan att vilja taga någon som helst befattning med försöken till förlikningar.

Karlstad den 15 Mars 1909.

W. BROCKMANN.

Med hänsyn till det omfattande arbete, som Brockmann på sin tid nedlagt på dels de för stadens räkning förda underhandlingarne med innehafvarne af donationsjord samt i och för de uppgörelser, som träffats med ett stort antal donationsjordsinnehafvare, dels ock utförandet i alla instanser af donationsjordsrättegången, beslöt Drättselkammaren hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att Herrar Fullmäktige ville, med bifall till framställningen i fråga, bevilja den begärda ersättningen af 3,000 Kronor att utgå till Brockmanns efterlämnade änka.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Juni 1909.

§ 65.

Med anledning af en af numera aflidne e. o. Hofrättsnotarien W. Brockmann hos Drättselkammaren gjord framställning, att staden såsom ersättning för det arbete Brockmann på sin tid nedlagt på dels de för stadens räkning förda underhandlingar med innehafvare af donationsjord samt i och för de uppgörelser, som träffats med ett stort antal donationsjordsinnehafvare, dels ock utförandet i alla instanser af stadens donationsjordsrättegång, måtte tillerkänna Brockmann en ersättning af tre tusen kronor, hade Drättselkammaren hemställt, att Herrar Fullmäktige ville med bifall till framställningen i fråga bevilja den begärda ersättningen att utgå till Brockmanns efterlämnade änka.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt instämma i hvad Drättselkammaren i saken anförde.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

73. Styrelsens för Vatten- och Gasverken förslag till allmänna lyshållningen i staden för perioden 1 Aug. 1909—15 Maj 1910.

Utdrag af protokoll, hållet hos Styrelsen för Karlstads Vatten- och Gasverk den 28 April 1909.

§ 64.

Upptogs till behandling af föreståndaren i samråd med 2:ne utsedde styrelseledamöter upprättadt, preliminärt förslag till allmänna lyshållningen i staden under nästkommande lysperiod, och beslöt Styrelsen efter föredragning och därefter hållen öfverläggning att aflåta följande framställning:

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får Styrelsen föreslå, att den allmänna lyshållningen i staden under nästkommande lysperiod, som Styrelsen föreslår må räknas från den 1 Aug. 1909

—15 Maj 1910, måtte bestridas af redan befintliga aften- och nattlykter; och då detta lyktantal kan anses tillräckligt för att för närvarande åstadkomma en fullt nöjaktig belysning af stadens gator och allmänna platser, har Styrelsen endast haft att härtill göra följande tillägg och förändringar, nämligen:

att de i Rosenbadsgatan nu befintliga 3:ne oljelykterna måtte i samband med nedläggning af redan beslutad gasledning i denna gata *utbytas* mot gaslykter, hvaraf *en* vore ämnad att tjänstgöra som *nattlykta*; samt

att den utanför Frälsningsarmens lokal i Orrholmsgatan stående aftenlyktan och aftenlyktan å Trädgårdsgatan midt på qvart. Strålen *förändras* till *nattlykter*.

Gatulykternas antal skulle således blifva detsamma som under föregående år, näml. 426 st. däraf 356 gaslykter och 70 st. oljelykter. Utaf gaslykterna blefve 205 st. aften-, 135 st. natt- och 16 hamnlykter samt af oljelykterna: 50 st. aften- och 20 st. nattbrinnare.

Kostnaderna för ofvanstående utbyte framgår af följande

Kostnadsförslag.

3:ne st. gaslykter med stolpar och servisleddningar (kompl.) à 110: — 330: —
Kronor 330: —

Förutsatt att detta lyshållningsförslag vunne bifall, beslöts slutligen, att hos Herrar Stadsfullmäktige göra hemställan om, att detta belopp eller 300 kronor måtte ställas till Styrelsens disposition för arbetenas utförande.

Denna paragraf blef vid sammanträdet justerad.

In fidem:

J. A. WALLMARK.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Bilagda förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästkommande lysperiod för Magistraten härmed öfverlemnna och till antagande förorda.

Karlstads rådhus den 27 Maj 1909.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 7 juni 1909.

§ 2.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att yttra sig öfver ett af Styrelsen för Vatten- och Gasverken upprättadt samt af Magistraten till Herrar Stadsfullmäktige

öfverlämnadt och till antagande förordadt förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästkommande lysperiod; Och beslöt Drätselkammaren, efter handlingarnes föredragning, tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla förslaget samt ställa för arbetenas utförande erforderliga medel, 300 kronor, till Styrelsens för Vatten- och Gasverken förfogande.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 Juni 1909.

§ 66.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver ett af Styrelsen för Vatten- och Gasverken upprättadt samt af Magistraten till Herrar Fullmäktige öfverlämnadt och till antagande förordadt förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästkommande lysperiod, därvid Kammarerna tillstyrkt Herrar Fullmäktige att bifalla förslaget samt ställa för arbetenas utförande erforderliga medel, 300 kronor, till nämnda styrelses förfogande.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt instämma i hvad Drätselkammaren i saken anförde.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

**Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909**

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

De 10 September.

N:o 8.

97. Drätselkammarens framställning i fråga om skrivelse till Kungl. Maj:t rörande förtydligande i det staden gifna tillstånd att teckna borgen för ett Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolags obligationslån.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 7 September 1909.

§ 1.

Genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 26 mars och den 14 maj 1909 hade Karlstads stad erhållit tillstånd att under förutsättning att styrelsen för Uddeholms Aktiebolag till stadens Drätselkammare aflämnade bolagets skriftliga förbindelse att för infriandet så till kapital som ränta af ett obligationslån å 2,500,000 kronor, som Styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag bemyndigats upptaga, ansvara till så stor del, som belöpte på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal 2,410 aktier i järnvägen i förhållande till stadens aktieantal 3,000 — teckna borgen såsom för egen skuld för omförmälda obligationslåns infriande så till kapital som ränta.

Efter mellan staden och Uddeholms Aktiebolag förda underhandlingar hade sistnämnda aktiebolag för ifrågavarande lån till Drätselkammaren aflemnat en så lydande borgensförbindelse:

“Sedan Karlstads stad tecknat borgen såsom för egen skuld för infriandet så till kapital som ränta af ett af styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag upptaget obligationslån å Två millioner femhundrausen (2,500,000) kronor, så förbinder sig härigenom Uddeholms Aktiebolag att uti alla de utgifter, som kunna för staden af berörda borgensförbindelse föranledas, deltaga med så stor andel som belöper på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal aktier i Karlstad—Munkfors Jernvägsaktiebolag uppgående till 2,410 aktier i förhållande till det antal aktier som Karlstads stad för närvarande äger i samma jernvägsaktiebolag

eller 3,000 aktier, dock är det vilkor härvid fästadt att Uddeholms aktiebolag eger rättighet att hos styrelsen för järnvägsaktiebolaget påfordra lånets uppsägning, så snart och i den mån sådan rättighet, tillkommer låntagaren och att därest järnvägsaktiebolaget under fyra månader efter påfordran om lånets uppsägning, skulle underlåta att verkställa sådan, varder derigenom Uddeholms aktiebolag befriadt från all vidare på denna förbindelse grundad betalningsskyldighet. Uddeholms aktiebolag förbinder sig att samtidigt med det bolaget påfordrar lånets uppsägning, derom underrätta Drätselkammaren i Karlstad, hvilket härmed försäkras.
Uddeholm den 7 Augusti 1909.

För Uddeholms Aktiebolag :

Dess styrelse :

C. DANIELSSON.

REINH. GEIJER.

G. F. BERNDES.

G. GEIJER.

Herrar C. Danielssons och R. Geijers egenhändiga namnteckningar intyga :

IVAR OLSSON.

J. WIDMARK.

Herr G. F. Berndes egenhändiga namnteckning bevittna :

C. ÖSTMAN.

B. KARLSSON.

Generalmajor G. Geijers egenhändiga namnteckning intyga :

Namn

P. SKIÖLD."

(oläsligt)

I anledning häraf hade Drätselkammaren enligt Herrar Stadsfullmäktiges be- myndigande tecknat stadens borgen för lånet å af Wermlands Enskilda Bank före- tedt lånekontrakt.

Emellertid hade, enligt hvad till Drätselkammaren upplysts, hos de långif- vande bankerna uppstått tvifvel därom, huruvida det villkor angående rätt för Uddeholms Aktiebolag att påfordra lånets uppsägning, som bolagets till Drätsel- kammaren aflämnade förbindelse innehöllo, stode i öfverensstämmelse med de af Herrar Stadsfullmäktige angående tecknandet af ifrågavarande borgen fattade och af Kungl. Maj:t genom ofvan berörda nådiga bref fastställda beslut, och hade i anledning häraf bankerna ansett sig ej kunna för närvarande förmedla lånet i fråga.

Då det på grund af hvad sålunda förekommit ansetts nödigt att hos Kungl. Maj:t anhålla om förklaring i oförmälda hänseende beslöt nu Drätselkammaren hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa att Herrar Fullmäktige för detta ändamål ville till Kungl. Maj:t ingå med en underdånig framställning i ämnet så lydande :

Till Konungen.

Stadsfullmäktige hafva vid sammanträde den 17 december 1908 beslutit att — under förutsättning att styrelsen för Uddeholms Aktiebolag till stadens Drätselkammare aflämnade bolagets skriftliga förbindelse att, för infriandet så till kapital som ränta af ett obligationslån å 2,500,000 kronor som styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag bemyndigats upptaga, ansvara till så stor del som belöpte på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal 2,410 aktier i järnvägen i förhållande till stadens aktieantal 3,000 — bemyndiga Drätselkammaren att å stadens vägnar teckna solidarisk borgen för omförmälda obligationslåns infriande så till kapital som ränta.

Därefter har Eders Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 26 mars 1909 på gjord underdånig framställning funnit godt medgifva, att beslutet finge gå i verkställighet.

Sedan Stadsfullmäktige därefter vid sammanträde den 6 maj 1909 beslutit hemställa att Eders Kungl. Maj:ts genom nyssnämnda nådiga bref den 26 mars 1909 meddelade tillåtelse i fråga om verkställigheten af Stadsfullmäktiges den 17 december 1908 fattade beslut angående ifrågavarande borgen måtte förklarar innefatta bemyndigande för stadens Drätselkammare att för omförmälda obligationslåns infriande så till kapital som ränta å stadens vägnar teckna borgen såsom för egen skuld, har Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 14 maj 1909 funnit godt att till Stadsfullmäktiges sistnämnda underdåniga framställning lämna nådigt bifall.

Mellan Karlstads stad och Uddeholms Aktiebolag har sedermera inledts underhandlingar därom, att styrelsen för nämnda bolag skulle äga rättighet att hos styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag påfordra lånets uppsägning till återbetalning med den kortaste frist, obligationskontraktet medgifver, så snart och i den mån sådan rättighet tillkommer låntagaren och låneförmedlaren. Skulle sådan uppsägning ej vara verkställd efter fyra månader efter gjord påfordran, skulle Uddeholms aktiebolag därigenom vara befriad från all vidare på dess förbindelse grundad betalningsskyldighet. Gjord påfordran skulle emellertid vara utan verkan från Uddeholms aktiebolags sida därest ej samtidigt Drätselkammaren i Karlstad och låneförmedlaren underrättades om densamma.

Stadsfullmäktige hafva visserligen icke hyst tvekan om sin rätt att enligt det tidigare af Eders Kungl. Maj:t fastställda beslutet träffa sådant aftal med Uddeholms Aktiebolag som här förut nämnts, men då tvivel härom uppstått hos den låneförmedlande banken, hafva Stadsfullmäktige härigenom velat hos Eders Kungl. Maj:t hemställa, huruvida hinder kan anses möta för Stadsfullmäktige att träffa det ifrågasatta aftalet med Uddeholms Aktiebolag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 September 1909.

§ 70.

Genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 26 mars och den 14 maj 1909 hade staden erhållit tillstånd att — under förutsättning att Styrelsen för Uddeholms Aktiebolag till Drätselkammaren aflämnade bolagets skriftliga förbindelse att, för infriandet så till kapital som ränta af ett obligationslån å 2,500,000 kronor, som Styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag bemyndigats upptaga, ansvara till så stor del, som belöpte på Uddeholms Aktiebolags nuvarande antal 2,410 aktier i järnvägen i förhållande till stadens aktieantal 3,000, — teckna borgen såsom för egen skuld för omförmålta obligationslåns infriande till kapital och ränta.

I den förbindelse, som af Uddeholms Aktiebolag i ofvanberörda hänseende aflämnats, hade inryckts bland annat vissa bestämmelser om rätt för bolaget att hos styrelsen för järnvägsaktiebolaget påfordra lånets uppsägning så snart och i i den mån sådan rättighet tillkomme låntagaren, vid påföljd, om uppsägning underlätes, att Uddeholms Aktiebolag befriades från all vidare betalningsskyldighet på grund af förbindelsen.

Då emellertid hos de långifvande bankerna uppstått tvifvel därom, huruvida ofvan omförmålta, i Uddeholms Aktiebolags förbindelse intagna bestämmelser stode i öfverensstämmelse med det af Herrar Fullmäktige i ämnet fattade och af Kungl. Maj:t fastställda beslut och bankerna med anledning häraf ej ansett sig för närvarande kunna förmedla lånet i fråga, hade Drätselkammaren funnit nödigt att hos Kungl. Maj:t anhålla om förklaring i omförmålta hänseende samt på grund däraf hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte i nämnda syfte till Kungl. Maj:t ingå med en underdånig framställning af den lydelse, som i Kammarens protokoll för den 7 september 1909, § 1, funnes angifven.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt tillstyrka, att Herrar Fullmäktige, med bifall till Drätselkammarens hemställan, måtte uppdraga åt Ordföranden att med kontrasignation af sekreteraren till Kungl. Maj:t ingå med sådan underdånig framställning, som af Drätselkammaren föreslagits.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 25 Oktober.

N:o 9.

81. Herr Arrhenius' med fleres motion angående omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten.

Utdrag af protokollet, hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 27 Mars 1907.

§ 46.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Herrar Arrhenius, Helleberg och Wallberg angående omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten väckt följande motion:

“Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan staden på de sista tio åren betydligt utvidgats och dess verk och inrättningar tillfölje därpå i samma mån förstörats, samt ett helt nytt verk, elektricitetsverket, tillkommit börjar krafvet på en omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten att allt mera göra sig gällande.

Undertecknade få med anledning härpå till Herrar Stadsfullmäktige inlämna följande motion:

Att Herrar Stadsfullmäktige måtte tillsätta en komité på fem personer för att till Herrar Stadsfullmäktige inkomma med förslag till omorganisation af den tekniska ledningen för stadens under följande Styrelser stående arbeten nämligen: under Drätselkammaren, stadens gatuarbeten, under Hamnstyrelsen, dess Hamnarbeten, samt under Vatten- och Gasverksstyrelsen till Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken hörande arbeten. Till ledamöter af denna komité våga vi föreslå respektive ordförande i Drätselkammaren, Hamnstyrelsen, Vatten- och Gasverksstyrelsen, hvarjemte Herrar Stadsfullmäktige behagade utse ytterligare två ledamöter.

Karlstad den 4 Febr. 1907.

KARL ARRHENIUS.

TH. HELLEBERG.

I. F. WALLBERG.

Öfver denna motion hade uppå remiss Beredningsutskottet afgifvit detta utlåtande:

»Utdrag af protokollet, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 15 Mars 1907.

§ 21.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Herrar Arrhenius, Helleberg och Wallberg på anförda grunder väckt motion om tillsättandet af en komité, bestående af Herrar Ordförande i Drätselkammaren, Hamnstyrelsen samt Styrelsen för Vatten- och Gasverken jämte tvenne af Herrar Fullmäktige särskildt valda ledamöter med uppdrag att uppgöra och till Herrar Stadsfullmäktige inkomma med förslag till omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten, öfver hvilken motion Beredningsutskottet uppå remiss hade att yttrande afgifva; och beslöt nu Utskottet efter föredragning och hållen diskussion att tillstyrka bifall till motionen samt att i sammanhang dermed hemställa, att Herrar Fullmäktige jemväl måtte besluta, att två suppleanter i komitén skola utses, samt att Drätselkammaren skall tillhandahålla komitén för dess arbetes utförande erforderliga medel.

In fidem:

W. BROCKMANN.

Och biföllo nu Herrar Fullmäktige hvad Utskottet i detta ärende hemställt.

Vid senare under sammanträdet företaget val utsågos till ledamöter i komitén Herrar Ziegler och Svanbom samt till suppleanter att i här nämnd ordning tjenstgöra Herrar Rune och Nygren.

Kallelse till komiténs första sammanträde skulle Herr Arrhenius hafva att utfärda.

In fidem.

W. BROCKMANN.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

I anledning af en af undertecknade Arrhenius, Helleberg och Wallberg hos Herrar Stadsfullmäktige väckt motion om tillsättande af en komité för afgifvande af förslag till omorganisation af den tekniska ledningen för stadens under följande styrelser stående arbeten nämligen: — under Drätselkammaren, stadens gatuarbeten, under Hamnstyrelsen dess hamnarbeten samt under Vatten- och Gasverksstyrelsen till vatten-, gas- och elektricitetsverken hörande arbeten, — beslöto

Stadsfullmäktige den 27 Mars 1907 att för sagda ändamål tillsätta en komité af fem personer med två suppleanter; och få underleknade utsedda komiterade i ämnet anföra följande:

Komiterade hafva till sitt förfogande haft en af stadsbyggmästaren Carl Crispin den 26 Oktober 1906 till Drätselkammaren afgifven redogörelse för handhafvandet af de arbeten, som med stadsbyggmästaretjänsten äro förenade. Uti denna framställning uttalar Crispin, att med nämnda tjänst efter då redan inträdda förhållanden allt för många och omfattande göromål voro förenade. Komiterade kunna icke annat än vitsorda detta för öfrigt allmänt erkända förhållande.

Göromålets fördelning å två eller flera tjänstemän framställer sig därför såsom en nödvändighet, som icke längre kan uppskjutas.

Stadsbyggmästaren har i denna egenskap varit tjänsteman hos Byggnadsnämnden och Drätselkammaren.

Hos Byggnadsnämnden har han haft

att deltaga i behandlingen af alla till nämnden inkommande ärenden och särskildt granska byggnadsritningar;

att besiktiga nybyggnader under uppförandet;

att verkställa jord- och tomtmätningar samt utfärda tomtkartor och tomtbevis;

att verkställa alla afvägningar;

att uppgöra förslag till stadsplaner, tomtindelningar och tomtregleringar;

att öfvervaka byggnadsstadgans och byggnadsordningens tillämpning och anmäla öfverträdelser däraf hos byggnadsnämnden;

att besiktiga sådana skador vid eldstäder, som stadens skorstensfejare vid utöfvandet af sitt yrke finna vara af eldfarlig natur, och därom eventuellt afgifva anmälan till Magistraten med åtföljande förslag om eldfarans förekommande;

samt att i allmänhet tillhandagå Byggnadsnämnden med verkställande af utredningar och upprättande af förslag i förekommande ärenden inom nämndens verksamhetsområde.

Komiterade hafva funnit dessa göromål, med hvilka handhafvandet af stadens kartekontor naturligen är förenadt, vara af den omfattning, att de fullt upptaga en tjänstemans hela tid och förmåga, detta synnerligast om med befattningen förernas skyldighet att i större omfattning än hittills kostnadsfritt för stadens räkning utföra arkitektarbeten. För närvarande åligger det stadsbyggmästaren enligt reglementet för Drätselkammaren, i fråga om byggnadsritningar för stadens räkning "att upprätta ritningar och kostnadsförslag till de nybyggnader m. m. som af Drätselkammaren ombesörjas". Denna skyldighet borde lämpligen kunna i vidsträcktare omfattning åläggas en tjänsteman, som i öfrigt finge sin verksamhet på lämpligt sätt begränsad. Han borde hafva skyldighet att, där för särskilda fall ej annorledes bestämdes, utföra byggnadsritningar jämte därtill hörande arbetsbe-

skrifningar och kostnadsförslag för alla sådana husbyggnadsarbeten, hvilka på kommunens bekostnad utfördes. Äfven borde honom åligga kontrolleringen af de byggnadsarbeten, hvilka på entreprenad för stadens räkning utfördes, med rätt dock att, där så erfordrades, erhålla nödigt kontrollbiträde. Då göromål af senast omnämnda beskaffenhet komma att afse arbeten, som närmast tillhöra Drätselkammarens förvaltning, följer äfven häraf, att den tjänsteman, som därmed skall taga befattning, uti hithörande frågor är att betrakta såsom Drätselkammarens tjänsteman.

Den med en sålunda anordnad befattning förenade verksamheten kommer säkerligen att blifva så omfattande, att det stundom skall visa sig nödvändigt att för angelägna ärendens hastiga beredande till hans förfogande ställa ritbiträden.

Med hänsyn såväl till denna verksamhetens omfattande art som till olämpligheten däraf, att byggnadsnämndens tekniska biträde för granskning af byggnadsritningar tillhandagår enskilda inom samhället med dylika ritningar, finna komiterade, att det icke bör vara stadsbyggmästaren eller stadsarkitekten, såsom han efter göromålets beskaffenhet lämpligare borde kallas, tillåtet att idka enskild arkitektpraktik i den mån denna kan komma i kollision med hans verksamhet såsom granskare af ritningar och föredragande inom byggnadsnämnden d. v. s. det bör ej vara honom tillåtet att åt enskilda personer utföra ritningar till byggnader inom stadsplaneområdet. Att helt och hållet förbjuda stadsarkitekten att idka enskild praktik synes däremot icke lämpligen böra ifrågasättas. Fall kunna tänkas, då det kan vara både lämpligt och för hans utbildning nyttigt att honom tillåtes t. ex. att deltaga i täfling om kommunala byggnadsföretag på annan ort o. s. v. Komiterade anse emellertid att hans rättighet till extra praktik skall så begränsas, att den göres beroende af därtill för hvarje fall af Byggnadsnämnden lämnadt tillstånd.

För närvarande åtnjuter stadsbyggmästaren Crispin, hvilken är antagen på obestämd tid med sex månaders uppsägning, lön 4,000 kronor, två ålderstillägg å 500 kronor samt ersättning för ritmaterialier, som användas i tjänsten, 200 kronor eller tillhoppa 5,200 kronor förutom sportler. Bland dessa sportler hafva arfvoden för arbeten, som utförts för stadens räkning, särskildt under senaste åren uppgått till afsevärda belopp, år 1907 till 3,190 kronor, hvilket förtjänar särskildt nämnas, då med den af komiterade förordade anordningen af stadsarkitektstjänsten sådana arfvoden för framtiden ej vidare skulle ifrågakomma i andra fall än då särskildt tillkallade sakkunniga anlätades.

Under förutsättning att en del till arkitektstjänsten hänförliga arbeten med besiktningar, granskning af ritningar m. m., för hvilka för närvarande afgifter enligt fastställd taxa utgå af den, som anlitar tjänstemannen, skulle blifva kostnadsfria, har stadsbyggmästaren Crispin för öfvergång till stadsarkitektstjänsten begärt

ersättning för mistade sportler af sådana arbeten med 500 kronor. Dessa afgifter kunna sålunda icke skäligen för närvarande borttagas utan att samtidigt betunga stadskassan med en årlig utgift. Komiterade anse därför att de böra tillsvidare bibehållas och att frågan om deras upphörande bör upplagas först vid ett eventuellt ombyte af innehafvare af stadsarkitekttjänsten. Komiterade hafva af nu gifven anledning lämnat å sido nyssnämnda af stadsbyggmästaren Crispin begärda ersättning.

Med hänsyn till vikten af det snara ordnandet af stadsarkitekttjänsten såsom en gifven förutsättning för omdanande af den tekniska ledningen enligt de grunder, för hvilka komiterade nedan skola redogöra, samt i betraktande såväl af själfva arkitekttjänstens beskaffenhet som ock af stadsbyggmästaren Crispins inkomster af sin nuvarande tjänst, anse komiterade sig icke kunna göra någon erinran mot de af honom föreslagna löneförmånerna, ersättningen för mistade sportler undantagen.

Komiterade hafva inhämtat, att stadsbyggmästaren Crispin är villig utbyta sin nuvarande stadsingeniörstjänst mot en stadsarkitektbefattning med den begränsning af göromålen som sålunda ifrågasatts, under vilkor att tjänsten tillsättes på fem år för hvarje gång efter ansökan eller att han antages på fem år, med bestämmelse att aftalet med honom anses förlängdt på ytterligare fem år, därest det icke senast sex månader före aftalstidens utgång af stadsfullmäktige uppsäges, att för tjänsten bestämmes en årlig lön af 6,000 kronor med två ålderstillägg, hvar å 500 kronor efter respektive fem och tio års tjänstgöring, med rätt för Crispin att i fråga om ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, hvarunder han tjänstgjort såsom stadsingeniör. Härjämte skulle till honom utgå ersättning för i tjänsten använda ritmaterialier med 300 kronor. Då ersättningen för ritmaterialier ej kan såsom inkomst beräknas, skulle sålunda stadsarkitektens fasta aflöning komma att uppgå till 7,000 kronor.

Däräst den förändring som sålunda ifrågasatts med afseende på stadsingeniörstjänsten kommer att vinna Herrar Stadsfullmäktiges bifall, måste naturligen en instruktion för den blifvande stadsarkitekten uppsättas likasom det äfven torde finnas nödigt, att den nu för stadsingeniören gällande taxan i behöfliga delar omarbetas.

Komiterade hafva emellertid ansett lämpligt, att härmed får anstå, till dess att den tjänst blifvit besatt som komiterade hafva för afsikt att föreslå till öfvertagande af den hufvudsakliga delen af den tekniska ledningen af kommunens arbeten.

Jämsides med stadsarkitekttjänstens inrättande böra nya bestämmelser meddelas rörande den tekniska ledningen af *dels* de omfattande göromål, från hvilka nuvarande stadsbyggmästaren blifvit befriad eller de under Drätselkammaren hörande arbeten, som med ifrågavarande motion afses, gatu-, väg- och broarbeten,

husbyggnadsarbeten som ej äro föremål för entreprenad, äfvensom underhållet af stadens byggnader jämte värden af dess materialier, dels hamnarbetena, dels ock arbetena tillhörande vatten-, gas- och elektricitetsverken. Alla dessa arbeten tillhöra grenar af den stora kommunala affären. Det torde ligga i öppen dag, att ett godt ekonomiskt resultat af denna verksamhet icke kan vinnas utan en enhetlig teknisk ledning af arbetena. I spetsen för alla dessa arbeten bör enligt komiterades mening stå en tekniskt utbildad och erfaren person, som med öfverblick öfver och ansvar för hela verksamheten, har rätt till initiativ och kontroll inom alla dessa områden. Komiterade äro öfvertygade, att tillsättandet af en tekniskt bildad byggnadschef i spetsen för stadens alla arbeten skall för staden medföra stora ekonomiska fördelar. Förutsatt att staden lyckas för en sådan tjänst erhålla en framstående och vaken ingenjör, torde staden icke vid upprättandet af förslag till större arbeten, i samma utsträckning som hittills, behöfva anlita särskilda specialister. Äfven torde afsevärda besparingar vid de kommunala arbetenas utförande kunna förväntas genom lättare åstadkommet samarbete mellan de olika verksamhetsgrenarna.

Det är alldeles uppenbart, att den blifvande Byggnadschefen måste hafva biträden till sitt förfogande för att kunna fullgöra sina många åligganden på tillfredsställande sätt, och komiterade hafva därför tänkt sig, att den hittills själfständiga föreståndarebefattningen vid Vatten- och Gasverken förvandlas till en biträdande ingenjörsbefattning, hvars innehafvare under Byggnadschefens förmanship fortfarande i hufvudsak skulle förestå Vatten- och Gasverken och dessutom i den mån det är honom möjligt, äfven biträda Byggnadschefen med andra arbeten.

Angående behöfligheten af annat tekniskt biträde bör erfarenhet inhämtas, innan sådant ifrågasättes.

Till Byggnadschefens verksamhetsområde borde läggas omhänderhafvande af de elektriska spårvägarna, då staden i en framtid anlägger sådana.

Byggnadschefens verksamhetsområde är tydligen angifvet i och med begränsningen af stadsarkitektens arbetsfält, så att Byggnadschefens verksamhet komme att omfatta alla stadens arbeten i öfrigt. Komiterade anse därför icke nödigt före tjänstens tillsättande närmare angifva föremålet för hans verksamhet. I samråd med blifvande innehafvaren af byggnadschefsbefattningen bör likväl instruktion såväl för honom som för biträdande ingenjören snarast af Drätselkammaren uppgöras och underställas Stadsfullmäktiges godkännande. Båda böra vid antagandet tillförbindas ställa sig blifvande instruktioner till efterrättelse.

Byggnadschefen skulle äga skyldighet att närvara vid Drätselkammarens, Hamnstyrelsens samt Vatten- och Gasverksstyrelsens sammanträde med rätt att där yttra sig samt få sin mening till protokollet antecknad. Anmärkas bör, att

han genom en sådan anordning erhöle tillfälle inverka jämväl på skötseln af vatten- och gasverken.

Mycket kommer emellertid enligt komiterades bestämda uppfattning härvidlag att bero på möjligheten att för staden förvärfva en för platsen väl kvalificerad person. Lönen måste därför sättas så högt, att man kan förvänta, att fullt lämpliga sökande anmäla sig. Med hänsyn till härom inhämtade upplysningar, vilja komiterade föreslå, att lönen bestämmes till 8,000 kronor med två ålderstillägg å 500 kronor efter respektive fem och tio års tjänstetid. Tjänsten torde böra tillsättas på fem år med sex månaders uppsägning, och innehafvaren icke vara berättigad att mottaga enskildt uppdrag inom samhället. Beträffande hans rätt att mottaga enskilda uppdrag utom samhället torde densamma böra göras beroende af för hvarje särskildt fall därtill af Drätselkammaren lemnadt tillstånd,

I anslutning till bygdnadschefstjänstens inrättande bör tjänsten såsom "biträdande ingenjör" öfverföras till ordinarie stat med en aflöning af 4,500 kronor med två ålderstillägg, hvart å 500 kronor. Tjänsten synes böra tillsättas på fem år och med samma begränsning för enskilda uppdrag, som ifrågasatts angående Byggnadschefen.

Vidkommande stadens utgifter för närvarande för tekniska biträden hänvisas till bilagda från Drätselkammaren lämnade uppgift.

Beträffande byggnadschefens ställning inom den kommunala förvaltningen komme han, såsom göromålen inom densamma för närvarande äro å stadens delegationer fördelade, att sortera under Drätselkammaren, Vatten- och gasverksstyrelsen, samt Hamnstyrelsen, och skulle byggnadschefen med stadens byggnadskontor blifva den sammanhållande kraften mellan styrelserna.

Frågan angående möjligheten och lämpligheten af en omorganisation af de förvaltande styrelserna i ändamål att vinna mera öfversikt och planmässighet i den kommunala förvaltningen tillkommer icke komiterade att behandla, men komiterade kunna icke underlåta att påpeka, hurusom den nuvarande ordningen synes ägnad att försvåra arbetet för en arbetschef. Det synes emellertid komiterade, att de båda frågorna böra kunna lösas hvar för sig, och att med en omorganisation med afsende på de förvaltande styrelserna lämpligen torde böra anstå, till dess att erfarenhet vunnits angående de befarade svårigheterna, sedan Byggnadschefen under någon tid varit i verksamhet.

I anslutning till hvad sålunda anförts finna sig komiterade böra föreslå Herrar Stadsfullmäktige besluta

att, en stadsarkitekttjänst inrättas sorterande under hufvudsakligen Byggnadsnämnden men i fråga om stadens jordar och byggnader jämväl under Drätselkammaren, med göromål i hufvudsaklig öfverensslämmelse med hvad ofvan anförts och med förut nämnda löneförmåner;

att stadsarkitekttjänsten skall tillsättas på fem år med rättighet för tjänsteinnehafvaren att, därest uppsägning ej eger rum sex månader före femårsperiodens slut, aftalet anses på ytterligare fem år förnyadt;

att åt Byggnadsnämnden uppdrages att i samråd med Drätselkammaren samt Stadsbyggmästaren Crispin och den person, hvilken skall efter Crispin öfvertaga den tekniska ledningen af de under Drätselkammaren lydande arbeten, upprätta förslag till instruktion för stadsarkitekten, däri dennes skyldigheter och rättigheter närmare bestämmas;

att antaga Crispin till innehafvare af nämnda tjänst med skyldighet för honom att öfvertaga de göromål, som i hufvudsaklig öfverensslämmelse med hvad ofvan är angifvet kunna uti blifvande instruktion blifva bestämda, samt att i den mån sådant påfordras, bibehålla sina nuvarande göromål, till dess instruktionen blifvit fastställd;

att inrätta en befattning benämnd stadens byggnadschef med en årlig lön af 8,000 kronor jämte två ålderstillägg å 500 kronor hvarterdera efter respektive fem och tio års tjänstgöring att tillsättas på fem år med rättighet för tjänsteinnehafvaren att, därest uppsägning ej äger rum sex månader före femårsperiodens slut, aftalet anses på ytterligare fem år förnyadt;

att inrätta en biträdande ingenjörstjänst, hvars hufvudsakliga verksamhet skulle bestå uti ledningen af stadens vatten- och gasverk, med en årlig lön af 4,500 kronor jämte två ålderstillägg å 500 kronor hvarterdera, efter respektive fem och tio års tjänstgöring, att tillsättas på fem år med rättighet för tjänsteinnehafvaren att, därest uppsägning ej äger rum sex månader före femårsperiodens slut, aftalet anses på ytterligare fem år förnyadt;

att förenämnda tjänster skola sökas, Stadsarkitekttjänsten hos Byggnadsnämnden samt Byggnadschefsbefattningen och Biträdande ingenjörbefattningen hos Drätselkammaren, och tillsättas Stadsarkitekts- och Byggnadschefsbefattningarna af Stadsfullmäktige, efter det förslag därtill upprättats af de delegationer, hvarunder vederhörande skola sortera, samt Biträdande ingenjörbefattningen efter Byggnadschefens hörande af Vatten- och Gasverksstyrelsen;

att emellertid med tillsättande af omförmälta Biträdande ingenjörstjänst må anstå till dess Byggnadschefen inträdt i utlöfningen af sin befattning samt instruktioner för honom, Stadsarkitekten och Biträdande ingenjören blifvit fastställda.

Karlstad den 19 Maj 1908.

KARL ARRHENIUS.

I. F. WALLBERG.

TH. HELLEBERG.

HUGO ZIEGLER.

AXEL SVANBOM.

Erik Lundblad.

Uppgift å aflöningen till de tekniska biträdena inom nedan nämnda delegationer.

Drätselkammaren:

Stadsbyggmästaren: nuvarande lön ..... kr. 2,500: —
tjänstg.-penningar ..... » 2,000: — 4,500: —
Är berättigad till ytterligare ett ålderstillägg å 500 kr.

Gas- och Vattenverksstyrelsen.

Föreståndaren för gasverket: lön ..... kr. 2,300: —
» vattenverket: lön ..... » 1,200: —
» elektr.-verket » ..... » 500: —
Driftsingeniören vid d:o » ..... » 2,700: —

Framställning om ersättning med 1,000 kronor till föreståndaren för elektr.-verket för arbete under verkets byggande är gjord men ej slutbehandlad.

Hamnstyrelsen.

Hamningeniören: lön ..... kr. 1,000: —
Under hamnbyggnaden hafva därutöfver utbetalts följande belopp:
till ingenjör Iwan Björkman år 1903 ..... 2,700: —
» dsme » 1904 ..... 5,800: —
» ingenjör Erik Björkman » 1904 ..... 705: — 6,505: —
» » Iwan Björkman » 1905 ..... 4,400: —
» dsme » 1906 ..... 1,900: —
» » Erik Björkman » 1906 ..... 3,100: — 5,000: —
» » dsme » 1907 ..... 3,600: —
tillhopa Kr. 22,205: —
däraf till Iwan Björkman 14,800: —
» Erik Björkman 7,405: —

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 14 September 1908.

§ 8.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver särskilda kommitterades förslag till omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten.

Detta ärende hade under flere föregående sammanträden varit föremål för öfverläggningar inom Drätselkammaren, och hade kommitterades förslag därunder blifvit af Kammaren noggrannt genomgånget och granskad.

Då erfarenheten gifvit vid handen, att utförandet af samtliga för stadens räkning nödvändiga arbeten ej kunde medhinnas af stadens nuvarande tjänstemän äfvensom att ett mera genomgående samarbete mellan de olika verksamhetsgrenarne vore af nöden, syntes det Drätselkammaren uppenbart, att en omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten i den af kommitterade föreslagna riktning, hvarigenom dels ytterligare arbetskrafter och dels större enhetlighet i arbetsledningen skulle vinnas, vore i högsta grad af behovet påkallad.

Visserligen syntes omorganisationen komma att medföra en afsevärd förhöjning i den ordinarie utgiftsstaten för stadens tjänstemän, men ville Kammarkaren härvid erinra, att under de senare åren staden måst vidkännas betydande utgifter för utförandet af sådana extra arbeten, hvilka antingen ej kunnat medhinnas af nuvarande tjänstemännen eller för hvilka vederbörande tjänstemän enligt nu gällande bestämmelser vore berättigade att åtnjuta särskild ersättning, hvadan, då dylika utgifter efter den föreslagna omorganisationens genomförande i allmänhet ej vidare skulle behöfva ifrågakomma, ökningen i utgifterna i verkligheten ej komme att blifva så stor, som densamma vid första påseendet kunde förefalla.

Drätselkammaren ville fördenskull uttala sin fulla anslutning till kommitterades förevarande förslag, endast med den ändring ifråga om tjänsternas tillsättning, att biträdande ingenjörsbefattningen skulle efter byggnadschefens samt vatten- och gasverksstyrelsens hörande tillsättas af Drätselkammaren, hos hvilken delegation denna befattning enligt förslaget skulle sökas.

På grund af hvad sålunda förekommit beslöt Drätselkammaren hemställa, att kommitterades ifrågavarande förslag till omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten måtte med den af Drätselkammaren härofvän föreslagna förändring af Herrar Stadsfullmäktige bifallas.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokollet, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 19 November 1908.

§ 110.

Sedan ärendet rörande handlingar cirkulerat bland byggnadsnämndens ledamöter hade nämnden att nu afgifva yttrande öfver särskilda komitérades förslag till omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten, därvid nämnden icke fann annat att emot förslaget erinra än följande:

Enligt nämndens förmenande bör den enhetliga ledningen af stadens arbeten,

till hvilka räknas skötseln af vattenverket, gasverket och elektricitetsverket tillhöra stadens byggnadschef.

Då detta emällertid icke med tydlighet framgår vare sig utaf motiven till eller af Komitérades förslag, anser nämnden, att det uttryckligen bör betonas, att byggnadschefen skall leda skötseln af och ansvara för vattenverket, gasverket och elektricitetsverket med biträde af en biträdande ingenjör, hvilken det sålunda åligger, att under byggnadschefens ledning sköta dessa verk.

Beträffande de till vederbörande tjänsteinnehafvare föreslagna löneförmåner, anser Byggnadsnämnden dessa höra utgå, ålderstillägget oafsedt, dels med lön dels med tjänstgöringspenningar, och vill nämnden i sådant afseende föreslå:

för stadsarkitekten lön fyratusen kronor och tjänstgöringspenningar tvåtusent kronor;

för byggnadschefen lön sextusen kronor och tjänstgöringspenningar tvåtusent kronor, samt för biträdande ingenjören lön tretusen kronor och tjänstgöringspenningar ettusentfemhundra kronor.

Härjämte anser sig nämnden böra hemställa, huruvida icke nu ifrågavarande tjänstemän borde komma i åtnjutande af semester.

Emellertid torde de närmare bestämmelserna härutinnan kunna intagas i de instruktioner, som för vederbörande komma att utfärdas.

Slutligen anser Byggnadsnämnden, att då biträdande ingenjören med hänsyn till sina göromål, sorterar under vatten- och gasverksstyrelsen, han jämväl bör af denna styrelse tillsättas.

Som ofvan.

In fidem:

R. RHODIN.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Styrelsen för
Karlstads Vatten- och Gasverk den 1 April 1909.*

§ 45.

Uppå remiss hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken att afgifva yttrande öfver af särskilda kommitterade uppgjort förslag till omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten, och hade öfver detta ärende Drättselkammaren och Byggnadsnämnden afgifvit utlåtanden.

Då kommitterades förslag särskildt nära berör vatten-, gas- och elektricitetsverken, har Styrelsen haft anledning ägna detta ärende en ingående pröfning, och, sedan handlingarna bland Styrelsens ledamöter cirkulerat, företogs nu detsamma till behandling, och beslöts därvid afgifva följande yttrande,

Kommittera-
des förslag
och Styrel-
sens kritik
af samma.

Vid tillsättandet af den kommitté, som haft denna frågas utredning sig andes förtrodd, hade Herrar Stadsfullmäktige visserligen icke angifvit några riktlinier för dess arbete, men kommitterade hafva i sitt förslag utgått därifrån, att en centralisering af arbetsledningen vore önskvärd, och att utan en enhellig teknisk ledning af stadens arbeten ett godt ekonomiskt resultat af den mångsidiga kommunala affärens verksamhet icke kunde vinnas.

Kommitterade torde hafva jämfört den föreslagna byggnadschefens ledning af kommunens mångsidiga arbeten med den ställning, chefen för en större, industriell anläggning intar — sammanförande och sammanhållande alla dess intressen. En sådan anordning skulle helt visst också vara synnerligen lämplig, om nämligen kommitterade inskränkt sig till att föreslå en chef för ledningen af det hela, särskildt med hänsyn till ekonomiska intressens tillvaratagande. Med allt erkännande åt kommitterades goda afsikt anser sig Styrelsen dock icke kunna i hufvudsak biträda deras förslag. Ty ett afsevärdt missförhållande är, att just denne tjänstemans funktion såsom ledare af ekonomien kommer att hindras eller omöjliggöras därigenom, att han satts såsom direkt teknisk ledare af en del af stadens verk och inrättningar m. m. och detta i så stor utsträckning, att hans tid omöjligt kan räcka för fullgörandet af det hufvudsakliga af hans åligganden. Men det är ej nog härmed; ty genom de fordringar i tekniskt afseende, som sålunda ställas på tjänstens innehafvare, torde det blifva så godt som omöjligt att finna därför kompetent sökande, och i hvarje fall lär en så väl kvalificerad person icke stå till buds för tillnärmelsevis den aflöning, som af kommitterade föreslagits.

Det har ej kunnat undgå att väcka Styrelsens synnerliga uppmärksamhet, att kommitterade i viss mån frångått sin uttalade enhetlighetsprincip, då de ställt en stadsarkitekt jämnsides med byggnadschefen, och sålunda frångått honom kontrollen på en del områden.

Byggnads-
chefens å-
ligganden.

I fråga om byggnadschefens många åligganden ställer sig, som nämndt, Styrelsen högst tveksam. Han skulle sålunda enligt förslaget öfvertaga

dels stadsbyggmästaren nu åliggande gatu-, väg- och broarbeten, husbyggnadsarbeten, som ej äro föremål för entreprenad, underhåll af stadens byggnader och vård af dess materialier,

dels alla arbeten för hamnen, vattenverket och afloppet samt för gas- och elektricitetsverken.

Härförutom skulle elektricitetsverkets *skötsel* tillkomma honom, hvarjämte han skulle hafva *ansvaret* för driften af vatten och gasverken.

Byggnadschefen skulle vidare hafva skyldighet att närvara vid Drätselkammarens, Vatten- och Gasverkstyrelsens och Hamnstyrelsens sammanträden, en skyldighet, som redan *den* kommer att ställa rätt stora kraf på hans tid och

därigenom göra det ännu onömligare att medhinna de många andra funktionerna. Deltagandet i dessa delegationers sammanträden torde näml. ofta fordra en del förarbeten och utredningar, då han ju representerar den speciella sakkunskapen.

Befattningen såsom byggnadschef skulle sålunda blifva ytterst kräfvande, och det förefaller som skulle på denna post hafva hopats mera arbete och ansvar, än som kan vara behöfligt eller ens nyttigt och lämpligt. — Ty naturligt nog kan det bästa möjliga ekonomiska resultat af hvilket företag som helst icke ernås, om icke den, som handhar dess skötsel och bär ansvaret därför, äger både ledareförmåga, allmän praktisk erfarenhet och facklig specialutbildning. För att ej riskera detta resultat måste man af en byggnadschef med det arbetsfält kommitterade synas hafva tänkt sig, fordra, att han för handhafvandet af byggnadsarbeten och underhållet af stadens byggnader skall vara utbildad som

Byggnads-
chefens
kvalifika-
tioner.

arkitekt och byggmästare.

För ledningen af gatu-, väg-, bro- och hamnarbeten samt arbeten för vatten- och alloppsledningar äfvensom för skötseln af vattenverket bör han vara

ingenjör af väg- och vattenbyggnadsfacket.

För skötseln af elektricitetsverket måste han vara

elektrotekniker;

och såsom i sista hand ansvarig för gasverkets drift bör han hafva någon utbildning som

gasverksingenjör.

För ett rätt utnyttjande af de båda belysningsverken hvilka ju äro rena affärer och böra som sådana bedrifvas skall han vara

affärsman.

Det skall helt visst stöta på stora svårigheter att finna en så kvalificerad person, men äfven om en sådan med tillfredsställande teoretisk underbyggnad skulle kunna uppbringas, så är väl ganska visst, att han ej kan i fråga om praktik hålla provet utan att hafva hunnit öfver den ålder, hvori mannen kan anses äga erforderlig kraft och initiativ. — Skulle innehafvaren af en så mångsidig tjänst vid densammans tillträdande sakna erforderlig *praktisk* kompetens, så står han på grund af bristande tid utan möjlighet att här kunna vidare utbilda sig. Han riskerar då att redan från första stund vara beroende af sina underordnade.

Lämplig-
heten af
centralise-
ring.

Af kommitterades utlåtande får man lätt den uppfattning, att Karlstad nu skulle hafva utvidgats därhän att just för dess storleks skull en enhetlig teknisk ledning vore af behovet påkallad. Om detta är kommitterades mening, så är emellertid mer än ovisst, om den kan ha fog för sig. Det synes mera naturligt, att just i ett *mindre* samhälle någon möjlighet skulle förefinnas att samla den *tekniska* ledningen af alla arbeten och verk på *en* hand. I mån som en stad tilltager i storlek, och dess arbeten och anläggningar svälla ut, torde det efter hand mer och mer krävas specialisering; och det förefaller som vore en uppdelning af arbetsledningen nödvändig. just *då*, när de utvidgade verken ej längre kunna af *en* person tillräckligt noga öfvervakas, och när hvart och ett börjar representera så stora värden, att den risk, som måste åtfölja mindre skicklig ledning blir för mycket betydande.

Amorlunda hade det ställt sig, om kommitterade föreslagit en ledare med hufvudsakligen *ekonomisk* ansvarighet för det hela och med en tillräcklig stab af särskildt utbildade teknici för ledningen af alla verk och arbeten. Men härför erforderligt lönekonto slutar på för hög siffra för en stad af Karlstads storlek, och bör ett sådant system ej komma i fråga, förr än staden nått minst 3 gånger sitt nuvarande innevånareantal. — Ån så länge bör ett godt resultat kunna ernås på långt enklare och billigare sätt.

Styrelsen har efter förfrågningar i andra jämförliga och större städer gjort den iakttagelse att *enhetlighet i den tekniska ledningen ingenstädes finnes på det sätt kommitterade föreslagit*, men har däremot funnit, att där sammanslagning af de kommunala verkens m. m. ledning under en byggnadschef i ett par fall föreslagits och äfven beslutats (Helsingborg och Norrköping), man sedan måst frångå detta såsom varande i praktiken olämpligt. Och ehuru man där icke ens satt i fråga, att byggnadschefen skulle, liksom kommitterade föreslagit, ensam sköta driften af ett eller annat verk, har man ändock insett omöjligheten af, att han skulle kunna hafva ansvaret därför, äfven med biträden för själfva arbetets utförande. Hvarje verk behöfver i mån af dess stigande utveckling för hvarje dag allt mera oefftergifligt sin egen man i spetsen, och att denne för vinnande af bästa möjliga resultat bör vara fackbildad, torde säga sig själf. Då emellertid stadens verk ännu icke synas hafva nått den utveckling, att de hvar för sig kräva en mans odelade arbetskraft på ledareplatsen, torde därför en viss reducering i anspråken kunna göras, så att de arbeten, som höra till beslätade områden, sammanföras på *en* hand. Att få tillräckligt antal teknici hemmastadda på t. ex. 2 områden, bör ej möta någon större svårighet. Däremot torde det — såsom förut nämnts — gränsa till det omöjliga, att åtminstone för rimlig kostnad, finna en i tekniskt hänseende så mångsidigt bildad person, som den af kommitterade föreslagna byggnadschefen måste vara, om nämligen ett godt resultat af hans arbete skall kunna

väntas. Och på dessa och ofvan anförda grunder anser Styrelsen det icke välbetänt, att inätta en tjänstebefattning, så arbetsbelastad och kräfvande, att förvärfvandet af en därför kvalificerad person skall bero på en tillfällighet.

Att en ändring af den nuvarande arbetsledningen är nödvändig, anser Styrelsen vara konstaterat redan därigenom, att både *föreståndaren för vatten- och belysningsverken och stadsbyggmästaren* äro i högre grad betungade med arbete än som med stadens intressen kan vara förenligt. Kommitterade framhålla och föreslå, att från den senares åligganden en god del skulle afskiljas, mot hvilket icke något torde vara att anmärka, men möjligen däremot, att vid så *afsevärd* minskning i arbetsbördan alls icke någon reducering af den ekonomiska ersättningen satts i fråga. Om några hänsyn till tjänstens nuvarande innehafvare därvid spelat in, så hade väl varit rimligare att för den blifvande stadsarkitektbefattningen fastställa en viss, betydligt lägre *grundlön*, för hvilken kompetenta sökande till denna tjänst kunna fås, och, om så ansetts lämpligt, i form af personligt lönetillägg ersätta stadsbyggmästaren vid tjänstens ombildning möjligen väntad reduktion af inkomster.

Hvad ofvan sagts om det arbetskraf, som nu ställes på stadsbyggmästaren gäller med samma fog och i ännu högre grad den ingenjör, som står till Styrelsens förfogande och som utan föreståndareskapet för gas-, vatten-, och elektricitetsverken äfven uppehåller befattningen som hamningenjör. Att denna arbetsbörda är för stor, hafva kommitterade också beaktat och samtidigt med befattningens förändring från "själfständig" till "biträdande" föreslagit att därifrån skola afskiljas skötseln af elektricitetsverket och hamnen, men att i stället tjänstens innehafvare skall i *mån af tillfälle* "biträda byggnadschefen med andra arbeten" — en, enligt Styrelsens mening, väl mycket sväfvande bestämmelse, som kan leda till missförstånd redan i fråga om hvem som skall afgöra när sådan *möjlighet* att biträda föreligger. Är nämligen byggnadschefen icke själf fackman på gasverksområdet lär det blifva honom alldeles omöjligt att kontrollera, hur stor del af sin tid den biträdande ingenjören verkligen behöfver ägna åt denna afdelning, som för att ledas ekonomiskt kräfver både tid, arbete och omsorg.

I det uppgjorda förslaget till arbetsfördelning måste därför redan från början tagas hänsyn till, att ytterligare arbetshjälp måste ställas till byggnadschefens förfogande hvarigenom den af kommitterade uppgjorda lönestaten åtskilligt höjes.

Kommitterade ställa i sikte, att efter den föreslagna arbetsledningens genomförande anlita af specialister vid upprättandet af förslag till större arbeten ej i samma utsträckning som hittills skulle erfordras, och att på detta sätt en viss besparing i stadens utgifter skulle kunna förväntas. Men åtminstone i fråga om

Förändring af nuvarande förhållanden påkallad.

Ytterligare arbetskraft erfordrig.

alla de större byggnadsförelag, som i närmaste tid här torde ifrågakomma, nämligen slakthus, flickskola och epidemisjukhus och eventuellt äfven i fråga om anskaffande för stadens behof af ett bättre dricksvatten (en fråga, som ju f. n. står på dagordningen), synes det Styrelsen troligt, att Herrar Stadsfullmäktige i alla händelser skola finna förmånligast att för dessa anlita specialister, hvilket väl, med hänsyn till de framsteg tekniken i allmänhet vunnit under den senaste tiden, torde vara både bäst och mest ekonomiskt.

Likaså skulle väl vid en blifvande utvidgning af hamnen — och med det där timade kajrasen i friskt minne — Hamnstyrelsen svårligen vilja påtaga sig ansvaret för ett sådant arbete utan tillkallande af en specialist.

Då vidare de åligganden, kommitterade tänkt sig skola tillkomna byggnadschefen, äro af den omfattning, att det äfven under normala förhållanden torde blifva omöjligt att på fullt tillfredsställande sätt fullgöra dessa, så följer däraf, att vid andra förestående större arbeten, t. ex. utvidgning af ledningsnäten för vatten, gas och elektricitet i sammanhang med regementets hitförläggning, särskild tekniskt bildad arbetsledare därför måste anställas.

Samarbete
delegatio-
nerna
emellan.

En särskild orsak bland andra att eftersträfvä en enhetlig ledning af stadens arbeten säges vara den, att "afsevärda besparingar vid de kommunala arbetenas utförande kan förväntas genom lättare åttadkommet samarbete mellan de olika verksamhetsgrenarna". — Ett sådant fall kan ju vara önskan att t. ex. undvika gatans uppgrävande på olika tider för olika delegationers arbeten, såsom nedläggande af ledningar m. m. På ett vida enklare och framför allt billigare sätt bör denna sak kunna ordnas, om vederbörande arbetsledare erhålla föreskrift att vid staternas fastställande *gemensamt* uppgöra en plan för dessa arbeten, tillseende att de ordnas på bästa möjliga sätt, hvilken plan lämpligen bör af Drätselkammaren (genom en dess 2:dra afdelning) godkännas. Oförutsedda arbeten kunna visserligen förekomma och vålla någon rubbning i planen, men detta influeras ej i någon nämnvärd mån af ledningen och kan därför lämnas ur räkningen.

Material-
gård.

Ett annat sätt för besparingars vinnande genom bättre ordnad samarbete är utan tvifvel inrättande af en gemensam materialgård under en förvaltare, hvilket emellertid ej ansetts böra upptagas till behandling i detta sammanhang.

Styrelsens
förslag.

I likhet med kommitterade anser Styrelsen, att förefintlig teknisk arbetskraft bör förstärkas och på ett lämpligare sätt än nu fördelas, och den har äfven haft sin uppmärksamhet därpå riktad, ehuru ingen åtgärd ansetts böra vidtagas förr än i sammanhang med behandlingen af kommittéförelaget.

En granskning af de kommunala arbetena och de egenskaper, som krävas af dessas ledare, ger vid handen, att därtill erfordras

Erforderliga tjänstemän.

en *ingeniör af väg- och vattenbyggnadsfacket*;
en *arkitekt*;
en *elektrotekniker* (och *gasverksingeniör*).

Då belysningsverken ännu ej äro af den omfattning att *hvar för sig* helt kunna syselsätta en föreståndare, kan tills vidare ledningen af dessa *båda* verk handhafvas af *en* person, hvilken då gifvetvis bör äga hufvudsaklig utbildning som elektrotekniker, och som för gasverket bör till sitt förfogande erhålla biträde af en väl utbildad gasmästare.

Deras arbetsfördelning.

En naturlig sak är väl att husbyggnadsarbeten och underhållet af stadens byggnader fortfarande böra lyda under en stadsarkitekt, medan arbeten för gator, vägar, broar, vattenledning, afloppsledning och för hamnen tillkomma en väg- och vattenbyggnadsingeniör.

Med en sådan arbetsfördelning bör det ej möta någon svårighet att äfven mot ganska måttlig aflöning erhålla fullt kompetent arbetskraft.

Det är väl högst tvifvelaktigt, om den ordningsföljd kan vara lämplig, som af kommitterade föreslagits, att de tekniska tjänsterna skola *först* tillsättas, och en omdaning af delegationerna *sedan* äga rum. Om en ändring anses erforderlig, bör den väl ske så tidigt, att redan från början samarbetet mellan delegationer och tjänstemän fullständigast möjligt regleras. Och i det fallet torde vara öfverflödigt invänta erfarenhets vinnande här, då saken i åtskilliga andra städer redan för länge sedan lämnat experimentstadiet.

Delegationernas omdaning.

En ändring i *nu befintliga* delegationers förvaltningsåligganden borde af praktiska skäl vidtagas sålunda, att på Drättselkammaren öfverflyttades skötseln af vattenverket med aflopp, hvilka väl närmast få anses höra till sådana ett samhälles allmänna inrättningar, som för dess hygien äro nödvändiga, och som lämpligen böra skötas af en under Drättselkammaren sorterande ingeniör af väg- och vattenbyggnadsfacket.

Gas- och elektricitetsverken böra däremot betraktas som ekonomiska verk och bedrifvas såsom en stadens *affär* under en särskild delegation, som efter exempel från annat håll lämpligen bör kunna kallas Belysningsstyrelsen. Ifrågasvarande styrelse skulle då särskildt koncentrera sin uppgift på att genom dessa verks möjligast rationella skötsel bereda samhället en god inkomst.

Belysningsstyrelse.

Genom vattenverkets öfverflyttande på Drättselkammaren skulle visserligen Drättselkammarens arbete ökas, men kunde denna äfven *nu* väl arbetsbelastade delegation

lämpligen delas i två afdelningar, af hvilka den 1:sta hufvudsakligen skulle handhafva stadens finanser, och den 2:dra företrädesvis de stadens arbeten, som höra under kammaren. Ärenden af större vikt, äfven som vissa andra frågor torde dock böra af båda afdelningarna gemensamt behandlas.

Byggnads-
chef. Hos Drätselkammarens 2:dra afdelning bör anställas en *byggnadschef* eller *stadsingeniör* med utbildning och praktik inom väg- och vattenbyggnadsfacket för handhafvande af stadens gatu-, väg-, och broarbeten, vården om stadens materialier, skötseln af vattenverket med aflopp samt dithörande arbeten. Under denna tjänst borde lämpligen läggas alla arbeten för hamnen, och borde sålunda denna tjänsteman sortera äfven under Hamnstyrelsen.

Stads-
arkitekt. Under Drätselkammarens 2:dra afdelning skulle likaledes sortera en hos Byggnadsnämnden anställd *stadsarkitekt* med samma åligganden som den nuvarande stadsbyggmästaren utom hvad som enligt ofvanstående bör tillkomma byggnadschefen.

Ett annat sätt vore också att ledamotsantalet i Drätselkammaren något ökas, och dess arbete fördelades på utskott — något som praktiseras i en del medelstora städer.

Belys-
nings-
ingeniör. Sorterande under *Belysningsstyrelsen* erfordras en elektrotekniker för elektricitetsverkets skötsel. Då emellertid den elektriska strömmen ej här på platsen genereras, torde ej allt för stora fordringar på förkunskaper behöfva ställas på innehafvaren af denna tjänst, hvartill, med den ringa omfattning verket än så länge har, kompetent person kan erhållas för jämförelsevis låg aflöning. För de ensstaka fall, då dennes kompetens ej kan anses tillräcklig, torde det vara mera ekonomiskt att anlita sakkunnig hjälp från annat håll. Och äfven om mot hög aflöning en mera framstående förmåga ställdes på denna post, torde emellanåt ett *opartiskt* utlåtande från annat håll ej kunna alldeles undvaras.

Af föreståndaren för elektricitetsverket bör dessutom fordras, att han skall hafva åtminstone någon kunskap i gasverksdrift. Som nämnt kan elektricitetsverket ej på långt när upptaga hans tid, och om de båda belysningsverken fortfarande stå under samma delegation, är ju därför lämpligt att äfven ledandet af gasverket öfverlämnas åt honom.

Gas-
mästare. Då det emellertid är af största ekonomiska betydelse att gasverksdriften rätt ledes, bör inom gasverket anställas en fullt kompetent *gasmästare* med föregående praktik i något större modernt gasverk. Den nu utgående gasmästarelönen torde då något böra höjas, men kommer detta helt säkert att väl betala sig.

Enligt Styrelsens åsikt erforderliga tjänstemän äro sålunda:

Resumé.

en *byggnadschef* (eller *stadsingeniör*), sorterande under Drätselkammarens 2:dra afdelning och Hamnstyrelsen: en *stadsarkitekt* under Byggnadsnämnden och Drätselkammarens 2:dra afdelning, och
en *belysningsingeniör* under Belysningsstyrelsen.

Samtliga tjänster synas böra sökas hos och tillsättas af de delegationer, under hvilka de i första hand sortera, och ej, såsom af kommitterade föreslagits, af annan delegation. Öfverflödigt synes det vara och kan möjligen leda till ömsesidigt obehag, att tillsätta tjänstemän på femårsperioder. Kommunala tjänster blifva väl ändå i regeln anställningar på listtid, och det samhälle, som lyckats förvärfva en tjänsteman af mera framstående egenskaper, binder honom nog bäst och lättast vid sig, genom förbättrade existensvilkor.

Tjänstor-
nas tillsätt-
ning.

Innan tjänsterna anslås lediga, böra väl här som annorstädes instruktioner utarbetas och därigenom bestämmas de åligganden, som skola tillkomma resp. tjänstemän. Att såsom kommitterade föreslagit följa en omvänd ordning förefaller mindre tilltalande. Den som söker en tjänst bör väl erhålla underrättelse om de fordringar, som i hufvudsak komma att ställas på dess blifvande innehafvare. Möjlighet till smärre ändringar, sedan erfarenhet vunnits, behöfver ju därför icke vara utesluten.

Instruk-
tion.

I likhet med byggnadsnämnden anser Styrelsen aflöning böra utgå dels med fast lön, dels med tjänstgöringspänningar.

Löne-
stater.

Belysningsingeniören och *gasmästaren* böra dessutom erhålla *tantème*, då gasverkets nettobehållning är särskildt beroende af det intresse, hvarmed dessa båda personer sköta sina uppdrag.

Beträffande byggnadschefens och stadsarkitektens aflöningar torde ej finnas anledning att däri göra någon åtskillnad, då arbete och kompetens böra ställa sig ganska lika. Efter hvad en granskning af andra, jämförliga städers lönestater ger vid handen, synes en på grundlön och tjänstgöringspänningar lämpligen delad aflöning för hvardera af 5,000 kronor med två ålderstillägg à 500 kronor efter resp. 5 och 10 år vara tillräcklig.

Om befattningen som stadsarkitekt utan ansökan skall öfverlämnas åt nuvarande stadsbyggmästaren, finnes naturligtvis intet hinder att genom ett *personligt* lönetillägg visa honom samhällets erkänsla för hans verksamhet här på platsen. Då han under detta år blir berättigad till det andra ålderstillägget skulle sålunda härutöver erfordras 1,000 kronor, för att hans inkomst skulle blifva den af kommitterade lämplig befunna.

Om en del af belysningsingenjörens aflöning utgår i form af tantième, borde grundlönen ej behöfva sättas högre än 4,000 kronor med likaledes 2 ålders-tillägg å 500 kronor.

En fullt kompetent gasmästare bör kunna erhållas för en grundlön af 2,400 kronor, särskildt om äfven åt honom möjlighet till extra inkomst beredes genom tantième.

De löner, som till tjänstemän m. fl., hvilka beröras af nu föreslagna ändring enligt *kommitterades* förslag skulle utgå, äro följande:

Byggnadschefen	8,000: —	jämte ålderstillägg	1,000: —	9,000: —	kr.
Stadsarkitekten	6,000: —	"	1,000: —	7,000: —	"
Biträdande ingenjören	4,500: —	"	1,000: —	5,500: —	"
Då emellertid byggnadschefen icke kan sköta sin tjänst utan ytterligare ett tekniskt biträde hufvudsakligen för elektricitetsverkets skötsel tillkommer minst					
	4,000: —	jämte ålderstillägg	1,000: —	5,000: —	kr.
	22,500; —			26,500: —	kr.

Redan från första året skulle stadsarkitekten ha att räkna sig till godo båda ålderstilläggen, och biträdande ingenjören, om den nuvarande föreståndaren för vatten- och gasverken skulle öfvertaga denna tjänst, åtminstone ett, hvarigenom aflöningar till ofvannämnda tjänstemän genast skulle uppgå till en summa af 24,000 kronor.

Om den tekniska ledningen skulle ordnas efter de grunder *Styrelsen* har angifvit, ställer sig, oaktadt ett bättre arbete torde kunna väntas, likväl lönekontot betydligt lägre enl. följande:

Byggnadschef.	5,000: —	jämte ålderstillägg	1,000: —	6,000: —	kr.
Stadsarkitekt	5,000: —	"	1,000: —	6,000: —	"
Belysningsingenjören	4,000: —	"	1,000: —	5,000: —	"
Ökning i anslaget till aflönande af gasmästare	600: —			600: —	"
Tantième åt sistnämnda 2 tjänsters innehafvare med tillsammans förslagsvis	600: —			1,000: —	"
				15,200: —	18,600: —

Skulle enligt hvad förut ifrågasatts, Herrar Stadsfullmäktige anse ett personligt lönetillägg åt stadsarkitekten med 1,000 kronor böra ifrågakomma, skulle aflöningar enligt *Styrelsens* förslag utgå med i början 17,700 kronor, och, då samtliga ålderstillägg tagits i anspråk, med 19,600 kronor; alltså i förra fallet en besparing af 6,300 kronor och i det senare af 6,900 kronor.

I likhet med kommitterade vill Styrelsen på det skarpaste betona, att stadens tjänstemän skola förbinda sig, att icke utan resp. styrelsers medgifvande mottaga annat aflönadt uppdrag.

Då såsom redan framhållits erfarenheten från andra med Karlstad jämförliga städer visat olämpligheten af att sammanföra alla kommunens verk och arbeten under en gemensam teknisk ledning, och

då ett bättre arbetsresultat för samhället synes kunna ernås till betydligt lägre kostnad, vill Styrelsen för sin del *föreslå*:

att kommitterades förslag i dess nuvarande form icke måtte af Herrar Stadsfullmäktige godkännas;

att ärendet måtte remitteras till förnyad kommittébehandling;

och, om detta blir Herrar Stadsfullmäktiges beslut,

att frågan om vissa delegationers omorganisation, i den riktning Styrelsen härofvan tänkt sig, äfven måtte tagas under ompröfning, s.s. stående i intimt samband med hela omorganisationsförslaget, samt

att vederbörande delegationer måtte sättas i tillfälle att yttra sig öfver af denna kommitté framdeles afgifvet utlåtande,

Remisshandlingarna skulle med detta utlåtande till Hamnstyrelsen öfversändas.

In fidem;

J. A. WALLMARK.

Schematisk uppställning öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken förslag

till

omorganisation af delegationerna med angifvande af hos dem erforderliga tekniska tjänstemän.

Drätselkammaren.

Nuvarande ledamotsantal ökas.

Alternativ 1.

Kammaren arbetar på 2:ne afdelningar, men större och viktigare frågor behandlas å plenisammanträden.

1:sta afdelningen.

handlägger hufvudsakligen ärenden, som röra stadens finanser, s.s. uppbörd och räkningsväsendet, arrenden och försäljning af stadens jordar och obebyggda tomter m. m.

2:dra afdelningen.

behandlar öfriga till Kammaren hörande ärenden, s.s. anläggning, vård och underhåll af torg, gator, vägar, broar, vatten- och afloppsledningar, förvaltningen af stadens hus, materielier och inventarier, som icke tillkommer annan delegation, renhållning (s.s. plogning, snöskottning) m. m.

Tjänstemän:

Byggnadschefen och Stadsarkitekten
eller
Stadsingeniören.

Alternativ 2.

Kammarens arbeten fördelas på utskott. Alla ärenden aföras af Kammaren gemensamt efter förutgången utskottsberedning.

Tjänstemän:

Byggnadschefen eller Stadsingeniören
och
Stadsarkitekten.

Belysnings-Styrelsen.

Handhar förvaltningen af stadens Gas- och Elektricitetsverk.

Tjänstemän:

Belysningsingeniören med biträde af Gasmästaren.

Hamn-Styrelsen

Handhar hamnens anläggningar och enheter.

Tjänstemän:

Byggnadschefen och Stadsingeniören

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen
i Karlstad den 19 April 1909.*

§ 36.

I anledning av ett utav särskilda kommitterade uppgjort förslag till omorganisation av den tekniska ledningen av stadens arbeten hade herrar Stadsfullmäktige vid sammanträde den 30 maj 1908 beslutat remittera detta ärende till Drätselkammaren, Byggnadsnämnden, Styrelsen för Vatten- och Gasverken samt Hamnstyrelsen för yttrandes avgivande.

Till Hamnstyrelsen hade nu styrelsen för Vatten- och Gasverken med eget yttrande översänt kommitterades förslag jämte Drätselkammarens och Byggnadsnämndens däröver avgivna utlåtanden.

Efter handlingarnas föredragning och hållen överläggning beslöt styrelsen att instämna i styrelsens för Vatten- och Gasverkens förslag

att ärendet måtte hänskjutas till förnyad kommittebehandling.

In fidem:

IWAR OLSSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 72.

Uppå remiss hade Drätselkammaren, Byggnadsnämnden, Styrelsen för Vatten- och Gasverken samt Hamnstyrelsen afgifvit yttranden öfver särskilda kommitterades förslag till omorganisation af den tekniska ledningen af stadens arbeten, därvid Drätselkammaren och Byggnadsnämnden i hufvudsak biträdt kommitterades förslag, under det att Styrelsen för Vatten- och Gasverken med instämmande af Hamnstyrelsen hemställt:

att kommitterades förslag i dess nuvarande form icke måtte af Herrar Stadsfullmäktige godkännas;

att ärendet måtte remitteras till förnyad kommittébehandling; och, om detta blefve Herrar Fullmäktiges beslut,

att frågan om vissa delegationers omorganisation i sådan riktning, som af Styrelsen i dess betänkande angifvits, äfven måtte tagas under ompröfning, såsom stående i intimt sammanhang med hela omorganisationsförslaget, samt

att vederbörande delegationer måtte sättas i tillfälle att yttra sig öfver af denna kommitté framdeles afgifvet utlåtande.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa att, då med hänsyn till hvad Styrelsen för Vatten- och Gasverken anmärkt mot kommitterades förslag samma förslag icke syntes kunna i oförändrad form bifallas samt ytterligare utredning i frågan förty vore nödvändig, Herrar Fullmäktige måtte bifalla, hvad nämnda styrelse i sitt betänkande föreslagit.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

88. Beredningsutskottets förslag till fördelning af Mellqvistska slöjdstipendiet.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 71.

Sedan Rektor vid härvarande folkskolelärarseminarium till Herrar Fullmäktige insändt till honom inom föreskrifven tid ingifna ansökningar till Mellqvistska slöjdstipendiet från utexaminerade seminaristerna Axel Fridolf Johansson och Olof Natanael Persson jämte eget och slöjdlärarens vid seminariet yttrande öfver ansökningarne, så hade nu, uppå remiss, Beredningsutskottet att afgifva förslag till stipendiets fördelning, därvid och då, efter hvad handlingarne utmärkte, hägge sökandena uppfylde de för stipendiums erhållande föreskrifna vilkor, Utskottet fann skäligt hemställa, att Herrar Fullmäktige ville af nu för utdelning tillgängliga räntan å stipendiifonden, hvilken ränta uppginge till 521 kronor 66 öre, tilldela hvardera af Axel Fridolf Johansson och Olof Natanael Persson 260 kronor 83 öre, allt på vanliga vilkor åtnjutas.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

84. Varmbadhuskommitténs redogörelse för kostnaderna för uppförande af det nya Varmbadhuset i Karlstad jämte i samband därmed gjorda framställningar.

Till
Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan numera det oss anförtrodda uppdraget att ombesörja uppförandet här i staden af ett varmbadhus och att förse detsamma med nödiga inventarier blifvit fullgjordt, samt kostnaderna därför så vidt de äro kända, guldits, få vi härmed öfverlämna redovisningsräkning rörande berörda företag, utvisande att af därför an-

slagna medel, 217,211 kr. 73 öre, ett belopp af 6,285 kr. 95 öre kunnat besparas. Möjligen kunna några räkningar, som ej ännu aflämnats, återstå oguldna, men om så skulle vara förhållandet, kunna dessa afse endast obetydliga belopp.

I sammanhang med det oss lämnade uppdraget med afseende på ifrågavarande företag hade Herrar Fullmäktige åt oss anförtrott, att uppgöra instruktion för badhusets personal.

Det har emellertid syntts oss lämpligare att denna instruktion uppgöres först efter det någon längre erfarenhet vunnits med afseende på badhusets drift. Vi tilllåta oss därför hemställa att Herrar Fullmäktige ville befria oss i vår egenskap af Byggnadskommittéerade från vidare befattnings med badhuset och på blifvande badhusstyrelse öfverflytta omförmälta uppdrag att uppgöra instruktion för badhuspersonalen.

Karlstad den 15 Juni 1909.

AXEL DAHLMAN. I. F. WALLBERG. R. HUSS.
KARL ARRHENIUS. PER CLARHOLM.

Kostnadsredogörelse

för

Uppförandet af nya Varmbadhuset i Karlstad.

Inkommit:

Anslag till kommittén.....	500:—	
Från badhusfonden.....	100,771:99	
Anslag af Stadsfullmäktige.....	15,000:—	
» » ».....	35,000:—	
» » ».....	9,040:82	
Från Eneströmska fonden.....	15,459:18	
Räntor.....	4,771:93	
Från Karlstads Spritförsäljningsbolag.....	35,000:—	215,543:92
Till Byggnadsarbetet	Summa Kronor	215,543:92
Till Kol och frakt och maskinistens aflöning.....		1,667:81
	Summa Kronor	217,211:73

Utgifvits:

Jonsson & Pettersson, byggnaden	128,450:—
» »	50:—
» » tillägsarbeten	2,500:—
» »	717: 18
Grundläggningsarbeten	2,086:—
Arkitekt Stenberg, arfvode med resor	4,505:—
S. Höier, kontrollantarfvode	700:—
C. Crispin, »	500:—
H. Theorell, ritningar	1,854:—
J. Berlien, ritningar	1,192:—
Elektriska pröfningsanstalten	233: 40
P. A. Sjögren, ledningsarbeten	17,051: 27
Göteborgs Nya Verkstads-Aktiebolag, ledn.	18,000:—
W. Wiklunds Verkstäders A.-B., cisterner	5,850:—
A.-B. Karlstads Mekaniska Verkstad, pannor	6,000:—
Elektriska Bolaget	4,040:—
» » tillägsarbeten	184: 11
C. Gustafsson, indragning af vatten	151: 50
» för rör	88: 75
Karlstads Vattenverk	105: 70
Karlstads Mek. Verkstad för transport	165: 50
» » » » sotlucka	44: 50
» » » » diverse arbeten	422: 05
Gasverket	25: 10
Skånska Cementgjuteriet, arbete på sept. tank	125:—
Kristinehamns Cementgjuteri	1,200:—
» » tillägsarbeten	213: 73
G. A. Falk, diverse arbeten m. m.	143: 50
Nygren & Ählin, diverse arbeten m. m.	1,002: 71
Allm. Svenska Elektr. A.-B.	27: 64
C. J. Edlund, diverse arbeten	136:—
Luth & Rosén	23: 99
Staden, arbetskostnad	40:—
Uppsättning af vindskontor	18:—
N. Cæsar, blåkopior	67: 55
Annonser	54: 18
A. Svanbom m. fl. afsyning	75:—
H. Theorell, afsyning	125: 20
J. Berlien, afsyning	125: 20
C. J. Ahlstedt, kontrollantarfvode	125:—
C. G. Olsson, linnevaror	3,919: 57
O. Gullstrand, möbler	704: 50

H. Ahrens, badkar m. m.	2,536: —
A. E. Mollstedt, klockor ..	45: —
L. Martin, diverse	84: —
J. A. Lindvall, tapisseriarb.	268: 25
J. Pettersson	30: —
C. A. Kahl & C:o	19: —
Kuntze & C:o	21: —
Stockholms Tyg- och Toffelfabrik	23: —
W. Brockman	40: —
C. Crispin	50: —
V. Akerman, kopior	75: —
R. Rudström, brandstege	14: 40
Brandförsäkringsafgift	90: —
Rikstelefon	47: 50
Fällning af lakan och handdukar	257: 92
Diverse utgifter ..	149: 86
Kol under byggnadstiden	1,367: 81
Maskinistens aflöning under byggnadstiden	300: —
Radiator, frakt	30: 03
Elektricitetsverket	83: 33
Vattenverket	110: 50
A. G. Larsson för ved ..	30: —
Göteborgs Nya Verkstads A.-B. å kontraktet	1,000: —
» » » » tilläggsarbeten med afdrag af halfva synekostn.	386: 15
Ingeniör Wallmark, kontrollantarfvode	100: —
Walfrid Svensson & Comp., elektriskt ljusbad ..	280: —
W. Wiklund, rest på kontrakt	50: —
Karlstads Mekaniska Verkstad	236: —
Theorell, 2 radiatorer	158: 20
	<u>Summa Kronor 210,925: 78</u>
Anslag, som icke behöft tagas i anspråk	6,285: 95
	<u>Summa Kronor 217,211: 73</u>

Karlstad den 14 Juni 1909.

AXEL DAHLMAN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 73.

Till Herrar Fullmäktige hade varmbadhuskommittén ingifvit redogörelse i fråga om kostnaderna för uppförandet af det nu färdiga, nya varmbadhuset i Karlstad samt i sammanhang därmed hemställt, att, då det kommittén anförtrodda uppdrag att uppgöra instruktion för badhusets personal icke syntes böra nu fullgöras, utan därmed lämpligen kunde anså till dess någon längre erfarenhet vunnits med, afseende å badhusets drift, Herrar Fullmäktige måtte befria kommittén från vidare befattning med badhuset och på badhusstyrelsen öfverflytta omförmälta uppdrag i fråga om instruktion för badhuspersonalen.

Beredningsutskottet, som, uppå remiss, nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa,

att Herrar Fullmäktige måtte dels godkänna varmbadhuskommitténs redogörelse i fråga om kostnaderna för uppförandet af det nya varmbadhuset i Karlstad, dels befria kommittén från vidare befattning med badhuset, dels ock uppdraga åt badhusstyrelsen att uppgöra instruktion för badhuspersonalen,

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

83. Hälsovårdsnämndens framställning om vidtagande af åtgärder i ändamål att hälsovårdsstadgans bestämmelser om stad måtte vinna tillämpning å den del af västra stadsområdet, som benämndes Väster Strand.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 26 Maj 1909.

§ 104.

Enär med stadens utveckling den del af västra stadsområdet, som benämnes Väster Strand, blifvit tätare bebyggd, och anledning finnes att antaga, det bygg-

nadsvärksamheten därstädes skall fortgå och befolkningen ökas, samt erfarenheten visat, att effektiva bestämmelser till förebyggande af de sanitära vådor, som på grund af tränga bostäder, sämre afloppsanordningar och dylikt, kunna uppstå såväl för dem, som själfva bo inom sådana intill de reglerade stadsdelarna belägna områden som för stadens invånare i öfrigt, äro af nöden, beslöt Hälsovårdsnämnden hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige ville i likhet med Hälsovårdsnämnden pröfva skäligt, att ofvanberörda område Väster Strand eller, i händelse noggrannare begränsning erfordras, den tätare bebyggda del af västra stadsområdet, som begränsas af landsvägen till Nor, Lugnets ägor, Klarälven och den väg, som förbi Romstad leder till Ulleberg, skall i afscende å hälsovården betraktas såsom stad samt med stöd af 24 och 25 §§ i Hälsovårdsstadgan för Riket den 25 September 1874 ingå till Konungens Befallningshafvande med framställning om fastställelse å sådant stadgande.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 74.

Till Herrar Fullmäktige hade Hälsovårdsnämnden inkommit med framställning, att Herrar Fullmäktige måtte för sin del bestänma, att den del af västra stadsområdet, som benämndes Väster Strand eller, i händelse noggrannare begränsning erfordrades, den tätare bebyggda del af västra stadsområdet, som begränsades af landsvägen till Nor, Lugnets ägor, Klarälven och den väg, som förbi Romstad ledde till Ulleberg, skulle i afseende å hälsovården betraktas såsom stad, samt med stöd af §§ 24 och 25 i Hälsovårdsstadgan för riket den 25 september 1874 ingå till Konungens Befallningshafvande med framställning om fastställelse å sådant stadgande.

Beredningsutskottet, som, uppå remiss, nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Hälsovårdsnämndens ifrågavarande framställning måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

82. Byggnadsnämndens framställning om viss ändring i § 53 mom. 1 af den för staden gällande byggnadsordning.

Utdrag af protokoll hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 9 Juni 1909.

§ 52.

Af Herr Ordföranden gjordes till Byggnadsnämnden följande framställning:
»Byggnadsordningen för Karlstad, af Konungens Befallningshafvande fastställd den 10 oktober 1906, innehåller i 53 § 1 mom. den bestämmelse, att boningshus af sten ej må byggas med flere än fyra våningar och boningshus af trä eller korsvirke icke med flere än två våningar.

Det har visat sig, att denna bestämmelse kan kringgå genom att utöfver det stadgade maximiantalet våningar, det bygges en källarvåning med golvet helt obetydligt under gatans nivå, hvarvid denna källare icke inräknas i våningsantalet. Källaren får visserligen icke användas till boningsrum, men är lika användbar som en vanlig våning för kaféer, butiker o. d. En sådan tillämpning af byggnadsordningens föreskrifter af likartadt innehåll i andra städer har vunnit Kungl. Maj:ts bekräftelse.

Då emellertid meningen vid vår byggnadsordnings tillkomst varit, att fem våningars stenus och tre våningars trähus icke skulle få byggas, och omständigheterna icke sedermera härutinnan synas mig hafva undergått någon förändring, bör efter min mening ett tillägg göras till ofvannämnda bestämmelse i Byggnadsordningen för att förhindra en fortsatt tillämpning därpå i nu antydd riktning.

Jag vill därför föreslå Byggnadsnämnden att besluta ingå till Herrar Stadsfullmäktige med framställning att för sin del antaga och till Konungens Befallningshafvandes fastställelse anmäla följande ändrade lydelse af Byggnadsordningens § 53, 1 mom.:

»Boningshus — — — innehåller.

Såsom våning räknas äfven källare, som med mera än 1,5 meter af sin höjd ligger öfver gatunivån.

Stenus — — — trä».

Efter hållen öfverläggning beslöt nämnden i enlighet med Herr Ordförandens förslag att till Herrar Stadsfullmäktige ingå med hemställan, att Herrar Fullmäktige ville besluta om sådan ändring af § 53 mom. 1 i nu gällande byggnadsordning för staden, att däri efter orden »49 § mom. 2 innehåller» inskjutas i ett särskildt stycke orden: »Såsom våning räknas äfven källare, som med mera än 1,5 meter af sin höjd ligger öfver gatunivån», hvarefter momentets nuvarande andra

stycke bibehålles oförändradt, äfvensom att å beslutet söka Konungens Befallningshafvandes i länet fastställelse.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Till Öfverståthållarämbetet ang. besvär af Stockholms Stads ombudsman C. Schönmeier i fråga om ett byggnadsföretag å tomten N:o 20 i kvarteret Mullvaden andra.

GUSTAF etc.

Genom beslut den 20 November 1907 har Stockholms Stadsbyggnadsnämnd på vissa villkor lämnat Aktiebolaget Gustaf Svensson & Co tillstånd att å den i ny stadsdel belägna tomten N:o 20 i kvarteret Mullvaden andra vid Hornsgatan och Rosenlundsgatan i Stockholm, i enlighet med ingifna ritningar, uppföra, bland annat, i gatulinjen ett boningshus innehållande fem våningar jämte undervåning.

Öfver berörda beslut anförde stadens ombudsman Carl Schönmeier, enligt uppdrag af drätselnämndens första afdelning, besvär hos Eder under yrkande, att, enär undervåningen vore belägen endast omkring 20 centimeter under angränsande gatuplan samt huset sålunda komme att innehålla sex våningar, klandrade beslutet såsom stridande mot stadgandet i § 28 mom. 1 af byggnadsstadgan för rikets städer, måtte undanröjas och byggnadsärendet visas åter till byggnadsnämnden för vidare laglikmätig behandling.

Genom resolution den 27 februari 1908 har Ni Eder utlåtitt, att, enär ifrågarande så kallade undervåning, som enligt ritningarna skulle afskiljas från byggnaden genom ett lager af beton eller cement samt till golvet förläggas under angränsande jordyta, finge anses såsom källare och icke såsom våning, hvaras antal således ej skulle öfverstiga fem, funne Ni ej skäl att göra ändring i byggnadsnämndens beslut, så vidt det blifvit öfverklagadt.

Öfver Eder berörda resolution har Schönmeier, på uppdrag af drätselnämndens första afdelning, anført und. besvär, i anledning hvaraf Ni, till följd af nådig remiss, med eget und. utlåtande af den 6 augusti 1908 öfverlämnat vederbörandes und. förklaringar.

Då Vi nu låtit detta besvärsmål Oss föredragas, hafva vi icke funnit skäl att

i Eder öfverklagade resolution göra ändring. Hvilket Eder till kännedom och för vederbörandes underrättande härigenom meddelas.

Stockholms Slott, den 4 September 1908.

Under — — — — — Regering;

ALBERT PETERSSON.

GUSTAF W. ROOS.

CARL SWARTZ.

C. A. EHRENSVÅRD.

Wilh. F. Schalén.

Rätt afskrifvet, betygar; Karlstad den 11 Juni 1909.

GUSTAF E. BERG.

Byggnadsnämndens Sekreterare.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 75.

Till Herrar Fullmäktige hade Byggnadsnämnden inkommit med framställning därom, att Herrar Fullmäktige ville besluta om sådan ändring af § 53 mom. 1 i nu gällande byggnadsordning för staden, att däri efter orden "49 § mom. 2 innehåller" insköttes i ett särskildt stycke orden: "Såsom våning räknas äfven källare, som med mera än 1,5 meter af sin höjd ligger öfver gatunivån", hvar-
efter momentets nuvarande andra stycke skulle bibehållas oförändradt, äfvensom att å beslutet söka Konungens Befallningshafvandes i länet fastställelse.

Beredningsutskottet, som, uppå remiss, nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Byggnadsnämndens ifrågavarande framställning måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

74. Hamnstyrelsens framställning rörande åtgärders vidtagande för skyddande af Klarälvens strand vid Sundstad mot ytterligare inskränningar genom strömsättningen i älven.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 11 Jan. 1909.

§ 5.

I fråga om den av firman I. F. Rudström i Arvika med skrivelse i november 1908 hos hamnstyrelsen gjorda framställningen om ersättning för av Klarälven bortspolad mark vid Sundstadlandet, hade drätselkammaren, till vilken styrelsen överlämnat detta ärende, med handlingarnas återställande avgivit det yttrande, som innehölls i följande.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 8 December 1908.

§ 3.

Uti till hamnstyrelsen ingiven skrivelse hade firman I. F. Rudström i Arvika hemställt, att som arealen av ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 å Karlstads stads donationsjord blivit genom Klarälvens inskränningar i stranden minskad från i nya jordeboken upptagna 351,500 kvadratfot till 306,632 kvadratfot samt dessa inskränningar i sin ordning förorsakats av den pålarm, staden utbyggt från nedra ändan av Borgmästareholmen, staden måtte antingen utfylla stranden till dess förra strandlinie vid tiden för nämnda pålarms utbyggande eller ock ersätta firman med 25 öre för varje kvadratfot jord, som älven bortskurit från den tid, pålarmen uppsattes, eller 44,868 kvadratfot, samt dessutom i varje fall uppföra en fullt betryggande strandskoning, så att inskränningar av älven ej vidare kunde förekomma.

Denna skrivelse hade av hamnstyrelsen remitterats till Drätselkammaren för yttrandes avgivande, och hade hamnstyrelsen därvid lämnat en redogörelse för tillkomsten av den ifrågavarande pålarmen nedom Borgmästareholmen.

Drätselkammaren beslöt att i frågan avgiva följande yttrande.

För den händelse ifrågavarande bortskärning av mark föranletts av i älven vidtagna särskilda åtgärder, syntes i allt fall dessa åtgärder icke hava huvudsakligast vidtagits av staden.

På grund härav och då härtill komme, att de av staden i nämnda hänseende vidtagna åtgärder syntes hava tillkommit efter samråd med vederbörande strandägare, funne drätselkammaren för sin del, att det mot staden framställda skadeståndsanspråket saknade laglig grund, vadan kammaren ansåge sökandens yrkande i detta hänseende ej böra till någon åtgärd från stadens sida föranleda.

Då drätselkammaren emellertid ansåge åtgärder böra vidtagas för att söka för framtiden i möjligaste mån förebygga ifrågavarande utskärningar, ville drätselkammaren samtidigt hemställa, att hamnstyrelsen måtte uppgöra förslag till lämpliga åtgärder i berörda hänseende och härom göra framställning till Herrar Stadsfullmäktige. Som ofvan. In fidem: Ivan Fr. Regner, som upplästes.

Vid härefter hållen överläggning beslöt styrelsen att till Herrar Stadsfullmäktige överlämna samtliga ärendet rörande handlingar och därvid, utan att ingå på den juridiska delen av frågan, framhålla, hurusom det för staden vore av vikt, att Klarälven förhindrades genombryta den smala markremsa, som ännu skiljer densamma från Sundstadtjärn. Ett sådant genombrott komme eljest förr eller senare att inträffa med därav för staden följande skadegörelse.

För den händelse Herrar Stadsfullmäktige i anledning härav skulle redan nu vilja vidtaga åtgärder för skyddande av ifrågavarande strand, så ville styrelsen framlägga följande av en ritning åskådliggjorda förslag till strandskoning vid Sundstadlandet, vilket innebär, att den under vatten liggande stranden skall täckas med fastpålade sänkfaskiner, avsedda att verka även om någon skärning skulle inträffa vid deras fot, samt den övre delen beklädas med skrotsten från stadens stenbrott. En sådan skoning beräknas, om arbetet får utföras vintertid medan slädföre finnes, kosta 20 kronor pr meter och kostnaden för skyddande av hela den 400 meter långa strand å Sundstadlandet, som i främsta rummet behöver sådant skydd, uppgår alltså till 8,000 kr. Härtill komma med all sannolikhet kompletteringsarbeten efter 1909 års vårflod, för vilka någon kostnad nu ej kan beräknas.

Tillika ville styrelsen hemställa att, därest Herrar Stadsfullmäktige komma att anvisa medel för ifrågavarande arbete, vilka medel dock icke böra belasta hamnens skuldkonto, hamnstyrelsen likväl torde erhålla i uppdrag att utföra detsamma.

In fidem:

IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen
i Karlstad den 20 November 1908.*

§ 143.

Firman I. F. Rudström i Arvika hade denna dag till hamnstyrelsen ingivil en så lydande skrivelse:

"Vid uppmätning af arealen till ägofigurerna Nr:is 24, 25 och 26 å Karlstads stads donationsjord, inköpta af undertecknade firma, befanns densamma minskad från — enligt nya jordeboken — 351,500 kv.-fot till 306,632 kv.-fot däraf från april månad 1907 till den 16 innevarande månad med 3,921 kv.-fot.

Denna minskning i areal af icke mindre än 44,868 kv.-fot har uppkommit genom Klarälvens inskränningar i stranden, och äro dessa i sin ordning förorsakade af den pålarm, staden utbyggt från nedra ändan af Borgmästareholmen.

Under sådana förhållanden hemställes härmed till Hamnstyrelsen om en uppgörelse af den skada, staden därigenom förorsakat å firmans ägoområde sålunda, att staden antingen utfyller stranden till dess förra strandlinie vid nyssnämnda pålarms utbyggande eller och ersätter firman med 25 öre för hvarje kv.-fot som älven bortskurit från den tid, pålarmen uppsattes, nämligen 44,868 kv.-fot samt dessutom i hvarje fall uppför en fullt betryggande strandskoning, så att icke vidare någon mark bortskäres.

Då det ju är särdeles lämpligt att nu verkställa sådana arbeten som i fråga varande samt äfven angeläget för att icke nästa vårflod skall ytterligare öka skadan, anhålles att Hamnstyrelsen ville snarast möjligt behandla denna skrivelse till den åtgärd, den kan föranleda.

Bifogade karta öfver ägofigurerna, mättningsbevis samt transumt af Herr Majoren Hellebergs betänkande, afgifvet i Stadsfullmäktige åberopas.

Arvika i November 1908.

I. F. RUDSTRÖM.

Till skrivelsen hade fogats dels ett av Kommissionslantmätaren Karl Svanbom den 16 november 1908 upprättat mättningsbevis, med tillhörande karta och beskrifning, och dels ett transumt av Majoren Th. Hellebergs den 17 maj 1905 till Stadsfullmäktige ingivna "Betänkande över nödiga åtgärder till förhindrande av uppgrundning i Karlstads segelled och hamn".

Efter handlingarnas föredragning och hållen överläggning beslöt hamnstyrelsen att, enär den av Klarälvens utskärningar berörda marken icke tillhörde hamnens landområde, översända handlingarna till Drätselkammaren.

Då emellertid, enligt vad som utav hos styrelsen förvarade protokoll och

handlingar framgick, vid åtskilliga tillfällen till behandling förekommit frågor, vilka med den föreliggande ägde nära sammanhang, så beslöt styrelsen tillika, att lämna kammaren följande redogörelse över det väsentligaste, som sålunda förekommit, och som syntes styrelsen kunna bliva kammaren till ledning vid della ärendes handläggning.

Under förmälan om att, »*sedan Flötningsstyrelsen utan känd anledning eller tillåtelse utfört åtskilliga pålarmar uti Klarelfven ofvansför Borgmästareholmen*», uppgrundning skett i östra älvgrenen, så att fara vore, att trafiken till pråmkanalen komme att omintetgöras, så hemställde dåvarande Hamndirektionen i skrivelse till Kungl. Maj:ts Befallningshavande den 12 april 1860 om rättighet att anlägga vissa å en skrivelsen bilagd karta utmärkta pålarmar. Varest dessa pålarmar skulle ligga och vartill denna skrivelse föranledde, framgår ej av befintliga handlingar.

I anledning av att segelrännan i östra älvgrenen uppgrundats, så att trafiken till pråmkanalen ej kunnat obehindrat fortgå, utan pråmarna måst taga vägen genom Suttersälven till Kanikenäset, så uppdrog hamnstyrelsen år 1879 åt distriktschefen Ernst Atterbom att häröver avgiva yttrande och förslag. I det avgivna utlåtandet göras följande uttalande: »*Den mellan Färjestad och Borgmästareholmen framrinnande elfven hur nämligen i sådan riktning, att den måste verka i hög grad förstörande på en del af Sundstadlandet, och detta säkerligen — synes mig — mera än förr efter uppsättningen af den långa pålarmen förbi Färjestad ned mot Borgmästareholmen, hvarigenom elfvens flodmassa, som förr tycks haft utlopp på ömse sidor om nämnda holme, nu synes odelad kastas mot ofvansagde land, hvarifrån stora massor af den lösa jordarten af elfven utskäras och bortföras för att sedan ett stycke längre ner till stor del uppläggas såsom grund i segelrännan mellan Sundstadlandet och pålarmen utmed Sandgrund.*» (Pålarmen åvan Borgmästareholmen anlades vintern 1857—58.) Detta utlåtande jämte eget yttrande översände hamnstyrelsen till stadsfullmäktige. Såsom framgår av stadsfullmäktiges protokoll för den 19 december 1879 beslöto fullmäktige »*anmoda drätselkammaren att föranställa om undersökning, huruvida den förbi Färjestad ned mot Borgmästareholmen anbragta pålarmen lagligen tillkommit.*»

Utav Stadsfullmäktiges protokoll för den 14 mars 1881 framgår att fullmäktige hos Kungl. Maj:ts Befallningshavande gjort ansökan »*om utlysande af ett sammanträde mellan trafikanterna å Klara elf, strandegarne och stadens ombud, att inför Konungens Befallningshafvande hållas för vinnande af tillfälle till meningsutbyte och gemensam öfverläggning, angående hvilka åtgärder kunde finnas lämpliga för undvikande af den skada, som den ofvansför Borgmästareholmen i Klarelfven uppförda pålarm antages hafva förorsakat, dels genom utskärningar i det s. k. Sundstadlandet, och dels genom uppgrundningar i Klarelfvens östra gren ofvansför inloppet till pråmkanalen*»;

att Konungens Befallningshafvande i skrivelse den 2 augusti 1880 förmält sig icke funnit giltig anledning till utlysande av det äskade sammanträdet;

att fullmäktige i anledning härav den 13 augusti 1880 anmodat drätselkammaren *vatt inkomma med nytt förslag i ämnet eller att vidtaga de åtgärder, hvilka kunde för berörda ändamål finnas erforderliga*;

att kammaren därefter genom bruksbyggmästaren Håkansson på Mölnbacka låtit utarbela förslag till anbringande av sex stycken pålarmar utmed Sundstadlandet samt en från Borgmästareholmens sydligaste udde, vilket förslag på kammarens och älvstyrelsens gemensamma uppdrag granskades av distriktschefen, major Ernst Atterbom, samt att fullmäktige då beslöt

dels att de av Håkansson föreslagna arbetena skulle så skyndsamt som möjligt genom Hamnstyrelsens försorg verkställas;

dels att för närvarande och intill dess besked från älvstyrelsen erhållits, om och i vad mån trafikanterna på Klarälven frivilligt ville bidra till det föreslagna arbetets utförande, lämna oavgjort om av trafikanterna någon ersättning skulle utsökas för den skada och de kostnader, som förorsakats av att pålarmen åvanför Borgmästareholmen blivit uppförd, och

dels att kammaren skulle lämnas öppet att med vederbörande strandägare träffa avtal om de belopp, varmed de kunde befinnas villiga att i kostnaden deltaga.

Enligt hamnstyrelsens protokoll för den 20 april 1880 hade drätselkammaren och hamnstyrelsen gemensamt sammanträde med kände strandägare av Sundstadlandet för överläggning om, vilka åtgärder, som borde vidtagas med anledning av Klarälvens skada å stranden samt uppgrundning i östra älvgrenen, och beslöts därvid föreslå fullmäktige tillsättandet av en kommitté, bestående av tre personer, därav en från drätselkammaren, en från hamnstyrelsen och en från strandägarne, vilken på godvillig väg skulle söka komma till uppgörelse med älvstyrelsen, dels för kostnaden av Sundsta- och Färjestadslandens skyddande genom lämpliga strandskoningar, och dels för gäldande av de kostnader hamnstyrelsen måst vidkännas för Sundstadådrans upprensning.

Med utdrag av protokollet för den 28 april 1881 hade drätselkammaren anmodat hamnstyrelsen avgiva yttrande över ett av trafikerande på Klara älv gjort erbjudande, att med 1800 kr., fördelade på tre år, deltaga i kostnaden för de tre pålarmar utmed Sundstadlandet, som vore belägna norr om södra ändan av Borgmästareholmen *och således inom det område, som af ålder tillhört trafikerande att underhålla, dock med villkor att den östra älvgrenen skulle af staden under dessa år hållas öppen för trafiken, eller i annat fall hamntaxan nedsättas med det belopp, som kunde jinnas lämpligt*, varjämte trafikerande fritoge sig helt och hållet från ersättning av den skada, som möjligen kunde uppkomma genom alla de pålarmar,

soni staden under föregående vinter låtit uppföra. Hamnstyrelsen tillstyrke mottagandet av de erbjudna medlen, men utan några vilkor.

I skrivelse av den 11 maj 1882 begärde älvstyrelsen ersättning med 1528 kr. för den högre kostnad, som under 1881 drabbat trafikanterna, därför att östra älvgrenen ej kunnat trafikeras. Om framställningen bifölles, så ville styrelsen utbetala de 600 kr. för 1881, som trafikanterna beviljat till pålningen vid Sundstadlandet. Stadsfullmäktige avslogo vid sammanträde den 5 September 1882 framställningen på den grund, att frågan om och i vad mån hindret för trafiken i östra älvgrenen föranletts av den av älvstyrelsen åvan Borgmästareholmen anbrakta pålarmen ännu vore outredd.

I till hamnstyrelsen ingiven skrivelse av den 19 mars 1884, som med utdrag av styrelsens protokoll för den 4 april 1884 översändes till drätselkammaren, anmälde tränne strandägare, L. Kaijser, Alfr. Dahlgren och N. Löfgren, att älven förorsakat utskärning, enär en pålarm vore bristfällig, samt begärde att densamma skulle skyndsamt iståndsättas, kommande de i annat fall att vidtaga lagliga åtgärder till vinnande av ersättning för såväl lidna som kommande förluster.

Utav hamnstyrelsens protokoll den 26 maj 1888 framgår, att utav 8 vid Sundstadlandet anbrakta pålarmar voro, förutom den vid Kaijsers källa, som var helt och hållet borta, samtliga starkt ramponerade av älvens sista svåra islossning samt att häröver upprättat besiktningssinstrument översänts till kammaren.

Vid den 31 januari 1891 hållet gemensamt sammanträde med Drätselkammaren, hamnstyrelsen och älvstyrelsen för överläggning angående föreslagen reparation av pålarmen vid Borgmästareholmen till åstadkommande av tillräckligt djupt vatten i älven nedom holmen, hade älvstyrelsen, såsom vilkor för deltagande med halva kostnaden för ifrågavarande arbete, begärt att pålarmen åvan Sandgrund bleve för samma ändamål av staden förlängd.

Huruvida älvstyrelsen gjort några utbetalningar vare sig av de 1800 kr. som skulle utgå under tre år, eller för andel i kostnaden för pålarmens vid Borgmästareholmen förlängning, har ej kunnat utrönas. Ersättningarna hava möjligen inbetalts till stadskassan.

Härtill skulle fogas kopior utav, dels den till byggmästare Håkanssons kostnadsförslag hörande kartan, och dels den i majoren Th. Hellebergs betänkande åberopade Pl. 6.

In fidem :
IWAR OLSSON.

Betänkande

öfver nödiga åtgärder till förhindrande af uppgrundning i Karlstads segelled och hamn.

Härmed sammanhänger det faktum, att östra älfgrenens vattenföring öfver hufvud taget minskas, hvarom den pågående uppsandningen och holmbildningen i densamma nogsammt bär vittne. Såsom bevis härför kan därjämte anföras, att en i västra v. v. distriktets archiv befintlig pejlingskarta, som visserligen icke är daterad, men förskrifver sig från tiden före 1877, utvisar betydligt större djup i östra älfgrenens öfre mynning, än hvad nu där förefinnes. Utaf bottenkartan öfver älfven ofvan och nedom Sandgrund, Pl. 6, framgår, att den påarm, som utbyggs från nedre ändan af Borgmästarholmen icke lyckats tillföra östra grenen någon större vattenmängd, utan att den visserligen pressar strömmen mot östra stranden nedanför Älfkullen, så att där årligen ske utskärningar i den lösa strandvallen, men att strömmen därifrån kastar sig tvärt öfver till vänstra stranden förbi öfre ändan af den från Sandgrund uppdragna påarmen och sedermera följer denna strand nedåt i västra grenen. Det hinder för vattnets framrinnande i östra älfgrenen, som föranleder dennas alljämt fortgående igenslamning, har tydligen varit så kraftigt att det ej kunnat med dylika medel öfvervinnas. Enligt min öfvertygelse utgöres delta hinder af östra landsvägsbron, se pl. 7, hvilken stänger ungefär halfva älfgrenen, och hvilken med all sannolikhet kommer att i en ej aflägsen framtid förvandla denna till blott och bart ett högvattenslopp, där det redan vid vanligt sommarvattenstånd skall möta svårigheter att tillgodose stadens behof af vattnen och omsättning vid kloakafloppen äfvensom farledens kraf.

Karlstad den 17 Maj 1905.

TH. HELLEBERG.

Rätt utdraget betyga:

TH. HELLEBERG.

SIGURD HELLEBERG.

Beskrifning öfver tomtindelning å ägoffigurerna N:o 24, 25 och 26 å
Karlstads stads donationsjord.

Tomt- numr		Areal i qvadrat-			
		meter	fol	meter	fol
	Enligt nya jordeboken för Karlstads stad innehåller ägofiguren				
	N:o 24			9,696, ^s	110,000
	» 25			7,933, ^s	90,000
	» 26			13,355	151,500
	Summa areal			30,985	351,500
	Genom brytningar af Klarälven har denna areal minskats med			3,609	40,947
	Återstående areal			27,376	310,553
	Tomtindelningen:				
	Till gemensamma gator och strandplats har afsatts:				
	af N:o 24	1,305	14,804		
	» » 25	1,283	14,554		
	» » 26	1,659	18,820	4,247	48,178
	Tomterna hafva tilldelats:				
1	af N:o 24			759	8,610
2	» » 24			1,012, ^s	11,486
3	» » 24			1,012, ^s	11,486
4	» » 24			1,012, ^s	11,486
5	» » 24			1,012, ^s	11,486
6	» » 24			1,012, ^s	11,486
7	» » 24			1,400	15,882
8	» » 25	590, ^s	6,699		
	» » 26	287, ^s	3,261	878	9,960
9	» » 25	725	8,225		
	» » 26	287, ^s	3,261	1,012, ^s	11,486
10	» » 25	725	8,225		
	» » 26	287, ^s	3,261	1,012, ^s	11,486
11	» » 25	725	8,225		
	» » 26	287, ^s	3,261	1,012, ^s	11,486
12	» » 25	727	8,225		
	» » 26	287, ^s	3,261	1,012, ^s	11,486
13	» » 25	727	8,225		
	» » 26	287, ^s	3,261	1,012, ^s	11,486
14	» » 25	727	8,225		
	» » 26	287, ^s	3,261	1,012, ^s	11,486
15	» » 25	713, ^s	8,094		
	» » 26	319, ^s	3,624	1,033	11,718
16	» » 26			1,016	11,522
17	» » 26			345	9,586
18	» » 26			875	9,926
19	» » 26			905	10,267
20	» » 26			935	10,607
21	» » 26			965	10,947
22	» » 26			995	11,287
23	» » 26			1,385, ^s	15,717
	Summa			27,376	310,553

Karlstad i April 1907.

KARL SVANBOM.

Under April månad år 1907 verkställde undertecknad uppmätning af ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 af Karlstads stads donationsjord, därvid såsom gräns mot Klarälven upplogs älfbrottets öfre kant och gränserna mot angränsande ägofigurerna följdes sådana de å marken befunnos.

Arealen af det sålunda uppmätta området utgjorde 27,376 kvadratmeter eller 310,553 kvadratfot.

Denna dag har undertecknad ånyo företagit likadan uppmätning af samma ägoområde och därvid befunnit detsamma innehålla i areal 27,030 kvadratmeter eller 306,632 kvadratfot.

Den minskning i arealen som förefinnes, utgörande 346 kvadratmeter eller 3,921 kvadratfot, beror på utbrytningar genom Klarälven; betygar Karlstad den 16 november 1908.

KARL SVANBOM.

Kommissionslantmätare.

Kostnadsförslag

för strandskoning, åsedd till skydd emot Klarälvens utskärning af Sundsta-landet.

Alternativ I.

Stranddoceringen *under* v. y. belägges **L** strömriktningen med 1,0 mtr långa sänkfasciner, som i sin öfre ända fastgöras vid botten medelst c:a 2,5 mtr långa pålar. Strandslänten *öfver* v. y. afplaneras, och dylika fasciner (c:a 0,5 mtr diam. och 3,0 à 3,5 mtr längd) nedläggas sedan *längs* strömriktningen och emot de förstnämndes öfre ändar. Å den afjämnade stranddoceringen utbredes sedan en 15 cm. tjock fascinmatta, som slutligen belägges med en af utsprängd gröfre sten (med c:a 0,5 mtr qv. liggyta) hopfogad stenslänt.

Materialkostnad för 10 l. m. af strandlinien:

4,0 m. långa sänkfasciner med ris- och stenanskaffning m. m. st.....	25	1: 25	31: 25	
3,0 m. à 3,5 m. sänkfasciner med ris- och stenanskaffn. m. m. st.....	3	0: 90	2: 70	
3,0 m. bred och 15 cm. tjock fascinmatta med ris- och stenanskaffn. m. m. l. m....	10	0: 35	3: 50	
C:a 2,5 m. långa pålar (3' à 4' topp) m. trpt. st...	13	0: 75	9: 75	
Sprängsten (0,5 m. liggyta) med uttagning o. trpt. m ² ..	30	2: 25	67: 50	114: 70

Arbetskostnad pr 10 l. m.

Bindning af 4,5 m. långa sänkfasciner st.....	25	0: 50	12: 50	
» » 3,0 à 3,5 m. långa sänkfasciner st.....	3	0: 40	1: 20	
» » 3,0 breda o. 15 cm. tj. fascinmatta l. m...	10	0: 60	6: —	
Isspettning l. m.....	10	0: 70	7: —	
Sänkfascinernas nedläggning st.	28	0: 90	25: 20	
Nedslagning med kran af c:a 2,5 m. långa pålar st...	13	2: —	26: —	
Stranddoceringens afplanering m ²	30	0: 60	18: —	
Applicering af en 3,0 m. br. fascinmatta l. m.	10	0: 15	1: 50	
Uppläggning af stenslätten m ²	30	0: 75	22: 50	119: 90
			<u>Kronor</u>	<u>234: 60</u>

För arbetsredskap, transporter och oförutsedda utgifter tilläggas omkr. 15 % som för slutsummans afrundande utföres med 35: 40

Summa Kronor 270: —

eller *pr l. m.* af strandlinien = 27: — *Kronor.*

Alternativ II.

Skyddsanordning under v. y. lika med Alt. I. Strandslätten *öfver* v. y. afjämnas något, hvarefter å densamma utlägges ett 3,0 m. bredt lager skrotsten (skärf och skol.)

Materialkostnad för 10 l. m. af strandlinien:

4,0 m. långa sänkfasciner m. ris- och stenanskaffn. m. m. st.	25	1: 25	31: 25	
2,5 m. långa pålar (3" à 4" topp) m. trpt st.....	13	0: 75	9: 75	
Skrotsten med trpt m ²	30	1: 50	45: —	86: —

Arbetskostnad pr 10 l. m.

Bindning af 4,0 m. långa sänkfasciner st.....	25	0: 50	12: 50	
Isspettning l. m.....	10	0: 70	7: —	
Sänkfascinernas nedläggning st.	25	0: 90	22: 50	
Nedslagning af c:a 2,5 m. långa pålar	13	2: —	26: —	
Stranddoceringens afplanering m ²	30	0: 35	10: 50	
Uppläggning af sten à strandslätten	30	0: 30	9: —	87: 50
			<u>Kronor</u>	<u>173: 50</u>

För arbetsredskap, transporter och oförutsedda utgifter m. m. tilläggas omkr. 15 % som för slutsummans afrundande utföres med 26: 50

Summa Kronor 200: —

eller *pr l. m.* af strandlinien = 20: — *Kronor.*

Karlstads Hamningeniörskontor den 16 Jan. 1909.

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 25 Maj 1909.

§ 3.

Uppå remiss hade Drättselkammaren att afgifva yttrande i anledning af Hamnstyrelsens hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning rörande åtgärders vidtagande för skyddande af Klarelfvens strand vid Sundstad mot ytterligare inskränningar genom strömsättningen i elfven.

Hamnstyrelsens ifrågavarande förslag hade närmast föranledts af en från firman J. F. Rudström i Arvika, såsom uppgifven ägare af ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 å stadens donationsjord i Sundstad till Hamnstyrelsen på sin tid inkommen och därifrån till Drättselkammaren öfverlämnad framställning, att staden måtte antingen utfylla elfstranden vid Sundstad med från nämnda ägofigurer bortspolad mark, enligt uppgift utgörande ett område af 44,868 kvadratfot, eller ock utgifva ersättning därför med 25 öre för kvadratfot. Firman förmenade nämligen, att skadan förorsakats af den pålarm, som blifvit utbyggd från nedre ändan af Borgmästareholmen. Öfver denna framställning afgaf Drättselkammaren den 8 december 1908 af Hamnstyrelsen begärdt yttrande, däri Kammaren för sin del ansåg det mot staden framställda skadeståndsanspråket sakna laglig grund.

I sammanhang med behandlingen af Hamnstyrelsens förevarande förslag till skyddsanordningar ansåge sig Drättselkammaren böra ånyo något beröra frågan om ofvan omförmälda skadeståndsanspråket mot staden. Enligt Drättselkammarens förmenande vore ifrågavarande inskränningar i Sundstadlandet i främsta rummet en följd af Klarelfvens naturliga strömsättning, som efter hvad erfarenheten visat, på mångfaldiga ställen orsakat och orsakade skada å de af lös sand bestående stränderna, utan att något slag af byggnad funnes i vattendraget uppförd. Då de största inskränningarna å Sundstadlandet förefunnos *ofvanför* utgångspunkten för den i södra ändan af Borgmästareholmen befinnlige pålarmen, kunde denna svårigen vara orsaken till samma inskränningar. I ett af distriktchefen majoren Ernst Atterbom år 1879 afgitvet utlåtande angående östra elfgrenens uppgrundning framhölles, att den mellan Färjestad och Borgmästareholmen framrinnande elfven hade en sådan riktning, att den *måste* verka i hög grad förstörande på en del af Sundstadlandet. Majoren Atterbom har härmed tydligen afsett eltgrenens naturliga riktning, ty han tillägger, att nämnda olägenhet säkerligen skulle blifva större efter uppsättningen af den långa pålarmen förbi Färjestad ned mot Borgmästareholmen. Såvidt känt vore, hade emellertid staden ingen del i tillkomsten af denna pålarm.

På grund af dessa omständigheter vidhölle Drättselkammaren sin den 8 de-

cember nästlidna år uttalade mening, att staden borde lämna ifrågavarande kraf på skadestånd utan afscende.

Hvad härefter anginge Hamnstyrelsens förevarande förslag till strandskoning till skydd mot ytterligare inskränningar af elfven vid Sundstadlandet, skulle dylik strandskoning enligt vid framställningen fogadt kostnadsförslag, Alternativ II, som af Hamnstyrelsen ifrågasatts till utförande, uppgå till en kostnad af 20 kronor för längdmeter, under förutsättning att arbetet utföres under vintern.

Enligt Drättselkammarens förmenande syntes stadens egna inträssen kräfvä, att åtgärder af staden vidtages till skydd mot ifrågavarande inskränningar.

Dels ägde nämligen staden sjelf mark vid Sundstadlandet, hvarjämte där belägen mark tillhörande Herrgården vore föremål för donationsjordsprocessen och sålunda torde komma att tillvinnas staden, och dels kunde det, såsom Hamnstyrelsen framhållit, befaras, att elfven förr eller senare komme att genombryta den smala landremsa, som skilde elfven från Sundstadtjärnet, hvarigenom skadegörelse kunde förorsakas å staden tillhörig, längre bort från stranden belägna egendom.

Då Drättselkammaren vid bedömandet af frågan om de föreslagna skyddsanordningarnas omfattning endast utginge från hänsynen till det intresse, staden såsom jordägare invid Sundstadlandet kunde hafva af anordningarna ifråga, måste häraf och blifva en följd, att Drättselkammaren ej kunde förorda utförande af strandskoning på stadens bekostnad i vidare mån än dels utmed stadens egen mark vid Sundstadlandet, med en längd utmed älfstranden af omkring 255 meter och dels utmed ofvannämnda därintill belägna, till Herrgården hörande mark med en längd af omkring 215 meter eller tillhopa omkring 470 längdmeter.

Enligt Hamnstyrelsens ofvananmärkta kostnadsförslag skulle strandskoningen å denna sträcka draga en kostnad af 9,400 kronor, och syntes densamma, enligt Drättselkammarens förmenande, vara tillräcklig för att förhindra ett genombrott af elfven till Sundstadtjärnet, på samma gång den naturligtvis skyddade stadens egen och Herrgårdens mark i Sundstad mot elfvens inskränningar.

I anslutning till hvad sålunda anförts beslöt Drättselkammaren hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte

dels besluta, att den del af elfstranden vid Sundstad af omkring 470 längdmeter, som till en sträcka af omkring 255 längdmeter ägdes af staden och till en sträcka af omkring 215 längdmeter tillhörde Herrgården, skulle på stadens bekostnad förses med skoning eller skyddsanordning i enlighet med det vid Hamnstyrelsens framställning fogade, af Ingenjören J. A. Wallmark upprättade kostnadsförslag, Alternativ II,

dels för arbetets utförande under nästkommande vinter anvisa ett förslagsanslag af 9,400 kronor;

och dels uppdraga åt Hamnstyrelsen att ombesörja arbetets utförande.

Som ofvan.

In fidem;
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 76.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgitvit yttrande i anledning af Hamnstyrelsens hos Herrar Fullmäktige gjorda framställning rörande åtgärders vidtagande för skyddande af Klarälvens strand vid Sundstad mot ytterligare inskränningar genom strömsättningen i älven, och hade Kammarkaren därvid föreslagit, att Herrar Fullmäktige måtte *dels* besluta, att den del af älfstranden vid Sundstad af omkring 470 längdmeter, som till en sträcka af omkring 255 längdmeter ägdes af staden och till en sträcka af omkring 215 längdmeter tillhörde Herrgården, skulle på stadens bekostnad förses med skoning eller skyddsanordning i enlighet med ett vid Hamnstyrelsens framställning fogadt, af ingenjören J. A. Wallmark upprättadt kostnadsförslag, alternativ II; *dels* för arbetets utförande under nästkommande vinter anvisa ett förslagsanslag af 9.400 kronor; *och dels* uppdraga åt Hamnstyrelsen att ombesörja arbetets utförande.

Beredningsutskottet hade nu att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, därvid och då för skyddande af den mark vid Sundstadlandet, som antingen redan nu ostridigt tillhörde staden eller som, belägen å stadens donationsjord, syntes komma att tillvinnas staden, det syntes oundgängligen nödvändigt, att de af Hamnstyrelsen och Drätselkammaren föreslagna skyddsanordningar utfördes, Utskottet ansåg sig böra hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla, hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

61. Tuberkuloskommitténs framställning om upprättande af en upplysnings- och understödsbyrå för lungotspatienter.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Sedan anskaffandet af bostadshus för lungsigtige arbetarefamiljer genom herrar fullmäktiges beslut i frågan vunnit sin lösning, har för komitén återstått att behandla de öfriga förslag till tuberkulosens bekämpande, som blifvit komitén förelagda, eller dels inrättandet af ett tuberkulosjukhus och dels anordnandet af en s. k. dispensair eller upplysnings- och understödsbyrå för lungotspatienter tillhörande samhället. Hvad då den förstnämnda frågan angår, så anse komitérade att det behof af ett sådant särskildt sjukhus för staden, hvilket onekligen förefans vid den tid då herr Clarholms motion därom afgafs, numera synes väl kunna tillgodoses såväl därigenom att en tuberkulosafdelning för ett 30-tal patienter håller på att iredas i det under ombyggnad varande sjukhuset vid Klaraborg, som ock i viss mån äfven genom de åtgärder, som landstinget kommer att vidtaga för beredande af vård åt tuberkulosjuka. Då tuberkulosafdelningen vid Klaraborg, som beräknas att redan i höst kunna tagas i bruk, enligt ritningarna är försedd med liggveranda och i öfrigt så väl för ändamålet utrustad, som det varit möjligt utan åsidosättande af byggnadens ändamål i öfrigt, anse sig kommitterade åtminstone för närvarande och intill dess det tilläfventyrs i praktiken visat sig att nämnda afdelning skulle blifva otillräcklig. icke böra tillstyrka uppförandet af något ytterligare tuberkulosjukhus för staden, helst det skulle vara med betydande kostnader förenadt, att genom nybyggnad erhålla ett sådant, som afsevärdt bättre skulle motsvara sitt ändamål.

Beträffande därefter inrättandet af en upplysnings- och understödsbyrå så finnas sådana efter mönster från utlandet redan anordnade på flera ställen af vårt land, och hafva dessa visat sig vara icke blott till rik välsignelse för de sjuka, utan äfven en kraftig länk i kedjan af de medel, som stå oss till buds i den stora kampen mot tuberkulosen. Dels genom erhållande af uppgifter från olika samhällen och dels genom hvad som inhämtats vid de besök i Upsala och Stockholm, som förste stadsläkaren på komiténs uppdrag gjort, för att i praktiken se en sådan byrås verksamhet, har komitén funnit att dessa dispensairer i stort sedt äro organiserade efter samma mönster.

Byråns ledning handhafves af en styrelse bestående af från tre till sju personer. Det dagliga arbetet ombesörjes af en föreståndare eller föreståndarinna, en läkare och ett nödigt antal sköterskor eller diakonissor. Då en sjuk anmäler sig

till inskrifning i dispensairen undersökes han af läkaren och erhåller, om han då befinnes lida af tuberkulos, medicin, väges samt får, om så anses erforderligt, upp-
hostningen undersökt på tuberkelbakterien. Dessutom förses han med tand- och
nagelborste, spottkopp antingen en sådan att bära i fickan eller, om han är säng-
liggande, att ställa på bordet, vidare näsdukar efter behof samt en tygficka till
dessas förvarande, en eller två märkta säckar för smutsigt linne samt slutligen
tryckta råd och anvisningar angående sjukdomens art och skötsel. I de fall där
så befinnes nödigt lämnas till läns en febertermometer. Anser läkaren att fallet
är af den beskaffenhet att patienten bör komma i åtnjutande af anstaltsvård vid-
tages anordningar därför.

Den sjukes hem besökes därefter af diakonissan, som därvid enligt särskildt
formulär antecknar sina rön såsom bostadens beskaffenhet och storlek, familjemed-
lemmarnes antal och ålder, inneboende, huru många som sofva i samma rum, om
fönstren kunna öppnas, arbetsförtjänst, hyrans storlek, beskaffenhet af matkäril, säng-
kläder m. m. Hemmet rengöres grundligt hvarvid äfven garderober utrymmas.
Vid denna rengöring erhålles, om så erfordras hjälp af byrån, som under alla
förhållanden öfvervakar densamma. Sköterskan genomgår vidare med den sjuke
och de anhöriga smittans spridningssätt och de viktigaste åtgärderna att bekämpa
densamma, ordnar så att minderåriga ej få sofva i samma rum som den sjuke,
instruerar om matkärilens diskning, golvens våtsopning, trasmattors olämplighet,
smutskläders vård och tvätt, spottkoppars rengöring, patientens bad och tvätt-
ning m. m.

I Upsala lägges stor vikt vid genomförandet af en modifierad friluftsliggkur
i hemmen. Den sjuke får tillsägelse att tillräckligt påklädd och med mössa på
hufvudet hvila på sin säng för vidöppet fönster ett visst antal timmar på dagen
och att äfven på natten med undantag af den allra kallaste tiden hafva åtmin-
stone fönsterventilen öppen. Finnas ej fönsterventiler anstaltar byrån på ett eller
annat sätt om att sådana insättas. Det har visat sig om ock dessa ordinationer i
början möta motstånd, så finna de flesta sjuka dock snart nyttan af desamma och
utsträcka då ej sällan själfmant den föreskrifna tiden för liggkuren. Är bostaden
olämplig anskaffas annan sådan genom byrån, som dessutom kan lämna hjälp till
hyra, ved och där så anses alldeles nödvändigt, äfven bidra till anskaffandet af
nödiga gång och sängkläder. Den sjuke erhåller tillgång till bad och likaså sörjes
för att öfriga familjemedlemmarna, hvilka samtliga skola infuna sig på byrån för
undersökning, före densamma erhålla ett reningsbad. Finnes skrofulösa barn bland
dessa söker man få in dessa på kustsanatorier eller utackorderade på landet. Slut-
ligen sörjes för ökad näringstillförsel åt den sjuke. Det allmännast lämnade un-
derstödet härför består i 7 liter oskummad mjölk, 0,4 kg. margarin och 0,6 kg.
prima kött allt per vecka.

För hela framgången af dispensairarbetet är det nödvändigt, att en ganska sträng disciplin upprätthålles bland understödstagarne. Man måste noga kontrollera att alla föreskrifter åtlidas, och sköterskan skall därför på olika tider besöka hemmet, där de vidtagna åtgärderna äfven kontrolleras af läkaren. Så t. ex. måste man förvissa sig om, att verkligen den sjuke själf, och ej hela familjen, kommer i åtnjutande af det ofvannämnda matvaruunderstödet. .

Understödstagaren skall på bestämda tider infinna sig på byrån, såvida hans sjukdom ej lägger hinder härför. Den som icke rättar sig efter föreskrifterna mister sitt understöd. Som en synnerlig viktig del af dispensairens verksamhet är slutligen att kunna bereda sina understödstagare några månaders vistelse på landet vid särskildt af byrån anordnade sommarkolonier, en inrättning, som med jämförelsevis små kostnader bör kunna åstadkommas.

Som det af ofvanstående skildring framgår finnes det ett rikt fält för en dispensair, liksom det ock torde vara uppenbart i huru hög grad gagnande detta arbete måste vara såväl för de sjuka individerna själfva som för samhället i sin helhet. Kommitéerade hafva därför icke tvekat att föreslå herrar fullmäktige att bevilja nödiga medel för upprättandet af en sådan byrå äfven härstädes. Driftkostnaderna variera naturligtvis betydligt, men torde icke enligt de beräkningar kommitén genom uppgifter från andra städer kunnat göra för vårt samhälle beräknas till mindre än tre tusen kronor årligen.

På grund af det anförda få kommiterade sålunda hemställa:

att herrar Stadsfullmäktige måtte besluta om upprättandet af en upplysnings- och understödsbyrå för lungsotspatienter;

att nämnde byrå skall sortera under hälsovårdsnämnden, som har att utse dess styrelse;

att styrelsen skall utgöras af tre ledamöter med 2 suppleanter;

att byråns arbeten anordnas efter af styrelsen närmare detaljerad, af hälsovårdsnämnden godkänd plan i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den skildring kommiterade här ofvan lämnat öfver dispensairverksamheten vid andra städer; att herrar fullmäktige till bestridande af utgifterna för sagda dispensairverksamhet måtte bevilja ett årligt anslag af tretusen kronor samt, att det af herrar fullmäktige redan anordnade bostadshuset för tuberkulösa arbetarfamiljer ställes till sagda dispensairstyrelsens disposition och förvaltning.

För kommiterade återstår att behandla frågan om anordnandet af en sommarkoloni för lungsiktige, hvartill kommitén emellertid icke före sommaren kan uppgöra något definitivt förslag.

Tuberkulos-Komitén:

PER CLARHOLM.

N. LUNDBERG.

RICHARD NYSTRÖM.

ALBIN FORSELL.

*Utdrag af protokoll hållet hos Hälsovårdsnämnden
i Karlstad den 19 Maj 1909.*

§ 98.

På remiss från Herrar Stadsfullmäktige hade Nämnden att afgifva yttrande angående en af tuberkuloskommittén gjord framställning om inrättande af en upplysnings- och understödsbyrå för lungsotspatienter samt beviljande af därför nödiga penningmedel.

Efter tagen del af förslaget och öfverläggning därom, hvarunder såsom Nämndens åsikt framgick, att till en början endast en läkare och en diakonissa skulle behöfva fast anställas vid byrån samt att kostnaderna för anordningarna icke kunde med noggrannhet på förhand beräknas, men att det af kommittén föreslagna beloppet kronor 3,000 borde vara tillräckligt, beslöt Nämnden uttala sin sympati för förslaget samt anbefalla detsamma till Herrar Stadsfullmäktiges antagande.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren
i Karlstad den 21 Juni 1909.*

§ 13.

Uti hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning hade tuberkuloskommittén hemställt, dels att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta inrättandet härstädes af en upplysnings- och understödsbyrå för lungsotspatienter med af kommittéerade närmare angifven organisation, dels att Herrar Fullmäktige måtte för bestridande af utgifterna för byråns verksamhet bevilja ett årligt anslag af 3,000 kronor och dels att det af Herrar Fullmäktige anordnade bostadshuset för tuberkulösa arbetarefamiljer måtte ställas till disposition och under förvaltning af styrelsen för den ifrågasatta byrån.

Sedan Hälsovårdsnämnden häröfver afgifvit infordradt utlåtande, hade nu Drätselkammaren, uppå remiss, att yttra sig i frågan; Och beslöt Kammaren, efter handlingarnes föredragning, med hänsyn till det synnerligen behjärtansvärda ändamålet med inrättandet af ifrågavarande upplysnings- och understödsbyrå hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att tuberkuloskommitténs förevarande framställning måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 77.

Hos Herrar Fullmäktige hade stadens tuberkuloskommitté föreslagit:

att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta om upprättandet af en upplysnings- och understödsbyrå för lungotspatienter;

att nämnda byrå skulle sortera under Hälsovårdsnämnden, som hade att utse dess styrelse;

att styrelsen skulle utgöras af tre ledamöter med två suppleanter;

att byråns arbeten anordnades efter af styrelsen närmare detaljerad, af Hälsovårdsnämnden godkänd plan i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af kommitterade i deras betänkande lämnade skildring öfver dispensairverksamheten i andra städer;

att Herrar Fullmäktige till bestridande af utgifterna för sagda dispensairverksamhet måtte bevilja ett årligt anslag af 3,000 kronor;

samt att det af Herrar Fullmäktige redan anordnade bostadshuset för tuberkulösa arbetarefamiljer ställdes till sagda dispensairstyrelses disposition och förvaltning.

Uppå remiss hade Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren afgifvit tillstyrkande utlåtanden i ärendet.

Beredningsutskottet hade nu att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, därvid Utskottet med hänsyn till dispensairverksamhetens, efter hvad det ville synas, stora betydelse för tuberkulossjukvården ansåg sig böra hemställa, att kommitténs ifrågavarande förslag måtte af Herrar Fullmäktige bifallas, och att det begärda anslaget beviljades att utgå från och med år 1910.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

36. Länets arbetsförmedlingskommittés framställning om bidrag från staden till inrättandet af en offentlig arbetsförmedlingsanstalt i Värmlands län.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan den af 1907 års lagtima landsting tillsatta kommitté för utredande af behovet och lämpligheten af en offentlig arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands

län till nästlidet års landsting afgifvit betänkande i ämnet och därvid bland annat föreslagit, att landstinget måtte besluta inrättandet af en offentlig arbetsförmedlingsanstalt för länet med hufvudkontor i Karlstad samt för år 1909 till anstaltens verksamhet anslå ett belopp af 5,600 kronor, under förutsättning bland annat, att staden Karlstad dels kostnadsfritt tillhandahölle för hufvudkontoret erforderlig, af anstaltens styrelse godkänd, välbelägen lokal, innefattande, om möjligt i samma lägenhet, jämväl bostad åt kontorets föreståndare, dels ock bestrede kostnaden för anskaffande af inventarier och dessas underhåll samt för eldning, belysning och städning af kontoret, men Landstinget å sammantråde den 23 september 1908 beslutit att icke för det dåvarande inrätta en arbetsförmedlingsanstalt för länet, utan i stället uppdragit åt kommitterade bland annat att från staden Karlstad inhämta förklarande, huruvida staden vore villig att i den omfattning, som af kommitterade ifrågasatts, bidra till anordnande af en arbetsförmedlingsanstalt för länet, samt att till innevarande års landsting inkomma med förnyad framställning i frågan, får jag, på uppdrag af kommittén, under hänvisning till förut omförmälta, i landstingstrycket för 1908 intagna kommittébetänkande äfvensom till § 104 af landstingets protokoll den 23 september 1908, i ämnet vördsamt anföra:

Det torde vara öfverflödigt att för herrar fullmäktige närmare redogöra för den allmänna betydelsen af offentliga arbetsförmedlingsanstalter. Genom inrättandet af en dylik anstalt för staden Karlstad hafva fullmäktige nog samt visat sig uppskatta värdet af dessa offentliga arbetsförmedlingsanstalter. För belysande af den insats i näringslivet arbetsförmedlingsanstalterna göra tillåter jag mig endast hänvisa därtill, att under åren 1906 och 1907 vid samtliga svenska anstalter af ifrågavarande slag varit anmälda, det förra året 51,333 arbetssökande och 51,251 lediga platser, af hvilka 31,148 blifvit tillsatta, samt det senare året 68,424 arbetssökande och 64,532 lediga platser, af hvilka 36,623 blifvit tillsatta. Det torde emellertid förtjena påpekas, att, om en arbetsförmedlingsanstalt skall kunna rätt fylla sin uppgift att verka reglerande på arbetsmarknadens behof af arbetskraft, särskildt att från orter, där uppsjö på arbetskraft förefinnes, afleda den öfverflödiga arbetsbefolkningen till andra i detta afseende mindre gynsamt ställda platser, det synes vara af stor betydelse, att icke området för arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet göres för litet. I detta afseende äger en för ett helt län gemensam arbetsförmedlingsanstalt ett bestämdt företräde framför de för särskilda städer inrättade anstalter af samma slag, och det torde, hvad nu den för Värmlands län ifrågasatta arbetsförmedlingsanstalten beträffar, icke kunna befaras, att densamma i mindre mån än stadens egen anstalt skall veta tillvarataga stadens intressen i förevarande hänseenden. Då härtill kommer, att stadens utgifter för den för hela länet afsedda arbetsförmedlingsanstalten, till hvilken staden komme

att bidraga endast i mera begränsad omfattning, skulle blifva väsentligt mindre än kostnaderna för stadens speciella arbetsförmedlingsanstalt, hvilken senare, efter inrättandet af en gemensam länsanstalt, synes kunna nedlägga sin verksamhet, anser jag mig hafva goda skäl för det antagandet, att herrar fullmäktige icke skola ställa sig afvisande till kommitterades ifrågavarande framställning.

På grund af det anförda får jag värdsamt hemställa, att herrar fullmäktige ville å stadens vägnar förklara sig villiga att i den omfattning, hvarom ofvan sagts, bidraga till anordnandet af en arbetsförmedlingsanstalt för länet.

Karlstad den 16 Mars 1909.

Å landstingets arbetsförmedlingskommittés vägnar:

AXEL DAHLMAN.

Upptages såsom motion af

AXEL DAHLMAN.

Utdrag af protokollet, hållet hos Styrelsen för Arbetsförmedlingen i Karlstad den 22 Maj 1909.

§ 2.

Från Herrar Stadsfullmäktige hade för yttrandes afgifvande remitterats en från Landstingets Arbetsförmedlingskommitté ingifven, af Herr Rektorn m. m. A. Dahlman såsom motion upptagen framställning om bidrag från stadens sida till en ifrågasatt arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län med hufvudkontor här i staden; Och beslöt nu Styrelsen, efter föredragning af så väl berörda framställning som ock bilagda från länsarbetsförmedlingsanstalterna i Linköping och Kristianstad uppå anmodan därom lämnade meddelanden om lokala förhållandena vid dessa anstalter, hos Herrar Fullmäktige för sin del hemställa, att staden Karlstad, därest en arbetsförmedlingsanstalt för länet kommer till stånd, för dess hufvudkontor här i staden *dels* kostnadsfritt tillhandahåller af anstaltens styrelse godkänd, välbelägen lokal om fyra rum, däraf ett afsedt till väntrum till manliga afdelningen, ett till väntrum för kvinliga afdelningen samt ett till gemensamt expeditionssrum och ett till gemensamt aftalsrum för båda afdelningarne, *dels* ock bestriider kostnaden ej mindre för anskaffande af inventarier för lokalen och dessas underhåll än äfven för eldning, belysning och städning af kontorslokalen, allt under förutsättning att stadens arbetsförmedlingsanstalt uppginge uti länsarbetsförmedlingsanstalten; och beräknades kostnaderna för föreslagna bidraget från stadens sida sålunda:

Till inventarier för lokalen utöfver dem anstalten redan förfogar öfver, däribland en skrifpultet tillhörig Drättselkammaren:

för expeditjonsrummet:

1 disk med hyllor	kr.	250: —
1 kommod för kopiepressen	»	20: —

för manliga väntrummet:

1 större bord af björk	»	40: —
1 mindre d:o af d:o	»	20: —
6 st. stolar à 5 kr.	»	30: —
2 st. bänkar à 30 kr.	»	60: —
1 klädhängare	»	15: —
1 tidningshylla	»	25: —

för kvinnliga väntrummet:

1 Vienerbord	»	30: —
6 st. stolar	»	18: —
1 soffa	»	25: —
1 anslagstaffla	»	10: —

för aftalsrummet:

1 Vienerbord	»	30: —
2 stolar	»	6: —
1 soffa	»	25: —
Gardiner, kornischer m. m. till samtliga rum	»	100: —
Korkmattor	»	300: —
Armatur för belysningen	»	100: —

Kronor 1,104: —

hvertill af förut anslagna medel för inköp af inventarier hos Drät-		
selverket finnas outtagna	»	246: 33
hvidan ytterligare erfordras	kr.	857: 67

Dessutom årligen:

hyresersättning för lokalen	»	800: —
eldning, städning och belysning	»	500: —

Summa kronor 1,300: —

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
A. WINTHER.

Kristianstad den 25 Maj 1909.

Arbetsförmedlingen, Karlstad.

Till svar å gårdagens skrifvelse rörande gemensam expeditionslokal härstädes, vill jag meddela att det nog har sina obehag i synnerhet då tiden är den samma för båda afdelningarne. I början då arbetsförmedlingen icke så mycket besöktes, gjorde det mindre till saken, men nu har jag förstått att det icke är lämpligt, då det ofta inträffar att manl. och kvinnliga samtidigt äro inne på kontoret. Jag har redan för styrelsen påpekat detta missförhållande och kommer det antagligen vid nästa sammanträde beslutas ändring härutinnan.

För min del anser jag att arbetsförmedl. för Karlstads län redan från början borde dela expeditionslokalen.

Högaktningsfullt
GUST. SUNDGREN.

Kristianstad den 29 April 1909.

Arbetsförmedlingen, Karlstad.

Angående begärda upplysningar rörande lokala förhållanden och omkostnader vid härvarande arbetsförmedling får jag meddela:

Lokalen består af fyra rum nämligen, ett expeditionsrum, ett väntrum för män, ett väntrum för kvinnor samt ett aftalsrum, någon ritning öfver dem har jag icke, men expeditionsrummet och manliga väntrummet äro en $6\frac{1}{2}$ m. i kvadrat hvardera, kvinnliga väntrummet $6\frac{1}{2} \times 4$ m. samt aftalsrummet $4 \times 3\frac{1}{2}$ m. Dessutom fins vedkällare samt ett lagerrum.

Hyran för lokalen är 1,000 kr. pr år.

För renhållning af lokalerna samt eldning betalas 200 kr. pr år. Detta kan ju anses lågt, men samtliga golven äro belagda med korkmattor så att renhållningen är ganska lättskött. Bränsle och belysning uppgick till 200 kr. under förra året.

Beträffande inventariet hänvisas till nedanstående:

Expeditionsrummet:

1 st. skrifbord af ek s. k. dubbelbord	150: —	
2 st. stolar, kontors à 17: 50	35: —	
2 st. skåp, dokument à 65	130: —	
1 st. disk med hyllor	207: —	
1 st. kommod för kopieringspress	20: —	
1 st. kopiepress	12: —	
2 st. stolar af ek à 7: —	14: —	568: —

Manliga väntrummet:

1 st. bord af ek (större).....	50: —	
1 st. bord af ek (mindre).....	14: —	
10 st. stolar af ek à 7: --.....	70: —	
2 st. bänkar.....	85: —	
1 st. anslagstafla.....	11: 50	
1 st. klädhängare.....	13: 50	
1 st. tidningshylla.....	25: —	269: —

Kvinnliga väntrummet:

1 st. bord, viener.....	30: —	
6 st. stolar, viener à 7: 50.....	45: —	
1 st. soffa, viener.....	27: —	
1 st. anslagstafla.....	11: 50	113: 50

Aftalsrummet:

1 st. bord, viener.....	30: —	
2 st. stolar, viener à 7: 50.....	15: —	
2 st. soffa, viener.....	27: —	72: —
		<u>1,022: 50</u>

Dessutom div. skyltar, gardiner och draperier, skrifmaterialier, stämplor, lampor etc., så att hela inventariet slutar på en summa af kronor 1,575: 59.

Samtliga utgifterna bestridas af Landstinget, och har detsamma för ändamålet beviljat ett anslag af 7,500 kr. under såväl förra som innevarande år.

För vidare upplysningar om så behövas, slår jag gärna till tjänst.

Högaktningsfullt

Sveriges offentliga Arbetsförmedlingsanstalt för Kristianstads län.

GUST. SUNDGREN.

Linköping den 24 April 1909.

Karlstads Arbetsförmedlings-Anstalt, Karlstad.

Till svar å Eder skrifvelse af gårdagen får meddela af lokalerna omfattar tvenne större salar för arbetssökande, en för män och en för kvinnor, ett rum för arbetsgifvarne, samt 2:ne kontorsrum, ett för manl. ett för kvinnl. afdeln. För öfrigt hänvisas till årsberättelsen, der alla de önskade upplysningarne erhållas, dock torde beaktas att utgifterna äro för 9 månader d. v. s. från anstaltens öppnande den 1 april t. o. m. dec. månad 1908. Vaktmästaren har här 1,000 kr.

samt 1 rum och kök samt ved och lyse. På dessa inkomster ombesörjer han städning och eldning, men för skurning lejes extra personer.

Med högaktning
GUSTAF NILSSON.

Föreståndare för Östergötlands läns Arbetsförmedling
Hufvudkontoret i Linköping.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkam-
maren i Karlstad den 21 Juni 1909.*

§ 11.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver en från länets landstings arbetsförmedlingskommitté ingifven, af Herr Dahlman såsom motion upptagen framställning angående bidrag från stadens sida till anordnande af en arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län, uti hvilket ärende Styrelsen för Karlstads Arbetsförmedlingsanstalt afgifvit infordradt utlåtande.

Landstingets kommitterade hade uti sin förevarande framställning hemställt, att Herrar Stadsfullmäktige måtte å stadens vägnar förklara sig villiga att uti i framställningen närmare angifven omfattning bidraga till en arbetsförmedlingsanstalt för länet.

Uti sitt häröfver afgifna yttrande hade Styrelsen för stadens arbetsförmedlingsanstalt tillstyrkt Herrar Stadsfullmäktige att besluta, att, därest en arbetsförmedlingsanstalt för länet komme till stånd, Karlstads stad skulle för anstaltens hufvudkontor härstädes *dels* kostnadsfritt tillhandahålla af anstaltens styrelse godkänd, välbelägen lokal om fyra rum, däraf ett till väntrum för manliga afdelningen, ett till väntrum för kvinliga afdelningen samt ett till gemensamt expeditjonsrum och ett till gemensamt aftalsrum för båda afdelningarne, *dels ock* bestrida kostnaderna ej mindre för anskaffande och underhåll af inventarier till lokalen än äfven för lokalens eldning, belysning och städning. Enligt af Styrelsen gjorda beräkningar skulle kostnaderna för anskaffande af inventarier utöfver dem, som stadens arbetsförmedlingsanstalt redan innehade, uppgå till 1,104 kronor, hvartill af förut anslagna medel för inköp af inventarier funnes hittills odisponerade 246 kronor 33 öre, hvarjämte de årliga utgifterna för hyra samt eldning, städning och belysning beräknats till 1,300 kronor.

Efter handlingarnas föredragning och hållen öfverläggning beslöt Drätselkammaren att i ärendet anföra följande.

Då den årliga kostnaden för Karlstads stads arbetsförmedlingsanstalt för närvarande uppginge till 3,300 kronor samt inrättandet af en för länet gemensam dylik anstalt med hufvudkontor i Karlstad måste medföra såsom en gifven följd, att stadens arbetsförmedlingsanstalt och härmed äfven det af staden för densamma beviljade anslag komme att upphöra, skulle stadens utgifter för ifrågasatt ändamål genom den ifrågasatta länsanstaltens förverkligande komma att väsentligt minskas, hvadan Drätselkammaren ej tvekade att tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bidraga till anordnande af den föreslagna arbetsförmedlingsanstalten för länet, och ville Drätselkammaren därvid i fråga om bidragets omfattning begränsa det samma till hvad af Styrelsen för arbetsförmedlingsanstalten i detta hänseende föreslagits.

Därjämte vill Drätselkammaren jämväl uttala önskvärdheten af, att Karlstads stad finge genom Herrar Fullmäktige tillsätta en ledamot i styrelsen för den nya anstalten.

På grund af hvad sålunda anförts beslöt Drätselkammaren hemställa att Herrar Stadsfullmäktige måtte *dels* förklara sig villiga att i den omfattning, som af Styrelsen för Karlstads arbetsförmedlingsanstalt föreslagits, bidraga till anordnandet af en arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län med hufvudkontor i Karlstad, *dels ock* besluta att därest en dylik anstalt för länet komme till stånd, den för staden nu befintliga arbetsförmedlingsanstalten skulle upphöra.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 78.

Till Herrar Fullmäktige hade den af Värmlands läns landsfing tillsatta kommitté för utredande af behofvet och lämpligheten af en offentlig arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län ingifvit framställning, att Herrar Fullmäktige ville å stadens vägnar förklara sig villiga att, i och för anordnandet af en offentlig arbetsförmedlingsanstalt för länet med hufvudkontor i Karlstad, *dels* kostnadsfritt tillhandahålla för hufvudkontoret erforderlig, af anstaltens styrelse godkänd, välbelägen lokal, innefattande, om möjligt i samma lägenhet, jämväl bostad åt kontorets föreståndare, *dels ock* bestrida kostnaden för anskaffande af inventarier och dessas underhåll samt för eldning, belysning och städning af kontoret.

Uppå remiss hade Styrelsen för arbetsförmedlingen i Karlstad afgifvit yttrande öfver framställningen och därvid, under uttalande, att kontorslokalen borde innefatta fyra rum, däraf ett afsedt till väntrum för manliga afdelningen, ett till väntrum för kvinnliga afdelningen samt ett till gemensamt expeditjonsrum och ett till gemensamt aftalsrum för båda afdelningarne, tillstyrkt bifall till kommitténs framställning, utom hvad afsåge bostad åt kontorets föreståndare, under förutsättlikväl att stadens arbetsförmedlingsanstalt uppginge i länsarbetsförmedlingsanstalten. Enligt af Styrelsen verkställda beräkningar skulle kostnaderna för inköp af inventarier uppgå till 857 kronor 67 öre samt stadens *årliga* utgifter för den ifrågasatta anstalten belöpa sig till 1,300 kronor.

I sitt öfver framställningen afgifna utlåtande hade Drätselkammaren, under uppgift bland annat, att utgifterna för stadens arbetsförmedlingsanstalt för det närvarande uppginge till 3,300 kronor, hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte *dels* förklara sig villiga att i den omfattning, som af Styrelsen för Karlstads arbetsförmedlingsanstalt föreslagits, bidra till anordnandet af en arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län med hufvudkontor i Karlstad, *dels ock* besluta, att, därest en dylik anstalt för länet kommer till stånd, den för staden nu befintliga arbetsförmedlingsanstalten skulle upphöra.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt anförä följande:

Därest staden till anordnandet af en offentlig arbetsförmedlingsanstalt för länet bidroge i den omfattning, som af landstingskommittén ifrågasatts, och således, utöfver de af hittills i ärendet hörda delegationer tillstyrkta förmåner, jämväl tillhandahölle bostad åt kontorets föreståndare, skulle med en beräknad hyra för bostadslägenheten af 600 kronor stadens årliga utgifter för ändamålet i allt fall uppgå till allenast 1,900 kronor. Då staden för det närvarande, i och för upprätthållandet af den härstädes inrättade arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet, hade att vidkännas kostnader uppgående till 3,300 kronor om året, skulle genom anordnandet af en arbetsförmedlingsanstalt för länet stadens utgifter för arbetsförmedlingen komma att minskas med 1,400 kronor årligen. Vid sådant förhållande och då en gemensam länsanstalt i lika mån som stadens egen anstalt syntes komma att främja stadens intressen med afseende å arbetsförmedlingen, tyekade Utskottet icke att hos Herrar Fullmäktige till bifall förorda kommitténs ifrågavarande framställning i dess helhet.

Utskottet beslöt alltså hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte

dels å stadens vägnar förklara sig villiga, att, därest en offentlig arbetsförmedlingsanstalt för Värmlands län med hufvudkontor i Karlstad komme att inrättas, ej mindre kostnadsfritt tillhandahålla för hufvudkontoret erforderlig, af anstaltens Styrelse godkänd, välbelägen lokal, innefattande fyra rum samt dessutom,

om möjligt i samma lägenhet, jämväl bostad åt kontorets föreståndare, än äfven bestrida kostnaden för anskaffandet af inventarier och dessas underhåll samt för eldning, belysning och städning af kontoret;

dels ock besluta att, för den händelse den ifrågasatta länsarbetsförmedlingsanstalten komme till stånd, den för staden inrättade arbetsförmedlingsanstalten skulle upphöra.

In fidein:

V. E. von der LANCKEN.

62. Hamnstyrelsens skrifvelse i fråga om anläggande af en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Till hamnstyrelsen inkom under Aug. månad 1907 från Herr Olof Hedin en så lydande framställning:

Till Karlstads Hamnstyrelse, Karlstad.

Härmed tillåter sig undertecknad göra en vördsam anhållan därom, att Hamnstyrelsen ville låta uppmuddra inloppet från nya hamnanläggningen intill Lambergstjärnet till ett djup af cirka en och en half meter under lägsta vattenstånd samt till en bredd af cirka femton meter, äfvensom att detta arbete, därest min anhållan beviljas, snarast möjligt måtte utföras, helst före den 1 Juli nästkommande år.

Grunderna till min framställning äro följande: Om den ifrågavarande kanalen blir på föreslaget sätt öppnad kommer jag att vid nuvarande Träförädlingsfabriks område idka sågverks- och brädgårdsrörelse och därmed förenlig verksamhet. Häraf kan jag tillförsäkra staden en årlig hamnafgift af omkring eller minst tvåtusen (2000) kr. Detta belopp skall med all säkerhet *väl* betala ränta och amortering å de kostnader, som krävas för inloppets ordnande i enlighet med min anhållan, — kostnader, hvilka jag ej kan tänka mig böra uppgå till mera än högst tolf å femton tusen kr.

Det är emellertid ingalunda så, att endast *min* personliga fördel skulle tillgodoses genom den af mig nu föreslagna åtgärden. Genom densamma skulle, såsom jag här nedan vill uppvisa, såväl hamnens som *hela samhällets* inträse i högst väsentlig mån gagnas. Och just detta förhållande ger enligt min bestämda åsikt åt frågan en stor allmän räckvidd,

För det första komme, ifall den nu ifrågasatta kanalen blefve en verklighet, de tomter, hvilka staden äger utefter hela Lambergets strand, att åtminstone fördubblas i värde. Man skulle nämligen då ej kunna finna lämpligare plats för industriella anläggningar än just här, hvilken omständighet gifvetvis måste tillskynda staden omedelbar penningvinst. Men äfven oafsedt denna vore det ju en betydande indirekt både ideell och materiell vinst för staden med dess behof af ökade skatteinkomster, om på detta ställe en blomstrande industri kunde uppväxa, hvilket synes mig otvifvelaktigt böra ske.

Vidare erbjuda sig, då med den alltjämt ökade trafiken, den nya kajen snart nog säkerligen blir för knapp, just åt detta håll synnerligen lämpliga utvidgningsmöjligheter; genom omförmälda kanal vore härutinnan ett godt förarbete i passande tid gjordt.

Såsom af det ofvanstående tydligt framgår, sammanfalla mina egna intressen af denna kanal, hvilka jag ingalunda velat dölja, och mina af densamma beroende anläggningar på det närmaste med stadens fördel; den kostnad, som uppstode för kanalens anläggande, vore därför icke nedlagd odelat till båtnad för mitt förslag utan komme alltså ett viktigt allmänt inträse till godo. Jag tillåter mig i samband därmed påpeka, att jag tillförsäkrat mig den nämnda fastigheten äfven med tanken fäst därå, att den eljest kunnat komma i händer, som styckat och bebyggt densamma på ett sätt, som varit absolut hindrande för den framtida vinstgifvande användning i industriens tjänst, hvartill stadens däruppe varande mark genom sitt läge så utomordentligt väl är ägnad.

Genom ett bifall till min anhållan skulle sålunda Hamnstyrelsen både *utan uppoffringar från samhällets sida* — jag betonar ännu en gång, att ensamt mina hamnumgälder kommer att godt förränta och amortera kanalansläggningskostnaderna — bereda den enskilde affärsmannen tillfälle att ordna sin verksamhet på för honom mest fruktbringande sätt, något som naturligtvis icke kan vara annat än nyttigt för det hela, och på ett klokt och förutseende sätt bidra till stadens sunda utveckling inom det område af dess lif, som faller under Hamnstyrelsens uppgift.

Anser sig Hamnstyrelsen emellertid icke kunna ingå på min begäran, anhåller jag att få verkställa det omskrifna kanaliseringsarbetet på egen bekostnad emot att jag eller min firma såsom vederlag för kostnader och risker beviljas frihet från hamnavgifters erläggande under en tid af tio år från det kanalen är färdig.

Karlstad den 23 Augusti 1907.

OLOF HEDIN.

Till utredning af denna fråga lät hamnstyrelsen, som ansåg, att kanalen, därest den vore behöflig, borde utföras av staden själf, genom dåvarande arbetschefen vid nya hamnbyggnaden E. Björkman uppgöra tvänno alternativa förslag

till sådan kanal, som i ansökningen avsågs, därav Alt. I skulle utföras med 3 meters djup under Vänerns l. v. y. för att kunna användas av samma fartyg som kunna passera Trollhätte kanal, och Alt. II avsåg en pråmkanal med 1½ meters djup under l. v. y. Kostnaden för den förra beräknades (se bilagde ritning och kottnadsförslag) till 60,000 kr. och för den senare till 27,000 kr.

Därefter ingav Hedin för Aktiebolaget Träexport efterstående förbindelse:

»Om Karlstads Hamn till Lambergstjärnet anlägger en kanal i huvudsaklig överensstämmelse med ett av ingenjören Björkman uppgjort kostnadsförslag av den 1 oktober 1907, Alternativ II, slutande på en kostnadssumma av 27,000 kronor, så förbinda sig undertecknade att, för den händelse hamnavgifterna för alla de varor, även sådana, som ej tillhöra undertecknade, som komma att genom ifrågasatt kanal fraktas eller som eljest utgår från bolagets anläggningar och skeppas, icke under något av de närmaste tio åren efter det kanalen blifvit för trafik tillgänglig, skulle uppgå till 6 % av kanalens anläggningskostnad, hålla Karlstads Hamn skadeslös för skilnaden, vilket härmed försäkras.

Karlstad den 22 oktober 1907.

För Aktie-Bolaget Träexport:
OLOF HEDIN.»

Med hänsyn till då rådande osäkerhet angående äganderätten till Lambergstjärnets stränder och angelägenheten därav, att staden i största möjliga omfattning disponerade dessa för eventuellt behövliga kajer, upplagsplatser och järnvägsspår, beslöt hamnstyrelsen i oktober 1907 att tills vidare bordlägga detta ärende.

Därefter har Hedin för Aktiebolaget Träexport nu ingivit efterföljande skrivelse:

»Till Hamnstyrelsen i Karlstad.

Härmed får jag göra en vördsam erinran om min skrivelse till hamnstyrelsen av den 23 Aug. 1907, och då min i nämnda skrivelse gjorda anhållan om upptagandet av en kanal från nya hamnanläggningen inuti Lambergstjärnet ännu ej blifvit utförd, tillåter jag mig med detta göra en vördsam förnyad anhållan om, det berörda kanalarbete med snaraste mätte utföras. Och, under hänvisning till min här omförmälda skrivelse, beder jag få göra ytterligare några erinringar:

Att med anledning av de underhandlingar, som med anledning av åvanberörda skrivelse skedde mellan mig och hamnstyrelsen och därvid hamnstyrelsen av mig avfordrade garantiförbindelse å ränta å anläggningskostnaden, i den händelse mina hamnavgifter icke skulle täcka denna ränta — denna förbindelse utfärdades även och mottogs av hamnstyrelsen — fick jag den uppfattningen, det jag säkert kunde räkna på det kanalarbetet inom närmaste tiden skulle utföras;

Att jag med stöd av åvanstående ordnade den fabriks- och sågverksrörelse,

som i min åvannämnda skrivelse omförmäles och att ett bolag bildades — det är detta bolags talan jag nu för — för att driva rörelsen, samt att moderna maskiner inköptes för driftens upptagande på mest fördelaktiga sätt;

Att omförmälda kanal är ett huvudvilkor för vår fabriksverksamhet, vilken utan denna kanal ej kan drivas på det sätt som ursprungligen var ämnat; och att i så fall detta även bör bliva en avsevärd förlust för Karlstads Hamn, då större delen av de varor, vi komma att transportera häröver, äro sådana som annars drages åt andra håll, särskilt å Bergslagsbanan till Göteborg, och således går hamnen förbi. Detta senare torde vara en särdeles viktig fråga för Karlstads Hamn, och då vi med vår anläggning särskilt baserat denna på att kunna draga mest möjliga nytta av de varor, som annars går här förbi, hoppas jag, det vi skola möta förståelse hos hamnstyrelsen för denna vår strävan, och då vi veta det hamnstyrelsen ej vill sky någon möda för hamnens bästa, hoppas vi på vår begärens snara utförande. Tiden för detta arbetes utförande torde aldrig vara lämpligare eller blifva lämpligare än nu med den rikliga tillgång på arbetskraft, som nu finnes och med tanke på de förhållanden, som voro rådande under den tid då herr ingenjör Björkmans förslag uppgjordes, torde arbetet nu kunna ställa sig betydligt billigare än som då beräknades. Hänvisande till åvanstående anhåller jag således vördsamt, det hamnstyrelsen snarast under instundande vår utför omskrivna kanalarbete.

Karlstad den 29 mars 1909.

OLOF HEDIN:

För Aktie-Bolaget Träexport.»

På förfrågan av hamnstyrelsen, huru stora hamnumgälder A.-B. Träexport inbetalar, och huru stora dessa kunna beräknas blifva, om kanalen kommer till stånd, har från Herr Olof Hedin ingått efterföljande svar:

»Till Hamnstyrelsen. Karlstad.

Enligt önskan får jag härmed meddela, det A.-B. Träexport under förlidet år utbetalt c:a 800 kronor i hamnpenningar. Då den av mig inlämnade ansökningen om kanal inuti Lambergstjärnet på sin tid inlämnades, beräknade jag hamnavgifterna i enlighet med de kalkyler, som då uppgjordes öfver beräknad tillverkning och skeppning pr år neml.: Sägad tillverkning efter c:a 120,000 st. timmer, jämte inköpta sågade trävaror tillsammans c:a 1,000,000 kbf. eller c:a 28,000 kbm.

Hamnavgift härav c:a hälften à 10 öre pr kbm.	1,400: —
» » à 5 » » »	700: —
C:a 60,000 bunt lath eller 1,300 kbm. à 10 öre	130: —
» 100,000 kg. snickerier à 2 öre	200: —

Eller i allt Kronor 2,430: —

Högaktningsfullt OLOF HEDIN.»

De hamnumgälder, som bolaget beräknar skola tillföras hamnen, därest kanalen kommer till utförande uppgå alltså till 2,430 kr. om året, vartill komma hamnavgifterna för de fartyg, som erfordras för att utfrakta ifrågavarande trävaror, omkring 1,000 kr. Under 1908 erlade bolaget hamnumgälder med omkring 800 kr., vartill komma fartygsavgifter c:a 300 kr.

Hamnstyrelsen får nu överlämna ärendet till Herrar Stadsfullmäktiges prövning och därvid för egen del anföra följande.

Ifrågavarande kanal bör kunna bli till avsevärd nytta för samhället, däri- genom att stadens kring Lambergstjärnet belägna områden, som väl lämpa sig för industriella anläggningar, och som, åtminstone delvis, redan äro genomdragna av järnvägsspår, på så sätt skulle göras tillgängliga för trafik jämväl från sjösidan, varförutom deras värde icke torde vara stort. Lambergstjärnets uppnuddring och förbindande med yttre hamnen ingår även i båda de upprättade förslagen till hamnutvidgningar i Karlstad. Och då räntan å anläggningskostnaden för en prämkanal, beräknad till 27,000 kr., kan med tämlig säkerhet antagas bli betäckt enbart genom hamnavgifter för den rörelse, som kommer att bedrivas av A.-B. Träexport, får hamnstyrelsen hemställa

att Herrar Stadsfullmäktige ville anvisa ett belopp av 27,000 kr. till utförande av en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet i huvudsaklig överensstämmelse med åvan åberopade förslag, Alternativ II, samt till mudderverkets och elevators utrustning och utbyte av förslitna maskindelar kr. 3,000 eller tillhoppa 30,000 kr.; samt

att drätselkammaren måtte erhålla i uppdrag förvärva den mark, som till kanalaneläggningen åtgår, ävensom vidtagna åtgärder för att samtliga stränder vid tjärnet och kanalen bli lagda till hamnens landområde.

Skulle Herrar Stadsfullmäktige icke önska, att kanalen till Lambergstjärnet utföres av staden själv, hemställer hamnstyrelsen, att tillstånd till dess utförande, i vad stadens rätt angår, måtte lämnas till Aktiebolaget Träexport, samt att hamnstyrelsen måtte erhålla i uppdrag uppgöra kontrakt om arbetets utförande med nämnda bolag på av detsamma föreslagna vilkor.

Karlstad den 15 April 1909.

På Hamnstyrelsens vägnar:
TH. HELLEBERG.

Kostnadsberäkning

till kanal mellan Nya Hamnen och Lambergstjärn — i enlighet med bifogade planritning.

Beräkningen är utförd med användande af de uppgifter om djup- och bottenförhållanden, som finnas i Edlingska förslaget till hamnutvidgning af år 1902.

Alternativ I.

Kanal med 3 meters vattendjup vid lågvatten samt en mindre hamnbassäng med samma djup vid kanalens ändpunkt vid Lambergstjärns nordöstra strand.

Kanalens längd = 1150 meter, bredden å muddringen = 20 meter.

Hamnbassängens längd = 110 meter, största bredd = 70 meter.

Mellan sekt. 0—800

Medeldjupet å muddringen = 4 meter kubik-
massa = $4 \times 20 \times 800 =$ . . . . . m³ 64,000: —

Mellan sekt. 800—1000

Muddringsdjup 2,5 m., kubikm. = $2,5 \times 20 \times 200 =$ m³ 10,000: —

Mellan sekt. 1,000—1,150

Muddringsdjup = 1,5, kubikmassa = $1,5 \times 20 \times 150 =$ m³ 4,500: —

I hamnbassängen

Medeldjup å muddringen = 1 m., kubikmassa =
 $1 \times 60 \times 70 + 1 \times 50 \times 50 =$ . . . . . m³ 6,700: —

Summa m³ 85,200: — å 0: 60 51.600: —

Till rännbyggnader och ordnande af muddrupplagsplats m. m. jäm-
nande utfört . . . . . 8,400: —

Summa Kronor 60,000: —

Alternativ II.

Kanal för prämtrafik med 1,5 meters vattendjup vid lågvatten — fram till den del af Lambergstjärn, som har ett vattendjup = 1,5 meter vid lågvatten.

Kanalens längd = 1,100 meter, bredd å muddringen = 20 meter.

Mellan sektionerna 0—800, medeldjupet å muddrin-
gen = 2,5 meter kubikmassa = $2,5 \times 20 \times 800 =$ m³ 40,000: —

Mellan sektion 800—1,100, medeldjup å muddrin-
gen = 0,75 m. kubikmassa = $0,75 \times 20 \times 300 =$ m³ 4,500: —

Summa m³ 44,500: — å 0: 60 26,700: —

Eller i rundt tal Kr. 27,000: —

Ann. För denna kubikmassa finnes plats i det mudderupplag, som innevarande år ordnats i Tygårdsviken — hvarför särskild kostnad för ordnande af mudderupplag ej här upptages.

Karlstad den 1 Oktober 1907.

ERIK BJÖRKMAN.

Vidimeras:
IWAR OLSSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 10 maj 1909.

§ 3.

Uti till Herrar Stadsfullmäktige ingifven framställning hade Hamnstyrelsen hemställt, att Herrar Fullmäktige ville anvisa ett belopp af 27,000 kronor till utförande af en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett vid framställningen fogadt förslag samt till mudderverkets och elevators utrustning och utbyte af förslitna maskindelar 3,000 kronor eller tillhopa 30,000 kronor samt att Drätselkammaren måtte erhålla i uppdrag att förvärfva den mark, som till kanalaneläggningen åtginge äfvensom vidtagna åtgärder för att samtliga stränder vid tjärnet och kanalen blefvo lagda till hamnens landområde.

Hamnstyrelsens ifrågavarande framställning hade föranledts af en från Herr Olof Hedin till Hamnstyrelsen ingifven skrivelse, däri Hedin anhållit, att ofvannämnda kanalarbete måtte genom stadens försorg utföras, eller att, därest så ej kunde ske, Hedin måtte erhålla tillstånd att på egen bekostnad verkställa arbetet mot det, att han såsom vederlag för kostnaden beviljades frihet från erläggandet af hamnafgifter under en tid af 10 år från det kanalen blifvit färdigbyggd.

I anledning här af hade Hamnstyrelsen, som ansett, att därest den ifrågasatta kanalen vore af behovet påkallad, arbetet med densamma anläggande borde utföras af staden själf, lätit genom ingenjör E. Björkman utarbete tvänne alternativa kostnadsförslag för kanalarbetet af hvilka det ena, Alternativ I afscende en kanal med 3 meters djup under Vänerens lägsta vattenyta, slutade å ett belopp af 60,000 kronor, och det andra, Alternativ II, afscende en prämkanal med 1¹/₂ meters djup under lägsta vattenytan, utvisade en kostnadssumma af 27,000 kronor.

Sedermera hade Herr Olof Hedin för Aktiebolaget Träexport till Hamnstyrelsen ingifvit en förbindelse af innehåll, att därest ifrågavarande kanalaneläggning komme till utförande enligt Ingenjören Björkmans kostnadsförslag, Alternativet II, bolaget förbunde sig att, för den händelse hamnafgifterna för alla de varor, äfven

sådana, som ej tillhörde bolaget, som komme att genom ifrågasatt kanal fraktas eller som eljest utgingo från bolagets anläggningar och skeppades, icke under något af de närmaste tio åren efter det kanalen blifvit för trafik tillgänglig skulle uppgå till 6 % af kanalens anläggningskostnad, hålla stadens hamn skadeslös för skillnaden.

Efter det Herr Olof Hedin uti till Hamnstyrelsen ytterligare ingifven skrift uppgifvit, att de hamnumgälder, som Aktiebolaget Träexport kunde beräknas tillföra hamnen, därest kanalen komme till utförande, skulle uppgå till 2,430 kronor om året, hade Hamnstyrelsen, under uttalande, att den ifrågasatta kanalen syntes blifva till afsevärd nytta för staden, beslutat hos Herrar Stadsfullmäktige göra den framställning i ärendet, hvarom här ofvan omförmäls. Hamnstyrelsen hade därvid tillika hemställt, att därest Herrar Stadsfullmäktige ansåge, att kanalen ej borde utföras af staden sjelf, Aktiebolaget Träexport måtte erhålla tillstånd till kanalens utförande äfvensom uppdrag lämnas åt Hamnstyrelsen att uppgöra kontrakt med nämnda bolag om arbetets verkställande på af bolaget föreslagna villkor.

Drätselkammaren, som uppå remiss nu hade att i ärendet afgifva yttrande, ville därvid framhålla, att då hela området omkring Lambergstjärnet delvis redan tillhörde staden och till återstående delen utgjorde donationsjord, om hvars afträdande till staden rättgång vore anhängiggjord, någon expropriation för stadens räkning af mark, som vore erforderlig för kanalaneläggningen, icke blefvo af nöden; Och syntes vid berörda förhållande och då kanalaneläggningen endast inneburo en utvidgning af stadens hamn, ej heller föreskrifterna i Kungl. Förordningen angående allmän farled vara i förevarande fall tillämpliga.

I likhet med Hamnstyrelsen ansåge ock Drätselkammaren, att kanalarbetet, därest detsamma skulle komma till utförande, borde verkställas af staden sjelf, äfvensom att anläggningen borde utföras enligt alternativet II af de utaf Ingeniören Björkman uppgjorda förslagen, då det åtminstone för närvarande måste anses tillräckligt, att kanalen afsåges för prämtrafik med 1½ meters djup.

Enligt Drätselkammarens förmenande skulle anläggningen af den ifrågasatta kanalen medföra afsevärda fördelar för staden. Det vore nämligen att förvänta, att nya industriella anläggningar skulle på grund af de ökade trafikmöjligheter, som kanalen erbjöde, söka sig plats till området vester och norr om Lambergstjärnet, samt att såsom en följd häraf dels större hamnafgifter äfvensom nya skatteobjekt skulle tillföras staden dels ock det staden tillhöriga och för fabriksomter afsedda område, som sträckte sig väster om Lambergstjärnet, skulle afsevärdt stiga i värde samt kunna lättare än eljest finna köpare.

Då det dock ej läte tänka sig, att dessa fördelar kunde komma staden till godo under den närmaste framtiden, ansåge Drätselkammaren, att staden borde begagna sig af den förbindelse, hvilken Aktiebolaget Träexport, som i allt fall

närmast komme att draga nytta af anläggningen, enligt hvad ofvan omförmäls, ingifvit till Hamnstyrelsen, samt att en dylik förbindelses allämnande fördens skull borde uppställas som villkor för anläggningens utförande af staden. För att denna förbindelse skulle medföra tillräcklig säkerhet för staden, borde emellertid densamma enligt Kammarrens förmenande förses med af Hamnstyrelsen eller Drätselkammaren godkänd borgen af två personer.

Hamnstyrelsens framställning om ett anslag i sammanhang härmed af 3,000 kronor för mudderverkets och elevators utrustning ville Drätselkammaren jämväl tillstyrka.

Hvad till sist anginge Hamnstyrelsens hemställa om uppdrag för Drätselkammaren att förvärfva den för kanalanläggningen erforderliga mark samt att vidtaga åtgärder för att samtliga stränder vid tjärnet och kanalen blefvo lagda till hamnens landområde, torde, med hänsyn till hvad Kammarren angående äganderätten till marken omkring Lambergstjärnet här ofvan framhållit och då frågan om strändernas förläggande till hamnens landområde framdeles kunde ordnas, någon särskild framställning till Herrar Fullmäktige i nämnda hänseende icke för närvarande vara erforderlig.

I anledning af hvad sålunda förekommit beslöt Drätselkammaren hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte anvisa ett belopp af 27,000 kronor till utförande af en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af Ingenjören E. Björkman upprättade förslag, Alternativ II, samt ett belopp af 3,000 kronor till mudderverkets och elevators utrustning och utbyte af förslitna maskindelar, eller tillhoppa ett belopp af 30,000 kronor att utgå af hamnens medel, allt under villkor, att ofvan omförmälda förbindelse, försedd med af Hamnstyrelsen eller Drätselkammaren godkänd borgen af två personer, blefve af Aktiebolaget Träexport till staden öfverlämnad; samt

att Hamnstyrelsen måtte erhålla i uppdrag att ombesörja arbetets utförande. Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 September 1909.

§ 79.

Till Herrar Fullmäktige hade Hamnstyrelsen inkommit med framställning att Herrar Stadsfullmäktige ville anvisa ett belopp af 27,000 kronor till utförande af

en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med åberopadt förslag, alternativ II, samt till mudderverkets och elevators utrustning och utbyte af förslitna maskindelar 3,000 kronor, eller tillhoppa 30,000 kronor ;

samt att Drätselkammaren måtte erhålla i uppdrag att förvärfva den mark, som till kanalanläggningen åtginge, äfvensom vidtagna åtgärder för att samtliga stränder vid tjärnet och kanalen blefve lagda till hamnens landområde.

Dessutom hade Hamnstyrelsen hemställt, att, för den händelse Herrar Fullmäktige icke önskade, att den ifrågasatta kanalen utfördes af staden själf, tillstånd till dess utförande måtte lämnas Aktiebolaget Träexport, samt att Hamnstyrelsen måtte erhålla i uppdrag uppgöra kontrakt om arbetets utförande med nämnda bolag på af bolaget föreslagna villkor.

Hamnstyrelsens ifrågavarande framställning hade föranledts af särskilda skrivelser från Aktiebolaget Träexport genom Herr Olof Hedin, däri bolaget bl. a. öfverlämnat en förbindelse af innehåll, att, därest ifrågavarande kanalanläggning komme till utförande enligt ofvan åberopade, af ingenjören E. Björkman upprättade kostnadsförslag, bolaget förbunde sig att, för den händelse hamnafgifterna för alla de varor, äfven sådana som ej tillhörde bolaget, som komme att genom ifrågavarande kanal fraktas, eller som eljest utginge från bolagets anläggningar och skeppades, under något af de närmast följande tio åren, efter det kanalen blifvit för trafik tillgänglig, icke skulle uppgå till 6 % af kanalens anläggningskostnad, hålla stadens hamn skadeslös för skillnaden. Dessutom hade Hedin uppgifvit, att de hamnumgälder, som Aktiebolaget Träexport kunde beräknas tillföra hamnen, därest kanalen komme till utförande, skulle uppgå till 2,430 kronor om året.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande i ärendet och därvid bl. a. uttalat, att kanalarbetet, därest detsamma skulle komma till stånd, borde verkställas af staden själf samt att, då området omkring Lambergstjärnet delvis redan tillhörde staden och till återstående delen utgjorde donationsjord, om hvars afträdande till staden rättgång vore anhändiggjord, och frågan om strändernas förläggande till hamnens landområde framdeles kunde ordnas, någon särskild framställning till Herrar Fullmäktige i nämnda hänseenden icke för närvarande vore erforderlig. På grund af det sagda och på i öfrigt anförda skäl hade Drätselkammaren hemställt :

att Herrar Stadsfullmäktige måtte anvisa ett belopp af 27,000 kronor till utförande af en kanal för prämtrafik mellan stadens yttre hamn och Lambergstjärnet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af ingenjören E. Björkman upprättade förslag, alternativ II, samt ett belopp af 3,000 kronor till mudderverkets och elevators utrustning och utbyte af förslitna maskindelar, eller tillhoppa ett

belopp af 30,000 kronor att utgå af hamnens medel, allt under vilkor, att ofvan omförmälda förbindelse, försedd med af Hamnstyrelsen eller Drätselkammaren godkänd borgen af två personer, blefve af Aktiebolaget Träexport till staden öfverlämnad, samt

att Hamnstyrelsen måtte erhålla i uppdrag att ombesörja arbetets utförande. Beredningsutskottet, som, uppå remiss nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt anföra följande:

Ehuru Utskottet icke kunde känna sig till fullo öfvertygadt om riktigheten af ofvanberörda, af Aktiebolaget Träexport verkställda beräkningar i fråga om storleken af de hamnumgälder, som bolaget skulle tillföra hamnen, därest kanalen komme till stånd, ville Utskottet likväl — med hänsyn till de nya industriella anläggningar, som kunde förväntas uppstå vid Lambergstjärnet, om därstädes belägna områden genom kanalens tillkomst blefve i trafikhänseende bättre ställda, samt de väsentliga fördelar för staden, såväl i form af nya skatteföremål och ökade hamnafgifter som ock genom värdestegring af staden tillhörig mark vid tjärnet, dylika anläggningar komme att medföra — såsom sin mening uttala, att den ifrågasatta kanalen borde bringas till utförande, och detta så mycket hellre som staden genom Aktiebolaget Träexports ofvan omtalade förbindelse under de närmaste tio åren vore garanterad skälig afkastning å det kapital, staden måste nedlägga på kanalens byggande.

Med anledning af det anförda beslöt utskottet hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla Drätselkammarens förslag i ämnet.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

---

89. Drättselkammarens framställning i fråga om uppsättandet af en telefonkiosk å stora torget härstädes.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 26 Juli 1909.

§ 6.

Angående tillstånd till uppsättande af en telefonkiosk å Stora torget här i staden hade Kungl. Telegrafverket till Drättselkammaren inkommit med en så lydande framställning:

”Till Drättselkammaren i Karlstad.

Sedan Kungl. Telegrafstyrelsen medgifvit, att å stora torget i Karlstad må till den torghesökande allmänhetens bekvämlighet uppsättas en telefonkiosk liknande den vid hamnen redan uppsatta, får undertecknad härigenom vördsamt anhålla om Drättselkammarens tillstånd till nämnda kiosks uppsättande å sådan lämplig plats, som Drättselkammaren behagade anvisa.

Karlstad den 15 Juli 1909.

C. A. MOBERG.”

Drättselkammaren, som ansåge uppsättandet af en telefonkiosk å stora torget vara af behovet påkalladt, enär, i följd af telefonstationens den 1 nästa Oktober inträffande förflyttning från rådhuset till Värmlands Enskilda Banks f. d. fastighet vid Elfgatan, allmänhetens tillgång till telefon i rådhuset komme att upphöra, beslöt, efter överläggning, hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte meddela Telegrafverket tillstånd att å plats å stora torget, som Herrar Fullmäktige funne lämplig, uppsätta den i ansökningen omförmälda telefonkiosken; Och ville Drättselkammaren för sin del föreslå, att kiosken finge uppsättas invid den mellersta lyktstolpen å södra sidan af stora torget.

Som ofvan

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 Oktober 1909.

§ 81.

Hos Herrar Fullmäktige hade Drättselkammaren hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla en af Kungl. Telegrafstyrelsen genom C. A. Moberg hos Kam-

maren gjord framställning om tillstånd att å plats å stora torget härstädes, som Herrar Fullmäktige funne lämplig, uppsätta en telefonkiosk liknande den vid hamnen redan uppsatta, hvarvid Kammaren tillika föreslagit, att kiosken måtte uppsättas invid den mellersta lyktstolpen å södra sidan af stora torget.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla, hvad Drätselkammaren i ämnet föreslagit.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

93. Drätselkammarens framställning om ett anslag af 2,800 kronor för framdragande af vatten- och aflöpsledningar till härvarande tullhusbyggnad.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 26 Juli 1909.

§ 8.

Hos Drätselkammaren hade Tullkammaren i Karlstad gjort framställning om framdragande af vatten- och aflöpsledningar till tullhuset här i staden; och sedan Drätselkammaren i anledning häraf hos Styrelsen för Vatten- och Gasverken anhållit om kostnadsförslag för ledningsarbetenas utförande, hade dylikt förslag nu till Kammaren inkommit, och utvisade delsamma, att kostnaderna beräknats till 2,800 kronor.

Efter handlingarnes föredragning, beslöt Drätselkammaren, som ansåge det ifrågasatta arbetet vara af behovet påkalladt, att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte anvisa och ställa till Drätselkammarens förfo-gande ett belopp af 2,800 kronor för framdragande af vatten- och aflöpsledningar till härvarande tullhusbyggnad i enlighet med det härför uppgjorda kostnadsförslaget.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

80. Styrelsens för Karlstads Föreläsningsanstalt framställning om anslag för nästkommande år.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då styrelsen för Karlstads föreläsninganstalt i en skrivelse till Herrar Stadsfullmäktige af den 8 sept. 1908 gjorde en framställning om ett extra anslag till anstalten för år 1909 på 500 kronor, afsedt i främsta rummet till inköp af ett skioptikon för anstaltens räkning, hvilken framställning ock den 17 dec. samma år af Herrar Stadsfullmäktige bifölls, tillät sig styrelsen framhålla, att de inkomster, öfver hvilka anstalten dittills förfogat, varit otillräckliga för föreläsningssamhetens bedrivande på fullt tillfredsställande sätt. Styrelsen påvisade jämväl i en skrivelsen åtföljande bilaga, att Karlstads föreläsninganstalt hade en vida sämre ställning i ekonomiskt afseende än åtskilliga andra dylika anstalter i städer af ungefär samma storlek som Karlstad.

Sedan denna skrivelse inlämnades, har emellertid anstaltens ekonomiska ställning i hög grad förbättrats. Det nämnda extra anslaget har ej i sin helhet behöft användas till inköp af undervisningsmateriel, de vid en del föreläsningar upptagna inträdesavgifterna ha uppgått till ej ringa belopp, och statsanslaget för innevarande år är tack vare anstaltens ökade inkomster från kommunen och enskilda väsentligen högre än föregående år. Styrelsen behöfver därför ej såsom förut vid valet af föreläsare taga så godt som uteslutande hänsyn till att de äro billiga. Större vikt kan fästas vid att de äro goda. Också har anstaltens verksamhet under det gångna arbetsåret af allmänheten omföttats med ovanligt stort intresse, såsom af bifogade redogörelse framgår.

Då det sålunda visat sig, att anstalten bättre lyckats i sin verksamhet på grund af sina ökade inkomster, vågar styrelsen härmed hos Herrar Stadsfullmäktige vördsamt anhålla om ett anslag till anstalten för nästa år på 800 kronor. Styrelsen ber att få framhålla, att en höjning af det kommunala anslaget medför en motsvarande höjning af statsbidraget.

Karlstad den 21 maj 1909.

AUG. BERGH.

EMIL ANKERS.

ALBERT AURELL.

HUGO SEVERIN.

ALFR. NYBERG.

ALFR. JOHNSSON.

G. JAKOBSSON.

Redogörelse

för af Karlstads föreläsninganstalt anordnade föreläsningar under höstterminen 1908 och vårterminen 1909.

Antal föreläsningar: under höstterminen 11 och under vårterminen 23. Terminernas första föreläsningar höllos den 1 okt. och 8 jan. och deras sista den 13 dec. och 18 april.

Antal åhörare: tillsammans 8,670, däraf på höstterminen 2,855 och på vårterminen 5,815 eller i medeltal 255 på hvarje föreläsning; högsta åhörareantalet har varit 750; vid fyra föreläsningar har siffran gått ned under hundra. (Obs.! Siffrorna i fråga om de föreläsningar, vid hvilka inträdesafgift ej upptagits, äro ungefärliga). Bland åhörarna har den kroppsarbetande klassen varit vida starkare företrädd än öfriga samhällsklasser.

Föreläsare:

Anfält, M., kamrer	1	föreläs.
Bergquist-Hansson, Jenny, fru	1	»
Bure, N., lektor	1	»
Börjeson, J., lektor	1	»
Clausen, H. G., sjökapt	1	»
Duse, S., kapt	2	»
Eklund, G., komminister	1	»
Ekman, S., docent	1	»
Envall Nancy, lärarinna i huslig ekonomi	2	»
Fagerholm, E., docent	1	»
Falk, H., kapt	1	»
Falk, W., löjtnant, gymnastikdirektör	1	»
Geijer, G., tonsättare, och Signe, fru	1	»
Holmgren, N., docent	2	»
Holmsten, K., fabrikör, emigrationsför:s resetalare	1	»
Kinberg, Julia, fru, prakt. läkare	2	»
Landorf, V., Th., rektor	1	»
Lidforss af Geijerstam, Gärda, fru, prakt. läkare	1	»
Lindhagen, Anna, fröken	1	»
Meyerson, Gärda, fröken	1	»
Nissen, K., arkitekt	1	»
Norberg, P. G., skriftställare	1	»
Nordenstreng, R, fil. lic.	1	»
Rinander, R., med. kand.	1	»
Severin, H., prakt. läkare	1	»
Sterner, A., läroverksadjunkt	1	»
Wahlström, Clara, fröken	1	»
Wallmo, R., läroverksadjunkt	1	»
Vendel, V., lektor	1	»
Wernberg, H., litteratör	1	»

Föreläsningsslokaler: Nya folkskolans å Herrhagen stora sal: 22 föreläsningar, Klara ordenshus: 6 föreläsning., högre allmänna läroverkets höglidsal: 4 föreläsning., och Haga ordenshus: 2 föreläsning.

Annonsering: annonser i tre af stadens tidningar, nämligen Karlstads-Tidningen, Nya Wermlands-Tidningen och Värmlands Folkblad, och affischer i anstaltens annonsskåp, på Karlstads-Tidningens anslagstafla å rådhuset och i Haga läsestuga, Sofi Ekstams cigarraffär i Haga, Brinks rakstuga, Kafé Verdandi och nya folkköket.

Inköp: ett skioptikon för elektrisk belysning och acetylenbelysning med tillhörande stativ, en föreläsningsslampa och sex annonsskåp.

Öfversikt af föreläsningssämnen.

1. Geografiska ämnen:
  - H. G. Clausen: Kanalvägen Stockholm—Göteborg (1).
  - S. Duse: En antarktisk öfvervintring, minnen från sydpolsexpeditionen 1901—1904 (1).
  - K. Holmsten: En färd bland fjällen och Lapplands malmfält (1).
2. Kulturhistoriska ämnen:
  - S. Duse: Minnen från Eldslandet och dess indianer (1).
  - H. Falk: Om björn och björnskall. Värmländska bilder (1).
  - P. G. Norberg: Amerikas svenskar och vårt förhållande till dem (1).
  - R. Nordenstrem: Vikingafärderna och deras inflytande på den svenska kulturen (1).
3. Litteratur- och konsthistoriska ämnen:
  - M. Anfält: Gustaf Frödings skaldskap (1).
  - Anna Lindhagen: Svensk natur, belyst med bilder ur vår litteratur (1).
  - N. Bure: Karl Snoilsky och hans sociala diktning (1).
  - G. Geijer och Signe Geijer: Erik XIV:s och Karin Månsdotters saga i ord, toner och bilder (1).
  - K. Nissen: Svensk kultur och svensk byggnadskonst (1).
  - H. Wernberg: Mäster Olof, skådespel af August Strindberg (dramatisk uppsättning) (1).
4. Språkhistoriskt ämne:
  - R. Wallmo: Svenska språkets rättstafning i historisk belysning (1).
5. Sociala ämnen:
  - Gärda Meyerson: Om våra arbeterskors ställning och medlen att förbättra desamma (1).
  - G. Eklund: Ungdomsideal (1).

- A. Sterner: Hvilka fordringar har man rätt att ställa på en god medborgare i vår tid? (1)
 V. Vendel: Ekonomiska kriser (1).
 Clara Wahlström: Vårdanstalter för de fattigas barn i hufvudstaden (1).
 Jenny Bergqvist-Hansson: Nykterhetsrörelsen och vegetarismen (1).
6. Naturvetenskapliga ämnen:
 E. Fagerholm: Ströftåg i universum (1).
 V. Th. Landorf: I oändligheten (1).
 J. Börjeson: Om befruktning hos växterna (1)
 S. Ekman: De stora mellansvenska sjöarnas djurlif och dess historia (1).
 N. Holmgren: Utvecklingslärans principer (1).
 D:o Människans utvecklingshistoria (1).
7. Medicinsk-hygieniska ämnen:
 Nancy Envall: Billig och närande föda (1).
 D:o Hemmets hygien (1).
 Julia Kinberg: De kvinnliga könsorganens byggnad, förrättningar och hälsovård (2).
 H. Severin: Huru kunna vi tillfriskna efter en smittosam sjukdom? Hvarför insjukna icke en familjs eller ett samhälles alla medlemmar vid en far-sot? (1).
 W. Falk: Gymnastik, lek och idrott (1).
 R. Rinander: Lungsoten och dess bekämpande (1).
 Gärda Lidforss af Geijersstan: Späda barns vård (1).
 Sexton föreläsningar ha illustrerats af skioptikonbilder.
 Karlstad den 21 maj 1909.

AUG. BERGH.

Anstaltens ordförande och sekreterare.

Kassarapport för Karlstads Föreläsningsanstalt för år 1908.

Inkomster:

Jan. 1.	An. Saldo från 1907	103: 85	
	» Stadsfullmäktiges anslag för 1908	500: —	
	» Statens anslag för år 1908	500: —	1,000: —
Okt. 1.	» Eiljettförsäljning	5: 25	
» 17.	» D:o	131: 25	
» 28.	» D:o	17: —	
Nov. 11.	» D:o	26: 40	
Nov. 23.	» D:o	13: 10	
Dec. 14.	» Uthyrning af skioptikon	5: —	198: —
			<u>Kronor 1,301: 85</u>

Utgifter:

Per	Till Föreläsare	833: 86	
»	Årsafgift till Värml. Föreläsningsförbund	30: —	
»	Omkostnader för lokaler med lyse och städning	81: —	
»	Hyra för Läroverkets skioptikon	24: —	
»	Transporter af skioptikon jemte förevisning af bilderna	18: —	
»	Annonser, affischering, trycksaker och porto	108: 75	
»	Afbetalt å ett skioptikon	100: —	
»	6 st. anslagsskåp för affischering jemte uppsättning... ..	34: 80	1,230: 41
	Saldo till 1909.....		<u>71: 44</u>
			Kronor 1,301: 85

Karlstad i Mars 1909.

ALFR. NYBERG.
Föreläsningsanstaltens kassör.

Kassa-Berättelse öfver Karlstads Föreläsningsanstalt vårterminen 1909.

1909.

Inkomster:

Jan.	An. Saldo från 1908		71: 44
»	Stadsfullmäktiges ordinarie anslag för 1909	500: —	
»	D:o extra d:o » »	500: —	
»	Inträdesafgifter vid föreläsningarna » »	346: 74	
»	Uthyrning af skioptikon 3 ggr å 3 kr.....	9: —	1,355: 74
			<u>Kronor 1,427: 18</u>

Utgifter:

Per	Afgifterna till föreläsare	858: 50	
»	Afbetalt å skioptikon jemte förevisning af bilderna.....	111: 15	
»	Annonser, affischering, transporter samt 1 föreläsnings-lampa	117: 70	
»	Hyror och städning för lokaler	156: —	
»	Årsafgifter i Värml. Föreläsningsförbund samt Svenska Folkbildningsförbundet	28: —	1,271: 35
			<u>Kronor 1,552: 10</u>

Kontant i kassan denna dag Kr. 155: 83

Skulder hvarå räkningar ännu ej inkommit:

Lokalhyror å Herrhagens skolhus 17 ggr å 8 kr.....	136: —
D:o å Elementarläroverket 2 » å 7 »	14: —
Annonser och trycksaker, cirka	100: —
	<u>Skulder S:ma Kronor 250: —</u>

Karlstad den 10 maj 1909.

ALFR. NYBERG.
Anstaltens kassör.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 26 Juli 1909.

§ 13.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver Styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för anstaltens verksamhet under nästkommande år af 800 kronor.

Då stadens bidrag till föreläsninganstalten förut utgått med endast 500 Kronor, ville Drätselkammaren framhålla, att det nu begärda högre anslaget syntes Drätselkammaren vara för anstaltens verksamhet behöfligt, enär i följd häraf ett motsvarande högre anslag från staten skulle tillfalla anstalten, samt densamma genom de sålunda ökade inkomsterna vore i tillfälle att erhålla erforderlig förstärkning i föreläsningskrafterna.

Drätselkammaren beslöt fördenskull, efter handlingarnes föredragning, tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 Oktober 1909.

§ 83.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Styrelsens för Karlstads föreläsninganstalt hos Herrar Fullmäktige gjorda framställning om ett anslag för anstaltens verksamhet under nästkommande år af 800 kronor samt därvid på anförda grunder tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget samt tillika bestämma, att, därest anslag för ifrågavarande ändamål skulle ifrågasättas jämväl för år 1911, ansökan därom skall vara till Herrar Fullmäktige ingifven före den 1 Juni nästa år och därvid åtföljas af en redogörelse för användningen af nu beviljade anslag.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

78. Nämndens för uppgörande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens främjande skrifvelse rörande användningen af 1909 års anslag till sagda ändamål.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får vederbörande nämnd äran afgifva förslag rörande användningen af 1909 års anslag till nykterhetssakens främjande.

I hos Drätselkammaren innestå, onligt hvad upplyst blifvit, från föregående år. Kr. 600:—, hvaraf Kr. 300:— för drinkares vård å alkoholisthem, ännu oanvända, och Kr. 300:—, som varit afsedda för varm mjölks tillhandahållande å stora torget vintern 1907—1908.

Häraf torde kunna anses disponibelt det sistnämnda beloppet Kr.	300: —	
Årets anslag, 5 proc. af Kr. 119,389:14, utgör	5,969: 46	
		Summa disponibla medel Kr. 6,269: 46

Jämlikt Herrar Stadsfullmäktiges beslut den 17 December 1908 skola häraf utgå Kr. 2,118: 36 till inredning och ordnande af lokalen för folkköket och läsestugan.

Återstå sålunda till förfogande för Herrar Stadsfullmäktige . . Kr. 4,151: 10

Nämnden har tagit del af styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om anslag för arbetsåret $\frac{1}{10}$ 1909 — $\frac{9}{10}$ 1910. Styrelsen hemställer däri om följande anslag:

till Haga läsestuga:

hyresbidrag	600: —	
bidrag till bränsle och lyse	150: —	750: —
till kombinerade läsestugan och folkköket:		
hyra 2,500:— vattenavgift 36:—		2,536: —
till båda gemensamt:		
för prenumeration å tidningar m. m.	264: —	
« inköp och bindning af böcker	200: —	464: —
		Summa Kr. 3,750: —

Styrelsen har i sin berättelse vitsordat, att läsestugorna och folkköket haft framgång i sin verksamhet; och vill nämnden hemställa, att de fortfarande vinna Herrar Stadsfullmäktiges understöd med det för dem begärda beloppet.

Härvid ber dock nämnden få erinra därom, att det till ett kommande år, då verksamheten under de nya förhållandena fortgått något längre, bör af styrelsen för läsestugorna och folkköket tagas under noggrann ompröfning, i hvad mån minskning kan äga rum i den nu utgående stora hyressumman för kombinerade läsestugan och folkköket, därigenom att någon del däraf lägges å föreståndaren.

Nämnden vill emellertid föreslå, att icke hela ifrågavarande anslag må tagas af för årets disponibla medel, utan att tillgångar först må beredas för vissa andra behof, som enligt nämndens mening böra tillgodoses.

Sålunda finner nämnden önskligt af skäl, som i fjol anförts, att nykterhets-kaféer understödjas medelst tidningsprenumeration och att för sådant ändamål anvisas 200 kronor.

Likaså synes anslaget till drinkares underhåll å alkoholisthem fortfarande böra utgå. Till nämnden ställd redogörelse för förut beviljad anslag till detta ändamål bilägges härjämte, och framgår däraf visserligen, att ett anställt försök icke haft åsyftadt resultat. Men detta torde dock icke böra afskräcka från fortsatt verksamhet, ty allmänt känt är ju, att i de flesta fall kurerna pläga lyckas. Till ändamålet finnas, såsom redogörelsen utvisar

hos gamla folkköksstyrelsen innestående	Kr. 163: 91
hos drätselkammaren tilläggsanslaget	300: —
	<hr/>
	Kr. 463: 91

Nämnden föreslår, att härtill må af årets nykterhetsanslag läggas Kr. 501: 10.

Det har pröfvats på att motarbeta rusdryckerna genom tillhandahållande af varm mjölk till billigt pris, men det har visat sig, att mjölken icke vinner af-sättning.

Nämnden vill nu i stället föreslå ett experiment med tillhandahållande af varm mjölk gratis; och hemställer i sådant syfte, att det må uppdragas åt styrelsen för läsestugorna och folkköket att låta vid hamnen under tiden från och med oktober till sjöfartens slut innevarande år tillhandahålla utan ersättning snyggt serverad varm mjölk, tillsatt, där detta skulle visa sig förmånligare för åtgången, med någon svag brytning af svagdricka, d. v. s. en sorts ölost. För ändamålet hemställas om ett anslag af 300 kronor.

Sedan sålunda dessa anslag utgått, återstå af årets nykterhetsanslag till läsestugorna och folkköket endast Kr. 3,150: —; men då anslaget till dessa anstalter afser hufvudsakligen nästa år, finner nämnden lämpligt, att det felande må tagas af 1910 års nykterhetsanslag.

Nämndens förslag till fördelning af disponibla Kr. 4,151: 10 för nykterhets-ändamål blir sålunda:

a) till understöd åt nykterhetskaféer medelst tidningsprenumeration	200: —
b) till medellösa drinkares härifrån staden uppehälle å alkoholisthem, utöfver kvarstående odisponerade Kr. 463: 91, ...	501: 10
c) till gratis utdelning af varm mjölk eller ölost vid hamnen under årets höst- och vintermånader.	300: —
d) till folkkök och läsestugor för året $\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910 af begärdt anslag till hyror, lyse och ved, vattenafgifter, tidningsprenumeration samt inköp och bindning af böcker	3,150: —
	<hr/>
	S:ma Kr. 4,151: 10

alltsammans att ställas till förfogande af styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök.

Vidare hemställer nämnden, att felande Kr. 600: — af behöfligt anslag till läsestugor och folkkök må tagas af 1910 års nykterhetsanslag.

Slutligen vill nämnden anmäla, att vid beräkning af årets anslag hänsyn kunnat tagas allenast till redan bekomna bränvinsmedel. Nykterhetsanslaget kommer sålunda att ökas med 5 proc. af de bränvinsmedel, som komma att genom statsverket till staden utdelas. Nämnden hemställer, att med bestämmandet öfver dessa till siffran ännu ej kända medels användning må tills vidare austå.

Karlstad den 2 Juni 1909.

K. J. LINDHOLM.

E. V. GELIN.
HUGO ZIEGLER.

K. J. LINDGREN.
KARL JOH. SWENSÉN.

Till Nämnden för uppgörande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetssakens främjande.

Med anslutning till den redogörelse över gamla folkkökets verksamhet, som av Drätselkammaren infordrades under förra årets sommar och som överlämnades i juli samma år, och den närslutna kassarapporten få undertecknade härmed avgiva slutredovisning för bemälda folkköks sista verksamhetsår.

Anslaget å 600 kronor i och för en medellös drinkares vistelse å ett alkoholisthem har tagits i bruk för ynglingen Gunnar Holmberg i överensstämmelse med doktor P. Clarholms förslag. Vistelsen å detta hem — «Sans Souci» nära Uppsala — räckte från 12 oktober 1908 till den 17 mars 1909, då vederbörande läkare meddelade, att en fortsatt vistelse å anstalten icke komme att åtföljas av något praktiskt resultat, vadan patienten hemtades och ett överskott av 61 kr. 83 öre återsändes av å anstalten deponerade medel.

Överskottet i kassan utgöres av kr. 163: 91.

Tilläggsanslaget för interneringsangelägenheten å 300 kr. ävensom anslaget av samma belopp i och för varmmjölksförsäljning hava icke av styrelsen tagits i bruk, vadan av redan anslagna medel 763 kr. 91 öre finnas disponibla för kommande behov.

Till sist anser sig styrelsen böra meddela, att ett tvättstall i den gamla folkkökslägenheten nekats styrelsen att utfå under förevändning, att detta tillhörde fastigheten. Upprepade försök att av J. Nilssons sterbhus utbekomma detsamma har icke ledt till önskat resultat och ett hänvändande till de nya ägare, som av sterbhuset inköpt fastigheten, har också varit fruktlöst. En förnyad framställning om tvättställets utlämnande har ännu icke blivit besvarad.

Karlstad den 1 juni 1909.

E. V. GELIN.

ALFR. NYBERG.

CARL NYMAN.

Kassa-Rapport från gamla Folkkökstyrelsen omfattande tiden 1 januari 1908—27 maj 1909.

Inkomster.

1908 Jan. 1. An.	Emottagit af förre kassören Herr Emil Ankers		400: 06
» Apr. 9.	Uttagit hos Drätselkammaren	500: —	
» Okt. 8.	d:o » d:o	600: —	
1909 Mars 20	Restitution af afgiften för Gunnar Holmberg, för vistelsen vid kuranstalten »Sans Souci», Upsala	61: 83	1,161: 83
			<u>Inkomster Kronor 1,561: 89</u>

Utgifter.

Hyror och Vattenavgifter	468: —	
Eleonora Egel enl. Kontrakt.....	200: —	
Skifva och Tält för varmmjölksförsäljning å Torget.....	32: 90	
Förlust- å varmmjölksförsäljningen.....	4: 20	
Omkostnader för Gunnar Holmbergs vistelse å kuranstalten »Sans Souci».....	519: 55	
Annonsor och Trycksaker.....	46: 24	
Reparationer och underhåll af Spis-, Vatten- och afloppsledningar, jemte extra sotning	123: 14	
Transporter, Telefon, telegram och postporto	3: 95	1,397: 98
Kontant Behållning i kassan denna dag		<u>163: 91</u>
		<u>Kronor 1,561: 89</u>

Karlstad den 27 maj 1909.

ALFR. NYBERG.
Styrelsens kassör.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 26 Juli 1909.

§ 11.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande i anledning af nämndens för uppgörande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhets-sakens främjande skrifvelse till Herrar Stadsfullmäktige angående användandet af 1909 års anslag till sagda ändamål.

Af skrifvelsen inhämtade Drätselkammaren följande:

Sedan till årets anslag, 5,969 kronor 46 öre, lagts 300 kronor, utgörande hos Drätselkammaren från föregående år inestående medel, som varit afsedda för till-handahållandet af varm mjölk å stora torget under vintern 1907—1908, men som ej tagits i anspråk för detta ändamål och fördenskull ansåges kunna disponeras, utgjorde summan af nu disponibla medel 6,269 kronor 46 öre. Häraf skulle enligt Herrar Stadsfullmäktiges beslut den 17 december 1908 ett belopp af 2,118 kronor 36 öre utgå för inredning och ordnande af lokalen för folkköket och läsestugan, hvadan till Herrar Stadsfullmäktiges förfogande återstode 4,151 kronor 10 öre.

Nämnden hemställde, att detta belopp måtte på följande sätt fördelas:

- a) till understöd åt nykterhetskaféer medelst tidningsprenumeration Kr. 200: —
- b) till medellösa drinkares härifrån staden uppehälle å alkoholisthem . . . . . « 501: 10
- c) till gratis utdelning af varm mjölk eller ölost vid hamnen under årets höst- och vintermånader . . . . . « 300: —
- d) till folkkök och läsestugor för året $\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{9}{10}$ 1910 af begärdt anslag till hyror, lyse och ved, vattenafgifter, tidningsprenumeration samt inköp och inbindning af böcker. . . « 3,150: —

Summa Kr. 4,151: 10

allt att ställas till förfogande af styrelsen för Karlstads läsestuga och folkkök.

Som Styrelsen för läsestugorna och folkköket för sin verksamhet begärt ett anslag af 3,750 Kronor, hemställde nämnden därjemte, att felande belopp af 600 Kronor finge för detta ändamål tagas i anspråk af 1910 års nykterhetsanslag.

Med anmälan, att årets nykterhetsanslag komme att ökas med 5 proc. af de bränvinsmedel, som komme att genom statsverket utdelas till staden, hemställde nämnden slutligen, att med bestämmandet af dessa medels användning finge till-vidare anstå.

Efter handlingarnes föredragning och hållen öfverläggning beslöt Drätselkammaren att, med instämmande till alla delar uti hvad nämnden i sin ifrågavarande skrifvelse anført, tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla den af nämnden

gjorda framställningen angående användandet af innevarande års anslag till nykterhetsakens främjande.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 Oktober 1909.

§ 84.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande i anledning af nämndens för uppgörande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens främjande skrifvelse till Herrar Stadsfullmäktige angående användandet af 1909 års anslag till sagda ändamål och därvid tillstyrkt bifall till nämndens i sådant hänseende väckta förslag.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla, hvad nämnden i fråga om anslagets användande föreslagit.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

79. Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök redogörelse för sagda anstalters verksamhet under det senaste arbetsåret samt begäran om anslag för arbetsåret 1 Oktober 1909—30 September 1910.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Det senaste arbetsåret har medfört en väsentlig förändring i läsestugornas och folkkökets verksamhet. Genom Herrar Stadsfullmäktiges bifall till styrelsernas för läsestugorna och folkköket förslag och beviljande af erforderliga anslag hafva gamla läsestugan och folkköket icke blott kunnat kombineras till en gemensam rörelse utan ock fått inflytta i rymlig och ändamålsenlig lokal, där vi ock hållt glädjen mottaga Herrar Stadsfullmäktiges besök vid den kombinerade verksamhetens startande.

Att såväl föreningen af läsestugan och folkköket som rörelsens förläggande till ändamålsenlig och centralt belägen lokal varit af stor betydelse, tro vi oss

redan hafva erfarit. Under den gångna delen af första arbetsåret har antalet matgäster uppgått till i medeltal 70 per dag, däraf omkring 30 i 1:sta matsal och 40 i 2:dra. Kafébesökarna hafva utgjort icke mindre än emellan 160 och 170 pr dag, hvarjämte skrif- och läsrum dagligen besökts af omkring 80 personer. Dessutom hafva under sistlidne februari och mars månader omkring 2,000 middags-bespisningar till billigt pris därstädes ägt rum för fattiga skolbarn. Denna början synes oss gifva grundade förhoppningar om ändå gynnsammare resultat, då rörelsen hunnit blifva ordentligt upparbetad. Styrelsen tror sig ock kunna skatta sig lycklig att hafva funnit en mycket lämplig och duglig föreståndare.

Haga läsestugas verksamhet har pågått med ungefär liknande resultat det senaste arbetsåret som det närmast föregående. Kafébesökarna hafva där utgjort omkring 60 och tidningsläsarna omkring 80 per dag.

Läsestugornas och folkökets ekonomiska ställning framgår såväl af särskild bifogad tablå för innevarande arbetsår som af revisionsberättelsen för året 1 Oktober 1907—30 September 1908. Begäran om anslag jämte utgiftsstat för nästa arbetsår närslutes. Dessutom bifogas inventarielörteckning samt uppgift å i läsrummen tillgängliga tidningar och tidskrifter. Förteckning öfver befintligt bokförråd torde vi senare få inlämna.

Karlstad i maj 1909.

Å styrelsens för Karlstads läsestugor och folkök vägnar:

FR. NORDVALL,
ordförande.

ALFR. NYBERG,
kassör.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkök får härmed till Herrar Stadsfullmäktige inlämna nedanstående förslag till utgiftsstat för den kombinerade läsestugu- och folköksverksamheten för arbetsåret $\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910:

Till Haga läsestuga: hyresbidrag	600: —	
» » » bidrag till bränsle och lyse	150: —	750: —
» kombinerade läsestugan och folköket: hyra	2,500: —	
» » » » » vattenafgift ...	36: —	2,536: —
» båda gemensamt: för prenumeration å tidningar m. m.	264: —	
» » » » » inköp och inbindning af böcker	200: —	464: —
		<u>Summa Kronor 3,750: —</u>

Med anledning af ofvanstående utgiftsstat får styrelsen vördsamt hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige behagade för den kombinerade läsestugu- och folkköksverksamheten för arbetsåret $\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910 anslå:

ordinarie anslag..... 3,750: —
 Karlstad i maj 1909.

Å styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök vägnar:

FR. NORDVALL,
 ordförande.

ALFR. NYBERG,
 Kassör.

Kassarapport för Karlstads läsestugor och folkkök från 1:sta Okt. 1908 till dato.

Inkomster:

Uttag å stadens anslag för verksamheten	5,455: 57	
Stadens anslag för tidningsprenumeration till nykterhets- kaféer.....	200: —	5,655: 57
		<u>Kronor 5,655: 57</u>

Utgifter:

Hyror för läsestugan och folkköket i staden ...	1,875: —	
D:o » d:o i Haga	600: —	2,475: —
Vattenafgift för lokalerna i staden.....	27: —	
Halfva afgiften för lyse för d:o	221: 78	
Bränsle och lyse för läsestugan i Haga.....	84: 35	333: 13
Prenumeration å tidningar för nykterhetskaféer	200: 40	
Prenumeration å tidningar till läsestugorna.....	247: 87	448: 27
Möbler och inventarier	1,010: 43	
Reparation af inventarier och inredning af de nya lokalerna	490: 12	1,500: 55
Brandförsäkringsafgift.....	5: 70	
Annonsor, trycksaker, porton m. m.....	56: 90	62: 60
Återbetalt, från förra räkenskapsåret, af kassaförvaltaren er- hållet förskott.....		791: 41
		<u>Summa 5,610: 96</u>
Kontant i kassan.....		44: 61
		<u>Kronor 5,655: 57</u>

Den ekonomiska ställningen f. n.

Tillgångar:

Kontant i kassan	44: 61
Innestående i Wermlands Ensk. Bank	2: 38
D:o å beviljadt anslag.....	1,330: 43
	<u>Kronor 1,377: 42</u>

Löpande utgifter:

Hyror	625: —	
Vattenavgift	9: —	
Inköp och inbindning af böcker	250: —	884: —
Obetalda räkningar & möbler		344: —
Diverse utgifter.....		149: 42
		<hr/>
		Kronor 1,377: 42

Karlstad i maj 1909.

J. A. HÅKANSON.

Förteckning öfver inventarier i kombinerade läsestugan och folkököket samt i Haga läsestuga:

A. Kombinerade läsestugan och folkököket:

Damkaféet:

1 soffa	35: —	
3 serveringsbord à kr. 10	30: —	
1 gammalt skrifbord	10: —	
1 dussin stolar	84: —	
4 munkstolar, gamla à kr. 5	20: —	
1 spegel med kam och borste	15: —	
1 taklampa med gasledning	15: —	209: —

Stora kaféet:

1 stort bord	20: —	
4 serveringsbord à kr. 10	40: —	
5 d:o mindre, gamla à kr. 8	40: —	
1 litet bord	4: —	
3 dussin stolar à kr. 84	252: —	
2 gamla d:o à kr. 2: 50	5: —	
1 kamin	30: —	391: —

Läsrummet:

1 stort bord	10: —	
1 mindre bord	6: —	
1 soffa	10: —	
15 stolar à kr. 7	105: —	
1 tidningsfack	20: —	
1 gökklocka	5: —	
1 gasarm med tillbehör	10: —	166: —

Skrifrummet:

1 skrifbord	20: —	
1 större bord	12: —	
1 liten soffa	8: —	
11 stolar à kr. 2: 50	27: 50	
2 munkstolar à kr. 5	10: —	
1 bokskåp	35: —	
1 gasarm med tillbehör	10: —	122: 50

1:sta matsal:

1 stort bord	20: —	
7 serveringsbord à kr. 10	70: —	
2 d:o gamla à kr. 8	16: —	
25 stolar à kr. 7	175: —	
1 kamin	30: —	
1 gasarm, trearmad med tillbehör	35: —	346: —

2:dra matsal:

1 stort bord	20: —	
2 serveringsbord à kr. 10	20: —	
2 d:o gamla à kr. 7	14: —	
1 d:o d:o mindre	5: —	
23 stolar à kr 7	161: —	
2 d:o gamla à kr. 2: 50	5: —	
1 liten kamin, gammal	5: —	
1 gasarm, tvåarmad med tillbehör	15: —	245: —

Matsalens annex:

6 stolar, gamla à kr. 2: 50	15: —	
1 gasarm med tillbehör	10: —	25: —

Serveringsrummet:

1 stort bord	25: —	
1 mindre d:o, gammalt	15: —	
4 stolar, gamla à kr. 1	4: —	
1 gasarm med tillbehör	10: —	54: —

Köket:

1 gasarm med tillbehör	10: —	10: —
----------------------------------	-------	-------

Tamburen:

5 klädhyllor med krokar.....	50: —	
1 spegel.....	5: —	
1 tvättställ.....	50: —	
1 d:o , gammalt.....	15: —	
1 kamin.....	50: —	
1 gasarm med tillbehör.....	10: —	180: --

På vinden:

2 gamla taklampor à kr. 10.....	20: —	
1 serveringstält med bord.....	32: —	
1 varmmjölksapparat med fotogénkök.....	90: —	
14 pinnstolar à kr. 1.....	14: —	156: —

Diverse:

8 anslagstaflor inom ram à kr. 3.....	24: —	
1 skylt.....	5: —	
1 portlykta med ledning.....	20: —	49: —
20 gardiner à kr. 10.....	200: —	200: —
Linoleummattor.....	788: 66	
10 % afskrifning därå.....	78: 86	709: 80

B. Haga läsestuga:

Läsrummet:

1 stort bord.....	}	10 % afskrifning därå.....	426: —	383: 40
1 serveringsbord.....				
2 småbord.....				
1 hörnsoffa.....				
2 fätöljer.....				
9 stolar.....			42: 60	
1 bokskåp.....				

Tamburen:

4 klädhyllor med krokar....	25: —	
1 tvättställ med cistärn.....	25: —	
1 kamin med plåtar och rör.....	35: —	85: —

Diverse:

Gasarmatur i alla rummen.....	55: —	
3 lufter gardiner med messingstänger à kr. 10 ..	30: —	
2 d:o trådgardiner à kr. 3: 50.....	7: —	92: —

Summa kronor 3,423: 70

Karlstad i maj 1909.

Å läsestuga- och folkköksstyrelsens vägnar:
FR. NORDVALL.

**Uppgift å tidningar, som tillhandahållas å Karlstads läsestugor
under år 1909.**

Aftonbladet, Arbetet, Arvika Nyheter, Arvika Tidning, Bergslagernas Nyheter, Blå bandet, Dagen, Dagens Nyheter, Daggdroppen, Filipstads stads- och Bergslags tidning, Göteborgs Aftonblad, Göteborgs Handels m. m. tidning, Göteborgs-Posten, Karlskoga Tidning, Kristinehamnstidningen, Kurre, Nationalkuriren, Nya Dagl. Allehanda-Vårt land, Ny Tid, Nya Kristinehamnsposten, Ord och bild, Puck, Reformatorn Säfteftidningen, Socialdemokraten, Social Tidskrift, Stockholms Dagblad, Strix, Svensk Damtidning, Svenska Dagbladet, Svenska Folket, Svenska Morgonbladet, Sydsvenska Dagbladet, Säningsmannen, Templaren, Verdandisten, Värmlands Allehanda.

Karlstad i maj 1909.

FR. NORDVALL.

Undertecknad, utsedd att granska Karlstads läsestugors räkenskaper för räkenskapsåret $\frac{1}{10}$ 1907— $\frac{30}{9}$ 1908, får efter fullgjordt uppdrag till Herrar Stadsfullmäktige afgifva följande

Revisionsberättelse.

Ingående behållning:

Från föregående räkenskapsår i kassan	96: 25	
I Wermlands Ensk. Bank	0: 59	96: 84

Inkomster:

Stadens anslag	2,300: —	
Hyresbidrag från föreståndarinnorna för läsestugan i Haga .	200: —	
Ränta å sparkasseräkning	21: 79	2,521: 79

Skulder:

Af kassaförvaltaren förskotteradt belopp	791: 41	
		Kronor 3,410: 04

Utgifter:

Hyra för läsestugan i staden	1,100: —	
» » » i Haga	800: —	
Brandförsäkring	6: 50	
Bränsle	72: 50	
Tidningar, böcker och deras bindning ...	257: 56	
Diverse reparationer	35: 50	
Lyse	99: 10	
Inköpta inventarier	1,036: 50	
		Kronor 3,407: 66

Utgående behållning:

Till nästa räkenskapsår i Wermlands Eusk. Bank..... 2: 38
Kronor 3,410: 04

Med hänsyn till de rätt stora summor, som anslagits till läseslugorna samt deras numera säkerligen betydliga tillgångar i inventarier och böcker, synes det revisorn som om en något vidlyftigare bokföring för framtiden vore önskvärd, än blott och bart en kassaräkning. Någon inventarieförteckning har ej företetts. Då alla utgiftsposter äro fullständigt verifierade, får jag föreslå full ansvarsfrihet för den lid revisionen omfattar.

Karlstad den 28 April 1909.

G. MÆCHEL.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 26 Juli 1909.

§ 12.

Uti hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning hade Styrelsen för Karlstads läsesluga och folkkök hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte för den kombinerade läsesluga- och folkköksverksamheten för arbetsåret den 1 Oktober 1909 —den 30 September 1910 anvisa ett belopp af 3,750 kronor; och hade Drätselkammaren uppå remiss att häröfver afgifva utlåtande.

Sedan Drätselkammaren genomgått och granskat den till grund för anslags-äskandet uppgjorda utgiftsstaten för ofvannämnda verksamhetsår äfvensom tagit del af Styrelsens för sistförflutna verksamhetsåret afgifna berättelse samt öfriga vid framställningen fogade handlingar, beslöt Kammaren hemställa, att det begärda anslaget måtte af Herrar Stadsfullmäktige beviljas att utgå af anslaget för nykterhetssakens främjande med 3,150 Kronor af innevarande års och med återstående 600 Kronor af nästkommande års anslag för sagda ändamål.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 Oktober 1909.

§ 85.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yltrande öfver Styrelsens för Karlstads läsesluga och folkkök hos Herrar Fullmäktige gjorda framställning om

ett anslag af 3,750 kronor för den kombinerade läsestugu- och folkköksverksamheten under arbetsåret den 1 oktober 1909—den 30 september 1910, och hade Kammaren därvid hemställt, att det begärda anslaget måtte af Herrar Fullmäktige beviljas att utgå af anslaget för nykterhetssakens främjande med 3,150 kronor af innevarande års och med återstående 600 kronor af nästkommande års anslag för sagda ändamål.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt anföra följande.

Af den till styrelsens framställning fogade revisionsberättelse för arbetsåret den 1 oktober 1907—den 30 september 1908 inhämtades, att vederbörande revisor med hänsyn till de ganska stora summor, som anslagits till läsestugorna, samt deras numera säkerligen betydliga tillgångar i inventarier och böcker, dels ansett en något vidlyftigare bokföring än allenast kassaräkning för framtiden önskvärd, dels ock uppgifvit, att någon inventarieförteckning ej företetts vid revisionen. Till sin framställning i ämnet hade emellertid styrelsen fogat en inventarieförteckning, men saknades i densamma uppgift å anstalten tillhöriga böcker, kartor m. m.

Utskottet, som i likhet med anstaltens revisor ansåge fullständig bokföring för framtiden nödvändig och som icke kunnat finna den af styrelsen återropade inventarieförteckning för ändamålet tillfyllestgörande, men som mot styrelsens anslagskraft i öfrigt icke funnit anledning till erinran, beslöt hemställa,

att Herrar Fullmäktige måtte bestämma, att beträffande läsestugan och folkköket för framtiden fullständiga räkenskaper skola föras och att inventarieförteckning, upptagande förutom möbler och öfriga lösören jämväl böcker och kartor m. m., skall finnas tillgänglig å anstalten;

samt att Herrar Fullmäktige, på sätt Drätselkammaren föreslagit, måtte bevilja styrelsen ett anslag för arbetsåret den 1 oktober 1909—den 30 september 1910 af 3,750 kronor att utgå af anslaget för nykterhetssakens främjande, med 3,150 kronor af innevarande års och med återstående 600 kronor af nästkommande års anslag för sagda ändamål.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

95. Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om afskrifning å de under styrelsens vård stående inventarier och materialier.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Styrelsen för
Karlstads Vatten- och Gasverk den 9 Juli 1909.*

§ 13.

Till Styrelsen hade inkommit vederbörande inventeringsmäns berättelser öfver verkställda inventeringar för år 1908 af Stadens, under Styrelsens vård stående

lösa egendom, och beslöts, efter granskning häraf, att längderna skulle till Herrar Stadsfullmäktige öfverlemnas med hemställen, i likhet med hvad inventeringsmännen föreslagit, att afföring ur räkenskaperna måtte medgifvas för de till afskrifning föreslagna inventarier och materialier till följande belopp, nämligen:

För Gasverket: inventarier:	kr. 305: 13
materialier:.....	» 448: 72
	<u>kr. 753: 85</u>
För Vattenverket: inventarier:.....	» 191: 80
» Elektricitetsverket: inventarier:	» 160: 11

Som ofvan.

In fidem:

JOHN RUNDGREN.

Utdrag af protokollet hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 Oktober 1909.

§ 86.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva yttrande öfver Styrelsens för vatten- och gasverken i enlighet med vederbörande inventeringsmäns förslag gjorda framställning, att Herrar Fullmäktige måtte medgifva, att afskrifning finge ske å gasverkets inventarier till ett belopp af 305 kronor 13 öre, å gasverkets materialier till ett belopp af 448 kronor 72 öre, å vattenverkets inventarier till ett belopp af 191 kronor 80 öre samt å elektricitetsverkets inventarier till ett belopp af 160 kronor 11 öre; och beslöt Utskottet tillstyrka bifall till Styrelsens i ämnet gjorda förslag.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

34. Kungl. Järnvägsstyrelsens skrifvelse i anledning af Stadsfullmäktiges framställning om utläggande af ett nytt spår å hamnplanet vid Kanikenäset.

(Se Serien A N:o 5; 35.)

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning af Herrar Stadsfullmäktiges remiss den 10 September få vi på uppdrag af Hamnstyrelsen äran anföra följande.

Redan i sin skrifvelse den 11 September 1908 (N:o 6½ Ser. A.) uttalade Hamnstyrelsen sina tvifvelsmål, huruvida Kungl. Järnvägsstyrelsen af den träffade

öfverenskommelsen angående järnvägsspår å yttre hamnen skulle känna sig bunden att bekosta det ifrågasatta treskeniga hamnspåret till magasin stomterna vid yttre hamnen. Dessa tvifvelsmål hafva vunnit stöd genom uttalanden af särskildt en person, som, i dylika frågor mycket anlita, varit påtänkt till stadens skiljeman i en blifvande kompromiss, och hvilken person i likhet med Hamnstyrelsen funnit det tvistigt, huruvida staten kan åläggas utföra spåret, så framt icke detta visats vara hehöfligt till följe trafikens tillväxt å hamnplanet. Någon sådan tillväxt har emellertid icke kunnat konstateras vid den tidpunkt i April 1908, då Hamnstyrelsens framställning i ärendet till Herrar Stadsfullmäktige afläts, alldenstund den normalspåriga trafiken å hamnplanet tog sin början först vid slutet af 1907 års seglation. Icke heller har tillfölje lågkonjunktur och arbetsinställelser någon tillväxt i trafiken sedermera inträdt.

Under sådana förhållanden få vi vördsamt hemställa, det Stadsfullmäktige med frångående af sitt beslut den 25 september 1908 ville ingå på de villkor, som i distriktsförvaltningens skrifvelse den 3 Augusti 1908 uppställts för anläggning af ifrågavarande spår, samt uppdraga åt Hamnstyrelsen att vidtaga nödiga åtgärder för spårets bringande till stånd.

Karlstad den 22 Sept. 1909.

TH. HELLEBERG.

EMIL RUNE.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 Oktober 1909.

§ 88.

Genom skrifvelse den 25 juli 1908 hade Kungl. Järnvägsstyrelsen bifallit Herrar Fullmäktiges anhållan om utläggning af ett treskenigt spår till stadens magasins- och upplagsplatser vid nya hamnen å Kanikenäset samt berörda spårs anslutning till statens järnvägars hamnspårssystem därstädes på sätt af Herrar Fullmäktige föreslagits, under vilkor, bland annat, att spårplaneringen, för hvilken ingen kostnad finge drabba statens järnvägar, utfördes med materialier, som af vederbörande bandirektör godkändes, samt efter fullbordandet öfverlämnades till statens järnvägar såsom dess egendom, att trafikerats i likhet med den hamnspårplanering, som omhandlades i med staden träffad öfverenskommelse af den 4 november 1907. I skrifvelse den 3 augusti 1908 hade dessutom vederbörande distriktsförvaltning, med förmälan, att distriktsförvaltningen samtidigt afläte skrifvelse till Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag rörande bolagets järnvägs del-

tagande i underhållskostnaden för hamnspåret, föreslagit hufvudsakligen, att, därest de af Kungl. Järnvägsstyrelsen i ämnet uppställda vilkor godkändes, tillägg härom gjordes till förutnämnda öfverenskommelse, hvars bestämmelser borde i öfrigt gälla äfven för nu omhandlade spår.

Efter det Herrar Fullmäktige å sammanträde den 25 september 1908 beslutit bl. a., att icke godkänna det af Kungl. Järnvägsstyrelsen framställda vilkor, att ingen kostnad för den ifrågasatta spårplaneringen finge drabba Statens Järnvägar, samt att till afgörande af skiljenämnd hänskjuta frågan, huruvida och i hvilken mån Kungl. Järnvägsstyrelsen kunde anses skyldig bekosta ifrågavarande spårplanering, hade från Kungl. Styrelsen den 7 mars 1909 till Herrar Fullmäktige inkommit en skrivelse, hvari Styrelsen visserligen förklarat sig villig utse skiljemän för frågans lösande, men tillika, under framhållande, att, om underdånig hemställan om erhållande af erforderliga medel för spårets utläggande komme att af Kungl. Styrelsen göras, det vore beroende af Kungl. Maj:t och Riksdagen, huruvida sådana medel komme att för ändamålet ställas till förfogande, ansett sig böra tillkännagifva, att Kungl. Styrelsen afvaktade vidare meddelande från Fullmäktiges sida, innan Kungl. Styrelsen utsåge sina skiljemän.

Sedan vederbörande delegationer afgifvit yttrande i frågan, men Herrar Fullmäktige å sammanträde den 10 september 1909 beslutit återremittera ärendet för förnyadt yttrande af Hamnstyrelsen, hade sistnämnda styrelse, under framhållande, hurusom det måste anses ganska osannolikt, att en eventuel skiljedom komme att utfalla till stadens fördel, hemställt, att Herrar Fullmäktige, med frångående af sitt beslut af den 25 september 1908, ville ingå på de villkor, som i distriktsförvaltningens skrivelse den 3 augusti 1908 uppställts för anläggning af ifrågavarande spår, samt uppdraga åt Hamnstyrelsen att vidtaga nödiga åtgärder för spårets bringande till stånd.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt anföra, att, då frågan om statens skyldighet att bekosta ifrågavarande spår enligt gällande öfverenskommelser syntes vara beroende därpå, huruvida trafikens tillväxt nödvändiggjort spårets utläggande, men någon trafik tillväxt icke kunnat konstateras, staden torde böra underkasta sig att på egen bekostnad anlägga meranämnda spår. På grund häraf ansåg sig Utskottet, i hufvudsaklig anslutning till Hamnstyrelsen, böra hemställa,

att Herrar Fullmäktige med frånträdande af sitt beslut af den 25 september 1908 måtte de för sin del godkänna de af Kungl. Järnvägsstyrelsen i dess skrivelse den 25 juli samma år och vederbörande distriktsförvaltning i dess skrivelse den 3 augusti 1908 uppställda vilkor och bestämmelser rörande ifrågavarande spårs utläggande;

samt att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Hamnstyrelsen att vidtaga för spårels utläggande erforderliga åtgärder äfvensom att å Herrar Fullmäktiges vägnar underteckna de öfverenskommelser, som af Herrar Fullmäktiges beslut föranleddes.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

87. Magistratens resolution med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande öfver Herr Förste provinsialläkarens framställning till Konungens Befallningshafvande i länet angående åtgärder för att söka anskaffa ett godt dricksvatten åt staden.

Till Konungens Befallningshafvande i Vermlands län.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas att häröfver infordra yttrande från stadsfullmäktige i staden samt därmed jämte eget utlåtande i ärendet hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 22 september 1908.

GERH. DYRSSEN.

Axel Schotte.

Det torde vara ett i Karlstad allmänt känt och erkänt faktum, att dricksvattnet, som tillhandahålles stadens invånare, i allmänhet är af — för att nu använda ett lindrigt uttryck — mindre god beskaffenhet. Någon nämnvärd förändring till det bättre torde ej heller vara att förvänta, så länge vattnet hemtas af vattenverket direkt ur Klarelfven. Med anledning häraf synes det mig vara högligen önskvärdt, att något åtgöres för att utröna, huruvida icke möjlighet finnes för staden att på ett eller annat sätt erhålla ett bättre dricksvatten. Bland annat borde, enligt min åsigt, en omsorgsfull och noggrann undersökning af grundvattensförhållandena i stadens omnejd jämte angränsande trakten företagas. Det synes mig nämligen ej vara otänkbart, att man vid en dylik undersökning kunde någonstädes i Karlstadstrakten finna ett grundvatten af lämplig beskaffenhet och i tillräcklig mängd för stadens behof. Det kunde ju tilläfsventyrs häuda, att man vid närmare undersökning kunde någonstädes å Klarelfbotten t. ex. i närheten af Borgmästarcholmen eller annorstädes finna rikligt gifvande grundvattensädror — källädror —, som kunde medels lämpliga anordningar tillvaratagas och af vattenverket utnyttjas. Ej heller kunde det vara omöjligt, att tjenligt grundvatten i

tillräcklig mängd för stadens behof kunde anträffas i marken någonstades vid Bryngfjorden eller vid Skåre eller annorstädes norrut eller österut från staden.

Att ett samhälle af en eller annan orsak tar eller måste ta' sitt vattenbehof från källädror, belägna på större eller mindre afstånd från samhället, är ju för öfrigt något icke så alldeles ovanligt. Så t. ex. har Kristinehamn — om vi nu hålla oss endast till Vermlands län — ansett det vara med sin fördel förenligt att anlägga vattenledning icke från Venern utan från källädror i Sandköping i Varnums socken, hvilka, enligt hvad närslutna meddelande utvisar, ligga på ett afstånd af icke mindre än 8,5 kilometer från stadssamhället.

Hvad sjelfva undersökningen af grundvattensförhållandena i Karlstadstrakten vidkommer, bör densamma naturligtvis verkställas af i hithörande stycken fullt kunnig och förfaren person d. v. s. af *verkligt* sakkunnig, för ändamålet särskildt tillkallad person, enär möjligheterna att erhålla lämpligt grundvatten för stadens räkning icke ligga så att säga i öppen dager. Slutligen anser jag, att föreställningen om eller blotta tanken på, att en undersökning skulle komma att medföra utgifter för staden, icke bör ej heller får à priori omöjliggöra verkställandet af en sakkunnig undersökning och utredning. Frågan, huruvida någon möjlighet finnes för staden att erhålla godt dricksvatten etc. antingen från grundvattensädror eller medels andra intagningsmetoder från Klarelfven än de, som nu användas, är nämligen af den allra största vikt och betydelse för stadens invånare.

Med fränhållande af detta vänder jag mig nu — med stöd af bestämmelserna i § 5 mom. 1 i gällande instruktion för förste provinsialläkare — till Konungens Befallningshafvande med vördsam anhållan, att Konungens Befallningshafvande ville taga i öfvervägande, huruvida en undersökning i ofvan angifvet syfte bör företagas, och, om Konungens Befallningshafvande finner mitt förslag värdt att beaktas, förordna detsamma, samt föra saken effektivt framåt.

Karlstad den 20 Sept. 1908.

S. ALVINZI,
förste provinsialläkare i
Vermlands län.

Till Förste Prov.-läkaren Herr Doktor S. Alvinzi, Karlstad.

Till svar å ärade skrifvelsen af gårdagen får jag meddela, att vattenledningens längd mellan Sandköping och stadens rörnät är 8,500 meter.

Kristinehamn den 18 Sept. 1908.

Högaktningsfullt
ALBERT ANDERSON.
Stadsingenjör.

Resolution.

Inneliggande framställning öfverlemnas till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad, som anmodas deröfver afgifva yttrande och dermed till Magistraten inkomma samt remisshandlingen dervid återställa.

Karlstads rådhus den 25 September 1908.

På Magistratens vägnar:
CARL LIDBERG.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

På remiss från Herrar Stadsfullmäktige har Hälsovårdsnämnden att afgifva yttrande i anledning af förste provinsialläkaren S. Alvinzis hos Konungens Befallningshafvande gjorda framställning rörande åtgärder för att söka anskaffa ett bättre dricksvatten åt staden, och får Hälsovårdsnämnden, efter att vid flere sammanträden haft denna fråga under öfvervägande, afgifva följande yttrande.

Uppmärksamheten har på senare tiden alltmer riktats på grundvattnet såsom den lämpligaste källan för en stadsvattenledning. Svårigheterna vid en sådan vattenlednings anläggande kunna dock vara betydande och undersökningarne kräfva stor erfarenhet vid bedömandet af de invecklade förhållanden, som äro därmed förknippade, och misstag härutinnan kunna lätt blifva i hög grad ödesdiga. Traktens geologiska förhållanden måste noga utrönas, grundvattenströmmarnes utlopp uppletas och omfattande pumpningsförsök utföras för utrönande af icke illott grundvattnets beskaffenhet utan ock dess tillräcklighet, hvarvid ej får förglömmas att grundvattenströmmarne kunna aftaga eller blifva otillräckliga för stegradt behof af vatten.

Gäller det att anlägga vattenledning till ett samhälle, som förut är i saknad af sådan, äro helt visst dylika undersökningar af grundvattenförhållandena på sin plats.

För ett samhälle, som redan är försedt med vattenledning, är det däremot endast det redan tillgängliga vattenledningsvattnets oduglighet eller otillräcklighet — i förevarande fall naturligen blott den förra omständigheten — som bör gifva anledning till nämnda med afsevärda kostnader förenade undersökningar.

En sådan anledning anser sig förste provinsialläkaren hafva funnit i ett i Karlstad allmänt känt och erkänt faktum, att dricksvattnet, som tillhandahålles stadens innevänare i allmänhet är af — för att nu använda ett lindrigt uttryck — mindre god beskaffenhet. Detta påstående stödes icke på någon anford, af sakkunnig person verkställd undersökning och därpå grundadt utlåtande utan endast af en bland allmänheten gängse mening. Det angifves ej heller, hvarför någon

nämnvärd förändring till det bättre ej torde vara att förvänta, så länge vattnet hämtas af vattenverket direkt ur Klarälfvana. Detta hade varit så mycket mera önskvärdt, som enligt Hälsovårdsnämndens förmenande en motsedd lagstiftning angående åtgärder mot de olägenheter, som förorsakas genom fabriksdrift, äfvensom i mån af behof utvidgade och förbättrade anordningar för vattnets filtrering och rening borde kunna medföra synnerligen afsevärdt gagn.

Hälsovårdsnämnden har sedan lång tid tillbaka haft sin uppmärksamhet riktad på vårt vattenledningsvatten och sålunda, bland annat, i skrifvelse till Konungens Befallningshafvande den ¹⁷/₄ 1895 påkallat undersökning af förhållandena vid de industriella anläggningar utmed älven, hvarifrån affall utsläpptes i densamma, samt därjämte föranstaltat undersökning af vattnets beskaffenhet. Sådana undersökningar verkställdes af stadens dåvarande ingenjör vid vattenverket J. B. Carlsson samt af Hälsovårdsnämndens i Stockholm ingenjör Klas Sondén, hvilken senare i sitt den ²³/₁ 1896 afgifna utlåtande bland annat säger: «Någon afsevärd olikhet mellan vatten från olika proftagningsställen har icke kunnat kemiskt påvisas. Proportionen mellan det i vattnet lösta syret och totalmängden i vattnet upplöst luft (befriad från kolsyra) är vid alla undersökta vattensorter att anse såsom i det närmaste normal, hvilket synes antyda, att föga oxiderbara föroreningar finnas i vattnet eller att, om sådana förefunnits, deras oxidation blifvit fullbordad. Mot vattnets användbarhet till dryck synes de utförda undersökningarne ej gifva anledning till misstankar».

Tretton år hafva visserligen förflutit, sedan nämnda undersökningar gjordes, men några sådana nya förhållanden hafva, Hälsovårdsnämnden veterligt, icke sedan dess uppstått, att de synas påkalla öfvergifvande af Klarälfsvattnet som källa till vår vattenledning. En sulfatfabrik har visserligen nybyggt vid Dejefors, däremot den, som vid ofvannämnda undersökningar fanns vid Klarafors, nedlagts. Genom Dikningslagkommitténs försorg hafva emellertid helt nyligen undersökningar af Klarälfsvattnet från skilda platser utmed älven samt efter dess passerande genom härvarande vattenverks filter blifvit utförda. Hälsovårdsnämnden har fördenskull vändt sig till ledamoten af nämnda kommitté, doktor Klas Sondén, för att få del af de nya analyserna och erhålla ett af honom därpå grundadt nytt sakkunnigt utlåtande om vattenledningsvattnets beskaffenhet. Som svar därå har meddelats, att undersökningarne ännu icke äro sammanarbetade och beslut ej inom kommittén fattats hvad som i anledning af desamma bör göras samt att resultaten först om någon tid blifva tillgängliga. Doktor Sondén har dock såsom sin mening, grundad på okulär besiktning af älven vid Karlstad och några mil uppåt densamma, uttalat, att han icke tror, att älvens vatten kan så till vida anses såsom hygieniskt olämpligt, som det icke skulle kunna genom noggrann filtrering blifva fullt så

godt som flod- och sjövattnen i allmänhet, förutsatt att en orsak till osmak upphäfvess, samt framhållit, att denna orsak, ejectioner från Deje sulfatfabrik, som stundom meddela lukt och smak åt vattnet, bör undanröjas genom ändring i tillverkningen. Från nämnda sulfatfabrik har sedermera helt nyligen meddelats, att sådan ändring i tillverkningen vid fabriken skall vara vidtagen inom loppet af tre månader. Härigenom skulle den af doktor Sondén påpekade orsaken till osmak hos vattnet försvinna och därmed helt visst den hufvudsakliga anledningen till allmänhetens ofördelaktiga föreställning om vårt vattenledningsvatten, en föreställning, som väl i viss mån äfven påverkas eller framkallas af medvetandet om den orenlighet älfven får mottaga från olika håll, då man så lätt förbiser den ofantliga utspädningen i den framströmmande stora vattenmassan, föga eller alls icke känner till sådana vattendrags stora förmåga af själfrening och äfven förglömmar filteranordningarnas renande verkan. Sant är visserligen, att de senare en tid icke varit tillräckliga för det stegrade vattenbehovet, så att till följd af filterytans knapphet filterhastigheten varit för stor och vattnets rening därför mindre tillfredsställande, men genom anläggningen af ett tredje filter har denna olägenhet afhjälpts.

I detta sammanhang vill Hälsovårdsnämnden äfven meddela, att nämnden i skrifvelse till styrelsen för vattenverket framhållit önskvärdheten af, att regelbundna bakteriologiska undersökningar af vattenledningsvattnet verkställdes, samt att Hälsovårdsnämnden vore i tillfälle att för detta ändamål gifva styrelsen anvisning på sakkunnig person härstädes, som på Hälsovårdsnämndens föranstaltande i Stockholm inhämtat där brukliga metoder för dylika undersökningar.

Det torde äfven böra nämnas, att försök till uppletande af grundvattensådror inom stadens område företagits dels genom vattenverkets försorg dels för det nya lasarettets räkning; men att resultaten i båda fallen varit högst ogynnsamma, i det förra till följd af grundvattnets ringa mängd, i det senare på grund af dess starka saltsmak.

Utom uppletande af grundvattensådror nämner förste provinsialläkaren äfven andra intagningsmetoder från Klarälven för att erhålla godt dricksvatten etc. Tyvärr angifves eller antydes ej, hvori dessa metoder skulle bestå, hvadan Hälsovårdsnämnden därom ej kan yttra sig:

På grund af hvad anförts får Hälsovårdsnämnden hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa

att, innan några åtgärder i enlighet med förste provinsialläkarens i ämnet uttalade mening beslutas, resultatet af de genom Dikningslagkommittéus försorg nyligen företagna undersökningarne af Klarälfsvattnet utmed älfvens lopp och från härvarande vattenledning mätto afvaktas och därpå grundadt sakkunnigt utlåtande om vattnets användbarhet som dricksvatten inhämtas;

att åt styrelsen för vattenverket måtte gifvas i uppdrag och anslås medel dels till förnyad analys af vattenledningsvattnet, sedan ejectionerna från Dejefors upphört, dels till fortlöpande bakteriologiska undersökningar till uträonande af i hvad mån de nuvarande filteranordningarna uppfylla sitt ändamål, i hvilket afseende undersökningarnas resultat tid efter annan böra delgifvas Hälsovärdsnämnden; samt

att åt styrelsen för vattenverket lämnas i uppdrag, att, därest ejectioner från Dejefors sulfatfabrik icke upphöra inom tre månader från detta års början eller andra olägenheter af Klarälfsvattnets förorenande från industriella inrättningar eller af annan anledning yppa sig, söka hos Konungens Befallningshafvande utvärka lämpliga åtgärder till undanrödjande af dylika missförhållanden.

Karlstad den 4 Januari 1909.

Å Hälsovärdsnämndens vägnar:

N. LUNDBERG.

Carl Lidberg.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Styrelsen för
Karlstads Vatten- och Gasverk den 1 April 1909.*

§ 49.

Uppå remiss hade Styrelsen att afgifva yttrande öfver Magistratens resolution i anledning af förste Provinsiälläkarens, S. Alvinzi, hos Konungens Befallningshafvande i Värmlands län gjorda framställning rörande åtgärders vidtagande för att åt staden söka anskaffa ett godt dricksvatten, och, sedan handlingarna i ärendet cirkulerat ledamöterna emellan, beslöts afgifva följande utlåtande.

Att stadens vattenledningsvatten varit under de senaste åren och f. n. är mindre tillfredsställande på grund af föroreningar, som tillföras älfvattnet från de många, vid älfven belägna fabriker, och hvilka gifva åt vattnet en oangenäm lukt och smak, kan icke förnekas.

Huruvida dessa föroreningar orsaka att vattnet i *hygieniskt* hänseende kan anses olämpligt som dricksvatten, är emellertid mer än tvifvelaktigt, och har Styrelsen i denna fråga rådfört sig med Herr professor Gust. Richert, som förut varit i tillfälle att taga närmare kännedom om vår vattenfråga. Enligt hans åsikt vore det icke att befara, att älfvattnet äfven med dessa föroreningar vore af hälsovådlig art, ehuru både färg och smak vore mindre tilltalande, samt att man det oaktadt medels en omsorgsfull filtrering skulle kunna erhålla ett fullt användbart dricksvatten.

Denna Professor R:s uttalade mening synes också stämma väl öfverens med det af Herr Doktor Sondén uti Hälsovårdsnämndens yttrande gjorda uttalandet rörande samma sak, och har Styrelsen för sin del all anledning att häruti iastämma, liksom ock uti Hälsovårdsnämndens åsikt att en »motsedd lagstiftning angående åtgärder mot de olägenheter, som förorsakas genom fabriksdrift», först bör afvaktas, innan de af förste provinsialläkaren förordade anstalterna vidtagas. Då vidare den i Hälsovårdsnämndens utlåtande lämnade uppgiften, »att sådan ändring i tillverkningen vid Deje sulfatfabrik skall vara vidtagen inom loppet af 3:ne månader» — räknadt från början af Januari d. å. — rörande »ejektioners» utsläppande i älven, genom besök på platsen konstaterats vara med verkliga förhållandet öfverensstämmande, hvadan man således har all anledning förvänta att deraf förorsakad »osmak» på vattnet inom kort försvinner, och dessutom kostnaderna för af förste provinsialläkaren föreslagna grundvattensundersökningar, som redan i det förberedande stadiet torde få uppskattas till 10,000 tals kronor, anser sig Styrelsen med särskild hänsyn till stadens dåliga ekonomi hafva fullgiltiga skäl att för sin del f. n. afstyrka bifall till den af honom gjorda framställningen.

Beträffande Hälsovårdsnämndens förslag rörande anvisande af medel till analys af vattenledningsvattnet, sedan ejektionerna från Deje sulfatfabrik upphört, samt till fortlöpande bakteriologiska undersökningar, får Styrelsen meddela, att den redan igångsatt undersökningar af det förra slaget, och att den för kontrollering af filterna inom närmaste tid kommer att äfven låta verkställa omnämnda bakteriologiska undersökningar, samt att medel härtill äro ämnade att utgå ur anslaget för oförutsedda utgifter.

In fidem:
J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 maj 1909.

§ 6.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att yttra sig i anledning af Herr förste provinsialläkaren S. Alvinz till Konungens Befallningshafvande ingifna framställning angående vidtagande af åtgärder för anskaffande af godt dricksvatten för staden, uti hvilket ärende Hälsovårdsnämnden samt Styrelsen för Vatten- och Gasverken afgifvit infordrade utlåtanden.

Härvid hade Hälsovårdsnämnden såsom sin mening uttalat, att några åtgärder i det af Herr förste provinsialläkaren angifna syfte icke borde af staden vidtagas,

förrän resultatet af företagna undersökningar rörande Klarälfvens vatten blifvit känt och därpå grundadt sakkunnigt utlåtande om vattnets användbarhet som dricksvatten inhämtats.

Uti detta uttalande, som biträdts af Vatten- och Gasverksstyrelsen, ville Drätselkammaren till alla delar instämma.

I sammanhang härmed hade Hälsovårdsnämnden tillika hemställt,

dels att Styrelsen för Vattenverket måtte erhålla i uppdrag att verkställa förnyad analys af vattenledningsvattnet, sedan ejektionerna från Dejefors Sulfatfabrik upphört samt fortlöpande bakteriologiska undersökningar till utrönande af de nuvarande filteranordningarnes effektivitet äfvensom att till nämnda styrelse måtte anslås härför erforderliga medel,

dels ock att samma styrelse måtte lämnas i uppdrag att, därest det visade sig, att Klarälfsvattnet förorenades genom industriella inrättningar eller af andra anledningar, söka hos Konungens Befallningshafvande utverka lämpliga åtgärder till undanrödjande af dylika missförhållanden.

Sedan Styrelsen för Vatten- och Gasverken uti sitt i ärendet afgifna yttrande i anledning häraf meddelat, att Styrelsen redan gått i författning om verkställande af analys af vattenledningsvattnet samt att medel såväl härtill som till de fortlöpande bakteriologiska undersökningar, hvilka styrelsen hade för afsigt att jämväl företaga, komme att utgå af anslaget för oförutsedda utgifter, äfvensom att Styrelsen varit i tillfälle att konstatera, att ejektionerna från Dejefors sulfatfabrik numera upphört, fann Drätselkammaren något annat yttrande i anledning af Hälsovårdsnämndens ifrågavarande framställningar ej erfordras, än att Kammaren ville uttala önskvärldheten af att, därest vattenverkets Styrelse vid framtida undersökningar funne föroreningar i Klarälfsvattnet hafva uppstått genom industriella anläggningar eller af andra orsaker, Styrelsen hos Konungens Befallningshafvande sökte utverka åtgärder för undanrödjande af dylika missförhållanden.

På grund af hvad sålunda förekommit beslöt Drätselkammaren tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att såsom infordradt yttrande i anledning af Herr förste provinssiäläkaren S. Alvinzis förevarande framställning hemställa, att framställningen ej måtte för närvarande till någon Konungens Befallningshafvandes vidare åtgärd föranleda.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 Oktober 1909.

§ 89.

Uppå remiss hade Hälsovårdsnämnden, Styrelsen för Vatten- och Gasverken samt Drätselkammaren afgifvit infortrade yttranden i anledning af Förste Provinsialläkaren S. Alvinzis till Konungens Befallningshafvande i länet ingifna framställning angående vidtagande af åtgärder för anskaffande af godt dricksvatten för staden. Samtliga dessa delegationer hade därvid uttalat, att några åtgärder i det af Förste Provinsialläkaren angifna syfte icke borde af staden vidtagas, förrän resultatet af företagna undersökningar rörande Klarälfvens vatten blifvit känt och därpå grundadt sakkunnigt utlåtande om vattnets användbarhet som dricksvatten inhämtats. I sammanhang härmed hade emellertid Hälsovårdsnämnden hemställt *dels* att Styrelsen för Vattenverket måtte erhålla i uppdrag att verkställa förnyad analys af vattenledningsvattnet, sedan ejektionerna från Dejevors sulfatfabrik upphört, samt fortlöpande bakteriologiska undersökningar till utrönande af de nuvarande filteranordningarnes effektivitet, äfvensom att till nämnda styrelse måtte anslås härför erforderliga medel, *dels ock* att samma styrelse måtte lämnas i uppdrag att, därest det visade sig, att Klarälfsvattnet förorenades genom industriella inrättningar eller af andra anledningar, söka hos Konungens Befallningshafvande utverka lämpliga åtgärder till undanrödjande af dylika missförhållanden. Med anledning af Hälsovårdsnämndens sålunda gjorda yrkanden hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken meddelat, att Styrelsen redan gått i författning om verkställande af analys af vattenledningsvattnet samt att medel såväl härtill som till de fortlöpande bakteriologiska undersökningar, hvilka styrelsen hade för afsigt att jämväl företaga, komme att utgå af anslaget för oförutsedda utgifter, äfvensom att Styrelsen varit i tillfälle att konstatera, att ejektionerna från Dejevors sulfatfabrik numera upphört. Drätselkammaren å sin sida hade, efter inhämtande af berörda meddelanden, funnit annat yttrande i anledning af Hälsovårdsnämndens ifrågavarande framställning ej erfordras än att Kammaren ville uttala önskvärldheten af att, därest vattenverkets styrelse vid framtida undersökningar funne föroreningar i Klarälfsvattnet hafva uppstått genom industriella anläggningar eller af andra orsaker, Styrelsen hos Konungens Befallningshafvande sökte utverka åtgärder för undanrödjande af dylika missförhållanden.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, ville därvid till en början, med fästadt afseende å ofvanberörda af Styrelsen för Vatten- och Gasverken lämnade upplysningar för sin del hemställa, att Hälsovårds-

nämndens framställning i förut nämnda hänseenden icke måtte föranleda till annat yttrande från Herrar Fullmäktiges sida, än att Herrar Fullmäktige godkände hvad Drätselkammaren härutinnan uttalat.

Beträffande däråfter själfva hufvudsaken ansåge sig Utskottet böra instämma i de yttranden, som af öfriga i ärendet hörda delegationer afgifvits, och ville Utskottet på grund däraf, i likhet med Drätselkammaren tillstyrka, att Herrar Stadsfullmäktige såsom infordradt yttrande i anledning af Herr förste provinsialläkaren S. Alvinzis förevarande framställning måtte hemställa, att framställningen ej för närvarande måtte till någon Konungens Befallningshafvandes vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

70. Hälsovårdsnämndens framställning om användande af den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus jämte hvad därmed stode i samband.

(Se Serien A N:o 7; 70.)

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 13 September 1909.

§ 3.

Uppå återremiss från Herrar Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren att nu afgifva förnyadt yttrande i anledning af Hälsovårdsnämndens framställning rörande ordnandet af stadens epidemisjukvård.

Uti detta ärende hade Drätselkammaren genom den 30 mars 1908 afgifvet utlåtande i anslutning till Hälsovårdsnämndens därom gjorda framställning tillstyrkt Herrar Stadsfullmäktige att låta inreda den östra hufvudbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för staden samt anvisa ett anslag af 138,100 kronor att enligt uppgjort förslag användas för berörda ändamål.

Sedan därefter Herrar Stadsfullmäktige vid frågans behandling den 30 maj 1908 återremitterat ärendet till Hälsovårdsnämnden med uppdrag åt Nämnden »att i samråd med Drätselkammaren söka utleta lämplig, mera afsides belägen plats,

hålst tillhörig staden, för uppförande därstädes af nybyggnad för epidemisjukhus och lämnande utrymme för framtida utvidgningar samt att låta uppgöra en approximativ beräkning öfver kostnaden för nybyggnaden, så hade Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren, efter hållet gemensamt sammanträde, såsom plats för uppförande af ett nytt epidemisjukhus för staden föreslagit kvarteren Höjden och Stenen i Stadsdelen Berget, däraf kvarteret Höjden som plats för nybyggnaden och kvarteret Stenen för framtida utvidgningar för epidemisjukhuset.

Uti härefter afgifvet yttrande hade Hälsovårdsnämnden meddelat, att, då enligt hvad Nämnden inhämtat kostnaden för ett nytt epidemisjukhus för staden ej kunde beräknas billigare än till 6,000 kronor för säng samt ett dylikt sjukhus å den af Nämnden och Drätselkammaren föreslagna platsen ej borde innehålla mindre än 60 sängar, kostnaden för detsamma altså skulle uppgå till 360,000 kronor, hvartill sedan skulle komma 10,000 kronor för vatten- och afloppsledningars framdragande förutom hvad Rosenborgsgatans iordningsställande kunde kräfvä; Och hade Hälsovårdsnämnden, som ansett dessa kostnader för dryga för att staden under nuvarande förhållanden skulle kunna iklåda sig desamma, fördenskull ånyo gjort framställning om apterandet af den östra hufvudbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för staden för en beräknad kostnad af 138,100 kronor äfvensom därjämte hemställt, att omförmålde kvarteren Stenen och Höjden måtte reserveras för framtida uppförande af ett nytt epidemisjukhus.

Till denna Hälsovårdsnämndens framställning hade Beredningsutskottet tillstyrkt bifall och därvid tillika uttalat önskvärdheten af att de beräknade kostnaderna för företaget om möjligt nedbringades.

Drätselkammaren beslöt nu att i ärendet anföra följande.

De verkställda approximativa beräkningarna angående kostnaderna för ett nytt epidemisjukhus för staden hade till fullo bekräftat Drätselkammarens i dess ofvanomförmålde utlåtande den 30 mars 1908 gjorda uttalande att kostnaderna för genomförandet af Hälsovårdsnämndens förslag till anordnande af epidemisjukhus å gamla lasarettstomten komme att väsentligt understiga kostnaden för byggande af ett helt och hållet nytt epidemisjukhus.

Då såsom Drätselkammaren jämväl förut framhållit frågan om epidemisjukvårdens ordnande på ett i fråga om utrymme och anordningar i öfrigt mera tillfredsställande sätt, än hittills, ej längre kunde undanskjutas, och då enligt sakkunnigas utlåtande någon fara för smitta ej föreläge, därest epidemisjukhus anordnades i den härför föreslagna byggnaden å gamla lasarettstomten, måste Drätselkammaren, med hänsyn till stadens ekonomi, i allo vidblifva sitt förut i ärendet framställda förslag att aptera den östra hufvudbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för staden.

Beträffande Beredningsutskottets uttalande angående de beräknade kostnaderna för förslaget genomförande fann Drätselkammaren gifvetvis högeligen önskvärdt, om desamma kunde nedbringas, men kunde ej heller Drätselkammaren i detta hänseende föreslå några särskilda nedsättningar i det af Hälsovårdsnämnden uppgjorda förslaget, hvadan Kammaren i likhet med Beredningsutskottet inskränkte sig till att tillstyrka Herrar Fullmäktige att uttala önskvärdheten af kostnadernas nedbringande i den mån sådant kunde ske.

I fråga om Hälsovårdsnämndens förslag att reservera kvarteren Höjden och Stenen som plats för framtida uppförande af nytt epidemisjukhus hade Drätselkammaren intet att häremot erinra, då, såvidt Kammaren hade sig bekant, ifrågavarande staden tillhöriga kvarter ej torde behöfva tagas i anspråk för andra ändamål för stadens räkning.

Drätselkammaren hemställde fördenskull,

att Herrar Stadsfullmäktige måtte ej mindre uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att låta inreda den östra hufvudbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för staden än äfven för ändamålet anvisa ett anslag af högst 138,100 kronor, under uttalande likväl att Nämnden, så vidt möjligt vore, borde söka nedbringa kostnaderna för ifrågavarande arbeten;

att Herrar Fullmäktige måtte föreskrifva, att dessa arbeten skulle utföras medelst entreprenad;

att Herrar Fullmäktige måtte bebyndiga Drätselkammaren att i afvaktan på ett nytt amorteringslån upptaga ett eller flera tillfälliga lån i mån af behof till kostnadsbeloppets täckande; samt

att för framtida uppförande af nytt epidemisjukhus måtte reserveras kvarteren Höjden och Stenen i Stadsdelen Berget.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 14 Oktober 1909.*

§ 91.

Efter det Hälsovårdsnämnden hos Herrar Fullmäktige framlagt förslag till iståndsättande i enlighet med upprättadt kostnadsförslag af den s. k. nya byggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för staden, men Herrar Fullmäktige genom beslut den 30 maj 1908 återremitterat frågan till Hälsovårdsnämnden med uppdrag åt Nämnden att i samråd med Drätselkammaren söka ut-

leta lämplig, mera afsides belägen plats, helst tillhörig staden, för uppförande därstädes af nybyggnad för epidemisjukhus och lämnande utrymme för framtida utvidgningar samt att låta uppgöra en approximativ beräkning öfver kostnaden för nybyggnaden, hade Nämnden till fullgörande af det lämnade uppdraget, efter samarbete med Drätselkammaren, hos Herrar Fullmäktige anmält, att såsom plats för ett nytt epidemisjukhus syntes kunna lämpligen användas kvarteren Stenen och Höjden i stadsdelen Berget, att enligt approximativt gjorda beräkningar kostnaderna för ett sådant sjukhus å den föreslagna platsen uppginge till 360,000 kronor jämte 10,000 kronor för vatten- och aflöpsledningars framdragande till områdets gräns förutom hvad Rosenborgsgatans iordningsställande kunde kräva, samt att staden icke för det närvarande syntes höra ikläda sig så dryga kostnader för ändamålet. På grund af det anförda hade Nämnden hemställt att för framtida uppförande af ett nytt epidemisjukhus måtte reserveras kvarteren Stenen och Höjden i stadsdelen Berget samt att Herrar Fullmäktige i enlighet med Hälsovårdsnämndens förut afgifna förslag måtte låta inreda den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus för en beräknad kostnad af 138,100 kronor.

Beredningsutskottet, som den 9 juni 1909 afgifvit yttrande i ärendet, hade därvid hemställt:

att för framtida uppförande af ett nytt epidemisjukhus måtte reserveras kvarteren Stenen och Höjden i stadsdelen Berget;

att Herrar Fullmäktige måtte ej mindre uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att låta inreda den s. k. nya lasarettbyggnaden å gamla lasarettstomten till epidemisjukhus än äfven för ändamålet anvisa ett anslag af högst 138,100 kronor, under uttalande likväl, att Nämnden, såvidt möjligt vore, borde söka nedbringa kostnaderna för ifrågavarande arbeten;

att Herrar Fullmäktige måtte föreskrifva, att dessa arbeten skulle utföras medelst entreprenad;

samt att Herrar Fullmäktige måtte benyndiga Drätselkammaren att i afvaktan på ett nytt amorteringslån upptaga ett eller flera tillfälliga lån i mån af behof till kostnadsbeloppets täckande.

Efter det å sammanträde den 10 september 1909 Herrar Fullmäktige på anförda grunder beslutit återremittera ärendet till Drätselkammaren, hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande anslutit sig till Beredningsutskottets i ämnet väckta förslag.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva förnyadt yttrande i ärendet, beslöt, efter öfverläggning, vidblifva sitt den 9 juni 1909 i frågan väckta förslag, allenast med den ändring, att uppdraget att låta inreda den s. k. nya lasarett-

byggnaden till epidemisjukhus måtte lämnas åt Drätselkammaren i stället för åt Hälsovårdsnämnden, med skyldighet för Kammarerna att efter samråd med Hälsovårdsnämnden, såvidt möjligt vore, söka nedbringa kostnaderna för ifrågakvarnande arbeten.

Mot beslutet anmäldes reservation af Herrar v. Ordföranden och Swensén, varande Herr v. Ordförändens reservation så lydande:

Reservation af H. Ziegler.

Mot detta Beredningsutskottets beslut reserverar jag mig:

1:o emedan, och af de skäl, som då anfördes, Stadsfullmäktige en gång förut, den 30 maj i fjol, afslagit Hälsovårdsnämndens förslag att inreda nya lasarettbyggnaden till epidemisjukhus;

2:o emedan Hälsovårdsnämnden ännu ej fullgjort Stadsfullmäktiges beslut att låta uppgöra approximativ beräkning öfver kostnaden för nybyggnad å mera af lägset belägen, hälst staden tillhörig tomt, och hvarigenom den *verkliga kostnaden* ej kan beräknas. Att märka är nämligen, att den tomtareal, som enligt Hälsovårdsnämndens förslag skulle för sjukhuset disponeras, utgör c:a 75,000 kv.-fot, för hvilken 2 å 3 kr. pr kv.-fot torde kunna erhållas i försäljningspris. Högre pris har betalats för angränsande tomt. För den kvarstående byggnaden torde 30—40,000 kr. kunna erhållas;

3:o emedan — om också smittofara ej behöfver befaras — förläggandet af ett epidemisjukhus så nära saluhallen och brandstationen och på en af stadens mest centrala och trafikerade platser i och för sig är mindre tilltalande;

4:o emedan reserverandet redan nu af kvarteren Höjden och Stenen till framtida plats för epidemisjukhus för en mansålder skulle förhindra annan disposition af dessa kvarter, innehållande tillsammans c:a 200,000 kv.-fot;

5:o emedan jag fortfarande anser anläggandet af ett provisoriskt sjukhus utan möjlighet till framtida utveckling vid händelse af behof, vara synnerligen oekonomiskt;

6:o emedan af handlingarne i frågan ej beröres hvad det nuvarande epidemiska sjukhuset skall användas till;

7:o emedan den gamla läkarebostaden, som nu är uthyrd till enskild person, antagligen skulle falla ej oväsentligt i värde;

8:o emedan jag tror att för en kostnad af t. ex. 200,000 kronor ett mindre epidemiskt sjukhus skulle kunna uppföras i kvarteret Höjden, där utvidgning vid behof framdeles kunde äga rum, så mycket mer som det äldre Stagnellska sjukhuset fortfarande ju finns kvar och kunde disponeras för sitt nuvarande ändamål, och slutligen

9:o) emedan jag, såsom torde framgå af hvad ofvan sagts, anser det vara ur ekonomisk synpunkt fördelaktigare att bygga ett nytt, om ock mindre sjukhus, på staden tillhörig, afsides belägen mindre värdefull plats, och vid gynnsammare konjunkturer sälja de värdefulla lasarettstomlerna, än att på sätt föreslagits för en längre tid spoliera dem.

HUGO ZIEGLER.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 12 November

N:o 10.

III. Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Stadsfullmäktiges yttrande öfver förslag till ny byggnadsstadga för riket.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med öfversändande af ett exemplar af betänkande med förslag till byggnadsstadga för riket, afgifvet af den af Kungl. Maj:t den 5 Juli 1907 tillsatta kommitté, äfvensom Byggnadsnämndens här i staden öfver förslaget afgifna yttrande, får Magistraten på grund af Konungens Befallningshafvandes i länet skrifvelse den 14 sistlidna Juli härmed anmoda Herrar Stadsfullmäktige att jemväl öfver förslaget afgifva yttrande och dermed till Magistraten inkomma i god tid före den 15 nästa November, inom hvilken tid Edert berörda yttrande äfvensom Magistratens eget utlåtande i ärendet skola varda till Konungens Befallningshafvande öfverlemnade.

Karlstads rådhus den 21 September 1909.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 8 September 1909.

§ 79.

Jämlikt sitt den 11 nästlidne augusti fattade, under § 73 härofvan i protokollet antecknade beslut skulle Byggnadsnämnden denna dag meddela yttrande öfver det genom remiss från Magistraten till Nämnden inkomma "Betänkande

med förslag till Byggnadsstadga för Riket, afgifvet af den af Kungl. Maj:t den 5 Juli 1907 tillsatta kommitté";

Och fann Nämnden, efter att hafva tagit ärendet i öfvervägande, ej skäl till andra erinringar än följande anmärkning vid § 41 mom. 2 i kommittéförslaget.

Nu gällande Byggnadsstadga för rikets städer innehåller i 23 § 1 mom. 2 stycket den bestämmelse, att i byggnadsordning kan, där så pröfvas erforderligt, medgifvas att, om tomter bebyggas med gemensam gård eller så att gårdsrummen endast skiljas genom stängsel, hvardera tomtens gårdsrum, därest gårdarna med sina hufvuddelar ligga intill hvarandra på en sträcka af minst nio meter, nå såväl i förhållande till den bebyggda ytan som i öfrigt vara mindre än hvad i momentets första stycke föreskrifves såsom minimum för gårdsrums yta, dock att det icke får understiga 135 kvadratmeter och att hufvuddelen däraf icke får hafva mindre bredd än nio meter.

Detta medgifvande, som med stöd af Byggnadsstadgans nu nämnda bestämmelse intagits i Byggnadsordningen för Karlstad, har, då det här praktiskt tillämpats, visat sig nyttigt och ej medfört några som helst olägenheter, hvarför Nämnden vill för sin del hemställa, att ifrågavarande bestämmelse måtte få oförändrad kvarstå i en blifvande Byggnadsstadga.

I sammanhang härmed vill Nämnden jämväl anmärka, att en öfverenskommelse på sätt 2 stycket 2 mom. af kommittéförslagets berörda § omtalar mellan samtliga tomtägare i ett kvarter i praktiken torde komma att visa sig så godt som omöjlig att åvägabringa, då däremot en öfverenskommelse mellan allenast två tomtägare utan större svårighet låter sig åstadkommas.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 18 oktober 1909.

§ 2.

Genom remiss den 21 nästlidne september hade Magistraten infordrat Herrar Stadsfullmäktiges yttrande öfver ett af den af Kungl. Maj:t den 5 juli 1907 tillsatta kommitté afgifvet betänkande med förslag till Byggnadsstadga för riket, och hade nu Drätselkammaren, uppå remiss af Stadsfullmäktiges Herr Ordförande, att i detta ärende afgifva utlåtande.

Efter granskning af förslaget, som cirkulerat bland kammarens ledamöter, beslöt nu Drätselkammaren att såsom infordradt yttrande instämma uti hvad Byggnadsnämnden i detta ärende anfört.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokollet, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 oktober 1909.

§ 93.

Genom remiss den 21 nästlidne september hade Magistraten infordrat Herrar Stadsfullmäktiges yttrande öfver ett af den af Kungl. Maj:t den 5 juli 1907 tillsatta kommitté afgifvet betänkande med förslag till Byggnadsstadga för riket, och hade nu Beredningsutskottet, uppå remiss af Stadsfullmäktiges Herr Ordförande, att i nämnda ärende afgifva utlåtande, därvid Utskottet efter öfverläggning beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige såsom infordradt yttrande öfver kommittéförslaget måtte åberopa, hvad Byggnadsnämnden i ärendet anfört.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

113. Vederbörande brobyggnadsskyldiges framställning om anstånd med fullgörande af de genom Kungl. Maj:ts bref den 27 maj 1909 uppställda villkor för Karlstads stads öfvertagande af skyldigheten att bygga och underhålla delar af Östra bron öfver Klarälven vid Karlstad.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under åberopande af protokollet vid en den 13 sistlidne september efter vederbörligt förordnande hållen syn och besigtning å Östra bron öfver Klarelfven vid Karlstad, af hvilket protokoll afskrift lærer vara Edert ombud vid förrättningen tillställt, få vi såsom ombud för de hittills brobyggnadsskyldige inom Kihls och Nyeds härader samt Fryksdals och Älfalds öfre och nedre tingslag härmed göra följande framställning.

Af syneprotokollet framgår, att synemännen, med afseende på det höga vattenståndet i Clarelven, funnit det för tillfället vara omöjligt att afgöra huruvida och i hvad mån grunden under bropelarne är skadad och bör förstärkas, i följd hvaraf förrättningen blifvit uppskjuten till framdeles utsättande tid, då vattenförhållandena kunde medgifva en tillförlitlig undersökning af brogrunden.

Som emellertid Kungl. Majt:s i enlighet med riksdagens beslut i skrifvelse den 27 sistlidne maj, hvilken skrifvelse torde vara för Eder tillgänglig, fästade det villkor vid öfverflyttning af underhållsskyldigheten af denna bro från de nuvarande brobyggnadsskyldige till staden Carlstad, att bron blefve före den 1 Januari 1910 försatt i laggilt skick, men fullgörandet af detta villkor påtagligen är omöjligt, enär icke ens bristerna lära kunna varda inom denna tid utrönta, så har det blifvit för våra hufvudmän nödvändigt att så fort ske kan söka vinna ändring i detta villkor.

Med kännedom om den vanliga vattenvariationen i Clarelven torde man nemligen kunna antaga för visst, att vattenståndet först under nästa år — i Februari eller Mars — skall göra möjligt för synemännen att vinna tillförlitlig kännedom om grundförhållandena vid bron och derpå grunda sitt utlåtande, hvarest ju alltid är att beräkna en längre tid för förbättringsarbetets utförande; Och synemännen hafva genom sitt utlåtande i syneprotokollet, om möjligheten af att syneförrättningen ej kunde komma att avslutas förr än under nästa år, gifvit en antydning om nödvändigheten af förlängning i tiden för nämnda villkors fullgörande.

För att nu vinna detta mål synes oss två olika vägar finnas, hvilka måhända kunde samtidigt användas. Den ena: att hos Kungl. Majt under anförande af de hinder, som mött, söka förlängning af tiden för villkorets fullgörande och den andra: att hos Eder göra nu föreliggande framställning.

Under förutsättning att ärendet hos Eder vinner så pass skyndsamt handläggning och afgörande att Edert — förmodligen bifallande — beslut kan vinna laga kraft i rimlig tid före nästa års ingång, skulle dock den förra utvägen kunna undvikas, hvarmed ock vunnas att ej behöfva besvara regeringen och lilläfventyrs riksdagen med ny handläggning af ett redan förut behandladt ärende; och då det måste anses ligga inom Eder befogenhet att efterskänka eller förmildra ett till stadens fördel fastställt villkor, synes ej formella hinder möta för Edert beslut i ämnet.

Utom förenämnda villkor har också ett annat villkor blifvit satt för brons öfverlemnande till staden, att nemligen "brobyggnadskassan" skulle inom årets slut till staden öfverlemnas. Som Ni behagade finna är detta villkor helt sammanhängande med det förra, emedan brobyggnadskassan naturligtvis är att, så långt den räcker, använda för brons försättning i laggilt skick. Någon sådan "kassa" har för öfrigt aldrig varit bildad, utan har i mån af behof tid efter an-

nan uttaxering skett hos brobyggnadsskyldige och senast enligt beslut af den 8 november 1907 hvaraf för närvarande finnes hos oss 1,878 kronor jemte ett hos byggnadsskyldige ännu ej indrifvet belopp circa 1,500 kronor.

Vi tillåta oss på förenämnda grunder vördsamt föreslå att Ni ville besluta att lemna de inom Kihls och Nyeds häraders samt Fryksdals och Älf-dals öfre och nedre tingslag byggnadsskyldige anstånd till 1910 års utgång med fullgörande af de i Kungl. Maj:ts bref den 27 sistlidne maj uppställda villkor för Carlstads stads öfvertagande af skyldigheten att bygga och underhålla delar af Östra bron öfver Klarelfven vid Carlstad.

Qvarntorp, Frykerud den 9 oktober 1909.

FERD. SANDELIN.

C. O. FORSBERG.

J. FARUP.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkam-maren i Karlstad den 18 Oktober 1909.

§ 3.

Rörande de af Kungl. Maj:t och Riksdagen föreskrifna villkor i fråga om stadens öfvertagande af skyldigheten att ensam bygga och underhålla den s. k. Östra bron här i staden hade Kronolänsmannen Ferd. Sandelin å vederbörande brobyggnadsskyldiges vägnar till Drätselkammaren ingifvit en så lydande skrifvelse:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Härmed får jag öfverlemna en till Herrar Stadsfullmäktige ställd skrifvelse med begäran om anstånd med fullgörande af föreskrifna villkor för öfverlemnande af underhållet af delar af Östra bron öfver Klarelfven vid Karlstad, och anhålla att Ni ville, med Edert yttrande, ingifva skrifvelsen till vederbörande och söka så påskynda ärendets afgörande att byggnadsskyldige må kunna undvika att hos Kungl. Maj:t söka samma anstånd, då det ju är att antaga, att Stadsfullmäktige må finna de anförda skälen fullgoda och att från byggnadsskyldiges sida något vållande till uppskofvet ej skall kunna påvisas.

Qvarntorp, Frykerud den 12 Oktober 1909.

För brobyggnadsskyldige
FERD. SANDELIN
Ordf. i brostyrelsen.

Härvid fans fogad brobyggnadsskyldiges i skrifvelsen omförmälda framställning till Herrar Stadsfullmäktige, hvari de brobyggnadsskyldige på anförda grunder hemställt, att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta att lämna de inom Kils och Nyeds härader samt Fryksdals och Eldfals öfre och nedre tingslag byggnadsskyldige anstånd till 1910 års utgång med fullgörande af de i Kungl. Maj:ts bref den 27 maj 1909 uppställda villkor för Karlstads stads öfvertagande af skyldigheten att bygga och underhålla delar af Östra bron öfver Klarelfven vid Karlstad.

Det antecknades, att enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 27 maj 1909, hvaraf en afskrift öfverlämnats till Drätselkammaren för att bland dess handlingar förvaras, Kungl. Maj:t i enlighet med Riksdagens beslut förklarar, att den genom hertig Carls den 15 mars 1584 för staden Karlstad utfärdade privilegiibref staden tillförsäkrade frihet från viss andel i byggnads- och underhållsskyldigheten beträffande den så kallade Östra bron i Karlstad och därmed den på nämnda privilegiibref grundade förpligtelse för jordägare inom Kils och Nyeds härader samt Fryksdals och Eldfals häraders öfre och nedre tingslag att bygga och underhålla bron till samma andel skulle upphöra med utgången af år 1909, under villkor dock att bemälda brobyggnadsskyldige jordägare dessförinnan hade i laggilt skick försatt den del af bron, som nu af dem underhålles, samt till staden öfverlämnade den brobyggnadskassa, som kunde finnas vid nämnda tidpunkt.

Här skulle vidare antecknas, att Konungens Befallningshafvande i länet uti till Drätselkammaren aflåten skrifvelse meddelat, att Konungens Befallningshafvande, på derom af länsmannen Ferd. Sandelin i egenskap af ordförande i direktionen för Östra bron gjord framställning, förordnat distriktsingenjören, kaptenen A. H. Asplund i Göteborg att jämte länsmannen C. E. Berg i Karingerud, Wäse, och nämndemannen Gustaf Andersson i Rud, Skåre, verkställa syn och besigtning samt därefter i sinom tid afsyning å nämnda bro, att dylik syn och besigtning blifvit i vederbörlig ordning förrättad den 13 september 1909, därvid ombud för Drätselkammaren jämväl närvarit, samt att enligt det vid denna förrättning förda protokoll, hvaraf en afskrift till Drätselkammaren öfverlämnats, förrättningsmännen beslutat, att, då med anledning af vid tidpunkten för förrättningen rådande högvattensförhållanden i Klarelfven förrättningsmännen icke kunde undersöka och bedöma brogrundens beskaffenhet, synförrättningen skulle uppskjutas till lämplig tidpunkt, då vattenförhållandena medgäfvit en tillförlitlig undersökning af brogrunden, äfven om denna tidpunkt komme att infalla först under nästkommande år.

I anledning af hvad sålunda förekommit beslöt Drätselkammaren att till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämna de brobyggnadsskyldiges ifrågavarande framställning samt att därvid, med afseende å hvad de brobyggnadsskyldige anført och

vid syneförrättningen förekommit, hemställa, att de brobyggnadsskyldiges framställning måtte af Herrar Stadsfullmäktige bifallas.

Vid handlingarna i detta ärende skulle jämväl fogas den afskrift af protokollet vid ofvanberörda syneförrättning, som blifvit till Drätselkammaren öfverlämnad.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 November 1909.

§ 94.

I en till Drätselkammaren ingifven, till Herrar Fullmäktige stäld skrifvelse hade kronolänsmannen Ferd. Sandelin å vederbörande brobyggnadsskyldiges vägnar anhållit, att Herrar Fullmäktige måtte lämna de inom Kils och Nyeds härader samt Fryksdals och Älfålds öfre och nedre tingslag byggnadsskyldige anstånd till 1910 års utgång med fullgörande af de i Kungl. Maj:ts bref den 27 maj 1909 uppställda vilkor för Karlstads stads öfvertagande af skyldigheten att bygga och underhålla delar af Östra bron öfver Klarälven vid Karlstad.

Öfver denna framställning hade Drätselkammaren afgifvit utlåtande och därvid förordat bifall till framställningen.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss af Stadsfullmäktiges Herr Ordförande afgifva yttrande i ärendet, beslöt med afseende å hvad i ärendet förekommit hemställa, att de brobyggnadsskyldiges ifrågavarande framställning måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

99. Justitiedepartementets skrifvelse med infor drande af Herrar Fullmäktiges yttrande i hvad mån stadgandena i § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen tarfvade ändring och rättelse, jämte hvad därmed stode i samband.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den 11 september 1909 uppdrog Kungl. Maj:t åt sakkunnige att biträda inom justitiedepartementet vid revision af tryckfrihetsförordningen med syfte att, under bibehållande såvidt möjligt af grunderna för nu gällande bestämmelser, lämpa dessa efter ändrade tidsförhållanden och vunnen erfarenhet om befintliga brister.

I en till chefen för justitiedepartementet ingifven skrift hafva de sålunda tillkallade sakkunnige anført, hurusom det vid förberedande öfverläggningar rörande det dem anförtrödda arbete kommit under öfvervägande att frågorna, i hvilken omfattning ämbetsverks och andra allmänna handlingar skola vara offentliga äfvensom i hvilken ordning de böra hållas tillgängliga för dem, som däraf önska taga del, i vissa delar torde vara beroende af speciella hänsyn och rent praktiska lämplighetssynpunkter, hvilkas tillvaro och betydelse rätt insåges först efter inhämtade upplysningar och framställda önskemål från deras sida, som i sin tjänst eller yrke från ena eller andra sidan vunnit erfarenhet af nuvarande bestämmelsers verkningar. Vid en omarbetning af stadgandena i fråga syntes böra tagas i särskildt betraktande bland annat de sväfvande bestämmelserna om rätt att på stället taga afskrifter, den osäkerhet, som i tillämpningen gjort sig gällande beträffande magistraters, kommunala myndigheters samt styrelser för allmänna inrättningar och stiftelser skyldighet att tillhandahålla hos dem befintliga handlingar, önskvärdheten af att kunna uppdraga en gräns, hvarigenom affärsanbud, såsom för entreprenader och dylikt, ställas under behörig sekretess och i öfrigt för utredningar af grannliga natur tillmätes lämpligt skydd utan att den offentliga granskningsrätten trädas för nära. Äfven i andra afseenden torde vid tillämpningen af den för vårt land säregna publikationsrätt, som den svenska prässlagerstiftningen sedan mera än ett århundrade inrymt, erfarenheter hafva vunnits, som en ny lagstiftning borde tillgodogöra sig. Såsom exempel på försök att i nyare tid omarbeta hithörande bestämmelser kunde framhållas det af Kungl. Maj:t till 1887 års januari-riksdag afgifna förslag till ny tryckfrihetslag, §§ 5—8, hvori dock motsvarighet sagnades till en del i nu gällande tryckfrihetsförordning, i anledning af yppade behof, senare införda undantagsstadganden.

Med stöd af hvad sålunda anförts hafva de sakkunnige hemställt, att från vissa ämbetsverk, myndigheter, domstolar, tjänstemän och kommunalstyrelser måtte

inhämtas yttranden, i hvad mån de funnit stadgandena i § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen tarfva ändring och rättelse samt hvad enligt deras mening i öfrigt kunde vara att iakttaga vid en omarbetning af samma stadganden.

I anledning häraf har jag härmed velat anmoda Eder att senast den 15 november 1909 till justitiedepartementet inkomma med det yttrande i berörda fråga, som I finnen skäl afgifva.

Aftryck såväl af ifrågavarande moment i tryckfrihetsförordningen som ock af nämnda paragrafer i 1887 års förslag jämte motiveringen till desamma bifogas. Stockholm den 9 oktober 1909.

ALBERT PETERSSON.

Steno Stenberg.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 november 1909.

§ 2.

I anledning af inom Kungl. Justitiedepartementet pågående arbete med revision af tryckfrihetsförordningen hade nämnda departement anmodat Herrar Stadsfullmäktige att afgifva yttrande, i hvad mån stadgandena i § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen tarfvade ändring och rättelse samt hvad i öfrigt kunde vara att iakttaga vid en omarbetning af samma stadganden; Och hade nu Drätselkammaren, uppå remiss, att häröfver afgifva utlåtande.

Hvad som härvid närmast berörde Herrar Stadsfullmäktige och dess delegationer vore enligt Drätselkammarens förmenande frågan om skyldigheten för de kommunala myndigheterna att tillhandahålla hos dem befintliga handlingar, ett ämne, hvarom stor osäkerhet för närvarande gjorde sig gällande.

I detta hänseende ansåge Drätselkammaren för sin del önskvärdt att, hvad särskildt Drätselkammaren och stadskommuners öfriga delegationer beträffade, en bestämmelse infördes i tryckfrihetsförordningen, hvarigenom handlingar rörande utredningar och beslut under förberedande behandling af hos delegationer anhängiga ärenden undantoges från offentliggörande, så länge delegationen ansåge sådant nödigt.

Gifvetvis vore det nämligen såväl i de fall, då exempelvis affärsanbud inkommit till en delegation och af densamma öppnats utan att något afgörande genast kunnat träffas, som ock för den händelse delegationen för kommunens räkning uppträdde som spekulant, men endast fattat förberedande beslut i frågan, liksom ock i allmänhet, då delegationen förberedde ett ärende, af stor vikt, att de hos dele-

gationen rörande sådant ärende befintliga handlingar samt vederbörandes beslut kunde ställas under behörig sekretess.

För möjliggörande häraf syntes det Drätselkammaren nödigt, att vederbörande delegationer förde ett *särskildt* protokoll, hvori de beslut antecknades, som, enligt ofvan angifna begränsning, af delegationen ansåges böra hemlighållas.

I anslutning till det anförda beslöt Drätselkammaren fördenskull tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att uti det infortrade yttrandet föreslå sådan ändring i tryckfrihetsförordningen att, beträffande skyldigheten för kommunala myndigheter att utlämna hos dem befintliga handlingar, härifrån uttryckligen undantoges hos vederbörande kommunala delegationer befintliga handlingar i den omfattning som af Drätselkammaren sålunda angifvits.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 November 1909.

§ 95.

Med anledning af pågående arbete för revision af gällande tryckfrihetsförordning hade Kungl. Justitiedepartementet anmodat Herrar Stadsfullmäktige att afgifva yttrande, i hvad mån stadgandena i § 2 mom. 4 af nämnda förordning tarfvade ändring och rättelse samt hvad i öfrigt kunde vara att iakttaga vid en omarbetning af samma stadganden.

I ärendet hade Drätselkammaren afgifvit utlåtande och därvid bl. a. uttalat önskvärldheten af att, hvad särskildt Drätselkammaren och stadskommuners öfriga delegationer beträffade, en bestämmelse infördes i tryckfrihetsförordningen, hvorigenom handlingar rörande utredningar och beslut under förberedande behandling af hos delegationer anhängiga ärenden undantoges från offentliggörande, så länge delegationen ansåge sådant nödigt.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt, med instämmande i hvad Drätselkammaren i saken anfört, hemställa, att Herrar Fullmäktige såsom infordradt yttrande med anledning af Kungl. Justitiedepartementets ifrågavarande skrifvelse måtte föreslå sådan ändring i tryckfrihetsförordningen, att beträffande skyldigheten för kommunala myndigheter att utlämna hos dem befintliga handlingar undantag stadgades i fråga om handlingar

rörande utredningar och beslut under förberedande behandling hos kommunala delegationer, så länge vederbörande delegation ansåge sådant nödigt.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

100. Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver de af tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet framställda erinringar beträffande förslaget till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara.

Tjenstememorial.

Af Kungl. Öfverintendentensämbetet anmodad afgifva yttrande om stadsplanen för *Karlstad, stadsdelen Klara*, får jag härmed, efter besök å ort och ställe, samt sedermera företagen granskning af målet anföra följande:

Å stadsplanen i stort sedt är intet att anmärka, dock anser jag ändring nödvändig å en del detaljer:

1). Salutorget anser jag vara för stort, hvarför en inskränkning häraf, — hvilken äfven kommer att fördelaktigt ombilda dess karaktär till en sluten sådan, — härmed å väfkalk, — der äfven andra föreslagna förändringar med rödt ord antydda —, utvisas. Salutorget är neddraget mot den öppna plats som sluter sig till landsvägen, fritt mot söder, hvarvid kvarterets öfriga del är afsedd att upptagas af byggnadstomter, med byggnaderna så grupperade, att de kunna bilda en verksam fond från förutnämnde öppna plats sedt.

2). Vidare anser jag att kvarteret Luntan, der det gränsar mot Gösta Berlingsgatan, bör förses med förgårdar, så att afståndet här mellan huslinierna, liksom å gatans norra del, blir 18 meter.

3). Dessutom anser jag att tingshuset, — en byggnad med så pass stor offentlig valör, — fått ett alldeles för inklämdt läge och bör med anledning häraf en öppen plats utläggas å kvarteret Malmen framför byggnadens hufvudfasad.

4). Slutligen äro en del kvarters spetsiga hörn affasade.

För öfrigt är intet mot stadsplanen att anmärka.

Handlingar och kartor, jemte omnämde väfkalk bifogas härjemte.

Stockholm den 17 Sept. 1909.

BROR ALMQUIST.

Till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Värmlands län.

Öfver hvad tjänstgörande Arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet Bror Almquist uti närsluten efter uppdrag af Ämbetet afgifna samt af likaledes bilagdt karteutkast åtföljda tjänstememorial erinrat och anført beträffande Kungl. Maj:ts nådiga pröfning underställt förslag till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara i Karlstad — däröfver Ämbetets underdåniga utlåtande genom nådig remiss den 9 sistlidne Juni infodrads — behagaden I låta inhämta vederbörande platsmyndigheters yttranden samt därmed, jämte eget utlåtande och samtliga nu öfverlämnade handlingar och kartor m. m., till Ämbetet inkomma.

Stockholm den 21 September 1909.

CARL MÖLLER.

Fr. Richter.

Öfversändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att, efter byggnadsnämndens och stadsfullmäktiges här i staden hörande, afgifva yttrande öfver hvad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet Bror Almquist uti vidlagda, till Ämbetet afgifna och af Ämbetet biträdda tjänstememorial erinrat och anført beträffande Kungl. Maj:ts nådiga pröfning underställt förslag till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara i Karlstad, samt med nämnda yttrande och samtliga nu öfverlämnade handlingar och kartor m. m. till Konungens Befallningshafvande därefter inkomma.

Karlstad i landskansliet den 30 september 1909.

GERH. DYRSSEN.

Axel Schotte.

Resolution.

Handlingarna öfverlemnas till Byggnadsnämnden i Karlstad, som anmodas att med anledning af Konungens Befallningshafvandes bilagda skrifvelse den 30 sistl. September i ärendet afgifva yttrande.

Karlstads rådhus den 6 Oktober 1909.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 13 Oktober 1909.

§ 81.

Uppå remiss hade Byggnadsnämnden att afgifva yttrande öfver hvad tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet Bror Almquist erinrat och

aufört beträffande Kungl. Maj:ts nådiga pröfning underställt förslag till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara i Karlstad uti ett af Almqvist till Ämbetet afgifvet tjänstememorial, så lydande:

I anledning af det under 1). i ofvanintagna tjänstememorial framställda ändringsförslag fann sig Nämnden böra erinra därom, att det framför de salutorget afgränsande byggnadstomterna erfordras trottoar och körbanor till en bredd af sammanlagdt minst tio meter. Dessa tio meter måste tagas antingen af det af arkitekten Almqvist föreslagna torget, som i så fall blir för litet, eller af byggnadskvarteret, hvilket då kommer att blifva så smalt, att det ej lämnar utrymme annat än för genomgående tomter. Vid sådant förhållande ansåg Nämnden det ursprungliga förslaget lämpligare och fann sig sålunda böra vidhålla detsamma.

Beträffande de under 2)., 3). och 4). framställda förslagen till ändringar fann Byggnadsnämnden intet att emot desamma erinra.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 november 1909.

§ 3.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva utlåtande i anledning af Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Stadsfullmäktiges yttrande öfver de af tjänstgörande arkitekten hos Kungl. Öfverintendentsämbetet Bror Almqvist framställda erinringar beträffande förslaget till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara.

Uti detta ärende hade Byggnadsnämnden afgifvit infordradt yttrande, och beslöt nu Drätselkammaren efter handlingarnes föredragning, att instämma uti hvad Byggnadsnämnden härvid anført.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 November 1909.

§ 96.

Uppå remiss hade Byggnadsnämnden afgifvit utlåtande i anledning af Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver de inom Öfverintendentsämbetet framställda erinringar beträffande förslaget till utsträckt regleringsplan för stadsdelen Klara.

I Byggnadsnämndens yttrande hade Drätselkammaren i afgifvet utlåtande instämt.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige såsom infordradt utlåtande i ärendet måtte återöpa, hvad Byggnadsnämnden i saken anfört.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

96. Hälsovårdsnämndens förslag om ändrade föreskrifter för stadssjuksköterskorna i staden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 21 Juli 1909.

§ 125.

Herr. Ordföranden anmälde, att han på Nämndens anmodan uppgjort förslag till ändrade föreskrifter för stadssjuksköterskorna i Karlstad, hvilket förslag granskats af Lasarettsläkaren Doktor Per Clarholm och andre Stadsläkaren Doktor Henrik Söderbaum, och var förslaget af följande lydelse:

"Föreskrifter för Stadssjuksköterskorna i Karlstad.

§ 1.

Stadssjuksköterska, som antages af hälsovårdsnämnden med tre månaders ömsesidig uppsägningsrätt, har till närmaste förman förste stadsläkaren.

Hennes uppgift är att i enlighet med här meddelade föreskrifter vårda sjuka inom staden eller å dess område.

§ 2.

Stadssjuksköterska åligger:

att skyndsamt inställa sig, där läkare föreskrifvit hennes biträde, äfvensom då hon tillkallas på grund af olycksfall eller hastigt insjuknande;

att med oafslåttligt tålmod och kärleksfull ömhet samt noggrant iakttagande af läkarens föreskrifter vårda sjuk, till hvilken hon kallats, och därvid samvetsgrant tillämpa de insikter och färdigheter, hon förvärfvat;

att endast i nödfall utan läkares föreskrift vidtaga anordningar i sjukbehandling och då ofördröjligen anmäla sina åtgärder för den sjukens läkare;

att mellan läkares besök noga iakttaga den sjuke och på tider, som läkaren bestämmer, eller eljest, då det synes henne nödigt, och ofördröjligen vid oroande förändring i den sjukens tillstånd meddela läkaren redogörelse för sina iakttagelser samt inhämta hans föreskrifter rörande den sjukens vård äfvensom föra de anteckningar hvarom läkare tillsäger;

att själf öfvertaga vården om hela sjukrummet samt icke blott för egen del iakttaga största renlighet utan ock hos den sjuke och dennes omgifning inprägla vikten af sådan så väl hvad dem själfva som bostaden vidkommer;

att söka motverka kvacksalfvande och hemliga läkemedels bruk samt att icke annorledes än efter läkares föreskrift använda eller utdela läkemedel till sjuka;

att iakttaga grannliga tystlåtenhet om den sjukens och dennes omgifnings enskilda förhållanden samt icke söka inverka på den sjukens religiösa öfvertygelse;

att icke inlåta sig på olika läkares behandlingssätt eller genom tal om olyckliga sjukdomsfall nedstämma den sjukens mod, utan tvärtom söka hålla detta uppe samt akta sig att genom oförsiktiga yttranden väcka misstroende till läkaren;

att om den sjuke eller dennes omgifning lägger svårigheter eller hinder i vägen för hennes verksamhet; därom göra anmälan till läkaren.

§ 3.

1. Kallas stadssjuksköterska samtidigt till tvänne eller flera sjuka, skall, där erforderlig vård ej kan lämnas åt mer än en sjuk, förste stadsläkaren bestämman öfver hennes tjänstgöring, hvilket äfven gäller, då stadssjuksköterska på grund af trängande behof af sjukvård å annat ställe kallas från sjuk, som synes vara mindre i behof af hennes hjälp.

2. Samtidigt må icke stadssjuksköterska vårda i smittosam sjukdom insjuknad och annan sjuk.

3. Då så erfordras, är stadssjuksköterska skyldig att tjänstgöra å epidemiska sjukhuset i den ordning och på det sätt, sjukhusets läkare efter förste Stads-läkarens hörande bestämmer.

4. Stadssjuksköterska är icke skyldig att hos enskild person åtaga sig annan tjänstgöring än som i allmänhet tillhör sjuksköterska, ej heller att under längre tid än tre månader tjänstgöra å ett och samma ställe och är förbjuden att åtaga sig sjukvård utom staden och dess område.

§ 4.

1. Stadssjuksköterska bör hafva sin bostad inom stadsdelen Tingvallastaden eller, om hinder eller stor svårighet förefinnes därför, i annan del af staden, som efter förste stadsläkarens bepröfvande ej kan anses för aflägsen.

2. Då hon ej befinner sig i sitt hem, skall genom anslag å dörren vara tillkännagifvet, hvar och när hon kan träffas.

3. När hennes tjänst tages i anspråk, skall hon ofördröjligen till förste stadsläkaren lämna skriftligt meddelande därom med uppgift om den sjukes namn, bostad och läkare samt sedermera skriftligen anmäla när hennes tjänst å stället upphör.

§ 5.

1. Stadssjuksköterska skall i särskild bok föra anteckningar rörande sin tjänstgöring, upptagande hvarje af henne vårdad sjukes namn, ålder, stånd och bostad, redogörelse för den tid, hennes hjälp tagits i anspråk för de olika sjuke, uppgift om hvem som i hvarje fall tillkallat henne m. m.

Denna anteckningsbok skall uppvisas för förste stadsläkaren å tider, som af honom bestämmes.

2. Så snart tjänstgöring hos en sjuk upphör, skall stadssjuksköterska genast lämna Hälsovårdsnämndens uppbördsman uppgift om den tid, hon för samma tjänstgöring varit upptagen, jämte de upplysningar, som för öfrigt behövas för utskrifvande af räkning.

§ 6.

1. Stadssjuksköterska äger åtnjuta fri kost under tjänstgöring i hem, där sådan kan lämnas, och må ej anvisas att intaga sina måltider bland tjänstfolket.

Vid tjänstgöring å epidemiska sjukhuset skall hon äfven där hafva fri kost.

2. Det är stadssjuksköterska förbjudet att såsom erkänsla för lämnad sjukvård eller dylik tjänst mottaga pengar eller annan gåfva.

§ 7.

1. Stadssjuksköterska, hvars tjänst påkallas för helt dygn, bör åtnjuta en timmes vistelse i fria luften om dagen och sammanlagdt minst sju timmars hvila utom sjukrummet och om möjligt nattetid minst hvar tredje dygn.

2. Utan afdrag å lönen äger stadssjuksköterska åtnjuta en månads oafbruten tjänstledighet å tid som på hennes framställning bestämmes af förste stads-läkaren.

§ 8.

Gör sig stadssjuksköterska skyldig till grof vårdslöshet eller försummelse, äger hälsovårdsnämnden genast utan föregående uppsägning skilja henne från tjänsten, likaså, om hon efter förseelse mot någon af här gifna föreskrifter ej låter rätta sig genom varning från hälsovårdsnämnden.

§ 9.

Stadssjuksköterska är skyldig underkasta sig vederbörligen beslutade ändringar af här gifna föreskrifter.“

Sedan under föredragningen af förslaget Hälsovårdsnämnden öfverlagt om dess särskilda punkter, blef detsamma i sin helhet med tillägg af orden *”samt att, då hon icke är upptagen af annan tjänstgöring, biträda vid i staden inrättad upplysnings- och understödsbyrå för lungsjuktiga äfvensom vid bostadstillsynen inom staderna* i slutet af dess § 1 af Hälsovårdsnämnden antaget att för fastställelse underställas Herrar Stadsfullmäktiges pröfning.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 November 1909.

§ 97.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva yttrande öfver ett inom Hälsovårdsnämnden upprättadt förslag till ändrade föreskrifter för stadssjuksköterskorna i staden, därvid Utskottet, som vid granskning af förslaget icke funnit anledning till erinran mot detsamma, beslöt hemställa, att förslaget måtte af Herrar Fullmäktige antagas.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

58. Herr Florells motion om sotning i Norr Strand.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Som Herrar Fullmäktige ha sig bekant åtnjuter stadsdelen Norr Strand icke samma förmåner i fråga om ordnad och regelbunden sotning af eldstäder, rökgångar och skorstenar som andra yttre stadsdelar, såsom Herrhagen, Viken och Kvarnberget äga. Faran för eldsvådor är på grund härav ganska stor och olägenheter i öfrigt framträda rätt ofta för så väl husägare som hyresgäster. Då nu Norr Strand omfattar cirka 100 boningshus företrädesvis byggda av trä med omkring 185 skorstenar och 500 kokspisar, synes det vara alldeles nödvändigt, att ordnade och bättre förhållanden i bemälda hänseenden inträda. Men då man av lätt insedda skäl icke har några förändringar till det bättre att förvänta från befolkningens sida därstädes, finnes ingen annan utväg, än att vederbörande stadsmyndighet vidtager sådan åtgärd, att stadens sotarmästare får sig ålagt att även å ifrågavarande stadsdel verkställa vederbörlig sotning, och att denna hans skyldighet träder i kraft fortast möjligt, emedan farorna och olägenheterna under den varmare årstiden framträda vid nuvarande förhållanden med fördubblad styrka.

På grund härav anhåller undertecknad vördsamt, att Herrar Fullmäktige ville besluta, det stadsdelen Norr Strand erhöles i likhet med Herrhagen, Viken och Kvarnberget fri och regelbunden sotning, och att detta beslut komme att träda i kraft med allra första.

Karlstad den 26 april 1909.

S. P. FLORELL.

Till Drätselkammaren i Karlstad,

Sedan Drätselkammaren hos Brandstyrelsen anhållit om yttrande med anledning af S. P. Florells hos Herrar Stadsfullmäktige väckta motion, "att stadsdelen Norr Strand i likhet med Herrhagen, Viken och Kvarnberget erhöles fri och regelbunden sotning", får Styrelsen med återställande af remisshandlingarna, meddela, att Styrelsen för sin del icke har något att erinra mot bifall till den väckta motionen, under förutsättning, att den för staden gällande brandordningen i detta hänseende tillämpas.

Karlstad den 14 juni 1909.

C. H. NISBETH.
v. Ordförande.

J. P. Wendt.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Sedan Drätselkammaren — med anledning af S. P. Florells hos Herrar Stadsfullmäktige väckta motion, "att stadsdelen Norr Strand i likhet med Herrhagen, Viken och Kvarnberget erhöle fri och regelbunden sotning — anhållit, att Styrelsen måtte till Drätselkammaren inkomma med förslag till de ändringar i den för staden gällande brandordning, som af eventuellt bifall till Florells ofvannämnda motion kunde komma att föranledas, får Styrelsen härmed äran hemställa, att, för den händelse motionen bifalles, den för staden gällande brandordning måtte erhålla följande ändrade lydelse:

„Kap. 4

Om sotning.

§ 17.

Sotare — — — åligger:

att — — — i stadsdelarne samt å Kvarnberget och Herrhagen, i Tormestad, Viken, länsfängelset och Norr Strand nu befintliga — — — men endast fyra gånger om året å Kvarnberget och Norr Strand, dock att i eldstäder — — — en gång i månaden;

att en gång om året — — — fyra våningar.

Å de utom staden — — — ej får beräknas."

Karlstad den 24 Augusti 1909.

På Brandstyrelsens vägnar:

C. H. NISBETH.

v. Ordförande.

J. P. Wendt.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 31 Augusti 1909.

§ 6.

Uti hos Herrar Stadsfullmäktige väckt motion hade Herr Florell hemställt, att stadsdelen Norr Strand måtte erhålla fri och regelbunden sotning i likhet med stadsdelarne Herrhagen, Viken och Kvarnberget, och hade Drätselkammaren uppå remiss att häröfver afgifva yttrande.

Enligt verkställd utredning angående antalet pipor inom stadsdelen Norr Strand skulle fri sotning därstädes i samma omfattning, som enligt Brandordning

gens föreskrift ägde rum inom stadsdelen Kvarnberget medföra en ökad kostnad för staden af omkring 765 kronor.

Brandstyrelsen, som på anhållan af Drätselkammaren afgifvit yttrande i ärendet, hade tillstyrkt bifall till motionen och jämväl afgifvit förslag till den ändring i Brandordningen för staden, som häraf skulle föranledas.

I anslutning härtill och då Drätselkammaren ansåg motionen böra på det sätt bifallas, att stadsdelen Norr Strand uti ifrågavarande hänseende erhöle samma förmån som stadsdelen Kvarnberget, beslöt Drätselkammaren hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta,

dels att stadsdelen Norr Strand erhåller fri och regelbunden sotning i samma omfattning som stadsdelen Kvarnberget,

dels ock att § 17 i den för staden gällande Brandordning, i enlighet med hvad Brandstyrelsen föreslagit och med vidtagande af de ytterligare redaktionsförändringar som föranleddes af Herrar Stadsfullmäktiges beslut angående de särskilda stadsdelarnes benämning, äfven som i fråga om till sotaren utgående ersättning, erhåller följande ändrade lydelse:

“§ 17.

Sotare, hvilken Magistraten eger antaga och entlediga, åligger:

att med nödigt arbetsbiträde och mot den ersättning, hvarom särskildt är stadgadt, verkställa erforderlig sotning af alla i stadsdelarne Tingvalla, Klara, Berget, Herrhagen, Haga, Viken och Norr Strand samt i länsfängelset nu befintliga eller blifvande eldstäder, i hvilket afseende han har att inom stadsdelarne Tingvalla, Klara, Herrhagen, Haga och Viken åtta gånger om året sota alla spispipor derunder inbegripna brygghuspipor och så kallade kökspisar med tillhörande rörledning, men endast fyra gånger om året å Berget och Norr Strand, dock att i eldstäder, der stark eldning äger rum, såsom å värdshus och spiskvarter eller hos bryggare eller bagare, sotning bör ske, så ofta husvärden finner nödigt och minst en gång i månaden;

att en gång om året — — — — genomgå fyra våningar.

Å de utom staden belägna landerierna — — — — ej får beräknas.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 November 1909.

§ 98.

Hos Herrar Fullmäktige hade Herr Florell väckt motion att stadsdelen Norr Strand måtte erhålla fri och regelbunden sotning i likhet med stadsdelarna Herrhagen, Viken och Berget.

Uppå remiss hade Brandstyrelsen och Drätselkammaren afgifvit yttranden i ärendet, och hade Drätselkammaren därvid föreslagit, att Herrar Fullmäktige måtte dels besluta, att stadsdelen Norr Strand erhöle fri och regelbunden sotning i samma omfattning som stadsdelen Berget, dels ock antaga viss ändrad lydelse i § 17 af den för staden gällande brandordning.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla, hvad Drätselkammaren i ärendet föreslagit, samt att Herrar Fullmäktiges beslut, såvidt afsåge ändringar i brandordningen, måtte underställas Konungens Befallningshafvandes i länet pröfning.

92. Styrelsens för Mjölkdroppen framställning om anslag för år 1910.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning af revisorernas påpekning om nödvändigheten för Styrelsen att taga i öfvervägande under hvilka former föreningen lämpligen bör söka fortsätta sin verksamhet, vill Styrelsen för Herrar Fullmäktige nämna det Styrelsen sedan länge haft sin uppmärksamhet riktad härfpå och ställer Styrelsen sig mycket sympatisk till det af revisorerna framställda förslaget att ev. söka få till stånd en sammanslagning af Mjölkdroppen och Barnkrubban hvilkas arbete så att säga komplettera hvarandra.

Omedelbart efter årssammanträdet hänvände sig också Föreningen till vederb. Styrelse i Barnkrubban för underhandling i nämnda syfte, men har ännu inte denna Styrelse behandlat frågan, hvilket enligt uppgift kan ske först under loppet af September månad.

Genom flere gåfvor, men hufvudsakligen genom enskild medlems välvilliga hjälp har Föreningen sett sin verksamhet tryggad under innevarande år och i förhoppning om att på något sätt kunna för framtiden lösa den ekonomiska frågan,

vill Styrelsen med det stöd Herrar Fullmäktige godhetsfullt lämna, söka att uppehålla Mjölkdroppens, särskildt i dessa tider, så välsignelsebringande verksamhet.

Med hänvisning därför till bifogade Styrelse- och revisionsberättelse öfver föreningen «Mjölkdroppens» verksamhet under 1908 samt inkomst- och utgiftsstat för 1910 få vi härmed vördsamt anhålla om ett anslag af Kr. 1,000 (Ett tusen) till bestridande af kostnaderna för Mjölkdroppens fortsatta arbete.

Karlstad den 26 Augusti 1909.

ELVINE WEINBERG.

Ordf.

A. ÅSTRÖM.

HUGO SEVERIN.

GERDA HELLBERG.

Kassaförvalt.

Sekret.

Föreningen "Mjölkdroppens" årsberättelse år 1908.

Styrelse: Fru E. Weinberg, ordf., doktor H. Severin, bokhandlare A. Åström, kassaförv., fru G. Hellberg, sekret., fru Aug. Jensen. Suppleanter i styrelsen: häradshöfding V. Ryman, fru Anna Helleberg.

Revisorer: Länsnotarien G. Samuelson, boktryckaren E. Ankers. Revisorssuppleanter: Folkskolläraren A. G. Lingren, 1ste läraren D. Karlström.

Medlemsantal: 337.

Verksamhetens omfattning framgår af nedanstående tablå:

	Icke bet.	Delvis bet.	Fullt bet.	S:ma
Kvarstående från 07	17	9	4	30
Inskrifna 08.....	38	15	17	70
Värdade 08	55	24	21	100
Utskrifna 08	33	19	16	68
Kvarstående till 09	22	5	5	32
Hela 1:sta året på Mj.-dr.....	17	8	5	30
I förtid slutat	9	10	11	30
Döde	7	1	—	8
Antalet underhållsdagar.....	7,572	2,559	2,114	12,245
Antal utlämnade flaskor	35,585	11,113	7,275	53,973

Barnen ha äfven detta år uppfödts med gräddblandning, såvida icke digestionsrubbingar vid något tillfälle indicerat annan diet.

Utvecklingen hos de barn, som hela sitt första lefnadsår stått under Mjölkdroppens vård, har på det hela taget varit mycket god. Blott hos sex sådana

barn kunde vid utskrifningen rhachitiska tecken konstateras, i intet fall dock i sådan grad, att de små kunde sägas lidas af engelska sjukan. Vikten vid utskrifningen har växlat mellan 6,950 och 12,600 gr., var i medeltal 9,575 gr.

Under året ha bland de 100 vårdade barnen inträffat 8 dödsfall; för de sju inom gruppen icke betalanda var dödsorsaken: lungsot 1 fall, tuberkulös hjärnhinneinflammation 1 fall, akut lungkatarr 2 fall, akut magtarmkatarr 3 fall.

Antalet ogifta mödrar har inom gruppen icke betalanda utgjort 27. Enär barnafadern i de flesta sådana fall undandrar sig sina förpliktelser och nöden därför oftast står för dörren, torde den hjälp Mjölkdroppen lämnar de små under deras spädbarnstid säkerligen icke kunna öfverskattas. Under det gångna året med dess dåliga arbetsförtjänster har behovet af en sådan anstalt som Mj.-dr. emellertid varit påfallande äfven för dem, hvilka under normala förhållanden icke behöfva falla välgörenheten till last. Utgifterna ha uppgått till kr. 4,435: 11; kostnaden pr barn och dag har utgjort 36 öre. Det kommunala anslaget har fortfarande utgått med 1,000 kr., medlemsavgifterna till föreningen ha uppgått till 474 kr., inkomsten af försåld mjölk m. m. till 1,476 kr., återstoden — 1,485 kr., — har influtit i form af frivilliga bidrag.

Genom besök å anstalten, särskildt på vägningsdagarna, har allmänheten under det sistförflutna året mera än under de föregående visat intresse för mjölkdropsverksamheten.

Deltagarna i de olika kurserna vid fröken Envalls husmoderskola ha dessutom gruppvis studerat våra arbetsmetoder, därvid instruerade genom kortare föredrag af anstaltens läkare.

Fortfarande liksom hittills har Mjölkdroppen låtit sig angeläget vara, att icke i något fall utlämna flaskföda till barn, som *kunnat* hållas vid bröstet. Mycket ofta ha dock afvänjningen varit ett fullbordadt faktum; där så icke varit förhållandet, har moderns oförmåga att helt och hållet eller delvis amma sitt barn betingats af orsaker, hvilka till största delen framgå af följande lilla statistik:

Modern död 1 fall, barnet adopterad af fosterföräldrar 1 fall, modern bröstböld 3 fall, modern svårt sjuk (vanligen lungsot) 4 fall, modern på sjukhus 7 fall, modern ej boende tillsanimans med barnet måste ta plats 6 fall, modern måste arbeta borta på dagen 6 fall.

MJÖLKDROPPENS STYRELSE.

g:m Hugo Severin.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som utsetts att granska föreningen Mjölkdroppens räkenskaper för år 1908, få, efter verkställd sådan granskning, däröfver afgifva följande berättelse:

Föreningens tillgångar utgjorde, enligt räkenskaperna, vid 1908 års ingång:		
I bankinrättning innestående	673: 02	
(däraf fru E. Weinbergs gåfva kr. 81: 03)		
Kassabehållning	<u>208: 40</u>	881: 42
Under året hafva influtit:		
Ledamotsafgifter	474: —	
För försäljning af mjölk m. m.	1,476: 86	
Anslag af Karlstads stad	1,000: —	
Inkomst genom sparbössor	428: 99	
genom tidningarne: behållning af annonser om nyårsönsknin-		
gar (2 år)	213: 91	
Gåfvor af diverse personer	127: —	
Räntor (däraf å fru Weinbergs gåfva kr. 4: 26)	<u>38: 72</u>	<u>3,759: 48</u>
	Summa kronor	4,640: 90

Utgifterna under året fördela sig sålunda:

Hyror och vattenafgifter (3 kvartal)	359: —	
Löner: föreståndarinnan	500: —	
tjänarinna	144: —	
gratifikationer	<u>35: —</u>	679: —
Flaskor, nappar, proppar etc.	387: 25	
Mjölk och grädde	2,638: 87	
Ved, gas och diverse utgifter (såsom annonser, tryck m. m.)	<u>370: 99</u>	<u>4,435: 11</u>
hvarrefter till 1909 återstår		<u>205: 79</u>
	Summa kronor	4,640: 90
Kvarstående behållningen redovisas med å bankinrättning instående ...	140: 73	
(däraf fru E. Weinbergs gåfva kr. 85: 29)		
Hos kassaredegöraren		<u>65: 06</u>
	Kronor	205: 79

Fru Weinbergs gåfva, afsedd att utgöra en grundfond för föreningens verksamhet, har under året ökats — förutom genom ränta — med 200 kronor, däraf

50 kronor från lyckliga föräldrar och 150 kronor genom försäljning af för ändamålet af fru Augusta Jensen skänkta taflor. Omförmälda 200 kronor hafva insatts i Karlstads sparbank.

I likhet med föregående år hafva revisorererna icke varit i tillfälle att verkställa inventering af föreningens tillgångar i inventariepersedlar.

Den verkställda granskningen gifver vid handen, att föreningen under år 1908 arbetat med en förlust, som belöper sig till det förhållandevis rätt stora beloppet af 675 kronor 63 öre. Det förefaller nästan märkligt, att förlusten dock icke blifvit ännu större. Af styrelsens inkomst- och utgiftsstat för året 1908 finner man nämligen, att styrelsen tänkt sig erhålla 1,062 kronor genom på enskild väg insamlade medel; och af sådana medel hafva, på sätt ofvan anmärkts, icke influtit mer än 127 kronor. Utgiftsposten gas, ved, flaskor, nappar etc. har af Styrelsen beräknats till 400 kronor, men i verkligheten uppgått till omkring 750 kronor. Under sådana förhållanden måste resultatet i allt fall anses vida bättre, än som kunnat antagas. Påtagligt är emellertid, att föreningens verksamhet icke kan fortgå under enahanda betingelser som hittills. Under år 1907 uppstod en förlust af 375 kronor 79 öre; under år 1908 är förlusten nära nog fördubblad. Förut samlad behållning har också nedförts, från något öfver 1,200 kronor vid 1907 års början till omkring 200 kronor vid 1908 års slut. Kan icke föreningen utverka större allmänt anslag eller vill ej enskild gifvare än mera kraftigt träda emellan, måste för den skull, anse revisorererna, föreningen taga under allvarligt öfvervägande, huruvida föreningen lämpligen bör fortsätta sin verksamhet, åtminstone under nuvarande former.

Ett fullständigt upphörande af föreningens mycket gagnarika verksamhet vore efter vår uppfattning ytterst beklagligt. Därest annan anordning icke skulle visa sig möjlig, vilja vi föreslå en utredning, om icke föreningens verksamhet skulle kunna sammanslås med någon annan, exempelvis med någon af barnkrubborna i staden, hvarigenom kostnaderna för föreningen synes kunna nedbringas. Dessa kostnader förefalla oss visserligen i ock för sig ganska blygsamma, men, som nu är, inverka de likväl alltför menligt på föreningens ekonomi.

I öfrigt hafva vi icke funnit anledning till särskild erinran; och då räkenskaperna äro ordentligt förda och vederbörligen verifierade, få vi för såväl kassaredogöraren som styrelsen i dess helhet tillstyrka full ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattar.

Karlstad i maj 1909.

EMIL ANKERS.

GEORG SAMUELSON.

Föreningen Mjölkdroppens inkomst- och utgiftsstat för 1910.

inkomster:

Anslag af Karlstad stad.....	1,000: —
Försäljning af mjölk etc.	cirka 1,400: —
Årsafgifter	» 400: —
Beräknad inkomst genom sparbössor	» 200: —
Dito af nyårsönskningar.....	» 100: —
Hyresbidrag m. m. af fru Weinberg	» 500: —

Kronor 3,600: —

Utgifter:

Mjök	cirka 2,100: —
Grädde.....	» 800: —
Hyra och vatten.....	» 512: —
Aflöning åt Föreståndarinna och tjänarinna	» 650: —
Gas, ved, flaskor, nappar etc.	» 400: —
Diverse utgifter	» 100: —

Kronor 4,562: —

Summa utgifter..... 4,562: —

Summa inkomster ..... 3,600: —

Brist Kr. 962: —

Karlstad den 26 Augusti 1909.

ELVINE WEINBERG.

Ordf.

A. ÅSTRÖM.
Kassaförvalt.

HUGO SEVERIN.

GERDA HELLBERG.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkam-
maren i Karlstad den 28 September 1909.*

§ 3.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver en af Föreningen Mjölkdroppen i Karlstad hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om anslag afven för nästa år af 1,000 kronor såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för föreningens fortsatta verksamhet.

91) Efter handlingarnes föredragning beslöt Drätselkammaren att, med uttalande af sin anslutning till det väckta förslaget om sammanslagning af föreningen Mjölkdroppen med Barnkrubban, hvilket syntes kunna för föreningen Mjölkdroppen blifva i ekonomiskt hänseende fördelaktigt, tillstyrka det begärda anslaget beviljande på hittills föreskrifna villkor.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 November 1909.

§ 99.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Föreningen Mjölkdroppen i Karlstad hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om ett anslag för år 1910 af 1,000 kronor såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för föreningens fortsatta verksamhet, därvid Kammaren, under uttalande af sin anslutning till det af vederbörande revisorer väckta förslag om sammanslagning af föreningen med Barnkrubban, tillstyrkt det begärda anslaget beviljande på hittills föreskrifna villkor.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt, med instämmande i hvad Drätselkammaren i saken anført, hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget samt tillika föreskrifva, att, därest anslag jämväl för år 1911 skulle af föreningen ifrågasättas, ansökan därom jämte redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi innevarande år skall till Herrar Fullmäktige ingifvas före den 1 september 1910.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

91. Styrelsens för Arbetsstugan framställning om anslag för år 1910.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Å Föreningens för Arbetsstugor i Karlstad vägnar få undertecknade härmed öfverlämna berättelse öfver Föreningens verksamhet för år 1908 jämte inkomst- och utgiftsstat för 1910.

Då bristen i staten med ett anslag från stadens sida af allenast Kr. 500: — icke skulle uppgå till mer än Kr. 330: —, har föreningen, ehuru bibehållandet af föreningens lilla kapital vid dess nuvarande storlek är i hög grad önskvärdt i och för möjligheten af en framtida, af stadens växande inneväncantal påkallad utvidgning af Arbetsstugan eller anordnande af ytterligare en Arbetsstuga i Karlstad, ansett sig böra för nästkommande år nedsätta sin anhållan om bidrag i nu förevarande hänseende från förut beviljade Kr. 1,000 till Kr. 500.

Därvid tillåta vi oss emellertid uttala den förhoppningen, att, för den händelse med detta mindre anslag möjligheten af Arbetsstugans vidare utveckling skulle äfventyras, Herrar Fullmäktige ett kommande år icke måtte ställa sig obenägna gent emot en framställning om förhöjning af anslaget. På grund häraf få vi vördsamt bedja om ett anslag af Kr. 500: — för nästkommande år till bestridande af kostnaderna för Stugans fortsatta verksamhet.

Karlstad den 25 Augusti 1909.

Å Föreningens vägnar:
G. JAKOBSSON
ordf.

A. ÅSTRÖM
kassaförvaltare.

V. E. von der LANCKEN
sekreterare.

Styrelseberättelse

för Föreningen för Karlstads arbetsstugor år 1908.

Arbetsstugan har under året fortsatt sin verksamhet efter samma grunder, som förut tillämpats, och har arbetsstugan varit öppen under vårterminen från den 21 januari till den 4 maj samt under höstterminen från den 17 september till den 14 december.

Vid höstterminens afslutning har sedvanlig julfest för barnen hållits.

I undervisningen hafva deltagit under vårterminen 51 barn, 19 flickor och 32 gossar, samt under höstterminen likaledes 51 barn, däraf 22 flickor och 29 gossar. Ifråga om undervisningsämnen har sedan föregående år någon förändring icke

inträdt. Så hafva flickorna undervisats i sömnad, lagning, stickning, bast- och spånadsarbeten m. m., gossarna i träslöjd, pappslöjd, borstbinderi och skomakeri m. m. Under året hafva 118 par skodon blifvit halfsulade eller lagade.

Undervisningen har pågått mellan kl. 5 och 7 på eftermiddagen alla helgfria dagar. Efter arbetstimmarnes slut hafva barnen erhållit aftonmåltid och hafva under året sammanlagdt minst 2,891 matportioner utdelats. Undervisningen har fortfarande varit förlagd till lokal, som åt föreningen upplåtits i samma gård som pastorsexpeditionen.

Undervisningen har bestridts dels af aflönade lärarinnor, föreståndarinnan fröken Maria Moberg, äfvensom fröknarna Gerda Poignant, Maria Holmberg och Maja Persson, dels ock af fröken Gertrud Mæchel såsom frivillig lärarinna, hvarjämte skomakaren C. J. Bergqvist meddelat undervisning i till hans yrke hörande ämnen; Och har styrelsen att till dem alla, först och främst till föreståndarinnan, framföra sin tacksamhet för framgångsrikt och intresserad arbete.

Föreningen har under år 1908 liksom föregående år från Karlstads stad uppburit ett anslag af ett tusen kronor och vill styrelsen å föreningens vägnar härigenom uttala sin tacksamhet för det intresse och det erkännande staden sålunda visat föreningen och dess verksamhet.

Den 3 december 1908 har sedvanlig försäljning af barnens arbeten försiggått. Försäljningen, som varit ganska talrikt besökt, har lämnat ett godt resultat.

Karlstad den 22 maj 1909.

Å styrelsens vägnar:

Efter uppdrag: A. ÅSTRÖM.

Afskriftens riktighet bestyrkes:

V. E. von der LANCKEN.
Föreningens Sekreterare.

Afskrift.

Revisorernas utlåtande om Arbetsstugans räkenskaper för 1908.

«Förestående räkenskaper äro af oss granskade och befunna utan anmärkning.»
Karlstad den 2 April 1909.

A. G. LIDMAN.

AXEL NERMAN.

Rätt afskrifvet ur Arbetsstugans kassabok intyga:

ÅKE NERMAN.

SIXTEN TECKTONIUS.

Inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Arbetsstuga 1910.

Inkomster:

Beräknad inkomst genom försäljning af barnens arbeten cirka	500: —
Beräknad ränta i Karlstads Sparbank cirka	225: —
Anslag af Karlstads stad	500: —
	<hr/>
	Kr. 1,225: —

Utgifter:

Afföring till föreståndarinnan	300: —
D:o till lärare och lärarinnor	500: —
D:o till tjänarinnan	180: —
Materialier cirka	200: —
Hushållet »	300: —
Diverse småutgifter cirka	75: —
	<hr/>
	Kr. 1,555: —

Summa utgifter ..... 1,555: —

Summa inkomster ..... 1,225: —

Brist Kr. 330: —

I Karlstads Sparbank hade Arbetsstugan denna dag innestående Kr. 4,934: 64 utgörande återstoden af det kapital som insamlades då Stugan 1899 började sin verksamhet.

Karlstad den 25 Augusti 1909.

A. ÅSTRÖM.
Kassaförvaltare.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 28 September 1909.

§ 4.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att i ärendet afgifva yttrande, beslöt efter föredragning att tillstyrka bifall, på hittills föreskrifna villkor, till Styrelsens för Föreningen för Karlstads Arbetsstugor hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för nästa år af 500 kronor till bestridande af kostnaderna för föreningens fortsatta verksamhet under sagda år.

Som ofvan,

In fidem:
IVAN FR. REGNER,

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 november 1909.

§ 100.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Styrelsens för Föreningen för Karlstads Arbetsstugor hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för år 1910 af 500 kronor till bestridande af kostnaderna för föreningens fortsatta verksamhet samt därvid, på hittills föreskrifna villkor, tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget samt tillika föreskrifva, att, därest anslag jämväl för år 1911 skulle af föreningen ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd af redogörelse för Föreningens verksamhet och ekonomi innevarande år, skall till Herrar Fullmäktige ingifvas före den 1 september 1910.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

90. Styrelsens för skollofskolonierna framställning om anslag för år 1910.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Karlstad.

Styrelsen för Karlstads skollovskolonier får härmed vördsamt anhålla, att Herrar Stadsfullmäktige ville även för år 1910 bevilja Femhundra (500) kronor i och för anordnande av skollovskolonier under nämnda år.

Årsredogörelse med revisionsberättelse och läkareintyg medfölja.

Å Karlstads skollovskoloniers vägnar den 30 augusti 1909.

G. JAKOBSSON.

Styrelsens ordförande.

David Karlström.

Årsberättelse.

Med år 1908 har Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier avslutat sitt åttonde verksamhetsår.

Föreningens mål och arbetssätt äro desamma som under de föregående åren, och att såväl det ena som det andra under förhanden varande omständigheter torde vara det bästa möjliga, bevisas bäst av det ständigt växande antal barn, som önska få komma i åtnjutande av föreningens filantropiska verksamhet. Till det gångna årets kolonier ha anmälts ej mindre än 128 barn, bland vilka med skolläkarens förord utvalts 50 stycken, som fått vara vid kolonien 5 veckor vardera.

Den fysiska verkan av sommarvistelsen vid kolonien framgår dels av D:r Severins här nedan lämnade intyg och dels av den viktökning hos barnen, som den medfört och som uppgått till 3 kg. Lägsta viktökningen har varit 0,2 kg. och medeltalet 1,11 kg. På barnens arbetskraft i skolan visar kolonivistelsen kanske ändå sin allra bästa verkan och detta i synnerhet om samma barn haft förmånen att under 2 eller 3 år å rad få besöka kolonierna. Det finnes exempel på barn, som nästan helt och hållet saknat psykiska förutsättningar för att kunna tillgodogöra sig den meddelade undervisningen i en klass men som efter två på varandra följande sommarbesök vid kolonien utvecklats till styva medelmåttor i samma klass, vadan styrelsen ytterligare stärkts i den uppfattningen, att man så vitt möjligt är bör söka bereda ett och samma barn tillfälle att få vistas vid kolonien minst två på hvarandra följande somrar. Den gångna sommaren ovanligt goda väderlek torde ock i hög grad bidragit till, att de goda verkningarna av lantlivet där ute visat sig vara nästan större än under någon föregående sommar. Hälso-tillståndet bland de små kolonisterna har ock varit gott och intet vare sig större eller mindre olycksfall har inträffat.

Även under det gångna året ha kolonierna föreståtts på ett förtjänstfullt sätt av frkn Maria Johansson.

I likhet med föregående år har styrelsen sett sig nödsakad verkställa åtskilliga reparationer och förbättringar där ute vid kolonien. Så ha kökets väggar beklättts med fanérbräder, en liten veranda uppsatts vid norra ändan av sovpa-viljongen, ett staket gjorts i ordning omkring planteringslanden samt dessa ordentligt dikade — alltsamman för en summa av 219: 87 kronor. Däremot återstår önskemålet att få en större och bättre matsal till barnen. Likaså har det ej lyckats styrelsen genom de underhandlingar, den fört med öns ägarinna, frkn Bernhard, och hennes förmyndare, att få telefon ut till kolonien, som dock är i synnerligen stort behov därav, då ju kommunikationerna till Jäverön äro dåliga.

Vissa förändringar ha under året vidtagits ifråga om anmälan och urvalet av barn till kolonierna, och för detta ändamål har styrelsen låtit trycka dels anmälningsblanketter, som ifyllas av barnets lärare eller målsman och dels ett cirkulär om barnens utrustning vid avresan till kolonien. Det har nämligen inträffat,

att en del föräldrar av ren beräkning ej låtit barnen få med sig snart sagt det allra nödvändigaste i klädväg, utan har kolonien mer än meningen varit måst låta barnen begagna dess kläder.

Föreningens medlemsantal utgjorde vid 1907 års slut 297. Under året ha 65 kallelsebrev utsänts, och räknar föreningen vid 1908 års slut 317 medlemmar, av vilka 5 äro ständiga och 312 årligen betalande.

I likhet med vad som skett under de föregående åren ha Herrar Stadsfullmäktige beviljat för 1908 ett anslag av 500 kronor till föreningen. För såväl detta anslag som ock för av Karlstads- och Nya Wermlandstidningens redaktioner skänkta kr. 120: 67 utgörande andel i vinst av nyårsannonser samt för allt förstående intresse för föreningens verksamhet, som visats från samhällets sida, ber styrelsen få uttala ett varmt tack, och är styrelsen förvissad om, att var och en, som besökt kolonien å Jäverön, funnit, att de anslag och bidrag, som under ena eller andra formen kommit den till del, är en sådd i god jord.

Karlstad i Mars 1909.

STYRELSEN.

Intyg.

”På begäran intygas, att enligt hvad som framgått både af besök vid skolkolonien å Jäverön och af efterbesiktning af barnen vid sommarens slut, kolonivinstelsen varit för de små af i allo god verkan.

Karlstad den 30 mars 1909.

HUGO SEVERIN.

Folkskolans läkare“.

Afskrift.

Revisionsberättelse.

”Undertecknade, utsedda att granska Karlstads förening för anordnande af skolkolonier räkenskaper för 1908 få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande berättelse:

Inkomster:

Behållning från 1907	778: 99
Stadsfullmäktiges anslag för 1908	500: —
Andel i vinst af nyårsannonser	120: 67
Tillkomna årsavgifter från 1907.....	26: —
Gåfvor.	104: 71
Årsavgifter 211 à 3: —, 101 à 2: —	835: —
Giroränta	69
	<hr/>
	1,587: 07
	<hr/>
	2,366: 06

Utgifter:

Barnens underhåll.....	870: 52	
Div. arbeten och rep. af stugan.....	219: 87	
Brandförsäkring.....	4: —	
Karlstads Ångslups A.-B.....	67: 50	
Annonser.....	2: 15	
Inventarier.....	5: 20	
Löner.....	147: 50	
Inkassering af årsafgifter.....	44: 15	
Porto.....	1: 64	
Innestående i Wermlands Ensk. Bank.....	969 21	
D:o hos kassaförvaltaren.....	34: 32	2,366: 06

Då räkenskaperna äro förda med noggrannhet och försedda med nödiga verifikationer, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för räkenskapsföraren under den tid revisionen omfattar.

Karlstad i Febr. 1909.

ALFR. NYBERG.

WILHELM LEFRÉN.“

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 28 September 1909.

§ 5.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig öfver Styrelsens för Karlstads förening för anordnande af skollofskolonier hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag af 500 kronor för föreningens verksamhet nästkommande år, beslöt, efter handlingarnes föredragning, tillstyrka det begärda anslaget beviljande på enahanda villkor, som för innevarande års anslag varit bestämda.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 November 1909.

§ 101.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit utlåtande öfver Styrelsens för Karlstads förening för anordnande af skollofskolonier hos Herrar Fullmäktige

gjorda framställning om ett anslag af 500 kronor för föreningens verksamhet nästkommande år, därvid Kammaren tillstyrkt det begärda anslagets beviljande på de vilkor, som för innevarande års anslag varit bestämda.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget samt tillika föreskrifva, att, därest anslag för föreningen skulle ifrågasättas jämväl för år 1911, ansökan därom skall till Herrar Fullmäktige ingifvas före den 1 oktober 1910 äfvensom att denna ansökan skall vara åtföljd af en redogörelse öfver föreningens verksamhet och ekonomi den gångna sommaren likasom af läkarebetyg rörande resultatet af barnens vistelse å kolonierna.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

77. Hälsovårdsnämndens framställning i fråga om ordnandet af stadsbarnmorskornas löne- och pensionsförmåner,

Utdrag af protokoll hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 17 Mars 1909.

§ 66.

Från stadsbarnmorskan Wilhelmina Adamsson härstädes hade Hälsovårdsnämnden fått mottaga en så lydande framställning:

»Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Undertecknad vågar härmed vördsamt vända mig till Hälsovårdsnämnden med en ödmjuk begäran att jag från ock med nästa år måtte komma i åtnjutande af ålderstillägg. Och får jag såsom skäl för denna min begäran anföra följande.

Då jag år 1885 antogs till stadsbarnmorska i Karlstad, skedde det med en lön af 350 kronor årligen. I 20 år arbetade jag för denna rättvisligen sedt ej höga aflöning till år 1905, då Fattigvårdsstyrelsen uppå min derom gjorda blygsamma begäran beviljade en löneförhöjning af 150 kronor per år.

Under dessa 23 år, som jag således ägnat mina krafter i stadens tjänst och åt en i sanning ansvarsfull, mödosam och uppslitande befattning, kan jag icke säga, att jag vare sig ofta eller i hög grad vädjat till stadens myndigheter i min

lönefråga. Och orsakerna dertill, hvilka hafva de varit? De hafva legat i vissa omständigheter. Sådana hafva varit de om icke billiga, så dock billigare lefnads-ömkostnader förr mot nu, då desamma i dessa dagar göra sig så känbart gällande för små löntagare, och vidare de goda extra inkomsterna, som jag i min krafts dagar kunde förskaffa mig, men som nu till följd af det ökade antalet privata barnmorskor, hvilka förskaffat sig praktiken hos den finare publiken, betydligt nedgått och derigenom i högsta grad inverkat ofördelaktigt på min ekonomi.

Det sagda torde vara nog att bevisa tidernas ogynsamhet nu mot förr och det derigenom nödvändiga för mig att söka förbättra mina löneinkomster, på hvilka jag numera synes vara så godt som uteslutande hänvisad att lefva. Och vågar jag hoppas, att Hälsovårdsnämnden välvilligt måtte upptaga min begäran och med afseende å de skäl, som tala för densamma: min ålder, min långa och pligttrogna tjänstgöring, dyra lefnadsömkostnader, minskade privata inkomster, m. m. ville behjärta min anhållan och bevilja mig ett ålderstillägg af 500 kronor att utgå årligen från den 1 Januari 1909.

Karlstad den 31 Juli 1908.

WILHELMINA ADAMSSON.

Stadsbarnmorska.»

Med anledning häraf hade Hälsovårdsnämnden från stadsbarnmorskorna här i staden infordrat uppgifter angående antalet förlossningar, hvarvid de biträdt under de senaste fem åren, de extra inkomster de därunder åtnjutit samt deras ömkostnader för hyra och bränsle, och hade dessa till Nämnden ingifvit följande skriftliga uppgifter:

»Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Uppgifter på förlossningar och extra inkomster under de fem sista åren.

1904	Förlossningar.....	44	
	» utan ersättning förlöst och skött	15	
	» extra inkomster.....		kr. 675: —
1905	Förlossningar.....	37	
	» utan ersättning förlöst och skött	21	
	» extra inkomster.....		kr. 485: —
1906	Förlossningar.....	35	
	» utan ersättning förlöst och skött	20	
	» extra inkomster.....		kr. 410: —
1907	Förlossningar.....	46	
	» utan ersättning förlöst och skött.....	34	
	» extra inkomster.....		kr. 294: —

1908 Förlossningar den 1—12.....	55
» utan ersättning förlöst och skött	29
» extra inkomster.....	kr. 306: —
Hyran 206 per år.	
Ved 52 kr. per år.	

WILHELMINA ADAMSSON
Stadsbarnmorska».

»Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Undertecknad som af Hälsovårdsnämnden den 25 Nov. 1908, skriftligen anmodats att uppge antalet af mig utan ersättning utförda förlossningar under de fem föregående åren samt extra inkomster jemte hushyra under samma tid, får härmed vördsamt lämna följande uppgifter:

År.	Antal förlossn.	Utan ersättn. utförda.	Extra inkomst.
1904	83	28	350 kr.
1905	66	23	325 »
1906	73	32	375 »
1907	93	40	400 »
1908 till 15 Dec.	115	49	500 »

Årliga hyran för 1 rum och kök 240 kr.
3½ fr björkved årl.
Karlstad den 15 Dec. 1908.

MARIA OLSON
Stadsbarnmorska».

Därjämte hade Nämnden från Svenska Stadsförbundet begärt uppgifter angående aflönings- och pensionsförhållanden för af kommunen anställda barnmorskor i andra städer samt till svar därå erhållit följande skrifvelse med därvid fogade öfversiktstablå.

Stockholm den 2/12 1908.

Hälsovårdsnämndens Ordförande

Herr Regementsläkare N. Lundberg, Karlstad.

Med anledning av ärade förfrågan öfverlämnas närslutna uppgift, som erhållits genom uti Riksförsäkringsanstalten befintligt material. Däruti finnes ej uppgifter angående de föreskrifna taxor utom för *Sköfde*, som bestämmer 3 kr. för förrättning hos fattiga och 5 kr. hos andra stadsbor, samt Ystad, som bestämmer 6 kr. för förrättning hos medellösa. Enligt uppgift af d:r E. Alin äro dessa siffror vanligast. Skulle flera uppgifter om taxan önskas, skall byrån tillskrifva kommunerna.

Enligt till byrån lämnad uppgift i Riksförsäkringsanstalten ha kommunerna ännu ej vidtagit några åtgärder för tillämpningen af förra riksdagens beslut, som träder i kraft 1 Jan. 1912.

Med utmärkt högaktning
E. PALMSTIERNÄ,
Sekreterare» och

«Kommunalt anställda Barnmorskor.

Stad	Antal		Fast, Kontant Lön		Värderadt Naturabdrag	Öfriga inkomster från Kommunen	Pensionsbelopp och afgifter
	1907	1908	1907	1908			
Borås . . .	1	1	kr. 350	kr. 3			
Eskilstuna . .	ingen						
Falun	1	1	450	450			
Gäfle	3	—	200 200 500	—	} 450 kr. hvar för 2 af dessa.		
Halmstad . . .	2	2	300	500			Vaccinationsavgift resp. 62 och 65 kr.
Jönköping . .	3	3	300 300 400	400 för alla	} 100 kr. för en af dessa i bränsle.	} Vaccinationsavgift 100 kr.	} En af dem är tillförsäkrad 306 kr. För öfriga inbetalas till pensionsanstalten med beräkning af 400 kr. i pension.
Kalmar	2	2	500 600	500 600			
Karlskrona . .	4	4	en 500 tre 400	en 500 tre 400	} en bor i barn- bördsasyl.		} 15 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalten.
Kristinehamn .	1	1	450	450			
Kristianstad .	1	1	600	600			
Landskrona . .	4	4	en 200 två 500 en 600	en 200 två 500 en 600			} 15 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalten.
Linköping . .	ingen						
Marstrand . .	1	—	500	—			} 25 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalten. } 15 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalten.
Motala	1	1	400	400			
Norrköping . .	ingen	2	—	500 600	} 410 för hvar		
Nyköping . . .	1	1	400 200	400 200			
Oskarshamn . .	3	3	300 400	300 400			
Skara	1	1	400	400			} 20 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalten. } 25 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalten.
Sköfde	1	1	300	300			

Stad	Antal		Fast, Kontant Lön		Värderadt Naturabidrag	Öfriga inkomster från Kommunen	Pensionsbelopp och afgifter
	1907	1908	1907	1908			
Strängnäs . . .	1	1	Kr. 350	Kr. 450	} 1907, 36 kr. 1908, 45 kr.	} 275 kr. = ersättning efter taxa för förvalt- ning.	} 15 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalten.
Sundsvall . . .	5	5	300	300			
Södertälje . . .	1	1	300	300	} 200 300	} en är tillförsäkrad 400 kr.; för den andra inbet. årl. 15 kr. till pensionsanstalten.	
Trelleborg . . .	1	2	300	300			
Upsala	ingen						
Uddevalla . . .	2	2	300	500	} 1907, resp. 20 o. 35 1908, resp. 25 o. 40 50 kr. hvar.	} 400 o. 500 kr. ersätt- ning för sjukvård.	} 15 kr. inbet. årl. t. pens.-anst. dessutom ökas lönen årl. med 10 kr. utg. barnm. bidrag. en är tillförsäkrad 100 kr. i pension.
Vadstena . . .	2	2	400	400			
Vaxholm . . .	1	1	500	500			
Vänersborg . .	1	1	350	350			
Vänersborg . .	2	2	400	400			
Västerås . . .	2	--	300	—	} 400	} —	} 15 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalten. 25 kr. inbetalas årligen till pensionsanstalt. Kommunen inbet. årl. t. pens.- anst. samma belopp som barn- morskorna själfva el. resp. 50 o. 25 kr. en af dem är tillförsäkrad 300 kr. pens.
Växiö	2	2	450	450			
Ystad	--	3	—	150	} 200 200	} 10—150 kr. i ersätt- ning för sjukvård.	} en af dem är tillförsäkrad 300 kr. pens.
Örebro	ingen	6	—	ingen			
Östersund . . .	2	1	250	500	—	500	40 kr.

Vid afgörande af den nu föreliggande frågan har Hälsovårdsnämnden ansett, att bestämmelserna i lagen angående kommuns skyldighet i fråga om anställande af barnmorska den 13 Juni 1908, hvilken lag träder i kraft den 1 Januari 1912 böra beaktas. Här stadgas, att hvarje kommun skall anställa barnmorska med fast lön, att hon i årlig lön skall åtnjuta minst 300 kronor samt därjämte förses med tjänlig bostad och nödigt bränsle eller ock erhålla ersättning därför med minst 100 kronor, och att barnmorska utöfver den fasta aflöningen äger för hvarje förrättning undfå ersättning enligt taxa, som vid hennes antagande eller senare efter med henne träffadt aftal blifvit af kommunen fastställd.

Vid öfvervägande af hvad Hälsovårdsnämnden i ärendet sålunda inhämtat, fann Nämnden tidpunkten nu vara inne för ordnandet af stadsbarnmorskornas här i staden löne- och pensionsfråga; och beslöt Nämnden efter öfverläggning i sådant afseende hos Herrar Stadsfullmäktige göra följande hemställen:

att grundlönen för hvardera stadsbarnmorskan måtte bestämmas till 550 kronor för år, med två ålderstillägg å 100 kronor efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, i hvilken lön vore inbegripen ersättning för bostad och ved;

att de nuvarande stadsbarnmorskorna måtta i fråga om ålderstilläggen få räkna sig till godo den tid, de redan varit i stadens tjänst anställda såsom sådana, hvad beträffar stadsbarnmorskan Maria Elisabeth Olsson jämväl den tid hon på förordnande bestridt dylik tjänst härstädes, eller från Maj månad 1903 till den 21 Oktober 1908, enär anledningen till hennes fördröjda antagande varit ifrågasatt indragning af stadsbarnmorsketjänsten härstädes;

att, då lagen om kommuns skyldighet i fråga om anställande af barnmorska stadgar, att barnmorska utöfver den fasta aflöningen äger för hvarje förrättning undfå ersättning enligt taxa, en sådan taxa redan nu måtte fastställas, enligt hvilken stadsbarnmorska vore berättigad till ersättning af fem kronor för förrättning med skyldighet för henne att då jämväl ägna kvinnan nödig tillsyn efter förlossningen, dock att mera bemedlade skulle äga rätt att gifva stadsbarnmorska högre ersättning för lämnadt biträde, men att den som åtnjuter understöd af fattigvården eller kan förete intyg af fattigvårdstillsyningsman om medellöshet skulle åtnjuta fri vård af barnmorska;

att såsom villkor för erhållande af dessa löneförmåner måtte bestämmas, att stadsbarnmorskorna skola vara skyldiga att tjänstgöra å barnbördshus, om sådant inrättas här i staden och tjänstgöring af dem där påkallas, samt att de i all-

mänhet skola vara skyldiga underkasta sig de instruktioner rörande tjänsten, som kunna varda för dem utfärdade;

att med hänsyn till barnmorskornas uppslitande tjänstgöring pensionsåldern för stadsbarnmorskorna måtte bestämmas till sextio år, då de skola vara skyldiga att afgå mot åtnjutande af 550 kronors årlig pension.

att med anledning af bestämmelserna i Kungl. Kungörelsen angående rätt till pension för äldre barnmorskor den 18 September 1908 denna pension under de fem första åren skall helt och hållet utgå af stads-kassan men därefter med 400 kronor af stads-kassan och 150 kronor af barnmorskornas pensionsanstalt, till hvilken anstalt af staden sålunda skulle inbetalas det belopp, som berättigade stadsbarnmorska att vid 65 års ålder jämlikt nyssnämnda Kungl. Kungörelse däri-från komma i åtnjutande af den högre pensionen eller 150 kronor årligen; samt

att den nya lönestaten för stadsbarnmorskorna måtte gälla från och med innevarande års början.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll hållet hos Hälsovårds-nämnden i Karlstad den 19 Maj 1909.

§ 91.

Till förevarande sammanträde hade Nämnden låtit kalla stadsbarnmorskorna Wilhelmina Adamsson och Maria Elisabeth Olsson för att gifva dem tillfälle yttra sig öfver det af Nämnden upprättade förslag till taxa för stadsbarnmorskorna vid förlossningar, hvarom i Nämndens protokoll under § 66 vidare förmäles. Förslaget upplästes nu för stadsbarnmorskorna, hvilka kommit tillstädes, och förklarade sig båda åtnöjas med dem enligt förslaget tillagda löne- och pensionsförmåner samt godkänna den däri bestämda taxan för biträde vid förlossningar.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkam-maren i Karlstad den 28 September 1909.

§ 6.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva utlåtande i anledning af Hälso-vårdsnämndens hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning angående ordnan-det af löne- och pensionsförmåner för stadsbarnmorskorna här i staden.

Hälsovårdsnämndens ifrågavarande förslag, som föregåtts af utredning angående såväl omfattningen af stadsbarnmorskornas härstädes tjänstgöring under senaste femårsperiod samt storleken af deras extra inkomster under samma tid, som äfven löneförhållandena för stadsbarnmorskor i åtskilliga andra städer, hade af Nämnden uppgjorts med beaktande af dels lagen angående kommuners skyldighet i fråga om anställande af barnmorska den 13 Juni 1908 och dels Kungl. Kungörelsen angående rätt till pension för äldre barnmorskor den 18 september samma år. Och innefattade förslaget hufvudsakligen följande:

Grundlönen för hvardera stadsbarnmorskan skulle utgöra 550 kronor för år, med två ålderstillägg hvardera å 100 kronor efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, i hvilken lön vore inbegripen ersättning för bostad och vedbrand.

På grund af den i ofvannämnda lagen angående kommuners skyldighet i fråga om anställande af barnmorskor förekommande föreskriften därom, att barnmorska ägde att, utöfver den fasta aflöningen, undfå ersättning enligt särskild taxa för hvarje förrättning, skulle dylik taxa redan nu fastställas af Herrar Stadsfullmäktige, enligt hvilken stadsbarnmorska vore berättigad till ersättning af fem kronor för förrättning, med skyldighet för henne att då jämväl ägna kvinnan nödig tillsyn efter förlossningen, dock att den, som åtnjöte understöd af fattigvården eller kunde förete intyg af fattigvårdstillsyningsmannen om medellöshet, skulle åtnjuta fri vård af barnmorska.

Beträffande stadsbarnmorskornas pensionering skulle pensionsåldern för dem inträda vid 60 år, då de skulle vara skyldiga att afgå mot åtnjutande af 550 kronors årlig pension.

Med hänsyn till bestämmelserna i ofvannämnda Kungl. Kungörelsen angående rätt till pension för äldre barnmorskor den 18 September 1908, enligt hvilka bestämmelser barnmorska efter inbetalandet af vissa afgifter till barnmorskornas pensionsanstalt, vore berättigad att vid 65 års ålder från nämnda anstalt komma i åtnjutande af 150 kronors årlig pension, skulle den föreslagna pensionen till stadsbarnmorska härstädes under de fem första åren utgå helt och hållet af stadskassan, och därefter, sedan staden till barnmorskornas pensionsanstalt inbetalat de afgifter, som berättigade stadsbarnmorskorna till 150 kronors årlig pension från nämnda anstalt, med 400 kronor af stadskassan.

Förslaget, som härförutom innehöll särskilda bestämmelser i fråga om de nuvarande stadsbarnmorskornas rätt till ålderstillägg samt allmänna villkor för åtnjutandet af de ifrågasatta löneförmånerna, innefattade till sist en hemställan, att den nya lönestaten för stadsbarnmorskorna måtte bestämmas att gälla från och med innevarande års början.

Enligt vid handlingarne fogadt utdrag af Hälsovårdsnämndens protokoll för den 19 sistlidne maj hade ifrågavarande förslag då delgifvits stadsbarnmorskorna Wilhelmina Adamsson och Maria Elisabeth Olsson, hvilka förklarar sig åtnöjas med dem enligt förslaget tillagda löne- och pensionsförmåner samt godkänna den däri bestämde taxan för biträde vid förlossningar.

Drätselkammaren som ansåg en löneförbättring för stadsbarnmorskorna vara af behovet påkallad och som ej hade någon erinran att göra mot de föreslagna löne- och pensionsbeloppen eller mot förslaget i öfrigt, beslöt efter handlingarnes föredragning och hållen öfverläggning tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla Hälsovårdsnämndens förevarande framställning.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 November 1909.

§ 102.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Hälsovårdsnämndens hos Herrar Fullmäktige gjorda framställning angående ordnandet af löne- och pensionsförmånerna för stadsbarnmorskorna i staden samt därvid förordat bifall till förslaget.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt efter granskning af förslaget, mot hvilket Utskottet icke funnit anledning till erinran, hos Herrar Fullmäktige hemställa, att samma' förslag måtte af Herrar Fullmäktige godkännas.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

KARLSTAD
Karlstads-Tidningens Aktiebolag
1909

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 6 December

N:o 11.

110. Magistratens skrifvelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver ansökningar om rätt till utskänkning af vin eller öl från August Valdemar Verngren, Selma Lundqvist, Anna Lindström, Fredrik August Dahl, Katarina Maria Jonsson, Mathilda Ulrika Hedberg och Carl August Resare.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Bilagde sju, af Konungens Befallningshafvande i länet den 7 innevarande Oktober meddelade resolutioner öfverlemnas härmed, under anhållan om det yttrande af Herrar Stadsfullmäktige, som i resolutionerna begäres.

Karlstads rådhus den 8 Oktober 1909.

På Magistratens vägnar:
CARL LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Vermlands Län.

Undertecknad får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af (tre) kalenderår, räknadt, från och med den 1 nästkommande Januari i huset N:o 2 vid Järnväggsgatan i Karlstad idka utskänkning af vin och öl i de lokaler hvarest Nils Johan Jonsson enligt Konungens Befallningshafvandes resolution den 26 sistlidne februari idkar dylik utskänkning till den 31 december 1909.

Karlstad den 30 juli 1909.

V. WERNGREN.

Frejdbetyg.

Att källarmästaren August Valdemar Verngren född den 14 juli år 1878 (sjuttioåtta) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads-församling i Värmlands län den 31 juli år 1909.

FR. NORDVALL.
Komminister.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enhanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 7 oktober 1909.

På Landshöfdinge-Ämbetets vägnar

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Med hänvisning till min förut inlämnade ansökan om tillstånd att från och med den 1 nästkommande januari få utskänka vin och öl i hotell Kung Karls lokaler i huset N:o 2 vid Järnvägs-gatan här i staden, får jag härmed, under åberopande af ofvannämnda ansökan, vördsamt anhålla om tillstånd, att från och med den 1 januari 1910 under en tid af tre kalenderår få utskänka vin och öl till spisande gäster i en lokal om två rum på nedre botten i ofvannämnda hus, Järnvägs-gatan N:o 2.

Som stöd för denna min ansökan, tillåter jag mig framhålla det stora behofvet af en i omedelbar närhet af Statens järnvägsstation belägen snygg serverings-lokal, där resande vid hvilken tid på dagen som helst kunna få intaga såväl varm som kall mat i förening med förtäring af vin eller öl.

Som meningen är, att serveringen skall blifva fullt förstklassig i förening med moderata priser, anhåller jag vördsamt om bifall till denna min ansökan.

Karlstad den 23 Oktober 1909.

W. WERNGREN.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknad, som genom Konungens Befallningshafvandes resolution den 31 December 1906 erhållit tillstånd att från den 1 Januari 1907 tillsvidare, i gården

N:o 32 vid Östra Torggatan här i staden i förening med mathållning utskänka maltdrycker till förtäring på stället, får härigenom värdsamt anhålla om enahanda rättighet under tre års tid, räknadt från den 1 Januari 1910.

Karlstad den 31 Juli 1909.

SELMA LUNDQVIST.

Frejdbetyg.

Att fru Selma Lundqvist, född Johansson född den 20 januari år 1863 (sex-tiotre) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads-församling i Värmlands län den 2 augusti år 1909.

CLAES JACOBSSON.

Pastoratsadjunkt.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 7 oktober 1909.

På Landshöfdinge-Ämbetets vägnar

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Härmed anhålles värdsamt om förnyat tillstånd för undertecknad, att i gården N:o 19-134 vid Drottninggatan här i staden under tre års tid från och med den 1 Januari 1910 till 1912 års utgång, i sammanhang med mathållning vid måltider få hålla spisande gäster tillhanda maltdrycker till förtäring på stället; för vilket ändamål frejdbetyg bifogas. Och får jag lika värdsamt meddela, att jag haft och har dylik rörelse i samma gård sedan den 1 Januari 1906, men att det mig meddelade tillståndet upphör vid innevarande års utgång.

Karlstad den 21 Augusti 1909.

Vördsammast:

Fru ANNA LINDSTRÖM,
född Axelson.

Frejdbetyg.

Att fru Anna Lindström, född Axelsson född den 29 augusti år 1874 (sjuttiofyra) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads-församling i Värmlands län den 23 augusti år 1909.

CLAES JACOBSSON.
Pastoratsadjunkt.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 7 oktober 1909.

På Landshöfdinge-Ämbetets vägnar

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under en tid af tre år, räknadt från och med den 1 januari 1910, i förening med automatrestaurantrörelse i huset n:o 16 vid Drottninggatan (staden n:o 110) här i staden idka utskänkning af öl.

Karlstad den 24 augusti 1909.

F. A. DAHL.

Frejdbetyg.

Att kassören Fredrik August Dahl född den 21 juni år 1833 (trettiofire) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 26 augusti år 1909.

CLAES JACOBSSON.
Pastoratsadjunkt.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med

nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remisshandlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 7 Oktober 1909.

På Landshöfdinge-Ämbetets vägnar

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknad får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af tre (3) kalenderår, räknadt från och med den 1:e nästkommande januari, i huset N:o 2 vid Västra Torggatan här i staden idka utskänkning af öl.

Karlstad den 26 Augusti 1909.

KATHARINA MARIA JONSSON.

Frejdbetyg.

Att restauratrisen Katarina Maria Jonsson i Staden 157, född den 13 april år 1841 (fyrtioett), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 19 augusti år 1909.

CLAES JACOBSSON.

Pastoratsadjunkt.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remisshandlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 7 Oktober 1909.

På Landshöfdinge-Ämbetets vägnar

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla om tillstånd att under en tid af tre kalenderår räknadt från och med den 1 nästkommande januari månad, eller från och med den dag senare under år 1910 då de tillämnade utskänkingsloka.

lerna blifva fullt färdiga, få utskänka vin och öl i en lokal (so bifogade ritning) om tre rum och kök på nedre botten i huset å tomt N:o 162 här i staden, med adress Järnvägsgatan N:o 1.

Som stöd för denna min anhållan, tillåter jag mig vördsamt framhålla, att som staden Karlstad, enligt mitt förmenande, är i saknad af ett förstklassigt kafé dit resande och här i staden tillfälligtvis sig uppehållande personer kunna intaga lättare och mindre, bättre måltider i förening med förtärande af maldrycker, har jag tänkt mig, att, om de begärda rättigheterna beviljas mig, i den tillämnade utskänkningslokalen inrätta en fullt förstklassig servering.

Härjämte tillåter jag mig påpeka nödvändigheten och behovet af en dylik utskänkningslokal i omedelbar närhet af järnvägsstationen.

Karlstad den 31 augusti 1909.

MATHILDA ULRIKA HEDBERG.

Frejdebetyg

Att fru Matilda Ulrika Hedberg, f. Wikström, född den 30 juni år 1872 (sjuttiotvå) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads-församling i Värmlands län den 31 augusti år 1909.

G. JAKOBSSON.
Kyrkoherde.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 7 oktober 1909.

På Landshöfdinge-Ämbetets vägnar

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Till Konungens Befallningshafvande i Wermlands län.

Med bifogande af frejdebetyg får jag härmed anhålla att under tre år, räknade från och med den 1 januari 1910, få, i förening med hotellrörelse å Pensionat Haga här i staden, till spisande gäster utskänka vin och öl.

Karlstad den 30 augusti 1909.

C. A. RESARÉ.

Frejdbetyg

Att byggmästaren Carl August Resare född den 29 april år 1852 (femtio-två) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads-församling i Värmlands län den 30 augusti år 1909.

CLAES JACOBSSON.
Pastoratsadjunkt.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden inforra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 7 oktober 1909.

På Landshöfdinge-Ämbetets vägnar

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Utdrag af Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskotts protokoll den 6 November 1909.

§ 103.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet infortrat Herrar Fullmäktiges yttrande öfver till Konungens Befallningshafvande inkomna ansökningar om rättighet att här i staden utskänka vin och öl, så hade nu Beredningsutskottet, uppå remiss, att i dessa ärenden afgifva yttranden.

August Waldemar Werngren hade i särskilda skrivelser anhållit dels om rättighet att i gården N:o 2 vid Järnväggsgatan i Karlstad (Hotell Kung Karl) under en tid af tre år från och med den 1 januari 1910 idka utskänkning af vin och öl i de lokaler, hvori Nils Johan Johnsson jämlikt Länsstyrelsens resolution den 26 februari 1909 utöfvat dylik utskänkning dels ock om enahanda rättighet i en lokal om två rum på nedre botten i samma gård. Beredningsutskottet, som ansåge den af Werngren begärda utskänkingsrättighet å nedre botten i meranämnda gård icke vara af behovet påkallad, beslöt fördenskull hemställa, att Herrar Fullmäktige såsom infordradt yttrande öfver Werngrens ifrågavarande framställningar måtte tillstyrka, att Werngren medgälfves rättighet att under ofvansagda tid i gården N:o 2 vid Järnväggsgatan här i staden i Hotell Kung Karls en trappa

upp belägna allmänna matsalar i förening med mat tillhandahålla spisande gäster vin och öl till förtäring på stället.

Beträffande Fredrik August Dahls ansökning om tillstånd att i samband med automatrestaurantrörelse i gården N:o 16 vid Drottninggatan idka utskänkning af öl ansåg sig Utskottet, med hänsyn därtill, att Herrar Fullmäktige flere gånger förut uttalat sig emot ölutskänkning å automatrestauranter, böra hemställa, att Dahls ifrågavarande ansökning måtte af Herrar Fullmäktige afstyrkas.

I fråga om Mathilda Ulrika Hedbergs ansökning om rätt att utskänka vin och öl i samband med matservering i en lokal om tre rum och kök på nedre botten i gården N:o 162 med adress N:o 1 vid Järnvägsgatan här i staden, hvarest ett förstklassigt kafé skulle inrättas, ansåge sig Utskottet, då behof af dylik utskänkingsrörelse icke syntes förefinnas, böra hemställa, att den gjorda ansökningen måtte af Herrar Fullmäktige afstyrkas.

Vidkommande Carl August Resares ansökning om rättighet att under nästkommande tre kalenderår få i förening med hotellrörelse å Pensionat Haga här i staden utskänka vin och öl fann sig Utskottet böra hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte förorda bifall till det begärda tillståndet, dock att utskänkningen måtte få utöfvas allenast i förening med matservering till spisande gäster i pensionatets allmänna matsalar.

I fråga om Selma Lundqvists ansökan om rätt att under åren 1910, 1911 och 1912 i gården N:o 32 vid Östra Torggatan i Karlstad i förening med mathållning utskänka maldrycker till förtäring på stället ansåge sig Utskottet böra föreslå, att Herrar Fullmäktige måtte tillstyrka ansökningen, såvidt afsåge utskänkning till spisande gäster.

Beträffande Anna Lindströms ansökning om rätt att under nästkommande tre kalenderår i gården N:o 19-134 vid Drottninggatan i Karlstad i sammanhang med mathållning vid måltider hålla spisande gäster till handa maldrycker till förtäring på stället fann sig Utskottet böra hemställa, att ansökningen måtte af Herrar Fullmäktige till bifall förordas.

Vidkommande slutligen Katarina Maria Jonssons ansökning om rätt att under åren 1910, 1911 och 1912 i gården N:o 2 vid Västra Torggatan i Karlstad idka utskänkning af öl ansåge sig Utskottet böra föreslå, att ansökningen måtte på det sätt tillstyrkas, att rätt till utskänkning af öl i ofvannämnda lokal under sagda tre kalenderår medgäfves Katarina Maria Jonsson, dock att utskänkningen endast finge äga rum i samband med mathållning vid måltider till spisande gäster.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

109. Magistratens skrivelse med infordrande af Herrar Fullmäktiges yttrande öfver ansökningar om rätt till utskänkning af vin, eller öl från Färjestads Bryggeri-Aktiebolag, Agnes Nilsson, Wåxnäs Bryggeri-Aktiebolag, Beda Josefina Larsson och Carl Ferdinand Werngren.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med öfverlemnande af bilagda fem af Konungens Befallningshafvande i länet den 18 dennes meddelade resolutioner, får Magistraten äran anhålla om det yttrande af Herrar Stadsfullmäktige, som i resolutionerna begäres.

Karlstads rådhus den 22 September 1909.

På Magistratens vägnar:
CARL LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Wermlands län.

Undertecknad får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af tre kalenderår, räknadt från och med den 1 nästkommande januari, i huset nr 14 vid Östra Torggatan i Karlstad idka utskänkning af öl.

Karlstad den 1 Juni 1909.

För Färjestads Bryggeri-Aktiebolag
REINHOLD HUSS.

Frejdbetyg.

Att kaptenen Reinhold Huss född den 1 juli år 1858 (femtioåtta) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 1 juni år 1909.

FR. NORDVALL.
Komminister.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda

yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 18 september 1909.

GERH. DYRSSEN.

Axel Schotte.

Till Konungens Befallningshafvande i Wermlands län.

Med bifogande af frejdebetyg får jag härmed vördsamt anhålla om tillstånd att i frimurare-logens lokal härstädes, under tiden från och med den 1:sta Januari 1910 till och med den 31 December 1912, få vid måltider till spisande gäster utskänka vin och maltdrycker. Och är jag villig underkasta mig de inskränknin-gar i rörelsens bedrivande, som Konungens Befallningshafvande kan finna skäligt föreskrifva.

Karlstad den 10 Juni 1909.

AGNES NILSSON.

Att Fröken Agnes Nilsson, dotter af hemmansägaren A. F. Nilsson i Dye här, och för närvarande bosatt i Karlstad är af mig känd för duglighet, ordentlig-het och redbarhet får jag härmed på begäran intyga.

Grafva den 12 juni 1909.

ALB. RUNE.

Kyrkoherde.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 18 september 1909.

GERH. DYRSSEN.

Axel Schotte.

Till Konungens Befallningshafvande i Wermlands Län.

Härmed anhålles vördsamt om tillstånd att, i likhet med föregående åren, å vår birstuga i staden N:o 130, få, under nästkommande treårsperiod, räknat från

den 1 Januari 1910 till och med den 31 December 1912, försälja maltdrycker till förtäring på stället.

Da tillstånd ej kan beviljas för bolag, anhålla vi att tillståndsbeviset måtte utfärdas för Bryggmästar Carl Herin, hvars frejdebevis bifogas.

Karlstad den 12 Augusti 1909.

För Wåxnäs Bryggeri-Aktiebolag

CARL HERIN.

Frejdbetyg.

Att bryggmästaren Karl David Junior Herin, född den 7 mars år 1844 (fyrtiofyra), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 12 Augusti år 1909.

CLAES JACOBSSON.

Pastoratsadjunkt.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 18 september 1909.

GERH. DYRSSEN.

Axel Schotte.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Härmed anhålles värdsamt om förnyat tillstånd att i gården n:o 10-65 vid Östra Torggatan här i staden under tre års tid från och med den 1 Januari 1910 till 1912 års utgång, i sammanhang med mathållning vid måltider få hålla spisande gäster tillhanda maltdrycker till förtäring på stället; för vilket ändamål frejdbetyg bifogas. Och får jag lika värdsamt meddela att jag haft och har dylik rörelse i samma gård sedan den 1 Oktober 1905, men att det sist mig meddelade tillståndet upphör vid innevarande års utgång.

Karlstad den 20 Augusti 1909.

Vördsammast:

Enkefru BEDA JOSEFINA LARSSON

född Hedlund.

Frejdbetyg.

Att Änkefru Beda Josefina Larsson, f. Hedlund, i Staden 65, född den 4 april år 1864 (sextiofyra) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 23 augusti år 1909.

CLAES JACOBSSON.
Pastoratsadjunkt.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remisshandlingarna återställa.

Karlstad i landskansliet den 18 september 1909.

GERH. DYRSSEN.

Axel Schotte.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknad, som den 31 december 1906 erhöll Konungens Befallningshafvandes tillstånd att under tre år från och med den 1 januari 1907 i huset N:o 11 vid Drottninggatan här i staden utskänka vin, får härigenom, med bifogande af frejdbetyg, värdsammast anhålla om tillstånd att under tre år från och med den 1 januari 1910 i förenämnda lokal få, i samband med konditorirörelse, vid servering af bakelser och konfektyrer försälja vin till förtäring på stället.

Karlstad den 24 augusti 1909.

CARL FERDINAND WERNGREN.

Frejdbetyg.

Att bagaren Karl Ferdinand Werngren i Staden 130, född den 5 mars år 1879 (sjuttionio), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 27 augusti år 1909.

CLAES JACOBSSON.
Pastoratsadjunkt.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas från stadsfullmäktige här i staden infordra sådant yttrande, hvarom i 7 § mom. 3 i Kungl. Förordningen

angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 sägs, samt att med nämnda yttrande och eget enahanda utlåtande därefter hit inkomma och därvid remiss-handlingarna återställa.

Karlstad i landekansliet den 18 september 1909.

GERH. DYRSSEN.

Axel Schotte.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 105.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet infortrat Herrar Fullmäktiges yttrande öfver till Konungens Befallningshafvande inkomna ansökningar om rättighet att här i staden utskänka öl eller vin, så hade nu Beredningsutskottet, uppå remiss, att i dessa ärenden afgifva yttranden.

Färjestads Bryggeri Aktiebolag genom dess disponent, Kaptenen Reinhold Huss samt Växnäs Bryggeri Aktiebolag genom bryggmästaren Karl David Junior Herin hade anhållit om tillstånd att under nästkommande tre kalenderår idka utskänkning af öl, det förra bolaget i gården N:o 14 vid Östra Torggatan samt Växnäs Bryggeri Aktiebolag i gården N:o 130. Då utskottet emellertid inhämtat, att det Karlstads bryggeriaktiebolag meddelade tillstånd att från ölstuga här i staden utskänka öl utginge den 31 december 1910 samt det syntes Utskottet lämpligt, att samma utskänkingsperioder, såvidt afsåge ölstugorna, fastställes för stadens tre bryggerier, ansåge sig utskottet böra hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte på det sätt tillstyrka förevarande två ansökningar, att rätt till utskänkning af öl medgäfvos bolagen i angifna lokaler under år 1910, dock under vilkor, att utskänkning icke finge äga rum under sön- och helgdagar, att hvardagar utskänningen finge börja först klockan 9 f. m. samt upphöra under månaderna oktober — april klockan 7 e. m. och återstående delen af året klockan 8 e. m., hvarjämte Magistraten torde medgifvas rätt att, när sådant af behofvet påkallades, göra den tillfälliga inskränkning i utskänkningstiden, som Magistraten funne lämplig.

Beträffande därefter Agnes Nilssons ansökning om tillstånd att under åren 1910, 1911 och 1912 i frimurarelogens lokal vid måltider till spisande gäster utskänka vin och öl, fann sig utskottet böra hemställa, att densamma måtte af Herrar Fullmäktige till bifall förordas.

Jämväl i fråga om Beda Josefina Larssons ansökning om tillstånd att under nästkommande tre kalenderår i gården N:o 10-65 vid Östra Torggatan i samman-

hang med mathållning vid måltider hålla spisande gäster tillhanda maldrycker till förtäring på stället, ansåge sig utskottet böra föreslå, att densamma af Herrar Fullmäktige måtte tillstyrkas.

Vidkommande slutligen Carl Ferdinand Werngrens ansökning om tillstånd att under åren 1910, 1911 och 1912 i gården N:o 11 vid Drottninggatan i samband med konditorirörelse vid servering af bakelser och konfektyrer försälja vin till förtäring på stället fann sig Utskottet böra hemställa, att ansökningen måtte af Herrar Fullmäktige till bifall förordas.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

108. Stadsfogden A. F. Lindhs skrivelse med inforande, jämlikt Öfverexekutors i Karlstad beslut, af Herrar Fullmäktiges yttrande med anledning af Nils Lellkys besvär öfver utmätning till gäldande af kommunalutskylder till staden.

Till Herr Ordföranden hos Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med öfverlemnande af de besvär, Pastor Nils Lellky här i staden hos Öfverexekutors Ämbetet i Karlstad anför öfver en den 2 innevarande Oktober verkställd utmätning till gäldande af St. Johannes Metodist Episkopal-församlingen härstädes påförda kommunalutskylder till Karlstads stad för år 1908, får jag, i anledning af Öfverexekutors Ämbetets besvären åtecknade resolution, anhålla, att I behagaden öfver besvären infordra och hit öfverlemna Stadsfullmäktiges förklaring, dervid besvärshandlingarne torde få återförväntas.

Karlstads Stadsfogdekontor den 19 Oktober 1909.

A. F. LINDH.

Till Öfverexekutors-Ämbetet i Karlstad!

Res.

Öfverlämnas till stadsfogden, som anmodas att infordra stadsfullmäktiges förklaring häröfver och därmed jümte eget yttrande i ärendet hit inkomma; skolande med försäljningen af det utmäta anstã, intilldess Öfverexekutors utslag fallit.

Karlstads rådhus den 15 Oktober 1909.

Af Öfverexekutors-Ämbetet
K. J. LINDHOLM.

Sedan hos S:t Johannes Metodist Episkopalförsamling härstädes den 2 innevarande oktober verkställd utmätning för uttagande af församlingen för år 1908 påförda kommunal-utskylder till Karlstads stad kronor 62: 55, får jag, i egenskap af pastor och församlingsföreståndare, härmed vördsamt anföra besvär, samt därvid andraga följande: Utskylderna äro debiterade för församlingens fastighet, tomten n:r 165 i kvarteret Drufvan här i staden. Jämlikt 4 § af Kungl. Förordningen angående bevilning af fast egendom, samt af inkomst den 13 September 1907 erlagges icke fastighetsbevilning af, bland andra, ænskilda samfund för dem tillhöriga kyrkor och bönehus, så framt desamma icke lemna egaren någon inkomst. Det är visserligen icke i sagda Kungl. förordning uttryckligen utsatt, att den tomt, hvarå dessa byggnader äro uppförda, jemväl är fri från beskattning, men detta torde dock uppenbarligen vara meningen. Denna min uppfattning styrkes äfven af Kungl. Kammarrättens i afskrift bilagda utslag af den 2 Juni 1896, i fråga om restitution af kronoutskylder för församlingens ifrågavarande fastighet.

Kungl. Kammarrätten förklarar däri, med stöd af 4 § i K. förordningen angående bevilning af fast egendom, samt af inkomst den 3 Juni 1892, att *då fastigheten uteslutande användes till bönehus bevilning icke skolat för någon del utläggas*. Församlingen har ej heller, hvarken under åren 1907 och 1908 eller föregående år åtnjutit någon inkomst af fastigheten ifråga, hvilken uteslutande användts och fortfarande användes endast för sitt afsedda ändamål, eller gudstjänst och religionsöfningar. Den af Kungl. Kammarrätten åberopade 4:de § i Kungl. förordningen den 3:dje Juni 1902 har i förut åberopade del samma lydelse, som motsvarande § i nu gällande bevilningsförordning.

På grund häraf — hvad jag sålunda anført — anser jag, att ifrågavarande beskattning hvilar på olaglig grund och yrkar förty, att öfverklagade utmätningförrättningen upphäfves, och församlingen befrias från att erlagga begärda skatt.

Karlstad den 8 Okt. 1909.

NILS LELLY.

*Protokoll hållet vid exekutiv förrättning i
Karlstad den 2 Oktober 1909.*

Sedan Stadsfogden i Karlstad anmodat mig att hos St. Johannes Metodist Episk. församling här i staden uttaga och redovisa kommunalutskylder till Karlstad för år 1908, utgörande, enligt rästlängden vid innevarande års första upp-
bördsstämma . . . . . kronor 62: 55
hvertill kommer stämmoböter 1: 86
tillhopa 64: 41

Så och efter det vederbörande vid särskilda tillfällen varit kräfda å berörda belopp, men vägrat likvid, under påstående att utskylderna voro obehörigen debiterade, instälde jag mig, åtföljd af K. J. Berg, denna dag vid Metodist Episk. församlingens fastighet N:o 165 A här i staden för att verkställa utmätning till gäldande af ifrågavarande utskylder och stämmoböter; och blef nu, i närvaro af församlingens ombudsman Herr C. J. Brunzell, till säkerhet för ofvan omförmälde belopp 64 kronor 41 öre nu i laga ordning utmätt en församlingen tillhörig orgel, som åsattes ett utmätningssvärde af 150 kronor.

Sedan berörde orgel blifvit försedd med utmätningssvärde afkunnades följande besvärshänvisning: Den som med denna utmätningssvärde finner sig missnöjd, eger att öfver densamma skriftligen anföra besvär hos Öfverexekutor i Karlstad, gäldenär senast före klockan tolf å femtonde dagen härefter och annan part inom samma tid efter häraf erhållen del, vid äfventyr att besvären icke varda till pröfning upptagna.

Karlstad som ofvan.

JULIUS FORSBERG.

Exekutionsvaktmästare.

Närvarande vittne:

K. J. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 106.

Från Öfverexekutor i Karlstad hade infordrats Herrar Fullmäktiges yttrande med anledning af de besvär Nils Lellky å Sanct Johannes Metodist Episkopalförsamlingens vägnar anfört öfver en den 2 oktober 1909 verkställd utmätning för uttagande af kommunalutskylder till staden för år 1908.

Beredningsutskottet hade nu att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, därvid utskottet, efter handlingarnes föredragning, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte uppdraga åt Ordföranden att med kontrasignation af sekreteraren i målet afgifva en så lydande förklaring:

«Till Öfverexekutor i Karlstad!

Såsom infordrad förklaring med anledning af de besvär Nils Lellky å Sanct Johannes Metodist Episkopalförsamlingens vägnar anfört öfver en den 2 oktober

1909 verkställd utmätning för uttagande af kommunalutskylder till staden för år 1908 få Stadsfullmäktige anföra.

Det af klaganden åberopade lagrum äger tillämplighet allenast på bevillning till staten. I fråga om kommunalutskylder åter gälla för stad föreskrifterna i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862, i hvilka föreskrifter något undantag beträffande skattskyldigheten icke stadgats för bönehus, äfven om desamma uteslutande användas såsom sådana. På grund af det anförda och då klaganden icke visat, att han i vederbörlig ordning anført besvär öfver den till grund för utmätningen varande debitering, hemställa Stadsfullmäktige, att besvären lämnas utan afseende.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

94. Drättselkammarens framställning om godkännande af en till Majoren Th. Helleberg verkställd utbetalning af 1,145 kronor 62 öre såsom ersättning för af bonom upprättadt regleringsförslag för Östra Älfgrenen här i staden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 26 Juli 1909.

§ 20.

Sedan Herr Majoren Th. Helleberg, på uppdrag af Herrar Stadsfullmäktige, upprättat regleringsförslag för Östra Älfgrenen här i staden, hade nämnda förslag med därtill hörande handlingar ingifvits till Drättselkammaren tillika med en af Majoren Helleberg utfärdad räkning å kostnaderna för uppdragets fullgörande, slutande å ett belopp af 1,145 kronor 62 öre; Och beslöt Drättselkammaren, att räkningens belopp skulle af stadskassan utbetalas äfvensom att Kammaren skulle, med öfverlämnande af regleringsförslaget jämte därtill hörande handlingar till Herrar Stadsfullmäktige, hos Herrar Fullmäktige hemställa om godkännande af utbetalningen af berörda kostnadsbelopp.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 107.

Hos Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren gjort framställning om godkännande af en till Majoren Th. Helleberg gjord utbetalning af 1,145 kronor 62 öre såsom ersättning för af honom, på uppdrag af Herrar Fullmäktige, upprättadt regleringsförslag för östra älfgreuen här i staden.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Drätselkammarens ifrågavarande framställning måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

98. Herr Zieglers motion om uppförande å stadens tomter af byggnader afsedda till uthyrning åt mindre bemedlade jämte hvad dermed stode i samband.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Bland de frågor, som lifligast beröra ett samhälle, dess bästa och trefnad, är den om *lämpliga bostäder* en af de viktigaste. I alla städer, ej minst i Karlstad, är det en känd sak att särskildt den mindre väl lottade befolkningen genom brist på sunda, ändamålsenliga och billiga bostäder tvingas hyra sig in i allt annat än tillfredsställande sådana. Hvilka olägenheter, som i sanitärt och moraliskt hänseende blifva en följd häraf, äro för väl kända för att behöfva upprepas. Också har den allmänna uppfattningen allt mer inriktat sig på att söka afhjälpa dessa olägenheter, men i vårt samhälle är ännu så godt som intet gjordt i detta hänseende. Visserligen föreligger förslag om att genom upplåtande af vissa tomter för deras bebyggande med *egna hem* bereda möjlighet för dem, som därtill kunna finna råd, att på så sätt skaffa sig egna bostäder, men dels torde det dröja länge ännu innan detta förslag kan hinna mera allmänt realiseras och dels blifver det i hvarje fall blott en bråkdel af stadens befolkning, som kan komma i åtnjutande häraf, hur i många afseenden förträfflig en sådan anordning än må vara. Slädernas befolkning blifver nog ännu i ett ööfverskådligt antal år framåt till sin hufvudsakliga del tvingad att bo inom stadens hank och stör och jämväl i hyrda

lägenheter. Att de som nu stå till buds, särskildt i Viken och å Kvarnberget, men äfven annorstädes, äro allt annat än lämpliga för sitt ändamål, det är ett känt faktum, och olägenheterna häraf blifva gifvetvis större i samma mån stadens innevånareantal växer. Den enskilda företagsamheten ligger visserligen närmast till att här träda emellan, men som denna tydligen måste lägga an på få saken att *bära sig* och *bära sig bra*, tages alltför sällan hänsyn till hvad en god bostad kräfvär i hygieniskt afseende och för det mesta gäller det att få så stor hyra som möjligt.

Under sådana förhållanden bör det ej vara främmande för staden — särskildt som den äger hundratals egna tomter, som länge torde få vänta att blifva bebyggda — att till någon del taga denna viktiga angelägenhet om hand och själf låta uppföra ett större eller mindre antal välinredda bostäder, inrymnande, dels i öfre våningen 1-rums lägenheter och dels lägenheter om 1 å högst 2 rum och kök, samt afsedda till uthyrning mot billigt pris. Man torde invända att sådana bostäder, för att ej blifva alltför kostsamma, mer eller mindre komma att antaga karaktären af så kallade *hyreskaserner* — och gifvetvis blifver detta en olägenhet — men dels kunna äfven stora byggnader genom lämplig inredning blifva goda bostäder och dels måste man taga förhållandena sådana de äro. Då nu därtill kommer, att tiderna äro allt annat än inbjudande för den enskilde att nedlägga penningar på dylika företag — fastighetslån äro, som bekant, allt svårare att erhålla —, då en med stadens folkmängds tillväxt jämnlöpande byggnadsverksamhet knappast är att motse, men staden själf däremot nu torde mot billig ränta kunna upplåna erforderliga medel, tager jag mig friheten föreslå:

att staden snarast möjligt genom Drätselkammaren går i författning om dylika till uthyrning afsedda bostäders uppförande å egna tomter;

att Drätselkammaren härförinnan inkommer till Herrar Stadsfullmäktige med förslag till såväl tomtplatser, som byggnadsritningar och kostnadsförslag;

att Herrar Stadsfullmäktige ställa erforderliga medel, högst 500,000 kronor, till Drätselkammarens förfogande för företagets fullbordande; samt

att Drätselkammaren bemyndigas uthyra ifrågavarande lägenheter till sådana billiga hyresbelopp, som motsvara allenast ränta å anläggningskostnaden, underhåll m. m. samt skälig amortering.

Karlstad den 10 mars 1909.

HUGO ZIEGLER.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Egnahemskommittén, som uppå remiss har att yttra sig öfver herr Zieglers motion om uppförande genom stadens försorg af till uthyrning afsedda bostäder med smålägenheter, får i afseende därå anföra:

Kommittén instämmer med motionären lifligt därutinnan, att de bostäder, som stå den ekonomiskt mindre lyckligt lottade befolkningen till buds att hyra i vår stad, både äro dyra och till icke ringa del mindre goda i sanitärt afseende.

Det är tvifvelsutän en samhällets angelägenhet att söka härpå råda bot. Och ett af medlen härför är just det, som varit anledningen till egnahemskommitténs tillsättning, nämligen beredandet af egna hem åt befolkningens bredare lager. Härpå bör enligt kommitténs mening samhället också i hufvudsak inrikta sin verksamhet till bostadsfrågans lösning.

Väl är det sannt, som motionären anmärker, att egnahemsidén icke kan väntas så snart bli mera allmänt realiserad, och att under tiden en stor massa människor måste finna sig i att hyra bostäder.

Däraf följer dock ingalunda, att staden bör ingripa och bygga så kallade hyreskaserner för att på det sättet komma arbetsklassen till hjälp i dess bostadsfråga.

De mångahanda olägenheter, som äro förenade med ett sammanhopande af ett stort antal familjer i större byggnadskomplexer, äro för hvar och en allt för väl bekanta att behöfva här upprepas. Att ett samhälle, som har tagit till uppgift att verka något för egnahemsidéns genomförande, icke bör på samma gång ekonomiskt stödja den rakt motsatta principen, synes kommittén själfallet.

Så vidt motionen kan anses gå ut på byggande af stora komplexer, ber kommittén därför att få afstyrka bifall till densamma.

Däremot synes det kommittén icke oriktigt eller olämpligt, om staden i mån af förmåga ville konkurrera med hyreskasernerna genom att till uthyrning bygga mindre byggnader för smålägenheter.

Att icke detta kommer att ekonomiskt bära sig så bra som hyreskaserner, är utan vidare klart. Kommittén vågar icke häller afgifva något bestämdt förslag härutinnan, då kommittén icke varit i tillfälle att utreda den ekonomiska härigheten af dylika byggnader.

I sakens närvarande läge ber kommittén därför att blott få uttala sin sympati för, att staden bygger dylika mindre byggnader till uthyrning, men att den praktiska lösningen häraf må bero af den utredning angående företagets ekonomiska bärighet, som utan tvifvel Drätselkammaren bäst kan vara i tillfälle att verkställa, hvarvid det utan all fråga skulle vara af intresse och tjäna till upp-

lysning i saken att från med Karlstad jämförliga städer inhämta kännedom, om hvad i nu ifrågasatt hänseende kan vara i dem åtgjort och med hvad resultat.
Karlstad den 4 Juni 1909.

K. J. LINDHOLM.

MAURITZ HELLBERG.

ALBIN FORSSELL.

ALBERT AURELL.

J. A. HÅKANSSON.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 21 Juni 1909.

§ 14.

Uppå remiss hade Drättselkammaren att afgifva utlåtande öfver Herr Zieglers hos Herrar Stadsfullmäktige väckta motion om uppförande genom stadens försorg af till uthyrning afsedda byggnader med smålägenheter samt beviljande af härför erforderliga medel, högst 500,000 kronor, att för företagets fullbordande ställas till Drättselkammarens förfogande.

Häröfver hade egnahemskommittén afgifvit infordradt yttrande och därvid anført, bland annat, dels att kommittén, så vidt motionen kunde anses gå ut på byggandet af stora byggnadskomplexer, afslyrkte bifall till densamma, dels ock att det syntes kommittén icke oriktigt eller olämpligt, om staden i mån af förmåga ville för uthyrning uppföra mindre byggnader för smålägenheter, i hvilket hänseende kommittén ansåge utredning böra af Drättselkammaren verkställas angående den ekonomiska bärigheten af dylika byggnader.

Drättselkammaren instämde visserligen till alla delar uti hvad motionären anført därom, att bostadsförhållandena här i staden för den ekonomiskt mindre lyckligt lottade befolkningen vore otillfredsställande, men trodde Drättselkammaren ingalunda, att det sätt, hvarpå motionären velat afhjälpa dessa missförhållanden, vore att förorda. Olägenheterna i såväl sanitärt som moraliskt hänseende af de s. k. hyreskasernerna vore nämligen enligt Drättselkammarens förmenande så stora att Kammaren måste anse det i hög grad olämpligt, att staden skulle föregå med tillgripandet af denna utväg för bostadsfrågans lösning.

Om Kammaren sålunda redan af nu anfördt skäl ansåge sig ej kunna biträda motionen, komme ock härtill den omständigheten, att enligt Kammarrens förmenande det ej vore tillrådligt att staden under nuvarande finansiella förhållanden inlåte sig på ett i ekonomiskt afseende så vidtgående företag. Beträffande det af egnahemskommittén framställda förslaget om uppförande genom stadens försorg

af mindre byggnader för smålägenheter så kunde visserligen de anmärkta olägenheterna hos de s. k. hyreskasernerna anses vara genom detta förslag i hufvudsak undanröjda, men då den af Kammaren, med hänsyn till stadens finanser, framställda invändningen mot Herr Zieglers förslag gifvetvis kvarstode äfven i fråga om det af egnahemskommittén ifrågasatta företaget, ansåge Drätselkammaren sig ej kunna för närvarande tillstyrka Herrar Fullmäktige att vidtaga några åtgärder i den riktning egnahemskommittén ifrågasatt, och funne Kammaren fördenskill icke någon anledning förefinnas att i detta hänseende verkställa den närmare utredning, som af kommittén i dess utlåtande omförmälts.

Förutom det sålunda anförda ville Drätselkammaren tillika gentemot båda de ifrågavarande förslagen till sist uttala att Kammaren ej hölle för troligt, att uppförandet genom stadens försorg af bostadshus med smålägenheter skulle kunna medföra billigare hyror än om dylika byggnader blefve uppförda af enskilde personer.

På grund af hvad Drätselkammaren i ärendet sålunda anført beslöt Kammaren hemställa, att Herr Zieglers förevarande motion icke måtte till någon Herrar Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 108.

Uppå remiss hade Egnahemskommittén och Drätselkammaren afgifvit yttranden öfver Herr Zieglers motion om uppförande genom stadens försorg af till uthyrning åt mindre bemedlade afsedde större byggnader med smålägenheter och hade därvid såväl kommittén som kammaren afstyrkt bifall till motionen hufvudsakligen på den grund, att genom densammas förverkligande egnahemsidén komme att motarbetas och arbetareklassens bostadsfråga utvecklas i en riktning, som måste anses föga tilltalande, hvarjämte Drätselkammaren framhållit olämpligheten af att staden under nuvarande finansiella förhållanden inlåte sig på företag af så vidtgående beskaffenhet.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet beslöt, med instämmande i hvad Drätselkammaren i saken anført, hos Herrar Fullmäktige hemställa, att motionen i fråga icke måtte till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN,

59. Sam. Montelius' och Carl af Klintebergs m. fl. af Herr Stenström såsom motion upptagna framställning i fråga om underhållet af den så kallade Romstadsvägen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed få undertecknade vördsamt hemställa till Herrar Stadsfullmäktige att staden måtte åtaga sig underhållet af den så kallade Romstadsvägen, eller byvägen från stora landsvägen vid Wåxnäsbacken till Romstad, c:a 1½ km. Som denna väglängd ej är indelad till väghållningsskyldige befinner den sig i det mest miserabla skick, så att den är så godt som ofrafikabel, i all synnerhet höst och vår. Herr Carl af Klinteberg å Romstad har visserligen nedlagt mycket arbete å sagda väg, men som trafiken är mycket stor, och vägen aldrig varit ordentligt iståndsatt, är det naturligt, att en person ej kan nedlägga så stort kapital som erfordras för att få vägen i godt skick.

Det bör vidare framhållas, att c:a 500 personer ha att använda denna väg, däraf största antalet tillhör Karlstads stadsförsamling och erlægga höga skatter till staden, alldenstund dessa tomter och hus äro, jemförda med öfriga förstäder, mycket högt taxerade.

Dessutom vilja vi påpeka, att hemmanslotterna Knapptad och Dingelsundet, tillhörande Karlstads landsförsamling, sakna laglig utfartsväg och utan vårt medgifvande begagna sig af den s. k. Romstadsvägen.

Karlstad den 25 April 1909.

<i>Sam. Montelius.</i>	<i>Carl af Klinteberg.</i>	<i>C. J. Wennberg.</i>
<i>Carl Wennberg.</i>	<i>J. A. Forsén.</i>	<i>Ax. Zettervall.</i>
<i>O. F. Magnusson.</i>	<i>W. Larsson.</i>	<i>W. Jonsson.</i>
<i>W. H. Kihlström.</i>	<i>H. Larsson.</i>	<i>J. A. Nilsson.</i>
<i>J. F. Schyman, Bernstad.</i>		<i>J. W. Andersson, Elfvik.</i>
<i>M. Lindblom.</i>		<i>Aug. Hofström, Elfsborg.</i>
<i>J. T. Ekström.</i>		<i>E. G. Jonsson, Karlsholm.</i>
<i>Lars Andersson, Marielund.</i>	<i>J. F. Nilsson, ägare för en del af Romstad.</i>	
<i>J. R. Nilsson, Karlsholm N:o 1.</i>	<i>Andersson & Berglund.</i>	
	<i>Edv. Pettersson, Lyckhem.</i>	

Samtliga ofvanstående undertecknare äro fastighetsägare, som måste använda sig af ofvannämnda väg.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 17 Maj 1909.

§ 3.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver en af Sam. Montelius m. fl. hos Herrar Stadsfullmäktige gjord, af Herr Stenström såsom motion upptagen framställning, att staden måtte åtaga sig underhållet af den s. k. Romstadsvägen eller byvägen från stora landsvägen vid Wåxnäsbäcken till Romstad.

Då framställningen syntes afse, att ifrågavarande väg skulle erhålla karakteren af allmän väg, ville Drätselkammaren framhålla, att vägen endast vore att betrakta som en enskild utfartsväg, hvadan densamma saknade förutsättningarne för att kunna blifva allmän väg.

Härtill komme ock, att vägen, enligt Drätselkammarens förmenande, kunde hänföras till sådan inägoväg, som det enligt den af Kungl. Maj:t den 24 maj 1877 fastställda "Öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad" ålåge jordbruksfastighet att underhålla.

På sålunda anförda grunder ansåge Drätselkammaren någon skyldighet för staden att öfvertaga underhållet af vägen ifråga icke föreligga, hvadan Drätselkammaren beslöt hemställa, att förevarande framställning icke måtte till någon Herrar Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 109.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Sam Montelius' med fleres af Herr Stenström såsom motion upptagna framställning, att staden måtte åtaga sig underhållet af den så kallade Romstadsvägen, samt därvid, under uttalande bland annat, att vägen i fråga syntes vara att hänföra till sådan inägoväg, som jämlikt gällande öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden ålåge vederbörande jordbruksfastighet att underhålla, hemställt, att framställningen icke måtte till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt instämma i hvad Drätselkammaren sålunda anført och föreslagit.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

105. Drätselkammarens framställning om anslag för år 1910 till reparationsarbeten å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 31 Augusti 1909.

§ 5.

Sedan tvänne af Drätselkammarens ledamöter med biträde af Stadsbyggmästaren uppgjort förslag till de reparationer å stadens under kammarens vård stående byggnader, som under nästa år behöfde komma till utförande, så blef nu detta förslag till kammaren öfverlämnadt; Och som kammaren ej fann anledning till anmärkning mot detsamma beslöt Drätselkammaren att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om anslag för ifrågavarande ändamål för nästa år af 17,483 kronor, att användas till de i härvid fogade förslag upptagna reparationsarbeten.

Beträffande det i förslaget upptagna arbetet för omläggning af golfvet i tullhusets packhusrum, hvilket arbete beräknats till en kostnad af 2,385 kronor, ville Drätselkammaren särskildt framhålla, att som en omläggning af golfvet nu vore oundgängligen af behofvet påkallad samt erfarenheten visat, att trägolf i detta rum hölle endast en kort tid, den nu föreslagna inläggningen af asfaltgolf därstädes syntes kammaren ekonomiskt fördelaktig, hvadan Drätselkammaren ej tvekade att hemställa om härför erforderligt anslag.

Härjämte ansåge Drätselkammaren sig böra meddela, att i det för kammaren förelagda ursprungliga förslaget till byggnadsreparationer under nästa år jämväl upptagits reparationen å det af staden förhyrda herrbadhuset i Klara för en beräknad kostnad af 1,800 kronor.

Vid förslagets framläggande hade Stadsbyggmästaren tillika meddelat, att med hänsyn till badhusets och bassängernas synnerligt förfallna skick, badhuset ej skulle kunna under ett kommande år användas utan att reparationer å detsamma företoges i den omfattning, som af Stadsbyggmästaren föreslagits.

Drätselkammaren hade emellertid ej ansett sig kunna tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att nedlägga så stora kostnader på herrbadhuset, då detsamma ej tillhörde staden och då i allt fall en för staden tillfredsställande lösning af kallbadhusfrågan ej syntes Drätselkammaren på detta sätt kunna vinnas. Härtill komme ock, att enligt hvad Drätselkammaren erfarit fråga uppstått om anordnande af

kallbad i det nya varmbadhuset, hvilken fråga gifvetvis först borde tagas under ompröfning, innan beslut fattades om vidtagande af reparationer å det ifrågavarande kallbadhuset i Klara.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Förslag till underhåll af stadens under Drätselkammarens vård stående byggnader, stängsel, soffor, bänkar, lifräddningsredskap etc. under år 1910.

<i>Annelund</i>	
Erforderligt underhåll af större bostadsbyggnaden jämte uthusen	300: —
<i>Ostbro</i>	
Erforderligt yttre underhåll.....	100: —
<i>Anslag till diverse underhåll af stadens fastigheter på Herrhagen och i Haga .....</i>	1,500: —
<i>Anslag till diverse underhåll af stadens fastigheter i Viken och på Kvarnberget .....</i>	1,000: —
<i>Underhåll af stängsel och staket .....</i>	300: —
<i>Underhåll af klappbryggor .....</i>	100: —
<i>Renhållning af gårdsbrunnar, urinoirer, jemte isning och sandning vintertid, körning af slask och afskråden från stadens gårdar ....</i>	1,800: —
<i>Underhåll af inventarier på materialgården, renhållning af densamma samt sortering af virkesupplagen m. m.....</i>	1,000: —
<i>Underhåll af soffor och bänkar, jemte desammas in- och uttagning samt underhåll af lifräddningsredskapen .....</i>	400: —
<i>Skottning af snö vintertid från taken af stadens fastigheter.....</i>	100: —
<i>Wärnäs, erforderligt underhåll.....</i>	300: —
<i>Komministergården, erforderligt underhåll .....</i>	150: —
<i>Strykning af samtliga vattentak .....</i>	250: —
<i>Flickskolan, grusning af gårdsplan.....</i>	165: —
<i>Tullhuset med nederlagsmagasin</i>	
Erforderligt underhåll	400: —
Nytt golf i packhusrummet. 190 m ² arbetslön för uppbrytning af gamla golfvet	95: —
190 m ² betonuunderlag jämte fyllning	570: —
190 m ² asfalt, 3 cm tjock	1,520: —
Körlöner samt arbetslön för flyttning af en del inventarier	200: —
	<u>2,385: —</u>
Golfbrunn med aflopp i packhusrummet.....	300: —
Strykning af all plåt på båda byggnadernas vattentak.....	500: —
	<u>3,585: —</u>

<i>Spruthusen</i>		
Erforderligt underhåll		200: —
<i>Fruentimmersbadhuset</i>		
Erforderligt underhåll	200: —	
Upptagning och sänkning af bassinerna och länsorna samt rensning från timmer	250: —	450:
<i>Expositionshuset</i>		
Erforderligt underhåll	150: —	
Målning af alla fönsterluckor, bågar och karmar.....	400: —	550: —
<i>Tallåsen</i>		
Oljemålning af ytterpanelen på stora byggnaden.....	400: —	
Erforderligt underhåll af samtliga byggnader.....	300: —	700: —
<i>Gamla lasaretsbyggnaden</i>		
Nytt vattentak af 10 skp. galvaniserad plåt på nya byggnaden	2,257: 50	
Intäckning af skorstenarne.....	280: —	
Nya stuprör.....	195: —	
Nya trattar och utkastare.....	50: —	2,782: 50
Strykning af taken på uthusen	350: —	
Erforderligt underhåll af samtliga byggnader	400: —	3,533: —
<i>Marieberg</i>		
Erforderligt underhåll		400: —
<i>Rådhuset</i>		
Strykning af all plåt på vattentaken	300: —	
Erforderligt underhåll	300: —	600: —
		<u>S:a Kronor 17,483: —</u>

Karlstad i Stadsbyggmästarekontoret den 17 Augusti 1909.

CARL CRISPIN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 110.

Hos Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren gjort framställning om ett anslag för år 1910 af 17,483 kronor att i enlighet med upprättadt förslag användas till reparationsarbeten å stadens under kammarens vård stående byggnader.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet

beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige, under uttalande, att för framtiden kostnadsförslag rörande arbeten af förevarande beskaffenhet borde innefatta mera detaljerade upplysningar rörande arbetenas art och omfattning, måtte bifalla Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

106. Drätselkammarens framställning om anslag för år 1910 till underhållsarbeten å stadens landsvägar.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 31 Augusti 1909.

§ 2.

Ingaf Stadsbyggmästaren af honom uppgjort förslag å de underhållsarbeten å stadens landsvägar, som nästkommande år erfordrades.

Efter föredragning och granskning häraf beslöt Drätselkammaren som för sin del godkände förslaget, att hos Herrar Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag för nästa år af 6,850 kronor att användas för utförande af i förslaget upptagna arbeten.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Förslag till underhåll af stadens landsvägar under år 1910.

<i>Vestra landsvägen</i>	
Makadam.....	800: —
Grus.....	200: —
Körlöner	500: —
Dagsverken	400: —
Landsvägsunderhåll för Tallåsen	100: —
	<u>2,000: —</u>
<i>Hammarövägen</i>	
Makadam.....	400: —
Grus.....	250: —
Körlöner	400: —
Dagsverken	200: —
Strandskoningar	450: —
	<u>1,700: —</u>

Östra landsvägen

Makadam.....	300: --	
Grus.....	150: --	
Körlöner.....	300: --	
Underhåll af stängsel och trummor.....	50: --	
Dagsverken.....	200: --	1,000: --

Rudsvägen

Makadam.....	300: --	
Grus.....	200: --	
Körlöner.....	300: --	
Dagsverken.....	100: --	900: --

Vinterunderhåll

Enligt af Drätselkammaren infordrade anbud:

Vestra landsvägen (arrendator J. H. Olson).....	400: --	
Östra landsvägen (N. Person, Rud).....	250: --	
Rudsvägen.....	200: --	
Hammarövägen (arrendator J. H. Olson).....	350: --	
Bidrag till underhåll af vinterväg från Hammarön.....	50: --	1,250: --

S:a Kronor 6,850: --

Karlstad i Stadsbyggmästarekontoret den 17 Augusti 1909.

CARL CRISPIN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 111.

Hos Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren gjort framställning om ett anslag för år 1910 af 6,850 kronor att i enlighet med upprättadt förslag användas till underhållsarbeten å stadens landsvägar.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Drätselkammarens ifrågavarande framställning måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

107. Drätselkammarens framställning om anslag till gatuarbeten under år 1910.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 31 Augusti 1909.

§ 3.

Sedan inom Drätselkammaren utsedde delegerade med biträde af Stadsbyggmästaren verkställt besigtning å stadens gator till utrönande af hvilka gatuarbeten kunde behöfva komma till utförande under nästa år samt därvid uppgjort beräkningar öfver kostnaderna för de arbeten, som delegerade ansett sig böra föreslå, så blef nu detta förslag af Kammaren genomgånet och granskadt, och inhämtade Drätselkammaren därvid att kostnaderna för de föreslagna gatuarbetena beräknats till följande belopp, nämligen för stadsdelarne Haga och Herrhagen till 15,974 kronor, för stadsdelarne Viken och Berget till 1.720 kronor, för stadsdelen Tingvalla till 13,123 kronor och för stadsdelen Klara till 2,700 kronor.

Då de i förslaget upptagna arbetena syntes Kammaren oundgängligen nödvändiga, beslöt nu Drätselkammaren hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om anslag för gatuarbeten under nästa år till ett sammanlagdt belopp af 33,517 kronor att användas i enlighet med det vid denna framställning fogade förslaget.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Förslag till gatuarbeten att utföras under år 1910.

Stadsdelarne Haga och Herrhagen.

Underhållsarbeten

Renhållning af rännstenar, afloppstrummor, broar och diken	300: —
Vinterunderhåll af vägar, gator, diken, vägöfvergångar etc.	300: —
Underhåll af vägen till Kanikenäset	300: —
Underhåll af vägen till Djeknefältet	800: —
Bevattning af gator sommartid	400: —
	<hr/> 2,100: —

Bergslags- och John Ericssonsgatorna

Trottoir utanför tomterna N:ris 119 och 120 på Bergslagsgatan samt utanför N:o 119 på John Ericssonsgatan.

Trottoir utanför N:o 97 på Bergslagsgatan samt provisoriskt ordnande af körbanan utanför N:o 119 och 120 jemte begränsningsrännsten utanför N:o 98 och 99.

1,000 m ³ jordschaktning jemte transport à 1: 50	1,500: --	
88 m ² tuktad sten till rännstenar . . . . . à 7: —	616: —	
9 lmtr huggen öfverkörsrännsten . . . . . à 9: —	81: —	
Diverse skvalkoppar och 2kantsrännsten	100: —	
44 m ³ bottengrus till rännstenar . . . . . à 3: 50	154: —	
430 lass stenskärf till körbanan . . . . . à 1: 50	645: —	
85 m ³ makadam . . . . . à 3: 50	297: 50	
30 m ³ bättre grus . . . . . à 4: 50	135: —	
Arbetslöner	430: —	
Körlöner	350: 50	
2 stycken brunnar med aflopp	300: —	4,609: —

Karlagatan

Lagning af körbanan utanför Mek. Verkstaden . . . . . 300: —

Herrhags-, Tegnér- och Hammarögatorna

Trottoir med rännsten och provisoriskt ordnad körbana utanför tomterna N:ris 351, 361 och 362.

375 m ³ jordschaktning . . . . . à 1: 50	562: 50	
25 m ³ » för rännstenar	37: 50	
66 m ² tuktad sten till rännstenar . . . . . à 7: —	462: —	
52 m ³ makadam till trottoirerna . . . . . à 3: 50	182: —	
62 m ³ bottengrus . . . . . à 3: 50	217: —	
12 m ³ bättre grus . . . . . à 4: 50	54: —	
9 lmtr öfverkörsrännsten . . . . . à 9: —	81: —	
Diverse skvalkoppar och 2-kantsrännsten	75: —	
Arbetslöner	393: —	
Körlöner	250: —	
Provisorisk körbana, grus och skärf	300: —	2,614: —

Herrhagsgatan

Trottoir med provisorisk körbana från Bergslagsgatan fram till Olofs- och Gustafsgatorna.

129 m³ jordschaktning för trottoir och rännsten . . . . . à 1: 50 193: 50

258 m ³	»	för körbanan ..	à 1: 50	387: —
65 m ²	tuktad sten till rännstenar		à 7: —	455: —
32 m ³	makadam till trottoirerna		à 3: 50	112: —
65 m ³	bottengrus till rännstenarne		à 3: 50	227: 50
16 m ³	bättre grus		à 4: 50	72: —
	Diverse skvalkoppar och 2-kantsrännstenar			40: —
650 lass	stenskärf till provisorisk körbana	à 1: 50		975: —
100 m ³	makadam till körbanan		à 3: 50	350: —
32 m ³	grus till körbanan		à 3: 50	112: —
	Arbetslöner			967: 50
	Körlöner			450: 50
	Gångbana af tuktad sten			250: —
				<u>4,592: —</u>

Verkstadsgatan

Trottoir och körbana utanför tomterna N:o 260 och 261 fram till östra inkörsportharne till Tingvalla- och Mek. Verkstäderna.

168 m ³	jordschaktning		à 1: 50	252: —
28 m ²	tuktad sten till rännstenar		à 7: —	196: —
22 m ³	makadam till trottoirerna		à 3: 50	77: —
40 m ³	makadam till körbanan		à 3: 50	140: —
28 m ³	bottengrus		à 3: 50	98: —
16 m ³	bättre grus		à 4: 50	72: —
196 lass	stenskärf		à 1: 50	294: —
6 lmtr	öfverkörsrännstenar		à 9: —	54: —
	Diverse skvalkoppar och 2-kantsrännstenar			40: —
	Arbetslöner			336: —
	Körlöner			200: —
				<u>1,759: —</u>
				15,974: —

Stadsdelarne Viken och Berget

Underhållsarbeten

	Underhåll af vägen i Viken			300: —
	Underhåll af Kvarnbergsgatan samt vägen förbi gasklockan samt stensättning vid jernvägsöfvergången vid Klaråborg på Kvarnbergssidan			800: —
	Vinterunderhåll			300: —
	Ny plankvandring på »Vägen i Viken»			
800 lmtr	50×150 mm. plank			160: —
	Tjära och spik			40: —
	Arbets- och körlöner			120: —
				<u>320: —</u>
				1,720: —

Stadsdelen Tingvalla.

Östra Torggatan, reparation af hjulspår .....

500: —

<i>Grefgatan</i> , reparation af körbanan emellan Hamn- och Drottninggatorna	500: —	
<i>Kungs- och Tingvallagatorna</i>		
Reparation af trottoirerna utanför högre allmänna läroverket	500: —	
<i>Eneströmsgatan</i>		
Utfyllning af gatuområdet emellan Tingvallagatan och nuvarande s. k. Häktesvägen	2,363: —	
<i>Underhållsarbeten</i>		
Kungsgatan, grusning af promenaden	207: 50	
Tingvallagatan » » »	207: 50	
Hamngatan » » »	370: —	
Östra Torggatan » » »	410: —	
Fredsgatan » » »	65: —	
Drottninggatan, underhåll	300: —	
Klaraborgsvägen, »	150: —	
Häktesvägen, »	400: —	
Elfgatan, »	500: —	
Kanalatorna, underhåll	1,000: —	
Afskrappning af dy från makadamiserade gator ...	800: —	
Rensning af brunnar och diken	500: —	
Vinterunderhåll af gator och torg	1,500: —	
Vinterunderhåll af kyrktrapporna och klappbryggorna	350: —	
Bevattning sommartid af gator och torg	1,000: —	
Trädgårdsgatan, underhåll	500: —	
Diverse reparationer, sänkning af brandposter etc.	1,000: —	9,260: — 13,123: —

Stadsdelen Klara.

<i>Sandbäcksgatan</i> , underhåll	730: —	
<i>Malmtorgsgatan</i> , underhåll	430: —	
Södra och Norra Klaragatorna, underhåll	100: —	
Wåxnäs- och Strandgatorna, underhåll	300: —	
Teaterplan, grusning	140: —	
Vinterunderhåll och bevattning sommartid af gator och torg	1,000: —	2,700: —
		<u>S:a Kronor 33,517: —</u>

Karlstad i Stadsbyggmästarekontoret den 17 Augusti 1909.

CARL CRISPIN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 112.

Hos Herrar Fullmäktige hade Drätselkammaren gjort framställning om ett anslag för år 1910 af 33,517 kronor att i enlighet med upprättadt förslag användas till utförande af gatuarbeten i staden.

Beredningsutskottet, som hade att, uppå remiss, afgifva yttrande öfver framställningen, beslöt i ärendet anföra följande:

Med hänsyn till de synnerligen dryga utgifter som under den närmaste tiden förestode för staden, ansåge utskottet, att endast sådana gatuarbeten borde under nästkommande år bringas till utförande, som vore af förhållandeua oundgängligen påkallade. Utskottet hade icke kunnat känna sig öfvertygadt, att icke en stor del af de i Drätselkammarens förslag upptagna arbeten, särskildt såvidt afsåge stadsdelarne Haga och Herrhagen, utan alltför väsentlig olägenhet skulle kunna anstå till ett kommande år, och vore det förty Utskottets öfvertygelse, att Drätselkammaren, därest den för år 1910 ägde till sitt förfogande ett belopp af 15,000 kronor till gatuarbeten, med nämnda belopp skulle kunna bestrida de arbeten af ifrågavarande beskaffenhet, som icke kunde uppskjutas. Efter hvad Utskottet inhämtat, torde af det anslagsbelopp, som för innevarande år beviljats till gatuarbeten, icke komma att tagas i anspråk mera än att vid årets slut till Stadsfullmäktiges förfogande skulle återstå en behållning sannolikt uppgående till fullt 15,000 kronor. Vid sådant förhållande ville Utskottet hålla före, att något särskildt anslag till gatuarbeten för nästkommande år icke vore af behovet påkalladt. På grund af det anförda ansåge sig Utskottet böra hemställa:

att Drätselkammarens ifrågavarande framställning icke måtte föranleda till annat Herrar Fullmäktiges yttrande, än att kammaren måtte förklaras berättigad att under år 1910 till gatuarbeten, som pröfvades oundgängligen nödvändiga, använda det öfverskott, som komme att uppstå å anslaget till gatuarbeten för innevarande år.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

101. Herr Dahlmans med fleres samt Herr Severins med fleres motioner om vidtagande af åtgärder i syfte att folkskoleväsendet samt frågor om uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn komme att utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun hade att vårda.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt lag angående folkskoleväsendet i vissa städer, utfärdad den 25 Juni 1909, skola i stad, där stadsfullmäktige finnas och Konungen på framställning af stadsfullmäktige eller kyrkostämman därom förordnat, folkskoleväsendet samt frågor om uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun har att vårda.

Då det är af stor vikt, att stadens ekonomiska angelägenheter komma under mera enhetlig ledning och den nya anordningen äfven i afseende på handhafvandet af folkskolans angelägenheter synes medföra betydande fördelar, få undertecknade föreslå, att Herrar Stadsfullmäktige ville vidtaga erforderliga åtgärder för att få ifrågavarande lag från nästkommande års början tillämpad på staden Karlstad. Karlstad den 23 Oktober 1909.

AXEL DAHLMAN.

AXEL SVANBOM.

AUG. HUZELL.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

När genom 1862 års kommunallagar de kommunala frågornas avgörande i städerna förlades till stadsfullmäktige, gjordes ett undantag för folkskolans angelägenheter, vilka enligt kyrkostämmoförordningen skulle såväl i stad som på land handläggas å allmän kyrkostämma och vilkas närmaste vård skulle åligga en av kyrkostämman utsedd delegation, skolrådet. Skolärendena voro då ännu inte av den invecklade beskaffenhet och deras ekonomiska sida på långt när inte av den betydelse, de sedan blivit. Likväl ansågs redan då nödvändigt att i vissa städer med större folkmängd göra särskilda bestämmelser för folkskoleväsendet. Så skedde för Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Uppsala och Lund.

Sedan tiden för dessa våra kommunallagars tillkomst har folkskolan i vårt land genomgått en storartad utveckling, och det har på senare tid blivit alltmer

klart, att kyrkostämman i de större städerna icke är lämplig att behandla skolfrågor. Den är en allt för tungt arbetande institution för att kunna fylla de krav, man har rätt att ställa på en i så mångsidiga ärenden och om så omfattande ekonomi beslutande församling. I de flesta fall äro stämmorna synnerligen fåtaligt besökta, och det är synnerligen lätt för ett vaket och påpassligt fåtal att genomdriva ett beslut i en organisations- eller ekonomifråga, som icke är i överensstämmelse med flertalets önskan och icke till skolans bästa. Vid andra tillfällen äro stämmorna så talrikt besökta, att de bli mycket ohanterliga, och en växlande och oberäknelig majoritet av personer utan verkligt intresse för pedagogiska frågor och ofta utan den ringaste sakkännedom på området, får diktera besluten i för skolan mycket viktiga angelägenheter. I varje fall kan man icke påräkna, att besluten fattas med den ansvarsöknsla, man skulle önska. Allt starkare har därför den meningen gjort sig hörd, att undervisningsfrågorna borde erhålla ett mera jämnt och från yttre inflytelser fritt bedömande, ävensom att ledningen av folkskoleväsendets alltmer omfattande ekonomi borde läggas i händerna på den myndighet, som i övrigt behandlar städernas ekonomiska frågor.

Förslag till avhjälpande av antyddas missförhållanden hava också under årens lopp framkommit i olika riktningar, och sedan år 1903 ny, förändrad lag utfärdats om folkskoleväsendet i Stockholm, hava dessa förslag tagit allt fastare former. Under åren 1906—07 inkommo från kyrkostämmorna i flera av de större städerna (Malmö, Norrköping, Gävle, Örebro, Jönköping, Lund och Linköping) till Kungl. Maj:t underdåniga ansökningar om folkskoleväsendets överflyttning i huvudsak från kyrkostämman till stadsfullmäktige. Dessa ansökningar hade till följd, att Kungl. Maj:t efter av inkallade sakkunnige verkställd utredning för 1908 års riksdag framlade förslag till ny lag angående folkskoleväsendet i vissa städer, vilket lagförslag gick ut på, att stadsfullmäktige skulle i ungefär enahanda omfattning som i Stockholm övertaga huvudparten av de bestyr med folkskolan, som hittills ålegat kyrkostämman. Då emellertid kamrarna stannade i olika beslut, blev förslaget av riksdagen icke antaget. Men sedan även vid 1908 års kyrkomöte motion väckts om utredning angående en förändring av nu gällande bestämmelser, och sedan folkskoleinspektörerna i rikets städer vid möte i februari 1909 i skrivelse till regeringen enhälligt uttalat sin bestämda övertygelse om önskvärdheten av folkskoleväsendets överflyttning från kyrkostämman till stadsfullmäktige i väsentlig överensstämmelse med regeringens proposition till 1908 års riksdag, återkom vid 1909 års riksdag det kungl. förslaget om ny lag för folkskoleväsendet i vissa städer. Det vann nu i huvudsak lagutskottets bifall och blev därefter av båda kamrarna antaget. Den nya lagen promulgerades sedan den 25 juni 1909.

Enligt denna lag förordnar konungen på framställan av stadsfullmäktige eller kyrkostämman, att folkskoleväsendet och barnavårdsärendena läggas under stadsfull-

mäktiges ledning, att kostnaderna för dessa ändamål beslutas och utgöras på sätt om kommunalutskylder är stadgat, samt att folkskolans och barnavårdens angelägenheter handhavas av en folkskolestyrelse, vilken utgöres av kyrkoherden i församlingen och ett jämnt antal ledamöter, minst åtta högst tjugu, utsedda till hälften av stadsfullmäktige och till hälften av kyrkostämman, och vilken styrelse själv konstituerar sig. Lagen träder i kraft den 1 januari 1910 och tillämpas för särskild stad från och med 1 januari visst år efter det konungen därom förordnat.

Inom flera städers stadsfullmäktige hava redan motioner väckts om att ingå till Kungl. Maj:t med anhållan om sådant förordnande. Då vi anse, att även inom vår stad en förändring i ovan antydda riktning behöfde komma till stånd, så fort ske kan, vilja vi härmed föreslå, att stadsfullmäktige måtte besluta:

dels att ingå till Kungl. Maj:t med begäran om, att värden av folkskolans och därmed sammanhängande angelägenheter inom Karlstad i enlighet med lagen av den 25 juni 1909 läggas under Karlstads stadsfullmäktige;

dels att ingå till Karlstads stadsförsamlings kyrkostämman med begäran om, att kyrkostämman för sin del ville besluta instämman i denna fullmäktiges begäran, vilket beslut skyndsammast möjligt borde av kyrkostämman fattas, för att protokoll härom kunde bifogas stadsfullmäktiges till Kungl. Maj:t insända skrivelse.

Karlstad den 23 oktober 1909.

HUGO SEVERIN.

E. V. GELIN.

MAURITZ HELLBERG.

WILH. WELIN.

J. E. JOHANSSON.

S. P. FLORELL.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 8 November 1909.

§ 2.

S. d. Uti särskilda, hos Herrar Stadsfullmäktige väckta motioner hade *dels* Herr Dahlman med flere föreslagit, att Herrar Fullmäktige måtte vidtaga erforderliga åtgärder för att få lagen angående folkskoleväsendet i vissa städer den 25 juni 1909 från nästkommande års början tillämpad på staden Karlstad, *dels ock* Herr Severin med flere hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte besluta ej mindre att ingå till Kungl. Maj:t med begäran om, att värden om folkskolans och därmed sammanhängande angelägenheter inom Karlstad i enlighet med lagen den 25 juni 1909 förlades under Karlstads Stadsfullmäktige, än äfven ingå till Karlstads

Stadsförsamlings kyrkostämma med begäran om, att kyrkostämman för sin del ville besluta instämma uti denna Fullmäktiges begäran, hvilket beslut skyndsammast möjligt borde af kyrkostämman fattas för att protokoll härom skulle kunna bifogas Stadsfullmäktiges skrivelse i ärendet till Kungl. Maj:t.

Drättselkammaren, som uppå remiss nu hade att häröfver afgifva yttrande, ville härvid erinra, att Herrar Stadsfullmäktige den 23 december 1907 afgifvit yttrande öfver af särskilda kommitterade till Chefen för Kungl. Ecklesiastikdepartementet afgifvet betänkande med förslag till bestämmelser om folkskoleväsendet i vissa städer, hvilka bestämmelser afsågo folkskoleväsendets ordnande på hufvudsakligen enahanda sätt som uti den ifrågavarande lagen den 25 juni 1909 omförmäldes, samt att Herrar Fullmäktige därvid, i enlighet med hvad såväl Drättselkammaren som Beredningsutskottet hemställt, förordat lagförslagets antagande.

De ifrågavarande motionerna, hvilka båda afsågo åtgärders vidtagande för att få ofvanberörda lag af den 25 juni 1909 tillämpad här i staden, togos nu af Drättselkammaren under behandling i ett sammanhang, och beslöt därvid Drättselkammaren, som fortfarande ansågo, att folkskoleväsendets ordnande på det sätt som i lagen omförmäldes, skulle medföra väsentliga fördelar, tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla motionärernas framställning i frågan.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem :
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 113.

Hos Herrar Fullmäktige hade *dels* Herr Dahlman m. fl. väckt motion därom, att Herrar Fullmäktige ville vidtaga erforderliga åtgärder i syfte att folkskoleväsendet samt frågor om uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn måtte utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun hade att vårda *dels ock* Herr Severin m. fl. i afgifven motion hemställt, att Stadsfullmäktige måtte ej mindre ingå till Kungl. Maj:t med framställning i ofvannämnda syfte, än äfven hos Karlstads Stadsförsamlings kyrkostämma begära förklarande, att kyrkostämman instämde i Stadsfullmäktiges förevarande framställning, hvilket förklarande borde bifogas framställningen, innan den samma till Kungl. Maj:t insändes.

Till dessa motioner hade Drütselkammaren i afgifvet utlåtande förordat bifall.

Beredningsutskottet hade nu att, uppå remiss, i ärendet afgifva utlåtande, därvid utskottet beslöt uttala sin anslutning till motionernas syfte. Däremot kunde utskottet icke finna lämpligt, att Stadsfullmäktige såsom korporation hos kyrkostämman gjorde framställning om kyrkostämmans yttrande i det af Herr Severin m. fl. omförmälda hänseende. Ett sådant yttrande syntes nämligen med mindre omgång och tidsutdräkt kunna erhållas på föranstaltande af enskild för frågan intresserad person.

På grund af det anförda ville Utskottet hemställa,

att Herrar Fullmäktige ville uppdraga åt Ordföranden att med kontrasignation af sekreteraren till Kungl. Maj:t ingå med framställning därom, att beträffande staden Karlstad folkskoleväsendet samt frågor om uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn måtte utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun hade att vårda.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

76. Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen att i särskilda fall meddela befrielse från eller nedsättning i afgifterna för vatten- och gasledning.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan kommitterade för "Barnens dag" hos Styrelsen begärt afgiftsfri användning af gas och vatten vid de under den 4, 5 och 6 nästa juni anordnade serveringskioskerna i Växnäsparken och Styrelsen beslutit låta verkställa de ledningsarbeten, som för ändamålet kunde vara erforderliga, men af formella skäl ej ansett sig kunna bevilja afgiftsfrihet för gas och vatten, får Styrelsen härmed hos Herrar Stadsfullmäktige anhålla om tillstånd att i detta och liknande fall meddela befrielse från eller nedsättning vid afgifters erläggande.

Karlstad den 24 Maj 1909.

På Styrelsens för Karlstads Vatten- och gasverk vägnar:

S. GULLSTRÖM.

John Rundgren.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 26 Juli 1909.

§ 19.

Uti hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken, med förmälan, att kommitterade för "Barnens dag" hos Styrelsen begärt afgiftsfri användning af gas och vatten vid de serveringskiosker i Våxnäsparken, som kommitterade innevarande år anordnat, men att Styrelsen af formella skäl ej ansett sig kunna bevilja dylik afgiftsfrihet, hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte meddela styrelsen tillstånd att i omförmälda och liknande fall lämna befrielse från eller nedsättning vid ifrågavarande afgifters erläggande.

Beträffande Styrelsens förevarande framställning i hvad den afsåge afgiftsfrihet för kommitterade för "Barnens dag" för vatten och gas, som användts för de under innevarande år af nämnda kommitterade anordnade serveringskioskerna i Våxnäsparken, beslöt Drätselkammaren, med fästadt afseende å ändamålet med nämnda anordningar, hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte lämna Styrelsen tillstånd att meddela kommitterade för "Barnens dag" befrielse från berörda afgifters erläggande.

Vidkommande därefter framställningen i hvad den afsåge beviljande af ett allmänt tillstånd för Styrelsen att i särskilda fall medgifva nedsättning i eller befrielse från erläggande af afgifter för användningen af gas och vatten, beslöt Drätselkammaren tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att på det sätt bifalla framställningen, att Styrelsen för Vatten- och Gasverken bemyndigades att, efter ompröfning i hvarje särskildt fall, meddela högst 50 procents nedsättning i de afgifter, som för användningen af gas och vatten vore bestämda.

Som ofvan

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 114.

Hos Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och gasverken gjort framställning om bemyndigande för Styrelsen att i särskilda fall meddela befrielse från eller nedsättning i afgifterna för vatten- och gasledning.

I afgifvet yttrande hade Drätselkammaren hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte dels lämna Styrelsen tillstånd att meddela kommitterade för «Barnens dag» befrielse från erläggande af afgifter för vatten och gas vid de af kommitterade innevarande år anordnade serveringskiosker i Wåxnäsparken dels ock bemyndiga Styrelsen att, efter ompröfning i hvarje särskildt fall, meddela högst 50 proc. nedsättning i de afgifter, som för användningen af gas och vatten vore bestämda.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla, hvad Drätselkammaren i frågan föreslagit.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

125. Styrelsens för Vatten- och gasverken framställning om ett anslag af 6,000 kronor för ombyggande af en retortugn.

Utdrag ur protokollet hållet hos Styrelsen för Vatten- och Gasverken i Karlstad den 22 Nov. 1909.

§ 1.

Från gasmästaren hade inkommit meddelande, att en af de i bruk varande 8-retortugnarna så sammansintrat, att den ej längre kunde uppeldas till erforderlig temperatur. Af anställd undersökning framgår äfven, att denna ugn som oafbrutet hållits i gång i 2 $\frac{1}{2}$ år ej längre kan brukas. Utom den andra i tjänst nu varande 8-retortsugnen finnes ingen tidsenlig sådan, hvarför det är nödvändigt att åter taga i bruk en del af det gamla batteriet.

Styrelsen tillkallade vid detta års början en sakkunnig, af hvilken undersökning framgår, att hela den gamla ugrsafdelningen är högst bristfällig, så att dess drift ställer sig ytterst oekonomisk. En af dess ugnar, innehållande 4 retorter, kan ej tillnärmelsevis eldas upp tillräckligt, och närliggande 3-retortugn är föga bättre. I denna afdelning återstå då två ugnar med resp. 6 och 2 retorter, hvaraf den förstnämnda nu måst sättas i gång och den andra snart lär få följa. Den nyssnämnda undersökningen som verkställdes af ingenjör G. Corlin, Jönköping, visade att äfven dessa båda retortugnar äro ytterligt underhaltiga, så att båda draga aldeles för stor kvantitet bränsle och frambringa en gasmängd

som står långt under lofligt minimum. Härtill kommer, att laddningsapparaten för retorterna ej kan användas vid dessa äldre ugnar, utan måste gaskolen skyfflas in för hand. Ej nog att gasförlusten vid denna långsamma procedur ökas, utan det är dessutom nödvändigt att hålla extra eldare för detta mera tungarbetade batteri, sålunda därigenom en direkt utgift. Styrelsen hade visserligen hoppats att gasverkets drift skulle kunna nöjaktigt uppehållas med ytterligare en retortugn anskaffad först under sommaren 1910. Men upptäckten, att en af de två hittills brukbara ugnarna blifvit fullständigt otjänstbar, gör det nödvändigt, att redan nu och fortast möjligt anskaffa en ugn i stället för den uttrangerade.

Skall gasverket kunna lämna tillfredsställande afkastning, är det nödvändigt, att den viktiga retortugnsafdelningen försättes i tidsenligt skick, så att ej sådana reserver behöfva anlitas, hvilka, liksom den nu befintliga äldre afdelningen, tillskynda verket afsevärd förlust för hvarje dag, de hållas i gång.

Styrelsen ser sig därför nödsakad ingå till Herrar Stadsfullmäktige med begäran om ett anslag af 6,000 Kronor till den nu utbrända ugnens ombyggande enligt system Piutsch-Hermansen, hvilket om äfven något dyrare i anläggning dock ställer sig i alla afseenden öfverlägset andra konstruktioner såsom framgår af ingenjör Corlins utredning, hvilken skulle bifogas protokollsutdraget.

Enligt tillgänglig offert kostar en ugn af detta system incl. murning m. m. 4,775 kronor, hvartill kommer fyrarmatur 500 kronor, samt nedrifning af den gamla ugnen, ställningsvirke, montering af stigrör m. m. 725 kronor eller tillsammans 6,000 kronor. Retortsmurstycken, stigrör, hydraulik m. m. finnas brukbara från den gamla ugnen.

Denna paragraf förklarades vid sammanträdet justerad.

In fidem:
S. GULLSTRÖM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1909.

§ 2.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken, med förmälan, att en af retortugnarne i gasverket vore utbränd och ej längre kunde användas, hemställt om ett anslag af 6,000 kronor för ugnens ombyggande; Och hade nu Drätselkammaren, uppå remiss, att häröfver yttra sig.

Efter handlingarnes föredragning beslöt Drätselkammaren, med hänsyn till hvad Styrelsen för Vatten- och Gasverken anført, att tillstyrka det begärda anslagets beviljande.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem :
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 115.

Uppå remiss af Stadsfullmäktiges Herr Ordförande hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Styrelsen för Vatten- och gasverken gjord framställning om ett anslag af 6,000 kronor för ombyggnad af en utbränd och i sitt nuvarande skick oanvändbar retortugn, därvid kammaren förordat bifall till Styrelsens framställning i ämnet.

Beredningsutskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte bifalla Styrelsens ifrågakarande framställning.

In fidem :
V. E. von der LANCKEN.

124. Saluhallsstyrelsens framställning om ett anslag af 625 kronor för vidtagande af vissa kompletteringsarbeten i saluhallen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade, medlemmar af Karlstads Saluhallsstyrelse, få härmed vördsam hos Herrar Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af Sexhundraötjugofem (625) kronor för vidtagande af nedan angifna kompletteringsarbeten i saluhallen.

Från en hel del af hallens hyresgäster har uttalats önskvärdheten af inrättandet af en direkt ingång från gatan till hallens källarvåning. Härigenom skulle vinnas den stora fördelen, att varor, som skola förvaras i källaren, ej behöfva från gatan först transporteras upp i hallen och sedan ned i källaren. Särskildt beträffande stora nötkreaturskroppar är det, som det nu är stäldt, synnerligen bevärligt. Man kan näppeligen införa ett ostyckadt nötkött i hallen, utan detta

måste först föras till ett slakteri i och för styckning, sedan transporteras delarne till hallen, hvarest några upphängas i butiken, och resten föres genom hallen ned i källaren. Ett dylikt opraktiskt och omständligt tillvägagångssätt medför helt naturligt mycket onödigt besvär och äfven kostnad för hallens hyresgäster. Vidare kan det, i synnerhet vid tillfällen, då hallen är lifligt besökt, för trafiken inom hallen vara till stor olägenhet, att skrymmande varor måste föras genom hallen ned i källaren.

Då det, enligt vår mening är en af hallens förnämsta uppgifter att så mycket som möjligt underlätta handeln med lifsförnödenheter och genom praktiska anordningar undvika onödiga omkostnader för hyresgästerna, få vi på det lifligaste förorda upptagandet af en ingång från gatan direkt till saluhallens källare.

Vi anse det lämpligast att lägga denna ingång i fasaden åt gamla Tingvallska trädgården nära hörnet af Kungsgatan. I källarvåningen finnes här en rätt stor hall med tre fönster ulåt Tingvallska trädgården. Ingången skulle läggas i ett af dessa fönster. Nivåskillnaden mellan källarens golf och trottoaren är här endast en meter. Från ingången göres en stentrappa ned till källargolfvet. Vidare läggas i trottoaren, ända från trottoarkanten två räls, hvilka sedan fortsätta på hvardera sidan om trappan i en långsträckt sluttning ned till källargolfvet. På rälsen anbringas en låg transportvagn. I öfrigt hänvisas till bifogad ritning.

Vidare få vi föreslå upptagandet af en dörr från den i källarvåningen belägna Kafélokalens tambur ut till den nyssnämnda källarhallen. Härigenom vinner en bekväm ingång till Kaféet. Som bekant ha' besiktningsmännen för Kaféet bland annat anmärkt, att den till Kaféet från hallen ledande trappan är så smal, att härigenom olägenheter kunna tänkas uppstå. Genom upptagandet af nyss nämnda ingång blifva dessa olägenheter undanröjda.

Enligt af byggmästare uppgjord beräkning komma kostnaderna för de nu föreslagna anordningarna att belöpa sig till 625 kronor.

Karlstad den 17 November 1909.

G. F. EDGREN.

JOS. LÖFBERG.

HUGO BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1909.

§ 3.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver en af Saluhallsstyrelsen hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning om ett anslag af

625 kronor för vidtagande af vissa kompletteringsarbeten i Saluhallen, nämligen dels inrättandet af en direkt ingång från gatan till hallens källarvåning och dels upptagandet af en dörr från den i källarvåningen belägna kafélokalens tambur till källarhallen.

Vid framställningen fans fogad en ritning, utvisande den föreslagna ingången från gatan till källaren, hvilken ingång Styrelsen tänkt sig skola anordnas i fasaden åt gamla Tingvallska trädgården, äfvensom de anordningar för tyngre varors nedforslande till källaren, hvilka styrelsen ansåge böra förekomma.

Efter föredragning beslöt Drättselkammaren tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla saluhallsstyrelsens framställning, under förutsättning att ritningen blefve af Byggnadsnämnden godkänd.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 116.

Uppå remiss af Stadsfullmäktiges Herr Ordförande hade Drättselkammaren afgifvit yttrande öfver en af saluhallsstyrelsen gjord framställning om ett anslag af 625 kronor för vidtagande af vissa kompletteringsarbeten i saluhallen, nämligen dels anordnandet i enlighet med åberopad ritning af direkt ingång från gatan till hallens källarvåning dels ock upptagandet af en dörr från kafélokalens tambur till källarhallen; och hade kammaren förordat bifall till framställningen, under förutsättning, att ofvanberörda ritning blefve af byggnadsnämnden godkänd.

Beredningsutskottet hade nu att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, därvid Utskottet, som med hänsyn till ärendets synnerligen brådskande natur icke medhunnit att inhämta byggnadsnämndens yttrande öfver de föreslagna anordningarna, fann skäligt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte, under den af Drättselkammaren angifna förutsättning, bifalla Styrelsens ifrågavarande framställning.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

104. Herr Clarholms motion om ändrad sammansättning af valnämnden.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Då det synes mig önskvärdt att den valnämnd, som har att uppgöra förslag till de val af ledamöter i delegationer m. m., som mot slutet af året af herrar fullmäktige företagas, erhåller en ökad sammansättning får jag vördsamt hemställa att herrar fullmäktige måtte besluta att denna nämnd skall vara sammansatt af ordföranden och vice ordföranden hos herrar fullmäktige och dess delegationer, ordföranden och vice ordföranden hos hälsovårdsnämnden och byggnadsnämnden samt af ledamöterna i stadsfullmäktiges beredningsutskott.

PER CLARHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 November 1909.

§ 117.

Hos Herrar Fullmäktige hade Herr Clarholm väckt motion därom, att den valnämnd, som hade att uppgöra förslag till de allmänna val, hvilka af Herrar Stadsfullmäktige å något af årets senaste sammanträden brukade företagas, måtte sälunda förstärkas, att densamma komme att bestå af ordföranden och vice ordföranden hos Herrar Fullmäktige och dess delegationer, ordföranden och vice ordföranden hos Hälsovårdsnämnden och Byggnadsnämnden samt ledamöterna i Beredningsutskottet.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet beslöt anföra följande:

Genom beslut den 17 november 1899 hade Stadsfullmäktige uppdragit åt Fullmäktiges ordförande jämte ordförandena i Beredningsutskottet, Drättselkammaren, Fattigvårdsstyrelsen, Hälsovårdsnämnden, Hamnstyrelsen, Styrelsen för Vatten- och Gasverken, Byggnadsnämnden, Trädgårdsstyrelsen, Brandstyrelsen och Styrelsen för Tekniska Afton- och Söndagskolan att årligen för de i december månad försiggående allmänna valen af ledamöter och suppleanter i stadens styrelser och delegationer för Herrar Fullmäktige framlägga fullständigt valförslag. I samman-

hang härmed hade Herrar Fullmäktige bl. a. dels meddelat föreskrifter i fråga om sättet för valnämndens sammankallande dels bestämt, att vid förfall för någon af ordförandena i de särskilda Styrelserna, vice ordföranden i samma styrelse skulle i ordförandens ställe inträda och att vid förfall för såväl ordföranden som vice ordföranden vederbörande styrelse ägde utse annan ledamot att fullgöra uppdraget, dels ock föreskrifvit, att nämndens förslag skulle uppgöras så tidigt, att detsamma kunde hållas Herrar Fullmäktige tillgängligt på samma gång som handlingarna rörande öfriga vid valsammanträdet förekommande ärenden.

I likhet med motionären ansåge Utskottet lämpligt, att valnämnden borde erhålla ökad antal medlemmar, då nämnden därigenom komme att förfoga öfver större personalkännedom och sålunda finge ökade möjligheter att på ett lyckligt sätt fullgöra sina ingalunda oviktiga uppgifter, Utskottet ville dock hålla före, att det kunde anses mindre nödvändigt, att hvarje delegation vore representerad i valnämnden såväl genom sin ordförande som sin vice ordförande. Däremot syntes det Utskottet synnerligen lämpligt, att Utskottets medlemmar, hvilka på grund af sin verksamhet i stadens tjänst måste anses äga goda förutsättningar för bedömandet af den ens eller andres större eller mindre lämplighet för ett ifrågasatt uppdrag, komme att tillhöra valnämnden.

Utskottet funne sig därför böra hemställa,

att valnämnden måtte sålunda försjörkas, att densamma komme att bestå af — förutom de i Stadsfullmäktiges beslut den 17 november 1899 bestämda medlemmar — jämväl alla ordinarie ledamöter i Beredningsutskottet.

I sammanhang härmed och för beredande af större möjlighet för Herrar Fullmäktige att granska det af valnämnden upprättade förslaget, ville Utskottet föreslå,

att Herrar Fullmäktige måtte bestämma, att valnämnden, om möjligt, skulle sammankallas så tidigt, att nämndens förslag kunde hinna tryckas och till Herrar Fullmäktige utdelas minst tre dagar före valsammanträdet.

Ofvannämnda valnämnd sammankallades endast för de allmänna valen i december månad, under det att öfriga val af Herrar Fullmäktige förrättades utan att förslag af någon nämnd eller delegation förut blifvit upprättadt. Det torde ligga i öppen dag, att ett dylikt förhållande icke kunde vara ägnadt att främja valresultaten. Visserligen syntes det Utskottet, som om det skulle blifva en alltför tungrodd apparat, att för hvarje val, som skulle af Herrar Fullmäktige förrättas, sammankalla en valnämnd med den sammansättning, som ofvan föreslagits. Däremot och då Beredningsutskottet innan hvarje Stadsfullmäktigesammanträde hade att förbereda öfriga ärenden, som skulle förekomma å sammanträdet, syntes det ligga nära till hands, att åt Utskottet jämväl anförtroddes att upprätta förslag till

de val, som komme att företagas vid sammanträdet. Dock syntes det Utskottet lämpligt, att vid behandlingen af valfrågor såväl ordföranden i Stadsfullmäktige som ordföranden i den delegation, hvilken valet gälde, ägde säte och stämma i Utskottet. Utskottet ville alltså föreslå,

att Herrar Fullmäktige måtte bestämma, att — med undantag af de allmänna valen i december månad årligen — Beredningsutskottet skulle hafva att afgifva förslag till samtliga de val, hvilka Herrar Fullmäktige hade att förrätta, med iakttagande likväl, att vid behandlingen af dylika ärenden såväl ordföranden i Stadsfullmäktige som ordföranden i den delegation, hvilken valet gälde, skulle äga säte och stämma i Utskottet.

In fiden:

V. E. von der LANCKEN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 20 December

N:o 12.

121. Hamnstyrelsens framställning om anslag för förstärkning af delar af nya kajen i inre hamnen.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 29 Okt. 1909.

§ 109.

Sedan det, efter vad verkställda undersökningar givit vid handen, visat sig, att den år 1897 nybyggda stenkajen vid Tingvallabryggan, vilken kaj förstärktes hösten 1905 och våren 1906, fortfar att förskjuta sig på en sträcka av 33 meter, så hade hamningenjören, enär fara vore, att kajen komme att rasa, därest åtgärder häremot icke i tid vidtoges, uppgjort kostnadsförslag till ytterligare förstärkning medelst förlängning av förut befintliga förankringar på ifrågavarande sträcka, slutande på en summa av 1,800 kronor.

Efter överläggning beslöt Styrelsen hos Stadsfullmäktige hemställa om anvisande av erforderliga beloppet, som skulle i nästa års stat upptagas.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Kostnadsförslag
för förstärkning af nya kajen i inre hamnen i Karlstad.

Arbetets beskaffenhet	antal	å pris	Kr.	öre
350 kbm. gräfning o. återfyllning för pålok och järnstag	350	2: —	700	—
33 st. pålar (8,0 m. med 0,33 m. rotända) nedslagna .	33	15: —	495	—
1,300 kg. 42 mm. (1 ³ / ₄ " rundjärn				
175 » 37 » (1 ¹ / ₂ " d:o				
75 kg. 100×12 mm. (1 ¹ / ₂ "×4") plattjärn till underläggsbrickor				
1,550 kg. järn	1,550	17: —	263	50
15 l.-m. 0,3 m.×0,3 m. (12"×12") bjälkar	15	5: —	75	—
15 » 0,2×0,3 (8"×12") bjälkar	15	3: 25	48	75
Diverse timmermansarbeten å påloken			75	—
Diverse smide (bultar m. m.) jämte vattenläsning under arbetet			200	—
			1,857	25
För transporter och div. materialier, oförutsedda utgifter tilläggas omkr. 10 % som för slutsummans afrundande utföres med			182	75
Kronor			2,040	—
Häriifrån afgår för 33 st. pålar (upptagna å Hamnens förråd)			240	—
Rest Summa Kronor			1,800	—

Karlstads Hamningeniörskontor den ²⁵/₁₀ 1909.

J. A. WALLMARK.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 November 1909.

§ 5.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Hamnstyrelsen hemställt om ett anslag af 1,800 kronor för förstärkning af nya kajen vid Tingvallabryggan i inre hamnen enligt af hamningeniören uppgjort kostnadsförslag; Och beslöt Drätselkammaren, som uppå remiss hade att häröfver afgifva yttrande, att tillstyrka det begärda anslagets beviljande att utgå af hamnens medel.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 119.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Hamnstyrelsen hos Herrar Fullmäktige gjord framställning om ett anslag af 1,800 kronor för förstärkning enligt uppgjordt kostnadsförslag af vissa delar af nya kajen vid Tingvallabryggan i inre hamnen samt därvid tillstyrkt det begärda anslaget beviljande att utgå af hamnens medel.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt att, på sätt Drätselkammaren föreslagit, till styrelsens ifrågavarande framställning förorda bifall.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

123. Drätselkammarens framställning om afkortning af restutskylder från innevarande års andra uppbördsstämma.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 11 oktober 1909.

§ 7.

Sedan af Drätselkammaren utsedde delegerade jämte Stadskamreraren genomgått och granskat af stadsfogden till afkortning föreslagna restutskylder från innevarande års andra uppbördsstämma, så hade dessa delegerade föreslagit, att restutskylder från sagda stämma måtte få afkortas till ett belopp af 868 kronor 20 öre; Och som kammaren vid verkställd granskning icke fann anledning till anmärkning mot det uppgjorda förslaget, beslöt Drätselkammaren hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att, i enlighet med hvad sålunda föreslagits, afkortning finge äga rum för restutskylder från innevarande års andra uppbördsstämma till ett belopp af 868 kronor 20 öre.

Som ofvan.

. In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Restantieredogörelse öfver 2:a stämmans restlängd år 1909.

2:a stämmans restlängd öfver oguldna kommunalutskylder för år 1908 upptager ..... 18,370: —

Redovisning:

Kontant influtna till Stadsfogden	12,005: 80	
» » » stadskassan	226: —	12,231: 80
Till afkortning föreslås af stadsfogden	1,641: 20	
hvarifrån afgår till stadskassan inbetalde	108: —	
här nedan under d) återuppförde	665: —	773: —
		868: 20

Balanseras:

a) På Magistratens åtgärd beroende:			
å längd öfver t. känd ort bortflyttade	3,010: —		
hvarifrån afgår till stadskassan inbet.	118: —	2,892: —	
å längd öfver till okänd ort bortflyttade	334: —	3,226: —	
b) På Stadsfogdens åtgärd beroende:			
i pantningslängd uppförde		1,359: —	
c) På Drätselkammarens åtgärd beroende:			
i konkurslängd uppförde		20: —	
d) Af Drätselkammaren återuppförde:			
Staden 5. Typograf A. H. Olsson ...	50: —		
» 64. Ingeniör J. O. R. Levien .	48: —		
» 113. Vaktmäst. O. A. Hartzell	39: —		
» 167. Frukthandl. J. T. Dahlberg	43: —		
Järnv.-stat. o. Stat.-karl G. R. Löfgren	14: —		
» » A. V. Alm. .	14: —		
V. Kvarnb. 27. Murare M. Johansson	22: —		
Kullen 9. Maskinist K. G. Persson..	28: —		
V. Herrh. 10. » S. G. Bengtsson	30: —		
V. Haga 8. Guldlstarb. Axel Magnusson	60: —		
N. Tormestad 14/44. Guldlstarb. Karl E. Karlsson	64: —		
G. Tormestad 47. Stensättare J. R. Olsson	43: —		
Hagaborg 4. Hyfvelmäst. J. Edén... 106: —			
» 4. Guldlstarb. K. J. Nyström	60: —		
Lindesberg. Stadsarb. C. F. Svensson	44: —	665: —	5,270: —
			Kr. 18,370: —

Karlstads Stadskamrerare-kontor den 11 oktober 1909.

G. ENANDER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 120.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren gjort framställning om afkortning i enlighet med upprättadt förslag af restutskylder från innevarande års andra uppbördsstämma till ett belopp af 868 kronor 20 öre.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt tillstyrka Drätselkammarens ifrågavarande framställning.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

115. Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets' af Herr Gelin såsom motion upptagna framställning om anslag för nästa år till föreningen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets vördsamt anhålla, att Herrar Stadsfullmäktige behagade, i likhet med hvad som skett under de senaste åren, äfven för instundande vinter åt kretsen anvisa ett belopp af tvåhundra (200) kronor såsom understöd för anläggande af en fullt ordnad skridskobana här i staden, under vilkor, att folkskolornas barn ega afgiftsfritt tillträde till skridskobanan tvenne dagar i veckan mellan kl. 3—6 eftermiddagen.

Karlstad den 25 Oktober 1909.

För Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets:

AXEL LÅFTMAN.

Ordförande.

Upptages som undertecknads motion.

E. V. GELIN.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 November 1909.

§ 11.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets uti framställning, som af Herr Gelin upptagits som motion, hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte jämväl för instundande vinter bevilja ett anslag af 200 kronor såsom understöd för anordnande af en skridskobana här i staden, under villkor, att folkskolornas barn ägde afgiftsfritt tillträde till skridskobanan tvänne dagar i veckan mellan kl. 3—6 eftermiddagen.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka det begärda anslaget beviljande under i framställningen omförmäldt villkor. Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 121.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver en af Idrottsföreningen Kamraternas Karlstadskrets hos Herrar Fullmäktige gjord, af Herr Gelin såsom motion upplagen framställning om ett anslag af 200 kronor såsom understöd för anordnande af en skridskobana här i staden, under villkor, att folkskolornas barn ägde afgiftsfritt tillträde till skridskobanan tvänne dagar i veckan mellan 3—6 eftermiddagen; och hade Kammaren därvid tillstyrkt det begärda anslaget beviljande under i framställningen omförmäldt vilkor.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet beslöt instämma i hvad Drätselkammaren i frågan föreslagit.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

120. Brandstyrelsens framställningar om anslag till ersättande af kostnader och skador, som vållats genom ras i nya brandstationen.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 23 oktober 1909.

§ 1.

Sedan under natten till den 27 juni 1909 taket och trossfyllnaden i brandsoldaten S. M. Gustafssons bostadslägenhet i brandstationen nedfallit och jämväl åstadkommit en del skador å de i lägenheten befintliga möbler m. m. samt Brandstyrelsen — då öfverenskommelse med entreprenören för byggnaden, byggmästaren C. A. Resare, om reparation å den skadade lägenheten icke lyckats åvägbringas — jämlikt 13 § af det mellan Styrelsen och byggmästaren Resare den 14 september 1907 upprättade kontrakt hänskjulit saken till skiljemän, hade skiljemännen i afgifvet utlåtande förklarad, att kostnaderna för reparationen skulle ensamt drabba staden.

För uppdraget ifråga fordrade skiljemännen ersättning med 200 Kronor, hvilken ersättning jämlikt kontraktet skall betalas af förlorande parten.

Kostnaderna för reparationen hade enligt nu företedd räkning uppgått till 466 Kronor 43 öre, som af stadskassan förskjulits.

Brandstyrelsen beslöt nu att till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämna handlingarna i ärendet med hemställan, att Herrar Stadsfullmäktige ville för ifrågorande reparationsarbete samt arvoden till skiljemännen anvisa ett belopp af 666 Kronor 43 öre.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Brandstyrelsen i Karlstad. Debet
till
Karlstads Stadskassa.

1909 Aug. 3. An. Kostnader för reparation i brandstationen efter ras därstädes:	
Virke (enl. förut lämnad räkning)	213: 43
Målningsarbete	64: 50
Arbetskostnad	188: 50
	<hr/>
	Kr. 466: 43

Karlstad den 20 Oktober 1909.

Brandstyrelsen i Karlstad
till

Olof Wästlund, Aug. Olsson och A. Svanbom.

Debet.

1909 Aug. 24. An. Arvode såsom skiljemän emellan Brandstyrelsen i Karlstad och Byggmästare C. A. Resare angående tvist om ersättning, dels för uppkommen skada å arbete utfört af Resare enligt kontrakt af den 14 September 1907 och dels för genom nämnde skada försäkrad förlust å möbler m. m., med häröfver upprättadt protokoll . . . . .

200: —

Kronor 200: —

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1909.

§ 7.

Uti hos Herrar Stadsfullmäktige gjord framställning hade Brandstyrelsen meddelat, att sedan under natten till den 27 Juni 1909 taket och trossfyllnaden i brandsoldaten S. M. Gustafssons bostadslägenhet i härvarande brandstation nedfallit samt frågan om skyldigheten att ersätta kostnaderna för reparationen å den skadade lägenheten blifvit, jämlikt det emellan Brandstyrelsen och entreprenören för byggnadsarbetet, byggmästaren C. A. Resare upprättade kontrakt, hänskjuten till afgörande af skiljemän, dessa i afgifvet utlåtande bestämt, att berörda kostnader skulle ensamt drabba staden.

Enligt vid framställningen fogad räkning hade ifrågavarande reparation dragit en kostnad af 466 kronor 43 öre, hvilket belopp förskjutits af stadskassan.

Härtill komme det af skiljemännen byggmästarne Olof Wästlund och Aug. Olsson samt Ingeniören A. Svanbom, enligt utfärdad räkning fordrade arvode å 200 kronor, hvilket enligt ofvannämnda kontrakt skulle gäldas af den förlorande parten.

I anledning häraf hade Brandstyrelsen hemställt att Herrar Stadsfullmäktige ville för ifrågavarande reparationsarbete samt arvoden till skiljemännen anvisa ett belopp af 666 kronor 43 öre.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att häröfver afgifva yttrande, beslöt, efter handlingarnas föredragning, med hänsyn till hvad i ärendet förekommit, till-

styrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla Brandstyrelsens förevarande framställning.
Det antecknades, att Herr Svanbom ej deltagit i behandlingen af detta ärende.
Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 23 Oktober 1909.

§ 2.

Brandsoldaten S. M. Gustafsson hade, med begäran om ersättning, ingifvit ett värderingsbevis öfver den skada å möbler m. m., som förorsakats honom genom det i hans bostadslägenhet vid tvänne tillfällen, senast den 27 juni 1909, timade ras af taket, upptagande ett belopp af *169 Kronor 60 öre*, hvarjämte Gustafsson fordrade ersättning med *50 Kronor* för flyttningkostnader och obehag. Kraf härå hade af Brandstyrelsen riktats mot entreprenören, men hade denne genom skiljemäns utslag befriats därifrån.

Brandchefen upplyste, att brandsoldaten Gustafsson med familj med anledning af sistnämnde ras under en månads tid varit inneboende i ett till brandchefens lägenhet hörande rum samt vitsordade, att den af Gustafsson fordrade ersättning för obehag vore befogad och skälig.

Med anledning häraf beslöt Brandstyrelsen, att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om ersättning åt brandsoldaten Gustafsson för förstörda möbler och husgeråd samt flyttningkostnad och obehag med af honom begärdt belopp, *239 Kronor 60 öre*.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Förteckning öfver de möbler och husgerådssaker tillhörande brandsoldaten S. M. Gustafsson, hvilka blefvo skadade och förstörda under takrasen förliden vinter och natten till den 27:de sistlidne Juni.

6 stolar	(reparationsskada)	4: 50
1 säng	d:o	10: —
1 byrå med spegel	d:o	10: —
1 skänk	d:o	14: —
1 komod	d:o	3: —
1 soffa	d:o	20: —
1 bordduk	—	5: —
3 bord	d:o	11: —

1 barnvagn	3: —
1 Hänglampa (totalt förstörd)	25: —
2 korkmattor och andra mattor	10: —
2 kaffeserviser (sönderslaget)	15: —
3 kaffekoppar med fat (sönderslaget)	1: —
2 tallrikar »	—: 60
1 karott »	1: —
1 ny svart klädning (skadad)	10: —
1 diverse böcker »	10: —
1 barnhatt »	2: —
3 st. äggkoppar (sönderslaget)	—: 50
Diverse toalettsaker (sönderslaget)	2: —
Hustrun minskad arbetsförtjänst (6 veckor)	24: —
1 handdukshållare (sönderslagen)	1: —
2 album (skadade)	2: —
Sängkläder (skadade)	5: —

Summa Kr. 189: 60

Karlstad den 7 Juli 1909.

G. A. WELIN.

C. AUG. BROBERG.

Dessutom anhålles vördsamt, att Brandstyrelsen tillerkänner mig ett belopp af 50 kronor för allt obehag, besvär och arbete med flyttning och rengöring af lokalen och trappan.

Med största högaktning
S. M. GUSTAFSSON.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1909.

§ 8.

Sedan genom vid tvänne särskilda tillfällen inträffade ras af taket i brandsoldaten S. M. Gustafssons bostadslägenhet i härvarande brandstation åtskilliga skador åstadkommits å Gustafsson tillhöriga möbler och husgeråd, hvarjemte Gustafsson med familj nödgats vid ett af tillfällena i fråga utflytta ur lägenheten, så hade Brandstyrelsen, med förmälan, att de genom ifrågavarande ras uppkomna kostnader, enligt meddelad skiljedom, skulle gäldas ensamt af staden, hemställt, att Herrar Stadsfullmäktige måtte såsom ersättning åt Gustafsson för de utgifter han i följd af de inträffade rasen fått vidkännas, samt däraf föranledt obehag anvisa ett belopp af tillhoppa 239 kronor 60 öre, däraf 189 kronor 60 öre för

förstörda möbler och husgeråd enligt vid framställningen fogadt värderingsinstrument, samt 50 kronor för flyttningskostnader och obehag.

Häröfver hade Drätselkammaren, uppå remiss, att afgifva yttrande, och fann kammaren med hänsyn till de förekomna omständigheterna, skäligt tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla framställningen i fråga.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 122.

Uti särskilda till Herrar Fullmäktige ingifna framställningar hade Brandstyrelsen anmält, att vid tvänne tillfällen ras inträffat å taket i brandsoldaten S. M. Gustafssons bostadslägenhet i härvarande brandstation; att till följd af raset dels åtskilliga reparationer i brandstationen måst verkställas, dels ock en del Gustafsson tillhöriga möbler och husgeråd blifvit skadade, hvarjämte Gustafsson med familj nödgats vid ett af tillfällena i fråga utflytta ur lägenheten; samt att styrelsen påkallat skiljedom i syfte att brandstationens entreprenör måtte förpliktas ersätta omförmälda kostnader, men att de utsedde skiljemännen förklarar staden skola ensam vidkännas samma kostnader. På grund af det anförda hemstälde styrelsen, att Herrar Fullmäktige måtte bevilja särskilda anslag *dels* med 466 kronor 43 öre för bekostandet af ofvanberörda reparationer i brandstationen *dels* med 239 kronor 60 öre såsom ersättning åt brandsoldaten Gustafsson för honom genom raset tillfogade skador och obehag *dels ock* med 200 kronor för täckande af de med skiljemannaförfarandet förbundna kostnader, hvilka sistnämnda kostnader enligt det mellan staden och entreprenören gällande kontrakt skulle betalas af den förlorande parten ensam.

I dessa ärenden hade, uppå remiss, Drätselkammaren afgifvit yttranden och därvid förordat bifall till Styrelsens ifrågavarande framställningar.

Beredningsutskottet, som nu hade att meddela utlåtande i ämnet, beslöt att i likhet med Drätselkammaren, tillstyrka de begärda anslagens beviljande; dock ansåge sig Utskottet icke kunna underlåta såsom sin åsigt uttala, att, därest den stadens tjänsteman, hvilken fått sig anförtrödt att utöfva inseende öfver nya brandstationens byggande, med tillbörlig omsorg handhaft detta sitt uppdrag, de ifrågavarande rasen i brandstationen aldrig skulle hafva behöft förekomma.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

133. Beredningsutskottets utlåtande rörande dels ansökningar till utskänkning af öl från Färjestads Bryggeriaktiebolag och Våxnäs Bryggeriaktiebolag dels ock Herr Hellbergs motion i fråga om framställning till Konungens Befallningshafvande om inskränkningar i den Karlstads Bryggeriaktiebolag meddelade rättighet till utskänkning af öl från ölstuga i staden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 123.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet infortrat Herrar Fullmäktiges yttrande öfver de af Färjestads Bryggeri Aktiebolag och Våxnäs Bryggeriaktiebolag gjorda framställningar om rättighet att under åren 1910, 1911 och 1912 från ölstugor här i staden utskänka öl, samt Beredningsutskottet i afgifvet utlåtande under vissa vilkor tillstyrkt bifall till dessa ansökningar, såvidt afsåge nästkommande år, hade å Herrar Fullmäktiges sammanträde den 6 innevarande december Herr Hellberg på anförda grunder yrkat, att Herrar Fullmäktige ville allenast på det sätt tillstyrka ifrågavarande två ansökningar, att, förutom de af Utskottet föreslagna inskränkningar i försäljningsrättigheterna, måtte bestämmas, att utskänkning skulle vara förbjuden, frånsedt sön- och helgdagar, under helgfri fredag från klockan 5 eftermiddagen, under helgfri lördag, under sådan dag före helgdag, som icke berördes af nu nämnda inskränkningar, från klockan 2 eftermiddagen samt under dagen närmast efter sön- och helgdag till klockan 2 eftermiddagen. I samband härmed hade Herr Hellberg hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte hos Konungens Befallningshafvande göra framställning därom, att Konungens Befallningshafvande måtte i fråga om den Karlstads Bryggeriaktiebolag medgifna rättighet till utskänkning af öl från ölstuga här i staden från och med den 1 januari 1910 fastställa enahanda inskränkningar i försäljningstiden, som beträffande öfriga ölstugor af Herr Hellberg föreslagits.

I anledning af hvad Herr Hellberg sålunda yrkat hade Herrar Fullmäktige beslutit dels att till Beredningsutskottet återremittera ärendet rörande de af Färjestads och Våxnäs Bryggeriaktiebolag sökta utskänkingsrättigheter därvid Utskottet skulle hafva att taga under öfvervägande, hvad af Herr Hellberg i detta ärende föreslagits, dels ock att till Utskottet för yttrandes afgifvande remittera

Herr Hellbergs motion rörande begäran om inskränkningar i den Karlstads Bryggeri Aktiebolag medgifna rätt till utskänkning af öl å ölstuga här i staden.

Utskottet tog nu dessa ärenden i öfvervägande, därvid Utskottet, hvad först anginge de af Färjestads och Växnäs Bryggeriaktiebolag sökta utskänkingsrättigheter, funne sig böra uttala, att enligt Utskottets uppfattning sådana omständigheter icke kunde anses vara för handen, att de af Herr Hellberg föreslagna, synnerligen vidtgående inskränkningar särskildt i de af bolagen begärda utskänkingsrättigheter vore af behovet påkallade. Därest Herr Hellbergs förslag bifölles, komme ölstugorna att hållas stängda ungefärligen i tre af veckans sju dagar. Ölstugorna blefve för sådan händelse vida sämre ställda än de af Herrar Fullmäktige tillstyrkta rättigheter till utskänkning af öl i samband med mathållning. Detta kunde så mycket mindre anses riktigt som de bryggeribolagen tillhöriga ölstugorna såväl med afseende å den större möjligheten till kontroll som beträffande en samvetsgrann skötsel vore att föredraga framför de af enskilde idkade matserveringar. Vid sådant förhållande och då de af Utskottet föreslagna inskränkningar i försäljningsrättigheterna enligt Utskottets mening vore för sitt ändamål tillfyllestgörande, ansåge sig Utskottet, beträffande de af nu i frågavarande två bolag gjorda ansökningar, böra vidhålla sitt förut i detta ärende gjorda yttrande.

Hvad därefter afsåge Herr Hellbergs motion om framställning till Konungens Befallningshafvande med begäran om inskränkningar i den Karlstads Bryggeri Aktiebolag medgifna rättighet till utskänkning af öl från ölstuga här i staden ville Utskottet framhålla att samma skäl, som ofvan anförts beträffande de af Växnäs Bryggeri-Aktiebolag och Färjestads Bryggeri-Aktiebolag sökta utskänkingsrättigheter, talade emot de af motionären föreslagna inskränkningar med afseende å utskänkningsrätten af öl från den Karlstads Bryggeri Aktiebolag tillhöriga ölstugan. Men dessutom ville Utskottet såsom sin åsigt uttala, att, enligt andemeningen i gällande lagstiftning om försäljning af öl, inskränkning i redan tillåten utskänkingsrättighet icke syntes kunna meddelas utan alldeles särskilda skäl, t. ex. om rättigheten missbrukats eller oordningar genom densamma föranledts eller kunde befaras. Intet dylikt förhållande har i nu föreliggande fall visats vara för handen. Utskottet ansåge sig därför böra hemställa, att Herr Hellbergs i frågavarande motion icke måtte till någon Herrar Fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Det skulle antecknas, att Herrar Huzell, Huss och Ahlmark icke deltagit i de under denna § fattade beslut.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

118. Fattigvårdsstyrelsens framställning om löneförhöjning åt fattigvårdstillsyningsmannen Lindh.

Utdrag af protokollet hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 5 oktober 1909.

§ 6.

Tillsyningsmannen Anders Lindh ingaf en så lydande framställning:

«Till Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad.

Som jag nu i öfver två år varit anställd i Fattigvårdsstyrelsens tjänst, och derunder funnit, att jag för att vara fullt inne i alla tillhörande förhållanden, måste fullständigt ägna min tid och mitt arbete deråt, åtminstone så att jag ingen tid kan bestämma mig ledig, måste jag nu vördsamt anhålla om löneförhöjning. För närvarande och att genast åtnjutas vill jag, då ju 1,000 kronor om året knappast kunna vara afsedda för större lägenhet än 1 rum och kök, anhålla att få kostnaden för det rum, som jag använder som mottagningsrum, betäckt. Det är mig motbjudande att mottaga de sökande i köket, lika mycket som i det rum där vi ligga, det förra för deras skull och det senare för min egen, och dessutom kan man ej vänta öppenhet hvarken hemma hos mig, då man ej kan tala utan vittnen, eller hemma hos de sökande, då dessa ofta bo så, att de ej kunna tala med tillsyningsmannen ensam. De som bäst behöfva hjälp och stöd äro ofta mycket skygga, och dem, som hålla sig framme vid hvarje tillfälle, då de tro sig kunna få något för inte, kan man lära sig känna vid tillfällen, då de anse sig utan vittnen

Vördsamt
ANDERS LINDH».

Och beslöt Styrelsen att för sin del tillstyrka en löneförhöjning åt Lindh af 200 kronor om året, räknadt från den 1 Januari 1910, därom framställning skulle göras hos Herrar Stadsfullmäktige.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1909.

§ 6.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att yttra sig öfver Fattigvårdsstyrelsens hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om löneförhöjning åt fattigvårdstillsyningsmannen Anders Lindh af 200 kronor om året, räknadt från den 1 januari 1910; Och beslöt Drätselkammaren, efter föredragning, att tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att bifalla framställningen i fråga.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 124.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Fattigvårdsstyrelsens hos Herrar Fullmäktige gjorda framställning om en löneförhöjning åt fattigvårdstillsyningsmannen Anders Lindh af 200 kronor, om året, räknadt från den 1 januari 1910; och hade Kammaren därvid förordat bifall till framställningen.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt med afseende å de af fattigvårdstillsyningsmannen Lindh åberopade skäl för den begärda löneförhöjningen hos Herrar Fullmäktige hemställa, att Fattigvårdsstyrelsens ifrågavarande framsällning måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

116. Karlstads handelsförenings af Herr Welin såsom motion upptagna framställning om vissa stängningstider för butiker här i staden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Karlstads Handelsförening tillåter sig vördsamt vända sig till Herrar Fullmäktige med anledning af den nya elagen om förbud mot handels idkande om

söckendag utöfver viss tid för erhållande af Herrar Fullmäktiges tillämpning af lagen i dess hufvudsakliga delar.

Sedan lång tid har en energisk kamp förts för en tidigare och enhetlig stängningstid af butikerna här i staden.

Sedan c:a 12 år ha stadens järnhandlare stängt sina bodar kl. 7 e. m., och speceriaffärerna inom broarna och många utom desamma kommo snart efter med en stängning kl. 7 e. m. under veckans fyra första dagar och kl. 8 e. m. under de två sista dagarna.

Sedan flera år tillbaka stänga stadens manufaktur- och besläktade affärer kl. 7 e. m. halfva året eller under månaderna januari, februari, mars, juli, augusti och september, samt andra hälften af året kl. 8 e. m.

För alla affärer gäller undantag för två veckor före jul, då ingen bestämd stängningstid förekommit. Dessutom har en 5-stängning ägt rum för de flesta högtidsaftnar. —

Då den nya lagen öfverlämnar åt Herrar Fullmäktige att möjliggöra en enhetlig stängningstid, vill Karlstads Handelsförening, sedan frågan om lagstadgad stängningstid behandlats å allmänt sammanträde den 1 nov. i år, vända sig till Eder med vördsam anhållan om förbuds utfärdande i enlighet med § 2 i förutnämnda lag, dock med följande förändring:

att bod, där handel idkas allenast med lifsförnödenheter, ej må stängas senare än kl. nio e. m. äfven å afton före sön- och helgdag samt ej heller senare de två närmaste veckorna före julafton,

att bod, där hufvudsakligen tobak eller hvad däraf är förfärdigadt eller tidningar hållas till salu, ej må stängas senare än kl. half tio å afton före sön- och helgdag samt ej heller senare de två veckorna närmast före julafton.

Karlstads Handelsförenings önskemål äro alltså, att Herrar Fullmäktige ville besluta:

att bod ej må öppnas före kl. sju f. m. och ej stängas senare än kl. åtta e. m., dock

att stängningstiden å aftonen före sön- eller helgdag och under två veckor närmast före julafton bestämmes till kl. 9 e. m., samt

att bod, där handel idkas allenast med lifsförnödenheter, tiden för öppnandet sättes till kl. sex f. m. samt stängningstiden till kl. nio e. m. äfven å afton före sön- eller helgdag och under två veckor närmast före julafton, samt

att bod, der hufvudsakligen tobak eller hvad däraf är förfärdigadt eller tidningar hållas till salu, ej må öppnas före kl. sju f. m. och ej håller stängas senare än kl. nio e. m., dock

att stängningstiden afton före sön- eller helgdag och de två veckorna närmast före julafton bestämmes till kl. half tio e. m. —

Vid behandling af denna fråga inom Karlstads Handelsförening yrkade en stark minoritet på butikernas stängning kl. sju e. m. under veckans fyra första dagar och kl. åtta e. m. fredagar och lördagar samt med en timmes längre tid för matvaruaffärer och cigarraffärer. Detta förslag föll, dock med endast två rösters minoritet.

1 ex. af svensk författningssamling N:o 50 följer.

Karlstad den 2 nov. 1909.

Karlstads Handelsförening

WILH. WELIN.

Ordförande.

Karl Osk. Andersson.

I förestående motion instämma:

THURE BYTTNER.

EMIL RUNE.

C. F. BERG.

J. E. JOHANSSON.

Upptages som egen motion:

WILH. WELIN.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1909.

§ 10.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver Karlstads Handelsförenings af Herr Welin såsom motion upptagna framställning om meddelande af förbud mot att handelsbodarne här i staden å söckendag hölles till salu öppna utöfver vissa i framställningen närmare angifna tider; Och beslöt Drätselkammaren tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige, att för sin del bifalla framställningen samt att underställa beslutet härom Konungens Befallningshafvandes i länet pröfning.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 125.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Karlstads Handelsförenings af Herr Welin såsom motion upptagna framställning om meddelande af förbud mot öppenhållande af handelsbodarne här i staden utöfver vissa, i framställningen närmare angifna tider och hade Kammarern därvid tillstyrkt Herrar Fullmäktige att för sin del bifalla framställningen samt att underställa beslutet härom Konungens Befallningshafvandes i länet pröfning.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt uttala, att de af Handelsföreningen i dess framställning föreslagna tider för öppenhållandet af bodarne här i staden syntes Utskottet lämpliga. I följd häraf ansåge sig Utskottet böra hemställa, att Herrar Fullmäktige i anslutning till Handelsföreningens förslag måtte för sin del antaga samt underställa Konungens Befallningshafvandes i länet pröfning följande bestämmelser ifråga om förbud mot handels idkande i Karlstad å söckendag utöfver viss tid:

“Bod, där handel idkas allenast med lifsförnödenheter, må icke öppnas före klockan sex före middagen samt icke stängas senare än klockan nio eftermiddagen.

Bod, där hufvudsakligen tobak eller hvad däraf är förfärdigadt eller tidningar hållas till salu, må ej öppnas före klockan sju före middagen och ej stängas senare än klockan nio eftermiddagen, dock att å afton före sön- eller helgdag och under två veckor närmast före julafton stängningstiden bestämmes till klockan half tio eftermiddagen.

Öfriga bodar må ej öppnas före klockan sju före middagen och ej stängas senare än klockan åtta eftermiddagen, dock att stängningstiden å afton före sön- eller helgdag och under två veckor närmast före julafton bestämmes till klockan nio eftermiddagen”.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

102. Styrelsens för Värmlands naturhistoriska och fornminnesförening framställning om anslag för räkenskapsåret den 1 Juli 1909—den 30 Juni 1910.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med bifogande af revisionsberättelsen för senaste räkenskapsår får styrelsen för Värmlands naturhistoriska och fornminnesförening vördsamt anhålla, att i likhet med föregående år ett anslag af 500 kronor måtte tilldelas föreningen för räkenskapsåret 1 Juli 1909—30 Juni 1910 till bidrag för förhyrande af lokal för föreningens samlingar äfvensom till främjande af föreningens verksamhet.

Karlstad den 30 September 1909.

AXEL DAHLMAN.

CONRAD FRISTEDT.

N. LUNDBERG.

NILS BURE.

RICHARD NYSTRÖM.

Berättelse

öfver verkställd granskning af Värmlands Naturhistoriska och Fornminnesförenings samt Värmlands Museums byggnadsfonds räkenskaper för räkenskapsåret 1 Juli 1908—30 juni 1909.

I. Värmlands naturhistoriska och fornminnesförenings räkenskaper.

Tillgångar vid räkenskapsårets början:

I Karlstads Sparbank	1,207: 90	
På deposition i Wermlands Ensk. Bank.....	300: —	
Statsobligation	1,000 —	
Kontant hos räkenskapsföraren	54: 45	2,562: 35

Inkomster under året:

Upplupna räntor	103: 17	
Årsafgifter	123: —	
Anslag af landstinget	500: —	
Anslag af staden Karlstad	500: —	
Sålda kataloger	—: 50	1,226: 67

Summa Kronor 3,789: 02

Utgifter under året:

Inköp af museiföremål	170: 25	
Tryck, annons, fraktporton, resor	236: 21	
Hyra och lösöreförsäkring	615: 50	
Arvode för eldning, städning m. m.	75: —	1,096: 96

Tillgångar vid räkenskapsårets slut:

I Karlstads sparbank.....	1,376: 33	
På deposition i Wärmlands Enskilda Bank	300: —	
Statsobligation	1,000: —	
Kontant hos räkenskapsföraren	15: 73	2,692: 06
		<u>S:a Kronor 3,789: 02</u>

II. Wärmlands museums byggnadsfonds räkenskaper:

Tillgångar vid räkenskapsårets början:

I Karlstads Sparbank	842: 99	
Kontant hos räkenskapsföraren	26: 90	869: 89

Inkomster under året:

Inträdesafgifter (¹ / ₇ 1907— ³⁰ / ₆ 1908)	149: 90	
Ränta i Karlstads Sparbank	42: 11	192: 01

S:a Kronor 1,061: 90

Tillgångar vid räkenskapsårets slut:

I Karlstads Sparbank	1,061: 90	
		<u>S:a Kronor 1,061: 90</u>

Räkenskaperna äro förda med utmärkt reda och fullständigt verifierade. Revisorerna få därför tillstyrka att full och tacksam ansvarsfrihet beviljas kassans förvaltning för det år, som revisionen omfattar.

Karlstad den 28 Aug. 1909.

K. HUGO SEGERBORG.

KARL WESTMAN.

Likheten med originalet intyga:

CONRAD FRISTEDT.

A. HALLSTRÖM.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 8 november 1909.

§ 6.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att yttra sig öfver Styrelsens för Wärmlands Naturhistoriska och Fornminnesförening hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för räkenskapsåret den 1 juli 1909—den 30 juni 1910 af 500 kronor; Och beslöt Drätselkammaren, efter handlingarnas föredragning tillstyrka det begärda anslagets beviljande att utgå med hälften under innevarande år och andra hälften den 1 april 1910.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 126.

Uppå remiss hade Drättselkammaren afgifvit yttrande öfver Styrelsens för Värmlands Naturhistoriska och Fornminnesförening hos Herrar Fullmäktige gjorda framställning om ett anslag för räkenskapsåret den 1 juli 1909—den 30 juni 1910 af 500 kronor, därvid kammaren tillstyrkt det begärda anslagets beviljande att utgå med hälften under innevarande år och andra hälften den 1 april 1910.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte ej mindre bevilja det begärda anslaget, att utgå på sätt Drättselkammaren föreslagit, än äfven bestämma, att, därest föreningen önskade ytterligare anslag från stadens sida, ansökan därom skulle till Herrar Fullmäktige ingifvas före den 1 Oktober nästa år.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

122. Brandstyrelsens framställning om afskrifning å den under styrelsens vård stående lösa egendom jämte i samband därmed gjord hemställan.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 23 oktober 1909.

§ 11.

Föredrogs inför Styrelsen vederbörande inventeringsmäns berättelse öfver verkställd inventering af stadens brandredskap; och beslöts, att till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämna berättelsen med förklaring, att Styrelsen icke hade något att erinra mot de föreslagna nedsättningarna och afskrifningarna; och beslöt Styrelsen desslikes att hos Herrar Fullmäktige begära bemyndigande att få å offentlig auktion försälja såväl nu som sedan sist skedd försäljning kasserade inventarier och persedlar.

In fidem:

ALBERT NELSON,

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 127.

Hos Herrar Fullmäktige hade Brandstyrelsen hemställt dels att i enlighet med upprättadt inventeringsinstrument få verkställa afskrifningar å den under styrelsens vård stående lösa egendom till belopp af sammanlagdt 2,645 kronor 98 öre, däraf 168 kronor 8 öre för förkomna eller förslitna inventarier samt 2,477 kronor 90 öre såsom nedsättning i värdet å behållna inventarier, dels ock att få å offentlig auktion försälja vid inventeringen och dessförinnan kasserade inventarier och persedlar.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt hemställa, att styrelsens ifrågavarande framställning måtte af Herrar Fullmäktige bifallas.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

126. Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning om bemyndigande för styrelsen att i kök, där kokgas användes, leverera gas för en ljuslåga mot ett pris af 12 öre per kubikmeter.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Bostadsbelysning med elektricitet börjar allt mera användas, särskildt sedan de strömbesparande lamporna åstadkommit, att detta ljus ställer sig i pris lika med eller lägre än fotogén- eller gasglödljus. Då man dessutom vet, att t. ex. en vanlig fotogenlampa genom sin stora syreförbrukning förstör luften i lika hög grad som 8 personer, är ju klart, att det elektriska ljusets fördelar allt mera skola beaktas i en tid, då så mycken uppmärksamhet ägnas åt bostadshygien. —

Vår stad är med sitt nya elektricitetsverk rustad att möta ganska långt gående kraf på elektrisk energi, och torde, då verket blir mera utnyttjadt, en rätt afsevärd inkomst därifrån komma att tillföras stadskassan. Men det är påtagligt, att den öfvergång till mera tidsenlig bostadsbelysning, som sålunda är att motse, ej alldeles kan undgå att något hämma utvecklingen af en annan bland stadens ekonomiska inrättningar, nämligen gasverket. Det återstår då att tillse, hvad som kan göras för att fortfarande hålla en så pass dyrbar anläggning räntabel,

Att gasverket skulle så småningom blifva obehöfligt eller ens i nämnvärd mån gå tillbaka torde man nog kunna lämna ur räkningen. Men redan ett stillastående i dess utveckling måste om möjligt förhindras. Gasglödljuset erkännes allmänt gifva den lämpligaste gatubelysningen och är för detta ändamål redan i stor utsträckning taget i bruk i Karlstad. Såsom *värmekälla* bör gasen emellertid ännu hafva stora utvecklingsmöjligheter, och får det därför anses vara af största vikt att underlätta en sådan användning, hvilket torde vara jämförelsevis lätt, i en tid, då hushållsbokens vedkonto börjar få allt större tal. Fördelarna af ett gaskök till matlagning, särskildt i mindre hushåll, äro för öfrigt så erkända, att därom här ej kan behöfva ordas. Men installationen af gas medför ju alltid en utgift, och gäller det att göra denna utgift i minsta möjliga mån motbjudande. Det finnes då en utväg som kan synas rätt obetydlig men som i andra städer visat sig hafva en förvånande god verkan. Och detta är att medgifva gaskonsumenten, att i det kök, där kokgas inledes, få inrätta äfven en lysgaslåga, i hvilken gasförbrukningen betalas efter samma pris, som kokgasen, d. v. s. med 12 öre per kubikmeter i stället för annars vanliga 20 öre. Skall både kokning och belysning af köket *nu* ske med gas, tillkommer hyra för 2 gasmätare, af hvilken den ena alltså blefve öfverflödig, om endast *ett* pris skulle komma att tillämpas. Och mätarhyrorna, som tillsvidare väl få anees som ett nödvändigt ondt, äro helt visst icke populära. —

Någon olägenhet för gasverket kan en sådan prisreduktion ej föränleda. *Dels* finnes nu ett stort antal kök försedda med kokgas men belysta med fotogénlampor, och hör man där i rätt många fall kunna räkna med öfvergång till gasbelysning, alltså en ny inkomstkälla för verket. *Dels* kan man äfven taga för gifvet, att i de kök, där jämte kokgas äfven lysgas finnes installerad, mången drager sig för att ändra redan inlagda rörledningar och föredrager att fortfarande betala sin lysgas efter det högre priset. Och *dels* har som förut nämnts, denna till synes obetydliga åtgärd visat sig utöfva högst afsevärd inverkan på antalet *nyinstallationer*, och är ju all anledning tro, att förhållandet skulle här blifva det samma. —

Styrelsen har emellertid ej ansett sig böra utan Herrar Stadsfullmäktiges hörande vidtaga åtgärd i nu berörda hänseende, då det gäller en om ock obetydlig rubbning af gällande grundpris för lysgasen, och får därför hemställa

att Herrar Stadsfullmäktige ville bemyndiga Styrelsen att i kök, där kokgas användes, leverera gas till 1 st. ljuslåga mot ett pris, af 12 öre per kubikmeter.

Å Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

S. GULLSTRÖM.

John Rundgren.

Karlstad den 23 Oktober 1909.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 8 november 1909.

§ 8.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken på anförda skäl hemställt att Herrar Fullmäktige måtte bemyndiga Styrelsen att i kök, där kokgas användes, leverera gas till en ljuslåga mot ett pris af 12 öre för kubikmetern; Och hade nu Drätselkammaren, uppå remiss, att häröfver afgifva yttrande.

Drätselkammaren, som till alla delar instämde uti hvad Styrelsen för Vatten- och Gasverken till stöd för sin förevarande framställning anført, ville därvid tillika frambålla, att då Gasverksstyrelsen inskränkt den ifrågasatta förmånen att gälla endast *kök*, där kokgas användes, densamma enligt kammarens förmenande borde få åtnjutas i *hvarje* fall, då gas enligt gällande bestämmelser levererades efter kokgaspris.

Ofta förekomme nämligen, att gas användes i badrum för uppvärmande af badkaminer eller i andra rum för tekniskt bruk, i hvilka gasen betalades efter samma pris som kokgas, och det syntes Kammaren rimligt, att äfven i sådana fall gas borde få användas till en ljuslåga mot samma pris som kokgas, oafsedt att det här vore fråga om andra rum än kök.

Drätselkammaren beslöt fördenskull hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige ville bemyndiga Styrelsen för Vatten- och Gasverken att i rum, där gällande bestämmelser tillåte användning af gas efter kokgaspris, leverera gas till en ljuslåga mot ett pris af 12 öre för kubikmetern.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 December 1909.

§ 128.

Hos Herrar Fullmäktige hade Styrelsen för Vatten- och Gasverken hemställt, att Herrar Fullmäktige ville bemyndiga Styrelsen att i kök, där kokgas användes, leverera gas till en ljuslåga mot ett pris af 12 öre per kubikmeter. Såsom skäl för framställningen hade anförts hufvudsakligen, att genom en dylik prisnedsättning sådana fördelar bereddes konsumenterna — bland annat därigenom att i kök,

hvärest gas önskades både för kokning och belysning, två särskilda mätare icke blefve erforderliga — att nyinstallationer af gas till afsevärd omfattning kunde förutses.

I afgifvet utlåtande hade Drätselkammaren tillstyrkt bifall till Styrelsens förevarande framställning samt därvid tillika föreslagit, att det af styrelsen ifrågasatta bemyndigandet måtte utsträckas att omfatta alla rum, där gällande bestämmelser tillåte användning af gas efter kokgaspris. Ofta förekomme nämligen, att gas användes i badrum för uppvärmande af badkaminer eller i andra rum för tekniskt bruk, i hvilka fall gasen betalades efter samma pris som kokgas, och syntes det Kammarerna rimligt, att äfven i sådana fall gas borde få användas till en ljusläga mot samma pris som kokgas, oafsedt att det här vore fråga om andra rum än kök.

Beredningsutskottet hade nu att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet och ville Utskottet först såsom sin åsigt uttala, att goda skäl syntes tala för det af Styrelsen ifrågasatta bemyndigandet. Däremot kunde Utskottet icke finna, att den af Drätselkammaren föreslagna utsträckning i samma bemyndigande vore af förhållandena påkallad. Genom att tillämpa nedsatta priser i fråga om lysgas jämväl å badrum eller rum för tekniskt bruk komme nämligen gasverket att tillskyndas en rätt afsevärd minskning i inkomster, utan att denna minskning syntes komma att motvägas af nyinstallationer till erforderligt antal. Utskottet ville därför föreslå, att Herrar Fullmäktige — med afslag å Drätselkammarens tilläggsyrkande — måtte bifalla Styrelsens ifrågavarande framställning oförändrad.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1909.

Den 30 December

N:o 13.

114. Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden nästa år.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed till vederbörlig pröfning öfverlämna upprättadt inkomst- och utgiftsförslag för staden för år 1910 och därvid bifoga de af Drätselkammaren och öfriga delegationer hit ingifna specialförslag, med ledning af hvilka generalförslaget uppgjorts.

Med afseende å de särskilda specialförslagen är följande att uppmärksamma.

Drätselkammarens förslag.

I sin beräkning af inkomster och utgifter för innevarande års sista kvartal kommer Drätselkammaren till en brist vid årets slut af Kr. 103,443: 69 att genom upplåning fylla.

Anledningen till denna brist är bland annat			
att under året enligt Stadsfullmäktiges beslut bestridts utgifter, som			
ej varit i 1909 års stat upptagna, för vattenledningens utdragande till Norr Strand	16,500: —		
för belysningsanordningar i Norr Strand	4,000: —		
för tvättning af vattenverkets filter	12,400: —		
för arbetslöshetens afhjelpande	11,400: —	44,300: —	
saamt att följande i årets stat beräknade inkomster icke influtit, nämligen:			
fordran af Karlstad—Munkfors Järnvägs Aktiebolag	40,000: —		
af tomtförsäljningar	4,500: —		
af uttaxerade medel	40,000: —	84,500: —	

S:a Kr. 128,800: —

som dock minskas med ökning i beräknade inkomster af bränvinshandelsafgifter och vinstmedel samt med besparade räntor.

Vid beräkningen i och för sig har Magistraten intet att erinra.

Men då en af anledningarna till den beräknade bristen är, att en upplagen fordran hos Karlstad—Munkfors Järnvägs Aktiebolag å Kr. 40,000: — icke influtit under året, vill Magistraten erinra därom, att denna fordran troligen aldrig kommer att inslyta och att orsaken härtill är Drättselkammarens exempellösa försumlighet att icke verkställa ett Stadsfullmäktiges beslut.

Den 16 Juni 1904 beslöto Herrar Stadsfullmäktige att medgifva Karlstad—Munkfors Järnvägs Aktiebolag rätt att gälda 150,000 kronor expropriationsmedel till staden medelst aktier å motsvarande belopp i bolaget under villkor bland annat, att bolaget förbunde sig att kontant godtgöra stadens utgifter för vissa genom järnvägens framdragande föranledda ändringar i stadsplanen. Dessa utgifter, då ej kända till beloppet, fixerades senare till 38,772 kronor 36 öre och utgöra den i 1909 års stat med Kr. 40,000: — upptagna fordringen af Karlstad—Munkfors Järnvägs Aktiebolag.

Stadsfullmäktiges beslut den 16 Juni 1904 remitterades af Magistraten till Drättselkammaren för verkställighet den 11 Juli 1904. Men Drättselkammaren vidtog ingen som helst åtgärd att söka från Karlstad—Munkfors Järnvägs Aktiebolag erhålla den i beslutet omförmälda förbindelsen, ja gjorde icke ens någon som helst framställning i ärendet till bolaget.

När bolaget sedermera i Oktober 1906 anhöll att få betala ofvanberörda 150,000 kronor medelst aktier, beviljade Drättselkammaren detta genom beslut den 31 Oktober 1906, mottog aktierna och utfärdade kvitto å beloppet, men underlät helt och hållet att iakttaga det af Stadsfullmäktige för denna transaktion föreskrifna villkor att bolaget skulle förbinda sig betala ifrågavarande 38,772 kronor 36 öre.

I den rättegång, som af Drättselkammaren öppnats emot bolaget och hvari Rådhus Rättens utslag fallit den 11 Oktober 1909 till bolagets fördel, har Drättselkammaren icke heller påstått, att från dess sida någon åtgärd vidlagits för att bringa Stadsfullmäktiges beslut till verkställighet och söka med bolaget åstadkomma ett aftal i saken i enlighet med samma beslut.

Då Drättselkammaren erhållit ansvarsfrihet så väl för 1904 som 1906 års förvaltning, har Magistraten ingen hemställan att med anledning häraf göra, men har icke kunnat undgå att fästa Herrar Stadsfullmäktiges uppmärksamhet på sakförhållandet.

I förslaget till inkomst- och utgiftsstat för nästa år har Drättselkammaren icke upptagit bland utgifterna

a) hvad af Stadsfullmäktige den 15 Juni 1909 beviljats till utdragande i Klarälven af klapphusets afloppsledning, och som, då beloppet ej finnes i beslutet angifvet enligt inhämtade upplysningar bör kunna upptagas till .....

1,000: —

Den del af bristen, som måste anordnes täckas, blir sålunda:

hvad Drättselkammaren beräknat	336,721: 76
ökadt med här ofvan nämnda af Drättselkammaren icke uppförda anslag	13,200: —
ofvan angifna af Drättselkammaren till upplåning föreslagna	23,229: 44
	<hr/>
	S:ma Kr. 373,151: 20

Härtill kunna i första hand påräknas

gasverkets kalkylerade vinst	7,161: 35
elektricitetsverkets vinst	12,360: 42
saluhallens öfverskott	9,000: —
varmbadhusets öfverskott	4,000: —
äfvensom tolagsersättningsmedel, hvilka senare Magistraten föreslå må, så långt de förslå, användas till gäldande af annuiteter å stadens fonderade lån	30,000: —
	<hr/>
	Kr. 62,521: 77

Efter dessa afdrag blir sålunda det belopp Drättselkammaren nästa år behöfver och som bör genom uttaxering fyllas Kr. 310,629: 43 emot Kr. 285,255: 73 för innevarande år.

Lånebehovet är ökad från Kr. 793,351: 43 enligt årets stat till ofvannämnda Kr. 822,556: 31 för nästa år.

Hamnstyrelsens förslag,

slutar med en brist på Kr. 60,180: 48.

Häri ingå dock följande utgifter för nyanläggningar:

ett treskenigt järnvägsspår till magasinplatserna på yttre hamnplanet	3,797: 50
kanal till Lambergskärn	30,000: —
förstärkning af kajen vid Tingvallabryggan	1,800: —
	<hr/>
	Kr. 35,597: 50

Återstoden är däremot att anse som en brist i hamnens löpande rörelse.

Magistraten anser den principen fortfarande böra tillämpas, att hamnen skall bära sina egna utgifter, och hemställer i anslutning därtill, att Drättselkammaren får i uppdrag att upplåna medel till betäckande af den beräknade bristen i hamnens stat och att debitera hamnen beloppet.

Vissa hamnens tjänstemän ha utom kontant lön förmånen af fri bostad. Hamnstyrelsen har i staten beräknat denna förmån till ett belopp i penningar, därmed ökat vederbörandes aflöningsförmåner och på motsatta sidan upptagit enahanda belopp såsom inflytande hyra.

Då emellertid dessa tjänstemän icke erlægga hyra och staden icke har någon anledning att beräkna bostadens värde i penningar samt Hamnstyrelsens angifna

syfte med åtgärden, nämligen att staten skulle utvisa vederbörandes verkliga löneförmåner, kan vinnas lika väl genom att framför beloppet af den kontanta lönen skriva "förutom fri bostad", hemställer Magistraten, att Herrar Stadsfullmäktige ville uttala sitt ogillande af Hamnstyrelsens ifrågakarande åtgärd, som kan leda till tvister vid tjänstemännens beskattning.

Fattigvårdsstyrelsens förslag,

slutande på en brist af Kr. 108,032: — emot Kr. 87,312: — för innevarande år, föranleder ej erinran.

Samma är förhållandet med

Brandstyrelsens förslag,

hvare bristen är minskad från Kr. 29,700: — för detta år till Kronor 28,900: — för 1910.

Gasverkets inkomst- och utgiftsförslag

slutar med en beräknad vinst af Kr. 7,161: 35 mot i årets stat beräknade Kr. 15,669: 68.

Den nu uppgjorda, statförslaget bifogade kalkylen för innevarande år utvisar en vinst af Kr. 7,581: 96, som sålunda tämligen nära öfverensstämmer med den för nästa år beräknade, hvilken af Magistraten förts Drätselkammaren tillgodo.

Förslaget i öfrigt föranleder ej erinran, lika litet som

Vattenverkets förslag,

hvilket upptar en brist af Kr. 20,361: 87 mot Kr. 21,590: 13 för innevarande år (länomedel oberäknade).

Vid

Elektricitetsverkets stat

får Magistraten påpeka, att däri upptagits Kr. 5,000: — till utökning och omändring af kabelnätet, hvilket hufvudsakligast lär afse utdragande af en 3,000 volts kabel till kasernområdet, med den motivering, att staden på grund af af-talet med Kronan är skyldig att göra detta.

Magistraten erinrar häremot, att denna stadens skyldighet inträder först sedan Kronan sådant påfordrat och samtidigt förbundit sig att taga allt sitt behof af elektrisk ström från staden under tio års tid, men att detta icke har skett.

Emellertid har från Vatten- och Gasverksstyrelsen upplysts, att styrelsen genom att utdraga kabeln redan nu kan erhålla en afsevärd inkomst genom leverans af ström till byggnadsentreprenören. Från denna synpunkt bör sålunda frågan därom af Herrar Stadsfullmäktige prövas.

Upplåning af medel till denna möjligen blott provisoriska anordning lärer icke kunna ifrågasättas.

Förslaget slutar med en vinst på Kr. 12,360: 42 mot beräknade Kronor 12,725: — för innevarande år, och är vinsten af Magistraten räknad Drättselkammaren tillgodo.

Emot nedannämnda inkomst- och utgiftsförslag har Magistraten ingen crinran att göra, nämligen:

Hälsovårdsnämndens,

slutande med en brist af Kr. 17,200: — mot Kr. 16,600: — för i år;

Trädgårdsstyrelsens

med en brist af Kr. 3,980: — mot Kr. 3,345: — i år;

Elementarläroverkets för flickor,

med en brist af Kr. 1,000: —; förut har dess stat brukat gå jämt ihop;

Tekniska Afton- och Söndagsskolans,

som erfordrar ett anslag af Kr. 2,500: — från stadens sida mot Kr. 3,000: — för i år; (beloppet är icke upptaget i Drättselkammarens stat).

Arbetsförmedlingsanstaltens,

som slutar med en brist å Kr. 3,220: — mot Kr. 3,300: — för i år;

Varmbadhusets,

som upptar en beräknad vinst af Kr. 4,000: —;

Saluhallens,

som slutar med ett öfverskott å Kr. 9,000: — "till ränta och amortering"; sistnämnda båda öfverskott af Magistraten redan räknade Drättselkammaren tillgodo.

Styrelsen för Mariebergsskogen

har meddelat, att den icke behöfver något anslag för nästa år.

För

Magistratens oförutsedda utgifter i polisärenden

upplages som vanligt ett förslagsanslag af Kr. 300: —,

För

Herrar Stadsfullmäktiges oförutsedda utgifter

föreslår Magistraten ett anslag af Kr. 11,530: 57.

I enlighet härmed har Magistraten upprättat följande

Generalförslag

öfver

inkomster och utgifter för Karlstads stad under år 1910.

Inkomster :

1.o) Möjlig behållning från 1909 hos

Drätselkammaren.....	616: 01	
Hammstyrelsen	500: —	
Brandstyrelsen	900: —	
Gasverket	16,500: —	
Vattenverket.....	3,200: —	
Elektricitetsverket	10,000: —	
Hälsovårdsnämnden	50: —	
Trädgårdsstyrelsen	200: —	
Arbetsförmedlingsanstalten.....	180: —	32,146: 01

2.o) För kommunala behof beviljade anslag, som förfalla till uppbörd år 1910:

Drätselkammaren.....	17,370: 66	
Fattigvårdsstyrelsen	150: —	
Gasverket	23,115: —	
Trädgårdsstyrelsen	2,000: —	
Elementarläroverket för flickor.....	4,500: —	
Arbetsförmedlingsanstalten.....	246: 33	47,381: 99

3:o) Inkomster, som på annan grund beräknas komma staden tillgodo år 1910:

Drätselkammaren.....	333,747: 60	
» , tolagsersättningsmedel.....	30,000: —	
Hamnstyrelsen.....	61,709: 20	
Fattigvårdsstyrelsen	4,500: —	
Gasverket	72,600: —	
Vattenverket.....	53,560: —	
Elektricitetsverket	105,425: —	
Hälsovårdsnämnden	810: —	
Trädgårdsstyrelsen.....	1,710: —	
Elementarläroverket för flickor.....	25,500: —	
Tekniska Afton- och Söndagsskolan	2,950: —	
Arbetsförmedlingsanstalten.....	300: —	
Varmbadhuset	23,000: —	
Saluhallen.....	15,500: —	731,311: 80

4:o) Hvad som ytterligare erfordras år 1910:

Drätselkammaren....	1,195,707: 51	
hvarifrån afgå		
tolagsersättning	30,000: —	
gasverket vinst....	7,161: 35	
elektricitetsverkets vinst ..	12,360: 42	
varmbadhusets öfverskott. 4,000: —		
saluhallens d o.....	9,000: —	62,521: 77
		1,133,185: 74
Hamnstyrelsen		60,180: 48
Fattigvårdsstyrelsen.....		108,032: —
Brandstyrelsen		28,900: —
Vattenverket.....		20,361: 87
Hälsovårdsnämnden		17,200: —
Trädgårdsstyrelsen.....		3,980: —
Elementarläroverket för flickor.....		1,000: —
Tekniska Afton och Söndagsskolan		2,500: —
Arbetsförmedlingsanstalten		3,220: —
Magistratens anslag till oförutsedda utgifter		300: —
Herrar Stadsfullmäktiges oförutsedda utgifter		11,530: 57
		1,390,390: 66
		Kronor 2,201,230: 46

Utgifter :

1:o) Skulder som förfalla till betalning år 1910:

Drätselkammaren.....	1,222,436: 35
Hamnstyrelsen	43,884: 38

Fattigvårdsstyrelsen (brist från 1909)	5,000:—	
Gasverket	14,101: 15	
Vattenverket.....	41,606: 87	
Elektricitetsverket	20,796: 45	1,347,825: 20

2:o) Redan beslutade utgifter för år 1910:

Drätselkammaren	227,155: 43	
Hamnstyrelsen	35,607: 80	
Fattigvårdsstyrelsen.....	11,782:—	
Brandstyrelsen	28,600:—	
Gasverket	79,152: 50	
Vattenverket.....	28,715:—	
Elektricitetsverket	67,168: 13	
Hälsovårdsnämnden	15,693: 98	
Trädgårdsstyrelsen.....	6,040:—	
Elementarläroverket för flickor	30,030:—	
Tekniska Afton- och Söndagsskolan	4,850:—	
Arbetsförmedlingsanstalten	3,946: 33	538,741: 17

3:o) Utgifter, som ytterligare påkallas under år 1910:

Drätselkammaren	87,850:—	
Hamnstyrelsen	41,897: 50	
Fattigvårdsstyrelsen.....	91,900:—	
Brandstyrelsen	600:—	
Gasverket	9,800:—	
Vattenverket.....	4,800:—	
Elektricitetsverket	14,100:—	
Hälsovårdsnämnden	1,710:—	
Trädgårdsstyrelsen	1,850:—	
Elementarläroverket för flickor.....	806:—	
Tekniska Afton- och Söndagsskolan	600:—	
Varmbadhuset	19,000:—	
Saluhallen.....	6,200:—	281,113: 50

4:o) Förslagsanslag att användas till diverse utgifter och oförutsedda behof:

Drätselkammaren.....	10,000:—
Hamnstyrelsen.....	1,000:—
Fattigvårdsstyrelsen	4,000:—
Brandstyrelsen	600:—
Gasverket	2,000:—
Vattenverket.....	2,000:—

Elektricitetsverket	1,000: —	
Hälsovårdsnämnden	656: 02	
Elementarläroverket för flickor	164: —	
Saluhallen	300: —	
Magistratens anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden	300: —	
Herrar Stadsfullmäktiges oförutsedda utgifter	11,530: 57	33,550: 59
		<u>Kronor 2,201,230: 46</u>

För täckande af den brist af Kr. 1,390,390: 66, som staten sålunda utvisar, är redan föreslagen upplåning

af å Drätselkammarens stat upptagna	822,556: 31
och för hamnens behof	60,180: 48
	<u>Kronor 882,736: 79</u>

Stadens hela lånebehof är sålunda ökad från Kr. 810,656: 31 i år med Kr. 72,080: 48, som till största delen är föranledt af hamnens behof.

När från bristen	1,390,390: 66
det upplånta frändrages	882,736: 79
	<u>återstår sålunda Kr. 507,653: 87</u>

att anskaffa genom uttaxering.

Härtill finnes i främsta rummet att tillgå den uttaxering, som enligt den af Kungl. Maj:t den 24 Maj 1877 fastställda öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande här i staden utgår med bestämda belopp.

Därvid får till en början Magistraten hemställa, att, med undantag af statens järnvägsbyggnader, statens öfriga fastigheter, hvilka, fria från bevillning, endast äro skyldige deltaga i kostnaderna för stadens eldsläckningsväsende, måtte påföras afgift till det belopp, som vid hela denna kostnads fördelning efter taxeringsvärdet på all så väl bevillningspliktig som bevillningsfri fastighet utom jordbruksfastighet, å ifrågavarande statens fastigheter finnes belöpa, äfvensom att kostnaderna för eldsläckningsväsendet beräknas sålunda:

Reparationer och brandstodsafgift för spruthusen, kostnad för brandsyner m. m.	200: —
Kostnader enligt brandstyrelsens stat	29,800: —
Skorstensfejarens aflöning	11,950: —
Hyresvärdet motsvarande 5 % ränta å kostnaden för brandstationen, beräknad till Kr. 149,500: —	7,475: —
Underhåll af brandposter	1,000: —
	<u>Kr. 50,425: —</u>
med afdrag af värdet på det stadsarbete, som brandkårens man- skap och hästar beräknas utföra	4,500: —
	<u>Kr. 45,925: —</u>

Enligt ofvan åberopade öfverenskommelse skulle sålunda följande uttaxering finnas att tillgå, nämligen:

a) Afgift för mantalsskrifna personer, hvilken innevarande år debiterats med	16,550: 50
b) Grundskatt af bevillningsfri fast egendom, ej tillhörig staten och med undantag af lasarettfastigheten, med ett taxeringsvärde af Kronor 2,728,300: — efter 2 kr. pr 1,000 kr. af taxeringsvärdet	5,456: 60
c) Grundskatt för bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde af Kr. 1,132,000: — efter Kr. 4: 50 pr 1,000 kr. af taxeringsvärdet	5,094: —
d) Grundskatt för annan bevillningspliktig fastighet med taxeringsvärde af Kr. 30,594,900: — efter Kr. 2: 25 pr 1,000 kr. af taxeringsvärdet	68,838: 52
e) Statens fastigheters med taxeringsvärde af Kr. 585,500: — andel i kostnaderna för eldsläckningsväsendet Kr. 45,925: — fördelade å all fastighet utom jord med ett taxeringsvärde af Kronor 34,736,500: —	773: 43
	Kronor 96,713: 05
Då från den del af bristen, hvarför uttaxering skall ske	507,653: 87
drages ofvanstående belopp	96,713: 05

återstå Kronor 410,940: 82

att uttaxera enligt allmänna bevillningen till staten (motsvarande summa för i år var Kr. 368,857: 94).

Summan af förenämnda bevillning enligt årets taxeringslängder utgör Kr. 79,659: 74, och föreslår Magistraten för den skull till täckande af bristen i staten en uttaxering af Kr. 5: 15 för hvarje krona bevillning af fast egendom och af inkomst.

Utgifterna för kyrka, skola och barnavårdsnämnd utgöra för nästa år sammanlagdt Kr. 178,541: 24, och kräfva sålunda en uttaxering af Kr. 2: 25 för hvarje bevillningskrona. Debiteringen häraf torde ske gemensamt med kommunens uttaxering, på sätt förut skett.

Uppbörden torde som förut böra fördelas på tre uppbördsstämmer.

För i år var uttaxeringen per bevillningskrona för kommunens behof Kr. 4,616 och för kyrkostämmans behof Kr. 2,384. För kyrkostämmans utgifter har sålunda uttaxeringen minskats med omkring 13 öre, men för kommunens däremot stigit med omkring 53 öre.

Anledningen till uttaxeringens stegring i det hela är den brist, som uppstått i innevarande års stat, och ytterst det, som orsakat denna brist.

Karlstads rådhus den 12 November 1909.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokollet hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 november 1909.

§ 6.

Sedan Herrar Ordföranden och vice Ordföranden genomgått och granskat af Stadskamreraren uppgjortt förslag till utgifts- och inkomststat för Kammaren för nästa år, så tog nu Kammaren detta förslag under ompröfning samt beslöt godkänna detsamma; Och skulle förslaget, som slutade å en brist af 336,721 kronor 76 öre att genom uttaxering eller annorledes fyllas, med tillhörande handlingar till Magistraten öfverlämnas.

Till Drätselkammaren från Kyrkostämman inkommen utgifts- och inkomststat för kyrkan, skolan och barnavårdsnämnden skulle samtidigt jämväl till Magistraten öfverlämnas.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Beräknade inkomster och utgifter

för

Oktober, November och December 1909.

Inkomster:

Kassabehållning den 1 Oktober		881: 27
I Wermlands Enskilda Bank innestående å:		
Kapitalinsättningsräkning	79,182: 20	
depositionsräkning	110,000: —	
Sparkasseräkning	1,170: 49	
löpande räkning	167,000: —	
giroräkning	18,200: —	375,552: 69
I Hertzöga innestående köpeskilling		10,000: —
Tolagsmedel för 3:e kvartalet	12,545: 49	
» » 4:e »	8,098: 84	20,644: 33
Torgplatsavgifter	100: —	
Hyror och arrenden	8,900: —	
Tullfrihetsersättning	132: 66	
Leverans af uppördsmannen för presterskapets aflöning	700: —	
Resterande kommunalutskylder	30,000: —	
Ränta å dep. och löp. räkning	6,200: —	
» giro-räkning	300: —	
» obligationer	99: —	
Vexelprotester	500: —	
Hamnstyrelsen	12,939: 80	
Elektr. verket	40,254: 89	
Skolrådet	20,451: 84	
L. Martin för uppdebiterad skatt	4,828: 73	
Saluhallen	2,000: —	127,406: 92
Enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 december 1908		
äger Drätselkammaren upptaga lån till belopp		
af	810,656: 31	

hvarifrån afgår hvad som af beviljade anslag beräknas icke komma att under innevarande år utbetalas för byggnader:			
å Klaraborg	32,500: —		
för Gasverket	1,000: —		
» Vattenverket	8,600: —	42,100: —	768,556: 31
Brist alltså kronor 102,827: 68, som för afrundning med förestående lånesumma ökas till			103,443: 69
			872,000: —
Förenämnda brist har uppkommit dels därigenom att Drätselkammaren under året haft och beräknas komma att bestrida utgifter för bland annat vattenledningens utdragande			
till Norr Strand ..	16,500: —		
till tvättning af filtren	12,400: —		
till belysningsanordningar i Norr Strand	4,000: —		
till arbetslöshetens afhjelpande	11,400: —	44,300: —	
dels ock därigenom att i staten beräknade inkomster ej influtit, nämligen:			
fordran af Karlstad—Munkfors Järnvägs-A.-B.	40,000: —		
af tomtförsäljningar	4,500: —		
af uttaxerade medel	40,000: —	84,500: —	
			S:ma Kronor 128,800: —
Öfverskjutande beloppet motsvaras af ökning i vinstmedlen från spritbolaget samt af besparade räntor.			

Kronor 1,406,485: 21

Utgifter:

Amortering och $\frac{1}{2}$ års ränta å 1888 års lån	4,720: —
» » » » 1902 » »	60,281: 15
» » » till Stadshypoteket	580: 57

Ränta å nedan nämnda fonder:

Fahlgrenska fonden.....	250:—		
Eneströmska fonden.....	1,150:—		
Lagerlöfska fonden.....	2,500:—		
Mellqvistska för slöjd.....	112: 50		
Diverse fonder ..	2,364: 35	6,376: 85	71,958: 57
Aflöningar till rådhusrätten och Magistraten	4,250:—		
» » stadens tjänstemän och be- tjante.....	16,380: 86		
Arvoden.....	600:—		
Pensioner.....	1,112: 50		
Poliskåren.....	14,682: 76		37,026: 12
Fångars vård och underhåll.....		71: 93	
Skrifmaterialier m. m.....		315: 02	
Tryckningskostnader.....		202:—	
Bränsle och lyse.....		2,200:—	
Utskylder.....		1,210: 24	
Diverse omkostnader.....		1,476: 19	
Renhållningen.....		2,700:—	
Afstjelpningsplatserna.....		72: 92	
Allmänna trädplanteringen.....		2,500:—	
Diverse anslag.....		3,415:—	
Stallet.....		660:—	
Fraktkostnader för tobak.....		1,151: 50	
Kabinettet.....		300:—	
Klapphuset.....		100:—	
Olycksfallsersättningar.....		288:—	
Nykterhetsverkens främjande.....		4,411: 12	21,073: 92
Gatuarbeten.....		25,651: 85	
Väg- och brounderhåll.....		1,474: 17	
Byggnaders underhåll.....		1,993: 13	29,119: 15
Hyra för Herrbadhuset.....		125:—	
Magistraten för vaxelprotester.....		786:—	
Diverse utgifter.....		2,890: 34	3,801: 34
Fattigvårdsstyrelsen.....		15,082:—	
Häsovårdsnämnden.....		2,250:—	
Trädgårdsstyrelsen.....		345:—	
Brandstyrelsen.....		9,600:—	
Arbetsförmedlingsanstalten.....		660:—	
Magistraten för oförutsedda behof i polisärenden..		100:—	
Styrelsen för Mariebergsskogen.....		300:—	28,337:—
Byggnader vid Klaraborg.....		37,000:—	
Saluhallen.....		20,600:—	57,600:—

Skolrådet.....	75,543: 79	
Kyrkorådet.....	2,849: 90	
Barnvårdsnämnden.....	550: —	78,943: 69
Till Stadsfullmäktiges disposition för oförutsedda behof.....		6,888. 38
Gasverket ..	4,265: 53	
Vattenverket.....	2,294: 73	6,560: 26
Varmbadhuset.....		1,000: —
Skuld till diverse fonder och reserverade medel.....		419,710: 77
Återbetalning af tillfälliga lån i Wernlands Ensk. Bank	635,000: —	
Den 31 december 1909 derå upplupen ränta.....	8,850: —	643,850: —
Behållning till 1910.....		616: 01
		<u>Kronor 1,406,485: 21</u>

Karlstads Stadskamrerarekontor den 30 Oktober 1909.

G. ENANDER.

Förslag till Inkomst- och Utgiftsstat

för

Karlstads Drätselkammare år 1910.

Inkomster:

1:o) Behållning från 1909		616: 01
2:o) För kommunala behof beviljade anslag som förfalla till uppbörd nästa år:		
Stadens andel uti afgifterna för detaljhandel med bränvin	693: —	
Stadens andel af hamnens och kanalens inkomster:		
20 % af bruttoinkomsten ..	11,000: —	
Tullfrihetsersättning ..	132: 66	
Arrende för stadens laxfiske ..	1,225: —	
» » » lakfiske ..	120: —	
Torgplatsafgifter ..	100: —	
Bötesandelar ..	100: —	
Hundskatt ..	2,000: —	
Vexelprotester ..	2,000: —	17,370: 66
3:o) Inkomster som på annan grund beräknas böra under nästa år komma staden till godo:		
Arrende för åtskilliga staden tillhöriga lägenheter	9,645: 30	
Arrende för magasins- och andra platser ..	132: —	
Hyror af åtskilliga staden tillhöriga hus ..	30,358: 50	
Hyra af flickskolan ..	4,500: —	44,635: 80
Ränta å medel i bankinrättning	8,500: —	
Ränta å obligationer m. m.	2,200: —	
5 % af de till hamnstyrelsen ingående platshyror	100: —	

Hamnen och kanalen:		
1 års ränta och amortering å hamnens andel i 1907 års fonderade lån	37,496: 77	
1 års ränta å förskott af drätselverket kr. 106,460: 09 å 6 %	6,387: 61	43,884: 38
Gasverket:		
1 års ränta och amortering å verkets andel i 1907 års fonderade lån	8,423: 19	
1 års ränta å förskott af Drätselverket kr. 94,632: 73 å 6 %	5,677: 96	
bidrag till stadsbokhållarens aflöning.....	1,200: —	15,301: 15
Elektricitetsverket:		
1 års ränta och amortering å verkets andel i 1907 års fonderade lån	15,406: 28	
1 års ränta å förskott af Drätselverket kr. 89,836: 25 å 6 %	5,390: 17	
bidrag till stadsbokhållarens aflöning.....	750: —	21,546: 45
Vattenverket:		
1 års ränta och amortering å 1888 års fonderade lån.....	6,316: 25	
1 års ränta och amortering å äldre förskott.....	3,070: 97	
1 års ränta och amortering å verkets andel i 1907 års fonderade lån	24,617: 45	
1 års ränta å förskott af Drätselverket kr. 126,703: 30 å 6 %	7,602: 20	
bidrag till stadsbokhållarens aflöning.....	300: —	41,906: 87
Skolrådet:		
1 års ränta och amortering å skolrådets andel i 1907 års fonderade lån	16,302: 95	
1 års ränta å förskotterade 80,000 kr. å 6 %	4,800: —	21,102: 95
Vinst af Karlstads Spritförsäljningsbolag		90,000: —
Inkomst af fruntimmersbadhuset		150: —
» kabinettet.....		200: —
Resterande kommunalutskylder.....		21,500: —
Ersättning af staten för eventuell polishandräckning..		2,500: —
Ersättning af hamnen för polisbevakning		720: —
Minskning i utgifter för körslor, som verkställas af brandkåren		4,500: —
Inkomst af tomtförsäljningar	15,000: —	333,747: 60

4:o) Hvad som ytterligare erfordras under 1910:

Genom upplåning anskaffas för återbetalning af lån, som upptagits för:

Skolhusbyggnaden å Herrhagen	80,000: —		
Saluhallen	141,000: —		
Brandstationen	84,500: —		
Utvidgning och omändring vid Klaraborg.	300,000: —		
Gasverket till ledningar i Åttkants- m. fl. gator m. m.	16,300: —		
Vattenverket till vatten- och aflöpsledningar			
i Kungsgatan m. fl. gator	11,000: —		
till d:o d:o i Viken	37,270: —		
till d:o d:o i Hagaborg ..	16,500: —	64,770: —	
Elektricitetsverket till utvidgning af kabelnätet samt till anordningar för elektrisk ström till Hagaborg.	32,500: —		
belysningsanordningar därstädes	4,000: —		
till anskaffning af reservmaskiner m. m.	35,000: —		
till anskaffning af ytterligare ett omformareaggregat m. m.	16,000: —	87,500: —	
Hamnstyrelsen för upprensning af			
prämkanalen	12,000: —		
för terrassering af hamnplanen	10,000: —		
till täckande af bristen i 1908			
års stat	22,281: 43		
till täckande af bristen i 1909			
års stat	27,434: 32	71,715: 75	845,785: 75
Till uttaxering och annorledes upptages		336,721: 76	1,182,507: 51
			S:ma Kronor 1,534,241: 78

Utgifter:

1:o) Räntor och afbetalningar å lån:

Annuitet å stadens fonderade lån af år 1888	6,316: 25	
» » » » 1896	32,716: 27	
» » » » 1902	60,281: 15	
» » » » 1907	143,955: —	
» » skuld till stadshypoteket	1,161: 14	244,429: 81

Ränta å Fahlgrenska fonden.....	1,000: —		
» Eneströmska fonden	7,500: —		
» Lagerlöfska fonden	5,000: —		
» Mellqvistska fonden för slöjd ...	400: —		
» » » studier..	400: —		
» diverse fonder....	5,436: 54	19,736: 54	
Återbetalning af det under år 1909 upp- tagna tillfälliga lån	872,000: —		
1 års ränta därå å 6 %/o.....	52,320: —	924,320: —	
Återbetalning af lån, som under 1910 kom- mer att upptagas för utvidgningar vid Klaraborg	32,500: —		
ränta därå å 6 %/o.....	1,450: —	33,950: —	1,222,436: 35

2:o) Utgifter som redan äro beslutade:

Löner och arvoden till stadens ämbets- och tjänstemän samt betjante:

Borgmästaren, lön 7,000, tjpr 2,000.....	9,000: —
1:e Rådmanen, lön 2,500, tjpr 1,200..	3,700: —
2:e » ålderstillägg.....	500: —
3:e » lön 2,400, tjpr 1,000...	3,400: —
1:e Stadsläkaren, lön.....	4,000: —
2:e » »	2,000: —
Stadskamreraren, lön	4,000: —
Stadsbokhållaren, lön	3,000: —
Kronouppbörds-kassören, lön	3,000: —
Stadsfogden, lön 1,500, tjpr 1,000	2,500: —
Stadsbyggmästaren, lön 3,000, tjpr 2,000	5,000: —
Stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare.....	2,000: —
Drätselkammarens sekreterare	1,400: —
Skorstensfejaren, beräknad lön... 10,950 ålderstillägg 1,000	11,950: —
Byggnadsnämndens sekreterare	400: —
Arbetsförmän: 1 å 2,100, 2 å 1,500	5,100: —
Drätselkammarens vaktmästare	600: —
Ersättning till stadsbyggmästaren för rit- materialier.....	200: —
Exekutionsvaktmästare	2,000: —
Revisionsarvoden	1,450: —
Ombud vid mantalsskrifningen	100: —
Arvode för upprättande af uppb.-bok	300: —

Arvode för upprättande af stat. räkn.-sam-			
mandrag	100: —		
t. f. Vågmästaren.....	200: —		
Järndragareäldermannen.....	50: —	65,950: —	
<hr/>			
Pensioner till:			
f. Stadsbyggnäst. C. F. Andersson	2,000: —		
f. Vaktmästaren Sven Andersson	150: —		
f. Lykttändaren C. F. Zetterström	300: —		
f. Stadsarbetaren A. O:son Norberg.....	300: —		
f. » Lars Nilsson	300: —		
f. Tillsyningsman A. Höglind.....	400: —		
f. Mag.-sekret. Hj. Falks enka	500: —		
af. Syssloman John Ericssons enka.....	300: —	4,250: —	
Stadsfiskalen, lön 1,500, tjpgr 1,000	2,500: —		
2-dre poliskom. lön 1,500, tjpgr 500, be-			
kl.-ers. 150	2,150: —		
1 öfverkonstapel, lön 1,700, tjpgr 400, be-			
kl.-ers. 150	2,250: —		
1 öfverkonstapel, lön 1,450, tjpgr 400, be-			
kl.-ers. 150	2,000: —		
1 öfverkonstapel, lön 1,325, tjpgr 400, be-			
kl.-ers. 150	1,875: —		
1 detektiv, lön 1,300, tjpgr 350, bekl.-ers.			
150	1,800: —		
25 konstaplar, lön 24,375, tjpgr			
8,125, ...	32,500: —		
ålderstillägg till 11 konst. å 125	1,375: —		
» » 1 » å	156: 25	34,031: 25	
2 distriktpoliser, arv. å 600	1,200: —		
5 extra konstaplar	5,250: —		
Beklädnad till 25 konstaplar å 150	3,750: —		
» » 2 extra konstaplar å 90 ..	180: —		
Semester- och vikariatsarvodena	1,400: —		
Olycksfallsförsäkringspremier	288: —	58,674: 25	
Fångars vård och underhåll	150: —		
Skrifmaterialier, bokbinderiarbeten och annonser	3,000: —		
Tryckning af Stadsfullmäktiges handlingar	2,600: —		
Bränsle och lyse	3,500: —		
Utskylder	8,000: —		
Ersättning till Karlstads landsförs. för min-			
skad inkomst af kom.-afgifter	2,590: 18	10,590: 18	

Diverse omkostnader:		
Brandförsäkringsavgifter	1,000: —	
Ersättning för skötsel af stadens ur	210: —	
Tidningsprenumeration	38: —	
Vattenförbrukning	446: —	
Årsavgifter för 13 telefoner med 2 bil. ...	700: —	
Städning i rådhuset samt stadsfogde- och polisvaktkontoret	1,020: —	
Inköp af »Tidskrift för Sveriges städer» .	32: —	3,446: —
Renhållning af torg och allm. platser.....		2,970: —
Skötsel af afstjälpningsplatser.....		800: —
Allmänna trädplanteringen		2,000: —
» lyshållningen		21,865: —
Anslag till:		
Barnkrubban i staden	1,300: —	
i östra stadsdelarne	1,000: —	
Föreläsningar för arbetare	800: —	
Flickskolan	4,500: —	
Värml. fornminnesförening	500: —	
Arbetsstugorna	500: —	
Skollofskolonier	500: —	
Föreningen Mjölkdroppen.....	1,000: —	
Hyresersättning till rektor vid allmänna lä- roverket	1,400: —	11,500: —
Kostnader för brandväsendet utöfver brandstyrelsens förslag		200: —
Bidrag till registrerade sjukkassor		1,000: —
Ersättning till ledamöter i taxeringsnämnden ..		1,000: —
Stallet: aflöning till en körkarl	900: —	
underhåll af en häst	400: —	1,300: —
Fraktkostnader för tobak		3,800: —
Kostnader för kabinettet		600: —
» » klapphuset, renhållning	300: —	
pumpens drift .	760: —	1,060: —
Olycksfallsersättningar		300: —
Ersättning till Vattenverket för vatten till vattenkastare samt isning af desamma	4,200: —	
underhåll af brandposter	1,000: —	
tillsyn å gatubrummar	500: —	5,700: —
Afsättning till nykterhetssakens främjande: 5 % af vinstmedlen från spritbolaget....		4,500: —
Dispensairverksamheten		3,000: —
Spårvägskomitén, outtaget anslag.....		200: —
		<u>213,955: 43</u>

3:o) **Utgifter som ytterligare påkallas:**

Gatuarbeten i stadsdelen Tingvalla	13,123: —	
» » Klara	2,700: —	
» » Viken och Berget	1,720: —	
» » Haga och Herrhagen	15,974: —	33,517: —
Väg- och brounderhåll		6,850: —
Byggnaders underhåll		17,483: —
Afkortning af utskylder		30,000: —
		<u>87,850: —</u>

4:o) **Ett förslagsbelopp till diverse utgifter och oförutsedda behof....** 10,000: —

Kronor 1,534,241:78

Karlstad den 3 nov. 1909.

Karlstads Drätselkammare:

AXEL SVANBOM.

G. Enander.

Tolagsersättningen.

1909.		Tolagsmedel för 1:a kvartalet	
Brandförsäkringsavgift för inventarier	2: 60	2:a	10,048: 37
d:o för tobak	<u>400: —</u> 402: 60	3:e	12,545: 49
Magasinshyror	1,525: —	4:e	<u>8,098: 84</u> 40,000: —
Hyra för tullhusbyggnaderna	2,650: —		
Utskylder	187: 40		
Vattenpumpning	200: —		
Hamnafgifter för tobak	1,150: —		
Reparationer	160: —		
Diverse utgifter	50: —		
Annuiteter å fonderade lån	<u> </u> 38,675: —		
	Kronor 40,000: —		Kronor 40,000: —

1910.		Tolagsmedel, förslagsvis	
Brandförsäkringsavgifter	400: —		36,000: —
Magasinshyror	1,525: —		
Hyra för tullhusbyggnader	2,650: —		
Utskylder	200: —		
Vattenpumpning	200: —		
Hamnafgifter	825: —		
Reparationer	100: —		
Diverse utgifter	100: —		
Antaglig behållning den 31/12 1910	<u> </u> 30,000: —		
	Kronor 36,000: —		Kronor 36,000: —

Karlstads Stadskamrerare-kontor den 30 Oktober 1909.

G. ENANDER.

Under Drätselkammarens vård stående fonder den 31 December 1909.

	Fondens be- lopp den 31/12 09.		Innestående hos Drätsel- kammaren.		Utlånade eller på annat sätt placerade.		
Carl IX:s minnesstod	20,989	41	20,989	41			
Föreningsdagens stip.-fond	2,353	31	2,353	31			
C. A. Fahlgrens d:o	5,978	54			5,978	54	Oblig. och i Sparb. d o Sparbanken.
Amicitiafonden	1,307	68			1,307	68	
Mellqvistska fonden för studier	10,400	—	10,400	—			
» » » slöjd	11,171	66	11,171	66			
Setterbergska fonden	10,000	—	10,000	—			
C. A. Fahlgrens donat.-fond	25,000	—	25,000	—			
Hj. Lagerlöfs d:o	94,740	71	94,740	71			
Eneströmska fonden	155,469	78	155,469	78			
C. F. Göthbergs fond	30,000	—			30,000	—	Obligationer.
Bergerska fonden	3,112	06	3,112	06			
Clarholmska d:o	10,000	—	10,000	—			
Palmgrenska d:o	20,926	52	20,926	52			
Mæchels gåfva	2,000	—	2,000	—			
Flickskolans nyb. o. rep.-fond	7,483	08	7,483	08			
Hamnens och kanalens d:o	72,509	46			72,509	46	Lån t. Hamnstyrelsen. d:o d:o
» förskottsmedel	23,229	44			23,229	44	
Brandkårens kassa	1,645	14	1,645	14			
Pastorsboställets tiondelada	312	—	312	—			
Konstutställningsfonden	1,217	31	1,217	31			
Kronor	509,846	10	376,820	98	133,025	12	
Karlstads telefonförening	165	60	165	60			
Byggnadsnämndens anslag	1,513	22	1,513	22			
Materialinköp	9,000	—	9,000	—			
Till jordförvärf afsatta medel	32,210	97	32,210	97			
Summa Kronor	552,735	89	419,710	77	133,025	12	

Karlstads Stadskamrerare-kontor den 30 Oktober 1909.

G. ENANDER.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 29 Okt. 1909.

§ 110.

Till grund för uppgörandet av nästa års stat hade hamnkassören upprättat och till Styrelsen ingivit en approximativ beräkning över hamnens inkomster och utgifter för innevarande år, tillika med därpå grundad beräkning av hamnkassans ställning till stadskassan vid innevarande års slut jämte förslag till inkomster och utgifter för 1910, vilka handlingar nu föredrogos och genomgingos; Och beslöt Styrelsen härefter för sin del antaga och till Magistraten, med bifogande av förenämnda redogörelse (Bil. A.), överlämna det förslag till stat (Bil. B.), som är detta protokoll bilagt.

Till belysning av en del poster och äskanden ville Styrelsen erinra och anföra följande.

Angående inkomsterna.

Hamnuppbörden, som för i år beräknas uppgå till endast 49,000 kr. mot beräknade 60,000 har Styrelsen ej ansett böra upptagas till mer än 55,000 kr., enär, efter vad som inhämtats, en betydande inskränkning i rundvirkesskeppningen är att för nästa år emotse.

Under rubriken hushyror har Styrelsen ansett lämpligt uppföra beräknat värde av tjänsteboställen. Utgifterna för underhållet av fastigheter hava, särskilt under de senare åren, varit rätt stora, utan att det vare sig av räknenskaper eller stat framgått, att motsvarande avkastning lämnats. Sådan har dock kommit hamnkassan tillgodo på så sätt, att de kontanta utläggerna för avlöningar till den tjänstepersonal, som åtnjuter fri bostad, varit så mycket mindre som värdet av tjänsteboställena. I följd härav har ock i staten avlöningarna till denna tjänstepersonal ökats med motsvarande belopp nämligen för hamnkaptenen 500 kr., hamnfogden 400 kr., slussvakten 200 kr., och hamnförmannen 100 kr. Härigenom kommer ock staten att utvisa dessa personers verkliga löneförmåner.

Angående utgifterna.

Under rubriken löner har, förutom ovanberörda tillägg för värdet av tjänsteboställen, gjorts den ändring, att slussvaktens lön höjts med 300 kr. Denne tjänsteinnehavare har för närvarande kontant lön 500 kr. samt fri bostad jämte smedja, uppskattat till 200 kr. Därjämte äger han uppbära viss fastställd avgift för slussningar nattetid samt för slussningar av roddbåtar. Sedan emellertid sättet för timmerflottningen på älven förändrats, så att bogserbåtar användas och

de timmerflottarna förr åtföljande roddbåtarna numera icke passera slussen, så är slussvaktarens inkomster av extra slussningar numera ej något att räkna med. Då han under seglationstiden är så gott som uteslutande upptagen med slussningar, så kan han ej då åtaga sig något smidesarbete och under vintermånaderna kan han ej heller erhålla något nämnvärt sådant. Han är sålunda i det närmaste hänvisad att leva på sin inkomst från hamnen, och denna torde ej förslå till en familjs nödortviga uppehälle. På anförda grunder har Hamnstyrelsen ansett sig böra för sin del förorda bifall till av slussvaktaren gjord framställning om löneförhöjning med 300 kr., varigenom hans löneförmåner bliva kontant 800 kr. jämte fri bostad, värderad till 200 kr.

Bland utgifterna för fastigheters underhåll kommer största posten, 550 kr., på hamnfogdebostället för ett nytt yttertak. Det nuvarande anses ej vidare kunna repareras, utan måste utbytas, för att icke huset i sin helhet skall taga skada. Vidare komma på hamnkaptensbostället 200 kr. för målning av ett staket, vilket anses behöfligt.

Underhållet av muddringsmaterielen består av: Ombyggnad av en pråm 300 kr.; skrapning och tjärstrykning av elevator och pråmar 225 kr.; utvändigt målning av mudderverket i vattenlinien 50 kr. samt materiälens lännshållning m. m. 75 kr.

Av anslaget 600 kr. till kanalbron och slussen komma 550 kr. på omläggning av brons körbana. Styrelsen har för avsigt att för nästkommande år omlägga halva banan med bokplank, såsom varande hållbarare än furuplanken, som nu efter 2:ne års begagnande är betydligt sliten.

För Kalvholmsdammens förstärkning anses ytterligare behövas 700 kr.

En del av den närmast utmed kajen i yttre hamnen belägna och som tillfälliga upplagsplatser använda marken behöver avplaneras och uppfyllas, enär vattensamlingar uppstå där vid regnig väderlek, varigenom området i sitt nuvarande skick är för sitt avsedda ändamål mindre lämpligt. Kostnaden härför beräknas till 625 kr.

Övriga poster i staten torde, såsom varande ungefär på enahanda belopp som i årets, icke påkalla särskild förklaring.

Bristen i staten uppgår, med de äskanden, varom hos stadsfullmäktige gjorts särskilda framställningar nämligen: kanalen till Lambärgstjärn 30,000 kr. och förstärkning av kajen vid Tingvallabryggan 1,800 kr., till 60,180 kr. 48 öre.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Till Hamnstyrelsen i Karlstad.

Härmed får jag överlämna en approximativ beräkning över

Hamnens Inkomster och Utgifter

(kassa)

för år 1909

(Jämförda med de i staten för samma år beräknade)

tillika med därpå grundad beräkning av hamnkassans ställning till stadskassan vid årets slut, vilka uppgifter skola ligga till grund för uppgörandet av nästa års statförslag.

Inkomster:

	Beräknade enligt stat.		Influtna intill 1 Oktober		Beräknas inflyta under 4:e kvartalet		Inkomster			
							över		under	
							stat			
Kassabehållning 1 Januari	—	—	35	57	—	—	35	57	—	—
Fordringar fr. föreg. år	500	—	1,561	55	25	—	1,086	55	—	—
Hamnuppbörd	60,000	—	29 467	62	19,532	38	—	—	11,000	—
Arrenden	1,104	20	694	20	375	—	—	—	35	—
Hushyror	350	—	350	—	—	—	—	—	—	—
Varuskjulshyror	100	—	75	—	2	70	—	—	22	30
Upplagsplatshyror, fasta	2,000	—	502	76	1,646	44	149	20	—	—
do tillfälliga	100	—	225	52	25	—	150	52	—	—
Fasta kranar	1,450	—	206	60	100	—	—	—	143	40
Rörliga kranar	—	—	645	50	354	50	—	—	—	—
Drätselverkets andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—
Båthamnsavgifter	85	—	60	—	30	—	5	—	—	—
Köhalning	—	—	21	—	—	—	21	—	—	—
Ångaren Zeus	—	—	62	02	—	—	62	02	—	—
Brist enligt stat	27,634	32	—	—	22,091	02	—	—	—	—
Från föreg. år balanserade anslag till ett treskenigt spår till magasinplatserna på yttre hamnen	3,800:—	—	—	—	32,625	56	566	23	—	—
Gratifikation till hamnförman-änkan	405:—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
För oförutsedda utgifter	220:01	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	4,425	01	—	—	—	—	—	—	—	—
	97,948	53	34,107	34	54,716	58	2,076	09	11,200	70

Utgifter:

	Enligt stat		Utbetalningar till 1 Okt.		Beräknade utgifter för 4:e kvartalet.		Utgifter			
							över		under	
									stat.	
Räntor	5,775	96	—	—	4,861	13	—	—	914	83
Annuitet varav										
a) ränta	30,759	90								
b) amortering	6,736	87								
Stadsandelen	12,000	—	6,700	—	3,100	—	—	—	2,200	—
Fastigheters underhåll	1,000	—	598	43	101	57	—	—	300	—
Inventariers underhåll:										
a) Muddringsmaterieil	1,000	—	380	84	119	16	—	—	500	—
b) Kranar	300	—	255	30	44	70	—	—	—	—
c) Fyror och lysapparater	200	—	8	—	42	—	—	—	150	—
d) Andra inventarier	585	—	501	30	83	70	—	—	—	—
Hamnens underhåll:										
a) Kajer, doceringar, bryggor, pällare	750	—	890	95	—	—	140	95	—	—
b) Torg, vägar, vägövergångar	3,900	—	2,421	78	1,278	22	—	—	200	—
c) Kanalbron och slussen	150	—	119	50	30	50	—	—	—	—
d) Pålarmar och dammar	800	—	946	18	50	—	196	18	—	—
e) Duc d'alber och sjömärken	600	—	405	65	19	35	—	—	175	—
f) Godsunderlag	100	—	35	01	64	99	—	—	—	—
g) Annat hamnens underhåll	450	—	107	45	342	55	—	—	—	—
Nya inventarier	1,000	—	814	32	35	68	—	—	150	—
Tyggårdsvikens länshållning	700	—	489	39	210	61	—	—	—	—
Platshyra för Baracken	22	80	22	80	—	—	—	—	—	—
Drätselkammarens andel i platshyror	100	—	—	—	107	46	7	46	—	—
Hamnbelysningen	1,800	—	1,370	40	429	60	—	—	—	—
Fyrbelysningen	350	—	77	31	272	69	—	—	—	—
Löner	15,140	—	11,309	84	3,830	16	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	1,503	—	1,469	45	33	55	—	—	—	—
Skatter och brandförsäkringar	1,100	—	521	04	597	47	18	51	—	—
Lyftkranars drift	1,000	—	557	31	342	69	—	—	100	—
Ersättning för polisbevakningen vid hamnen	720	—	720	—	—	—	—	—	—	—
Avloppsledning från hamnfogdebostället	400	—	414	67	—	—	14	67	—	—
Omgrävning av en brunn	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—
Omkostnader för handhavandet av styckegodsutbörden	600	—	89	53	60	47	—	—	450	—
Förlängning av skyddspålarmen N:o 2 i rundvirkeshamnen	2,500	—	1,851	10	48	90	—	—	600	—
Från föregående års stat balanserade utgifter:										
Ett treskenigt spår till magasinsplatserna på yttre hamnplan	3,800	—	2	50	—	—	—	—	3,797	50
Gratifikation till hamnförmänsänkan	405	—	120	—	60	—	—	—	225	—
Diverse utgifter	500	—	416	85	83	15	—	—	—	—
Oförutsedda utgifter	1,000	—	230	49	769	51	—	—	—	—
Kassabehållning 31 September	—	—	259	95	—	—	259	95	—	—
S:ma Kronor	97,948	53	34,107	34	54,716	58	637	72	9,762	33

Utav förestående utredning framgår, att inkomsterna beräknas bliva 9,124 kr. 61 öre mindre än vad i staten upptagits, huvudsakligast beroende på den i följd av lockout, storstrejk och lågkonjunktur minskade trafiken på hamnen.

Beträffande utgifterna, så beräknas en del anslag bliva överskridna med tillhoppa 377 kr. 77 öre, men å andra sidan har, dels genom lägre räntesatser, dels genom att stadsandelen i följd av lägre hamnuppörd blir proportionsvis lägre och dels genom att en del anslag ej kommit till användning, utgiftsbesparing gjorts med 9,762 kr. 33 öre. Utav sistnämnda belopp komma följande poster att i nästa års stat återuppföras nämligen:

Återstod av anslag för:

Gratifikation till hamnförmanssänkan	kr.	225: —
Omkostnader för styckegodsuppbördens handhavande	„	450: —
Ett treskenigt järnvägsspår till magasin stomterna på yttre hamnplanet	„	3,797: 50

Dessa poster, ehuru av stadsfullmäktige förut beviljade, kunna ej uppföras såsom balancerade anslag, alldenstund det av fullmäktige anvisade beloppet till fyllande av bristen i 1909 års stat beräknas bliva överskridet — en given följd av de mot beräkning minskade inkomsterna —, utan komma därför att upptagas som nya äskanden.

Då inkomsterna för 4:e kvartalet beräknas till 22,091: 02
 samt utgifterna till 54,716: 58

varav följande poster ej kontant utbetalas, utan gå i avräkning med drätselverket nämligen:

Räntor	4,861: 13		
Annuitet	37,496: 77		
Räst å stadsandel	3,100: —		
Andel i platshyror	107: 46	45,565: 36	9,151: 22
så skulle under 4:e kvartalet kunna till stadskassan kontant inlevereras			12,939: 80

Hamnens ställning till drätselverket skulle alltså vid årets slut komma att ställa sig sålunda:

Debet.	Karlstads Drätselverk.		Kredit.
Till $\frac{1}{10}$ leverade medel	15,800:—		
Beräknas ytterligare kunna levereras under 4:e kvartalet	12,939: 80		
Räntor på levererade medel	560: 65		
Utgående balance.			
Reparationsfonden	72,509: 46		
Hamnens förskottsmedel	23,229: 44		
Obligationslånet	676,816: 36		
Stadskassans fordran	106,460: 09	879,015: 35	
		<u>Kronor 908,115: 80</u>	
			Ingående balance.
			Reparationsfonden . . . . .
			Obligationslånet . . . . .
			Stadskassans fordran . . . . .
			Bekomna medel . . . . .
			Stadsandelen . . . . .
			Andel i platshyror . . . . .
			Räntor på:
			Obligationslånet . . . . .
			Stadskassans fordran . . . . .
			Bekomna medel . . . . .
			<u>853,126: 66</u>
			<u>9,100: —</u>
			<u>9,800: —</u>
			<u>107: 46</u>
			<u>30,759: 90</u>
			<u>4,853: 20</u>
			<u>868: 58</u>
			<u>85,981: 68</u>
			<u>Kronor 908,115: 80</u>

Hamnens skuld till stadskassan skulle alltså under 1909 komma att ökas med dels det räntefria lånet av »Hamnens förskottsmedel» Kr. 23,229: 44 och dels lån av stadskassan kr. 9,396: 12, eller tillhopa 32,625 kr. 56 öre. Motsvarande belopp var i staten beräknat till kr. 32,059: 33.

I följd härav skall i hamnens stat för 1910 upptagas följande, drätselverkets stat berörande poster.

Bland utgifterna:

Annuitet kr. 37,496: 77, varav ränta 30,456: 74 samt amortering 7,040: 03.
 Ett års ränta på skulden till stadskassan 106,460 kr. 9 öre à 6 % kr. 11,000.
 Stadsandelen, 20 % av bruttouppbörden, beräknad till 55,000 kr., kr. 11,000.
 Ersättning för polisbevakning vid hamnen kr. 720.
 Arrende för plats till Baracken kr. 22: 80.
 Stadskassans andel i platshyror kr. 100.
 Kontorshyra, städning och eldning kr. 682: 20.

Bland inkomsterna:

Platshyror av stadskassan kr. 249: 20.
 Stadskassans andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning kr. 200.
 Karlstads Hamnkassörskontor den 15 Okt. 1909.

IWAR OLSSON.

Förslag

till

stat för Karlstads Hamn år 1910.

Inkomster:

1:o) Beräknad behållning vid 1909 års slut:

Utestående fordringar ..... 500: —

2:o) Inkomster, som på annan grund beräknas komma hamnen tillgodo 1910:

a) Hamnuppböörden ..... 55,000: —

b) Hushyror: Axel Nerman ..... 200: —

Aug. Sjöberg ..... 150: —

Värdet av tjänsteboställen:

Hamnkaptenen ..... 500: —

Hamnfogden ..... 400: —

Slussvakten ..... 200: —

Hamnförmannen ..... 100: — 1,200: —

1,550: —

c) Arrenden:

Flottningsföreningen ..... 300: —

Säveåns A.-B. .... 200: —

Olof Andersson ..... 15: —

J. Kuylenstjerna ..... 150: —

Kontoristföreningen ..... 20: —

Drätselverket för:

Järnvågen ..... 175: —

Vägmästarebostället 24: 70

Hamnmagasinet 49: 50 249: 20

Karlstads Kol- och Koks-A.-B. .... 125: —

Vass- och gräskörd ..... 25: —

1,084: 20

d) Varuskjulshyror ..... 100: —

e) Upplagsplatshyror, fasta ..... 2,000: —

d:o tillfälliga ..... 200: —

f) Kranhyror ..... 1,500: —

g) Öfriga inkomster:			
Drätselverkets andel i kostnaden för			
Tyggårdsvikens länshållning	200: —		
Båthamnsavgifter	60: —		
Kölhalning	15: —	275: —	61,709: 20

4:o) Vad som ytterligare erfordras:			
Brist		60,180: 48	
			Kronor 122,389: 68

Utgifter:

5:o) Skulder som förfalla till betalning 1910:			
360 dag. ränta å skuld till drätselverket 106,460 kr. 9 öre å 6 %		6,387: 61	
360 dag. annuitet å hamnens andel i 1907 års obligationslån kr. 690,000 å 5,434315 %		37,496: 77	43,884: 38

6:o) Utgifter, som redan äro beslutade, ävensom administrations- och ordinarie omkostnader:

a) Avsättningar:			
Jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga brev den 15 januari 1875 tillföres stadskassan såsom ersättning för den indragna stadsandelen 20 % av bruttouppbörden, beräknad till 55,000 kr.			
		11,000: —	

b) Löner:			
Sekreteraren	400: —		
Hamnkassören	4,500: —		
Hamningenjören	1,000: —		
Hamnkaptenen (boställe 500)	3,500: —		
Hamnfogden (boställe 400)	2,000: —		
Kontorsbiträdet	900: —		
Hamnförmanen (boställe 100)	1,300: —		
Hamnservisen i inre hamn (8 mån. å 90 kr.	720: —		
Hamnservisen i yttre hamn (8 mån. å 100 kr. = 800 varav hälften påföres lyftkranars drift)	400: —		
Slussvakten (boställe 200)	1,000: —	15,720: —	

c) Ordinarie omkostnader:			
Kontorsomkostnader	1,500: —		
Skatter och brandförsäkringar	1,120: —		
Hamnbelysningen	1,800: —		

Fyrbelysningen.....	350: —		
Tyggårdsvikens länshållning	100: —		
Lyftkranars drift	1,400: —		
Drätselverkets andel av platshyror....	100: —		
Platshyra för Baracken	22: 80		
Polisbevakning vid hamnen	720: —		
Gratifikation till hamnförmänsänkan..	225: —		
Omkostnader för styckegodsutbördens handhavande	450: —		
d) Diverse, icke till oförutsedda hänförliga utgifter, såsom för pejlingar, prickhåll- ning, annonser, postporto.....	500: —	8,887: 80	35,607: 80

7:o) Utgifter, som ytterligare påkallas:

a) Underhåll av:

Fastigheter: Hamnkaptensbostället	265: —		
Hamnfogdebostället..	550: —		
Slussvaktarebostället .	75: —		
Varuskjulet	75: —		
Diverse	85: —	1,050: —	

Inventarier:

Muddringsmateriälen.....	650: —		
Kranar	100: —		
Fyrrar och lysapparater.....	150: —		
Andra inventarier	150: —	1,050: —	

Hamnen:

Kajer, doceringar, bryggor, pällare.....	400: —		
Torg, vägar, vägövergångar .	600: —		
Kanalbron och slussen.....	600: —		
Pålarmar och dammar.....	800: —		
Dykdalber och sjömärken ...	175: —		
Godsunderlag	100: —		
Annat hamnunderhåll	450: —	3,125: —	5,225: —

b) Andra behov:

I. Nya inventarier	300: —		
II. Återstod av anslag till ett treskenigt järnvägsspår till magasinplatserna på yttre hamnplanet	3,797: 50		
Telefon till hamnfogden jämte anknyt- ning till hamnförmanen (inträdes- och årsavgift)	150: —		

Fyllning och planering av 3,975 m ² å tillfälliga upplagsplatser å yttre hamn- planet 1,250 m ³ å 50 öre	625: —	4,872: 50	10,097: 50
III. Åskanden varom hos herrar stadsfullmäktige gjorts särskilda framställningar:			
Kanal till Lambärgstjärn enligt framställning den 30 mars 1909.....	30,000: —		
Förstärkning av kajen vid Tingvallabryggan	1,800: —		31,800: —
8:o) Ett förslagsbelopp för oföretsedda utgifter		1,000: —	
		<u>Kronor 122,389: 68</u>	

Karlstads Hamnkassörskontor den 29 Oktober 1909.

På Hamnstyrelsens vägnar:

EMIL RUNE.

vice ordförande.

Ivar Olsson.

Förslag

till

inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Fattigvårdsstyrelse för år 1910.

Inkomster:

Af inrättningshjonens arbeten	4,500: —	
Ränta å Wibeliska fonden	79: —	
Ränta å Zanderska fonden	71: —	4,650: —
Brist		108,032: —
		Kronor 112,682: —

Utgifter:

Brist från år 1909		5,000: —
Aflöningar: Predikanten	400: —	
Sekreteraren	500: —	
Syslomanen	2,750: —	
Tillsyningsmännen	2,200: —	
D:o beroende på Herrar Stadsfullmäktiges beslut	200: —	
Vaktmästaren	1,100: —	
Maskinisten	1,200: —	
Föreständerskan	750: —	
Skjuksköterskan	500: —	
D:o för sinnessjuka	500: —	
Pigan för d:o	240: —	
Sjukhuspigian	250: —	
Kokerskan	250: —	
Tvätterskan	180: —	
Köksbiträdena	50: —	
Portvakten	240: —	
Nattvakten	72: —	
		11,382: —

Pension till f. d. sjuksköterskan Lovisa Mellin.....	400: —
Ordinarie och tillfälliga understöd	30,000: —
Barnuppfostringsbidrag	1,500: —
Bortackorderade barn	9,000: —
D:o genom barnavårdsnämnden	5,500: —
Mathållningen	23,000: —
Beklädnaden	2,000: —
Sjukvården	11,000: —
Reparationer	1,000: —
Belysningen	3,000: —
Ved, kol och koks	4,000: —
Inventarier, inköp och underhåll	1,400: —
D:o för nybyggnaden	500: —
Diverse utgifter: vatten, brandstod, utskylder, begravningskostnader, telefonavgifter, tvätt, sänghalm m. m.	4,000: —
	<hr/>
	Kronor 112,682: —

Karlstad den 5 Oktober 1909.

För Karlstads Fattigvårdsstyrelse:

RICHARD NYSTRÖM.

A. W. Adde.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 23 oktober 1909.

§ 12.

Uppgjordes förslag till inkomst- och utgiftsstat för brandväsendet för år 1910, hvilket förslag skulle till Magistraten öfverlämnas; och ville Styrelsen därvid erinra ej mindre att förslaget uppgjorts under förutsättning af Herrar Stadsfullmäktiges bifall till förut denna dag gjorda framställningar om beredande för manskapet af fri kokgas samt om förhöjd aflöning åt nattvaktmanskapet än äfven att då semesterpenningarna, vid det förhållandet att semestern i allmänhet utgår under sommarmånaderna, visat sig otillräckliga, desamma ökats till 3,50 kr. pr dag.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Förslag

till

inkomst och utgiftsstat för Karlstads fasta brandkår år 1910.

Inkomster:

Beräknad behållning från 1909	900: —
Erforderliga medel för 1910	28.900: —
	<hr/>
	Kronor 29,800: —

Utgifter:

Aflöning till brandchefen	2,500: —
» v. brandchefen	500: —
» brandmästaren, lön 2,000, beklädn. 150 .	2,150: —
» korpralen	1,020: —
» v. korpralen	960: —
» 10 brandsoldater och 1 hästskötare = 11 man à 900 kr.	9,900: —
» 1 förste maskinist.	100: —
» 1 andre maskinist.	100: —

Aflöning till 6 man nattmanskap, hvaraf 2 i tjänst hvarje natt å 1,50 per man och tjänstgöringsnatt.	1,095: —	
Till beredande af fri kokgas för korpralen och 9 man å 60 kr.	600: —	18,925: —
Lönstillägg åt båda korpralerna och häst- skötaren å 60 kr. .... = 180 kr.		
Lönstillägg åt nio brandsoldater å 15 kr. . = 135 »	315: —	
Aflöning till reservmanskapet samt kostnader för arbete vid eldsvådor	600: —	
Kostnader för 7 dagars semester per man (13×7×3,50)	318: 50	
Furagering, skoning, sjukvård och assurans af sex hä- star å 400 kr.	2,400: —	
Brandförsäkringspremier, fast 83,43 + löseg. 61,75.....	145: 18	
Olycksfallspremier	238: 50	
Årsafgift till rikstelefon	150: —	
Bränsle	2,300: —	
Belysning	600: —	
Rulla öfver allmänna brandkåren	135: —	
Underhåll af brandredskapen jämte inköp af materialier	800: —	
Vattenafgifter	160: —	
Beklädnad för 20 man å 50 kr.	1,000: —	
Skrifmaterialier och tryck jämte oförutsedda utgifter..	600: —	
Tvätt	50: —	
Underhåll och nyanskaffning af kaserninventarier	200: —	
Brandtelegrafens vård, underhåll och nyanskaffning ..	600: —	
Medikamenter och sjukvård, förslagsanslag	262: 82	10,875: —
		<hr/>
		Kronor 29,800: —

Promemoria

rörande *Karlstads Gasverks* inkomsts- o. utgiftsstat år 1910.

Beträffande inkomsterna

torde först den upplysningen böra lämnas, att gasförbrukningen visserligen ökats något (c:a 2,4 proc.), men inkomsterna hafva däremot minskats beroende på att lysgaskonsumtionen, som gifver den största vinsten, aftagit. De vid upprättandet af 1909 års stat beräknade inkomsterna för December 1908 (16,000: — kr.) uppgingo i verkligheten endast till kronor 14,045: 88, hvadan motsvarande inkomstbelopp för samma månad 1909 beräknats till endast 13,000: — kronor, och likaledes har inkomstsiffran för "privatförbrukningen Jan.—Nov.", måst sänkas med 3,000: — kronor, enär motsvarande under de 3:ne sista kvartalen understigit den beräknade med c:a 2,000: — kronor.

För utestående fordringar har ett något större belopp (än årets) upptagits hufvudsakligen med hänsyn därtill, att penningar för utlämnad koks icke torde inflyta under detta år. De genom biprodukternas försäljning inflytande medlen hafva äfven nedsatts, då *kontanta* penningar härför icke beräknats komma verket till godo det år staten gäller.

För att tillmötesgå resp. gaskonsumenter har Styrelsen föreslagit anställandet af en särskild person med hufvudsaklig uppgift att tillse privata gasapparater (putsning) och ledningar samt på samma gång tillhandahålla glas, glödkroppar och eventuellt andra utensilier, och då det torde vara all anledning förmoda, att vinst — om ock ringa — härigenom kommer att tillföras verket, har ett mindre inkomstbelopp upptagits.

Beträffande utgifterna.

Liksom i fråga om vattenverkets utgifter så äro för gasverket dessa beräknade något lägre än under detta år och likaledes hafva div. öfverblifna belopp, afsedda för bestridande af under 1909 beslutade utgifter, öfverförts till kommande år.

I öfrigt torde icke vara något särskildt att erinra rörande de olika utgiftsbeloppen, om man undantager, att 3:ne nya poster tillkommit, nämligen en (å 600: —) för aflöning åt en reparatör, en (å 700: —) för inköp af diverse materialier åt densamme och en (å 200: —) för anskaffning af 2:ne Zugomètrar att insättas uti de nya gasugnarna för ett exakt angifvande af draget.

Uti särskilda framställningar till Herrar Stadsfullmäktige har Styrelsen hemställt om anslag dels ett (å 1,000:— kr.), som afses för att medelst elektr. anordningars anskaffande sänka omkostnaderna för exhausterns drift under den blidare årstiden, och hvarigenom en högst betydande besparing (c:a 800:— kr. årligen) kan göras, emedan ingen eller endast obetydlig tillsyn då erfordras, samt ett (å 400:—) för tillbyggnad eller uppsättning af ett skjul för tjärfat.

Slutligen får Styrelsen nämna, att den under innevarande år ämnar ingå till Herrar Stadsfullmäktige med framställning om, att ett anslag å *9,200 kronor* för anskaffande af en ny 6-retorts-halfgeneratorugn af ny typ måtte beviljas, enär det efter verkställda utredningar visat sig, att en högst afsevärd bränslebesparing och större gas- och koksubyte, jämfört med det gamla batteriet, som under vissa tider af året måste tagas i bruk, och som lämnar högst oekonomiska driftresultat, därigenom vore att vinna, så att den inom några år kunde anses vara betald.

Karlstads Gasverk inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1909.

Jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster:

	Enl. stat		Influtna till 1:sta Okt.		Beräknas in- flyta under 4:de kvart.		Inkomster			
							över		under	
	stat.									
December mån. gasförbrukningsafgift	16,000	—	14,045	88	—	—	—	—	1,954	12
Utestående fordringar	1,500	—	2,386	02	200	—	1,086	02	—	—
Allmänna gatubelysningen	21,790	—	—	—	21,790	—	—	—	—	—
Hambelysningen	1,250	—	1,250	—	—	—	—	—	—	—
Privatförbrukning Jan.—Nov.	54,000	—	38,563	45	13,400	—	—	—	2,036	55
Gasmätarehyror	2,500	—	1,250	—	1,250	—	—	—	—	—
Koks	21,000	—	4,924	52	7,000	—	—	—	9,075	48
Tjära	2,000	—	1,344	25	1,130	—	474	25	—	—
Anslag för:										
1 st. 200 m.m. tryckregulator	1,000	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—
Gasledning i Rosenbads o. Orrholms- gatorna m. m.	3,500	—	—	—	—	—	—	—	3,500	—
Nya lyktor	330	—	—	—	—	—	—	—	330	—
Div. inkomster (s.s. å ensk. arb. re- tortgratit etc.)	—	—	823	03	100	—	923	03	—	—
En tryckregulator m. 2:ne rör	—	—	—	—	270	—	270	—	—	—
Summa Kronor	124,870	—	64,587	15	45,140	—	2,753	30	17,896	15

Utgifter:

	Enligt stat		Utbetalningar till 1:sta Okt.		Beräknade utgifter för 4:de kvart.		Utgifter			
							öfver		under	
							stat.			
Räntor	14,087	82	4,688	13	8,385	16	—	—	1,014	53
Byggnaders underhåll	300	—	178	35	192	70	—	71	05	—
Inventariers »	1,000	—	689	86	210	14	—	—	—	100
Driftapparaters »	500	—	521	23	78	77	100	—	—	—
Rörrätets »	1,500	—	1,217	35	282	65	—	—	—	—
Retortugnsars »	3,500	—	356	17	143	83	—	—	—	3,000
Gatulyktors »	800	—	304	92	495	08	—	—	—	—
Byggnaders konto	—	—	—	—	11	18	11	18	—	—
Driftapparaters konto (Tryckregul.)	1,000	—	6	48	1,193	52	200	—	—	—
Rörrätets konto (nya ledn. i Rosenbads- o. Orrholmsgat.)	3,500	—	2,402	70	97	30	—	—	—	1,000
Servisledningars konto	1,000	—	234	35	265	65	—	—	—	500
Inventariers »	500	—	72	45	127	55	—	—	—	300
Materialier »	1,400	—	1,143	91	356	09	100	—	—	—
Gasmätare »	2,000	—	1,703	81	296	19	—	—	—	—
Gatulyktor »	330	—	71	45	258	55	—	—	—	—
Gaskol »	37,400	—	22,651	34	12,548	66	—	—	—	2,200
Ångkol »	480	—	—	—	380	—	—	—	—	100
Myrmlalm »	370	—	230	53	139	47	—	—	—	—
Koks »	1,295	—	1,166	15	328	85	200	—	—	—
Stenkolstjärna »	—	—	984	68	65	32	450	—	—	—
Administration »	2,860	—	1,994	94	865	06	—	—	—	—
Distribution »	3,840	—	1,721	—	2,119	—	—	—	—	—
Allmänna gasbelysningen	7,157	50	5,930	13	1,227	37	—	—	—	—
» fotogenbelysningen	3,070	—	2,270	47	799	53	—	—	—	—
Enskilda gasförbrukningen	150	—	190	75	59	25	100	—	—	—
Gasberedning	10 070	—	6,302	26	3,767	74	—	—	—	—
Exhausterdriften	1,290	—	1,066	50	223	50	—	—	—	—
Aflöningar	1,800	—	1,458	32	500	—	158	32	—	—
Diverse utgifter (oförutsedda, olycksfallserätt. m. m.)	8,000	—	3,860	07	2,139	93	—	—	—	2,000
Enskilda arbeten	—	—	330	77	—	—	330	77	—	—
» gaskonsumenter (rab.)	—	—	1,285	75	—	—	1,285	75	—	—
Retortladdningsapparat	—	—	152	33	—	—	152	33	—	—
Öferskottet beräknadt till	15,669	68	—	—	7,581	96	—	—	—	8,087
Summa Kronor	124,870	—	64,587	15	45,140	—	3,159	40	18,302	25

Förslag

till

Inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Gasverk år 1910.

Inkomster:

I. Beräknad behållning från föregående år:

December månads gasförbrukningsavgifter	13,000: —	
Vid 1909 års slut utestående fordringar (förslagsvis) ..	3,500 —	16,500: —

II. Öfriga inkomster, som beräknas komma gasverket till godo:

Ersättning för allm. gatubelysningen, som utgöres medelst:		
256 st. aftonlyktor à 40: —	10,240: —	
155 st. nattlyktor à 75: —	11,625: —	
Hamnbelysningen	1,250: —	23,115: —
Privatförbrukningen för Januari—November	51,000: —	
Gasnätarehyror	2,600: —	53,600: —
Biprodukter: Koks	17,000: —	
Tjära	1,500: —	18,500: —
Vinst å enskilda arbeten		500: —
		<u>Kronor 112,215: —</u>

Utgifter:

1:o) Skulder, som förfalla till betalning år 1910:

Ränta och amortering å 1907 års obligationslån (155,000: —)	8,423: 19	
1 års ränta å 6 % å af Drätselverket förskjutna me- del 94,632: 73 kr.	5,677: 96	14,101: 15

2:o) Redan beslutade utgifter för år 1909:

Inköp af gaskol med transport och mottagning	2,200: —	
Retortugnars underhåll	3,000: —	

Inköp af inventarier	300: —	
Servisledningnar	500: —	
Nedläggning af div. gasledningar i Viken	1,000: —	
Förslagsanslaget för oförutsedda utgifter	2,000: —	9,000: —

I. Ordinarie utgifter.

a) Administrations- och distributionskostnader:

Föreståndaren	2,300: —	
Andel i stadsbokhållarens lön	1,200: —	
Stadsbokhållarens skrifbiträde	400: —	
Kontorsbiträdet	400: —	
Inkasseraren	600: —	
Mätareaflysningar (500) och mätareuppsättningar (500)	1,000: —	
Tillsyn och reparationer af inomhusledningar ..	600: —	
Andel i hyra för kontoret	200: —	
Skatter (2,500) och brandförsäkringspremier (700)	3,200: —	
Böcker och skrifmaterialier	200: —	
Telefonafgifter, trycksaker, annonser och porton m. m.	500: —	10,600: —

b) Drifkostnader:

Gasmästaren	2,000: —	
4 st. retorteldare under 12 mån. à 100 kr. per mån. .	4,800: —	
2 " " " 4 " à 100 " .	800: —	
2:ne ångpanneskötare under 7 mån. à 95 kr. per mån.	1,330: —	
Extra eldning och maskinskötsel under frisöndag	600: —	
1 st. kol- och koksdragare under 7 mån. à 85 kr. ...	595: —	
2,100 tons gaskol med transport och mottagning à 17 (35,700) kr. hvaraf upptages	33,500: —	
300 hl. fyrkol med transport och mottagning à 1: 60.	480: —	
20 tons myrmalm med transport och mottagning à 18: 50	370: —	
Vattenafgifter	1,100: —	
Reningskistornas och myrmalmens skötsel m. m. jämte reningsverkets rengöring 1 ggr	2,500: —	
Olja, trassel och putsmedel m. m.	300: —	
Kokskrossning, lämpning och utmätning	1,200: —	
Renhållning inom verket jämte gård och gata	500: —	50,075: —

Gatu- och hambelysningen:

8 st. lykttändare under 10 ¹ / ₂ mån. à 80 kr. per mån.	6,720: —	
1 st. d:o " " " à 85 " "	892: 50	
9 st. d:o " 1 ¹ / ₂ " " à 75 " "	675: —	
1 st. d:o " 10 ¹ / ₂ " " à 30 (luxlamporna)	315: —	8,602: 50

Förslag

till

Inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Gasverk år 1910.

Inkomster:

I. Beräknad behållning från föregående år:

December månads gasförbrukningsavgifter ..	13,000: —	
Vid 1909 års slut utestående fordringar (förslagsvis) ..	3,500 —	16,500: —

II. Öfriga inkomster, som beräknas komma gasverket till godo:

Ersättning för allm. gatubelysningen, som utgöres medelst:		
256 st. aftonlyktor à 40: — ..	10,240: —	
155 st. nattlyktor à 75: — ..	11,625: —	
Hamnbelysningen	1,250: —	23,115: —
Privatförbrukningen för Januari—November ..	51,000: —	
Gasnätarehyror ..	2,600: —	53,600: —
Biprodukter: Koks ..	17,000: —	
Tjära ..	1,500: —	18,500: —
Vinst å enskilda arbeten ..		500: —
		<u>Kronor 112,215: —</u>

Utgifter:

1:o) Skulder, som förfalla till betalning år 1910:

Ränta och amortering å 1907 års obligationslån (155,000: —) ..	8,423: 19	
1 års ränta å 6 % å af Drätselverket förskjutna me- del 94,632: 73 kr.	5,677: 96	14,101: 15

2:o) Redan beslutade utgifter för år 1909:

Inköp af gaskol med transport och mottagning ..	2,200: —
Retortugnars underhåll ..	3,000: —

Inköp af inventarier	300: —	
Servisledningnar	500: —	
Nedläggning af div. gasledningar i Viken	1,000: —	
Förslagsanslaget för oförutsedda utgifter	2,000: —	9,000: —

I. Ordinarie utgifter.

a) Administrations- och distributionskostnader:

Föreståndaren	2,300: —	
Andel i stadsbokhållarens lön	1,200: —	
Stadsbokhållarens skrifbiträde	400: —	
Kontorsbiträdet	400: —	
Inkasseraren	600: —	
Mätareaflysningar (500) och mätareuppsättningar (500)	1,000: —	
Tillsyn och reparationer af inomhusledningar ..	600: —	
Andel i hyra för kontoret	200: —	
Skatter (2,500) och brandförsäkringspremier (700) ...	3,200: —	
Böcker och skrifmaterialier	200: —	
Telefonafgifter, trycksaker, annonser och porton m. m.	500: —	10,600: —

b) Driftkostnader:

Gasmästaren	2,000: —	
4 st. retorteldare under 12 mån. à 100 kr. per mån. .	4,800: —	
2 — — — — — 4 — — — — — à 100 — — — — —	800: —	
2:ne ångpanneskötare under 7 mån. à 95 kr. per mån.	1,330: —	
Extra eldning och maskinskötsel under frisöndag	600: —	
1 st. kol- och koksdragare under 7 mån. à 85 kr. ...	595: —	
2,100 tons gaskol med transport och mottagning à 17 (35,700) kr. hvaraf upptages	33,500: —	
300 hl. fyrkol med transport och mottagning à 1: 60.	480: —	
20 tons myrmalm med transport och mottagning à 18: 50	370: —	
Vattenafgifter	1,100: —	
Reningskistornas och myrmalmens skötsel m. m. jämte reningsverkets rengöring 1 ggr	2,500: —	
Olja, trassel och putsmedel m. m.	300: —	
Kokskrossning, lämpning och utmätning	1,200: —	
Renhållning inom verket jämte gård och gata	500: —	50,075: —

Gatu- och hamnbelysningen:

8 st. lykttändare under 10 ¹ / ₂ mån. à 80 kr. per mån.	6,720: —	
1 st. d:o — — — — — à 85 — — — — —	892: 50	
9 st. d:o — — — — — 1 ¹ / ₂ — — — — — à 75 — — — — —	675: —	
1 st. d:o — — — — — 10 ¹ / ₂ — — — — — à 30 (luxlamporna)	315: —	8,602: 50

Fotogén, sprit till lyktor och förgasningsapp.	1,600: —	
Rekvisita för lykttändare	175: —	
Brännare, glas och glödkroppar m. m.	1,100: —	2,875: —
II. Utgifter, som ytterligare erfordras:		
Byggnaders underhåll	300: —	
Driftapparaters underhåll	500: —	
Rörnätets d:o	1,500: —	
Retortugnars d:o	1,000: —	
Gatulyktors d:o	500: —	
Inventariers d:o	800: —	
Mätareprofningar och reparationer	600: —	5,200: —
Inköp af gasmätare (förslagsvis)	2,000: —	
» materialier	700: —	
Nya och omläggning af gamla servisledningar	200: —	
Anskaffning och uppsättning af 2:ne Zugomètrar à 100	200: —	
Olycksfalls- och sjukersättningar	100: —	3,200: —
På Herrar Stadsfullmäktiges beslut beroende, och hvar- om särskilda framställningar ingifvits rörande:		
a) Anordningar för elektr. drifkraft af exhaustern (600) jämte elektr. strömafgifter (400)	1,000: —	
b) Uppsättning af ett skjul för tjärfat	400: —	1,400: —
Öfverskott att af Herrar Stadsfullmäktige disponeras		7,161: 35
		<u>Kronor 112,215: —</u>

Karlstad den 2 November 1909.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

S. GULLSTRÖM.

J. A. Wällmark.

Promemoria

rörande *Karlstads Vattenverks* inkomsts- o. utgiftsstat år 1910.

Beträffande inkomsterna.

Då man under nästkommande år icke har att förvänta någon nämnvärd ökning i vattenafgifterna hvarken enl. rumsberäkning eller mätare hafva dessa upptagits till ungefär samma belopp som under detta år. Beaktas bör dock, att den i årets stat upptagna posten, som beräknats komma verket till godo från varmbadhuset, sammanslagits med inkomstbeloppet för "Vattenafgifter med afdrag af 4:de kvart. förbrukning enl. mätare".

Vidare har en något högre ersättning för klapphuspumpens drift debiterats, enär kolåtgången i år varit något högre än den beräknade.

Då Styrelsen föreslagit att med nästa års ingång låta anställa en särskild, af verket aflönad person för tillsyn och reparation af vattenledningskranar inomhus (s. s. ompackning af gamla och tillhandahållande af nya kranar m. m.), har slutligen ett mindre belopp beräknats som vinst å denna affär, på samma gång som ett ungef. liknande belopp ansetts böra upptagas på utgiftssidan hufvudsakligen för att fästa vederbörandes uppmärksamhet på den föreslagna nyheten.

Beträffande utgifterna,

så äro dessa något lägre än detta års samt beräknade med ledning af intill den 1 oktober 1909 utgifna *verkliga* kostnaderna. Å utgiftssidan hafva under 2:o upptagits diverse mindre belopp, utgörande rester å för år 1909 beviljade anslag, hvilka restbelopp icke behöfva tagas i anspråk under detta år.

De särskilda utgiftsposterna i öfrigt har Styrelsen icke ansett tarfva vidare förklaringar annat än, att en mindre löneförhöjning åt kontorsbiträdet beviljats, och att 3:ne nya poster tillkommit, hvaraf en (å 600:—) afsedd till aflöning åt den ofvan föreslagna reparatören, en (å 500:—) för inköp af div. materialier (packningar och kranar m. m.) och en (å 600:—) att utgå som ersättning för periodiska vattenundersökningar.

Slutligen har Styrelsen — i sammanhang med upprättandet af 1910 års stat — velat ånyo erinra om nödvändigheten af anläggande af ett 4:de filter, hvilket ärende — som bekant — blifvit på vissa grunder till Styrelsen återmitteradt.

Med anledning af denna återremiss har nu förslag upprättats till en större utvidgning af icke blott därmed i samband stående frågor utan äfven rörande ledningsnätets utsträckning till stadsdelen Klara jämte ett nytt vattentorn å Kvarnberget. Då dessa förslag emellertid äro af en temligen omfattande natur och anläggningskostnaderna högst betydliga, har Styrelsen ansett det lämpligt att öfverlämna dem till granskning af auktoritet, hvilket arbete ännu icke medhunnits, hvadan en utgiftspost på c:a 110,000:— kronor, som af kostnaden härför faller på år 1910, måst ur staten uteslutas. Detta utvidgningsförslag torde dock föreligga i komplett skick före detta års utgång.

Med anledning af den årligen återkommande bristen i vattenverkets stat har Styrelsen tagit under öfvervägande frågan om höjning af vattenafgifterna och torde framställning i detta syfte komma att framdeles till Herrar Stadsfullmäktige ingifvas.

Karlstads Vattenverks inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1909.

Jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster:

	Enligt stat.	Influtna in- till 1:ste Okt.	Beräknas in- flyta under 4:de kvart.	Inkomster							
				öfver		under					
				stat.							
Vattenafgifter enl. mätare under 4:de kvart. (1908)	2,000	—	2,675	27	—	—	675	27	—	—	
Utestående fordringar	800	—	1,641	90	—	—	841	90	—	—	
Vattenafgifter med afdrag af 4:de kvart. förbrukn. enl. mätare	42,500	—	29,542	55	12,700	—	—	—	—	257	45
Ersättning för 16 vattenkastare	4,200	—	—	—	4,200	—	—	—	—	—	—
D:o » gatubrunnar	500	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—
D:o » brandposter	1,000	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—
D:o » klapphuspumpar	600	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—
Vattenafgift för tegelmurningar	1,000	—	—	—	500	—	—	—	—	500	—
D:o » lasarettet (utöfver det kontrakterade)	1,500	—	—	—	1,723	56	223	56	—	—	—
Vattenafgift från Varmbadhuset	1,200	—	—	—	1,623	15	423	15	—	—	—
Anslag beviljade under året:											
Vattenledn. till Hagaborg	18,900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Filterbäddarnas rengöring	13,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fr. 1908 resterande anslag:	—	—	11,044	29	36,068	72	—	—	8,627	12	—
Nedlägn. af aflöpsledn. i Viken	1,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inhägnande af pumpstation	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beräknade bristen	21,590	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa Kronor	111,040	13	44,904	01	58,915	43	2,163	88	9,384	57	

Utgifter:

	Enligt stat		Utbetalningar till 1:ste Okt.		Beräknade utgifter under Okt., Nov., Dec.		Utgifter			
							öfver		under	
	stat.									
Räntor	42,640	13	—	—	30,299	74	—	—	3,340	39
Driftapparaters konto	—	—	29	—	—	—	29	—	—	—
Servisledningars >	1,000	—	135	27	364	73	—	—	500	—
Inventarier >	400	—	108	90	141	10	—	—	150	—
Materialier >	350	—	184	70	165	30	—	—	—	—
Ångkol >	800	—	443	23	400	—	43	23	—	—
Administration >	1,640	—	1,030	—	560	—	—	—	—	—
Distribution >	800	—	225	—	575	—	—	—	—	—
Filtrering >	3,150	—	2,090	—	560	—	—	—	500	—
Vattenverkets drift	11,660	—	6,941	82	4,718	18	—	—	—	—
Aflopsverkets drift	3,200	—	1,380	97	1,819	03	—	—	—	—
Aflöningar	2,400	—	1,800	—	600	—	—	—	—	—
Diverse utgifter	3,750	—	2,081	73	1,668	27	—	—	—	—
Byggnaders nnderhåll	900	—	142	95	757	05	—	—	—	—
Driftapparaters >	200	—	137	02	62	98	—	—	—	—
Vattenledningens >	1,900	—	1,070	13	529	87	—	—	800	—
Aflopsledningens >	1,200	—	954	—	246	—	—	—	—	—
Inventariers >	500	—	165	03	134	97	—	—	200	—
Kloakverkets inhägnad	350	—	237	98	62	02	—	—	—	—
Vikensledning	1 500	—	24	14	25	86	—	—	1,450	—
Hagaborgsledningen	18,900	—	16,235	69	264	31	—	—	2,400	—
Filterbäddarnas rengöring	13,400	—	6,513	98	5,886	02	—	—	1,000	—
Ensk. vattenkonsum. (rabatter)	—	—	221	97	—	—	221	97	—	—
C. V. Belfrages änka	400	—	250	—	75	—	—	—	75	—
Elektromotorpumparna	—	—	2,400	50	—	—	2,400	50	—	—
Summa Kronor	111,040	13	44,904	01	58,915	43	2,694	70	9,915	39

Förslag

till

inkomsts- och utgiftsstat för Karlstads Vattenverk

år 1910.

Inkomster:

I. Beräknad behållning från föregående år:

Afgifter för vatten, som förbrukas enligt mätare under 4:de kvartalet.....	2,700: —	
Utestående fordringar	500: —	3,200: —

II. Öfriga inkomster, som beräknas komma vattenverket till godo:

Vattenavgifter med adrag af 4:de kvartalets förbrukning enligt mätare	44,200: —	
Ersättning för 16 vattenkastare (incl. isning).....	4,200: —	
» tillsyn och rensning af gatubrunnar ...	500: —	
» skötsel och underhåll af brandposter jämte isning vintertid i gata för d:o	1,000: —	
» klapphuspumpens drift	760: —	
Vattenavgifter för tegelmurningar (förslagsvis).....	700: —	
Vattenavgift från lasarettet utöfver kontrakterade 10,000 kbm.	1,700: —	53,060: —
Vinst å enskilda arbeten.....		500: —
Brist att täckas på sätt Herrar Stadsfullmäktige besluta.....		20,361: 87

Kronor 77,121: 87

Utgifter:

1:o) Skulder, som förfalla till betalning år 1910:

Ränta och amortering å 1888 års lån 125,000 kr.....	6,316: 25	
D:o » d:o å 1907 » 453,000 »	24,617: 45	
7 % ränta och amortering å ursprungliga skulden till Drätselverket: 43,871: 03.....	3,070: 97	
1 års ränta å 6 % å af Drätselverket förskjutna medel för div. vattenledn.-arbeten m. m. 126,703: 30 ...	7,602: 20	41,606: 87

2:o) Redan beslutade utgifter för år 1909:

Skumning och isborttagning i filtren	500: —	
Vattenledningens underhåll	300: —	
Inventariers »	200: —	
Servisledning	500: —	
Gratifikation åt C. V. Belfrages änka	75: —	
Rest å anslag till div. ledningsarbeten i Viken	1,450: —	
» » » filterbäddarnas rengöring	1,000: —	4,025: —

I. Ordinarie utgifter:

a) Administrations- och distributionsomkostnader:

Föreståndaren	1,200: —	
Andel i stadsbokhållarens lön	300: —	
Stadsbokhållarens skrifbiträde	200: —	
Kontorsbiträdet	300: —	
Inkasseraren	300: —	
Tillsyn och reparationer af inomhusledning	600: —	
Andel i hyra för kontorslokalen	200: —	
Skatter och brandförsäkringar	950: —	
Böcker och skrifmaterialier	100: —	
Telefonafgifter, annonser, porto och diverse	350: —	4,500: —

b) Vattenverkets driftkostnader:

Rörnätsförmannen	2,400: —	
1:ste och 2:dre maskinist m. resp. 100 och 90 kr. pr mån.	2,280: —	
Elektriska strömafgifter för 88 hkr. å 100	8,800: —	
Ved, koks och antracitkol	250: —	
Olja, trassel och lyse	500: —	
600 hl. fyrkol å 1: 60	960: —	
150 hl. koks till vattentornets uppvärmning	180: —	15,370: —

Filtreringskostnader:

Skumning och isborttagning i filtren	500: —	
Sandtvättning jämte 60 kbm. filtersand med tvättning och inläggning	200: —	
Aflagringsbassängens och lågreservoarens rengöring	100: —	
Vattenundersökningar	600: —	
Högreservoarens rengöring	50: —	
Isborttagning och rengöring af intagsbrunn	200: —	
Vinterväghållning	50: —	1,700: —

c) Afloppsverkets driftkostnader:

Maskinskötsel under 12 mån. å 60 kr.	720: —
--	--------

Elektriska strömgifter för 25 lkr. (efter taxa c3) ...	2,100: —	
Olja, trassel, lyse och koks m. m.	200: —	
Pumpschaktets och silbrunnens rengöring	100: —	3,120: —

II. Utgifter, som ytterligare erfordras:

Byggnaders underhåll	500: —	
Driftapparaters underhåll	200: —	
Vattenledningens underhåll	1,000: —	
Isning och sandning af vattenkastarna	600: —	
Aflopsledningens underhåll och skötsel (incl. spolning och ränning af gatubrunnar)	1,200: —	
Inventariers underhåll	400: —	
Inköp af inventarier (s.s. mätare, arbetsredskap och verktyg)	300: —	
Inköp af materialier	500: —	
Olycksfalls- och sjukersättningar	100: —	4,800: —
III. Ett förslagsbelopp för oförutsedda utgifter	2,000: —	2,000: —

Kronor 77,121: 87

Karlstad den 2 November 1909.

Å Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

S. GULLSTRÖM.

J. A. Wallmark.

Promemoria

rörande *Karlstads Elektricitetsverks* inkomsts- och utgiftsstat år 1910.

Beträffande inkomsterna.

Då under innevarande år strömbesparande metalltrådslampor börjat komma i allmänare bruk, hafva en stor del redan installerade koltrådslampor utbytts mot dylika, och strömförbrukningen för belysning har sål. ej ökats i samma proportion som nya lampor installerats. Äfven första hälften af 1910 kan anses blifva en dylik öfvergångsperiod, och strömförbrukningsafgifterna enl. mätare hafva därför beräknats relativt lågt.

Under året hafva icke så få motorer anslutits till ledningsnätet, och årsafgifterna för dessa utvisa en ganska afsevärd ökning. Däremot har Norrmalms Elektr. A.-Bol. på grund af dåliga konjunkturen ej sett sig i stånd att utnyttja sina kontraherade 75 hkr., utan begärt och äfven medgifvits en minskning af minimiafgiften till kr. 5,500, hvadan sål. inkomsterna minskats med 2,750 kronor.

Beträffande utgifterna

så visa dessa, förutom att kraftarrendet till Dejeffors ökats under årets sista kvartal, samt att kostnaderna för nya servisledningar upptagits till 1,500 kr. i stället för 1,000 kr., ännu en ökning, i det att ett belopp af 5,000 kr. upptagits för inköp af mätare. Hittills har för detta ändamål af Herrar Stadsfullmäktige begärts särskilda anslag, men då mätareinköpen äro en *ärligen* återkommande utgift, hafva dessa nu upptagits på ordinarie stat.

Som Värmlands regemente kommer att för belysning af sina kaserner begagna sig af trefasig vaxelström från stadens elektricitetsverk, måste staden för sådant ändamål utdraga en 3,000 volts kabel till kasernområdet. Emellertid äro kopparpriserna för närvarande synnerligen låga, och då verket kunde, om en dylik kabel med det snaraste nedlades, bereda sig en ganska afsevärd inkomst genom att leverera ström till kasernbyggnadsentreprenörerna, har Styrelsen, då Herrar Stadsfullmäktige redan *beslutat*, att staden skall leverera ström till regementet, ansett sig böra i staten upptaga en summa af kr. 5,000 för utvidgning och en del ändringar af högspänningsnätet. Oaktadt denna stora ökning i utgifterna samt minskningen i inkomsten från Norrmalms Elektriska A.-Bol. beräknas dock verkets vinst uppgå till kr. 12,360: 42 mot 12,725: 91 innevarande år.

Styrelsen har jämväl varit betänkt på att hos Herrar Stadsfullmäktige anhålla

om ett anslag af 25,000 kronor för utökning af ackumulatorbatteriet, alldenstund detta visat sig vara otillräckligt.

Den vid elektricitetsverkets anläggning beräknade reserven från Mek. Verkstaden har nämligen icke fungerat till belåtenhet, och verket skulle därför, om afbrott i strömleveransen från Dejevors inträffade under tiden för den *högsta* belastningen (vintermånaderna vid 7-tiden på e. m.) icke vara istånd att tillgodose stadens behof af ljus. Då emellertid olika meningar gjort sig gällande, huruvida det vore förmånligare att *utöka batteriet eller anskaffa reservmaskineri* (exempelvis gasmotor med generator), hvilket senare i anskaffning stälde sig dyrare (förslagsvis 40,000 kronor, om utrymmet i maskinrummet medgifver uppställandet därpå), och då en tillökning af denna reserv under inga förhållanden kunde utföras förr än till nästa lysår, har Styrelsen ansett lämpligt att Elektriska Pröfningsanstalten, som anlitats vid första anläggningen och mera betydande utökningar af verket, äfven i detta fall anlitas för en utredning af frågan. — Då tenligen stora nyanläggningar väntas blifva anslutna till verkets ledningsnät under November och December, kunde sål. den högsta belastningen under dessa månader vara till god ledning för den föreslagna utredningen.

Karlstads Elektricitetsverk Inkomster och Utgifter

(kassa)

för år 1909

(Jämförda med de i staten för samma år beräknade)

Inkomster:

	Beräknade enligt stat.	Influtna intill 1 Oktober	Beräknas inflyta under 4:e kvartalet	Inkomster						
				öfver		under		stat		
December månads strömförbrukningsafgifter enl. mätare	7,500	—	6,455	45	—	—	—	—	1,044	55
Utestående fordringar fr. 1908	1,000	—	1,347	50	3,602	92	3,950	42	—	—
Strömförbrukningsafgifter enl. mätare under Januari—November	36,000	—	5,282	22	25,717	78	—	—	5,000	—
Mek. Verkstaden 225 hkr à 95	21,375	—	13,500	—	7,875	—	—	—	—	—
Norrmalms Elektr. A.-Bol. 75 hkr. à 110	8,250	—	700	—	4,800	—	—	—	2,750	—
Vattenverket 83 hkr. à 110	8,800	—	—	—	8 800	—	—	—	—	—
Diverse motorer årsackord	13,000	—	12,347	25	5,367	12	4,714	37	—	—
D:o d:o à 40 kr.	7,500	—	5,940	72	1,889	75	330	47	—	—
Mätarehyror	1,900	—	1,051	36	1,125	—	276	36	—	—
Herrhagsledningens konto	3,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1908 års utvidgningskonto	6,000	—	30,078	41	—	—	6,078	41	—	—
Nya omformarens konto	11,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hagaborgs belysning	4,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enskilda arbeten	—	—	1,547	13	926	13	2,473	26	—	—
Summa Kronor	129 325	—	78,250	04	60,103	70	17,823	29	8,794	55

Utgifter:

	Enligt stat		Utbetaladt till 1 Okt.		Beräknade utgifter under 4:e kvartalet.		Utgifter			
							öfver		under	
							stat.			
Räntor	20,826	59	—	—	19,951	91	—	—	874	68
Administration	820	—	464	94	355	06	—	—	—	—
Distribution	2,050	—	749	97	1,300	03	—	—	—	—
Aflöningar	2,700	—	2,025	—	675	—	—	—	—	—
Diverse utgifter	2,350	—	1,285	10	1,064	90	—	—	—	—
Servisledningars konto	1,180	—	596	70	383	30	—	—	200	—
Inventariers konto	1,050	—	989	08	60	92	—	—	—	—
Verkets drift	7,065	—	5,351	13	1,713	87	—	—	—	—
Enskilda arbeten	570	—	747	78	152	22	330	—	—	—
Materialier	—	—	274	22	125	78	400	—	—	—
Mätare	—	—	411	21	—	—	411	21	—	—
Dejefors Kraft- & Fabr.-A.-Bol.	51,187	50	41,043	62	10,143	88	—	—	—	—
Byggnaders underhåll	200	—	74	81	75	19	—	—	50	—
Driftapparaters underhåll	1,000	—	540	65	209	35	—	—	250	—
Kabelnätets	500	—	134	—	166	—	—	—	200	—
Inventariers	100	—	103	37	21	63	25	—	—	—
Strömkonsumerter(-rabatter)	—	—	1,010	60	—	—	1,010	60	—	—
Herrhagsledningen	3,000	—	1,775	62	1,224	38	—	—	—	—
1908 års utvidgningskonto	6,000	—	9,544	38	330	66	3,875	04	—	—
Nya omformaren	11,000	—	10,325	89	374	11	—	—	300	—
Hagaborgs belysning	4,000	—	801	97	2 998	03	—	—	200	—
Oförutsedda utgifter	1,000	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—
Öfverskott	12,725	91	—	—	18,777	48	6,051	57	—	—
Summa Kronor	129,325	—	78,250	04	60,103	70	12,103	42	3,074	68

Förslag

till

Inkomsts- och utgiftsstat för Karlstads Elektricitetsverk år 1910.

Inkomster:

I. Det löpande årets behållning:

December månads strömförbrukningsavgifter enl. mätare	8,000: —	
Utestående fordringar från 1909 (förslagsvis)	<u>2,000: —</u>	10,000: —

II. Öfriga inkomster, som beräknas komma elektricitetsverket till godo:

Strömförbrukningsavgifter enligt mätare under Januari		
—November	38,000: —	
Strömförbrukningsavgift för belysning af Hagaborg...	1,850: —	
Arsavgifter för 225 hkr. å 95: — Mek. Verkstaden..	21,375: —	
D:o » 88 » å 100: — Vattenverket	8,800: —	
D:o » 50 » å 110: — Norrmalms El. A.-B.	5,500: —	
D:o » diverse motorer 112: 50 — 150: —...	20,000: —	
D:o » » » å 40: —	7,500: —	
Mätarehyror	<u>2,400: —</u>	105,425: —
		<u>Kronor 115,425: —</u>

Utgifter:

Skulder, som förfalla till betalning år 1910:

Ränta och amortering af 1907 års obligationslån, 283,500 kr.....	15,406: 28	
1 års ränta å 6 % å af Drätselverket förskjutna medel Kr. 89,836: 25.....	<u>5,390: 17</u>	20,796: 45

I. Ordinarie utgifter:

a) Administrationskostnader:

Föreståndaren	500: —	
Driftingeniören	2,700: —	
Andel i stadsbokhållarens lön	750: —	
Stadsbokhållarens skrifbiträde	300: —	
Kontorsbiträdet	200: —	
Inkasseraren	400: —	
Andel i hyra för kontorslokalen	200: —	
Skatter	900: —	
Brandförsäkringar	150: —	
Böcker och skrifmaterialier ..	150: —	
Telefonavgifter	100: —	
Trycksaker, annonser, porto m. m.	200: —	6,550: —

b) Driftkostnader:

1:ste, 2:dre och 3:dje maskinist med resp. 175, 130 och 90 kr. i månaden	4,740: —	
1:ste och 2:dre montör med resp. 150 och 100 kr. pr mån.	3,000: —	
Olja, trassel och putsmedel m. m.	100: —	
Akkumulatorsyra och destillerat vatten	150: —	
Inspektion af akkumulatorbatteri	75: —	
Antracit och koks	500: —	
Renhållning	100: —	8,665: —
Kraftarrende till Dejefors (3 kvartal 650 hkr. å 78: 75 och 1 kvartal 700 hkr. å 77: 50)		51,953: 13

II. Utgifter, som ytterligare erfordras:

Byggnaders underhåll	200: —	
Driftapparaters underhåll	1,000: —	
Kabelnätets »	500: —	
Inventariers »	100: —	
Mätares »	200: —	
Inköp af diverse inventarier	500: —	
» mätare	5,000: —	
Olycksfallsersättningar (förslagsvis)	100: —	
Nya servisledningar	1,500: —	
Utökning och omändring af högspänningskabelnätet ..	5,000: —	14,100: —

III. Ett förslagsbelopp att användas för oförutsedda utgifter	1,000: —
Öfverskott att af Herrar Stadsfullmäktige disponeras	12,360: 42
	<hr/>
	Kronor 115,425: —

Karlstad den 2 November 1909.

Å Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

S. GULLSTRÖM.

J. A. Wallmark.

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed har jag äran öfverlämna utdrag af Hälsovårdsnämndens härstädes protokoll den 20 nästlidne Oktober, innehållande Nämndens förslag till inkomst- och utgiftsstat för nästkommande år.

Karlstad den 1 November 1909.

OTTO ÅGREN.

Hälsovårdsnämndens sekreterare.

Utdrag af protokoll hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 20 Oktober 1909.

§ 162.

Beslöt Hälsovårdsnämnden för sin del antaga och till Magistraten öfverlämna följande förslag till inkomst- och utgiftsstat rörande hälsovården här i staden för nästkommande år:

»Förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1910.

Inkomster:

Behållning vid 1909 års slut	50: —	
För stadssjuksköterskornas användning	600: —	
För vård af sjuka å Stagnellska sjukhuset.....	200: —	
För smittreningar	10: —	
Erforderligt anslag.....	17,200: —	18,060: —

Utgifter:

Aflöningar:	
Sekreteraren	500: —
Stadsveterinären.....	750: —
1:e sundhetsuppsyningsmannen (1,800 kr. + ålderst. 150) kr.	1,950: —
2:e	1,500: —
Arvoden för bostadstillsyn	600: —
Sköterskan vid Stagnellska sjukhuset (400 kr. + kost 30 kr. i mån.)	760: —
Sköterskebiträde (240 kr. + kost 30 kr. i mån.).....	600: —

Pension till f. d. sköterskan Emma Andersson	300: —	
Stadssjuksköterskorna	1,600: —	
Stadsbarnmorskan V. Adamsson (förut 500)	750: —	
» Maria Olsson (förut 350)	650: —	
Semesterpengar till barnmorskevikarier	60: —	
Pension till f. d. Stadsbarnmorskan M. K. Gunnarsson ..	300: —	10,320: —

Årsafgifter m. m.

Renhållningsverket	4,600: —	
Bidrag till anskaffning af animal vaccin	100: —	
Vattenafgift	37: 50	
Telefonafgifter (sjukhuset och tillsyningsmännen)	150: —	
Brandförsäkring af inventarier	36: 48	
Hyra m. m. för tillsyningsmännens expeditiionslokal	250: —	
» för provisorisk köttbesiktninglokal	200: —	5,373: 98

Bränsle, belysning, tvätt, rengöring.

Ved, kol och koks	700: —	
Fotogen, ljus, tvål, såpa, borstar, tvätt- och skurhjälp m. m.	100: —	800: —

Medicin, smittreningar m. m.

Medicin och serumrör	75: —	
Is och halm m. m.	20: —	
Smittreningar	200: —	
Mjölksprof, oskadliggörande af födoämnen m. m.	65: —	360: —
Annonser, tryck, skrifmaterialier, porton		350: —
Reparationer, nyanskaffning af inventarier		200: —
Sjukvård och oförutsedda utgifter		656: 02

Kronor 18,060: —

Ökningen af Stadsbarnmorskornas löner är beroende på Stadsfullmäktiges bifall till förut gjord framställning från Hälsovårdsnämnden.»

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag ur Protokoll, hållet vid Karlstads Trädgårdsstyrelsens sammanträde den 30 Oktober 1909.

Närvarande: hrr Adde, Forssell och undertecknad.

§ 1.

Uppgjordes utgifts- och inkomststat för år 1910, utvisande en brist på kronor 3,980 att fylla.

In fidem:
CONRAD FRISTEDT.

**Trädgårdsstyrelsens inkomst- och utgiftsförslag
för år 1910.**

Inkomster:

Behållning från 1909.....		200: —
Anslag och inkomster som under flera år kommit Trädgårdsstyrelsen till godo:		
Hundskatt.....	2,000: —	
Platshyra för restauranten i Stadsträdgården.....	1,000: —	
D:o för läskedryckspaviljongen.....	60: --	
Arrende för trädgårdens öppna jord.....	650: —	3,710: —
Hvad som ytterligare erfordras.....		3,980: —
		Kronor 7,890: —

Utgifter:

För vård och skötsel af under trädgårdsstyrelsen stående planteringar och parker.....	4,625: --
Ökning å d:o för omläggning af gräsplaner.....	250: —
Nya träd och planteringar vid Rektorsbostaden samt den öppna platsen mellan jernvägsöfvergången och pensionat Haga.....	100: —

Inköp och körning af matjord	200: —	
D:o af nya parkträd	100: —	
D:o af grus	250: —	
Nedtagning af träden i Ö:a Torggatan	185: —	
Vatten till fontänen i Stadsträdgården	400: —	
Nytt tak å d:o, nedtagning och uppsättning af vattenmätare, reparation å vattenledningen, körning af soffor och diverse utgifter	500: —	
Skatter, brandförsäkringar och vattenafgifter	430: —	
Reparation och underhåll af byggnader och stängsel	400: —	
Inköp af skyddare och galler till träden i stadens alléer	200: —	
Målning af soffor, bänkar och växthusfönster m. m.	250: —	7,890: —
		<hr/>
		Kronor 7,890: —

Karlstad den 30 Oktober 1909.

För Karlstads Trädgårdsstyrelse:

A. W. ADDE.

Förslag

till

Inkomsts- och utgiftsstat för Karlstads högre elementarläroverk för flickor år 1910.

Inkomster:

Anslag af staten	4,400: —	
» staden	4,500: —	8,900: —
Terminsafgifter	23,380: —	
hvarifrån afgå för friplatser och platser med nedsatt af- gift	2,280: —	21,100: —
Brist		1,000: —
		<u>Kronor 31,000: —</u>

Utgifter:

Aflöningar: fasta	20,800: —	
tillfälliga	375: —	
läkare	60: —	
betjäning och gårdskarll	840: —	22,075: —
Afgifter till pensionskassor	270: —	
» » sjukkassa	60: —	330: —
		<u>22,405: —</u>
Hyra för skolhuset	4,500: —	
» » extra skollokal	1,500: —	
» » föreståndarinnans bostad	500: —	6,500: —
Lyse, ved och vatten		1,125: —
Div. omkostnader: rengöring	150: —	
brandförs.-premier	6: —	
trycksaker, annons. och port.	425: —	
skrifmateriel	25: —	606: —
Inventarier och böcker		200: —
Oförutsedda behof		164: —
		<u>Kronor 31,000: —</u>

Karlstad den 30 Oktober 1909.

Å Styrelsens vägnar:

NILS BURE.

Till Magistraten i Karlstad.

Styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad får härmed äran öfverlämna sin anmälan rörande förslag till nämnda skolas inkomst- och utgiftsstat för år 1910.

Å Styrelsens för Tekn. afton- och söndagsskolans vägnar:

Vördsamt

K. HUGO SEGERBORG.

Styrelsens ordf.

Uppgift

till 1910 års inkomst- och utgiftsstat för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad.

Inkomster:

Anslag af stadens medel	2,500: —
Statsanslag	2,500: —
Terminsafgifter	450: —

Summa Kronor 5,450: —

Utgifter:

Föreståndarens arvode	200: —
Undervisning i frihandsteckning och linearritning 10 tr i veckan å 2: 50 pr t:e, 30 veckor	750: —
Undervisning i modellering, 2 tr i veckan å 2: 50	150: —
» maskin- och byggnadsritning 4 t. i v. å 2: 50	300: —
» bokföring 4 tr i veckan å 3: —	360: —
» räkning, 1:a kursen, 2 tr i v. å 2: — ...	120: —
» 2:a dito, 2 tr i v. å 2: —	120: —
» geometri 2 tr i veckan å 2: —	120: —
» svenska språket, 2 tr i veckan å 2: 50...	150: —
» akvarell- och pastellmåln. 2 tr i v. å 2: 50	150: —

Undervisning i välskrifning 4 tr i v. å 2: 50.....	300: —	
» textning och rundskrift 2 tr i v. å 2: 50.	150: —	
» dekorationsmålning 50 tr å 2: 50	125: —	2,795: —
Hyra för 1910		1,000: —
Gas och eldning		400: —
Städning		130: —
Brandförsäkring		20: —
Materialier		600: —
Trycknings- och annonskostnader.....		105: —
Inventariers underhåll m. m.		200: —
		<hr/>
		Summa Kronor 5,450: —

Karlstad den 30 September 1909.

Å Styrelsens för Tekniska Afton- och Söndagsskolans vägnar:

K. HUGO SEGERBORG.

Styrelsens ordf.

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt öfverlämna protokollsutdrag öfver af Styrelsen för Karlstads Arbetsförmedlingsanstalt upprättade förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1910.

Karlstad den 21 Oktober 1909.

På styrelsens uppdrag:

A. WINTHER.

Utdrag af protokollet, hållet vid Styrelsens för Arbetsförmedlingen i Karlstad sammanträde den 20 Oktober 1909.

§ 2.

Beslöt styrelsen för år 1910 antaga följande förslag till inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Arbetsförmedlingsanstalt.

Inkomster:

Behållning från 1909 inestående hos Drätselkammaren.....	180: —
Fordran hos Drätselkammaren för ännu icke uttagna, men af Herrar Stadsfullmäktige den 20 Juni 1905 beviljade medel för anskaffande af inventarier	246: 33
Anslag af staten	300: —
Erforderligt anslag af staden	3,220: —
	<hr/>
	Kronor 3,946: 33

Utgifter:

Lön till föreståndaren	2,400: —
Hyra för lokal	400: —
Uppvärmning och belysning af lokalen	150: —
Renhållning och städning af lokalen	100: —

Skrifmaterialier, blankettryck, telefonafgift och annonser..	550: —	
Tillfälligt biträde och diverse utgifter	100: —	3,700: —
Reserveras för ytterligare inköp af inventarier		246: 33
		<hr/>
		Kronor 3,946: 33

Denna § förklarades genast justerad:

In fidem:

A. WINTHER.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. Some words like "konstans" and "konstans" are visible.]

[Faint text at the bottom of the page, possibly a date or reference number.]

Förslag

till

inkomst- och utgiftsstat för Karlstads varmbadhus år 1910.

Inkomster:

Hyra för gymnastiklokalen	400: —
Beräknad inkomst af badavgifter	22,600: —

Summa Kronor 23,000: —

Utgifter:

Afgifter för vatten	2,600: —
Tvål och såpa	700: —
Badingredieser	300: —
Kol	3,600: —
Kokgas och ved	200: —
Belysning	600: —
Renhållning	60: —
Telefonavgifter	110: —
Inventarier och reparationer	1,000: —
Aflöningar:	
Biljettförsäljerskan	900: —
Hennes biträde	180: —
1:ste badmästaren med hustru (elektriskt ljus 36: —)	1,236: —
2:dre badmästaren	900: —
Fyra baderskor (Maj—Aug. 35: — i mån.)	1,520: —
Maskinisten (elektriskt ljus 36: —)	1,236: —
Dennes biträde	540: —
Tvätterskan	600: —
Skrifmaterialier, tryck och annonsering	500: —
Skatter:	
Kronoskatt (bevillning för fastigheten 100: —) m. m.	136: —
Grundskatt till staden	500: —
Kommunalutskylder (beräknade)	700: —
Diverse utgifter	882: —
Beräknad vinst	4,000: —

Summa Kronor 23,000: —

Karlstad den 5 November 1909.

På Badhusstyrelsens vägnar:
AXEL DAHLMAN,

Till Magistraten i Karlstad.

Jämlikt § 5 af reglementet för Styrelsen för Karlstads saluhall, öfversändes härmed förslag till inkomster och utgifter för Karlstads saluhall år 1910.

Karlstad den 29 Oktober 1909.

HUGO BERG.

Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med Styrelsen för Karlstads saluhall den 28 Oktober 1909.

§ 1.

Förslag till inkomster och utgifter för Karlstads saluhall år 1910 upprättades sålunda:

Inkomster:

Hyra för 1 butik	400: —
» 16 butiker à kr. 300	4,800: —
» 4 » à » 250	1,000: —
» 12 » à » 225	2,700: —
» 20 » à » 200	4,000: —
» 9 » à » 150	1,350: —
» Cafélokal à » 300	300: —
» Källarlokaler	900: —
Vågafigter	50: —
	<hr/>
	Summa Kr. 15,500: —

Utgifter:

Hallmästarens lön	1,500: —
Skatter och brandförs.	900: —
Elektrisk belysning	1,900: —
Vattenafgift	600: —
Renhållning och snöskottning	700: —
Telefon	100: —

Trycksaker och annonser.....	200: —
Reparationer.....	300: —
Oförutsedda utgifter.....	300: —
Till ränta och amortering & anslaget.....	9,000: —

Summa Kr. 15,500: —

In fidem:
HUGO BERG.

Sammandrag

af
Taxeringslängderna i Karlstads stad af Wermlands län
för år 1909.

Enligt bevillningsförordningen:

Af taxeringsnämnden uppskattade värden å fast egendom:

för hvilken bevillning erlägges:

Jordbruksfastighet	1,132,000: —	
Annan fastighet	30,594,900: —	31,726,900: —

för hvilken bevillning icke erlägges, såsom tillhörig staten:

Jordbruksfastighet	9,800: —	
Annan fastighet	585,500: —	

såsom tillhörig kommuner, menigheter m. fl. .... 3,554,300: — 4,149,600: —

Värde å all fast egendom Summa Kronor 35,876,500: —

Af taxeringsnämnden uppskattad inkomst:

Af kapital	321,239: —	
Af tjänst eller pension	3,596,666: —	
Af rörelse eller yrke eller eljest	4,124,054: —	8,041,959: —
Medgifvet afdrag enligt 11 § af bevillningsförordningen		1,673,650: —

Beskattningsbar inkomst Summa Kronor 6,368,309: —

· Uträknad bevilling:

För jordbruksfastighet	679: 20	
För annan fastighet	15,297: 45	
För inkomst af kapital och arbete	63,683: 09	79,659: 74

Enligt inkomstskatteförordningen:

Af taxeringsnämnden:		
Taxerad inkomst	7,429,400: —	
Beräknadt belopp, efter hvilket skatt utgår	10,922,200: —	
Uträknad inkomstskatt	109,222: —	

Af pröfningsnämnden beslutade ändringar iakttagna.
Karlstads Kronouppbördskontor den 31 Augusti 1909.

ALFR. NYMANSON.

Debiterade mantalspenningar för år 1908.

Män, som erlägga bevilning.....	Kr.	7,576: —
Kvinnor, som erlägga bevilning	»	4,752: 50
Män, som icke erlägga bevilning	»	1,638: —
Kvinnor, som icke erlägga bevilning	»	2,584: —

eller tillhopa Kronor 16,550: 50

Karlstads Stadskamrerarekontor den 30 Oktober 1909.

G. ENANDER.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Författningsenligt anhålles härmed att Drätselkammaren ville uttaxera:

för skolorådet	154,270: 44
för barnavårdsnämnden	1,699: —
för stadsförsamlingens kyrkoråd	9,225: —
för pastoratets kyrkoråd	13,346: 80

eller tillsammans 178,541: 24

samt medlen till respektive skoloråd, kyrkoråd och barnavårdsnämnd öfverlemna.

Karlstad den 3 november 1909.

G. JAKOBSSON.

---

*Utdrag af protokoll i Karlstads pastorats andra
ordinarie kyrkostämman den 29 Oktober 1909.*

§ 4.

Kyrkostämman beslöt antaga följande af kyrkorådet framlagda förslag till utgifts- och inkomststat för nästa år:

Utgifter:

Brist från 1909		1,200: —
Domkyrkan: Bänkhyra	1,000: —	
Kommunalskatt	400: —	
Aflöning åt orgeltrampare med biträden	100: —	1,500: —
Aflöning till ringkarlar	800: —	
» för extra hjälp	230: —	1,030: —
Aftonringning		130: —
Upplysning	475: —	
Uppvärmning	950: —	
Dörrvaktare	450: —	
Städning	250: —	
Extra dörrvakt och orgeltrampning	175: —	2,300: —
Lönetillägg åt kyrkovaktaren J. O. Andersson	150: —	
Extra d:o för mistade inkomster för kyrkogården	100: —	250: —
Vinkassan: Kyrkovin och oblater		50: —
Bokkassan: Biblar åt nattvardsungdomen		300: —
Pastorsexpeditionen: Hyra och vattenafgift	458: —	
Uppvärmning och upplysning	200: —	
Eldning och städning	150: —	808: —
Lön till pastoratsadjunkten		2,000: —
Kyrkosångkören		750: —
Kassaförvaltare och räkenskapsförarearvode		150: —
Hyresbidrag till pastoratsadjunkten		100: —
Kyrkogårdskassan: Lön till trädgårdsmästaren för vård af kyrkogårdar och kyrkoplan	900: —	
Vedbrand till »Meta», grus, matjord m. m.	175: —	
Eldning och städning i grafkapellen ..	30: —	
Lön till graföppnaren	300: —	
Uppläggning af 200 grafkullar	200: —	1,605: —

Diverse utgifter:

Till nya kyrkoböcker 750 kronor och till omskrifning af desamma 200 kronor — en summa som förra hösten upptogs för sagda ändamål, men som i år ej användts, enär såväl böckernas inköp som omskrifningen af desamma uppskjutits till 1910	950: --
Annonser, telefon, skrifmaterialier m. m.	1,400: —
	<hr/>
Summa utgifter Kronor	15,023: —

Inkomster:

Behållning från 1909 för nya kyrkoböcker jämte omskrifning af desamma	950: —
Ersättning för vinsäd	48: —
Afkastning af fonden för Domkyrkans uppvärmning	350: —
Att uttaxeras: Af stadsförsamlingen 97,6 %	13,346: 80
» landsförsamlingen 2,4 %	328: 20
	<hr/>
Summa inkomster kronor	15,023: —

Rätt utdraget intygar:

G. JAKOBSSON.

*Utdrag af protokoll vid Karlstads stadsförsam-
lings andra ordinarie kyrkostämma den 29 okto-
ber 1909.*

§ 4.

Kyrkostämman beslöt antaga följande af kyrkorådet framlagda förslag till utgifts- och inkomststat för nästa år:

Utgifter:

Omkostnader för 2 församlingsdiakonissor	1,900: —	
Diakonarvode	300: —	
Till presterligt biträde vid konfirmationsundervisningen ..	300: —	2,500. —
Lön till organist och klockare	1,500: —	
Personligt ålderstillägg till C. W. Rendahl.....	500: —	2,000: —
Lön till kyrkovaktmästaren	333: 33	
Personligt ålderstillägg till J. O. Andersson	166: 67	500: —
Lönefyllnad åt komminister Nordvall		100: —
Andel i hyran för Domprosten (till amortering å skulden på gården N:o 115 i Staden)		840: —
Lön åt uppbördsman af presterskapets löner.....	500: —	
Skrifmaterialier d:o.....	70: —	570: —
Distribuering af debetsedlarne.....		100: —
Lön till expeditionsskrifvaren		1,800: —
Diverse utgifter, annonser m. m.....		815: —
		<u>Summa utgifter kronor 9,225: —</u>

Inkomster:

Att uttaxeras af stadsförsamlingen	9,225: —
	<u>Summa inkomster kronor 9,225: —</u>

Rätt utdraget intygar:

G. JAKOBSSON.

*Utdrag af protokoll vid Karlstads stadsförsam-
lings andra ordinarie kyrkostämma den 29 okto-
ber 1909.*

§ 3.

Kyrkostämman beslöt antaga följande af Barnavårdsnämnden framlagda för-
slag till utgifts- och inkomststat för nästa år:

Utgifter:

Vårdafigter för 45 barn i enskildt hem.....	4,940: —	
D:o » 8 barn å skyddshemmet Älfåsen.....	1,200: —	
D:o » för barn som under året tillkomma	1,000: —	
Resekostnader, kläder, ärenden m. m.....	560: —	
Kassaförvaltarens arvode	50: —	
Sekreterarens arvode.....	250: —	8,000: —

Inkomster:

Statsanslag för 45 barn å 25: —.....	1,125: —	
Bidrag från Fattigvården för 45 barn....	3,776: —	
D:o » » » 8 barn å Älfåsen.....	800: —	
D:o för barn som under året tillkomma	600: —	
Uttaxering af kommunen.....	1,699 —	8,000: —

Rätt utdraget intygar:

G. JAKOBSSON.

*Utdrag af protokoll vid Karlstads stadsförsam-
lings andra ordinarie kyrkostämman den 29 okto-
ber 1909.*

§ 2.

Kyrkostämman beslöt antaga följande af skolrådet framställda förslag till utgifts- och inkomststat för år 1910:

Utgifter:

I. Löner:

Folkskolinspektören	4,000: —
8 ord. lärare (E. V. Gelin, Carlstedt, Lingren, Lindh, Lindgren, Gren, D. Karlström, Strandman) à 2,700: —	21,600: —
1 ord. lärare (Brander) à 2,300: —	2,300: —
2 » » (A. R. Gustafsson, G. A. Gustafsson) à 2,300: —	4,000: —
4 » » (D. Gelin, Enholm, Henrikz, G. Karlström) à 1,800: —	7,200: —
5 ord. lärarinnor (Hamnqvist, Borgman, Tubbin, Karl- ström, Sätterblad) à 1,900: —	9,500: —
2 ord. lärarinnor (Bore, Ljungkvist) à 1,750: —	3,500: —
2 « » (Jakobsson, Svensson) à 1,600: —	3,200: —
6 » » (Lindberg, Nyman, Leufvén, Jansson, Virén, Söderqvist) à 1,500: —	9,000: —
2 e. o. lärarinnor (Vestberg, Dyhlén) à 1,200: —	2,400: —
7 småskollärarinnor (K. Johansson, Nilsson, M. Johans- son, Olsson, Hallgren, Pettersson, Bengtsson) à 1,400: —	9,800: —
4 småskollärarinnor (Th. Freding, E. Ödqvist, Strandman, S. Ödqvist) à 1,250: —	5,000: —
6 småskollärarinnor (I. Freding, Heintz, H. Eklund, A. Svensson, Bergström, A. Eklund) à 1,100: —	6,600: —
7 småskollärarinnor (Roth, S. Svensson, Forsman, Söder- lund, Andersson, Skeppstedt, Bryntesson) à 1,000: —	7,000: —
Arvoden för event. sjukdomsfall	500: —
Extra timläsning	1,500: —
Extra ersättning för undervisning i särklassen	100: —
9 fortsättningsskolor à 315: —	2,835: —
2 ersättningsskolor à 315: —	630: —
1 första sköjdlärarinna (Lundgren) à 1,400: —	1,400: —

2 slöjdlärarynnor (Persson, Roth) à 1,200:—	2,400: —	
1 slöjdlärarynna (Norberg) à 1,100: —	1,100: —	
1 extra timlärarynna i slöjd.	800: —	
2 första slöjdläraryre (Carlstedt, Strandman)	150: —	
14 manliga slöjdgrupper à 150: —	2,100: —	
1 öfersångläraryre	600: —	
1 gymnastikläraryre à 1,000: —	1,000: —	
1 första skolkökslärarynna (Venström) à 1,400: —	1,400: —	
1 skolkökslärarynna (Rimman) à 1,300: —	1,300: —	
1 » (Bredberg) à 1,200: —	1,200: —	
1 teckningsinspektör à 150: —	150: —	
2 tillsyningsmän öfver skolgången à 150: —	300: —	
3 tillsyningsläraryre (Gustafsson 125, Gelin 100, Gren 75).	300: —	114,865: —

II. Byggnader, skolplatser och inventarier:

Hyra för slöjden i Domprostgården	800: —	
Hyra för arbetsstugan	400: —	
Reparationer å skolhusen	4,500: —	
» å inventarier	1,000: —	
Skolplanernas grusning	1,000: —	7,700: —

III. Undervisningsmateriell:

8 st. orglar à 82: —	656: —	
Öfrig undervisningsmateriell (böcker, kartor, planscher, apparater m. m.)	2,400: —	3,056: —

IV. Pensionsafgifter:

Pensionsafgifter för 15 ord. läraryre à 146: 25	2,193: 75	
» » 15 » lärarynnor à 90: —	1,350: —	
» » 2 e. o. » à 10: —	20: —	
» » 24 småskollärarynnor à 10: —	240: —	3,803: 75

V. Pensioner:

Charlotta Hultman	300: —	
Anna Lena Olsson	360: —	
E. G. Ferm	250: —	
Maria Bryntesson	300: —	
Hilma Jonsson	250: —	1,460: —

VI. Skolvaktmästare, eldning och renhållning:

Vaktmästaren vid Herrhagsskolan	3,300: —	
» » Tjäderskolan	1,000: —	

Skurning, städning och eldning vid Gamla skolan	910: —	
» » » » Slöjdskolan.....	300: —	
» » » »	350: —	
» » » »	50: —	
Renhållning af gård och gata vid Gamla skolan	200: —	
» » » » Herrhagsskolan.....	300: —	6,410: —

VII. Vatten, bränsle och lyse:

Vatten.....	450: —	
Ved.....	2,500: —	
Vedhuggning.....	500: —	
Kol och koks.....	5,000: —	
Gas	700: —	
Fotogen m. m.	250: —	
Elektriskt ljus.....	1,800: —	11,200: —

VIII. Skatter och brandstodspremier..... 1,200: —

IX. Slöjdmateriell:

Slöjdskolan för gossar (trä- och metallslöjd) .	600: —	
» flickor	600: —	1,200: —

X. Skolköket.

Köksutensilier.....	150: —	
Matvaruinköp.. ..	1,650: —	1,800: —

XI. Läkarevård:

Skolläkarens lön ..	500: —	
Läkarevård åt fattiga skolbarn.....	300: —	
Medicin.....	150: —	950: —

XII. Skolbad:

Baderskans lön	600: —	
Badutensilier	100: —	700: —

XIII. Skolånefonden:

Bidrag till skolånefonden.. ..		1,000: —
--------------------------------	--	----------

XIV. Biblioteket:

Biblioteket	1,000: —	
Bibliotekarien.....	100: —	1,100: —

XV. Räkter och amorteringar:

Herrhagsskolan: Annuitet på lån på 300,000 kr.....	16,302:	95	
Tjäderskolan: Amortering	1,250:	—	
» Ränta	1,200:	—	
Ränta å 80,000 kr. till Drätselkammaren.....	5,000:	—	
Amortering å lån å 30,000 kr.....	5,000:	—	
Ränta å » å d:o »	1,500:	—	30,252: 95

XVI. Diverse:

Barn gudstjänster	275:	—	
Kassaförvaltaren	800:	—	
Skolrådskallelser och ärenden	150:	—	
Skoltryck och materiel till skolbokföring	750:	—	
Annonsor	250:	—	
Körslor, frakter och kostnader	700:	—	
Telefonafgifter jämte telefoninsättning hos inspektören ..	210:	—	
Porto	50:	—	
Oförutsedda utgifter	2,000:	—	
Till böcker åt fattiga skolbarn.....	700:	—	5,885: —

XVII. Tillägg till 1909 års stat:

1 småskollärlarinna under höstterminen	500:	—	
Tillsyningslärlarne	150:	—	650: —

Summa utgifter kronor 193,232: 70

Inkomster:

I. Kyrkorådet:

Ersättning för pastorsexpeditionen eldning och städning.....	150:	—
--	------	---

II. Statsanslag:

8 ord. lärare (E. V. Gelin, Carlstedt, Lingren, Lindh, Lindgren, Gren, D. Karlström, Strandman) å 950: —	7,600:	—
1 ord. lärare (Brander) å 833: 33	833:	33
2 » » (A R. Gustafsson, G. A. Gustafsson) å 716: 67	1,433:	34
4 » » (D. Gelin, Enholm, Henrikz, D. Karlström) å 600: —	2,400:	—
5 ord. lärarinnor (Hamnqvist, Borgman, Karlström, Tub- bin, Setterblad) å 800: —	4,000:	—
2 ord. lärarinnor (Bore, Ljungkvist) å 733: 33.....	1,466:	66
2 » » (Jakobsson, Svensson) å 666: 67	1,333:	34

6 ord. lärarinnor (Lindberg, Nyman, Leufvén, Jansson, Virén, Söderqvist) à 600: —	3,600: —	
2 e. o. lärarinnor (Vestberg, Dyhlén) à 600: —	1,200: —	
6 småskollärarynnor (Nilsson, M. Johansson, Olsson, Hallgren, Pettersson, Bengtsson) à 453: 33	2,719: 98	
4 småskollärarynnor (Th. Freding, E. Ödqvist, Strandman, S. Ödqvist) à 413: 33	1,653: 32	
6 småskollärarynnor (I. Freding, Heintz, H. Eklund, Bergström, A. Eklund, A. Svensson) à 373: 33	2,239: 98	
8 småskollärarynnor (K. Johansson, Roth, S. Svensson, Forsman, Söderlund, Andersson, Skeppstedt, Bryntesson) à 333: 33	2,666 64	
9 fortsättningsskolor	675: —	
14 manliga slöjdgrupper	1,134: —	
34 kvinliga slöjdgrupper	1,377: —	
3 kvinliga slöjddkurser	45: —	
16 skolköksgrupper	1,600: —	37,977: 59

Extra anslag för 1909:

Statsbidrag för fröken Söderlunds sjukvikarie (1 år)....	300: —	
» herr Strandmans » (2 mån. 20 dag.)	177: 77	
» fröken Söderqvists sjukvikarie (1 mån.)	66: 66	
» » Olssons sjukvikarie (3 mån. 20 dag.)	137: 50	681: 93
» småskollärarynnan Bryntesson (3 mån. 20 dag.)....		152: 74

III. Församlingen:

Uttaxering genom Drätselkammaren	154,270: 44
Summa inkomster kronor	193,232: 70
Omstående rätt utdraget, betygar:	

G. JAKOBSSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 December 1909.

§ 136.

Sedan Magistraten uppgjort och till Herrar Stadsfullmäktige inkommit med generalförslag till utgifter och inkomster för staden nästa år, så hade nu Beredningsutskottet, uppå remiss, att däröfver afgifva yttrande, och beslöt Utskottet efter att hafva tagit del af såväl generalförslaget som specialförslagen att i ärendet afgifva följande utlåtande:

Med anledning däraf, att Hamnstyrelsen bland utgifterna upptagit och till bestämdt belopp i penningar beräknat den vissa hamnens tjänstemän tillkommande förmånen af fri bostad samt bland inkomsterna uppfört motsvarande belopp såsom hyror, hade Magistraten, under uttalande bland annat, att staden icke hade någon anledning att beräkna bostadens värde i penningar, hemställt, att Herrar Fullmäktige måtte uttala sitt ogillande af Hamnstyrelsens ifrågavarande åtgärd, som kunde leda till tvister vid tjänstemännens beskattning. Utskottet, som från Hamnstyrelsen inhämtat, att den verkställda värderingen af tjänstemännens förmån af fri bostad ägde betydelse för afgifvande af vissa skattestatistiska uppgifter samt att till grund för värderingen lagts vederbörande taxeringsnämnds uppskattning, vid hvilket förhållande tvister i beskattningshänseende icke syntes vara att befara, beslöt hemställa, att hvad Magistraten i detta hänseende föreslagit icke måtte föranleda till någon Herrar Fullmäktiges åtgärd.

Vid granskning af de afgifna specialförslagen fann Utskottet anledning till följande erinringar.

Enligt från Hamnstyrelsen inhämtade upplysningar torde hamnuppbörderna för innevarande års fjärde kvartal komma att uppgå till 5,000 kronor mera än hvad af Styrelsen i dese tablå öfver inkomster och utgifter för sagda kvartal uppgifvits. Då af nämnda belopp 20 % eller 1,000 kronor skulle tillgodoföras Drätselverket, syntes den i Drätselkammarens stat upptagna bristen i innevarande års stat af 103,443 kronor 69 öre kunna minskas med 1,000 kronor.

Vidare syntes den bland inkomsterna för år 1910 i Drätselkammarens stat upptagna posten 90,000 kronor för staden tillkommande andel af vinst från Karlstads Spritförsäljningsbolag, efter hvad Utskottet inhämtat, kunna ökas med cirka 9,000 kronor, hvarjämte från utgifterna i Drätselkammarens stat måste dragas ett belopp af 13,517 kronor motsvarande en af Herrar Fullmäktige beslutad nedsättning i begärdt anslag till gatuarbeten.

Bland de i Hamnstyrelsens stat upptagna och af Magistraten till upplånande föreslagna belopp syntes kunna utgå den till 30,000 kronor upptagna kostnaden för anläggande af en kanal till Lambergskärnet, då nämligen beslut om samma kanals anläggande ännu icke vore fattadt.

Till gasverkets utgifter måste läggas ett belopp af 6,000 kronor, af Herrar Fullmäktige beviljadt anslag för ombyggnad af en retortugn. Likaledes måste bland utgifterna för saluhallen upptagas det belopp af 625 kronor, som af Herrar Fullmäktige anslagits för utförande af vissa kompletteringsarbeten i saluhallen.

Mot Magistratens generalförslag hade Utskottet — fränsett de ändringar, som af ofvanberörda erinringar beträffande specialförslagen kunde föranledas — icke någon annan anmärkning att framställa än att bland de utgifter, som föreslagits skola täckas medelst upplåning, syntes vid utskrifvandet hafva blifvit uteglömdt 35,000 kronor till anskaffande af reservmaskiner m. m.

Enligt de af Magistraten gjorda beräkningar skulle — fränsett utgifterna till kyrka, skola och barnavårdsnämnd — ett belopp af 410,940 kronor 82 öre behöfva uttaxeras enligt allmänna bevillningen. På grund af hvad Utskottet ofvan anført syntes emellertid denna summa böra å ena sidan ökas med 6,625 kronor, utgörande förenämnda till gasverket och saluhallen beviljade anslag, samt å andra sidan minskas med 1,000 kronor för ökad hamnuppörd, 9,000 kronor för höjningen i spritmedlen samt 13,517 kronor för minskningen i anslaget till gatuarbeten. Det belopp, som skulle uttaxeras enligt allmänna bevillningen för kommunala ändamål, blefve således 394,048 Kronor 82 öre eller, fördeladt på 79,659,74 bevillningskronor i det närmaste 4 kronor 95 öre för hvarje krona bevillning af fast egendom och af inkomst. Lades härtill den för kyrka, skola och barnavårdsnämnd erforderliga uttaxering af 2 kronor 25 öre för bevillningskrona, skulle hela uttaxeringen för år 1910 uppgå till 7 kronor 20 för bevillningskrona, eller 20 öre mindre än hvad Magistraten föreslagit.

Med ledning af det sagda ville Utskottet föreslå,

att Herrar Fullmäktige med ofvan angifna ändringar ville godkänna Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för nästa år samt bestämma uttaxeringen för hvarje krona bevillning af fast egendom och af inkomst till 7 kronor 20 öre, däraf 4 kronor 95 öre för kommunala ändamål samt 2 kronor 25 öre för kyrka, skola och barnavårdsnämnd;

samt att Herrar Fullmäktige måtte — med det undantag beträffande Hamnstyrelsens bokföring, hvarom ofvan talats — bifalla hvad Magistraten i öfrigt i sammanhang med generalförslaget hemställt.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

138. Beredningsutskottets förslag till ordförande i donationsjordskommittén.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 December 1909.

§ 130.

Beredningsutskottet, som jämlikt gifna bestämmelser hade att afgifva förslag till ordförande i donationsjordskommittén efter Herr Arrhenius, beslöt att till nämnda befattning hos Herrar Fullmäktige föreslå Herr Borgmästaren K. J. Lindholm. Under förutsättning, att detta förslag blefve af Herrar Fullmäktige godkändt, föreslog Utskottet ytterligare till ledamot i kommittén Boktryckaren Albin Forssell, hvilken hittills varit förste suppleant i kommittén, till förste suppleant andre suppleanten Förste Läraren E. W. Gelin och till andre suppleant Lasarettsläkaren P. Clarholm.

Dessutom beslöf Utskottet hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa, att donationsjordskommittén måtte berättigas att antaga för kommitténs arbeten erforderliga, aflönade biträden, samt att Herrar Stadsfullmäktige måtte ställa till kommitténs förfogande för sådant ändamål behöfliga medel.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

128. Drätselkammarens framställning rörande afkortning af restutskylder från åren 1905 och 1906 samt 1909 års första uppbördsstämma.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 17 november 1909.

§ 3.

Sedan af Drätselkammaren utsedde delegerade med biträde af stadskamreren genomgått och granskat i Kammarens räkenskaper balanserade, resterande utskylder, så hade uppgjorts och till Kammaren ingifvits förslag om afkortning af

restutskylder dels från år 1905 till ett belopp af 6,022 kronor 1 öre, dels från år 1906 till ett belopp af 7,471 kronor 16 öre och dels från innevarande års första uppbördsstämma till ett belopp af 15,234 kronor 29 öre; Och som kammaren vid granskning ej fann något att erinra mot förslagen, beslöt Kammarerna att till Herrar Stadsfullmäktige ingå med framställning om de föreslagna afkortningarnas beviljande.

Som ofvan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 December 1909.

§ 131.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att afgifva yttrande öfver Drätselkammarens framställning om afkortning af restutskylder dels från år 1905 till ett belopp af 6,022 kronor 1 öre, dels från år 1906 till ett belopp af 7,471 kronor 16 öre och dels från innevarande års första uppbördsstämma till ett belopp af 15,234 kronor 29 öre; och beslöt Utskottet hemställa, att Drätselkammarens i-frågavarande framställning måtte af Herrar Fullmäktige bifällas.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.

117. Brandstyrelsens framställning rörande vissa förändringar i brandmanskapets löneförmåner.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 23 oktober 1909.

§ 7.

Brandmanskapet hade begärt, att begynnelselönen måtte höjas med 60 kronor för år, på den grund att de själfta fingo bekosta sig arbetskläder samt själfta betala kostnaden för kokgas.

Då Styrelsen redan från början insett, att kostnaden för kokgas i manskapets lägenheter skulle uppgå till ett i förhållande till deras inkomster rätt betungande belopp beslöt Styrelsen på sin tid hos Vatten- och Gasverksstyrelsen göra framställning om nedsatt gaspris, men denna framställning blef afslagen.

Brandchefen upplyste nu, att manskapet vid flera andra brandkårer åtnjuta fri vedbrand.

Efter öfverläggning i ärendet fann sig Styrelsen icke kunna för närvarande tillstyrka någon löneförhöjning åt brandmanskapet, ej heller fann Styrelsen krafvet på ersättning för arbetskläder förtjäna afseende, alldeustund arbetare i allmänhet själfva bekosta sig de kläder, som användas i och för arbetet; men med åberopande af ofvan anförda skäl beslöt Styrelsen däremot att hos Herrar Stadsfullmäktige göra framställning därom, att gift korpral, vice korpral och brandsoldat måtte från och med 1910 års början erhålla ett årligt belopp af 60 kronor till beredande af fri kokgas.

Härjemte hade brandkårens nattvaktmanskap inkommit med begäran om ersättning med 1 krona 50 öre för tjänstgöringsnatt emot nu utgående 1 krona; och beslöt Styrelsen att hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om bifall till denna begäran från 1910 års början.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Utdrag af protokollet, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1909.

§ 9.

Hos Herrar Stadsfullmäktige hade Brandstyrelsen hemställt, dels att vid stadens brandkår anställd gift korpral, vice korpral och brandsoldat måtte från och med 1910 års början erhålla ett årligt belopp af 60 kronor till beredande af fri kokgas, och dels att brandkårens nattvaktmanskap måtte tillerkännas en ersättning för tjänstgöringsnatt af 1 krona 50 öre i stället för hittills utgående 1 krona; Och hade Drätselkammaren, uppå remiss, att häröfver yttra sig.

Efter öfverläggning beslöt Drätselkammaren tillstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Som ofvan

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 December 1909.

§ 132.

Uppå remiss hade Drätselkammaren afgifvit yttrande öfver Brandstyrelsens framställning om sådan förändring i brandmanskapets löneförmåner från och med ingången af år 1910, att vid stadens brandkår anställd gift korpral, vice korpral och brandsoldat erhöles ett årligt belopp af 60 kronor till beredande af fri kokgas samt att ersättningen till brandkårens nattvaktmanskap höjdes från en krona till en krona 50 öre för tjänstgöringsnatt; och hade Kammaren därvid tillstyrkt bifall till Styrelsens ifrågavarande framställning.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, afgifva yttrande i ärendet, beslöt anföra följande:

Det syntes Utskottet rimligt, att det gifta brandmanskapet bereddes förmånen af fri kokgas. Då emellertid enligt Utskottets på inhämtade upplysningar grundade uppfattning det ingalunda kunde anses såsom en gifven sak, att kostnaderna för fri kokgas för hvarje hushåll behöfde uppgå till så stort belopp som 60 kronor om året, ville Utskottet hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte allenast på det sätt bifalla Brandstyrelsens framställning i denna del, att Herrar Fullmäktige måtte ej mindre förklara gift korpral, vice korpral och brandsoldat vid stadens brandkår berättigad att från och med ingången af år 1910 erhålla fri kokgas för hushållsbehof än äfven ställa till Brandstyrelsens förfogande för ändamålet erforderliga medel, under iakttagande likväl, att i den mån kostnaden för något hushåll öfverstege 60 kronor om året, samma kostnad icke finge bestridas af stadens medel.

Vidkommande därefter den begärda förhöjningen i aflöningen till nattvaktmanskapet beslöt Utskottet, då samma förhöjning syntes Utskottet fullt befogad, hos Herrar Fullmäktige hemställa om bifall till Styrelsens framställning härutinnan.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

135. Karlstads Läroverkskollegiums framställning om ett anslag af 120,000 kronor såsom bidrag till uppförande af en nybyggnad för allmänna läroverkets räkning.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vid sammanträde den 15 juni innevarande år med anledning af inkomna framställningen om bidrag till bestridande af utgifterna för utvidgning af allmänna läroverkets byggnad i Karlstad hafva Herrar Stadsfullmäktige beslutit bevilja ett anslag, uppgående till minst dubbelt så stort belopp som Landstingets bidrag, eller till minst $\frac{2}{3}$ af kostnaderna, dock att stadens bidrag i intel fall finge öfverstiga 100,000 kronor. Därjämte hafva Herrar Stadsfullmäktige förklaradt sig villiga att, sedan till Herrar Stadsfullmäktige för granskning öfverlämnats fullständiga kostnadsförslag jämte ritningar till den ifrågasatta läroverksbyggnaden, taga frågan under slutligt afgörande. Med ledning af i stadens delegationer framställda anmärkningar och önskemål hafva nu nya fullständiga ritningar uppgjorts, sedan skizzer till desamma förut förelagts Drätselkammaren och Beredningsutskottet och vunnit deras gillande, hvarjämte äfven Hälsovårdsnämndens ordförande och vice ordförande tagit kännedom om dem. Under hand hafva ritningarna äfven företetts Läroverksöfverstyrelsen och Öfverintendentsämbetet, utan att af dem några erinringar gjorts mot desamma. Vidare har ett fullständigt kostnadsförslag uppgjorts af firman Looström & Gelin i Stockholm, hvilket äfven genomsetts af stadsarkitekten Crispin, hvars yttrande bifogas. Det framgår häraf, att kostnaden för tillbyggnaden skulle uppgå till 159,450 kronor, hvarjämte arkitekt- och kontrollant-arfvode samt kostnaderna för inredning och materiel kunde beräknas till 19,000 kronor. Härtill kommer kostnaden för åtskilliga arbeten i nuvarande läroverkshuset, bland annat värmeledningens förbättrande, uppgående till beräknade 13,500 kronor, hvadan totalkostnaden kan beräknas till 191,950 kronor. För bestridande af dessa utgifter finnas att tillgå af Värmlands landsting beviljade 50,000 kronor, ur läroverkets byggnadsfond omkring 7,000 kronor samt ur stiftets byggnadskassa omkring 35,000 kronor. Häraf torde framgå, att det bidrag, som måste påräknas från stadens sida, ej kan sättas lägre än till 100,000 kronor.

Läroverkskollegiet har tagit frågan i förnyad ompröfning och vid sammanträde den 17 dennes enhälligt uttalat sig för nu föreliggande förslag i alla dess

delar. Då frågan nu i nära två år varit under förberedande behandling för att vinna den bästa möjliga lösning, och då olägenheterna af de nuvarande förhållandena med hvarje läsår, särskildt på grund af den nya läroverksreformen, blifva allt mera olidliga, vill kollegiet vördsamt anhålla, att Herrar Stadsfullmäktige snarast möjligt måtte fatta ett definitivt beslut och därigenom möjliggöra det viktiga arbetets påbörjande redan instundande vår.

Omedelbart efter det Herrar Stadsfullmäktige fattat sitt beslut, är det kollegiets mening, att genom en utsedd byggnadskommitté af 5 ledamöter utlysa entreprenad å arbetena för att utröna deras faktiska kostnad, äfvensom underställa ritningarna Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk och Kungl. Öfverintendentsämbetet. För denna kommitté får kollegiet anhålla, att Herrar Stadsfullmäktige måtte utse två medlemmar. Kollegiet, som skulle utse de öfriga, har såsom medlemmar tänkt sig rektor A. Dahlman och lektorerna Fristedt och Vendel.

Med erinran om den ändring i stadsplanen, som erfordras i sammanhang med den ifrågasatta nybyggnaden, får således Läroverkskollegiet vördsamt hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige behagade godkänna bifogade ritningar, samt att det beviljade anslaget å högst 100,000 kronor måtte få utanordnas, sedan Läroverkskollegiet eller den kommitté, som får sig anförtrodt arbetets utförande, visat sig förfoga öfver nödiga medel.

Karlstad den 20 december 1909.

NILS BURE.	AXEL DAHLMAN.	IVAN HOLMQVIST.
	CONRAD FRISTEDT.	
	VALDEMAR VENDEL.	

Utdrag ur protokollet öfver kollegiisammanmanträde vid Karlstads högre allmänna läroverk den 17 december 1909.

Närvarande: läroverkets Eforus biskop J. A. Eklund; undertecknad rektor, lektorerna R. S. A. Hallström, J. V. Svensson, J. B. Börjeson, N. Bure. J. C. A. Fristedt, O. I. Holmqvist och A. V. Vendel, adjunkterna K. V. G. Asp-lund, J. E. Adler, K. Göransson, A. G. A. Hoffman, K. J. Westman, A. O. Borg, K. H. Bäckström, G. A. Zachrison, A. Bergh, E. V. R. Edgren, O. P. Moberg, S. Stafner, J. R. Jungner, J. A. Westerlind och A. Olsson, vikarierande adjunkten K. E. Malmborg, extralärarne J. Danell och P. E. Nordforss, musikdirektör C. V. Rendahl, teckningsläraren K. H. Segerborg

samt läroverkets bibliotekarie f. d. läroverksadjunkten G. M. Ydén. Hindradé af sjukdom att närvara voro adjunkten S. G. R. Otterborg, vikarierande gymnastikläraren löjtnant G. Bratt och biträdande teckningsläraren N. Cæsar.

§ 4.

Företogs läroverkets byggnadsfråga till förnyad behandling.

Meddelade undertecknad, att, sedan Stadsfullmäktige i Karlstad vid sammanträde den 15 sistlidna juni beslutit för utvidgning af allmänna läroverkets byggnad bevilja ett anslag af högst 100,000 kronor, men förklarat sig, först sedan fullständiga ritningar jämte kostnadsförslag för granskning till Stadsfullmäktige öfverlämnats, vilja företaga frågan till slutligt afgörande, hade sådana ritningar med iakttagande af åtskilliga af Herrar Fullmäktige påkallade förändringar jämte fullständigt kostnadsförslag blifvit uppgjorda. Därjämte hade ritningar jämte kostnadsförslag uppgjorts för de ändringsarbeten, som voro erforderliga i den nuvarande läroverksbyggnaden.

Sedan ifrågavarande ritningar för kollegiet förevisats och öfriga handlingar föredragits, beslöt kollegiet efter hällen öfverläggning enhälligt godkänna det framlagda förslaget; vidare beslöt kollegiet att ingå till Herrar Stadsfullmäktige med anmälan, att ett anslag från stadens sida af 100,000 kronor visade sig för företagets realiserande erforderligt, samt med anhållan om de nu föreliggande ritningarnas skyndsamma godkännande i och för arbetets snara påbörjande. Tillika skulle till Stadsfullmäktige erbjudande göras att utse två medlemmar af den byggnadskommitté af fem ledamöter, som kollegiet hade för afsikt att tillsätta.

Kollegiet beslöt äfven att ingå till Karlstads Domkapitel med anhållan att ur stiftets byggnadskassa såsom bidrag till bestridande af utgifterna för utvidgning af högre allmänna läroverkets byggnad äfvensom för åtskilliga förbättringsarbeten i den nuvarande erhålla högsta möjliga belopp och nu närmast byggnadskassans behållning vid 1909 års slut.

Att å kollegiets vägnar uppsätta och underteckna skrivelserna till Stadsfullmäktige och Domkapitlet utsågos undertecknad rektor samt lektorerna N. Bure, J. C. A. Fristedt, O. I. Holmqvist och A. V. Vendel.

§ 5.

Att justera protokollet utsågos lektorn Hallström och adjunkten Asplund.

In fidem:

Justeradt den 20 dec. 1909.

AXEL DAHLMAN.

A. HALLSTRÖM. GEORG ASPLUND.

Rätt utdraget, betygar:

AXEL DAHLMAN.

På grund af här förda räkenskaper varder härigenom på begäran meddeladt, att Karlstads stifts byggnadskassa, som numera är skuldfri, denna dag äger å depositionsräkning i bank inestående kr. .... 28,000: —
 samt dessutom en på giro inestående kassabehållning af 6,092: 92
 eller tillsammans Kr. 34,092: 92

Karlstads Domkapitel den 20 November 1909.

Ex officio:
 K. Y. ANDERSSON.

Kostnadsberäkning

till nytt elementarläroverk i Karlstad.

Grundläggning: schaktning, bergsprängning och återfyllning 700 kbm. å 8 kr.	5,600: —
betongjutning med formar 170 kbm. .	4,250: —
asfaltstrykning.....	850: —
(Nuvarande marken antagen ligga i gatans nivå).	
Sockel med bakgjutning	6,500: —
En yttertrappa af stålslipad cement	350: —
Granitsteg i ingångar	200: —
Isolering under tegelmurar	150: —
Tegelmurning 407,000 st. tegel (mindre sort)	28,490: —
Utv. putsning och affärgning	3,800: —
Inv. » å tegelväggar	2,800: —
Källargolf af stålslipad cement.....	760: —
Bjälklag under bottenvåningen balkvikt 13,000 kg. ...	8,500: —
Bjälklag öfver bottenvåningen balkvikt 15,000 kg. ...	9,600: —
Bjälklag öfver vän. 1 tr. upp balkvikt 16,000 kg.	9,800: —
Vindsbjälklag af 75 mm. plank utan trösbotten.....	3,000: —
Brutet yttertak med sparrar, panel, papp, vanligt rödtegel, vindskupor, ständrännor, plåtskoningar och stuprör.....	12,000: —
Cloisonväggar med rörning och puts.....	2,600: —
Tunnare plattväggar med spackling .	800: —
Hufvudtrappa med kalkstenssteg, planer, smidesbarrier och ledstänger	3,200: —
En källartrappa, kalkstenssteg i bottenvåningens korridor	1,000: —
Kalkstensgolf i sammanbindningsgång, asfaltgolf i toiletter och W. C.	850: —
Oljemålning, limfärgning och tapetsering.....	4,800: —

Snickeri med glas och beslagning	8,500: —	
Diverse inredningar i korridorer, kök, tamburer och garderober	1,400: —	
Grofsnide	1,200: —	
Oförutsedda utgifter	11,000: —	132,000: —
Värmeledning jämte värmeskåp, rabbitztak, rabbitztrummor, insättning af ventiler, bärjárn samt oljemålning af element m. m. enligt uppgift från V. Dahlgren	17,000: —	
Elektrisk belysningsinstallation	2,000: —	
Gas-, vatten- och afloppsledningar, septik tank och efterlagningar approx. uppgift från Axel Sjögren & Comp.....	6,000: —	
	<u>Summa Kronor</u>	<u>157,000: —</u>

Tillkommer:

Smidesgaller med grindar, granitsockel samt planering härför	1,200: —
Rännsten af asfalt på beten samt kantning med gat- sten rundt byggnaden	1,250: —
	<u>Kronor</u> 2,450: —

Stockholm den 3 dec. 1909.

IVAR LOOSTRÖN & ALVAR GELIN
Byggnads- och Konstruktionsbyrå
Stockholm.

Ivar Looström.

På anmodan af Herr Rektor A. Dahlman har jag granskat ett af Herrar Looström och Gelins byggnads- och konstruktionsbyrå i Stockholm upprättadt och den 3 Dec. 1909 dagtecknad kostnadsförslag till nybyggnad för högre allmänna läroverket härstädes.

Ehuru en del poster äro för högt upptagna och en del synes mig vara för lågt beräknade, hvarjämte ej upptagits kostnader för en del absolut nödvändiga arbeten såsom yttre grunddränering och sprängningar för vatten- och afloppsledningar m. m., anser jag att byggnaden kan uppföras för den beräknade kostnaden 159,450 kronor.

Vid kontrollberäkning har jag kommit till följande summor:

Byggnaden jämte sammanbindningsgång	121,550: —
Sprängningskostnader	5,600: —
Yttre dräneringsarbeten	1,800: —
Stensatta rännstenar på byggnadens 3:ne sidor.....	500: —
Värmeledning	17,000: —
Elektriska belysningsledningar	3,000: —

Gas-, vatten- och aflöpsledningar	6,000: —
Eventuela utomhusledningar	2,000: —
Smidesjärngaller med socklar	2,000: —

S:a kronor 159,450: —

Karlstad den 15 December 1909.

CARL CRISPIN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 21 december 1909.

§ 3.

Under åberopande af Herrar Stadsfullmäktiges beslut den 15 juni innevarande år i fråga om anslag för utvidgning af högre allmänna läroverkets byggnad i Karlstad hade nämnda läroverkskollegium till Herrar Stadsfullmäktige öfverlämnat ritningar och kostnadsförslag till den ifrågasatta nybyggnaden för läroverket och därvid dels omförmält, att kollegiets mening vore att, så snart Herrar Stadsfullmäktige fattat sitt beslut i frågan, genom en utsedd byggnadskommitté af 5 ledamöter utlysa entreprenad å arbetena för att utröna deras faktiska kostnad, dels ock hiemställt, att Herrar Stadsfullmäktige ville utse två ledamöter i nämnda kommitté; att de ingifna ritningarne måtte af Herrar Stadsfullmäktige godkännas samt att det beviljade anslaget å högst 100,000 kronor måtte utanordnas, sedan läroverkskollegiet eller den kommitté, som finge sig anförtrodt arbetets utförande, visat sig förfoga öfver nödiga medel.

Uti detta ärende hade nu Drätselkammaren uppå remiss att afgifva yttrande.

Drätselkammaren ville därvid till en början förorda, att en kommitté tillsattes, som hade att genom entreprenad utföra byggnadsarbetet, och tillstyrkte Kammaren Herrar Stadsfullmäktige att för sin del utse två ledamöter i denna kommitté.

Hvad därefter vidkomme de upprättade ritningarne till nybyggnaden jämte därtill hörande kostnadsförslag och arbetsbeskrifning beslöt Drätselkammaren, efter verkställd granskning, att härutinnan göra de erinringar, som innefattades i följande af Stadsbyggmästaren upprättade

»Promemoria

öfver anmärkingar, gjorda vid granskning af ritningar och handlingar n. m. till nybyggnad för högre allmänna läroverket härstädes:

a) Norra långväggen, som med en invändig längd af 36,3 meter endast är

1¹/₂ sten tjock i båda våningarne men endast har stöd af bjelklagen. Saknar stöd af inåtgående skiljeväggar af tegel eller stråpelare.

b) Skiljeväggen emellan rummet för fysikaliska samlingar och fysiska föreläsningssalen är endast 1 sten tjock och bör ökas till 1¹/₂ stens tjocklek genom båda våningarne, emedan densamma skall uppbära bjelklagsbelastning.

c) Trapphusets väggar, hvilka äro 1 sten tjocka, äro för klena, om trappstegen skola inläggas i desamma.

d) Ventilationsanordningarne i rummet för klosetter och toiletter äro otillfredsställande markerade på ritningarne. Detta rum bör förses med evakuationskanaler såväl från stora rummet som ock från hvart och ett af de särskilda klosettrummen.

e) Korridorerna i båda våningarne äro delvis mörka.

f) I den händelse den till kostnadsförslaget bilagda arbetsbeskrifningen är afsedd att läna till efterrättelse i och för infordrandet af bindande entreprenadsanbud, bör densamma omarbetas och fullständigas. Detta gäller äfven ritningarne. Karlstad i Stadsbyggmästarekontoret den 21 December 1909.

CARL CRISPIN.“

Öfver bottenvåningen hade tvänne förslag upprättats, hvilka skilde sig från hvarandra dels i fråga om placeringen af tolettanordningarne i klosettrummet och dels däri, att det ena förslaget upptog ett vaktmästarerum i byggnadens nordvästra hörn, under det något dylikt rum ej finnes upptaget å det andra.

Af dessa förslag ville Drätselkammaren för sin del förorda det förslag, som upptog vaktmästarerum i nybyggnaden och enligt hvilket tolettanordningarne i klosettrummet förlägs vid ytterväggen.

Då Drätselkammaren i öfrigt ej hade något att anmärka mot de uppgjorda ritningarne, beslöt Kammararen tillstyrka Herrar Stadsfullmäktige att, under framhållande af de från Drätselkammarens sida gjorda erinringar mot desamma, godkänna ritningarne till nybyggnaden ifråga, därvid ifråga om bottenvåningen det af Kammararen förordade förslaget torde af Herrar Fullmäktige godkännas.

Sedan Kammararen af de nu gjorda kostnadsberäkningarne inhämtat, att maxi anslagen såväl från landstinget som från staden behöfde tagas i anspråk för byggnadsarbetets utförande, beslöt Kammararen hemställa, att Herrar Stadsfullmäktige måtte bestämma beloppet af stadens bidrag till 100,000 kronor samt att detta belopp måtte få på det sätt utanordnas, att 50,000 kronor utbetalades, så snart entreprenadkontrakt angående byggnaden blifvit vederbörligen undertecknad samt att återstående 50,000 kronor utbetalades, sedan arbetet fortskridit så långt, att byggnadens vattentak blifvit färdigbyggda med papp, allt dock under villkor,

att, innan någon del af anslaget utbetalades, läroverkskollegiet eller den kommitté, som finge sig anförtrordt arbetets utförande inför Drättselkammaren visade, att kollegiet eller kommittén förfogade öfver nödiga medel till arbetets utförande.

Slutligen hemställde Drättselkammaren, att Herrar Stadsfullmäktige måtte be-
myndiga Kammaren att för anskaffande af för u'betalningarne erforderliga medel
upptaga tillfälligt lån.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårds-
nämnden i Karlstad den 23 december 1909.*

§ 193.

Till Hälsovårdsnämnden hade för granskning och yttrande öfverlämnats dels
förslagsritningar till en för utvidgning af härvarande h. allmänna läroverks lokaler
tillämnad fristående byggnad utmed Kungsgatan dels Drättselkammarens därom
gjorda uttalande.

Hälsovårdsnämnden här uti sitt den 19 maj 1909 afgifna yttrande öfver ett före-
gående förslag i samma ärende framhållit, att det däri upptagna klosettrummet
vore för litet för sitt ändamål, antalet klosetter för ringa och bättre dagerför-
hållanden i rummet nödiga, samt för beredande af tillräckligt utrymme för änd-
ringar i nämnda afseenden föreslagit, att vaktmästarebostaden borde uteslutas ur
läroverksbyggnaden, så mycket hellre som äfven hälsovårdsskäl talade därför.

I de nu föreliggande förslagsritningarna har Hälsovårdsnämnden funnit nyss
nämnda missförhållanden rörande klosettrummet rättade i så måtto, att rummets
storlek synes vara tillfyllest för sitt ändamål, klosetternas antal tillräckligt och
dagerförhållandena i rummet bättre tillgodosedda. På grund däraf, att rummets
storlek åstadkommits genom utsträckt djuplek och ej genom förläggning i husets
längdriktning, torde emellertid den dager, som kommer de innersta klosetterna till
del, särskildt å den ena förslagsritningen, blifva väl knapp, Hälsovårdsnämnden
torde därför böra, innan arbetet utföres, sättas i tillfälle att få närmare uttala sig
om klosettrummet detaljanordningar, dess hellre som Hälsovårdsnämnden anser
sig böra instämma i de anmärkningar, stadsbyggnästaren gjort i fråga om an-
ordningarna för rummets ventilation.

Sedan Stadsfullmäktige medgifvit, att förslag till vaktmästarebostad finge in-
tagas i de nya byggnadsritningarna, finner Hälsovårdsnämnden ingen anledning

att därom vidare yttra sig än genom hänvisning till hvad som sagts vid granskningen af det förra förslaget.

I stadsbyggmästarens anmärkning, att korridorerna delvis äro mörka, instämmer Hälsovårdsnämnden, som anser, att, om förslagsritningarna för öfrigt godkännas, nämnda missförhållande bör i möjligaste måtto rättas.

För öfrigt har hälsovårdsnämnden ur hälsovårdssynpunkt intet vidare att tillägga.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
CARL LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 December 1909.

§ 133.

Å sammanträde den 15 juni 1909 hade Herrar Fullmäktige beslutit att till bestridande af utgifterna för utvidgning af högre allmänna läroverkets byggnad i Karlstad bevilja ett anslag, uppgående till minst dubbelt så stort belopp som det af Värmlands läns landsting för ändamålet anvisade bidrag — högst 50,000 kronor — eller till minst $\frac{2}{3}$ af kostnaderna, dock att stadens bidrag i intet fall finge öfverstiga 100,000 kronor samt med vilkor att Läroverkskollegiet eller den kommitté, som finge sig anförtrodt, arbetets utförande, innan stadens anslag utanordnades, visade sig förfoga öfver nödiga medel till arbetets utförande, hvarjämte Herrar Fullmäktige förklarat sig villiga att, sedan till Herrar Fullmäktige för granskning öfverlämnats fullständiga kostnadsförslag jämte ritningar till den ifrågasatta läroverksbyggnaden, i hvilket förslag vissa af Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren angifna förändringar borde vederbörligen iakttagas — dock att bostad åt läroverkets vaktmästare finge intagas i det nya förslaget — och möjliga besparingar verkställas, taga frågan under slutligt afgörande samt därvid bestämma beloppet af stadens bidrag, tiderna för dess utbetalande och sättet för medels anskaffande äfvensom besluta i de frågor, som i öfrigt med ärendet ägde samband.

I en till Herrar Fullmäktige under innevarande december månad ingifven skrifvelse hade Läroverkskollegiet med öfverlämnande bland annat af ritningar och kostnadsförslag för den ifrågasatta tillbyggnaden, anfört hufvudsakligen, att, på sålt framginge af kostnadsförslaget, kostnaden för själfva tillbyggnaden skulle uppgå till 159,450 kronor; att härtill komme arkitekt- och kontrollantarvode samt

kostnaderna för inredning och materiel, 19,000 kronor, jämte åtskilliga kostnader för arbeten i det nuvarande läroverkshuset, 13,500 kronor, hvadan totalkostnaden kunde beräknas till 191,950 kronor; att för bestridande af dessa utgifter finnes att tillgå af landstinget beviljade 50,000 kronor, ur läroverkets byggnadsfond omkring 7,000 kronor samt ur stiftets byggnadskassa omkring 35,000 kronor, hvadan stadens bidrag ej syntes kunna sättas lägre än det beviljade maximibeloppet, 100,000 kronor, samt att kollegiet hade för afsigt att, sedan Herrar Fullmäktiges beslut i ämnet förelåge, själfv eller genom en byggnadskommitté af 5 personer, af hvilka Herrar Fullmäktige syntes böra utse 2 och kollegiet 3, omedelbart utlysa entreprenad å arbetena för utrönande af deras faktiska kostnad äfvensom underställa ritningarne Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk och Kungl. Öfverintendentensämbetet. På grund af det anförda och med erinran tillika om den ändring i stadsplanen, som erfordrades i sammanhang med den ifrågasatta nybyggnaden, hade kollegiet anhållit, att Herrar Fullmäktige måtte godkänna ritningarne i fråga samt att det beviljade anslaget å högst 100,000 kronor måtte få utanordnas, sedan Läroverkskollegiet eller den kommitté, som finge sig anförtrodt arbetets utförande, visat sig förfoga öfver nödiga medel.

Efter det ärendet remitterats till Drätselkammaren, Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet samt — såvidt afsåge ifrågasatt ändring i stadsplanen — till Byggnadsnämnden, hade Drätselkammaren och Hälsovårdsnämnden i ämnet afgifvit yttranden. Drätselkammaren, som i ärendet hört stadsbyggmästaren, hade i sitt utlåtande, i öfverensstämmelse med en af stadsbyggmästaren upprättad promemoria, framställt vissa erinringar mot ritningarne i fråga äfvensom af tvänne alternativa förslag rörande bottenvåningen förordat det, i hvilket vaktmästarerum finnes inlagat. I öfrigt hade Kammarern hemställt om godkännande af de upprättade ritningarne samt föreslagit att beloppet af stadens bidrag måtte bestämmas till 100,000 kronor, att anskaffas medelst ett tillfälligt lån samt utbetalas på vissa i utlåtandet närmare angifna tider, allt dock under vilkor att, innan någon del af anslaget utbetalades, inför Drätselkammaren styrktes, att kollegiet eller ofvanberörda kommitté visade sig förfoga öfver nödiga medel till arbetets utförande. Hälsovårdsnämnden, som instämt i de af Drätselkammaren ur hälsovårdssynpunkt framställda erinringar mot ritningarne, hade därjemte uttalat vissa anmärkningar mot kloseltrummetts anordningar samt hemställt att, innan arbetets utförande, blifva satta i tillfälle närmare granska desamma. Slutligen hade till Utskottet från Byggnadsnämndens ordförande inkommit följande skrivelse:

Till Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott.

Då frågan om anslag för tillbyggnad af härvarande högre allmänna läroverk blifvit remitterad till Byggnadsnämnden, i hvad afser därmed sammanhängande

förslag om borttagande ur stadsplanen af Södra Kyrkogatans norra del mellan Kungs- och Tingvallagatorna, får i egenskap af Byggnadsnämndens ordförande jag äran meddela, att något yttrande och förslag i denna del icke kan motses från Byggnadsnämnden, innan ärendet behandlats i enlighet med stadsplanelagens bestämmelser och vederhörande lämnats tillfälle att inom en månad efter kungörelse däröfver yttra sig.

Jag tillåter mig dock tillägga, att mig synes detta icke behöfva hindra frågans afgörande i öfrigt, då jag antar, att Herrar Stadsfullmäktige icke ämna uppskjuta därmed, tills en eventuel ändring i stadsplanen blifvit fastställd, utan i ena så väl som i andra fallet kunna fatta sitt beslut under förbehåll, att dylik fastställelse äger rum.

Karlstad den 22 December 1909.

K. J. LINDHOLM.

Utskottet, som nu hade att afgifva yttrande i ärendet, beslöt anföra följande:

De inom Drätselkammaren framställda erinringar mot förslaget syntes Utskottet vara af den beskaffenhet, att de nödvändiggjorde ett omarbetande i vissa delar af de upprättade ritningarne. En rättelse af förslaget i öfverensstämmelse med Drätselkammarens önskemål komme måhända att icke oväsentligt öka kostnaderna för företaget, i hvarje fall vore det outredt, huru härmed blefve förhållandet. Med den erfarenhet Utskottet hade rörande byggnadsföretag af liknande omfattning och beskaffenhet syntes det Utskottet vidare mer än sannolikt, att de *beräknade* kostnaderna komma att i *verkligheten* icke obetydligt öfverskridas. Då med nu gjorda beräkningar beviljade och eljest tillgängliga medel komme att till högsta medgifna belopp tagas i anspråk för ändamålet, funnes icke några som hälst medel för täckande af de ytterligare kostnader, som enligt hvad ofvan sagts lätteligen kunde tänkas uppstå. Det låge då nära till hands, att staden finge träda emellan för gäldandet äfven af dessa kostnader. Utskottet ansåge sig emellertid böra framhålla, att det från stadens sida borde uppställas såsom ett oeftergifligt vilkor för beviljandet eller bestämmandet af anslaget i fråga, att några ytterligare anslagsäskanden för samma ändamål icke under några förhållanden vore att emolse. En säker garanti häremot kunde enligt Utskottets mening icke erhållas med mindre den faktiska byggnadskostnaden vid anslagets bestämmande vore fullt känd, och den faktiska byggnadskostnaden torde icke kunna utrönas på annat sätt än genom infordrande af bindande entreprenadanbud för samtliga de tillänkta arbetena. Därjämte torde det vara nödvändigt, innan byggnadskostnaden kunde bestämmas, att vederhörande myndigheters yttranden inhämtades rörande de föreslagna ritningarne, då erinringar från myndigheternas sida gifvet-

vis kunde inverka på byggnadskostnadens belopp. Å andra sidan ville Utskottet instämma med Byggnadsnämndens ordförande därutinnan, att frågan om ändringarna i stadsplanen icke behöfde vara slutligen afgjord, innan anslagsbeloppet af Herrar Fullmäktige fixerades. Vid anslagets bestämmande kunde nämligen förbehåll göras om godkännande af de för arbetenas utförande erforderliga förändringar i stadsplanen.

På grund af det sagda och då de af Utskottet ifrågasatta ytterligare åtgöranden i saken icke syntes vara af beskaffenhet att förhindra arbetenas påbörjande å den af kollegiet föreslagna tid, eller instundande vår, ville Utskottet föreslå;

att Herrar Fullmäktige icke för det närvarande måtte fatta slutligt beslut med anledning af Karlstads Läroverkskollegiums förevarande framställning;

att Herrar Fullmäktige däremot ville förklara sig villiga att, sedan ritningarne till byggnadsföretaget ändrats i enlighet med de inom Drätselkammaren uttalade önskemål och Hälsovårdsnämnden lämnats tillfälle att verkställa den af Nämnden angifna detaljgranskning samt förslaget härefter undergått granskning af vederbörande ämbetsmyndigheter och bindande entreprenadanbud införskaffats rörande samtliga de ifrågasatta arbetena, taga frågan under slutligt öfvervägande samt därvid ej mindre bestämma beloppet af meranämnda anslag än äfven fatta beslut rörande tiderna för anslagets utbetalande jämte hvad i öfrigt härmed kunde äga samband.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

139. Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande de personer, som böra befrias från mantalspenningars erläggande nästa år.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 December 1909.

§ 2.

Tillsyningsmannen Höglin, som i egenskap af Stadsfullmäktiges ombud närvarit vid nyligen afslutade kyrkoskrifningen för staden, ingaf nu af honom uppgjort förslag rörande de personer, som på grund af fattigdom eller sjuklighet borde

befrias från mantalspenningars utgörande nästa år; Och som Styrelsen ej fann anledning till anmärkning mot förslaget, beslöt Styrelsen öfverlämna detsamma till Herrar Stadsfullmäktige med förordande af dess godkännande.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 December 1909.

§ 135.

Beredningsutskottet, som, uppå remiss, hade att yttra sig öfver Fattigvårdsstyrelsens till Herrar Stadsfullmäktige ingifna förslag rörande de personer här i staden, hvilka på grund af fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalspenningars erläggande nästa år, beslöt hemställa, att Herrar Fullmäktige måtte godkänna förslaget samt öfversända detsamma till Magistraten för dess vidare åtgärd.

In fidem:

V. E. von der LANCKEN.

136. Hälsovårdsnämndens framställning om åtagande för staden att gälda afgifter till barnmorskornas pensionsanstalt för de i stadens tjänst anställda barnmorskor jämte hvad därmed stode i samband.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 December 1909.

§ 187.

Beslöt Hälsovårdsnämnden hos Herrar Stadsfullmäktige göra följande, af tvenne bilagor åtföljda framställning.

Med anledning af Herrar Stadsfullmäktige den 12 sistlidna November fattade beslut i fråga om stadsbarnmorskornas afgång och pension och efter inhämtade upplysningar från Riksförsäkringsanstalten rörande årsafgifterna till Barnmorskor-

nas Pensionsanstalt (Bil. A) samt i enlighet med reglemente för denna (Bil. B) får Hälsovårdsnämnden härmed hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa,

att ur stadskassan måtte i härvarande postsparbank före den 1 Juli hvarje år inbetalas för *stadsbarnmorskan Wilhelmina Adamsson*, intill dess hon fyllt 65 år, ett årligt pensionsbidrag af 45 kronor, då hon själf under nämnda tid erlägger stadgad årsafgift med 10 kronor, samt för *stadsbarnmorskan Maria Elisabet Olsson* under 20 år ett årsbidrag af 15 kronor, då hon själf under samma tid erlägger sin årsafgift af 10 kronor;

att såväl årsbidrag som årsafgifter för innevarande år måtte ur Stadskassan ofördröjligen efter vunnen delaktighet för stadsbarnmorskorna i pensionsanstalten inbetalas i härvarande postsparbank, samt

att staden vid anmälan, jämlikt 5 § i reglementet, om stadsbarnmorskornas inträde i pensionsanstalten bifogar ansvarsförbindelse för ofvan nämnda årsbidrag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Till Herr Regementsläkaren N. Lundberg, Karlstad.

Med anledning af Eder skrivelse den 28 nästlidne november får Riksförsäkringsanstalten meddela följande.

Om Karlstads stad betalar i årligt pensionsbidrag 45 kronor intill dess barnmorskan *Wilhelmina Adamsson*, enligt uppgift född 1858, fyllt 65 år och barnmorskan själf erlägger stadgad årsafgift med 10 kronor under nämnda tid, kommer hon vid uppnådd pensionsålder i åtnjutande af en pension af omkring 150 kronor årligen.

Betalar staden under 20 år det i reglementet för Barnmorskornas pensionsanstalt lägsta tillåtna årsbidrag, 10 kronor, till barnmorskan *M. E. Olssons*, född 1878, pensionering och erlägger hon själf under samma tid sin årsafgift 10 kronor, blir hennes pension ungefär 230 kronor.

Se § 6 mom. 1, 3 och 5 af reglementet för pensionsanstalten, hvaraf ett exemplar bifogas.

En P. M. angående anmälningshandlingar bifogas jämväl.

Stockholm den 4 december 1909.

På Riksförsäkringsanstaltens vägnar:
RUBEN LINDBERG.

Vidimeras, ex officio:
RUBEN LINDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Herrar Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 December 1909.

§ 137.

Hos Herrar Fullmäktige hade Hälsovårdsnämnden gjort framställning därom, att ur stadskassan måtte årligen före den 1 juli hvarje år i härvarande postsparbank insättas för stadsbarnmorskan Wilhelmina Adamsson ett årligt pensionsbidrag af 45 kronor från och med 1909, intilldess hon fyllt 65 år, samt för stadsbarnmorskan Maria Elisabeth Olsson under 20 år från och med 1909 ett årsbidrag af 15 kronor; att såväl dessa årsbidrag som de barnmorskorna själfva åliggande årsafgifter af tio kronor för dem hvardera måtte för innevarande år ofördrojligen efter vunnin delaktighet för stadsbarnmorskorna i pensionsanstalten ur stadskassan inbetalas i postsparbanken; samt att staden vid anmälan, jämlikt § 5 i gällande reglemente för barnmorskornas pensionsanstalt, om stadsbarnmorskornas inträde i pensionsanstalten måtte bifoga ansvarsförbindelse för ofvan nämnda årsbidrag.

Beredningsutskottet hade nu, uppå remiss, att afgifva yttrande i ärendet, därvid Utskottet först på grund af inhämtade upplysningar antecknade, att anmälan rörande Wilhelmina Adamssons inträde i pensionsanstalten redan blifvit gjord och att till denna anmälan fogats utdrag af Stadsfullmäktiges protokoll för den 12 november 1909, enligt hvilket till sagda anstalt skulle af staden inbetalas det belopp, som jämlikt Kungl. Kungörelsen angående rätt till pension för äldre barnmorskor den 18 september 1908 berättigade stadsbarnmorska att vid 65 års ålder komma i åtnjutande af pension å 150 kronor årligen. Vid sådant förhållande hemställde Utskottet,

att Hälsovårdsnämndens framställning, i hvad densamma kunde anses afse utfärdande af ytterligare ansvarsförbindelse till pensionsanstalten i fråga om årsbidrag för Wilhelmina Adamsson, icke måtte föranleda till vidare åtgärd från Herrar Fullmäktiges sida.

Då Utskottet i öfrigt icke funnit anledning till erinran mot framställningen, ansåge sig Utskottet böra hemställa,

att Herrar Fullmäktige — under uttryckligt förklarande, att staden, på sätt i reglementet för barnmorskornas pensionsanstalt omförmåltes, förbunde sig att för Maria Elisabeth Olssons pensionering årligen under 20 år från och med år 1909 till anstalten lämna ett årsbidrag af 15 kronor, — måtte med ofvanberörda inskränkning, bifalla Hälsovårdsnämndens förevarande framställning.

In fidem:
V. E. von der LANCKEN.